

Θεός Βιβλιοθήμου

Αριθ. { Πρωτ. 13521
Διεξλ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Σεπτεμβρίου 1910.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν κ. **ΑΝΔΡ. Β. ΠΑΣΧΑΝ**,

Γνωρίζομεν ὑμῖν, ὅτι κατ' ἀπόφασιν τῆς ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως τῶν διδακτικῶν βιβλίων Ἐποπτικῆς Ἐπιτροπείας, ἡ τιμὴ τοῦ Ἐναγωγικοῦ βιβλίου τῆς Δ' τάξεως τῶν Δημοτικῶν Σχολείων, ἐκ φύλλων τυπογραφικῶν 13, ὠρίσθη εἰς δραχμὰς δύο καὶ λεπτὰ ἐξήκοντα (2,60), τὸ δὲ ἐπιπλεόν βιβλιόσημον χρώματος κίττου ἔσται ἀξίας δραχμῆς μιᾶς καὶ λεπτῶν ἐβδομήκοντα ἕξ (1,76).

Ἐντελλόμεθα ὅπως συμμορφωθῆτε πρὸς τὰς ἀποφάσεις ταύτας, ἐκτυπώσητε δὲ τὴν παροῦσαν ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ὄψεως τοῦ περικαλύμματος τοῦ βιβλίου, κάτωθι τῆς θέσεως, εἰς ἣν κατὰ νόμον ἐπικολῶνται τὸ βιβλιόσημον.

Ὁ Ὑπουργός

Α. Σ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Π. ΖΑΓΑΝΙΛΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΡΗΣΤΟΜΑΘΕΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ
ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

*τῶν μαθητῶν τῆς δευτέρας τάξεως τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων
καὶ τῆς ἕκτης τῶν πλήρων Δημοτικῶν σχολείων
ἀρρένων τε καὶ θηλέων*

Κατὰ τὸ πρόγραμμα τοῦ Ὑπουργείου

ΥΠΟ

ΣΩΤΗΡΙΟΥ Α. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Γυμνασιάρχου

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ "ΝΟΜΙΚΗΣ",
Ἐν ἄδῳ Ὀφθαλμιατρείου 5

1907

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΧΡΗΣΤΟΜΑΘΕΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

Πᾶν ἀντίτυπον μὴ φέρον τὴν ἰδιόχειρον ἐπογραφὴν μου θεωρεῖται κλοπιμαῖον καὶ ἐπισύρει τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένας ποινάς.

Πέτρον Γ. Ξενοδοχείου.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Α. ΣΑΚΚΑΛΑΡΟΥ

1897

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἐν τῇ συντάξει τοῦ δευτέρου τόμου τῆς Ἑλληνικῆς Χρηστομαθείας εἶχον πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν ὁδόν, ἣν ἐν τῇ συντάξει τοῦ πρώτου τόμου ἠκολούθησα. Παρέλαβον μὲν τὸ ὑπὸ τοῦ Ἑπουργείου διατεταγμένον ἀρχαῖον κείμενον, ἀλλ' ἐγκατέσπειρα, ὅσον ὁ χῶρος τοῦ βιβλίου ἐπέτρεπε, γυμνάσματα πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ μέρους τῆς γραμματικῆς, ὅπερ ἐν τῇ δευτέρᾳ τάξει τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου διδάσκεται. Κατωρθώθη δ' οὕτως ὁ μαθητὴς νὰ λαμβάνη ἀφορμὴν κατ' ἐπανάληψιν εἰς ἐφαρμογὴν τῶν ἀφηρημένων κανόνων τῆς γραμματικῆς καὶ εἰς ἐξοικείωσιν γραμματικῶν φαινομένων δι' ἀπείρων προκειμένων παραδειγμάτων. Ἐν γένει δ' εἰς τὴν χρεῖαν τοῦ μαθητοῦ ἀπέβλεψα καὶ τοῦτον διὰ καταλλήλων ἐρμηνειῶν, σημειώσεων γραμματικῶν, συντακτικῶν, ἱστορικῶν καὶ γεωγραφικῶν, πρὸς δὲ καὶ δι' ὑποβολῆς ἐρωτημάτων πρὸς κατάλληλον ἀπάντησιν ἐχειραγώγησα. Ἐχω δὲ τὴν γνώμην, ὅτι ἐν τῇ συντάξει διδακτικοῦ βιβλίου ἢ προσήκουσα τοῖς διδασκομένοις διδακτικὴ ὕλη, οὐχὶ δὲ ἢ κατάφορτος σοφίας εἶναι τούτοις λυσιτελής. Διὸ ἀπέφυγα πᾶν τὸ περιττὸν διασαφῆσας μόνον τὰ ἀναγκαιοῦντα καὶ περιορισθεὶς εἰς κύκλον ὕλης διδακτικῆς. Εἰ δέ που τὸ μέτρον τοῦτο ὑπερέβην, ἠθέλῃσα καὶ τῷ ἔργῳ τοῦ διδάσκοντος νὰ ἐπικουρήσω.

ΣΩΤΗΡΙΟΣ Α. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

γυμνασιάρχης

ΒΙΟΣ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

Ὁ περιώνυμος στρατηγός, φιλόσοφος καὶ ἱστορικὸς γεννηθεὶς ἐν Ἀθήναις τῷ 433 π. Χ. ἦν υἱὸς Γρύλλου, Ἐρχιεὺς τὸν δῆμον, φυλῆς Αἰγιίδος. Νέος ὢν ἐγένετο μαθητὴς τοῦ Σωκράτους, ὑφ' οὗ καὶ ἠγαπᾶτο. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἦτοι τῷ 401 π. Χ., προσεκλήθη εἰς Σάρδεῖς ὑπὸ τοῦ φίλου αὐτοῦ Προξένου τοῦ Βοιωτοῦ, ἀνδρὸς λογίου καὶ στρατηγοῦ, ἵνα συστήσῃ οὗτος αὐτὸν πρὸς Κῦρον τὸν νεώτερον. Ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ Σωκράτης ὑπέδειξεν αὐτῷ, ὅτι πορευόμενος πρὸς Κῦρον ὄντα ἐχθρὸν τῶν Ἀθηναίων κινδυνεύει νὰ προσκρούσῃ εἰς τὰ συμφέροντα τῆς ἰδίας αὐτοῦ πατρίδος καὶ προέτρεψεν αὐτόν, ἵνα ἐρωτήσῃ τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον. Ἄλλ' ὁ Ξενοφῶν καὶ μεθ' ὅλα ταῦτα ἐπορεύθη πρὸς τὸν Κῦρον καὶ μετέσχε τῆς στρατείας κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἀρταξέρξου τοῦ Μνήμονος. Μετὰ δὲ τὴν ἀτυχῆ ὡς πρὸς τὸν Κῦρον ἔκβασιν τῆς μάχης παρὰ τὰ Κούναξα καὶ μετὰ τὸν δι' ἀπάτης τοῦ Τισσαφέρνους φόνον τοῦ Κλεάρχου καὶ τῶν λοιπῶν στρατηγῶν τῶν Μυρίων ἐξελέχθη ὑπὸ τοῦ ἀπορφανισθέντος στρατοῦ στρατηγός. Τότε διὰ τῆς φρονήσεως, ἀνδρείας καὶ πολεμικῆς αὐτοῦ ἐμπειρίας ἔσωσεν ὁ Ξενοφῶν τοὺς Μυρίους, οὓς ἠγάγε μέχρι Βυζαντίου, κατορθώσας οὕτω τὴν κοσμοϊστορικὴν ἐκείνην κάθοδον τῶν Μυρίων, ἣν ἡ ἀρχαιότης καὶ ἡ σύγχρονος ἐποχὴ θαυμάζει ὡς μέγιστον στρατηγικὸν κατόρθωμα. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ Ξενοφῶν ἐπολέμησε κατὰ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν, φίλου ὄντος τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ ἐβοήθησε τῷ ἐχθρῷ αὐτῶν Κύρῳ, οἱ Ἀθηναῖοι ἐξώρισαν αὐτόν. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ὁμῶς, ὢν φίλος διετέλεσεν ὁ Ξενοφῶν, ἐδωρήσαντο αὐτῷ κτῆμά τι ἐν Σκιλλοῦντι τῆς Ἡλίδος καὶ κατέστησαν

αὐτὸν ἐκεῖ πρόξενον. Ἐνταῦθα ὁ Ξενοφῶν ἔζησεν ὑπὲρ τὰ εἰκοσιν ἔτη συγγράφων ἐν τῷ τερπνοτάτῳ τούτῳ τόπῳ τὰ ἀθάνατα αὐτοῦ ἔργα. Ἄλλ' ὅτε οἱ Ἥλείοι μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις τῆς Βοιωτίας μάχην (371 π. Χ.) ἀνεκτήσαντο τὸν Σκιλλοῦντα ὁ Ξενοφῶν ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν καὶ ἦλθε καὶ ἐγκατέστη ἐν Κορίνθῳ, ἔνθα καὶ ἀπέθανε τῷ 355 π. Χ. Πρότερον δ' ὅμως οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον ἀνακαλέσει αὐτὸν ἐκ τῆς ἐξορίας διὰ ψηφίσματος, ἐπειδὴ, ὅτε οἱ Ἀθηναῖοι συνῆψαν συμμαχίαν μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων ἐναντίον τῶν Θηβαίων, ὁ Ξενοφῶν ἔπεμψεν εἰς Ἀθήνας τοὺς δύο αὐτοῦ υἱούς, τὸν Διόδωρον καὶ τὸν Γρύλλον, ἵνα μετάσχωσι τοῦ πολέμου κατὰ τῶν Θηβαίων. Καὶ ἂ μὲν Διόδωρος ἐπανῆλθε πρὸς τὸν πατέρα, ὁ δὲ Γρύλλος ἔπεσεν ἐν τῇ ἐν Μαντινεῖα μάχῃ. Διὰ τοῦτο ἐξευμενισθέντες οἱ Ἀθηναῖοι ἀνεκάλεσαν μὲν διὰ ψηφίσματος τὸν Ξενοφῶντα ἐκ τῆς φυγῆς, ὅμως δ' οὗτος δὲν κατῆλθεν εἰς Ἀθήνας προτιμήσας τῆς πατρίδος τὴν ἐν Κορίνθῳ διαμονήν.

Ὁ Ξενοφῶν ἐκ τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ Σωκράτους δὲν ἠντλησε τὰς μεγάλας φιλοσοφικὰς θεωρίας ἀλλὰ μόνον πρακτικὰς γνώσεις. Διὸ διακρίνεται οὐχὶ διὰ τὴν βαθύνοιαν καὶ τὰς μεγάλας ἰδέας, ὅσον διὰ τὸν πρακτικὸν νοῦν. Ὁ Ξενοφῶν ὑπῆρξε φίλος τῶν ἡπαρτιατῶν· τοῦτο δὲ προῆλθεν ἐκ τῶν τότε σχέσεων καὶ τῆς ἀγάπης τῶν Σωκρατικῶν πρὸς τὰ Δῶρια ἦθη. Ἐν τῇ ἱστορίᾳ εἶναι θεοσεβῆς καὶ ἐνίοτε δεισιδαίμων. Ἐν ταύτῃ δεικνύει μὲν σεβασμὸν πρὸς τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν, ὅμως δ' ἔχει καὶ βαθμὸν τινα ποιητικῆς ἐλευθερίας. Πανταχοῦ ἐπιθυμεῖ νὰ παριστᾷ ἀνθρωπίνους χαρακτῆρας καὶ στρατηγικούς, ὅπως πρὸς τούτους, ὡς πρὸς πρότυπα, μορφώσῃ πολιτικούς καὶ στρατηγούς. Ἐνῶ ὁ Θουκυδίδης ὀλοκλήρους πολιτείας διὰ μεγαλοπρεπῶν εἰκόνων κοσμῶν ἐπισκιάζει τὴν σπουδαιότητα τῶν ἀτόμων, ἀντιστρόφως παρὰ τῷ Ξενοφῶντι ἀνυψοῦνται οἱ τῶν ἀτόμων χαρακτῆρες.

ὑπὸ λεκτικὴν ἔποψιν ἐξεταζόμενος ὁ Ξενοφῶν ἔχει οὐχὶ

τηγὸν δὲ αὐτὸν ἀπέδειξε πάντων ὄσοι εἰς Καστωλοῦ πεδίον ἀθροίζονται. Ἀναβαίνει οὖν ὁ Κῦρος λαβὼν Τισσαφέρην ὡς φίλον καὶ τῶν Ἑλλήνων δ' ἔχων ὀπλίτας ἀνέβη τριακοσίους, ἄρχοντα δὲ αὐτῶν Ξενίαν Παρράσιον. Ἐπεὶ δ' ἐτελεύτησε Δαρεῖος καὶ κατέστη εἰς τὴν βασιλείαν Ἀρταξέρξης, Τισσαφέρην διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφὸν ὡς ἐπιβουλεύει αὐτῷ. Ὁ δὲ

κ α ρ α ν ο ι. ἀπέδειξε] ἐνεργ. ἀόρ. τοῦ ἀ π ο δ ε ῖ κ ν υ μ ι μετὰ σημασίας ἐνταῦθα ὑπερσυντ. = εἶχε διορίσει. Καστωλοῦ] Ὁ Καστωλὸς ἦτο πόλις καὶ πεδιάς ἐν Λυδία πλησίον τῶν Σάρδεων, ἔνθα ἐτελοῦντο κατ' ἔτος ἀσκήσεις καὶ ἐπιθεωρήσεις τῶν Περσικῶν στρατευμάτων. Ἀναβαίνει] Ἰστ. ἐν. = ἀνέβη (ἐκ τῶν παραλίων πρὸς τὰ μεσόγεια, ἦτοι ἀπὸ τῆς Λυδίας εἰς τὴν Περσίαν). Τὸ ἀφηρ. τοῦ ῥήματος ἀ ν ά β α σ ι ς, οὐ τὸ ἀντίθ. κ α τ ά β α σ ι ς ἢ κ ά θ ο δ ο ς. λαβὼν] Ἡ μετοχ. λ α β ὼ ν ὡ ς καὶ ἡ κατωτέρω ἔ χ ω ν ἰσοδυν. τῷ τῆς δημόδους μ ἐ = μετά. Τισσαφέρην] σατράπην τῆς Ἰωνίας καὶ Καρίας. Τὸ Τισσαφέρην εἶναι ὄνομα περσικὸν τριτόκλιτον, σχημ. τὴν αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν κατὰ τὴν α' κλίσιν· τὸν Τισσαφέρην, ὃ Τισσαφέρην. Εἶναι δηλ. ἐ τ ε ρ ὄ κ λ ι τ ο ν ἔ ν τ ι σ τ ῦ π ο ι ς. ὡ ς φίλον] ἐνν. ὄ ν τ α = νομίζων ἢ μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι ἦτο φίλος του. καὶ τῶν Ἑλλήνων] καὶ ἐκ τῶν Ἑλλήνων, οὓς εἶχε μισθωτοὺς ὁ Κῦρος. Οἱ Ἕλληνες μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον σπανιζόντων τῶν χρημάτων ἠναγκάζοντο νὰ ὑπηρετῶσιν ὡς στρατιῶται ἐπὶ μισθῷ εἰς ξένους στρατοὺς. ὀπλίτας] Ὀπλίται ἐκαλοῦντο οἱ βαρέως ὀπλισμένοι στρατιῶται, οἱ ὅποιοι ἔφερον κράνος, θώρακα, κνημίδας, ἀσπίδα μεγάλην, ὀνομαζομένην κυρίως ὀ π λ ο ν, δόρυ μακρὸν καὶ ξίφος ἢ μάχαιραν. Οἱ δὲ ἐλαφρῶς ὀπλισμένοι ἐκαλοῦντο ψ ι λ ο ι. Τὸ ὀ π λ ι τ η ς εἶναι παρώνυμον, ἦτοι παράγεται ἐξ ὀνόματος (ὀ π λ ο ν). ἄρχοντα δὲ αὐτῶν] = ἀνέβη δὲ ἔχων (ὡς) ἄρχοντα (ἀρχηγόν) αὐτῶν τὸν Ξενίαν. Τὸ ἄ ρ χ ο ν τ α εἶναι κυρίως μετοχ. τοῦ ἄ ρ χ ω οὐσιαστικοποιηθεῖσα. Παρράσιον] ὄνομα οὐσ. ἐθνικόν· = ἐκ τῆς Παρρασίας, χώρας καὶ πόλεως τῆς Ἀρκαδίας.

§ 3. κατέστη] ἐνεργ. ἀόρ. ῥ' μετὰ σημασίας παθ. ἐνταῦθα = κατεστάθη. εἰς τὴν βασιλείαν] Ἡ β α σ ι λ ε ῖ α = τὸ ἀξίωμα τοῦ βασιλέως, ἡ β α σ ῖ λ ε ῖ α = ἡ βασίλισσα, καὶ τὰ β α σ ῖ λ ε ῖ α (δηλ. δ ὶ μ α τ α = οἰκοί) = τὰ ἀνάκτορα τοῦ βασιλέως. διαβάλλει] ἱστορ. ἐνεστ. = διέβαλε, ψευδῶς κατηγορήσε. Τὸ β ά λ λ ω ἀπλοῦν, ὅταν σημ. κ τ υ π ῶ, ἔχει παθ. β ά λ λ ο μ α ι, ὅταν δὲ σημ. ῥ ῖ π τ ω κ ά τ ω, ἔχει παθ. τὸ π ῖ π τ ω. πρὸς τὸν ἀδελφόν] δηλ. τὸν Ἀρτ. ὡ ς ἐπιβουλεύει αὐτῷ] = ὅτι δῆθεν ἐμελέτα κακὸν (εἶχε κακὸν σκοπὸν) κατ' αὐτοῦ, δηλ. τοῦ Ἀρταξέρξου. Ἐπειδὴ ὁ Κῦρος ἀφῆρεσε παρὰ

πείθεται καὶ συλλαμβάνει Κύρον ὡς ἀποκτενῶν· ἡ δὲ μήτηρ ἐξαιτησαμένη αὐτὸν ἀποπέμπει πάλιν ἐπὶ τὴν ἀρχήν.

4 Ὁ δ' ὡς ἀπῆλθε κινδυνεύσας καὶ ἀτιμασθεὶς βουλεύεται ὅπως μήποτε ἔτι ἔσται ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ, ἀλλ',

τοῦ Τις. τὴν σατραπειάν τῆς Λυδίας, οὗτος διέβαλε τὸν Κύρον, οἱ θὰ ἐφόνευε τὸν Ἀρταξέρξη κατ' ἣν ἡμέραν θὰ ἐτελεῖτο ἡ ἐπίσημος ἀνάρρησις αὐτοῦ ὡς βασιλέως. Τὸ ἐπιβουλεύσει ἐγκλ.εὐκτ. ἐνεστ. τοῦ ἐπιβουλεύω. Λέγ. ἐνεργ. ἐπιβουλεύω τινί, παθ. δὲ ἐπιβουλεύομαι ὑπότινος=ἄλλος μελετᾷ κακὸν κατ' ἐμοῦ, συνωμοτεῖ (πρβλ. ὑποπτέω, ὑποπτέομαι). ὁ δὲ πείθεται]=οὗτος δέ, ὁ Ἀρταξ., ἔδωκε πίστιν εἰς τοὺς λόγους τοῦ Τις. (Τὸ ἄρθρον ἐνταῦθα τίνος ἀντωνυμ. σημ. ἔχει; Τὸ ἐνεργ. ἐπιβουλεύω παρακ. ἔχει;) **συλλαμβάνει**]=διέταξε νά τον συλλάβωσι· ῥῆμ. μέσον διάμεσον. (Πρβλ. ἀποπέμπει, ἐξέκοψε, κατέκαυσε=διέταξεν ἐκκόψαι, κατακαῦσαι), μέσ. μ. συλλήψομαι μετ' ἐνεργ. σημ., παρακ. συνείληφα (Τίνα εἶναι τὰ 12 ῥῆμ. τὰ λαμβάνοντα ἀναδιπλασιασμὸν εἰ;) ὡς ἀποκτενῶν] μὲ τὸν σκοπὸν νά τον φονεύσῃ· τὸ ὡς ἐνταῦθα σύνδ. τελικ. (Τίνες οἱ ἄλλοι τελικοὶ σύνδεσμοι;) Τὸ ἀποκτενῶν μετοχ. ἐνεργ. μέλλ. τοῦ ἀποκτείνω, ὅπερ ἔχει ὡς παθητ. τὸ ἀποθνῆσκα ὑπότινος = φονεῦμαι ὑπότινος, παρακ. ἀπέκτονα. **ἡ δὲ μήτηρ**] ἡ Παρυσάτις. **ἐξαιτησαμένη**] μετοχ. μ. ἄορ. α' τοῦ ῥ. ἐξαίτοῦμαι· =ζητήσασα διὰ παρακλήσεων χάριν δι' αὐτόν· ἐξαίτω τι=ζητῶ νά μοι δοθῇ τι· ἐξαίτοῦμαι τινα=ζητῶ διὰ παρακλήσεων χάριν διὰ τινα. **ἀποπέμπει**] =ἐνεργεῖ ν' ἀποσταλῇ ὀπίσω ἱστορικὸς ἐνεστώς. **πάλιν**] ἐπίρρ. =ὀπίσω, ἐκ νέου, δευτέραν φοράν. (Τὸ ν τοῦ πάλιν, ὅταν εὔρεθῇ πρὸ τοῦ σ, τί πάσχει;) **ἐπὶ τὴν ἀρχήν**]=εἰς τὴν σατραπειάν. **ὁ δ' ὡς**] =οὗτος δέ, ἦτοι ὁ Κύρος, ὅτε ἡ εὐθύς ὡς ἀπῆλθε. Τὸ ὡς σύνδ. χρονικὸς.

§ 4. **κινδυνεύσας καὶ ἀτιμασθεὶς**]=οὗτος δὲ ἀπελθὼν, ἀφοῦ ἐκινδύνευσε καὶ προσεβλήθη, κατόπι κινδύνου καὶ προσβολῆς. Τὸ ἀτιμασθεὶς παθ. ἄορ. τοῦ ἀτιμάζομαι, οὗ ἐνεργ. ἀτιμάζω=στερῶ τινα τῆς τιμῆς=περιφρονῶ, προσβάλλω. (Τίνα τῶν εἰς -άζω ληγόντων ῥῆμ. σχηματίζουσι συνηρ. μέλλοντα;) **βουλεύεται**]=ἀποφασίζει κατ' ἑαυτόν ἱστορ.ἐν. **ὅπως μήποτε ἔτι ἔσται ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ**]=πῶς, τίνι τρόπῳ νά μὴ εἶναι πλέον ποτὲ εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀδελφοῦ. Τὸ ὅπως ἐνταῦθα εἶναι ἀναφορ. τροπικὸν ἐπίρρ., τὸ μὴ ποτε ἐκ τοῦ μὴ καὶ τοῦ χρον. ἐπίρρ. ποτέ, ὅπερ εἶναι ἐγκλιτικόν· τὸ ἔτι ἐπίρρ., τὸ δὲ ἔσταί μεσό. μέλλ. τοῦ εἶμι. (Τὸ οὐ καὶ μὴ μετὰ τοῦ ἔτι τί λαμβάνει;)· οὐκέτι=ὄχι πλέον, οὐπω=ὄχι ἀκόμη· εἶμι ἐπίτινι=εἶμαι εἰς τὴν ἐξουσίαν τίνος, ἐξαρ-

ἦν δύνηται, βασιλεύσει ἀντ' ἐκείνου. Παρύσατις μὲν δὴ ἡ μήτηρ ὑπῆρχε τῷ Κύρῳ, φιλοῦσα αὐτὸν μᾶλλον ἢ τὸν βασιλεύοντα Ἀρταξέρξην. Ὅστις δ' ἀφικνοῖτο τῶν 5· παρὰ βασιλέως πρὸς αὐτόν, πάντα οὕτω διατιθεῖς ἀπεπέμετο, ὥστε αὐτῷ μᾶλλον φίλους εἶναι ἢ βασιλεῖ. Καὶ τῶν παρ' ἑαυτῷ δὲ βαρβάρων ἐπεμελεῖτο ὡς πολεμεῖν τε ἱκανοὶ εἶπσαν καὶ εὐνοϊκῶς ἔχοιεν αὐτῷ. Τὴν

τῶμαι ἔκ τινος· τὸ δὲ εἰ μὴ ὑπό τινι = εἶμαι ὑπήκοος, ὑποταγμένος εἰς τινα. ἀλλ', ἦν δύνηται, βασιλεύσει] = ἀλλ', ἐὰν δύναται, νὰ γίνῃ αὐτὸς βασιλεύς. ἀντ' ἐκείνου] δηλ. τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἀρταξέρξου (Τί λέγεται χασμωδία καὶ πῶς ἀπέφευγον αὐτὴν οἱ παλαιοί; Τί λέγεται ἐκθλιψίς; Τίνων προθέσεων δὲν ἐκθλιβεται τὸ εἰ;). δὴ] = ὡς γνωστόν (ἐκ τῶν προλεχθέντων)· ἐπίρρ. βεβαιωτικόν. ὑπῆρχε τῷ Κύρῳ] = ἦτο ἐξ ἀρχῆς μὲν τὸ μέρος τοῦ Κ., ἡνῶσε ἀνέκαθεν τὸν Κ. Τὸ ὑ π ἄ ρ ω διέφερε κατ' ἀρχὰς τοῦ εἰ μὴ (ὑπάρχω = πάλαι εἰ μὴ, πρόεμι). φιλοῦσα] = διότι ἠγάπα. ἢ τὸν βασιλεύοντα Ἀ.] = παρὰ τὸν βασιλέα Ἀ. Τὸ ἢ ἐνταῦθα εἶναι σύνδεσμος συγκριτικὸς ἢ διαφορικὸς καὶ οὐχὶ διαζευκτικὸς, διότι κεῖται μετὰ συγκριτ.

§ 5. Ὅστις δ' ἀφικνοῖτο...] = Ὅστις δὲ τῶν παρὰ βασιλεῖ ὄντων ἀφικνοῖτο παρὰ βασιλέως = ὅστις δὲ ἐκ τῶν εὐρισκομένων πλησίον (δηλ. ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ) τοῦ βασιλέως ἤρχετο ἐκαστοτε πρὸς αὐτόν (τὸν Κύρον) ἐκ μέρους αὐτοῦ (τοῦ βασιλέως). (Ἡ ὅ σ τ ι ς κατὰ ποίαν κλ. κλίνεται;). Τὸ β α σ ι λ ε ῦ ς ἄνευ ἄρθρου σημαίνει τὸν βασιλέα τῆς Περσίας, ὅστις ἐλέγετο καὶ ἀμέγας βασιλεύς. πάντα οὕτω διατιθεῖς] τὸ π ἄ ν τ α ς ἀναφ. εἰς τὸ ὅ σ τ ι ς, ὅπερ εἶναι περιληπτικόν = ο ἕ τ ι ν ε ς = πάντας ἐστελλεν ὀπίσω πρὸς αὐτόν, ἀφοῦ διέθετον αὐτοὺς τοιοῦτοτρόπως. ὥστε αὐτῷ μᾶλλον φίλους εἶναι] = ὥστε νὰ εἶναι περισσότερον φίλοι πρὸς αὐτόν παρὰ πρὸς τὸν βασιλέα· τὸ μ ἄ λ λ ο ν φ ἴ λ ο υ ς περίφρασις τοῦ φ ἰ λ τ ἔ ρ ο υ ς, φ ἰ λ α ι τ ἔ ρ ο υ ς. (Διατί τὸ ὥ σ τ ε ἔ χ ε ι ὀ ξ ε ἴ α ν; ποῖον τὸ θετικὸν τοῦ μ ἄ λ λ ο ν καὶ τὸ ὑπερθετικὸν καὶ διὰ πόσων λ γράφονται; πῶς σχηματίζονται τὰ παραθετικά περιφραστικῶς καὶ τίνων ἐκφέρονται πάντοτε οὕτω; τίνα δὲν ἐπιδέχονται βαθμὸν παραθέσεως; τίνα τὰ ἐπιρρήματα τοῦ φίλος καὶ εὔνοος;) καὶ τῶν παρ' ἑαυτῷ] = καὶ περὶ τῶν πλησίον του, τῶν ἰδικῶν του. βαρβάρων] = μὴ Ἑλλήνων κυρίως εἶναι ἐπίθετον τριγενὲς καὶ δικατάληκτον. ἐπεμελεῖτο] = ἐφρόντιζεν, ἐμερίμνα· τὸ ῥ. ἐ π ι μ ε λ ὀ μ α ι καὶ ἐ π ι μ ε λ ο ὦ μ α ι μέσ., οὐ παθητ. τὸ ἐ π ι μ ε λ ε ἶ α ς τ υ γ γ ἄ ν ω. ὡς πολεμεῖν τε ἱκανοὶ εἶπσαν] τὸ ε ἶ ἦ σ α ν τύπος σπονιώτερος τοῦ ε ἶ ε ν = καὶ ἵνα γίνωσιν ἱκανοὶ εἰς πόλεμον, εἰς τὸ πολεμεῖν· τὸ ὡ ς συνδ. τελικ. τὸ π ο λ ε μ ἔ ω - ὦ καὶ π ὄ λ ε μ ο ν π ο ι ο ὦ μ α ι = κάμνω π., οὐ ἀντίθ. τὸ ε ἶ ρ ῆ ν ἦ ν ἄ γ ω· τὸ π ὄ λ ε μ ο ν

6 δ' Ἑλληνικὴν δύναμιν ἤθροιζεν ὡς μάλιστα ἐδύνατο ἐπικρουπτόμενος, ὅπως ὅτι ἀπαρασκευότατον λάβοι βασιλέα.

Ἔωδε οὖν ἐποιεῖτο τὴν συλλογὴν ὁπόσας εἶχε φυλακὰς ἐν ταῖς πόλεσι παρήγγειλε τοῖς φρουράρχοις ἐκάστοις λαμβάνειν ἄνδρας Πελοποννησίους ὅτι πλείστους

ποιοῶ=πολεμοποιῶ, ἐγείρω πόλεμον· τὸ πολεμόω=κάμνω τινὰ πολέμιόν τι. (Σχημάτ. τὰ παραθετικά τοῦ ἰκανός, τρανός, μανός καὶ φανός καὶ τί παρατηροῦμεν περὶ τοῦ χρόνου τῆς παραληγούσης;). καὶ εὐνοϊκῶς ἔχουεν αὐτῶ]=καὶ ἵνα διακείνται εὐνοϊκῶς, φιλικῶς πρὸς αὐτόν· τὸ ἔχω μετ' ἐπίρρ. τροπικῶς=διάκειμαι· διαθέσεως οὐδετέρας.

§ 6. Τὴν δ' Ἑλληνικὴν δύναμιν]=τὴν δὲ ἑλλ. στρατιωτικὴν δύναμιν, ἥτοι τὸ ἐξ Ἑλλήνων μισθοφόρων ἀποτελούμενον στράτευμα (τὰ εἰς -ικος ἐπίθετα γράφονται διὰ τοῦ ι, π. χ. ἀστικός, πλὴν τῶν Δαρεικός, Κερραμεικός, Δεκελεικός, Λιθυικός, θηλυκός καὶ τοῦ τῆς δημῶδους δανεικός). ἤθροιζεν] τοῦ ἀθροίζω, μέλλ. ἀθροίσω κλπ. παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς δασύνεται, ἐγένετο δ' ἐκ τοῦ ἐπιθέτου ἀθρόος, ὡς τὸ δανείζω ἐκ τοῦ δάνος (τὸ δάνος=-εος-ου;=δάνειον)· (πῶς γράφονται τὰ εἰς -ίζω ῥήμ.); ὡς μάλιστα]=ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον κρυφίως· τὸ ὡς καὶ ὅτι (ὅτι ἀπαρασκευότατον, ὅτι πλείστους) ἐπιτείνουσι τὴν ἔννοιαν τῶν ὑπερθετικῶν, μεθ' ὧν ἀπαντῶσι. ἐδύνατο] ἔνν. ἐπικρούπτεισθαι. ἐπικρουπτόμενος]=κρούπτων ἑαυτὸν = μυστικά, κρυφίως· τὸ ἐπικρούπτομαι· εἶναι μέσης διαθέσεως· τὸ ἀντίθετον τοῦ ἐπικρούπτομαι· εἶναι τὸ ἀναφανδὸν ἐπιδεικνύμαι. ὅπως... λάβοι] = διὰ τὴν καταλάβῃ, εὐρη· τὸ ὡς σύνδ. τελικός. ὅτι ἀπαρασκευότατον]=ὅσον τὸ δυνατόν ἀνετοιμότατον· τὸ ἀπαρασκευότατον ἐπίθετ. βαθ. ὑπερβ., οὐ τὸ θετικὸν ὁ καὶ ἡ ἀπαρασκευός, τὸ ἀπαρασκευόν = ἀνετοιμός (τὸ ὅτι πόσων εἰδῶν εἶναι; ἐκθλίβεται τὸ ι τοῦ ὅτι; ὁσάκις ἀπαντᾷ ὄτ' τί μέρος λόγου εἶναι;) Ἔωδε οὖν]=κατὰ τὸν ἐξῆς λοιπὸν τρόπον· τὸ ὦδε ἐπίρρ. δεικτικὸν τροπικόν· τὸ ὦδε εἶναι ἐπίρρ. τῆς ἀντωνυμίας ὅδε, ὡς τὸ οὕτω (ς) τῆς οὕτος. ἐποιεῖτο τὴν συλλογὴν] περιφρασις=συνέλεγεν, ἐστρατολόγει. ὁπόσας εἶχε φυλακὰς...] καθ' ἑλξιν ἀντὶ «παρήγγειλε τοῖς φρουράρχοις ἐκάστοις τῶν φυλακῶν ὁπόσας εἶχεν ἐν ταῖς πόλεσι λαμβάνειν ἄνδρας... (στρατολογεῖν)»=παρήγγειλεν εἰς ἕκαστον τῶν διοικητῶν τῶν φρουρῶν, ὅσας εἶχεν εἰς τὰς πόλεις, νὰ στρατολογῶσιν ἄνδρας. Φυλακαὶ ἦσαν τὰ στρατιωτικὰ σώματα, τὰ ὁποῖα ἐφρούρουσαν πόλιν τινὰ καὶ διεμένον εἰς τὰς ἀκροπόλεις· οἱ φυλάττοντες στρατιῶται ἐκαλοῦντο φρουροί, οἱ δὲ ἀρχηγοὶ φρουράρχοι. Πελοποννησίους] οἱ Πελοποννήσιοι καὶ μάλιστα οἱ

καὶ βελτίστους, ὡς ἐπιβουλεύοντος Τισσαφέρνους ταῖς πόλεις. Καὶ γὰρ ἦσαν αἱ Ἰωνικαὶ πόλεις Τισσαφέρνους τὸ ἀρχαῖον, ἐκ βασιλέως δεδομένοι, τότε δὲ ἀφειστήκεσαν πρὸς Κῦρον πᾶσαι πλὴν Μιλήτου· ἐν Μιλήτῳ δὲ 7 Τισσαφέρνης προαισθόμενος τὰ αὐτὰ ταῦτα βουλευόμενος, ἀποστῆναι πρὸς Κῦρον, τοὺς μὲν αὐτῶν ἀπέκτεινε, τοὺς δ' ἐξέβαλεν. Ὁ δὲ Κῦρος ὑπολαβὼν τοὺς φεύγοντας συλλέξας στράτευμα ἐπολιόρκει Μίλητον καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν καὶ ἐπειράτο κατάγειν τοὺς ἐκπεπτωκότας. Καὶ αὕτη αὖ ἄλλη πρόφασις ἦν

Ἄρκάδες καὶ οἱ Ἄχαιοι ἦσαν μαχιμώτατοι. ὡς ἐπιβουλεύοντος] = διότι δῆθεν ἐπεβούλευε, διανοεῖτο κακόν. Καὶ γὰρ] = καὶ τῷ ὄντι ἦσαν κτῆμα τοῦ Τισσαφέρνους. τὸ ἀρχαῖον] = παλαιά, ἀπὸ πολλῶν καιρῶν, ἀπὸ πολλοῦ χρόνου. ἐκ βασιλέως] = ὑπὸ τοῦ β. ἐπὶ τῶν δόσεως σημ. β. τὸ ποιητικὸν αἴτιον ἐκφέρεται διὰ τῆς ἐκ προθ. καὶ παρίσταται ὡς ἀρχὴ ἢ πηγὴ, ἐξ ἧς προέρχεται τι. ἀφειστήκεσαν] = εἶχον ἀποστατήσαι καὶ εἶχον ἔλθει πρὸς τὸ μέρος τοῦ Κ. πλὴν Μιλήτου] ἢ Μίλητος ἦτο πρωτεύουσα τῶν ἐν Ἰωνίᾳ τῆς Μ. Ἀσίας ἑλληνικῶν πόλεων μεγάλως ἀκμάσασα εἰς τὴν ἐμπορίαν καὶ μητρόπολις οὕσα 80 περίπου ἀποικιῶν.

§ 7. προαισθόμενος] = προαισθανθεὶς, ἐνοήσας προτοῦ οἱ κάτοικοι τῆς Μ. ἀποστατήσωσι πρὸς τὸ μέρος τοῦ Κ. τὰ αὐτὰ ταῦτα] = τὰ ἴδια, τὰ ὁποῖα ἕκαμον αἱ ἄλλαι πόλεις, ἤτοι τὴν πρὸς τὸ μέρος τοῦ Κ. ἀποστάσιαν. τοὺς μὲν αὐτῶν ἀπέκτεινε, τοὺς δ' ἐξέβαλεν] = ἐνήργησεν ἄλλοι μὲν ἐξ αὐτῶν νὰ φονευθῶσιν, ἄλλοι δὲ νὰ ἐξορισθῶσι· τὸ ἐκβάλλω εἶναι ἐνεργ. τοῦ ἐκπίπτω, ὡς τὸ κατὰ γω τοῦ κατέρχομαι, τὸ διώκω τοῦ φεύγω καὶ τὸ ἀποκτείνω τοῦ ἀποθνήσκω· ὑπολαβὼν τοὺς φεύγοντας διελλέξας στράτευμα] = ἀφ' οὗ συνήθροισε στράτευμα διὰ τῆς ὑποδοχῆς, ἤτοι τῆς προστασίας, τῶν ἐξοριστῶν ἢ πρώτη μετοχὴ εἶναι προσδιορισμὸς τῆς ἄλλης = ἐπεὶ ὑπέλαβε τοὺς φεύγοντας, συνέλεξε στράτευμα, καί, ἐπεὶ συνέλεξεν, ἐπολιόρκει. κατὰ γῆν] (τὰ συνηρημένα τῆς ἀκλίσεως ὀλιγοπαθῆ εἶναι ἢ ὀλοπαθῆ;) τὸ φεύγοντας μετὰ σημασίας παρακ. = τοὺς πεφευγότας = τοὺς ἐξωρισμένους. καὶ ἐπειράτο] = καὶ προσεπάθει. κατάγειν] = νὰ ἐπαναφέρῃ ἐκ τῆς ἐξορίας εἰς τὴν πατρίδα· τὸ κατὰ γω = ἐπαναφέρω εἰς τὴν πατρίδα τοὺς φυγάδας· τὸ κατέρχομαι καὶ ἀθρονον ποιοῦμαι = ἐπανέρχομαι εἰς τὴν π. ἐπὶ δὲ τῆς πόλεως λέγεται κατὰ δέχομαι· π.χ. «ἡ πόλις καταδέχεται τὸν φυγάδα» = οἱ πολῖται δέχονται τὸν φυγάδα ἐπανερχόμενον ἐκ τῆς ἐξορίας. τοὺς ἐκπεπτωκότας] = πεφευγότας ἢ ἐκπτώτους = ἐξοριστούς. Καὶ αὕτη αὖ] καθ' ἑλξιν

- 8 αὐτῷ τοῦ ἀθροίζειν σμάρτευμα / Πρὸς δὲ βασιλέα πέμ-
πων ἡξίου ἀδελφὸς ὧν αὐτοῦ δοθῆναι οἱ ταύτας τὰς
πόλεις μάλλον ἢ Τισσαφέρην ἀρχειν αὐτῶν, καὶ ἡ
μήτηρ συνέπραττεν αὐτῷ ταῦτα· ὥστε βασιλεὺς τὴν
μὲν πρὸς ἑαυτὸν ἐπιβουλὴν οὐκ ἠσθάνετο. Τισσαφέρην
δ' ἐνόμιζε πολεμοῦντα αὐτὸν ἀμφὶ τὰ στρατεύματα
δαπανᾶν· ὥστε οὐδὲν ἤχθετο αὐτῶν πολεμοῦντων· καὶ
γὰρ ὁ Κῦρος ἀπέπεμπε τοὺς γιγνομένους δασμοὺς
βασίλει ἐκ τῶν πόλεων ὧν Τισσαφέρηνους ἐτύγχανεν
ἔχων. /
- 9 Ἄλλο δὲ στράτευμα αὐτῷ συνελέγετο ἐν Χερρονήσῳ

ἀντὶ καὶ τοῦτο αὐτῷ, δηλ. τὸ πολεμεῖν, ἐκτὸς τῆς προλεχθείσης αἰτίας.

§ 8. **πέμπων]** ἐνν. ἀγγέλλουσ, ἤτοι ἀπεσταλμένους, ἀγγελιαφόρους.
ἡξίου] = εἶχε τὴν ἀξίωσιν, τὴν ἀπαίτησιν. **ἀδελφὸς ὧν αὐτοῦ]** = ἐπειδὴ
ἦτο ἀδελφὸς τοῦ. **δοθῆναι οἱ]** = δοθῆναι ἑαυτῷ = νὰ τῷ δοθῶσιν· τὸ οἱ δοτ.
γ' προσώπου προσωπ. ἄντων. (ἀφοῦ τὸ οἱ εἶναι ἐγκλιτικὴ λέξις, διατὶ ὀρθο-
τονεῖται ἐνταῦθα; εἰς πόσας ἄλλας περιπτώσεις τὰ ἐγκλιτικὰ ὀρθοτονοῦνται;) **δυνέπραττεν αὐτῷ ταῦτα]** = ἐπραττε σὺν αὐτῷ ταῦτα = ἐνήργει ταῦτα μετ'
αὐτοῦ· τοῦ πρᾶττος παρακ. πέπραχα ἐνεργητ. διαθέσεως καὶ β' πέ-
πραχα οὐδετέρας διαθέσεως. **πρὸς ἑαυτὸν]** = καθ' ἑαυτοῦ, ἐναντίον τοῦ.
ἐπιβουλὴν] = συνωμοσίαν. **Τισσαφέρην δ' ἐνόμιζε πολεμοῦντα αὐτὸν]**
= ἐνόμιζε δ' αὐτὸν (Κῦρον) δαπανᾶν ἀμφὶ τὰ στρατεύματα (ἅτε) πολεμοῦντα Τισ-
σαφέρην = ἐνόμιζε δὲ ὅτι αὐτὸς (ὁ Κῦρος) πολεμῶν κατὰ τοῦ Τ. ἐδαπάνη
χρήματα εἰς τὰ στρατεύματα· τὸ δαπανῶ ἀμφὶ τι = εἰς τι. **οὐδὲν
ἤχθετο]** = οὐδὲν δυσηρεστεῖτο, διότι αὐτοὶ ἐπολέμουν· τὸ ἤχθετο τοῦ
ῥ. ἄχθεμα = δυσαρεστοῦμαι, λυποῦμαι, μέσ. μέλ. ἀχθέσομαι καὶ
παθ. ἄορ. ἤχθησθη. **τοὺς γιγνομένους δασμοὺς]** = τοὺς εἰσπραττο-
μένους φόρους (τίνα ῥήματα ἐκτὸς τοῦ γίγνομαι λαμβάνουσιν ἐνεστωτι-
κὸν ἀναδιπλασιασμὸν καὶ τί καλεῖται ἐνεστωτ. ἀναδιπλασιασμὸς;). **ἐκ τῶν
πόλεων ὧν Τισσαφέρηνους ἐτύγχανεν ἔχων]** ὧν καθ' ἕλξιν ἀντὶ ἃς
Τισσαφέρηνους (οὐσας) ἐτύγχανεν (αὐτός, ὁ Κῦρος) ἔχων = ἃς πόλεις ἀνηκού-
σας εἰς τὸν Τισσ. εἶχε κατὰ τύχην ὁ Κῦρος.

§ 9. **Ἄλλο δὲ στράτευμα]** ἐκτὸς τοῦ ἀθροῖς. καθ' ὃν εἴρηται τρόπον.
αὐτῷ συνελέγετο] δοτ. ἡθικῆ· = χάριν αὐτοῦ συνηθροίζετο, ἐστρατολογεῖτο.
ἐν Χερρονήσῳ] λέγοντες οἱ ἀρχαῖοι Χερρόνησον ἐνόουν τὴν θρακικὴν
(σημερινὴν Καλλιπόλιν), ὡς ποιητὴν = τὸν Ὅμηρον, ῥήτορα = τὸν
Δημοσθένη, ἄστου = τὰς Ἀθήνας, βασιλέα = τὸν βασιλέα τῆς Περσίας·

τῆ κατ' ἀντιπέρας Ἀβύδου τόνδε τὸν τρόπον. Κλέαρχος Λακεδαιμόνιος φύγας ἦν· τούτῳ συγγενόμενος ὁ Κύρος ἠγάσθη τε αὐτὸν καὶ δίδωσιν αὐτῷ μυρίους δαρεικούς· ὁ δὲ λαβὼν τὸ χρυσίον στρατεύμα συνέλεξεν ἀπὸ τούτων τῶν χρημάτων καὶ ἐπολέμει ἐκ Χερρονήσου ὀρμώμενος τοῖς Θραξὶ τοῖς ὑπὲρ Ἑλλάσποντον οἰκοῦσι καὶ ὠφέλει τοὺς Ἕλληνας· ὥστε καὶ χρήματα συνεβάλλοντο αὐτῷ εἰς τὴν τροφὴν τῶν στρατιωτῶν αἱ Ἑλλασποντιακαὶ πόλεις ἐκοῦσαι· τοῦτο δ' αὖ οὕτω τρεφόμενον ἐλάνθανεν αὐτῷ τὸ στρατεύμα.

καὶ παρ' ἡμῖν ἡ Πόλις = ἡ Κωνσταντινούπολις. τῆ κατ' ἀντιπέρας Ἀβύδου] = τῆ οὐτῆ ἀντικρὺ τῆς Ἀβύδου· λέγεται κατ' ἀντιπέρας καὶ ἄνευ προθέσεως ἀντιπέραν· ἡ Ἀβυδος ἦτο πόλις τοῦ Ἑλλασπόντου ἀντικρὺ τῆς Σηστοῦ. Κλέαρχος Λακεδαιμόνιος] στρατηγὸς καταδικασθεὶς ὑπὸ τῆς πατρίδος του εἰς θάνατον, διότι δὲν ὑπήκουσεν εἰς τὰς διαταγὰς αὐτῆς. Φεύγων δ' οὗτος ἔρχεται πρὸς τὸν Κύρον. τούτῳ συγγενόμενος] = μετὰ τούτου συσχετισθεὶς. ἠγάσθη] παθ. ἄορ. τοῦ ῥήμ. ἄγαμαε μετὰ μέσης διαθέσεως = ἐθαύμασεν, ἐτίμησεν αὐτόν. μυρίους δαρεικούς] = δέκα χιλιάδας δαρεικῶν· τὸ μυρίους αἰτιατ. τοῦ ἀπολ. ἀριθ. ἐπιθ. μύριοι = δέκα χιλιάδες (μύριοι = ἄπειροι)· ὁ δὲ δαρεικός, ἐν. σ. τ. α. τ. ἤρ, ἦτο χρυσοῦν νόμισμα περσικόν, ὅπερ ἰσοδυναμεῖ πρὸς εἴκοσιν Ἀττικὰς δραχμάς. (Πόσας Ἀττικὰς δραχμάς ἔλαβεν ὁ Κλέαρχος;). τὸ χρυσίον] ἄργυρος καὶ χρυσοὺς τὰ μέταλλα, ἀργύριον καὶ χρυσίον τὰ ἐξ αὐτῶν νομίσματα. ἀπὸ τούτων τῶν χρημάτων] = διὰ τούτων τῶν χρημάτων· χρῆμα = πᾶγμα, κτῆμα· χρῆματα δὲ = ἀργύριον· ἀλλ' ἐνίοτε καὶ χρῆμα = ἀργύριον. ὀρμώμενος] μέσ. διαθέσ. = ἔχων τὴν Χερσονήσον ὡς ὀρμητήριον, ἐκκινῶν ἀπὸ τῆς Χερσον.· τὸ ὀρμῶμα = εἶναι ἐνεργητ. μεταβ. = παρορμῶ τινα καὶ ἀμετάβ. ἀντὶ τοῦ ὀρμῶμα = ἐγὼ ἐκκινῶ· τὸ δὲ ὀρμῶμα = εὐρίσκομαι ἐν τῷ ὄρμῳ, ἐν τῷ λιμένι, καὶ τὸ ὀρμίζω = φέρω τὸ πλοῖον εἰς τὸν ὄρμον. τοῖς ὑπὲρ Ἑλλάσποντον οἰκοῦσαι] = τῶν ὑπεράνω τοῦ Ἑλλ. οἰκούντων· ἐπειδὴ ἡ ξηρὰ εἶναι ὑψηλοτέρα τῆς θαλάσσης. συνεβάλλοντο] = συνεισέφερον ἐκ τῶν ἑαυτῶν χρημάτων χάριν αὐτοῦ· μέσ. διαθέσ. (ὁ παρατ. καὶ μέσ. ἄορ. β' κατὰ τί διαφέρουσιν ὡς πρὸς τὴν γραφὴν; σχηματ. τὰς ἐγχλ. τοῦ χρόνου τούτου, τὸ ἀπαρ. καὶ τὴν μετ.), εἰς τὴν τροφὴν] = διὰ τὴν διατροφήν. ἐκοῦσαι] = θέλουσαι, ἐκουσίως, τοῦτο δ' αὖ οὕτω τρεφόμενον ἐλάνθανεν αὐτῷ τὸ στρατεύμα] = τοῦτο δὲ πάλιν τὸ στρατεύμα τοιοῦτοτρόπως χάριν αὐτοῦ κρυφίως συντηρεῖτο· τὸ αὖ σὺνδ. ἀντιθ.· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς προηγουμένους τρόπους συντηρήσεως στρατεύματος.

0 Ἄριστιππος δὲ ὁ Θετταλὸς ξένος ὢν ἐτύγχανεν αὐτῷ, καὶ πιεζόμενος ὑπὸ τῶν οἴκοι ἀντιστασιωτῶν ἔρχεται πρὸς τὸν Κῦρον καὶ αἰτεῖ αὐτὸν εἰς δισχιλίους ξένους καὶ τριῶν μηνῶν μισθόν, ὡς οὕτως περιγενόμενος ἂν τῶν ἀντιστασιωτῶν. Ὁ δὲ Κῦρος δίδωσιν αὐτῷ εἰς τετρακισχιλίους καὶ ἕξ μηνῶν μισθόν, καὶ δεῖται αὐτοῦ μὴ πρόσθεν καταλῦσαι πρὸς τοὺς ἀντιστασιώτας πρὶν ἂν αὐτῷ συμβουλευσῆται. Οὕτω δ' αὖ τὸ ἐν Θετταλία ἐλάνθανεν αὐτῷ τρεφόμενον στρατεύμα.

11 Πρόξενον δὲ τὸν Βοιωτίον ξένον ὄντα ἐκέλευσε λαβόντα ἄνδρας ὅτι πλείστους παραγενέσθαι, ὡς εἰς Πισίδας βουλόμενος στρατεύεσθαι, ὡς πράγματα παρεχόντων τῶν Πισιδῶν τῇ ἑαυτοῦ χώρα.

§ 10. Ἄριστιππος] ἐκ Λαρίσης τῆς Θεσσαλίας. ξένος]= φίλος (ἐκ φιλοξενίας) πρὸς τούτοις τὸ ξένος=1) ἀλλοδαπός, 2) μισθωτὸς στρατιώτης. ὑπὸ τῶν οἴκοι ἀντιστασιωτῶν]= ὑπὸ τῶν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ πολιτικῶν ἀντιπάλων· αἰτεῖ αὐτὸν]= ζητεῖ μισθὸν παρ' αὐτοῦ· τὸ αἰτεῖ= ζητῶν ἄλλω, τὸ δὲ ζητῶ (τῆς ἀρχαίας) ζητῶν ἄλλω, ψάχνω. εἰς δισχιλίους]= ἕως δύο χιλιάδας. ὡς οὕτως περιγενόμενος ἂν τῶν ἀντιστασιωτῶν]= ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἰδέαν τοῦ οὕτως (δηλαδή ἐὰν ἤθελε λάβει τὰ ζητούμενα) ἠδύνατο νὰ ὑπερισχύσῃ τῶν πολιτικῶν αὐτοῦ ἀντιπάλων· τὸ ἂν σύνδεσμος δυνητικός, τὸ δὲ περιγενόμενος μετ. μέσ. ἀορ. β' τοῦ περιγίγνομαι ἢ περιεῖμι= ὑπερισχύω, ὑπερτερῶ, διασώζομαι καὶ δεῖται αὐτοῦ]= καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν τοῦ ῥήμ. δέομαι, οὐ β' πρόσ. δέει, οὐχὶ δεῖ. μὴ πρόσθεν καταλῦσαι] ἐνν. τὸν πόλεμον= νὰ μὴ καταπαύσῃ τὸν πόλεμον πρότερον. Ἀντίθ. τούτου εἶναι τὸ ἀναίρομαι πόλεμον= ἐπιχειρῶ, ἀναλαμβάνω πόλεμον. πρὶν ἂν αὐτῷ συμβουλευσῆται]= πρὶν συμβουλευθῆ αὐτόν, πρὶν συνεννοηθῆ μετὸν Κῦρον. τὸ συμβουλεύομαι τινι λέγεται καὶ συμβουλεύω τινος. μαι, κοινῶς συμβουλεύομαι τινος, ζητῶ τὴν συμβουλήν τινος.

§ 11. Πρόξενον] Οὗτος, ἐκ Θηβῶν καταγόμενος, ἦτο στενὸς φίλος καὶ τοῦ Ξενοφῶντος, ὃν καὶ προσεκάλεσε νὰ μετὰσχῃ τῆς τοῦ Κύρου ἐκστρατείας. ἐκέλευσε]= παρεκάλεσε. παραγενέσθαι]= νὰ προσέλθῃ, νὰ ἔλθῃ πρὸς αὐτόν. ὡς εἰς Πισίδας βουλόμενος στρατεύεσθαι]= διότι δῆθεν ἐπεθύμει νὰ ἐκστρατεύσῃ εἰς Πισίδας = εἰς τὴν χώραν τῶν Πισιδῶν· οὕτω λέγεται εἰς τοὺς δίκαστᾶς = εἰς τὸ δικαστήριον, εἰς ὑμᾶς = ἐνώπιον ὑμῶν. Οἱ Πισῖδαι = κάτοικοι τῆς Πισιδίας, χώρας τῆς Μ. Ἀσίας μεταξὺ Παμφυλίας, Καρίας, Φρυγίας καὶ Λυκαονίας. ὡς πράγματα παρεχόντων]= διότι δῆθεν οἱ Πισῖδαι προυξένουν ἐνοχλήσεις κατὰ τῆς ἐ-

Σοφαίνεταιον δὲ τὸν Στυμφάλιον καὶ Σωκράτην τὸν Ἀχαιοῶν, ξένους ὄντας καὶ τούτους, ἐκέλευσεν ἄνδρας λαβόντας ἐλθεῖν ὅτι πλείστους, ὡς πολεμήσων Τισσαφέρνει σὺν τοῖς φυγάσι τοῖς Μιλνοῖων. Καὶ ἐποίουν οὕτως οὕτοι.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Ἀνωμαλῖαι τῶν περιωπυμένων ὄπυάτων.

(Τῶν ἀσκήσεων ἀρχόμεθα ἐκεῖθεν, ὅθεν ἀπελίπομεν αὐτὰς ἐν τῷ Α' τόμῳ).

Παλαιός τις ῥήτωρ ἔλεγε δεῖν τοὺς νέους ἐν μὲν τῇ οἰκίᾳ αἰδεῖσθαι τοὺς γονέας, ἐν δὲ ταῖς ὁδοῖς τοὺς ἀπαντῶντας, ἐν δὲ τῇ ἐρημίᾳ ἑαυτούς. Ὁ μὴδὲν ἀδικήσας τοὺς ἄρχοντας αἰδέσεται, ἀλλ' οὐ φοβήσεται. Τὸν Ἡρακλέα πολλοὺς καὶ μεγάλους ἀγῶνας ἐπιτετελεκότα Ζεὺς ἐποίησεν ἀθάνατον. Ἀχιλλεὺς τὸ Ἔκτορος σῶμα τρις εἵλκυσε περὶ τὸν τοῦ Πατρόκλου τάφον. Οἱ Πέρσαι δεσμοὺς φέροντες ἐξεστρατεύσαντο πρὸς τοὺς Ἕλληνας ὡς δήσοντες τοὺς ἀλχημαλίους· ἠτηθέντες δ' ἐν Μαραθῶνι αὐτοὶ ἐδέθησαν τούτοις τοῖς δεσμοῖς. Οἱ Λακεδαιμόνιοι τοὺς μὴ ἀνδρείως διακινδυνεύσαντας ἐν πολέμῳ ὠνόμαζον τρέσαντας· τοῖς δὲ τρέσασιν οὐδεὶς ἐχρηῖτο οὔτε φίλοις οὔτε ἐχθροῖς, ἀλλὰ πάσῃ ἀσχύρῃ καὶ ἀτιμίᾳ αὐτοὺς ἐζημίουν. Θαναμάζοντος τινος ὅτι οἱ Σπαρτιᾶται ὀλίγοι ὄντες τολμήσουσιν ἀπαντῆσαι τῷ τῶν βαρβάρων πλήθει, Λεωνίδας ἔλεγεν· Εἰ μὲν ἀνθρώπων πλήθει κρῖνονται αἱ μάχαι, νῦν οὐδ' ἂν ἀρκέσειε πᾶσα ἡ Ἑλλάς· εἰ δ' ἀνδρῶν ἀρετῇ, ἀρκέσει καὶ οὗτος ὁ ἀριθμὸς. Τάγαθὰ πρότιων ἐὰν καταγελασθῆς ὑπὸ τοῦ ὄχλου, μὴ λυποῦ· οὗτος γὰρ αἶε καταγελάσεται τῶν σωφρονεστέρων. Τῶν Ἀργείων ἐριζόντων τοῖς Λακεδαιμόνιοις περὶ γῆς ὄρων, Λύσανδρος σπασάμενος τὴν μάχαιραν· Ὁ ταύ-

αυτοῦ χώρας, τῆς σατραπείας· τὸ π ρ ά γ μ α τ α π α ρ έ χ ω τ ι ν ι (=δυσκολίας, ἐνοχλήσεις προξενῶ) ἔχει ὡς παθητικὸν τὸ π ρ ά γ μ α τ α έ χ ω (=ἐνοχλοῦμαι). τὸν Στυμφάλιον]=ἐκ τῆς Στυμφάλου, πόλεως τῆς Ἀρκαδίας παρὰ τὴν Στυμφαλίδα λίμνην. ὡς πολεμήσων]=λέγων ὅτι θά πολεμήσῃ. σὺν τοῖς φυγάδι] π ο λ ε μ ῶ σ ύ ν τ ι ν ι =πολεμῶ μετὰ τινος ὡς σύμμαχος ἐναντίον τρίτου.

της, ἔφη, κρατῶν δικαιοτάτα ἐρίζει. Τίς οὐκ ἂν καταγέλασει τοῦ Ξέρου, ὅτι διεσπασμένων τῶν γεφυρῶν τῶν ἐν Ἑλλησπόντῳ ὑπὸ χειμῶνος τὴν θάλατταν ἐμασίγωσε καὶ ἔδησεν; Ἀπόλλων πάντας τοὺς Ἕλληνας τοὺς ἐν Τροίᾳ ἐζημίωσεν, ὅτι Ἀγαμέμνων Χρύσην τὸν μάντιν οὐκ ἠδέσθη. Ἔως μὲν οἱ Ἕλληνες ἐκινδύνευον δουλωθῆναι ὑπὸ τῶν βαρβάρων, οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῖς Ἀθηναίοις φίλοι ἦσαν καὶ σύμμαχοι· ἐπεὶ δὲ πάντα καλῶς ἐτετέλεστο, ἐλέλυτο ἡ ὁμόνοια. Τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος τελευτήσαντας τὸν βίον καὶ οἱ ἔκγονοι τιμῆσουσι καὶ ἐπαινεύονται. Γοργῶ ἡ Κλεομένους θυγάτηρ σκώπτουσα Μιλήσιον τινα οὐκ αὐτὸν ὑποδύμενον τὰ ὑποδήματα, ἀλλὰ χρώμενον οἰκέτῃ· Πάτερ, ἔφη, ὁ ξένος χεῖρας οὐκ ἔχει. Ὁ ἀγαθὸς τῷ φίλῳ παρανέσει μὲν, εἰ δὲ παραινέσει, εἰ δὲ δέη ἔργῳ ἐπαρκέσει, ἐπαρκέσει ἔργῳ.

Πόλις τις μικρὰ μεγάλας εἶχε πύλας· Διογένης οὖν γελάσας· ὦ ἄνδρες, ἔφη, κλείσατε τὰς πύλας, ἵνα μὴ φεύγη ἡ πόλις ὑμῶν. Εἰκοσι καὶ τετρακόσιοι Σπαρτιαῖται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων κατεκλείσθησαν ἐν Σφακτηρίᾳ τῇ νήσῳ. Οἱ Ἀθηναῖοι χαλεπῶς φέροντες τὴν τῶν Ἑρμῶν περικοπὴν πολλοὺς τε ἄλλους τῶν πολιτῶν ἔδουν καὶ Ἀλκιβιάδην πεπλευκότα εἰς Σικελίαν ἐκέλευον ἀποπλεῦσαι εἰς τὴν πατρίδα ἀπολογίας ἕνεκα· Ἀλκιβιάδης δὲ καὶ οἱ ἑταῖροι αὐτοῦ ἀπέπλεον μὲν ἐκ Σικελίας, οὐκ ἔπλεσαν δ' εἰς Ἀθήνας, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ δεδεμένοι ζημιωθεῖεν θανάτῳ. Οἱ Ξάνθιοι κατακεκλειμένοι ὑπὸ τῶν Περσῶν ἑαυτοὺς τε καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ πάντα τὰ χρήματα κατέκασσαν. Ἄ ἂν κελευσθῆ ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ, ταῦτα οἱ στρατιῶται μὴ κρινόντων, ἀλλ' εὐθὺς ἐπιτελεσάντων. Λυκίδας τις κατελεύσθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ὅτι παρήνεσε τοῖς πολίταις εἰρήνην καὶ συμμαχίαν ποιῆσασθαι τοῖς Πέρσασιν. Ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις καὶ πάλα ἐπήνηται καὶ ἀεὶ ἐπαινεθήσεται ὡς πάντων τῶν ἀνθρώπων παιδευτήριο.

Ῥήματα ἀφωνόλκτα.

Τὰ ἔχοντα ὀδοντόφωνον χαρακτῆρα.

- 1) Ἐνεργητικὸς ἐνεδότης, παρατατικὸς, μέλλων
καὶ μέθος ἀφορίστος.

Τὸν δίκαιον κριτὴν οὐτε τῶν φίλων λόγοι πείσουσι παρὰ τοὺς νόμους ψηφισασθαι οὐτε τῶν ἐχθρῶν ἐπιβουλὰ βιάσονται. Δημοσθέ-

νης μὲν τοὺς Ἀθηναίους οὐκ ἔπεισεν ἀγαθὰ βουλευῶν, οἱ δὲ προδύ-
 ται ἔψευσαν ἐπιβουλεύοντες. Ὡς περ οἱ ἐν εὐδία πλείοντες καὶ τὰ πρὸς
 τὸν χειμῶνα ἀναγκαῖα ἔχουσιν ἔτοιμα, οὕτως οἱ ἐν εὐτυχίᾳ φρονούν-
 τες καὶ τὰ πρὸς τὴν ἀτυχίαν φάρμακα παρεσκευάσασιν. Ἀλέξανδρος
 ὁ μέγας οὕτως ἐτεθανυμάκει Πίνδαρον τὸν ποιητὴν, ὥστε ἀφανίζων
 τὰς Θήβας ἐφείσατο τῆς οἰκίας αὐτοῦ καὶ τῶν ἐκγόνων. Ἀρίων θρη-
 νον ἄσας ἔρριπεν ἑαυτὸν εἰς θάλατταν. Τοὺς δυστυχοῦντας μὴ ὑβρί-
 σης, ἀλλ' ἐλεήσας σῶσον. Ἀρχοντι μὴ πειθομένῳ τοῖς νόμοις πῶς
 πείσονται οἱ ἀρχόμενοι; Ξέρξης ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ ἐκ χρουσῆς φιά-
 λης ἔσπεισε τοῖς θεοῖς· σπείσας δὲ τὴν φιάλην καὶ χρουσοῦν κρατῆρα
 καὶ Περιοκὸν ξίφος ἔρριπεν εἰς θάλατταν. Οἱ Λακεδαιμόνιοι τὸν Θε-
 μοστοκλέα ἐμίσουν καὶ ἐδίωκον, ὅτι ἐτετειχίκει τὰς Ἀθήνας. Φίλιπ-
 πος ὁ Μακεδῶν τοὺς πολεμίους τοὺς μὲν ἐνίκησε βιασάμενος, τοὺς
 δὲ ψευσάμενος, τοὺς δὲ πείσας. Πύρρος νικήσας τοὺς Ῥωμαίους ἐν
 Ἡρακλείᾳ ἔτοιμος ἦν σπείσασθαι αὐτοῖς· οἱ δ' ἔλεγον ὅτι σπείσοιτο
 μὲν, εἰ ὑποχωρήσειε τῆς Ἰταλίας, εἰ δὲ μὴ, πολεμήσοιεν. Ζεὺς τὸν
 Αἰνείαν ἐκέλευσε νέαν ἀρχὴν κτίσαι ἐν τῇ Ἰταλίᾳ.

Τῶν φίλων παραινούντων φροντίσαι περὶ τῆς ἀπολογίας, Σωκρά-
 τῆς ἔλεγε περὶ ταύτης πεφροντικένας δι' ὄλου τοῦ βίου· οὐδὲν γὰρ πώ-
 ποτε, ἔφη, ἄδικον δέδρακα. Λόγισαι πρὸ ἔργου. Γύμναζε παῖδας· ἄν-
 δρας οὐ γὰρ γυμνάσεις. Ἀλέξανδρος τὸν Ὀμηρον πολεμικῆς ἀρετῆς
 διδάσκαλον ὠνόμαζε. Μηδεὶν συμφορὰν ὀνειδίσης· κοινὴ γὰρ ἡ τύχη.
 Χείλων κρίνων ποτὲ φίλου ἀδικήσαντος κρίσιν αὐτὸς μὲν κατὰ τὸν
 νόμον κατεψηφίσαστο αὐτοῦ, τοὺς δὲ ἑτέρους δικαστὰς ἔπεισεν ἀπο-
 ψηφίσασθαι, ἵνα ἀμφοτέρω, καὶ τὸν νόμον καὶ τὸν φίλον, φυλάττοι.
 Ἡρακλῆς καὶ Τάνταλος παῖδες ἦσαν τοῦ Διός· ἀλλὰ τὸν μὲν ὁ πα-
 τὴρ διὰ τὴν ἀρειὴν ἐποίησεν ἀθάνατον, τὸν δὲ διὰ τὴν κακίαν ταῖς
 μεγίσταις τιμωρίαις ἐκόδλασε. Μὴ μέγα φρόνει ἐπὶ τῷ τοῦ σώματος
 κάλλει· τὰ μὲν γὰρ τοῦ σώματος ἀγαθὰ ἢ φύσις παρεσκευάκεν, ἀν-
 θρώπων δὲ ἐστὶ τὴν ψυχὴν κοσμεῖν. Ἀγαθοκλῆς ὁ τῶν Συρακοσίων
 τύραννος κακιζόμενος ὑπὸ τῶν Ἰθακησίων, ὅτι οἱ ναῦται αὐτοῦ πρό-
 βατα ἀρπάσειαν ἀπὸ τῆς νήσου, Ἀλλ' ὁ ὑμέτερος βασιλεὺς, ἔφη, ἐκ
 τῆς ἡμετέρας γῆς οὐ μόνον τὰ πρόβατα ἤρπασεν, ἀλλὰ καὶ τὸν ποι-
 μένα ἐτύφλωσεν. Οἱ Εἰλωτες τοῖς Σπαρτιάταις εἰργάζοντο τὴν γῆν.

Λυκοῦργος τοὺς ἑαυτοῦ πολίτας εἶθισε κομῶν λέγων, ὅτι ὁ τῶν τριῶν κόσμος τοὺς μὲν καλοὺς ποιεῖ καλλίους, τοὺς δὲ αἰσχροὺς φοβερωτέρους. Φειδίας τοῖς Ἀθηναίοις εἰργάσατο τὰ τῆς Ἀθηναῶν ἀγάλματα τὰ ἐν ἄκροπόλει.

2) Ἀττικὸς μέλλων.

Ἀγησίλαος ἔλεγεν οὐ δεῖν ἀφανίζειν τὰς τῶν Ἑλλήνων πόλεις τὰς πολεμίας οὖσας, ἀλλὰ σωφρονίζειν· εἰ γάρ, ἔφη, τοὺς Ἕλληνας ἀφανιοῦμεν, μετὰ τίνος τοὺς βαρβάρους νικήσομεν; Χρησμός ἦν δὲ Αἰνείας αὐτὸς μὲν τὴν Ἰταλίαν οἰκιεῖ, οἱ δ' ἔκγονοι αὐτοῦ μεγάλην καὶ δυνατὴν πόλιν κτίσουσι. Μὴ μόνον φρόντιζε, ὅπως τὸ σῶμα γυμνάσεις, ἀλλὰ καὶ ὅπως τὴν ψυχὴν ἐθιεῖς σπουδάξῃ περὶ τὴν ἀρετὴν· οὕτω γὰρ ἀσφαλῆ ἀγαθὰ ποιεῖ. Οἱ μὲν τοῦ Πομπηίου φρονεῖς ἤλπιζον χαριεῖσθαι τῷ Καίσαρι· ὁ δὲ οὐ χάριν εἶχεν αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμίσησεν αὐτοὺς καὶ ἐκόλασε. Μετὰ τὸν τῶν Περσῶν πόλεμον ὁ Ἀπόλλων ἐκέλευσε τοὺς Ἀθηναίους πλεῦσαι εἰς Σκῦρον τὴν νῆσον κομιοῦντας τὰ Θησέως ὀσιᾶ εἰς Ἀθήνας. Σόλων ἔλεγεν οὐδένα μακαριεῖν, πρὶν ἢν τελευτήσῃ τὸν βίον. Δίκαιοι κριταὶ οὔτε πρὸς χάριν ψηφιοῦνται οὔτε πρὸς ἐχθραν, ἀλλὰ κατὰ τοὺς νόμους. Ἐὰν μὴ σπουδάξῃς αὐτός, μάτην ἐλπιεῖς τὸν θεὸν σοι βοηθήσειν.

3) Οἱ λοιποὶ χρόνοι τῶν ἐχόντων χαρακτῆρα ὀδοντόφωνον.

Ῥήτωρ τις λέγει τὴν Αἴγυπτον τετειχίσθαι ἀθανάτω τείχει, τῷ Νεῖλω, ὃς οὐ μόνον φυλάττει αὐτήν, ἀλλὰ καὶ τρέφει. Βασιλεὺς τις τῶν Σκυθῶν ἐγραφε τῷ Φιλίππῳ· Σὺ μὲν εἶθισαι πολεμεῖν ἀνδράσιν, ἡμεῖς δὲ εἰθίσμεθα καὶ λιμοῦ καὶ δίψης κρατῆσαι. Ὁ φρόνιμος τοῖς μὲν ἀγαθοῖς ἠδέως πείσεται, ὑπὸ δὲ τῶν πονηρῶν οὐδέποτε πεισθήσεται. Ζεὺς ὀργισθεὶς τῇ Ἥρᾳ, ὅτι ἐπεβούλευε τῷ Ἡρακλεῖ, χρυσοῖς δεσμοῖς αὐτήν ἐδησεν. Ἐθιστέον τοὺς παῖδας αἰετῶν ἀλγῶν λέγειν. Οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰ τῶν παιδῶν σώματα πόνοις ἐγύμναζον· ἐνόμιζον γὰρ μόνους τοὺς εὖ γεγυμνασμένους καλῶς ἀγωνιεῖσθαι ἐν τῷ πολέμῳ. Ἐν τοῖς Δράκοντος νόμοις μία ἅπασιν τοῖς ἀδικήσασιν ὄριστο ζημία, θάνατος. Παλαιὸς τις συγγραφεὺς λέγει, ἅτινα ἢ Σικελία ἠδέα φέρει ἢ ἢ Ἰταλία ἢ ἢ Αἴγυπτος, ταῦτα πάντα εἰς ἐν ἠθροῖσθαι τοῖς Ἀθηναίοις διὰ τὴν τῆς θαλάττης ἀρχήν. Δημήτηρ
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

λαμπάδας ἔχουσα ἐν τοῖν χεροῖν κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν ἐζήτησε τὴν θυγατέρα ἠρπασμένην ὑπὸ Πλούτωνος. Ὁ Τάρταρος χαλκοῖς τείχεσιν ἐτετείχιστο. Τειρεσίας ὁ μάντις ἐν Ἄδου Ὀδυσσεῖ ἔλεγεν, ὅτι μόνος ἐπ' ἄλλοιρίας νεὼς κομισθήσεται εἰς τὴν πατρίδα. Οἱ Ἕλληνες ἐν Σαλαμῖνι ὑπὸ Θεμιστοκλέους ἠγαγκάσθησαν νικᾶν. Ἡ αὐτὸς καλῶς συμβούλευσαι ἢ πεισθητι τῷ καλῶς συμβουλευσαντι. Πολλὰ τῶν παλαιῶν πόλεις ὠνομασμένα εἰσὶν ἅφ' Ἡρακλέους, ὅφ' οὐ ἐκτίσθαι ἐλέγοντο. Λέγοντός τινος Πλείους διὰ σέ, ὦ Κικέρων, δεδυστυχήκασι ἢ σεσωσμένοι εἰσὶν, ὁ Κικέρων ἔφη· Μείζων γὰρ ἔστιν ἐν ἔμοι ἢ τῆς γνώμης δικαιοσύνη ἢ ἡ τῶν λόγων δύναμις. Ἀρίων ὑπὸ δελφίνος ἐσώθη· οἱ δὲ ναῦται ὑπὸ Περιάνδρου ἐκολάσθησαν.

Ῥήματα ὑγρόληκτα.

1) Ἐνεδῶς, παρατατικός, μέλλων ἐνεργητικός καὶ μέδος.

Ἐπεὶ Ἡρα καὶ Ἀθηναῖα, ἄκοντος Διός, ἔμελλον θαρρυνεῖν τοὺς Ἕλληνας τοὺς ἐν Τροίᾳ, Ζεὺς Ἴριον ἔπεμψε, τὴν ταχεῖαν τῶν θεῶν ἄγγελον, ἀγγελοῦσαν αὐταῖς, ὅτι ὁ πατὴρ δεινῶς χαλεπανοίη, εἰ μὴ εὐθὺς ἐπιστραφεῖεν. Φαβρίκιος τὸν τοῦ Πύρρου ἱατρὸν ἐπαγγελλόμενον ἀποκτενεῖν τὸν βασιλέα οὐκ ἐδέξατο, ἀλλ' ἐκείνῳ τὴν ἐπιβουλὴν ἐμήνυσεν. Ἀρτεμις δογισθεῖσα, ὅτι Οἰνεὺς ὁ βασιλεὺς οὐκ ἔθυσεν αὐτῇ, κάπρον ἔπεμψε διαφθεροῦντα τοὺς ἀγροὺς καὶ τὰς ἀγέλας καὶ τοὺς ποιμένας. Χάριν κομεισθε καὶ ἔπαινον, εἰ τοῖς ἀνθρώποις μὴ μόνον λόγοις ἀλλὰ καὶ ἔργοις ἀποφανεῖσθε εὖνοιαν. Τὸν σοφὸν οἱ πονηροὶ οὐ σφαλοῦσιν οὐτ' ἀπειλοῦντες οὐτε κολακεύοντες. Ἐπεὶ οἱ ἄνδρες τῶν Ἀργείων τὸν βίον ἐτελεύτησαν πολεμοῦντες τοῖς Λακεδαιμονίοις, αἱ γυναῖκες οὕτως ἀνδρείως ἡμύνοντο, ὥστε οἱ πολέμοι ὑπεχώρησαν γινώσκοντες, ὅτι νικήσαντες μὲν οὐδὲν κερδανοῦσιν— τίς γὰρ ἂν μέγα φρονοίη γυναῖκα νικήσας;— ἠτητηθέντες δὲ διπλοσῶς αἰσχρνοῦνται, γυναικῶν ἡπιους ὄντες. Δημῶνας ὁ φιλόσοφος ἐρωτηθεὶς· Ποῖα νομίζεις εἶναι τὰ ἐν Ἄδου; Ὅταν αὐτὸς θεάσωμαι, ἔφη, ἐκεῖθ' ἐν σοὶ ἀγγελῶ. Ὁ ἄπειρος χαλεπῶς διακρινεῖ τοὺς κόλακας καὶ τοὺς φίλους. Ἀρταφέρνης ἀπειλήσαντος πόλεμον ἀρῆσθαι τοῖς Ἀθηναίοις, εἰ μὴ αὐθις δέξαιντο τὸν Ἰππῖαν εἰς τὴν πόλιν, οἱ Ἀθηναῖοι ἔλεξαν, ὅτι τῷ μὲν τυράννῳ οὐδέποτε διαλλαγῆ-

σοιντο, ἀδικηθέντες δὲ ἀμυνοῖντο σὺν τοῖς θεοῖς. Ὁ ἀληθῶς φίλος τὸν φίλον δυστυχοῦντα οὐ μόνον λόγοις θαρρυνεῖ, ἀλλὰ καὶ φροντισεῖ, ὅπως ἔργῳ σώσει. Οἱ Ἕλληνες πολλάκις τῷ Δελφικῷ Ἀπόλλωνι ἐχρήσαντο συμβούλῳ καὶ κριτῇ, νομίζοντες οὐδένα βέλτιον κρινεῖν τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα. Οἱ Ῥωμαῖοι πολλὰ βλαβέντες ὑπὸ τῶν λησιτῶν Πομπήιον ἐπεμφαν καθαροῦντα τὴν θάλατταν.

2) Ἀδριώτης ἐνεργητικὸς καὶ μέθος τῶν ὑγρολύκτων.

Οἱ Αἰγυπτίων βασιλεῖς κατὰ νόμον τινὰ τοὺς δικαστὰς ἐξώρκιζον, δι' οὐδέποτε παρὰ τοὺς νόμους κρινούσιν, οὐδ' ἐὰν ὁ βασιλεὺς κρῖναι παραγγείλῃ. Ἀπόλλων χαλεπήνας, δι' Ἐλεφάντην Μένανδρον ἀγωνίασθαι αὐτῷ, Μίδας δ' ὁ βασιλεὺς ἔκριεν ἐκείνον νενικηκέναι, τὸν μὲν ἀθλητὴν ἔδειρε, τὸν δὲ κριτὴν ἥσυχεν ὄνου ὠσί. Τοὺς Τρῶας δέκα ἔτη ἀνδρείως ἀμυναμένους οὐ βία διέφθειρεν, ἀλλὰ δόλος ἔσφηλεν. Ἰξίονα, ὃς τὸν τῆς γυναικὸς πατέρα ἀπέκτεινεν, αὐτὸς ὁ Ζεὺς ἐκάθηρε τοῦ φόνου καὶ εἰσίασεν ἐν τῇ τῶν θεῶν τραπέζῃ. Τῶν Ἀχαιῶν στρατεύματα ἀποστειλάντων ἐπὶ τὴν τῶν Ζακυνθίων νῆσον, Τίτος Κόϊντος· Αἰ χελῶναι, ἔφη, κινδυνεύουσι τὴν κεφαλὴν προτείνασαι, ὑμεῖς δ' αὐτοὶ ἂν διαφθείρατε ὑμᾶς αὐτοὺς καταλιπόντες τὴν Πελοπόννησον. Ἀγαθοῦ πολίτου ἐστὶ μετ' ἐλευθερίας μὲν ἀποφῆρασθαι τὴν γνώμην, μετὰ δικαιοσύνης δὲ ἀκροάσασθαι τῶν ἐτέρων. Στρατηγὸς τις τῶν Περσῶν κατακεκλειμένος ὑπὸ Κίμωνος τοῦ Ἀθηναίου ἐν Ἡϊόνι πάντα τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον ἔσπειρεν ἀπὸ τοῦ τείχους εἰς τὸν Σιτυμόνα ποταμὸν, τέκνα δὲ καὶ γυναῖκα καὶ οἰκείας καὶ ἑαυτὸν ἀπέκτεινεν. Ἀθηνᾶ τὸν Ἡρακλέα πέπλω ἐκόσμησεν, ὃν αὐτῇ ὕφηρε. Τῶν παλαιῶν φιλοσόφων τινὲς ἀπηγόρευον ζῶα θύειν τοῖς θεοῖς, οὐ νομίζοντες ὅσιον εἶναι αἵματι μᾶναι τοὺς βωμούς. Μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην παρεκελεύετό τις Πανσανία τῷ βασιλεῖ λυμήρασθαι τὸ Μαρδονίου σῶμα, ὥσπερ Μαρδόκιος καὶ Ξέρξης Λεωνίδα ἐλυμήναντο· ὁ δὲ Πανσανίας ἀπεκρίνατο τοῦτο ποιεῖν βαρβάρους μᾶλλον πρόπειν ἢ Ἕλλησιν. Ἐν πολλαῖς τῆς Ἑλλάδος πόλεσιν ἔθος ἦν, εἴ τις ἐκ βαρείας νόσου ὑγιάνει, κείρασθαι τὴν κόμην καὶ τούτῳ τῷ κόσμῳ κοσμησάμενος τὸ τῆς Ὑγείας ἄγαλμα. Ἀλέξανδρος ἀποθνήσκων οὐκ ἀπεφῆνατο, τίτι καταλείποι τὴν ἀρχήν. Οἱ Δακεδαίμονιοι σοφιστὴν τινα ἐπαγγειλάμενον περὶ παντὸς πράγμα-

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τος ὅλην ἡμέραν λέγειν οὐκ ἐθαύμασαν, ἀλλὰ χαλεπήναντες ἔρριψαν ἐκ τῆς πόλεως· ἐνόμιζον γὰρ δεῖν τοὺς λόγους ἴσους εἶναι τοῖς πράγμασιν. Οἱ Θηβαῖοι μισοῦντες τοὺς Φωκέας Φίλιππον τὸν Μακεδόνα ἐπῆραν στρατεῦσαι ἐπ' αὐτούς. Μίλων ὁ Κροτωνιάτης ταῦρον ἀράμενος ἔφερε διὰ μέσου τοῦ σταδίου. Φιλεῖ ἡ τύχη τὸ μὲν μέγα σφῆλαι, τὸ δὲ μικρὸν ἄραι. Μετὰ τὴν ἐν Σικελίᾳ ἦταν οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Ἀλκιβιάδην ἐμίσουν καὶ ἐδίωκον, ὅτι τοὺς πολίτας ἐπάρειεν ἐλπίσκειναι· μετὰ δὲ τὴν ἐν Κυζίκῳ ναυμαχίαν αὐτῶν αὐτὸν ἐποίησαντο ἡγεμόνα, θαυμάζοντες καὶ ἐπαινοῦντες, ὅτι διαφθείρας τὰς τῶν Λακεδαιμονίων ναῦς μόνος τι ἀγαθὸν περάνειε τῷ δήμῳ.

3) Οἱ λοιποὶ πρώτοι χρόνοι τῶν ἰγροολύκτων.

Πανσανίας ἐπαρθείς ταῖς εὐτυχίαις τοὺς τῶν Περσῶν τρόπους ἐμιμήσατο. Διὸς κελεύσαντος ἀποπέμψαι τὸν Ὀδυσσεά, Καλυψὼ ἐπέρανε μὲν τὰ παρηγγελμένα, πικρῶς δ' ὠνειδίσει τοῖς θεοῖς, ὅτι ἄδικόν τι καὶ χαλεπὸν παρηγγέλασιν. Ὁ τὴν ψυχὴν κεκαθαρμένος κάλλιον κεκόσμηται ἢ ὁ καλὴν ἐσθῆτα ἔχων. Τὸν Ὀδυσσεά οὐθ' αἰ Σειρήνες ἔσφηλαν οὐθ' ἡ Χάρυβδις διέφθειρεν· ἡ γὰρ Κίρκη αὐτῷ ἀπεπεφάγκει, πῶς ἂν ἀποφύγοι τούτους τοὺς κινδύνους. Αἰδοῦσαντόν, ἵνα μὴ ἀσχυρθῆς τοὺς ἄλλους. Τῇ τοῦ Νέρωνος κακία ὁ δῆμος οὕτω παρώξυντο, ὥστε τὰς εἰκόνας αὐτοῦ ἀνέτριψεν. Ὀρέστης μεμιασμένος τῷ τῆς μητρὸς αἵματι ἐν Δελφοῖς ἐκαθάρθη τοῦ φόνου ὑπ' Ἀπόλλωνος. Ὅστις τῶν Ἀθηναίων φανθεῖ ἐλάαν ἐξορούξας, ἐξημῶτο διακοσίαις μναῖς. Ἀγγελθείσης τῆς ἐν Σικελίᾳ συμφορᾶς, οἱ Ἀθηναῖοι πολὺν μὲν χρόνον ἠπίστουν τοῖς ἀγγελίαισιν· ἔπειτα δὲ γινώσκοντες, ὅτι ἀληθῆ ἡγγελεται, ἐκάκιζον τοὺς μάντις, λέγοντες ἐσφάλαται ὑπ' αὐτῶν! Πηνελόπη τρία ἔτη ἐντάφιον ὑφαίνουσα τῷ Λαέρτῃ οὐκ ἐπέρανε τὸ ἔργον· νυκτὸς γὰρ ἔλνε τὰ ἡμέρας ὑφασμένα. Ὁ σὺφρων οὐτ' εὐτυχίαις ἐπαρθήσεται οὐτ' ἐν ἀτυχίαις τρέφεται πρὸς ἀθυμίαν. Λέγοντος τοῦ μάντιος, ὑπὸ τῶν θεῶν τῇ μὲν στρατιᾷ νίκην σεσημάνθαι, τῷ δὲ στρατηγῷ θάνατον, Καλλικρατίδας ὁ τῶν Λακεδαιμονίων στρατηγὸς οὐκ ἐξεπλάγη, ἀλλὰ νικῶν ἐτελεύτησε τὸν βίον.

Ἐπεὶ ἡγγέλθη, ὅτι ἐξήκοντα νῆες διεφθαρμένοι εἶσιν ἐν Κυζίκῳ, οἱ Λακεδαιμόνιοι πρόσβεις εἰς Ἀθήνας ἀπέστειλαν περὶ εἰρήνης.

Τυρταῖος, ὃν οἱ Ἀθηναῖοι τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀπεστάλκεσαν ἡγεμόνα, διὰ τῆς τῶν ποιημάτων δυνάμεως τῇ Σπάρτῃ αἴτιος ἦν τῆς νίκης. Λύσανδρος ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς γιγνώσκων, ὅτι αἱ πλεῖστοι τῶν Ἀττικῶν νεῶν κεναὶ εἰσιν, οἱ δ' ἄνδρες διεσπαρμένοι ἐν τῇ γῆ, ὁρῶν πάσας εἶλε πλὴν ὀκτώ. Μὴ θηρᾶτε ἀγαθὰ φθαρτά, ἀλλ' ἀθάνατα. Κριθεὶν ἂν Ἀλέξανδρος μέγιστος στρατηγός, μέγιστος δ' ἄνθρωπος κριθῆσεται. Συμβουλευομένων τῶν Βοιωτῶν, πότερον κωλύσει τοὺς Λακεδαιμονίους πορεύεσθαι διὰ τῆς Βοιωτίας ἢ ἐπιτρέψωσι, Λύσανδρος πρέσβεις ἐπεμψεν ἐρωτήσοντας, πότερον πορεύηται ὁρθοῖς τοῖς δόρασιν ἢ κεκλιμένοις. Παιδάργητος οὐκ ἐγκριθεὶς εἰς τοὺς τριακοσίους, ἐντιμον τῆς Σπάρτης ἀρχὴν, ἔλεγεν οὐ χαλεπῶς φέρειν, ὅτι ἄλλοι προκέκρινται, ἀλλὰ χαίρειν, ὅτι ἡ πόλις τριακοσίους πολίτας ἔχει κρείττους ἑαυτοῦ. Θεμιστοκλῆς ἀκούσας, ὅτι ἐν Ἀθήναις κριθῆσεται περὶ προδοσίας, ἐξ Ἀργους ἀπῆρεν εἰς Κέρκυραν. Ἀγγείλαντός τινος, ὅτι ἐν τῇ μάχῃ τῶν μὲν Σπαρτιατῶν τετελευτήκασιν ὀλίγοι, τῶν δ' Ἀθηναίων καὶ Κορινθίων καὶ τῶν ἄλλων πολεμίων πολλοί, Ἀγησίλαος ἀναστενάξας Ἀθλιόν τι, ἔφη, ἡγγελκας ἄθλια γὰρ ἡ Ἑλλάς, ἢ τοσοῦτους ἄνδρας αὐτὴ διέφθορκεν, ὅσοι ἱκανοὶ ἦσαν τοὺς βαρβάρους νικᾶν ἅπαντας. Ἐπεὶ ἄφρων τις ἄνθρωπος πολλὰ καὶ μάταια λέξας ἔλεγε Παρατέτακά σε¹, ὃ Ἀριστοτέλης, τῷ ἔμαντοῦ λόγῳ, Ἀριστοτέλης ἀπεκρίνατο Ἀλλ' ἐγὼ οὐ παρατέταμαι· οὐ γὰρ προσεῖχον τὸν νοῦν. Πρῶτος μὲν τῶν στρατηγῶν κεκρίσθω Ἀλέξανδρος, μετ' αὐτὸν δὲ Σκιπίων ὁ τὸν Ἀννίβαν νενικηκώς, ἔπειτα τρίτος Ἀννίβας. Τοῖς Ἑλλήσιν ἔθος ἦν, εἴ τις τῶν συγγενῶν τελευτήσειε, κεκάρθαι τὴν κόμην. Πύρρος ὁ βασιλεὺς τὸν βίον ἐτελεύτησεν ἐν Ἀργεὶ ὑπὸ γυναικὸς βληθεὶς μεγάλῳ λίθῳ. Πολλοὶ τὸν Σωκράτην ἐμίσουν, νομίζοντες αὐτὸν διαφθεῖρειν τοὺς νεανίας· ἐκ πολλοῦ γὰρ χρόνου διεβέβλητο ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν.

4) Οἱ δεῦτεροι χρόνοι τῶν ὑγροζύκτων.

Ἐν τῇ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίᾳ διεφθάρησαν νῆες τῶν μὲν Ἑλλήνων τετταράκοντα, τῶν δὲ Περσῶν περὶ τὰς διακοσίας. Διογένης ἐρωτηθεὶς Πῶς ἂν κάλλιστα τοὺς φθονοῦντας τιμωροῦσαίμην; Ἐὰν

1. Σὲ ἐκούρασα.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

καθ' ἐκάστην ἡμέραν, ἔφη, βελτίων φανῆς. Ἡρόδοτος λέγει Καμβύσην μανέντα τοὺς τῶν Αἰγυπτίων νεῶς¹ κατασκάψαι, τῶν δ' ἱερῶν τοὺς μὲν ἀποκτεῖναι, τοὺς δὲ μαστιγῶσαι. Ὅρφεὺς διεσπάσθη ὑπὸ Θραϊτῶν μεμηρνυῶν. Ταῖς τῶν Σαυροματῶν παρθένους οὐκ ἐξῆν μνηστεύεσθαι, πρὶν πολέμιον ἀπεκτονῆναι εἶεν. Ἀλέξανδρος στρατεύων ἐπὶ τοὺς Θηβαίους καὶ Ἀθηναίους· Ἔως μὲν, ἔφη, ἐγὼ ἐν Ἰλλυριοῖς ἐπολέμουν, Δημοσθένης με παῖδα ἔκρινεν, ἐν δὲ Θετταλία μειράκιον· ἐν δὲ τοῖς τῶν Ἀθηναίων τείχεσιν ἀνῆρ φανήσομαι. Ἐπεὶ Φίλιππος ὁ Μακεδῶν εἰσέβαλεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, Δημοσθένης ἀποσταλεῖς εἰς τὰς Θήβας τοὺς Θηβαίους ἔπεισε βοηθεῖν τοῖς Ἀθηναίοις. Εὐμένης ἀποδηήσκων ἔλεγεν οὐ σφαλῆναι πολεμίων ἀρετῇ, ἀλλὰ φίλων ἀπιστίᾳ. Οἱ Ἕλληνες ἠτιηθέντες ἐν Χαιρωνείᾳ οὐκέτι ἐτόλμησαν ἀντιτάξασθαι τοῖς Μακεδόσιν, ἀλλὰ διεσπάρησαν εἰς τὰς ἑαυτῶν πόλεις. Ἀδραστος λυπούμενος, ὅτι τὸν Κροίσου υἱὸν ἄκων ἀπεκτόνει, αὐτὸς ἑαυτὸν ἀπέκτεινεν ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ. Τοῖς ἐτέροις ἐπιτρέπων τὰ σαυτοῦ πράγματα ῥᾶον σφαλῆσει ἢ αὐτὸς σπουδάζων. Τῷ Σέρξῃ κακὰ τέρατα ἐπεφῆγει πρὸ τῆς ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας στρατείας· ἀμελήσας δ' αὐτῶν ἐξεστράτευσεν. Ὁ μὴ δαρεῖς ἄνθρωπος οὐ παιδεύεται. Σοφίας ὁ καρπὸς οὐποτε φθαρῆσεται.

1 Ἀττικῶς ναοὺς.

ΚΕΦΑΛ. Β'. — (§ 1—27).

Ὁ συναθροισθεὶς στρατὸς τοῦ Κύρου ἐν Σάρδεσι βαδίζει διὰ τῆς Φρυγίας καὶ Λυκαονίας εἰς Ταρσοὺς τῆς Κιλικίας.

Ἐπεὶ δ' ἐδόκει αὐτῷ ἤδη πορεύεσθαι ἄνω, τὴν μὲν πρόφασιν ἐποιεῖτο ὡς Πισίδας βουλόμενος ἐκβαλεῖν παντάπασιν ἐκ τῆς χώρας· καὶ ἀθροίζει ὡς ἐπὶ τού-

§ 1. Ἐπεὶ δ' ἐδόκει] = Ὅτε δ' ἐφαίνετο εἰς αὐτὸν καλόν· (τίνες οἱ χρονικοὶ σύνδεσμοι;) ἄνω] = ἐκ τῶν παραλίων εἰς τὰ μεσόγεια, εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀσίας. τὴν μὲν πρόφασιν ἐποιεῖτο] ἡ ἀντίθεσις ὑπάρχει πολὺ κατωτέρω ἐν τῇ φράσει: Τίς σαφέρενης δὲ προφασίζετο· τὸ προφασίζομαι = προβάλλω πρόφασιν, πλαστὸν λόγον (πρὸ-φημι)· τὸ δὲ πρόφασιν ὑποβλήθη ἀπὸ τοῦ νοτίου τοῦ Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τους τό τε βαρβαρικὸν καὶ τὸ Ἑλληνικὸν στράτευμα. Ἐνταῦθα καὶ παραγγέλλει τῷ τε Κλεάρχῳ λαβόντι ἦ-
κειν ὅσον ἦν αὐτῷ στράτευμα, καὶ τῷ Ἀριστίπῳ συν-
αλλαγέντι πρὸς τοὺς οἴκοι ἀποπέμψαι πρὸς ἑαυτὸν ὃ
εἶχε στράτευμα· καὶ Ξενία τῷ Ἀρκάδι, ὃς αὐτῷ προει-
στήκει τοῦ ἐν ταῖς πόλεσι ξενικοῦ, ἦκειν παραγγέλλει
λαβόντα τοὺς ἄλλους πλὴν ὅπόσοι ἱκανοὶ ἦσαν τὰς ἀκρο-
πόλεις φυλάττειν. Ἐκάλεσε δὲ καὶ τοὺς Μίλητον πολιορ-
κοῦντας, καὶ τοὺς φυγάδας ἐκέλευσε σὺν αὐτῷ στρα-
τεύεσθαι, ὑποσχόμενος αὐτοῖς, εἰ καλῶς καταπράξειεν
ἐφ' ἧ ἔστρατεύετο, μὴ πρόσθεν παύσεσθαι πρὶν αὐ-
τοὺς καταγάγοι οἴκαδε. Οἱ δὲ ἠδέως ἐπέιθοντο· ἐπί-
στευον γὰρ αὐτῷ· καὶ λαβόντες τὰ ὄπλα παρῆσαν εἰς
Σάρδεις. Ξενίας μὲν δὴ τοὺς ἐκ τῶν πόλεων λαβὼν

ἐσὺρίσκω, πρόφασιν λαμβάνω καὶ πρόφασις ἔστι μοι. ὡς
Π. βουλόμενος] = ὅτι δῆθεν βούλεται, θέλει. παντάπασι] = καθ' ὅλο-
κληρίαν, ὅπως διόλου· (Γίνεις λέξεις λαμβάνουσι τὸ εὐφωνικὸν ν;). ἐκ τῆς
χώρας] = ἐκ τῆς ἑαυτοῦ χώρας. καὶ ἀθροίζει ὡς ἐπὶ τούτους] = καὶ ἀθροί-
ζει δῆθεν κατὰ τούτων. Ἐνταῦθα... ἦκειν] = νὰ ἔλθῃ ἐκεῖ, δηλ. εἰς τὰς
Σάρδεις. ὅσον ἦν αὐτῷ] = ὅσον αὐτός εἶχε. δυναλλαγέντι] μετοχ. παθ.
ἀόρ. β' μέσ. διαθέσεως = ἀφ' οὗ συμφιλιωθῆ. πρὸς τοὺς οἴκοι] = πρὸς τοὺς
ἐν τῇ πατρίδι ἀντιστασιώτας (τὰ τοπικὰ ἐπιρρήματα πόσας σχέσεις ἐκφρά-
ζουσι;). ἀποπέμψαι πρὸς ἑαυτὸν] = νὰ στείλῃ πρὸς ἑαυτὸν = τὸν Κῦρον.
ὃ εἶχε στράτευμα] = τὸ στράτευμα, τὸ ὅποῖον εἶχε. ὃς αὐτῷ προειστή-
κει τοῦ... ξενικοῦ] = ὅστις τοῦ ἤτο ἀρχηγὸς τοῦ ἐν ταῖς πόλεσι (ταῖς
Ἰωνικαῖς) μισθοφορικοῦ στρατοῦ. λαβόντα] ἡδύνατο νὰ εἶναι καὶ λαβόντι
κατὰ τὸ Ξενία. πλὴν ὅποδοι] = πλὴν ἐκείνων, ὅπόσοι... ἱκανοὶ] = ἀρ-
κετοί.

§ 2. εἰ καλῶς καταπράξειεν] = εἰ καλῶς ἤθελε κατορθώσει, ἤθελε
φέρει εἰς πέρας, ἐκεῖνα, διὰ τὰ ὅποια ἐξεστράτευε, δηλ. εἰ καὶ ἤθελε γίνεαι αὐ-
τὸς βασιλεὺς ἀντὶ τοῦ ἀδελφοῦ του· ἢ κατὰ ἐν τῷ καταπράττω ἔχει
δύναμιν ἐπιτακτικὴν. παύσεσθαι] ἔνν. τοῦ πολέμου. πρὶν... κατα-
γάγοι] = προτοῦ ἐπαναφέρειν· τὸ πρὶν σύνδεσμος χρονικὸς· κατὰ γὰρ τοὺς
φυγάδας, οἱ δὲ φυγάδες κατέρχονται καὶ ἡ πόλις καταδέχεται
αὐτούς. ἐπίστευον γὰρ αὐτῷ] = διότι εἶχον πεποιθήσιν, ἐμπιστοσύνην εἰς
αὐτόν. εἰς Σάρδεις] πρωτεύουσαν τῆς Λυδίας, ὅπου συνηθροίσθησαν τὰ
στρατεύματα.

§ 3. τοὺς ἐκ τῶν πόλεων] καθ' ἑλθὲν ἀντὶ τοὺς ἐν ταῖς πό-
λεσιν ἀποπέμψαι

παρεγένετο εἰς Σάρδεις ὀπλίτας εἰς τετρακισχιλίους, Πρόξενος δὲ παρῆν ἔχων ὀπλίτας μὲν εἰς πεντακοσίους καὶ χιλίους, γυμνῆτας δὲ πεντακοσίους, Σοφαίνετος δὲ ὁ Στυμφάλιος ὀπλίτας ἔχων χιλίους, Σωκράτης δὲ ὁ Ἀχαιὸς ὀπλίτας ἔχων ὡς πεντακοσίους, Πασίων δὲ ὁ Μεγαρεὺς τριακοσίους μὲν ὀπλίτας, τριακοσίους δὲ πελταστὰς ἔχων παρεγένετο· ἦν δὲ καὶ οὗτος καὶ ὁ Σωκράτης τῶν ἀμφὶ Μίλητον στρατευομένων. Οὗτοι μὲν εἰς Σάρδεις αὐτῷ ἀφίκοντο.

Τισσαφέρνης δὲ κατανοήσας ταῦτα, καὶ μείζονα 4
ἡγνισάμενος εἶναι ἢ ὡς ἐπὶ Πισίδας τὴν παρασκευήν, πορεύεται ὡς βασιλέα ἢ ἐδύνατο τάχιστα ἰπλέας ἔχων ὡς πεντακοσίους. Καὶ βασιλεὺς μὲν δῆ, ἐπεὶ ἤκουσε 5

λεσειν ὄντας λαβῶν ἐκ τῶν πόλεων. ὀπλίτας εἰς τετρ.] ἀντικείμενον τοῦ λαβῶν· ἢ πρόθ. εἰς=περίπου· αἱ πρόθ. εἰς, ἀμφί, περι καὶ ὡς μετὰ τῶν ἀπολυτ. ἀριθμ.=περίπου, σχεδόν· παρῆν] εἰς Σάρδεις) μετὰ ὀπλιτῶν περίπου πεντακ. καὶ χιλ. γυμνῆτας] ὁ γυμνήτης καὶ ὁ γυμνήτης=ἐλαφρῶς ὀπλισμένος στρατιώτης, μὴ ἔχων ἀσπίδα ἀλλὰ τόξον, ἀκόντιον καὶ σφενδόνην· οἱ γυμνήτες ἐλέγοντο καὶ ψιλοί (ποῖας κλίσι. εἶναι ἐναυθα τὸ γυμνήτας); ὀπλίται] οὕτως ἐλέγοντο κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς ψιλοὺς οἱ βαρέως ὀπλισμένοι στρατιῶται, οἱ ὅποιοι ἔφερον θώρακα, κράνος, ἀσπίδα, ξίφος, δόρυ καὶ κνημίδας. πελταστὰς) οἱ πελτασταὶ ἔφερον πέλτην, δηλ. μικρὰν καὶ ἐλαφρὰν ἀσπίδα συνήθως μηνοειδῆ τὸ σχῆμα ἄνευ γύρου (ἴ τ υ ο ς)· κατεσκευάζετο δὲ συνήθως πλεκτὴ ἐκ κλώνων ἰτέας καλυπτομένη διὰ δέρματος· οἱ πελτασταὶ ἔφερον ξίφος καὶ ἀκόντιον καὶ ἦσαν, ὡς καὶ οἱ ψιλοί, ἐλαφρῶς ὀπλισμένοι. τῶν ἀμφὶ Μίλητον]=ἐκ τῶν πολιορκούντων τὴν Μ. αὐτῷ ἀφίκοντο]=χάριν αὐτοῦ.

§ 4. κατανοήσας ταῦτα]=τὴν ἐτοιμασίαν κατὰ τοῦ βασιλέως. μείζονα... ἢ ὡς ἐπὶ Π.] τὸ ἢ ὡς ἐπὶ Π. 6' ὅρος τῆς συγκρ. (=τῆς ὡς ἐπὶ Πισίδας γιγνομένης) =καὶ νομίσας ὅτι ἡ προετοιμασία τοῦ Κ. ἦτο μεγαλύτερα ἀπὸ τὴν ἐναντίον τῶν Πισιδῶν, ὡς ἐλέγετο, γιγνομένην. ὡς βασιλέα] ἢ καταχρηστ. πρόθεσις ὡς (=πρὸς) τίθεται μόνον ἐπὶ προσώπων μετὰ τῶν ῥ. πορεύεσθαι, πέμπειν, ἄγειν. ἢ ἐδύνατο] = ὅσον ἠδύνατο· τὸ ἢ ἐδύνατο ἐπιτείνει τὴν σημασίαν τοῦ τάχιστα.

§ 5. ἐπεὶ ἤκουσε Τισσ.)=ἀφοῦ ἤκουσε παρὰ τοῦ Τισσ. τὸν κύρου στόλον] ὁ στόλος, ἐκ τοῦ στόλου=ἐτοιμάζομαι, σημ. ἐτοιμασίαν κυρίως πρὸς πλοῦν, εἶτα δ' ἐκστρατεῖαν· ὅπως νεωτέρα ἢ σημασία τοῦ νὰ δη-

Τισσαφέρνους τὸν Κύρου στόλον, ἀντιπαρεσκευάζετο.

Κῦρος δ' ἔχων οὖς εἰρηκα ὠρμάτο ἀπὸ Σάρδεων·
καὶ ἐξελαύνει διὰ τῆς Λυδίας σταθμοὺς τρεῖς παρα-
σάγγας εἴκοσι καὶ δύο ἐπὶ τὸν Μαϊάνδρον ποταμόν.
Τούτου τὸ εὖρος δύο πλέθρα· γέφυρα δ' ἐπὶν ἐπτὰ
6 ἐξευγμένῃ πλοίοις. Τοῦτον διαβάς ἐξελαύνει διὰ Φρυ-
γίας σταθμὸν ἓνα παρασάγγας ὀκτὼ εἰς Κολοσσάς,
πόλιν οἰκουμένην, εὐδαίμονα καὶ μεγάλην. Ἐνταῦθα
ἔμεινεν ἡμέρας ἐπτὰ· καὶ ἦκε Μένων Θετταλὸς ὀπλί-
τας ἔχων χιλίους καὶ πελταστὰς πεντακοσίους, Δό-
7 λωπας καὶ Αἰνιῶνας καὶ Ὀλυνθίους. Ἐντεῦθεν ἐξελαύ-

λοῖ ὠρισμένον ἀριθμὸν πλοίων. ἀντιπαρεσκευάζετο] = παρεσκευάζετο ἐπί-
σης καὶ αὐτός (ἀμοιβαίως). ἐξελαύνει] τὸ ἐξελάυνω ἀμετ. = ἐξέρχομαι
ἔφιππος, μεταβ. δέ, ὡς ἐνταῦθα = πορεύομαι που ἐξερχόμενος ἔφιππος = καὶ
διὰ τῆς Λυδίας πορεύεται σταθμοὺς τρεῖς. σταθμοὺς] ὁ σταθμὸς 1) παρα-
στὰς θύρας· 2) τόπος, ἔνθα ἴσταται τις, κατοικία, στάβλος καὶ τόπος κατα-
λύσεως (κατάλυμα) ὀδεούντων (ἰδίᾳ στρατιωτῶν), μετωνυμικῶς δὲ καὶ τὸ
διάστημα τὸ διανυόμενον ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, μεθ' ὃ ὁ στρατὸς ἔκαμνε σταθμὸν
διανυκτερεύων· διὸ τὸ μέγεθος αὐτοῦ δὲν ἦτο ἀκριβῶς ὠρισμένον· (συνήθως
150 στάδια, ἕκαστον δὲ στάδιον = 186 περίπου γαλλ. μέτρ.)· 3) βῆρος, τρυ-
τάνη· ἐπὶ τῆς τελευταίας ταύτης σημασίας σχηματίζει εἰς τὸν πληθυντικὸν
κατὰ μεταπλασμὸν μόνον σταθμά, ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν σημασι. οἱ στα-
θμοὶ καὶ τὰ σταθμά. παρασάγγας] ὁ παρασάγγης, λέξις περσική,
ἦτο μέτρον ὁδοῦ ἰσοδυναμοῦν πρὸς 30 στάδια (5580 γαλλ. μέτρα περίπου).
Μαϊάνδρον] ὁ Μαϊάνδρος ποταμός, ἐκβάλλων εἰς τὸ Ἰκάριον πέλαγος, εἶ-
ναι περίφημος διὰ τοὺς ἐλιγμούς αὐτοῦ, οἵτινες ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τῶν Ἑλλήνων
τέχνῃ παρέσχον τὸ Μαϊάνδρον καλούμενον σχῆμα εὖρος] ἐνν. ἦν = πλάτος· πλέθρα] τὸ πλέθρον ἦτο μέτρον μήκους 100 ποδ. (1/6
σταδίου, ἦτοι 31 περίπου γαλλ. μ.). ἐπὶν ἐξευγμένῃ] = ἐπάνω αὐτοῦ ἦν
κατεσκευασμένη διὰ πλοίων κειμένων ἐγγὺς ἀλλήλων.

§ 6. ἐξελαύνει] τὸ ἐξελάυνω μεταβ. = διανύσας διὰ Φ. σταθμὸν
ἓνα παρασάγγας ὀκτὼ ἔρχεται εἰς Κολοσσάς. Κολοσσάς] αἱ Κολοσσαὶ ἦσαν
πόλις τῆς Φρυγίας· ὁ κάτοικος Κολοσσαεύς· πρὸς τοὺς Κολοσσαεῖς
ἔγραψεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὡς γνωστόν, ἐπιστολήν. πόλιν οἰκου-
μένην] = ἦτις ὤκειτο, ἀντίθετον τοῦ πόλιν ἐρήμην. εὐδαίμονα]
= πλουσίαν. Δόλωπας] οἱ Δ. ἦσαν λαὸς θεσσαλικός, οἰκῶν περὶ τὴν Πίνδον.
Αἰνιῶνας] λαὸς θεσσαλικός, οἰκῶν μεταξὺ Οἴτης καὶ Ὀθρυος. Ὀλυνθίους] =
κατοίκους τῆς Ὀλύνθου, πόλεως τῆς Χαλκιδικῆς χερσονήσου.

νει σταθμούς τρεῖς παρασάγγας εἴκοσιν εἰς Κελαινάς, τῆς Φρυγίας πόλιν οἰκουμένην, μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. Ἐνταῦθα Κύρῳ βασιλεία ἦν καὶ παράδεισος μέγας ἀγρίων θηρίων πλήρης, ἃ ἐκεῖνος ἐθήρευεν ἀπὸ ἵππου, ὁπότε γυμνάσαι βούλοιο ἐαυτὸν τε καὶ τοὺς ἵππους. Διὰ μέσου δὲ τοῦ παραδείσου ῥεῖ ὁ Μαίανδρος ποταμός· αἱ δὲ πηγαὶ αὐτοῦ εἰσιν ἐκ τῶν βασιλείων. Ῥεῖ δὲ καὶ διὰ τῆς Κελαινῶν πόλεως. Ἔστι δὲ καὶ μεγάλου βασιλέως 8 βασιλεία ἐν Κελαιναῖς ἐρυμνὰ ἐπὶ ταῖς πηγαῖς τοῦ Μαρσίου ποταμοῦ ὑπὸ τῆ ἀκροπόλει· ῥεῖ δὲ καὶ οὗτος διὰ τῆς πόλεως καὶ ἐμβάλλει εἰς τὸν Μαίανδρον· τοῦ δὲ Μαρσίου τὸ εὖρος ἐστὶν εἴκοσι καὶ πέντε ποδῶν. Ἐνταῦθα λέγεται Ἀπόλλων ἐκδεῖραι Μαρσίαν νικήσας ἐρίζοντά οἱ περὶ σοφίας, καὶ τὸ δέρμα κρεμάσαι ἐν τῷ ἄντρῳ ὄθεν αἱ πηγαί· διὰ δὲ τοῦτο ὁ ποταμὸς καλεῖται Μαρ

§ 7. Ἐνταῦθα Κύρῳ βασιλεία ἦν] = ἐδῶ ὁ Κ. εἶχεν ἀνάκτορα· βασιλεία = ἐνν. δ ὠματὰ· σπαν. καθ' ἐν. βασιλείοι. **παράδεισος**] λέξις περσικὴ = κῆπος, μέγας κατάφυτος περίβολος μετ' ἀγρίων ζῴων πρὸς θήραν. **ἀπὸ ἵππου**] = ἔφιππος. **ὁπότε βούλοιο**] = ὁσάκις ἐπεθύμει, ἤθελε. **ῥεῖ**] = τρέχει· μέσ. μέλλ. μετ' ἐνεργ. σημ. ῥυήσομαι, παρακ. ἐρρύηκα· (τὰ ἀπὸ θ ἀρχόμενα ῥήματα τίνα λαμβάνουσιν αὐξησιν καὶ τί εἶδος τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ;)

§ 8. Ἔστι] (πότε τὸ ἐστὶ ἀναβ. τὸν τόνον;) **ἐρυμνὰ**] = ὀχυρά· ἐκ τῆς αὐτῆς ρίζ., ἐξ ἧς τὸ ἐρύκω) = φυλάττω, ἀπομακρύνω) καὶ ἐρύω. **Μαρσίου**] ὁ Μαρσίας ποταμὸς ἔλαβε τὸ ὄνομα κατὰ τὴν παράδοσιν ἐκ τοῦ Μαρσίου, υἱοῦ τοῦ Ὀλύμπου, ὅστις εὐρὼν αὐλὸν ῥιφθέντα ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς προυκάλεσε τὸν Ἀπόλλωνα εἰς διαγωνισμὸν ἐν τῇ μουσικῇ, ἥττηθεις δὲ ὑπὸ τοῦ θεοῦ τούτου ἐξεδάρη, τὸ δὲ δέρμα του ἐκρεμάσθη εἰς τι ἄντρον, ὁπότεν αἱ πηγαὶ τοῦ Μαρσίου ποταμοῦ. **ὑπὸ τῆ ἀκροπόλει**] = κάτωθι, ὑποκάτω τῆς ἀκροπόλεως. **ἐμβάλλει**] ἀμετάβ. = χύνεται· λέγεται καὶ ἐξίημι = χύνομαι, ἐπὶ ποταμῶν· τὸ ἀπλοῦν βάλλω μεταβ. **ἐκδεῖραι**] ἀπαρ. ἐνεργ. ἀόρ. α' τοῦ ῥήμ. ἐκ-δέρω = γδέρνω. **ἐρίζοντά οἱ**] = ἐρίζοντα αὐτῷ, δηλ. τῷ Ἀπόλλωνι· ἐκ τοῦ ἐρίζω ῥηματ. ἐπίθ. ἐριστός, ὅθεν διὰ συνθ. ἀναμφήριστος = ἀδιαφιλονίκητος, ἀναμφισβήτητος· (τίνα ῥήματα λαμβάνουσιν ἀττικὸν ἀναδιπλασιασμὸν καὶ τί καλεῖται οὕτω;) **περὶ σοφίας**] σοφία σημαίνει γνῶσιν, ἐπιστήμην περὶ τι = περὶ τῆς ἐπιστήμης, δηλ. περὶ τῆς ἐμπειρίας εἰς τὴν μουσικὴν. **ὄθεν**] = ἐκ τοῦ ὁποίου ἄντρου.

9 σύας. Ἐνταῦθα Ξέρξης, ὅτε ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἤττιθεῖς τῇ μάχῃ ἀπεχώρει, λέγεται οἰκοδομῆσαι ταῦτά τε τὰ βασιλεία καὶ τὴν Κελαινῶν ἀκρόπολιν. Ἐνταῦθα ἔμεινε Κῦρος ἡμέρας τριάκοντα. Καὶ ἦκε Κλέαρχος [ὁ Λακεδαιμόνιος Φυγὰς] ἔχων ὀπλίτας χιλίους καὶ πελταστὰς Θρᾶκας ὀκτακοσίους καὶ τοξότας Κρητὰς διακοσίους. Ἄμα δὲ καὶ Σῶσις παρῆν ὁ Συρακόσιος ἔχων ὀπλίτας τριακοσίους καὶ Σοφαίνετος Ἀρκάδας ἔχων ὀπλίτας χιλίους. Καὶ ἐνταῦθα Κῦρος ἐξέτασιν καὶ ἀριθμὸν τῶν Ἑλλήνων ἐποίησεν ἐν τῷ παραδείσῳ, καὶ ἐγένοντο οἱ σύμπαντες ὀπλίται μὲν μύριοι καὶ χίλιοι, πελτασταὶ δὲ ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους.

10 Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα εἰς Πέλτας, πόλιν οἰκουμένην. Ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας τρεῖς· ἐν αἷς Ξενίας ὁ Ἀρκὰς τὰ Λύκαια ἔθυσε

§ 9. Ξέρξης] ὁ γνωστὸς ἐκ τῆς ἑλλ. ἱστορίας, υἱὸς Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου καὶ τῆς Ἀτόσσης (485—465 π.Χ.). τῇ μάχῃ [=τῇ γνωστῇ, τῇ ἐν Σαλαμῖνι (480 π.Χ.) τὸ δὲ μάχη ἄνευ τοῦ ἄρθρου=διὰ μάχης. ἀπεχώρει] = ὀπίσω ἐπορεύετο, ἀνεχώρει. ἦκε] = εἶχεν ἐλθεῖ· τὸ ἦ κ ω ἐνεστ. μὲ σημ. παρακ.= ἐ λ ἦ λ υ θ α, ὁ δὲ παρὰτ. ἦ κ ο ν μὲ σημ. ὑπερσυντ.= ἐ λ η λ υ θ ε ι ν, ὁ δὲ μέλλ. μὲ σημ. τετελ. μέλλ.= ἐ λ η λ υ θ ὡ ς ἔ σ ο μ α ι = θά ἔχω ἐλθεῖ. πελταστὰς Θρᾶκας... καὶ τοξότας Κρητὰς] οἱ Θρᾶκες ἐφημίζοντο ὡς πελτασταί, οἱ δὲ Κρητῆτες ὡς τοξόται. ἄμα] = συγχρόνως· ἐπίρρ. χρον. λαμβανόμενον καὶ ὡς πρόθεσις καταχρηστική. Σῶσις] γεν. - ι δ ο ς, αἰτιατ. Σ ῶ σ ι ν· εἶναι δὲ τὸ ὄνομα Σ ῶ σ ι ς δωρικ. τύπ. ἀντὶ Σ ω σ ί α ς. ὁ Συρακόσιος] μεταγ. Συ ρ α κ ο ῦ σ ι ο ς = ὁ ἐκ Συρακουσῶν, πόλεως τῆς Σικελίας. ἐξέτασιν καὶ ἀριθμὸν] = ἐνήργησε νὰ γίνῃ ἐπιθεώρησις καὶ ἀριθμησις· (τὸ ἐ ποί η σ ε ν ἐνταῦθα ποίας διαθέσεως εἶναι;) ἐξέτασιν καὶ ἀριθμησιν ποι ο ῦ μ α ι = ἐγὼ ὁ ἴδιος ἐπιθεωρῶ καὶ ἀριθμῶ. καὶ ἐγένοντο οἱ σύμπαντες] = καὶ συνεποσώθησαν, ὅλοι ὁμοῦ ἀπετέλεσαν. ὀπλίται μὲν μύριοι καὶ χίλιοι] οὔτοι ἀκριβῶς ἦσαν 10600, ἀλλὰ διὰ τὸ στρογγύλον τοῦ ἀριθ. ὁ συγγρ. λέγει 11000. πελτασταὶ δὲ ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους] αἱ προθ. ἀ μ φ ῖ, π ε ρ ῖ, ε ἰ ς πρὸ ἀριθμητικῶν καὶ λέξεων δηλουσῶν χρόνον δηλοῦσι τὸ περίπου, ὡς ἔγγιστα, σχεδόν· καὶ οὔτοι ἦσαν 2300.

§ 10. Πέλτας] πόλιν τῆς Φρυγίας. ἐν αἷς] = ἐν ταύταις δέ, τὰ Λύκαια ἔθυσε] = μετὰ θυσιῶν ἐώρτασε τὰ Λ., ἑορτὴν τελουμένην ὑπὸ τῶν Ἀρχαίων πρὸς τιμὴν τοῦ Διὸς τοῦ Λυκαίου, ὀνομαζομένου οὕτως ἀπὸ τοῦ Ἀρχα-

καὶ ἀγῶνα ἔθηκε· τὰ δὲ ἄθλα ἦσαν στλεγγίδες χρυσαῖ·
 ἔθεώρει δὲ τὸν ἀγῶνα καὶ Κῦρος. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει
 σταθμοὺς δύο παρασάγγας δώδεκα εἰς Κεράμων ἀγο-
 ράν, πόλιν οἰκουμένην, ἐσχάτην πρὸς τῇ Μυσίᾳ χώρα.
 Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας τριά- 11
 κοντα εἰς Καύστρου πεδῖον, πόλιν οἰκουμένην. Ἐν-
 ταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας πέντε· καὶ τοῖς στρατιώταις
 ὠφείλετο μισθὸς πλεον ἢ τριῶν μηνῶν, καὶ πολλάκις
 ἰόντες ἐπὶ τὰς θύρας ἀπήτουν. Ὁ δ' ἐλπίδας λέγων
 διῆγε καὶ δῆλος ἦν ἀνιώμενος· οὐ γὰρ ἦν πρὸς τοῦ
 Κύρου τρόπου ἔχοντα μὴ ἀποδιδόναι. Ἐνταῦθα ἀφι- 12
 κνεῖται Ἐπύραξα ἢ Συεννέσιος γυνὴ τοῦ Κιλικίων βασι-
 λέως παρὰ Κῦρον· καὶ ἐλέγετο Κύρῳ δοῦναι χρήματα
 πολλά. Τῇ δ' οὖν στρατιᾷ τότε ἀπέδωκε Κῦρος μισθὸν

δικοῦ ὄρους Λυκαίου. Κατ' αὐτήν, τελουμένην τὸ ἔαρ, ἐγίνοντο γυμνικοὶ ἀγῶ-
 νες· τὰ ὀνόματα τῶν ἑορτῶν πρὸς δῆλωσιν μεγαλοπρεπείας τίθενται κατὰ
 πληθ. ἀριθ. (καὶ παρ' ἡμῖν γάμοι, βαπτίσιαι). ἀγῶνα ἔθηκε] = ἔκαμε
 γυμνικὸν ἀγῶνα = ἔγινεν ἀγωνοθέτης. ἄθλα] ὁ ἄθλος = ὁ ἀγὼν, τὸ ἄθλον
 = τὸ βραβεῖον τοῦ ἀγῶνος. στλεγγίδες] = 1) ζύστραι πρὸς κάθαρσιν
 τοῦ σώματος τῶν λουομένων ἢ ἀγωνιζομένων· 2) χρυσαῖ ἢ ἐπίχρυσα ἐλά-
 σματα, στολισμὸς τῆς κεφαλῆς τῶν γυναικῶν καὶ τῶν εἰς τὰ μαντεῖα πεμπο-
 μένων θεωρῶν. Κεράμων ἀγορᾶν] πόλιν τῆς Φρυγίας, κληθεῖσαν οὕτω,
 διότι ἐν αὐτῇ ἐπωλοῦντο ἀγγεῖα κεραμᾶ (χύτραι). ἐσχάτην] = τελευταίαν·
 τὸ μὲν ἐσχατος ἐπὶ τόπου, τὸ δὲ ὕστατος ἐπὶ χρόνου.

§ 11. Καύστρου πεδῖον] πόλιν τῆς Φρυγίας, σχηματισθεῖσαν ὑπὸ
 τοῦ Καύστρου ποταμοῦ νῦν Καρασοῦ ἢ Κουτσοῦκ-Μενδερές. ἐπὶ τὰς θύρας]
 = εἰς τὰς βασιλικὰς αὐλὰς τοῦ Κύρου· ἐν τῷ πληθ. ἀθροῖς = ἡ εἴσοδος
 εἰς τὰ ἀνάκτορα, ὡς καὶ νῦν λέγεται ἐν Κ) πόλει Πύλη ἢ Ἰψηλὴ Πύ-
 λη. ἀπήτουν] = ὀφειλόμενον ἐζήτησαν. Ὁ δ' ἐλπίδας λέγων διῆγε = ὁ
 δὲ παρέτεινε τὸν χρόνον λέγων λόγους παρέχοντας ἐλπίδας. οὐ γὰρ ἦν πρὸς
 τοῦ Κύρου τρόπου] = διότι δὲν ἦτο ἴδιον τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Κύρου· ἢ
 πρὸς μετὰ γεν. σημαίνει τὸ εἶναι ἴδιόν τινος, ἀνήκειν εἰς τὸ ἦθος, τὸν
 χαρακτῆρα. ἀποδιδόναι] = δίδοναι τὸ ὀφειλόμενον.

§ 12. Συεννέσιος] γενική τοῦ Συέννεσις, ὅπερ ἦν ὄνομα κοινόν,
 ἀξίωμα σημαίνει, τῶν βασιλέων τῆς Κιλικίας· Κιλικία ἡ χώρα, τὸ ἐθν.
 Κίλιξ, θηλ. Κίλισσα. Τῇ δ' οὖν στρατιᾷ] στρατιᾷ = στρατός,
 στράτευμα· στρατεία = ἐκστρατεία = ἀλλὰ βεβαίως εἰς τὸ στράτευμα.
 Ὁ δὲ ἀποτελεῖ ἀντίθεσιν πρὸς τὴν προηγ. ἔννοιαν· ἐλέγετο ὅτι ἔδωκε καὶ

- τετάρων μηνῶν. Εἶχε δ' ἡ Κίλισσα φυλακὴν περὶ
 13 αὐτὴν Κίλικας καὶ Ἀσπενδίους. Ἐντεῦθεν δ' ἐξελαύ-
 νει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα εἰς Θύμβριον,
 πόλιν οἰκουμένην. Ἐνταῦθα ἦν παρὰ τὴν ὁδὸν κρή-
 νη ἡ Μίδου καλουμένη τοῦ Φρυγῶν βασιλέως, ἐφ'
 ἧ λέγεται Μίδας τὸν Σάτυρον θηρεῦσαι οἶνω κε-
 14 ράσας αὐτήν. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο
 παρασάγγας δέκα εἰς Τυριάειον, πόλιν οἰκουμένην.
 Ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας τρεῖς. Καὶ λέγεται δευθῆ-
 ναι ἡ Κίλισσα Κύρου ἐπιδειξάι τὸ στράτευμα αὐτῆ.
 15 Βουλόμενος οὖν ἐπιδειξάι ἐξέτασιν ποιεῖται ἐν τῷ πε-
 δίῳ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων. Ἐκέλευσε δὲ
 τοὺς Ἑλληνας ὡς νόμος αὐτοῖς εἰς μάχην οὕτω τα-

δὲν γνωρίζω τὸ ἀληθές, ἀλλὰ τὸ ἀληθές εἶναι, ὅτι τὸ στράτευμα... Ἀσπεν-
 δίους] = κατοίκους τῆς Ἀσπένδου, πόλεως τῆς Παμφυλίας παρὰ τὰς ἐκβο-
 ρὰς τοῦ γνωστοῦ ἐκ τῶν ἐνδόξων κατορθωμάτων τοῦ Κίμωνος ποταμοῦ Εὐ-
 ρυμέδοντος, κρίσματος τῶν Ἀργείων.

§ 13. Θύμβριον] πόλιν τῆς Φρυγίας. Μίδου] ὁ Μίδας, τῆς Φρυγίας
 βασιλεὺς, κατὰ τὴν μυθολογίαν ἐφημίζετο ἐπὶ τῷ μεγάλῳ αὐτοῦ πλούτῳ.
 Οὗτος ἐκλεγείσ κριτῆς τῆς μουσικῆς ἰκανότητος τοῦ Ἀπόλλωνος εἰς τὴν κι-
 θάραν καὶ τοῦ Πανὸς εἰς τὸν αὐλὸν ἐξήνεγκε τὴν γνώμην, ὅτι ὁ Πάν ἦτο
 ὑπέρτερος τοῦ Ἀπόλλωνος. Διὰ τοῦτο ὁ Ἀπόλλων, ὁ κατ' ἐξοχὴν θεὸς τῆς
 μουσικῆς, ὀργισθεὶς μετεποίησε τὰ ὄντα αὐτοῦ εἰς ὄντα ὄνου πρὸς δῆλωσιν τῆς
 ἀμουσίας (ἔθεν ἡ φράσις «Μί δ α ς ὦ τ α ὄ ν ο υ ἔ χ ε ι»). ἐφ' ἧ] = ἐπὶ τῆς
 ὁποίας κρήνης. τὸν Σ. θηρεῦσαι οἶνω κεράσας αὐτήν] τὸ θ η ρ ε ῦ σ α ι
 καὶ θ η ρ ᾱ ν = ἐνεδρεῦειν καὶ συλλαμβάνειν ἐνταῦθα] = ὅτι ὁ Μίδας ἐνήδρευσε καὶ
 συνέλαβε τὸν Σάτυρον ἀναμίξας αὐτήν (τὸ ὕδωρ αὐτῆς) μετ' οἴνου (καὶ οὕτω
 μεθύσας αὐτόν)· τὸ κ ε ρ ᾶ σ α ς εἶναι μετ. ἐνεργ. ἄορ. τοῦ κ ε ρ ᾶ ν ν ο μ ι ·
 ὁ δὲ Σάτυρος ἦτο εἰς ἐκ τῶν Σιληνῶν, ἦτοι τῶν πηγαίων δαιμόνων, παιδα-
 γωγὸς τοῦ Διονύσου· ἐν γένει Σ ᾶ τ υ ρ ο ι ἐλέγοντο οἱ ὄπαδοι τοῦ Διονύσου,
 οἱ ὅποιοι εἶχον σῶμα καὶ κεφαλὴν ἀνθρώπου δυσειδοῦς καὶ πόδας τράγου.

§ 14. Τυριάειον] (γέν. οὐδ.) πόλιν εἰς τὰ μεθόρια τῆς Φρυγίας καὶ Λυ-
 καονίας. ἡ Κίλισσα] θηλ. τοῦ Κί λ ι ξ ῖ ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ κυρίου ὀνόματος
 Ἐ π ὶ ᾱ ξ α. ἐπιδειξάι τὸ στράτευμα αὐτῆ] = νὰ κάμῃ παράταξιν αὐ-
 τοῦ χάριν αὐτῆς. Τὸ ἐ π ι δ ε ῖ ξ α ι εἶναι ἀπαρ. τοῦ ἐνεργ. ἄορ. τοῦ ἐ π ι -
 δ ε ῖ χ ν ο μ ι = δεικνύω φανερά, ἐκθέτω εἰς θέαν.

§ 15. ὡς νόμος αὐτοῖς] = ὡς νόμος (ἔθος) αὐτοῖς ἐστι τάττεσθαι,
 οὕτω ταχθῆναι καὶ στήναι = καθὼς ἦτο συνήθεια εἰς αὐτοὺς νὰ τάσσωνται

χθῆναι καὶ σῆναι, συντάξαι δ' ἕκαστον τοὺς ἑαυτοῦ.
 Ἐτάχθησαν οὖν ἐπὶ τεττάρων· εἶχε δὲ τὸ μὲν δεξιὸν
 Μένων καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, τὸ δ' εὐώνυμον Κλέαρχος καὶ
 οἱ ἐκείνου, τὸ δὲ μέσον οἱ ἄλλοι στρατηγοί. Ἐθεώ- 16
 ρει οὖν ὁ Κῦρος πρῶτον μὲν τοὺς βαρβάρους· οἱ δὲ
 παρήλαυνον τεταγμένοι κατ' ἴλας καὶ κατὰ τάξεις·
 εἶτα δὲ τοὺς Ἕλληνας, παρελαύνων ἐφ' ἄρματος καὶ
 ἢ Κίλισσα ἐφ' ἄρμαμάξης. Εἶχον δὲ πάντες κρᾶνη

εἰς μάχην, τοιοῦτοτρόπως νὰ ταχθῶσι καὶ τοιαύτην στάσιν νὰ λάβωσι.
 συντάξαι δ' ἕκαστον] = νὰ παρατάξῃ δ' ἕκαστος στρατηγός. ἐπὶ τεττάρων]
 = εἰς βάθος τεσσάρων ἀνδρῶν. Κατὰ Πολυδεύκην Α' 126—127 τῶν μαχομέ-
 νων τὸ μὲν ἔμπροσθεν ἐκαλεῖτο μέτωπον καὶ ζυγοῦς καὶ πρόσωπον,
 τὰ ἐκατέρωθεν ἄκρα πλευραὶ καὶ κέρατα (δεξιὸν καὶ εὐώνυμον), τὸ
 μέσον ὀμφαλός, τὸ δὲ βάθος στοῖχος. Καὶ ζυγοῦσι μὲν οἱ ἄνδρες,
 ὅταν εὐρίσκωνται ἐπὶ τῆς αὐτῆς κατὰ μῆκος γραμμῆς κατὰ σειρὰν καὶ ἔχωσι
 τὸ αὐτὸ μέτωπον, στοῖχοῦσι δὲ, ὅταν κατὰ βάθος εὐρίσκωνται ἐπὶ τῆς
 αὐτῆς γραμμῆς κατὰ σειρὰν ὁ εἰς ὀπισθεν ἀκριβῶς τοῦ ἄλλου. Καὶ ὁ μὲν
 ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ πρώτου ζυγοῦ ἐκαλεῖτο πρωτοστάτης καὶ ὄλον τὸ
 μέτωπον πρωτοστάται, ὁ δὲ παρ' ἕκαστον τασσόμενος παραστάτης,
 ὁ δὲ ὑπ' αὐτὸν ὀπισθεν ἐπιστάτης· τὸ δ' ἐν τῷ βάθει τελευταῖον ὄλων
 ζυγὸν οὐρά καὶ οὐραγοί, καὶ ὁ ἄρχων αὐτῶν ἐπίσης οὐραγός· κα-
 λοῦνται δὲ οἱ οὐραγοὶ καὶ ὀπισθοφυλάκες καὶ τὸ ἔργον οὐραγεῖν
 καὶ ὀπισθοφυλάκειν. εἶχε δὲ] = κατεῖχε δὲ αἱ λέξεις δεξιὸν καὶ
 εὐώνυμον λαμβάνονται οὐσιαστικῶς κατ' ἔλλειψιν τοῦ κέρατος (τὴν δε-
 ξιὰν καὶ ἀριστερὰν πλευρὰν)· οἱ ἄλλοι στρατηγοί] ἦτοι Ξενίας ὁ Ἀρ-
 κάς, Πρόξενος ὁ Βοιωτίας, Σοφαίνετος ὁ Στυμφάλιος, Σωκράτης ὁ Ἀχαιοῦ,
 Πασίων ὁ Μεγαρέυς, Σῶσις ὁ Συρακόσιος καὶ Σοφαίνετος ὁ Ἀρκάς.

§ 16. παρήλαυνον] = διέβαινον ἀπ' ἔμπρος, ἕκαμονον παρελάσιν
 κατ' ἴλας] ἢ ἰλη εἶναι σῶμα ἰπέων (τὸν ἀριθμὸν 64), ἢ ὁ λόχος ὀπι-
 τῶν (τὸν ἀριθμὸν 100), ἢ δὲ τάξις (λόχος) ψιλῶν ἕκαστος λόχος (τάξις)
 διηρεῖτο εἰς δύο πεντηχοστύας, ἐκάστη δὲ τούτων εἰς 4 ἐνωμοτίας.
 εἶτα δὲ] δηλ. ἐπεθεώρει. ἐφ' ἄρματος] ἄρμα ὀνομάζετο ἄσκειπός διτροχός
 πολεμικὴ ἄμαξα. ἐφ' ἄρμαμάξης] = ἀμάξης τετρατρόχου συρομένης ὑπὸ
 τεσσάρων ἵππων ἢ ἄλλων ζώων, ἄνωθεν ἰδέσθαι κεκαλυμμένης διὰ παραπετά-
 σματος· αὕτη ἦν ἐν χρήσει ἐπὶ ἀναπαυτικῶν πορείων. κρᾶνη] = περικεφα-
 λαίας. χαλκᾶ] ὁ χαλκοῦς-ἦ-οῦν· ὁ χαλκός ἐστὶ τὸ μέταλλον (μπακίρι),
 χαλκοῦς δὲ ὁ ἐκ χαλκοῦ κατεσκευασμένος (πῶς λέγονται τὰ ἐπίθετα

χαλκᾶ καὶ χιτῶνας φοινικοῦς καὶ κνημίδας καὶ τὰς
 17 ἀσπίδας ἐκκεκαλυμμένας. Ἐπειδὴ δὲ πάντας παρή-
 λασε, στίσας τὸ ἄρμα πρὸ τῆς φάλαγγος μέσης, πέμ-
 ψας Πίγρητα τὸν ἑρμυνέα παρὰ τοὺς στρατηγοὺς τῶν
 Ἑλλήνων ἐκέλευσε προβαλέσθαι τὰ ὄπλα καὶ ἐπιχω-
 ρῆσαι ὅλην τὴν φάλαγγα. Οἱ δὲ ταῦτα προεῖπον τοῖς
 στρατιώταις, καὶ ἐπεὶ ἐσάλπιγξε προβαλόμενοι τὰ
 18 ὄπλα ἐπήσαν. Ἐκ δὲ τούτου θάττον προϊόντων σὺν

τὰ σημαίνοντα τὴν ὕλην, ἐξ ἧς γίνεται τι;). **χιτῶνας φοινικοῦς**] τοιού-
 τους ἐρυθροὺς χιτῶνας μετεχειρίζοντο ἰδίᾳ οἱ Λακεδαιμόνιοι, διὰ τὸ μὴ φαί-
 νηται ἡ ῥοή τοῦ αἵματος καὶ οὕτω μὴ δειλιῶσιν οἱ **μαχόμενοι**. φοινίκεος
 - οὐς, φοινίκε-α-ῆ, φοινίκεον-οῦν, ἐκ τοῦ φοίνιξ=1) χουρμᾶς
 2) κόκκινον χρῶμα· 3) μυθῶδες τι πτηνόν, περὶ οὗ μυθολογεῖται, ὅτι ἀναγεννᾶ-
 ται ἐκ τῆς τέφρας του. **κνημίδας**] = καλύμματα τῶν κνημῶν ἐκ χαλκοῦ ἢ
 ὀρειχάλκου ὅμοια πρὸς τὰς σημερινὰς κάλτσας. Αἱ κνημίδες, τὸ κράνος, ὁ
 θώραξ καὶ ἡ ἀσπίς (ἀμυντικὰ ὄπλα) μετὰ δόρατος, ξίφους καὶ μαχαίρας (ἐπι-
 θετικῶν ὄπλων) ἀπετέλουν τὸν ὅπλισμὸν τῶν ὀπλιτῶν, τὸ δ' ἀκόντιον (παρὰ τοῖς
 Θωραξίν ἢ πέλτη), τὸ τόξον καὶ ἡ σφενδόνη τῶν ψιλῶν (πελταστῶν ἢ ἀκοντι-
 στῶν, τοξοτῶν, σφενδονητῶν) (τῶν ἀρσενικῶν καὶ ἠηλικῶν τῶν ἐχόντων χα-
 ρακτῆρα ὁδοντόφωνον, τ, θ, θ πῶς σχηματίζεται ἡ ἐνική ὄνομαστ.; Ἡ ἐν.
 αἰτ. καὶ κλητ. τῶν τοιούτων εἰς τί λήγει;). **τὰς ἀσπίδας ἐκκεκαλυμμέ-
 νας**] αἱ ἀσπίδες ἐν πορείᾳ ἐκαλύπτοντο διὰ καλυμμάτων, καλουμένων ἐλύ-
 τρων ἢ σαγματίων, ἐν παρατάξει δ' ἀπεκαλύπτοντο.

§ 17. **πάντας παρήλασε**] ἀφοῦ δὲ πάντας παρήλθεν (ἔμπροσθεν ὄλων
 διῆλθεν) ἐφ' ἄρματος. **πρὸ τῆς φάλαγγος μέσης**] = πρὸ τοῦ μέσου τῆς φ.
φάλαγγος εἶνα· σῶμα στρατιωτῶν σχηματιζόμενον παρατασσομένου τοῦ
 ἑνὸς λόχου παρὰ τὸν ἄλλον (τάττεσθαι ἐπιφάλαγγος)· τοῦ οὕτω
 πως ἐνίμαχῃ τασσομένου στρατοῦ κύριον ὄπλον ἦν ἡ λόγχη. **ἑρμυνέα**] =
 διερμηνέα τοῦ Κύρου, γνωρίζοντα τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Περσικὴν γλῶσσαν.
παρὰ τοὺς στρατηγοὺς] ἢ παρὰ μετ' αἰτιατ. μετὰ τῶν κινήσ. σημ.
 ῥημ. = πρόσ. **προβαλέσθαι τὰ ὄπλα**] = τὸ προτείνειν ἢ φάλαγγ' τὰ ὄπλα,
 ὁηλ. τὸ δόρυ καὶ τὴν ἀσπίδα, ὡς ἐν καιρῷ μάχης. **ἐπιχωρῆσαι**] = τὸ προ-
 χωρήσει ἐναντίον. **ὅλην**] = ὁλόκληρος ἢ φάλαγγ'. **Οἱ δὲ ταῦτα προεῖ-
 πον**] δηλ. τὸ τὸν προτείνωσι τὰ ὄπλα καὶ τὸν προχωρήσωσιν ἐχθρικῶς.
ἐσάλπιγξε] ἐνν. ὁσαλπιγξέης· τὰ σημεῖα εἰς τὸ στράτευμα ἐδίδοντο διὰ
 τοῦ κέρατος, ἐν δὲ τῇ μάχῃ διὰ τῆς σάλπιγγος (σημαίνειν τῶ
 κέρατι ἢ τῇ σάλπιγγι—τὸ κέρας ἢ ἡ σάλπιγγ' φθέγγε-
 ται). **ἐπήσαν**] παρατ. τοῦ ἐπέρχομαι = προχώρουν.

§ 18. Ἐκ δὲ τούτου] = μετὰ ταῦτα. **προϊόντων**] = ἐπειδὴ οἱ Ἕλλη-

κραυγῆ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου δρόμος ἐγένετο ἐπὶ τὰς σκηνάς, τῶν δὲ βαρβάρων φόβος πολὺς, καὶ ἡ τε Κίλισσα ἔφυγεν ἐπὶ τῆς ἀρμαμάξης καὶ οἱ ἐκ τῆς ἀγορᾶς καταλιπόντες τὰ ὄνια ἔφυγον. Οἱ δὲ Ἕλληνες σὺν γέλῳ ἐπὶ τὰς σκηνάς ἤλθον. Ἡ δὲ Κίλισσα ἰδοῦσα τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν τάξιν τοῦ στρατεύματος ἐθαύμασε. Κύρος δὲ ἦσθη τὸν ἐκ τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς βαρβάρους φόβον ἰδών.

Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας 19 εἴκοσιν εἰς Ἰκόνιον, τῆς Φρυγίας πόλιν ἐσχάτην. Ἐνταῦθα ἔμεινε τρεῖς ἡμέρας. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς Λυκαονίας σταθμοὺς πέντε παρασάγγας τριάκοντα. Ταύτην τὴν χώραν ἐπέτρεψε διαρπάσαι τοῖς Ἕλλησιν ὡς πολεμίαν οὔσαν. Ἐντεῦθεν Κύρος τὴν Κίλισσαν 20 εἰς τὴν Κιλικίαν ἀποπέμπει τὴν ταχίστην ὁδὸν καὶ συνέπεμψεν αὐτῇ τοὺς στρατιώτας οὓς Μένων εἶχε καὶ αὐτόν. Κύρος δὲ μετὰ τῶν ἄλλων ἐξελαύνει διὰ Καπ-

νες προχώρουν ταχύτερον (ἢ πρότερον) μετὰ κραυγῆς. ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου] = αὐτομάτως, αὐθορμήτως (ἄνευ διαταγῆς). δρόμος ἐγένετο] ἔνν. τοῖς στρατιώταις = ἔδραμον οἱ στρατ., τὸ δὲ δρόμος (ἀφῆρ. τοῦ τρέχω) = τρέξιμον (σχημάτ. τὸν μέλλ., ἀόρ. καὶ παραχ. τοῦ τρέχω). τῶν δὲ βαρβάρων φόβος πολὺς] ἔνν. ἐγένετο· τὸ βαρβάρων γεν. ὑποκ. = οἱ βάρβαροι ἠεφοβήθησαν πολὺ· ἔφυγεν ἐπὶ τῆς ἀρμαμάξης] = ὄχουμένη ἐπὶ τῆς ἀρμαμάξης ἔφυγε. καὶ οἱ ἐκ τῆς ἀγορᾶς] καθ' ἕλξιν τῶν προθέσεων ἀντὶ τοῦ οἱ ἐν τῇ ἀγορᾷ (ὄντες) ἐγκαταλιπόντες τὰ ὄνια ἔφυγον ἐκ τῆς ἀγορᾶς· ἀγορᾶ = τὸ ἐν τῷ στρατοπέδῳ μέρος, ἔνθα ἡγορίζοντο τὰ ὄνια = τὰ εἰς ὠνήν (= ἀγοράσμα) ἀνήκοντα, τὰ ὀψώνια, τὰ τρόφιμα· ἐκ τοῦ ὠνή β. ὠνέομαι - οὔμαι = ἀγοράζω (σχημάτ. τοῦ ὠνούμαι πάντα τοὺς χρόνους). οὖν γέλῳτι] = γελῶντες (διὰ τὸν φόβον τῶν βαρβάρων).

§ 19. Ἰκόνιον] πόλιν τῆς Φρυγίας καὶ νῦν οὕτως ὀνομαζομένην. Λυκαονίας] ἐπαρχίας μεταξὺ Φρυγίας, Πισιδίας, Κιλικίας καὶ Καππαδοκίας. ἐπέτρεψε] = ἔδωκε τὴν ἄδειαν εἰς τοὺς Ἕλληνας νὰ διαρπάσωσι.

§ 20. τὴν ταχίστην ὁδὸν] = διὰ τῆς συντομωτάτης ὁδοῦ· λέγεται τὴν ταχίστην ὁδὸν καὶ ἀπλῶς τὴν ταχίστην = τάχιστα. καὶ αὐτόν] καὶ τὸν ἴδιον τὸν Μένωνα· λόγῳ μὲν, ὅπως τιμητικῶς συνοδεύσῃ τὴν Ἐπύαξαν, ἔργῳ δέ, ὅπως κολακεύσῃ τὸν Σπένεσιν καὶ ἀφήσῃ τὴν διὰ τῆς Κιλι-

παδοκίας σταθμούς τέτταρας παρασάγγας εἴκοσι καὶ πέντε εἰς Θόανα, πόλιν οἰκουμένην, μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· ἐν ᾧ Κῦρος ἀπέκτεινεν ἄνδρα Πέρσῃν Μεγαφέρνην, φοινικιστὴν βασιλείον, καὶ ἕτερόν τινα τῶν ὑπάρχων δυνάστην, αἰτιασάμενος ἐπιβουλεύειν αὐτῷ.

- 21 * Ἐντεῦθεν ἐπειρῶντο εἰσβάλλειν εἰς τὴν Κιλικίαν· ἢ δ' εἰσβολὴ ἦν ὁδὸς ἀμαξιτὸς ὀρθία ἰσχυρῶς καὶ ἀμήχανος εἰσελθεῖν στρατεύματι, εἴ τις ἐκώλυεν. Ἐλέγετο δὲ καὶ Συνέννεσις εἶναι ἐπὶ τῶν ἄκρων φυλάττων τὴν εἰσβολήν· διὸ ἔμειναν ἡμέραν ἐν τῷ πεδίῳ. Τῇ δ' ὑστεραία ἦκεν ἄγγελος λέγων ὅτι λελοιπῶς εἶναι Συνέννεσις τὰ ἄκρα, ἐπεὶ ἦσθετο ὅτι τὸ Μένωνος στρατεύμα ἦδν ἐν Κιλικίᾳ ἦν εἰσὼ τῶν ὄρεων, καὶ ὅτι τριῦρεις

κίας διάβασιν ἐλευθέραν. **Θόανα**] πόλιν τῆς Καππαδοκίας, τὰ βραδύτερον Τύανα, ἐξ ὧν κατήγετο ὁ διαβόητος εἰς τὴν ἀρχαιότητα διὰ τὰ θαύματα αὐτοῦ γόης καὶ μάγος Ἀπολλώνιος ὁ Τυανεύς. **φοινικιστὴν βασιλείον**] ἢ ἑρμηνεῖα τῆς λέξεως φοινικιστῆς ποικίλλει, ἀλλ' ἢ σημαίνει τὸν σηματοφόρον (φοινικισ=εἶδος σημαίας) τοῦ βασιλέως ἢ, ὀρθότερον, σημαίνει τὸν τοῦ βασιλέως δυνάστην (ὑπαρχον), τὸν ἔχοντα ἐπομένως δικαίωμα νὰ φορῇ φοινικᾶ (δλοπόρφυρα) ἐνδύματα. **ὑπάρχων**] ὁ ὑπαρχος ὑπέκειτο εἰς τὸν σατράπην καὶ ἦτο διοικητῆς ἐπαρχίας. **αἰτιασάμενος**] τοῦ αἰτιάζομαι-ῶμαι (=κατηγορήσας)· τὸ β. εἶναι ἀποθ. ἐνεργ. διαθ., ὡς παθητ. δ' αὐτοῦ λαμβάνεται τὸ αἰτίαν ἔχω ἢ ἐν αἰτίᾳ εἰμι ὑπότινος.

§ 21. **ἢ δ' εἰσβολῆ**] = τὸ δὲ μέρος, δι' οὗ ἡδυνάτό τις νὰ εἰσβάλῃ, αἰ πόλαι τῆς Κιλικίας. **ἀμαξιτὸς**] ὁ καὶ ἡ ἀμαξιτός (ἄμαξα καὶ ἰτός, ἢ, ὄν=διαβατός, ἐκ τῆς β. ἰ- τοῦ εἰμι, μέλλοντος τοῦ ἔρχομαι). Αἱ εὐρύτεραι ὁδοὶ ἐλέγοντο λεωφόροι καὶ ἀμαξιτοί, ἀμαξιτὴ λατοὶ καὶ ἰππητὴ λατοὶ, αἱ δὲ στεναὶ ὁδοὶ στενωποὶ καὶ λαῦραι. **ὀρθία ἰσχυρῶς**]—λίαν ἀναφορικῇ· τὸ ἰσχυρῶς ἐπιτείνει τὸ ὀρθία. **ἀμήχανος**] = δύσκολος· καθ' ἑλξιν ἀντὶ ἀμήχανον ἦν στρατεύματι εἰσελθεῖν = δύσκολον ἦτο εἰς στρατεύμα νὰ εἰσέλθῃ. **ἐπὶ τῶν ἄκρων**] = ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων. **διὸ**] = ἔνεκα τούτου. **ἡμέραν**] = μὴν ἡμέραν. **λελοιπῶς εἶναι**] περιφραστ. εὐκτ. τοῦ β' παρακ. τοῦ β. λεῖπω (πόσα θέματα ἔχει τὸ β. λεῖπω;). **ὄρεων**] γεν. πληθ. ἀπαντῶσα καὶ ὄρων. **τριῦρεις**] τούτων ναύαρχος ἦτο ὁ Πυθαγόρας ὁ Λακεδαιμόνιος, ὠδήγει δ' αὐτὰς ὁ Ταμῶς ὁ Αἰγύπτιος.

ἦκουε περιπλεύσας ἀπ' Ἰωνίας εἰς Κιλικίαν. Κύρος 22
 δ' οὖν ἀνέβη ἐπὶ τὰ ὄρη οὐδενὸς κωλύοντος, καὶ εἶδε
 τὰς σκηνὰς οὗ οἱ Κίλικες ἐφύλαττον. Ἐντεῦθεν δὲ
 κατέβαιναν εἰς πεδῖον μέγα καὶ καλόν, ἐπίρρυτον καὶ
 δένδρων παντοδαπῶν σύμπλεων καὶ ἀμπέλων· πολὺ δὲ
 καὶ σῖσαμον καὶ μελίην καὶ κέγχρον καὶ πυρούς καὶ
 κριθὰς φέρει· ὄρος δ' αὐτὸ περιέχει ὄχυρον καὶ ὑψη-
 λὸν πάντη ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν. Καταβάς δὲ διὰ 23
 τούτου τοῦ πεδίου ἦλασε σταθμοὺς τέτταρας παρασάγ-
 γας πέντε καὶ εἴκοσιν εἰς Ταρσοὺς, τῆς Κιλικίας πό-
 λιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα, ἔνθα ἦν τὰ Σουεννέσιος βα-
 σίλεια τοῦ Κιλικίων βασιλέως. Διὰ μέσου δὲ τῆς πόλεως
 ῥεῖ ποταμὸς Κύδνος ὄνομα, εὖρος δύο πλέθρων. Ταύ- 24
 τὴν τὴν πόλιν ἐξέλιπον οἱ ἐνοικοῦντες μετὰ Σουεννέ-

§ 22. οὐδενὸς κωλύοντος] = ἐπειδὴ οὐδεὶς ἠμποδίζεν αὐτόν. οὗ] ἐπίρρ. τοπικὸν ἀναφορικὸν = ὅπου, ἐν αἷς σκηναῖς· διὰ τῶν σκηνῶν ἔνοσε τὴν θέσιν τῶν σκηνῶν. ἐπίρρυτον] = ποτιζόμενον· ὁ καὶ ἡ ἐ π ἰ ρ ρ υ τ ο ς, τὸ ἐ π ἰ ρ ρ υ τ ο ν, ἐκ τῆς ἐ π ἰ καὶ ρ υ τ ὄ ς, ὅπερ ἐκ τοῦ ῥέ ω, ἰὸ θέμα τοῦ ὁποίου λαμβάνει διαφόρους μορφάς (ῥ ε ὕ - μα, ῥ ὕ - σις, ῥ ὀ - ος - οὐς, ῥ ἰ - ς, ῥ ὶ - θων, Ε ὕ - ρ ὶ - τας κλπ.) = ἐπιρροῦμενον (τὸ πεδῖον) ὑπὸ τῶν ποταμῶν Κύδνου καὶ Πυράμου. σῖσαμον] = σησάμη· λέγεται ὁ (ἡ) σ ῆ σ α μ ο ς, ἡ σ ῆ σ ἄ μ η καὶ τὸ σ ῆ σ α μ ο ν. μελίην] = εἶδος γεννήματος ἔχοντος γλυκὺν καὶ μικρὸν τὸν κόκκον (κεγχροειδῆ). κέγχρον] = κεχρί, γένους ἄρσεν. πυρούς καὶ κριθὰς] ὁ πληθ. πρὸς δήλωσιν τῶν διαφόρων εἰδῶν σίτου καὶ κριθῆς· ὁ π υ ρ ὄ ς, ὅπερ συνήθ. εὔρηται ἐν τῷ πληθυντ., σημαίνει τὸ φυτὸν καὶ τὸν καρπὸν· ὁ δὲ σ ἰ τ ο ς (πλ. οἱ σ ἰ τ ο ι καὶ τὰ σ ἰ τ α (σ ἰ τ α = αἰτία, τροφίμα) σημαίνει τὸ φυτὸν, τὸν καρπὸν καὶ τὴν τροφήν. φέρει] = παράγει. ὄρος δ' αὐτὸ περιέχει] = τὸ δὲ πεδῖον τοῦτο περιλαμβάνει ὄρος ὁ Ταῦρος. πάντη] = ὑψηλὸν καὶ ὄχυρον πανταχοῦ (καθ' ὅλα τὰ μέρη). ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν] = ἀπὸ τῆς μιᾶς θαλάσσης (τῆς Καρικῆς) εἰς τὴν ἄλλην θάλασσαν (τὴν Ἰσικὴν)· ἐκ θαλάσσης μέχρι θαλάσσης.

§ 23. ἦλασε] ἄρ. τοῦ ἑ λ α ὕ ν ω' = διήλθεν ἔφιππος διὰ τῆς πεδιάδος ταύτης σταθμοὺς τέσσαρας καὶ ἔφθασεν εἰς Ταρσοὺς] πόλιν (πρωτ.) τῆς Κιλικίας, παρὰ τὸν Κύδνον ποταμὸν, πατρίδα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, βραδύτερον Ἰουλιανῆν ὀνομασθεῖσαν πρὸς τιμὴν τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος. ἦν τὰ Σουεννέσιος βασίλεια] = εἶχε τὰ ἀνάκτορα ὁ Σουέννης. Κύδνος] ποταμὸς, ἐν ᾧ, ὡς γνωστὸν, ἐλούσθη ὁ μέγας Ἀλέξανδρος καὶ ἠσθένησεν.

§ 24. ἐξέλιπον] = ἐγκαταλιπόντες ἔφυγον εἰς τόπον ὄχυρον. πόλιν οἱ

σιος εἰς χωρίον ὄχυρον ἐπὶ τὰ ὄρη πλὴν οἱ τὰ καπη-
λειᾶ ἔχοντες· ἔμειναν δὲ καὶ οἱ παρὰ τὴν θάλατταν
οἰκοῦντες ἐν Σόλοις καὶ ἐν Ἰσσοῖς.

- 25 Ἐπύαξα δὲ ἡ Συεννέσιος γυνὴ προτέρα Κύρου πέντε
ἡμέραις εἰς Ταρσοὺς ἀφίκετο· ἐν δὲ τῇ ὑπερβολῇ τῶν
ὁρέων τῇ εἰς τὸ πεδίον δύο λόχοι τοῦ Μένωνος στρα-
τεύματος ἀπώλοντο· οἱ μὲν ἔφασαν ἀρπάζοντάς τι
κατακοπῆναι ὑπὸ τῶν Κιλικίων, οἱ δὲ ὑπολειφθέν-
τας καὶ οὐ δυναμένους εὐρεῖν τὸ ἄλλο στράτευμα
οὐδὲ τὰς ὁδοὺς εἶτα πλανωμένους ἀπολέσθαι ἦσαν
26 δ' οὖν οὗτοι ἑκατὸν ὀπλίται. Οἱ δ' ἄλλοι, ἐπεὶ ἦκον,
τὴν τε πόλιν διήρπασαν, διὰ τὸν ὄλεθρον τῶν συ-
στρατιωτῶν ὀργιζόμενοι, καὶ τὰ βασίλεια τὰ ἐν αὐτῇ.
Κύρος δ', ἐπεὶ εἰσήλασεν εἰς τὴν πόλιν, μετεπέμ-
πετο τὸν Συέννεσιν πρὸς ἑαυτόν· ὁ δ' οὔτε πρότερον
οὐδενί πω κρείττονι ἑαυτοῦ εἰς χεῖρας ἔλθειν ἔφη οὔτε
τότε Κύρω ἰέναι, πρὶν ἢ γυνὴ αὐτὸν ἔπεισε καὶ

τὰ καπηλειᾶ ἔχοντες] = ἐκτὸς ἐκείνων, οἱ ὅποιοι εἶχον τὰ καπηλειᾶ·
καπηλεῖον ἐκ τοῦ κάπηλος = ὁ μικρέμπορος, ὁ πραγματευτής)
(ἰδίᾳ ὁ μάγειρος, ὁ οἰνοπώλης). ἐν Σόλοις] οἱ Σόλοι πληθ., πόλις τῆς Κι-
λικίας. ἐν Ἰσσοῖς] αἱ Ἰσσοὶ καὶ καθ' ἐν. ἡ Ἰσσοίς, πόλις μεταξὺ
Συρίας καὶ Κιλικίας, περίφημος διὰ τὴν ἐνταῦθα νίκην τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου
κατὰ τοῦ Δαρείου, δι' ἧ καὶ Νικηφόρος ἐπωνομάσθη.

§ 25. προτέρα] = πρότερον ἀπὸ τὸν Κύρον ἦλθεν ἐν δὲ τῇ ὑπερβολῇ]
= κατὰ τὴν ὑπεράνω τῶν ὁρέων διάβασιν (ὅπως καταβῶσιν) εἰς τὴν πεδιάδα·
ὑπερβολῇ οὐ μόνον ἡ διάβασις, ἀλλὰ καὶ ὁ τόπος, ὃν ὑπερβαίνει τις,
ἧτοι ἀκρώρεα· ἐπὶ διαβάσεως ὁρέων λέγεται ὑπερβάλλω καὶ ὑπερ-
βαίνω τὸ ὄρος, ἐπὶ δὲ θαλάσσης καὶ ποταμοῦ διαβαίνω καὶ δια-
βάλλω. ἀρπάζοντάς τι] = ἐνῶ ἤρπαζον κατι. κατακοπῆναι] ἀπαρέμ-
του παθ. ἄορ. β' τοῦ βῆμ. κατακόπτω. ὑπολειφθέντας] = ἐπει-
δὴ ὑπελειφθησαν, ἔμειναν ὀπίσω. οἱ δὲ... ἀπολέσθαι] = ἄλλοι δὲ ἔφασαν...
ἀπολέσθαι πλανωμένους, ἐπεὶ ὑπελειφθησαν.

§ 26. Οἱ δ' ἄλλοι] = οἱ δὲ λοιποὶ ἐκτὸς τῶν διακοσίων τῶν φονευθέν-
των. τὴν τε πόλιν] τοὺς Ταρσοὺς. διήρπασαν] = ἐντελεῶς ἐλεηλάτησαν
εἰσήλασεν] = εἰσῆλθεν ἔφιππος. οὐδενί πω] = εἶπεν, ὅτι οὔτε πρότερον μέ-
χρι τοῦδε περιῆλθεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τινὸς κρείττονος (ἑαυτοῦ). οὔτε τότε
Κύρω ἰέναι] ἐνν. ἔφη = οὔτε τότε, ἔλεγε, θὰ πορευθῆ πρὸς τὸν Κύρον. πρὶν

πίστεις ἔλαβε. Μετὰ δὲ ταῦτα, ἐπεὶ συνεγένοντο ἀλλή- 27
λοισ, Συέννεσις μὲν ἔδωκε Κύρω χρήματα πολλὰ εἰς
τὴν σιρατιάν, Κύρος δ' ἐκείνῳ δῶρα ἃ νομίζεται παρὰ
βασιλεῖ τίμια, ἵππον χρυσοχάλινον καὶ στρεπτόν χρυ-
σοῦν καὶ ψέλια καὶ ἀκινάκην χρυσοῦν καὶ στολὴν
Περσικὴν, καὶ τὴν χώραν μηκέτι διαρπάζεσθαι· τὰ δὲ
ἤρπασμένα ἀνδράποδα, ἣν πού ἐντυγχάνωσιν, ἀπο-
λαμβάνειν.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Ῥήματα εἰς μι.

α' Τίθημι.

1) Ἑνεργητικὸς ἐνεστώσ καὶ παρατατικὸς.

Ἄισωπος ὁ ποιητὴς ἔφη· Δύο πῆρας ἕκαστος τῶν ἀνθρώπων φέ-
ρει, τὴν μὲν ὀπισθεν, τὴν δ' ἔμπροσθεν· καὶ εἰς μὲν τὴν ἔμπροσθεν
πῆραν τίθησι τὰ τῶν ἄλλων ἁμαρτήματα, εἰς δὲ τὴν ὀπισθεν τὰ αὐ-
τοῦ. Κάτων γέροντι αἰσχρῶς ζῶντι ἔφη· Τί, ἄνθρωπε, τοῖς ἄλλοις
τοῦ γήρωσ κακοῖς προστίθης τὴν αἰσχύνην; Καλὰ παραδείγματα προ-
τίθεμεν τοῖς νέοις, ἵνα φιλοτιμίαν ἐντιθῶμεν αὐτοῖς καὶ ἀρετήν.

[ἢ γυνῆ] = εἰμὴ ἀφοῦ ἔπεισεν αὐτὸν ἡ γυνή. **πίστεις**] = ἐχέγγυα πίστεως,
ἤτοι ὄρκους, δεξιὰς, ὁμήρους κλπ.

§ 27. **συνεγένοντο**] = ἀφοῦ ἤλθον εἰς ὁμίλιαν, ἀφοῦ ἔσχον συνέντευξιν
(ἀνταμώθησαν). **βασιλεῖ**] = κατὰ τὴν γνώμην τοῦ βασιλέως κρίνονται, θεω-
ροῦνται τιμὴν ἐνέχοντα (τ ἰ μ ι α), δηλωτικὰ τιμῆς. **ἵππον**] ἐπεξήγ. τοῦ
δῶρα. **ἀκινάκην**] ὁ ἀ κ ι ν ἄ κ η ς - σ υ, λέξις περσικὴ σημαίν. μικρὸν
ξίφος κρεμάμενον ἀπὸ τῆς ζώνης παρὰ τὰ μηρὰ. **στολὴν Περσικὴν**] δηλ.
πορφυροῦν χιτῶνα, ἀναξυρίδα καὶ πορφυροῦν κἀνδυν· ὁ κ ἄ ν δ υ ς ἦτο
ἐπενδύτης πορφυροῦς ἐξ ἐρίου ἢ μετάξης. **μηκέτι διαρπάζεσθαι**] ἐνν.
ὁ π ἔ σ χ ε τ ο ἐκ τοῦ ἔ δ ω κ ε, κατὰ ζευῖγμα. **ἀνδράποδα**] = τοὺς αἰχμα-
λώτους. **ἣν πού ἐντυγχάνωσιν**] ἐνν. ἄ ν δ ρ α π ὀ δ ο ι ς = ἄν που τυχαίως
συναντῶσιν (οἱ Κίλικες) ἀνδράποδα. **ἀπολαμβάνειν**] ἐκ τοῦ ἔ δ ω κ ε ν' =
ἐπέτρεψεν ὁ Κύρος (εἰς τοὺς Κίλικας) νὰ λαμβάνωσιν ὀπίσω.

Οἱ ἐν Ἄδου δικασταὶ ἐκάστῳ ἐπιτιθέασι τὴν ἀξίαν δίκην. Τοῖς πλείστοις τῶν Ἑλλήνων ἔθος ἦν τὰ ὄπλα τὰ σκυλευθέντα ἀνατιθέναι εἰς τὰ τῶν θεῶν ἱερά. Τῶν ἀγαθῶν πρῶτον τίθει μὴ τὸν πλοῦτον ἀλλὰ τὴν ἀρετήν. Ὁ ἄρχων μὴ προτιθέτω τὴν ἰσχὺν τοῦ δικαίου. Οἱ Ἀθηναῖοι τοῖς προδόταις οὐ μόνον θάνατον ἐπιτιθέσαν δίκην, ἀλλὰ καὶ τὰ σώματα αὐτῶν ἐλυμαίνοντο προτιθέντες τοῖς κνοὶ καὶ ὄρνοι. Μαχάων τὸ τοῦ Μενέλεω τραῦμα ἰάσατο φάρμακα ἐπιτιθείς. Πρῶτον τῶν ποιητῶν τιθείην ἂν τὸν Ὅμηρον. Ἀλκαῖος οὐ μόνον πολεμικὰ ποιήματα συντείθει, ἀλλὰ καὶ ἀνδρείως στρατιώτης ἦν. Ποῖον ἂν καλῶ ἄθλον τῆς ἀρετῆς προτιθεῖμεν τοῖς νεανίαις ἢ τὸν ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἔπαινον; Μὴ πιστευσῆτε τῷ συντιθέντι καλοὺς λόγους, ἀλλὰ τῷ ἀπλῶς λέγοντι τάληθῆ. Ὅς ἂν τὸ ἴδιον κέρδος προτιθῆ τῆς κοινῆς σωτηρίας, δικαίως ὑπὸ πάντων μισεῖται. Ὅποτε οἱ Ἥλειοι τοὺς ἀγῶνας τιθεῖεν τοὺς ἐν Ὀλυμπίᾳ, πᾶσαι αἱ τῆς Ἑλλάδος πόλεις ἔπεμπον πρέσβεις εἰς Ὀλυμπίαν. Ἡ Σφιγξ πολλοὺς τῶν Θηβαίων διέφθειρε προτιθεῖσα τὸ περὶ τοῦ ἀνθρώπου αἴνιγμα.

2) Ἐνεργητικὸς ἀόριστος τοῦ τίθημι.

Πολλοὶ τῶν βαρβάρων λαμπρὰ ἀναθήματα ἀνέθεσαν εἰς Δελφοὺς. Κροῖσός γε ἀνέθηκε λέοντα χρυσοῦν, καὶ δύο κρατῆρας, τὸν μὲν χρυσοῦν, τὸν δ' ἀργυροῦν. Διονύσιος δ' τῶν Συρακοσίων τύραννος οὐδὲ τῶν ἱερῶν ἐφείδετο· ἀρπάσας γὰρ τοὺς χρυσοὺς στεφάνους τοὺς τῶν ἀναθημάτων ἔλεγε πρὸς τινὰ τῶν ὑπηρετῶν Περὶθες αὐτοῖς στεφάνους ἀνθῶν· οὗτοι γὰρ κουφότεροί εἰσι. Κελεύοντας τοῦ Διὸς Καλυψὼ τὸν Ὀδυσσεῖα ἀπέπεμψε, παραιέσασα σχεδίαν συνθεῖναι καὶ αὐτὸν τε καὶ οἶνον ἐνθεῖσα εἰς τὴν σχεδίαν. Μετὰ τὸν Πατρόκλου θάνατον Ἀχιλλεὺς ἀγῶνα ἔθηκεν, ἄθλα προθεῖς χρυσοῦν καὶ αἰδηρον καὶ ἵππους καὶ ταύρους. Ἀχιλλεὺς ἔλεγεν, ὅτι τὸν Πάτροκλον οὐ πρότερον θάψει, πρὶν ἂν δίκην ἐπιθῆ τῷ ἀποκτείναντι. Ὁ εὖ διαθεῖς τὸν αὐτοῦ οἶκον καὶ τὰ τῆς πόλεως πράγματα εὖ διαθείη ἂν. Ἀραξέρξης δ' Ἐρέξου, Βασιλικώτερόν ἐστιν, ἔφη, προσθεῖναι ἢ ἀρπάσαι. Πεισίστρατος καὶ Ἴππίας φόρους μὲν ἐπέθεσαν τοῖς Ἀθηναίοις, τοὺς δὲ νόμους, οὓς ἔθηκε Σόλων, οὐ μετέθεσαν. Δύσανδρος πέντε μῆνας πολιορκῶν τὰς Ἀθήνας τοὺς Ἀθηναίους οὕτως ἀθλῶς διέθηκεν, ὥστε πολλοὶ λιμῷ διεφθάρησαν. Οἱ μὲν σοφισταὶ οὐκ ἐδίδασκον, εἰ

τις μὴ καταθείη ἀργύριον, Σωκράτης δ' ἔλεγεν· Ἐγὼ ἠδέως ἂν χρήματα προσθείην εἴ τίς μου ἐθέλοι ἀκούειν. Νόμους γεγραμμένους ὁ Λυκοῦργος οὐκ ἔθηκε. Λάκαινά τις ἀκούσασα, ὅτι ὁ υἱὸς αὐτῆς ἐτελεύτησεν ἐν τῇ μάχῃ, Κατάθετε, ἔφη, αὐτόν, ὁ δ' ἀδελφὸς τὴν ἐκείνου τάξιν ἀναπληρωσάτω. Τοῖς Μεσσηνίοις ἐρωτήσασι περὶ τῆς νίκης ἢ Πυθία ἀπεκρίνατο, ὅτι οὗτοι κρατήσουσι τῆς Μεσσηνίας, οἳ ἂν πρῶτοι ἑκατὸν τρίποδας ἀναθῶσι τῷ ἐν Ἰθώμῃ Δίῳ. Οἱ μὲν οὖν Μεσσηνιοὶ ἠγοῦντο ὑπὲρ αὐτῶν εἶναι τὸν χρησμόν· εἶχον γὰρ τὴν Ἰθώμην. Λακεδαιμόνιος δέ τις ὡς τάχιστα ἑκατὸν πηλίνους τρίποδας ἐποίησε καὶ εἰς πῆραν ἐνθὲς κρύφα ἐκόμισεν εἰς τὴν Ἰθώμην, νυκτὸς δ' ἀνέθηκεν αὐτοὺς εἰς τὸν τοῦ Διὸς νεών.

3) Μέσος καὶ παθητικὸς ἐνεστώσ καὶ παρατατικὸς τοῦ τίθημι.

Θρασύβουλος ἐπιτιθέμενος τοῖς ἐναντίοις τοὺς στρατιώτας ἐκέλευσε τῶν μὲν φευγόντων φεῖδεσθαι, τοὺς δὲ νεκροὺς μὴ συλᾶν· οὐ γὰρ ἐπιτίθεμαι, ἔφη, τῇ πόλει, ἀλλὰ μόνοις τοῖς τριάκοντα. Τί κατατίθεσσι ἄχρηστα χρήματα ἐν τῇ οἰκίᾳ; Καλλίω ἂν θησαυρὸν κατατιθεῖο, εἰ κτῶο χρηστοὺς φίλους. Τὸ ὅμοιον ἀεὶ τῷ ὁμοίῳ προστίθεται. Ἰππίας φησὶν ἐξ Ἀθηναίων οὕτω τὸ ἴδιον κέρδος προσιτίθει τῆς κοινῆς σωτηρίας, ὥστε τὸν Δαρεῖον ἐπεισεν ἐπιτίθεσθαι τοῖς Ἀθηναίοις. Οὐκ ἔξεστι σφῆξιν τὴν πόλιν, ἐὰν μὴ δίκη ἐπιτιθῆται τοῖς κατοικοῖς. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀκούσαντες, ὅτι Πανσανίας ἐπιβουλεύων τῇ τῆς Ἑλλάδος ἐλευθερίᾳ κρύφα συντιθεῖτο τοῖς Πέρσαις, εὐθὺς μεταπεμφάμενοι αὐτὸν ἐζημίωσαν. Τῷ ἐρωμενεστέρῳ πλείους πόνοι ἐπιτιθέσθων. Παρὰ τοῖς Σκύθαις εἰς τοὺς τῶν βασιλέων τάφους ἐνετίθητο ἃ αὐτοῖς ἐν τῷ βίῳ φίλτατα καὶ ἥδιστα ἦν. Μένων δ' τοῦ Δαρεῖου στρατηγὸς πρὸς στρατιώτην λοιδορούμενον τῷ Ἀλεξάνδρῳ, Τρέφω σε, ἔφη, ἵνα δπλοῖς ἐπιτιθῆ Ἀλεξάνδρῳ, οὐχ ἵνα λόγοις Χαλεπὸν ἐστὶ κακὴν συνήθειαν ἀποτίθεσθαι. Μῆτε μετατίθεσο τὴν γνώμην ἀνθρώπῳ χαριζόμενος μῆτ' αἰσχύνου μετατίθεσθαι αὐτὴν τῇ ἀληθείᾳ χαριζόμενος. Καὶ οἱ Ἕλληγες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι θύοντες στεφάνους περιτίθεντο. Ἐν τοῖς ἐν Ἀθήναις δικαστηρίοις οἱ μὲν καταψηφίζόμενοι μελαίνας ψήφους ἐτίθεντο εἰς καδίσκους, οἱ δ' ἀποψηφίζόμενοι λευκάς.

4) Μέθος άόριότος τοῦ τίθηναι.

Κλεομένης ὁ Σπαρτιάτης, σπονδάς ποτε ἑπτὰ ἡμερῶν συνθένμενος, τοῖς πολεμίοις ἐπέθετο τῇ τρίτῃ νυκτὶ καὶ πολλοὺς ἀπέκτεινε. Πολὺν χρόνον Πολυκράτης ἦν εὐδαιμονέστατος τῶν ἀνθρώπων· οὐτινος μὲν ἔργον ἄρξαιτο, τοῦτο εὖ διεπράττετο, ὅτινι δὲ πολεμίῳ ἐπιθεῖτο, τοῦτον ἐνίκα· ὥστε πολλὰς γήσους καὶ πόλεις κατεστρέφατο. Μὴ πειρῶ φροντίζειν τῶν ἀλλοτρίων, πρὶν ἂν εὖ διαθῇ τὰ ἴδια. Φιλίππου ἐπιτιθεμένου τῇ Ἑλλάδι Δημοσθένης μάτην παρῴρημα τοὺς Ἀθηναίους ἀποθέσθαι τὴν ῥαθυμίαν καὶ βραδυτητα. Ἐπεὶ οἱ Ἰρῶες ταῖς τῶν Ἑλλήνων ναυσὶν ἐπέθεντο, Πάτροκλος περιθήμενος Ἀχιλλέως θώρακα καὶ κνημῖδας καὶ κράνος φόβον ἐνέθηκεν αὐτοῖς. Κύρω τῷ νεωτέρῳ οἳ τε φίλοι καὶ οἱ πολέμοι ἐπίστευον· οὐπώποτε γὰρ ἐφρεύδετο, εἴ τι συνθεῖτο καὶ εἴ τινι σπείσαιο. Πιπτακὸς κατέθετο τὴν ἀρχὴν δέκα ἔτη ἄρξας τῶν Μυτιληναίων. Ξενοφῶντι θύοντι ἡκέτις ἐκ Μαντινείας ἄγγελος λέγων Γρύλλον, τὸν υἱὸν αὐτοῦ, τετελευτηκέναι ἐν τῇ μάχῃ· καὶ ἐκεῖνος ἀπέθετο μὲν τὸν στέφανον, θύων δὲ οὐκ ἐπαύετο· ἐπεὶ δ' ὁ ἄγγελος προσέθηκε καὶ ἐκεῖνο, ὅτι νικῶν ἐτελεύτησεν ὁ Γρύλλος, πάλιν ὁ Ξενοφῶν ἐπέθετο τὸν στέφανον. Ἀλκιβιάδης κατηγορούμενος, ὅτι συνθεῖτο τοῖς ἐταίροις καταλύειν τὴν δημοκρατίαν, ἔφυγεν. Ἐρωτήσαντος δὲ τινος, Οὐ πιστεύεις, ὦ Ἀλκιβιάδη, τῇ πατρίδι τὴν περὶ σαυτοῦ κρίσιν; ἀπεκρίνατο· Οὐδὲ τῇ μητρὶ· φοβοῦμαι γὰρ μὴ ἀγνοήσασα θῆται τὴν μέλαιναν ψῆφον εἰς τὸν καδίσκον ἀντὶ τῆς λευκῆς.

5) Οἱ λοιποὶ χρόνοι τοῦ τίθηναι.

Ἐπεὶ Ἀλκιβιάδης τοὺς Ἀθηναίους παρῴρημα πλεῦσαι ἐπὶ τὴν Σικελίαν ἐπιθησομένους τοῖς Συρακοσίοις, οἱ μὲν πλείστοι τῶν ῥητόρων ταύτῃ τῇ γνώμῃ προσέθεντο, Νικίας δὲ οὐ μόνον τότε ἠναντιώθη, ἀλλὰ καὶ ὕστερον, τῶν τριήρων ἤδη οὐσῶν ἐν τῇ Σικελίᾳ, πάντα ἐποίει, ὅπως οἱ στρατηγὸι τὸν πόλεμον ὡς τάχιστα καταθήσονται. Δαῖτις ὑπὸ Δαρείου ἐπέμφθη λόγῳ μὲν δίκην ἐπιθήσων τοῖς Ἀθηναίοις, ὅτι τὰς Σάρδεϊς κατέκαυσαν, ἔργῳ δὲ καταστρεφόμενος τὴν Ἑλλάδα. Δράκων ἐρωτηθεὶς, διὰ τί τοῖς πλείστοις ἀδικήμασι θάνατον ζημίαν ἐπιθέθειεν, ἀπεκρίνατο· Τὰ μὲν μικρὰ ἀδικήματα θανάτου ἄξια νομίζω, τοῖς δὲ μεγάλοις οὐκ ἔχω μείζω ζημίαν. Οἱ τοῦ Περι-

κλέους ἐναντίοι ἔλεγον αὐτὸν τὴν πόλιν χεῖρον διατεθεικέναι ποιῶντα τοὺς Ἀθηναίους ἀργούς καὶ δειλοὺς καὶ ῥαθυμούς. Ἐπεὶ οἱ Κιρραῖοι ὕβρισαν εἰς τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον, ἡ πόλις αὐτῶν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κατεσκάφη, ἡ δὲ γῆ ἀνετέθη τῷ θεῷ. Ἄ ἂν συντεθῆ ἀδίκως, ταῦτα ὁ χρόνος ταχέως διέλυσεν. Ἀλκιβιάδης ἐν μὲν Ἀθήναις πάντων ἦν ῥαθυμώτατος καὶ ἀκρατέστατος, ἐν δὲ Σπάρτῃ πάντων σωφρονέστατος καὶ ἐγκρατέστατος, νομίζων τοὺς Λακεδαιμονίους οἰκειότερον διατεθήσεσθαι πρὸς αὐτόν, εἰ μμοῖτο τοὺς ἐκείνων τρόπους. Εἴ τις μέλλει μέγα τι διαπράξασθαι, ἀποθετέον τὴν ῥαθυμίαν καὶ ἀσκητέον τὴν καρτερίαν. Ὁ δίκαιος κριτὴς περὶ τῶν αὐτῶν ἀεὶ τὴν αὐτὴν ψῆφον θήσεται, ἕαντε κρίσις προτεθῆ περὶ δυνατοῦ ἀνδρός, ἕαντε περὶ πένητος. Ἐν τοῖς Δελφικοῖς ἀναθήμασι ἦν σκελετός, δὴ ἀνετεθείκει Ἴπποκράτης ὁ ἰατρός. Λέγονοι μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν Θεμιστοκλέα πορευθῆναι εἰς Δελφοὺς ἀναθήσονται μέρος τι τῶν Περσικῶν χρημάτων· τὴν δὲ Πυθίαν οὐκ ἔᾶσαι αὐτὸν ἀναθεῖναι τὰ ἀναθήματα. Οἱ Ἀθηναῖοι ἡγοῦντο τὸν ἐν Ἴσθμῷ ἀγῶνα τεθῆναι ὑπὸ Θησέως. Οἱ παλαιοὶ ἔλεγον Δία ἐκτεθέντα ἐν τῇ Κρήτῃ τραφῆναι ὑπὸ τῶν Νυμφῶν γάλακτι καὶ μέλιτι. Ἐπεὶ οἱ Ἀθηναῖοι πολλὴν χρόνον τοῖς Μεγαρεῦσι πολεμήσαντες περὶ Σαλαμῖνος κακῶς διετέθησαν, θάνατον ἐπέθεσαν ζημίαν, εἴ τις πάλιν τὸν δῆμον κελεύσειε πολεμεῖν περὶ τῆς νήσου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ' (§ 1—21)

Οἱ Ἕλληνες ἀρνοῦνται νὰ προχωρήσωσιν ὑποπτεύσαντες ὅτι κατὰ τοῦ βασιλέως πορεύονται, τελευταῖον δ' ὁμῶς πείθονται πιστεύσαντες ὅτι ἐπὶ τὸν Ἀβροκόμαν ἔρχονται.

Ἐνταῦθα ἔμεινε Κῦρος καὶ ἡ στρατιὰ ἡμέρας εἰκοσιν· οἱ γὰρ στρατιῶται οὐκ ἔφασαν ἰέναι τοῦ πρόσω· ὑπόπτειον γὰρ ἦδ᾽ ἐπὶ βασιλέα ἰέναι· μισθωθῆναι δ' οὐκ ἐπὶ τούτῳ ἔφασαν. Πρῶτος δὲ Κλέαρχος τοὺς αὐ-

§ 1. Ἐνταῦθα] = ἐν Ταρσοῖς. οὐκ ἔφασαν ἰέναι] = ἔφασαν οὐκ ἰέναι = ἔλεγον, ὅτι δὲν θά πορευθῶσι. τοῦ πρόσω] γεν. τοῦ τόπου = πρὸς τὰ ἐμπρός. ἐπὶ τούτῳ] = πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον· δηλ. νὰ πορευθῶσι κατὰ τοῦ

- τοῦ στρατιώτας ἐβιάζετο ἰέναι· οἱ δ' αὐτόν τε ἐβαλλον καὶ τὰ ὑποζύγια τὰ ἐκείνου, ἐπεὶ ἄρξαιντο προΐέναι.
- 2 Κλέαρχος δὲ τότε μὲν μικρὸν ἐξέφυγε μὴ καταπετρωθῆναι, ὕστερον δ', ἐπεὶ ἔγνω ὅτι οὐ δυνήσεται βιάσασθαι, συνήγαγεν ἐκκλησίαν τῶν αὐτοῦ στρατιωτῶν. Καὶ πρῶτον μὲν ἐδάκρυε πολλὸν χρόνον ἐστῶς· οἱ δὲ ὀρῶντες ἐθαύμαζον καὶ ἐσιώπων. Εἶτα δ' ἔλεξε τοιάδε·
- 3 Ἄνδρες στρατιῶται, μὴ θαυμάζετε, ὅτι χαλεπῶς φέρω τοῖς παροῦσι πράγμασιν· ἐμοὶ γὰρ ξένος Κῦρος ἐγένετο καὶ με φεύγοντα ἐκ τῆς πατρίδος τά τε ἄλλα ἐτίμησε καὶ μυρίους ἔδωκε δαρεικούς, οὓς ἐγὼ λαβὼν οὐκ εἰς τὸ ἴδιον κατεθέμην ἐμοὶ οὐδὲ καθιδυπάθησα,
- 4 ἀλλ' εἰς ὑμᾶς ἐδαπάνων. Καὶ πρῶτον μὲν πρὸς τοὺς Θερᾶκας ἐπολέμησα, καὶ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἐτιμωρούμην μεθ' ὑμῶν, ἐκ τῆς Χερρονήσου αὐτοὺς ἐξελαύνων

βασιλέως. ἐβιάζετο] = προσεπάθει διὰ τῆς βίας νὰ ἀναγκάσῃ· ὁ παρατατικός οὕτως ἐξηγούμενος καλεῖται ἀποπειρατικός. ὑποζύγια] = ὑπὸ ζυγὸν τιθέμενα ζῶα, ὡς βόες, ἵπποι, ἡμίονοι.

§ 2. μικρὸν... ἐξέφυγε] = μόλις διέφυγεν ὥστε... καταπετρωθῆναι] ἀπαρμ. παθ. ἄορ. τοῦ καταπετρόομαι-οὔμαι = καταλεύομαι (= λίθοις φανεύομαι, οὗ ὁ ἄορ. καταλεύσθηναι καὶ ἀπαρέμφ. καταλευσθήναι). ἐκκλησίαν] = συνέλευσιν. ἐδάκρυε... ἐστῶς] = στεκόμενος, δηλαδὴ σιωπῶν· διὰ τῶν δακρύων καὶ τῆς ἐπὶ πολλὸν χρόνον σιωπῆς θέλει νὰ συγκινήσῃ καὶ ἐπισπάσῃται τὴν προσοχὴν καὶ εὐνοίαν τῶν στρατιωτῶν ἀχροατῶν αὐτοῦ.

§ 3. χαλεπῶς φέρω] λέγεται χαλεπῶς φέρω καὶ βαρέως φέρω = λυποῦμαι· διὰ τι, ἁμοίως δ'. ὡς ἐνταῦθα, καὶ μετὰ δοτικῆς (τινι = διά τι), καὶ γενικῆς ἐνίστε, χαλεπῶς φέρω τινός. τοῖς παροῦσι πράγμασιν] δηλαδὴ τῇ ἀπειθείᾳ τῶν στρατιωτῶν νὰ προχωρήσωσιν. οὐκ εἰς τὸ ἴδιον κατεθέμην] = δὲν κατέθηκα πρὸς ὠφέλειάν μου, δι' ἰδικήν μου χρῆσιν. οὐδὲ καθιδυπάθησα] = οὐδὲ κατηγάλωσα εἰς ἡδυπαθείας, εἰς ἡδονάς· ἄορ. τοῦ καθιδυπαθέω-ῶ = ἀναλίσκω τι ἡδυπαθῶν· ἁμοίως κατακυβεύω τι = κυβεύων (παίζων τοὺς κύβους) φθεῖρω τι. εἰς ὑμᾶς] = εἰς διατροφὴν σας.

§ 4. ἐτιμωρούμην] ἐνν. αὐτούς, παρατ. τοῦ τιμωροῦμαι τινα = χολάζω. Τὸ δὲ τιμωρῶ τινα = βοηθῶ. ἐξελαύνων] μετοχ. τροπ. εἰς τὸ

βουλομένους ἀφαιρεῖσθαι τοὺς ἐνοικοῦντας Ἑλληνας τὴν γῆν. Ἐπειδὴ δὲ Κύρος ἐκάλει, λαβὼν ὑμᾶς ἐπορευόμεν, ἵνα εἴ τι δέοιτο ὠφελοῖν αὐτὸν ἀνθ' ὧν εὖ ἔπαθον ὑπ' ἐκείνου. Ἐπεὶ δὲ ὑμεῖς οὐ βούλεσθε συμ- 5 πορευέσθαι, ἀνάγκη δὴ μοι ἢ ὑμᾶς προδόντα τῇ Κύρου φιλίᾳ χρῆσθαι ἢ πρὸς ἐκείνον ψευδόμενον μεθ' ὑμῶν ἰέναι. Εἰ μὲν δὴ δίκαια ποιήσω οὐκ οἶδα, αἰρήσομαι δ' οὖν ὑμᾶς καὶ σὺν ὑμῖν ὅ,τι ἂν δέη πείσομαι. Καὶ οὐποτ' ἔρει οὐδεὶς ὡς ἐγὼ Ἑλληνας ἀγαγὼν εἰς τοὺς βαρβάρους προδοὺς τοὺς Ἑλληνας τὴν

ἐτιμωρομένην. ἀφαιρεῖσθαι τοὺς... Ἑλληνας τὴν γῆν]—να-
 αφαιρῶσιν ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας τὴν γῆν. Τὸ ἀφαιρεῖσθαι (=ἀφαιρεῖν ἑαυ-
 τοῖς) μέσον ὠφελείας. Ἐπειδὴ] σύνδ. χρον. = ὅτε δέ. ὠφελοῖν] (ποῖος
 τύπος εὐχτ. εἶναι ἐνταῦθα;) = ἀνθ' ὧν εὖ ἔπαθον] ἔλξις, ἀντί τοῦ τῶν,
 ἃ ὑπ' ἐκείνου εὖ ἔπαθον = δι' ὅσας εὐεργεσίας ἔλαβον ὑπ' ἐκείνου.
 Εὖ πάσχω ὑπό τινος = εὐεργετοῦμαι ὑπό τινος, καὶ ἐνεργ. εὖ ποιῶ,
 εὖ ἐργάζομαι καὶ εὖ δρῶ τινα = εὐεργετῶ τινα.

§ 5. **δυναπερευέσθαι]** = σὺν ἐμοὶ πορευέσθαι. **ἀνάγκη δὴ]**
 = εἶναι ἀνάγκη βεβαίως = τότε εἶναι ἀνάγκη βεβαίως εἰς ἐμὲ ἢ προδοὺς ὑμᾶς.
**να ἔχω τὴν φιλίαν τοῦ Κύρου ἢ εἰπὼν ψεύδη πρὸς ἐκείνον να ὑπάγω με σᾶς.
 προδόντα]** = ἀφοῦ προδώσω. **ψευδόμενον]** = ἀφοῦ εἶπω ψεύδη μετοχ. μ.
 ἀορ. τοῦ ψεύδομαι = λέγω ψεύδη, πλανῶμαι, μέσ. μέλλ. ψεύσομαι =
 θὰ εἶπω ψεύδη καὶ ἐνίοτε = θὰ πλανηθῶ, παθ. μέλλ. μετὰ μέσης διαθ. ψευ-
 σθήσομαι = θὰ πλανηθῶ, μ. ἀορ. ἐψεύσαμεν = ψεύδη εἶπον, παθ.
 ἀορ. ἐψεύσθη = ἀπέτυχον, ἐπλανήθην ἐν τῇ γνώμῃ περὶ τινος, παρακ.
 μέσ. καὶ παθ. ἐψεύσαμεν = ψεύδη ἔχω εἰπεῖ, ἔχω πλανηθῆ. Τὸ ψεύδο-
 μαι λέγεται καὶ ψεύδει χρωμαί = τὸ δὲ ψεύδεις παράγω
 τινὰ = ἀπατῶ. **αἰρήσομαι δ' οὖν]** = θὰ προτιμήσω δ' ὁμῶς μέσ.
 μέλλ. τοῦ αἰρέομαι - οὔμαι = ἐκλέγω ἢ προτιμῶ καὶ παθ. αἰρέομαι -
 οὔμαι = ἐκλέγομαι, μ. ἀορ. β' εἰλόμην = ἐξέλεξα, παθ. μέλλ. αἰρε-
 θήσομαι = θὰ ἐκλεθῶ, παθ. ἀορ. ἤρεθην = ἐξέλεγην. παρακ. μέσ. καὶ
 παθ. ἤρημαι. **ὅ,τι ἂν δέη]** ἐνν. πά-
 σχειν = ὅ,τι ἂν παραστῇ ἀνάγκη. **πείσομαι]** μέσ. μέλλ. τοῦ πάσχω ἐκ
 βίξ. πενοθ' - παρακ. πέπονθα (πρὸς τὸν μέλλ. τίνος ἐτέρου β. συμπίπτει ὁ
 μέλλ. τοῦ πάσχω;). **οὐποτ' ἔρει]** = οὐκ ἔρει ποτε. **ὡς]** σύνδ. εἰδικός.
ἀγαγὼν εἰς τοὺς βαρβάρους] = ἀφοῦ ὠδήγησα ἐναντίον τῶν βαρβάρων. Τὸ
 εἰς βαρβάρους = εἰς τὴν χώραν τῶν βαρβάρων, ὡς ἀνωτέρω εἰς Πι-

6 τῶν βαρβάρων φιλίαν εἰλόμην, ἀλλ' ἐπεὶ ὑμεῖς ἐμοὶ οὐκ ἐθέλετε πείθεσθαι, ἐγὼ σὺν ὑμῖν ἔψομαι καὶ ὅ,τι ἂν δέη πείσομαι. Νομίζω γὰρ ὑμᾶς ἐμοὶ εἶναι καὶ πατρίδα καὶ φίλους καὶ συμμάχους, καὶ σὺν ὑμῖν μὲν ἂν οἶμαι εἶναι τίμιος ὅπου ἂν ᾧ, ὑμῶν δ' ἔρημος ὧν οὐκ ἂν ἰκανὸς εἶναι οὔτ' ἂν φίλον ὠφελῆσαι οὔτ' ἂν ἐχθρὸν ἀλέξασθαι. Ὡς ἐμοῦ οὖν ἰόντος ὅποι ἂν καὶ ὑμεῖς οὕτω τὴν γνώμην ἔχετε. *

7 Ταῦτα εἶπεν· οἱ δὲ στρατιῶται οἱ τε αὐτοῦ ἐκείνου καὶ οἱ ἄλλοι ταῦτ' ἀκούσαντες ἐπήνεσαν. Παρὰ δὲ Ξενίου

σίδας. Ἡ μετοχὴ ἀγαγὼν εἶναι προτερόχρονος τῆς μετοχ. προδοῦς, διὸ δὲν συνδέονται.

§ 6. ἐπεὶ ὑμεῖς] = ἐπειδὴ σεις. ἔψομαι] μ. μέλλ. τοῦ ἔπομαι, παρ. εἰσόμην, μ. ἀόρ. β' ἐσπόμην. Ἐκ τούτου ὁ παδὸς μετὰ φιλοῦ πνεύματος. Λέγ. ἔπομαί τινι καὶ ἔπομαι σὺν τινι ἢ μετὰ τινος. καὶ σὺν ὑμῖν μὲν] ἐν. ὧν = καὶ εἰ σὺν ὑμῖν μὲν εἶην = καὶ ἂν μὲν μεθ' ὑμῶν θὰ ἤμην, νομίζω ὅτι θὰ ἤμην τίμιος] = τιμῆς ἄξιος. ἂν οἶμαι εἶναι] τὸ ἂν σύνδ. δυνητικός, τὸ δὲ οἶμαι καὶ οἶομαι = νομίζω, παρ. ᾠόμην καὶ ᾠμην, ᾠου, ᾠετο, μ. μέλλ. οἰήσομαι παθ. ἀόρ. ᾠήθην. ἂν ᾧ] τὸ ἂν σύνδεσμος ἀριστολογικός, τὸ δὲ ᾧ ὑποτακτ. τοῦ εἰμί ἀ' προσώπ. ἔρημος] = ἐστερημένος, ἀντίθ. τοῦ σὺν ὑμῖν — ὁ καὶ ἡ ἔρημος, σπαν. ἡ ἐρήμη (ἐρήμην δίκην), τὸ ἔρημον ἢ ἔρημος κατ' ἔλλειψιν τοῦ οὐς. γῆ ἢ χῶρα λαμβάνεται ὡς οὐσιαστικόν. οὐκ ἂν ἰκανὸς εἶναι] τὸ ἀπαρ. ἔφαρτ. ἐκ τοῦ ἄνωτ. οἶμαι = νομίζω, ὅτι δὲν θὰ ἤμην ἰκανός· οὔτ' ἂν... οὔτ' ἂν] τὰ δύο ἂν εἶναι ἐπανάληψις τοῦ προηγουμένου δυνητ. ἂν καὶ πρὸ τῶν ἐξαρτωμένων ἀπαρεμφάτων. ἀλέξασθαι] ἀπαρ. μ. ἀόρ. ἀ' τοῦ ἀλέξομαι = ἀποκρούω, μέλλ. ἀλεξήσομαι (ἀλέξομαι) καὶ μέσ. ἀόρ. ἠλεξάμην· ἐκ τούτου ἀλεξητήρ, ἀλεξητήριον κλπ. Ὡς ἐμοῦ] τὸ ὡς σημαίνει αἰτίαν ὑποκειμενικὴν τῆς μετοχῆς ἰόντος = ἐπειδὴ λοιπὸν (ἐγώ σας λέγω, ὅτι) θὰ πορευθῶ, ὅπου καὶ σεις ἠθέλετε πορευθῆ, τοιαύτην καὶ σεις νὰ ἔχητε γνώμην (οἶαν καὶ ἐγώ, ὅτι δηλαδή θὰ πορευθῶ ὅπου καὶ σεις). Παρακαλεῖ αὐτοὺς νὰ πιστεῦσωσι καὶ αὐτοὶ ὅ,τι καὶ αὐτὸς λέγει. ὅπου ἂν καὶ ὑμεῖς] ἐν. ἴητε οὕτω] = τοιοῦτοτρόπως (ὡς ἐγώ). Τὸ ἔχετε προστ. ἐγκλίσεως ἐνταῦθα.

§ 7. καὶ οἱ ἄλλοι] = καὶ οἱ τῶν ἄλλων στρατηγῶν. ἐπήνεσαν] = ἐπεδοξίμασαν. Παρὰ δὲ Ξενίου καὶ Παδίωνος] εἶναι ἡ συνήθης ἔλξις τῶν

καὶ Πασίωνος πλείους ἢ δισχίλιοι λαβόντες τὰ ὄπλα καὶ τὰ σκευοφόρα ἐστρατοπεδεύσαντο παρὰ Κλεάρχῳ. Κῦ- 8
ρος δὲ τούτοις ἀπορῶν τε καὶ λυπούμενος μετεπέμπετο τὸν Κλέαρχον· ὁ δὲ ἰέναι μὲν οὐκ ἤθελε, λάθρα δὲ τῶν στρατιωτῶν πέμπων αὐτῷ ἄγγελον ἔλεγε θαρρεῖν ὡς καταστησομένων τούτων εἰς τὸ δέον. Μεταπέμπεσθαι δ' ἐκέλευεν αὐτόν· αὐτὸς δ' οὐκ ἔφη ἰέναι.

Μετὰ δὲ ταῦτα συναγαγὼν τοὺς θ' ἑαυτοῦ στρα- 9
τιώτας καὶ τοὺς προσελθόντας αὐτῷ καὶ τῶν ἄλλων τὸν βουλόμενον ἔλεξε τοιάδε· Ἄνδρες στρατιῶται, τὰ μὲν δὴ Κύρου δῆλον ὅτι οὕτως ἔχει πρὸς ἡμᾶς ὡσπερ τὰ ἡμέτερα πρὸς ἐκείνον· οὔτε γὰρ ἡμεῖς ἐκείνου ἐτι στρατιῶται, ἐπεὶ γε οὐ συνεπόμεθα αὐτῷ, οὔτε ἐκείνος ἐτι ἡμῖν μισθοδοίτης. Ὅτι μέντοι ἀδικοῦσθαι νομίζει 10

προθέσ. (ἐπὶ τοπικῶν σχέσεων) ἀντὶ νὰ εἶπη «πλείους δὲ ἢ δισχίλιοι τῶν παρὰ Ξενία καὶ Πασίωνι ὄντων λαβόντες τὰ ὄπλα καὶ τὰ σκευοφόρα ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν (ἀπεχώρησαν ἀπὸ τῶν Ξ. καὶ Π.) καὶ ἐστρατοπεδεύσαντο παρὰ Κλεάρχῳ». πλείους] = πλείονες, πτώσ. ὄνομ. ἢ δισχίλιοι] τὸ ἢ σύνδ. συγκριτικός ἢ διαφορικός. σκευοφόρα] = τὰ φέροντα τὰ σκευή τοῦ στρατοῦ φορητὰ ζῶα.

§ 8. τούτοις ἀπορῶν] = ἀπορῶν διὰ ταῦτα τὰ ὑπὸ τοῦ στρατοῦ πραττόμενα. λάθρα] δοτικοφανὲς τροπικὸν ἐπίρρημα. θαρρεῖν] = νὰ ἔχη θάρρος. ὡς καταστησομένων τούτων εἰς τὸ δέον] = διότι (κατὰ τὴν γνώμην του) θὰ γίνωσι ταῦτα ὅπως πρέπει· τὸ καταστήσομαι ἔχει ἐνταῦθα παθ. σημασίαν· τὸ δὲ εἰς τὸ δέον = δεόντως. ἐκέλευεν] τοῦ κελεύω ἢ σημασία· ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς θέσεως τῶν προσώπων (ὅταν λέγῃται ὑπὸ ἴσου πρὸς ἴσον = προτρέπω· ὅταν δὲ ὑπὸ ἀνωτέρου πρὸς κατώτερον = διατάσσω)· = προέτρεπε δὲ νὰ στέλλῃ νὰ προσκαλῆ αὐτόν. αὐτὸς δ' οὐκ ἔφη ἰέναι] = αὐτὸς δ' ἔφη οὐκ ἰέναι = αὐτὸς δὲ εἶπεν, ὅτι δὲν θὰ ἔλθῃ.

§ 9. Ἄνδρες στρατιῶται] ὁ Κλέαρχος διὰ τῆς δημηγορίας ταύτης προσπαθεῖ ν' ἀποτρέψῃ τοὺς στρατιώτας τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφῆς, ἄκοντος τοῦ Κύρου, ἀποδεικνύει δὲ πόσαι δυσκολία ὑπάρχουσι πρὸς τοῦτο. τὰ Κύρου] ἐνν. πρᾶγμα τα = ἡ σχέσις τοῦ Κύρου πρὸς ἡμᾶς εἶναι τοιαύτη, ὅποια εἶναι ἡ ἰδική μας πρὸς αὐτόν. οὔτε γὰρ] ὁ γὰρ ἐνταῦθα σύνδ. διασαφητικός (= δηλαδή).

ὕφ' ἡμῶν οἶδα ὥστε καὶ μεταπεμπομένου αὐτοῦ οὐκ
 ἐθέλω ἐλθεῖν, τὸ μὲν μέγιστον αἰσχυρόμενος ὅτι σύν-
 οἶδα ἑμαυτῷ πάντα ἐψευσμένους αὐτόν, ἔπειτα καὶ
 δεδιῶς μὴ λαβῶν με δίκην ἐπιθῆ ὧν νομίζει ὑπ' ἐμοῦ
 11 ἡδικῆσθαι. Ἐμοὶ οὖν δοκεῖ οὐχ ὥρα εἶναι ἡμῖν καθεύ-
 δειν οὐδ' ἀμελεῖν ἡμῶν αὐτῶν, ἀλλὰ βουλευέσθαι ὅ, τι
 χρῆ ποιεῖν ἐκ τούτων. Καὶ ἕως τε μένομεν αὐτοῦ σκε-
 πτέον μοι δοκεῖ εἶναι ὅπως ὡς ἀσφαλέστατα μενοῦμεν,
 εἴ τε ἤδη δοκεῖ ἀπιέναι ὅπως ὡς ἀσφαλέστατα ἀπιμεν,
 καὶ ὅπως τὰ ἐπιτήδεια ἕξομεν. | ἀνευ γὰρ τούτων οὔτε

§ 10. καὶ μεταπεμπομένου] = ἂν καὶ στέλλει καὶ με προσκαλεῖ (ὁ παρακ.
 τοῦ με τ α π έ μ π ο μ α ι διὰ πόσων μ ἔπρεπε νὰ γράφηται; δασάκις συμπίπτει
 γγ ἢ μμ πρὸ τοῦ μ τί συμβαίνει;). τὸ μὲν μέγιστον αἰσχυρόμενος] =
 τὸ μὲν, ὅπερ μέγιστόν ἐστι, κυριώτατα μὲν ἐπειδὴ ἐντρέπομαι· τοῦ α ἰ-
 σ χ υ ὄ μ α ι παρακ. ἢ σ χ υ μ μ α ι. σύνοἶδα] = συναισθάνομαι, ἀναγνω-
 ρίζω ἐνδομύχως, ἐν συνειδήσει. πάντα ἐψευσμένους αὐτόν] = ὅτι ἔχω
 εἰπεῖ πρὸς αὐτόν πᾶν ψεῦδος (τοῦ οὐδετέρου π ἄ ν τ α ἢ λήγουσα εἶναι μα-
 κρὰ ἢ βραχεῖα; πότε τὸ α ἐν τέλει τῶν οὔδετ. εἶναι μακρόν;). δεδιῶς]
 μετ. τοῦ δ έ δ ι α, ὅπερ εἶναι παρακ. μὲ σημασίαν ἐνεστ., καὶ δ έ δ ο ι κ α ἰ
 μέλλ. δ ε ί σ ο μ α ι καὶ ἀόρ. ἔ δ ε ι σ α (ἐξ ἀρχαίου ἐνεστ. δ ε ί δ ω = φοβοῦ-
 μαι)· τὸ δέ δ ε δ ί τ τ ο μ α ι = ἐκφοβῶ τινα (κλίνατε τὸ δ έ δ ι α, ἐ δ ε δ ί ρ ε ι ν
 καὶ τ έ θ ν η κ α ε τ ε θ ν ἦ κ ε ι ν εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις, τὸ ἀπαρ. καὶ τὴν
 μετοχ.). μὴ λαβῶν με] = μήπως, ἀφοῦ με συλλάβῃ. δίκην ἐπιθῆ ὧν]
 τὸ ὧ ν καθ' ἕλξιν ἀντὶ «τούτων, ἃ ἡδικῆσθαι». Τὸ ὧ ν γεν. τῆς αἰτίας =
 μήπως τιμωρήσῃται με δι' ἐκεῖνας τὰς ἀδικίας, τὰς ὁποίας νομίζει ὅτι ἔχει
 ἀδικηθῆ ὑπ' ἐμοῦ· τὸ δ ί κ η ν ἐ π ι τ ί θ η μί τινι καὶ δ ί κ η ν λ α μ β ἄ ν ω
 παρά τινος = τιμωροῦμαι τινα, ἐπιβάλλω τιμωρίαν εἰς τινα· παθ. δ ί κ η ν
 δ ί δ ω μί τινι καὶ δ ί κ η ς τ υ γ χ ἄ ν ω ὑπό τινος = τιμωροῦμαι, ὑφίσταμαι
 τιμωρίαν ὑπό τινος.

§ 11. ἡμῶν αὐτῶν] (ἐκ τίνων ἀντωνυμιῶν ἐγένοντο αἱ αὐτοπαθεῖς ἀν-
 τωνυμίαι;). ἐκ τούτων] = κατόπιν τούτων, ὕστερον τῶν γεγονότων τούτων.
 Καὶ ἕως τε] = καὶ ἐφ' ὅσον. μένομεν αὐτοῦ] = μένομεν ἐνταῦθα· τὸ α ὕ-
 τ ο ὕ ἐπίρρ. τοπικὸν γενικοφανές, σῆμ. τὴν ἐν τόπῳ στάσιν. ὅπως] ἐνταῦθα
 τροπικὸν ἀναφορ. ἐπίρρ. = πῶς, τίνι τρόπῳ· οὕτω καὶ τὸ ἐπόμενον ὅ π ω ς
 ὡς ἀσφαλέστατα] τὸ ὡ ς μόριον ἐπιτατικόν = ὅσον τὸ δυνατόν. εἴ τε ἤδη]
 τὸ ἦ δ η = τῶρα πλέον, ἐνν. δ ο κ ε ῖ μ ο ι σ χ ε π τ έ ο ν εἶναι, ὅ π ω ς . . .
 ἄ π ι μ ε ν. τ ἄ π ι τ ἦ δ ε ι α] = τὰ ἀναγκαῖα πρὸς τροφήν (τί λέγεται κ ρ ᾱ σ ι ς ;).

στρατηγοῦ οὔτε ἰδιώτου ὄφελος οὐδέν. Ὁ δ' ἀνὴρ πολ- 12
 λοῦ μὲν ἄξιος ᾧ ἂν φίλος ἦ, χαλεπώτατος δ' ἐχθρὸς ᾧ
 ἂν πολέμιος ἦ, ἔχει δὲ δύναμιν καὶ πεζὴν καὶ ἰπι-
 κὴν καὶ ναυτικὴν ἦν πάντες ὁμοίως ὀρωμέν τε καὶ ἐπι-
 στάμεθα· καὶ γὰρ οὐδὲ πόρρω δοκοῦμέν μοι αὐτοῦ κα-
 θῆσθαι. Ὡστε ὦρα λέγειν ὅ,τι τις γιγνώσκει ἄριστον
 εἶναι. Ταῦτα εἰπὼν ἐπαύσατο.

Ἐκ δὲ τούτου ἀνίσταντο οἱ μὲν ἐκ τοῦ αὐτομάτου, 13
 λέξοντες ἃ ἐγίγνωσκον, οἱ δὲ καὶ ὑπ' ἐκείνου ἐγκέλευ-
 στοι, ἐπιδεικνύντες οἷα εἶν ἡ ἀπορία ἄνευ τῆς Κύρου
 γνώμης καὶ μένειν καὶ ἀπιέναι. Εἷς δὲ δὴ εἶπε προσ- 14
 ποιούμενος σπεύδειν ὡς τάχιστα πορεύεσθαι εἰς τὴν
 Ἑλλάδα στρατηγοὺς μὲν ἐλέσθαι ἄλλους ὡς τάχιστα,
 εἰ μὴ βούλεται Κλέαρχος ἀπάγειν· τὰ δ' ἐπιτίθει' ἀγο-
 ράζεσθαι — ἡ δ' ἀγορὰ ἦν ἐν τῷ βαρβαρικῷ στρατεύ-
 ματι — καὶ συσκευάζεσθαι, ἐλθόντας δὲ Κύρον αἰτεῖν

ἰδιώτου] = ἀπλοῦ στρατιώτου. οὐδέν ὄφελος] = οὐδὲν ὠφελεῖ οὔτε στρα-
 τηγὸς οὔτε ἰδιώτης· αἱ γενικαὶ στρατηγοῦ καὶ ἰδιώτου εἶναι
 γενικαὶ ὑποκειμενικαὶ ἐξαρτώμεναι ἐκ τοῦ ὄφελος.

§ 12. Ὁ δ' ἀνὴρ] δηλ. ὁ Κύρος. πολλοῦ... ἄξιος] = πολὺ ἀξίζει. πάν-
 τες ὁμοίως] = ὅλοι ἐπίσης ἄνευ ἐξαίρεσεως. πόρρω] ἐπίρρ. τοπικόν· συγκ.
 πορρωτέρω, ὑπερθ. πορρωτάτω. δοκοῦμέν μοι] = δοκεῖ μοι
 (μοι φαίνεται)· τὸ ἀπρόσ. ἐτράπη εἰς προσωπικόν. αὐτοῦ] δηλ. τοῦ Κύρου.
 καθῆσθαι] = ὅτι ἔχομεν στρατοπεδεύσει.

§ 13. Ἐκ... τούτου] = μετὰ τοῦτο δέ. ἀνίσταντο] διότι οἱ ἀρχαῖοι ἡγό-
 ρησαν ὄρθιοι. ἐκ τοῦ αὐτομάτου] = αὐτομάτως, αὐθορμητῶς καὶ οὐχὶ ἐγ-
 κέλευστοι] = βαλμένοι, παρηγγελμένοι ὑπὸ ἐκείνου (τοῦ Κλ.). ἐπιδεικνύν-
 τες] = δεικνύοντες φανερά. οἷα... ἡ ἀπορία] = πόσον μεγάλη ἡ δυσκολία.
 μένειν καὶ ἀπιέναι] προσδιор. τῆς ἀναφ. εἰς τὸ ἀπορία = ὡς πρὸς τὸ
 νὰ μένωσι καὶ νὰ ἀπέλθωσιν.

§ 14. Εἷς δὲ δὴ] = καὶ εἷς μάλιστα ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Κλεάρχου ἐγκελεύ-
 στων εἶπε νὰ ἐκλέξωσι. προσποιούμενος σπεύδειν] = προσποιούμενος ὅτι
 ἔσπευδε (νὰ πορευθῆ) ὅσον τὸ δυνατὸν τάχιστα εἰς τὴν Ἑλλάδα. ἀπάγειν] =
 νὰ ἐπαναφέρῃ. ἀγοράζεσθαι] μέσης διαθέσεως· = νὰ προμηθεύωνται, νὰ
 ἀγοράζωσι δι' ἑαυτοῦς. ἡ δ' ἀγορὰ] οὐχὶ ὁ τόπος, ἀλλὰ τὰ πωλούμενα
 ἐν τῇ ἀγορᾷ τρόφιμα. συσκευάζεσθαι] τὸ συσκευάζω = συνάγω τὰ

πλοῖα, ὡς ἀποπλέοιεν· ἐὰν δὲ μὴ διδῶ ταῦτα, ἡγεμόνα αἰτεῖν Κῦρον ὅστις διὰ φιλίας τῆς χώρας ἀπάξει· ἐὰν δὲ μὴδὲ ἡγεμόνα διδῶ, συντάττεσθαι τὴν ταχίστην, πέμψαι δὲ καὶ προκαταληψομένους τὰ ἄκρα, ὅπως μὴ φθάσωσι μῆτε Κῦρος μῆτε οἱ Κίλικες καταλαβόντες, ὧν πολλοὺς καὶ πολλὰ χρήματα ἔχομεν ἀνηρπακότες. Οὗτος μὲν τοιαῦτα εἶπε.

15 Μετὰ δὲ τοῦτον Κλέαρχος εἶπε τοσοῦτον· Ὡς μὲν στρατηγήσοντα ἐμὲ ταύτην τὴν στρατηγίαν μῆδεῖς ὑμῶν λεγέτω· πολλὰ γὰρ ἐνορῶ δι' ἃ ἐμοὶ τοῦτο οὐ ποιεῖτον· ὡς δὲ τῷ ἀνδρὶ ὄν ἂν ἔλησθε πείσομαι ἢ δυ-

σχευή μου, ἐτοιμάζομαι, ἵνα ἀπέλθω. ἡγεμόνα] = ὁδηγὸν τῆς ὁδοῦ. διὰ φιλίας] τὸ φιλίας κατηγορούμενον τοῦ χώρας = διὰ μέσου τῆς χώρας φιλικῆς οὔσης· διὰ μέσου χώρας, ἣτις εἶναι φιλικὴ εἰς τοὺς Ἕλληνας· τὸ φίλος, -ία, -ιον ἀντίθετον τοῦ πολέμιος· τὸ δὲ φίλος ἀντίθ. τοῦ ἐχθρός. συντάττεσθαι τὴν ταχίστην] = νὰ συντάττωται τάχιστα. πέμψαι δὲ καὶ προκαταληψομένους] = νὰ στείλωσι δέ (καὶ στρατιώτας), διὰ νὰ προκαταλάβωσι τὰς ἀκρωρείας (κορυφὰς τῶν ὄρεων). ὅπως μὴ φθάσωσι... καταλαβόντες] = ὅπως μὴ πρότερον καταλάβωσι μῆτε ὁ Κ. μῆτε οἱ Κιλ. ὧν πολλοὺς καὶ πολλὰ χρήματα] ἡ ἀνκφορ. πρότ. ἰσοδυναμεῖ πρὸς αἰτιολ. = ἀπολλοὺς γὰρ τούτων (τῶν Κιλ.) καὶ πολλὰ χρήματα (πράγματα) ἔχομεν ἀρπάσει (ἐπομένως εἶναι ἐχθροὶ μας). ἔχομεν ἀνηρπακότες] = ἀνηρπάκαμεν· περιφραστικὸς παρακ. ἢ περιφρασις τοῦ παρακ. γίνεται συνήθως διὰ τῆς μετοχ. τοῦ ἄορ. καὶ τοῦ ῥήμ. ἔχω· π. χ. θαυμάσας ἔχω = τεθαύμακα = ἔχω θαυμάσει· στήσας ἔχω = ἔχω στήσει, οὐχὶ ἔστηξα (μέσης καὶ παθ. διαθητ.) = ἔχω σταθῆ ἔγώ ὁ ἴδιος εἴτε μόνος (μέσ.) εἴτε ὑπ' ἄλλου (παθ.).

§ 15. τοσοῦτον] = τόσον μόνον. Ὡς μὲν στρατηγήσοντα] ὑπάρχει φαινομένη ἀνωμαλία ἐν τῇ συντάξει τοῦ χωρίου τούτου· ἀλλ' ἡ σύνταξις ἐγένετο κατὰ τὸ λέγω τινά τι = ὡς μέλλοντα μὲν στρατηγὸν ταύτης τῆς στρατηγίας κανεῖς ἀπὸ σᾶς ἄς μὴ λέγῃ ἐμέ· τὸ στρατηγήσοντα κατηγορ. τοῦ ἐμέ. δι' ἃ ἐμοὶ τοῦτο οὐ ποιεῖτον] = διὰ τὰ ὅποια δὲν πρέπει ἐγὼ νὰ πράττω τοῦτο ὡς δὲ τῷ ἀνδρὶ... πείσομαι] τὸ δὲ ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ ἀνωτ. μὲν· ἀλλὰ (λεγέτω πᾶς τις) ὅτι πείσομαι ἢ δυνατόν μάλιστα τῷ ἀνδρὶ ὄν ἂν ἔλησθε, ἔλησθε] ὑποτ. μέσ. ἄορ. β' τοῦ ῥήματος αἶροῦμαι = ἐκλέγω, οὐ παθητ. τὸ αἶροῦμαι = ἐκλέγομαι· τοῦ δ' ἐνεργητικοῦ αἶρέω-ω = λαμβάνω, κυριεῦω παθητ. εἶναι τὸ ἀλίσσομαί (ἐνεργητικὸν ἐἶλον τὴν πόλιν—παθητικὸν ἐάλω ἡ πόλις).

νατὸν μάλιστα, ἵνα εἰδῆτε ὅτι καὶ ἄρχεσθαι ἐπίσταμαι
 ὡς τις καὶ ἄλλος μάλιστα ἀνθρώπων. Μετὰ τοῦτον 16
 ἄλλος ἀνέστη, ἐπιδεικνύς μὲν τὴν εὐήθειαν τοῦ τὰ
 πλοῖα αἰτεῖν κελεύοντος, ὡσπερ πάλιν τὸν στόλον
 Κύρου ποιουμένου, ἐπιδεικνύς δὲ ὡς εὐθες εἶν ἡγε-
 μόνα αἰτεῖν παρὰ τούτου ᾧ λυμαινόμεθα τὴν πράξιν.
 Εἰ δὲ καὶ τῷ ἡγεμόνι πιστεύσομεν ὃν ἂν Κύρος δῶ,
 τί κωλύει καὶ τὰ ἄκρα ἡμῖν κελεύειν Κύρον προκατα-
 λαβεῖν; Ἐγὼ γὰρ ὀκνοῖν μὲν ἂν εἰς τὰ πλοῖα ἐμ- 17
 βαίνειν ἢ ἡμῖν δοῖν, μὴ ἡμᾶς ταῖς τριήρεσι κατα-
 δύσῃ, φοβοῖμην δ' ἂν τῷ ἡγεμόνι ᾧ δοῖν ἐπεσθαι, μὴ
 ἡμᾶς ἀγάγῃ ὅθεν οὐκ ἔσται ἐξελθεῖν. βουλοῖμην δ' ἂν
 ἄκοντος ἀπιῶν Κύρου λαθεῖν αὐτὸν ἀπελθῶν· ὃ οὐ

ἢ δυνατόν μάλιστα] τὸ μάλιστα, ὅπερ ἐπιτείνεται ὑπὸ τοῦ ἢ δυνα-
 τόν, προσδιορίζει τὸ πείσομαι = ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον θά
 πεισθῶ· τὸ ἢ ἀναφορ. τροπ. ἐπίρρ. = ὡς· τὸ πλήρες ατ αὐτῆ (οὔτω) μάλ-
 ιστα ἢ (ὡς) ἐστὶ δυνατόν μάλιστα» καὶ ἄρχεσθαι ἐπίσταμαι] ὁ καὶ
 προσθ.· οὐ μόνον ἄρχειν ἀλλὰ καὶ ἄρχεσθαι· τὸ ἐπίσταμαι καὶ οἶδα
 μετ' ἀπαρεμφ. = ἔχω τὴν δύναμιν, τὴν ἱκανότητα, γνωρίζω νά. . . ὡς τις
 καὶ ἄλλος] δηλ. ἐπίσταται = ἤξεύρει.

§ 16. εὐήθειαν] = ἀνοησίαν ἐκ τοῦ εὐήθης· ὁ καὶ ἡ εὐήθης τὸ
 εὐήθης. ὡσπερ πάλιν τὸν στόλον Κύρου ποιουμένου] = ὡς ἐὰν ὁ
 Κύρος ἔκαμνε τὴν ἐτοιμασίαν αὐτοῦ (τὴν πορείαν) εἰς τὰ ὀπίσω, ὡς ἐὰν ὁ
 Κύρος ἐπέστρεφεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ· τὸ πάλιν = ὀπίσω. ᾧ λυμαι-
 νόμεθα τὴν πράξιν] ἀντιχαρ. δοτικ. = πρὸς λύπην τοῦ ὁποίου καταστρέ-
 φομεν τὴν ἐπιχείρησιν, τὴν ἐκστρατείαν· τὸ β. λυμαίνομαι μέσ. ἀποθ.,
 μέλλ. -ανοῦμαι, ἀορ. ἐλυμηνάμην, παρακ. λελύμασμαι· καὶ
 τὰ ἄκρα] ὁ καὶ ἐπίδοτ. = καὶ τί κωλύει τὸν Κύρον προσέτι (ἀφοῦ ἔδωκεν
 ὁδηγόν) νὰ διατάττῃ. ἡμῖν] δοτ. ἀντιχαρ. = πρὸς βλάβην ἡμῶν.

§ 17. Ἐγὼ γὰρ] τὸ γὰρ βεβαιωτ. = βεβαίως· = ἐγὼ βεβαίως ἤθελον
 διατάσει, φοβηθῆ. ὀκνοῖν ἂν] τοῦ ὀκνῶ, ὅπερ ἐκ τοῦ ὀκνος (ὀ).
 εἰς τὰ πλοῖα] πλοῖα κυρίως ἐλέγοντο τὰ ἑρπηγὰ, τὰ ἐμπορικά, νῆες
 δὲ καὶ τριήρεις τὰ πολεμικά· ἐνταῦθα ὁμῶς τὰ πλοῖα = τριήρεις.
 ταῖς τριήρεσι] = διὰ τῶν τριήρων του. ᾧ δοῖν] καθ' ἑλξιν ἀντί θν δοίη·
 = τὸν ὅποιον ἤθελε δώσει. μὴ ἡμᾶς ἀγάγῃ ὅθεν] ἀντί μὴ ἀγάγῃ ἡ-
 μᾶς (ἐχεῖσε) ὅθεν = μήπως μᾶς ὁδηγήσῃ ἐκεῖ, ὅποθεν δὲν θὰ εἶναι δυνατόν
 νὰ ἐξέλθωμεν. βουλοῖμην δ' ἂν... ἀπελθῶν] = θὰ ἐπεθύμουν δέ, ἂν ἤθελον

- 18 δυνατόν ἐστίν. Ἄλλ' ἐγὼ φημι ταῦτα μὲν φλυαρίας εἶναι· δοκεῖ δέ μοι ἄνδρας ἐλθόντας πρὸς Κύρον οἵτινες ἐπιτίθειοι σὺν Κλεάρχῳ ἐρωτᾶν ἐκεῖνον τί βούλεται ἡμῖν χρῆσθαι· καὶ ἐὰν μὲν ἢ πράξις ἢ παραπλησία οἴαπερ καὶ πρόσθεν ἐχρῆτο τοῖς ξένοις, ἔπεσθαι καὶ ἡμᾶς καὶ μὴ κακίους εἶναι τῶν πρόσθεν τούτῳ.
- 19 συναναβάντων· ἐὰν δὲ μείζων ἢ πράξις τῆς πρόσθεν φαίνηται καὶ ἐπιπονωτέρα καὶ ἐπικινδυνότερα, ἀξιοῦν ἢ πείσαντα ἡμᾶς ἀγειν ἢ πεισθέντα πρὸς φιλίαν ἀφίεναι· οὕτω γὰρ καὶ ἐπόμενοι ἂν φίλοι αὐτῷ καὶ πρόθυμοι ἐποίμεθα καὶ ἀπίοντες ἀσφαλῶς ἂν ἀπίοιμεν· ὅ,τι δ' ἂν πρὸς ταῦτα λέγη ἀπαγγεῖλαι δεῦρο· ἡμᾶς δ' ἀκούσαντας πρὸς ταῦτα βουλευέσθαι.
- 20 Ἐδοξε ταῦτα, καὶ ἄνδρας ἐλθόμενοι σὺν Κλεάρχῳ.

ἀπέλθει ἄνευ τῆς θελήσεως τοῦ Κύρου, νὰ ἀπέλθω κρυφίως ἀπ' αὐτόν (διαλαθὼν τὴν προσοχὴν αὐτοῦ), ὅπερ δὲν εἶναι δυνατόν. φλυαρίας] αἰτιατ. τοῦ πληθ. ἡ φ λ υ α ρ ί α λέγεται καὶ λ ἦ ρ ο ς (ὅ).

§ 18. ἐπιτίθειοι] ἐνν. εἰ σί = φίλοι, γνώριμοι, ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἐπιτηδὲς ἢ ἐπίτηδες, ὅπερ ἐκ τοῦ ἐπιτάδες. τί βούλεται ἡμῖν χρῆσθαι] = εἰς τί (πῶς) θέλει νὰ μας μεταχειρισθῆ. ἢ πράξις] = ἡ ἐπιχειρήσις. οἴαπερ καὶ πρόσθεν] καθ' ἑλξιν = παραπλησία ἐκεῖνη (τῇ χρήσει). οἴαπερ... ἐχρῆτο τοῖς ξένοις = παραπλησία πρὸς ἐκεῖνην τὴν χρῆσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀκριβῶς καὶ πρότερον μετεχειρίζετο τοὺς μισθοφόρους. ἔπεσθαι] ἐνν. δοκεῖ. τῶν πρόσθεν τούτῳ συναναβάντων] δηλ. τῶν τριακοσίων Ἑλλήνων ὀπλιτῶν, μεθ' ὧν ἀνέβη προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς του. τῆς πρόσθεν] = τῆς προτέρας.

§ 19. ἀξιοῦν] ἀπαρέμφ. τοῦ ἀξιόω - ὦ ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ δοκεῖ = ἀπαιτῶ, ἔχω τὴν ἀξίωσιν, ἢ νὰ ὀδηγῆ ἡμᾶς. πείσαντα] = ἀφοῦ μας πείσῃ, ὁ Κύρος ἢ, ἀφοῦ πεισθῆ ὑφ' ἡμῶν, νὰ ἀφήσῃ ἡμᾶς νὰ ἀπέλθωμεν φιλικῶς. καὶ ἐπόμενοι] τὸ ἐπόμενοι καὶ ἀπειότες μετοχαὶ ὑποθετικά· = διότι οὕτω καὶ ἂν ἠθέλομεν ἀκολουθήσει, ὡς φίλοι καὶ προθύμως ἠθέλομεν ἀκολουθήσει αὐτόν, καὶ ἂν ἠθέλομεν ἀπέλθει, ἀσφαλῶς ἠθέλομεν ἀπέλθει. πρὸς ταῦτα] = ἀναφορικῶς, ἐν σχέσει πρὸς ταῦτα. ἀπαγγεῖλαι] ἐξαρτ. ἐκ τοῦ δοκεῖ, ἔχει δὲ ὑποκείμεν. τὸ ἐθέλοντας ἂν δρας = νὰ ἀναγγείλωσιν ἐκ μέρους αὐτοῦ. δεῦρο] ἐπίρρ. τοπικ. ἐπὶ κινήσεως = ἐδῶ, εἰς τὴν συνέλευσιν.

πέμπουσιν οἱ ἠρώτων Κύρον τὰ δόξαντα τῇ στρατιᾷ.
 Ὁ δ' ἀπεκρίνατο ὅτι ἀκούοι Ἀβροκόμαν ἐχθρὸν ἄνδρα
 ἐπὶ τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ εἶναι, ἀπέχοντα δώδεκα στα-
 θμούς· πρὸς τοῦτον οὖν ἔφη βούλεσθαι ἐλθεῖν· κἄν μὲν
 ἦ ἐκεῖ, τὴν δίκην ἔφη χρῆζειν ἐπιθεῖναι αὐτῷ, ἦν δὲ
 φύγη, ἡμεῖς ἐκεῖ πρὸς ταῦτα βουλευσόμεθα. Ἀκούσαν- 21
 τες δὲ ταῦτα οἱ αἰρετοὶ ἀπαγγέλλουσι τοῖς στρατιώταις·
 τοῖς δὲ ὑποψία μὲν ἦν ὅτι ἄγοι πρὸς βουσιλέα, ὅμως δ'
 ἐδόκει ἔπεσθαι. Προσαιτούσι δὲ μισθόν· ὁ δὲ Κύρος
 ὑπισχνεῖται ἡμιόλιον πᾶσι δώσειν οὐ πρότερον ἔφερον,
 ἀντὶ δαρεικοῦ τρία ἡμιδαρειακά τοῦ μηνὸς τῷ στρατιώτῃ·
 ὅτι δ' ἐπὶ βασιλέα ἄγοι οὐδὲ ἐνταῦθα ἤκουσεν οὐδεὶς
 ἐν γῆ τῷ φανερωῷ.

§ 20. τὰ δόξαντα] = τὰ φανέντα εὐλογα, τὰ ἐγκριθέντα, τὰ ἀποφασι-
 σθέντα ὑπὸ τοῦ στρατοῦ. ὅτι ἀκούοι Ἀβροκόμαν] = ὅτι ἐπληροφορεῖτο
 ὅτι ὁ Ἀβροκόμας ἐχθρὸς (αὐτῷ) ἀνὴρ ἦτο πλησίον τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ
 ἀπέχων δώδεκα σταθμούς· οἱ ἐντεῦθεν (ἐκ Ταρσῶν) μέχρι τοῦ Εὐφράτου στα-
 θμοὶ μνημονευόμενοι ὑπὸ τοῦ ἰδίου Ξενοφῶντος (Α' κδ'. § 1—11) εἰσὶ δέκα
 καὶ ἐννέα· ἀπὸ σκοποῦ δ' ἐλαττοῖ τούτους ὁ Κύρος, ὅπως πείσῃ τοὺς στρατιώ-
 τας εἰς περαιτέρω πορείαν· ὁ Ἀβροκόμας ἦτο σατράπης τῆς Φοινίκης, ἐχθρὸς
 τοῦ Κύρου. ἐπὶ τῷ Εὐφράτῃ] ἢ ἐπὶ ἐνταῦθα σημαίνει πλησίον. πρὸς
 τοῦτον] = κατὰ τούτου. τὴν δίκην... ἐπιθεῖναι] = νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς αὐτὸν
 τὴν πρέπουσαν τιμωρίαν· τὸ χ ρ ῆ ζ ω = ἔχω χρεῖαν, χρειάζομαι (τὰ εἰς ἰζω
 ῥήματα γράφονται διὰ τοῦ ε, πλὴν τοῦ δ α ν ε ἰ ζ ω, ἄ θ ρ ο ἰ ζ ω καὶ χ ρ ῆ ζ ω
 καὶ τινων ἄλλων γραφομένων διὰ τοῦ υ, κ λ ὕ ζ ω, κ ο κ κ ὕ ζ ω, γ ρ ὕ ζ ω,
 ὀ λ ο λ ὕ ζ ω, σ φ ὕ ζ ω κλ.). πρὸς ταῦτα] = συμφῶνως πρὸς ταῦτα θὰ σκε-
 φθῶμεν.

§ 21. οἱ αἰρετοὶ] = οἱ ἡρημένοι, οἱ ἐκλεγμένοι ὑπὸ τοῦ στρατοῦ.
 τοῖς δὲ ὑποψία... ἦν] = οὗτοι δὲ (οἱ στρατιῶται) ὑπόπτειον, ὅτι...
 πρὸς βασιλέα] = ἐναντίον τοῦ βασιλέως. Προσαιτούσι] = ζητοῦσι πρὸς
 τοῦτοις, δηλαδὴ προσθήκην μισθοῦ. ἡμιόλιον] = τὸν ὄλον (ἕνα) μισθὸν καὶ
 ἡμισυ (1 1/2) = ὑπισχνεῖτο, ὅτι θὰ δώσῃ εἰς ὅλους μισθὸν ὀλόκληρον καὶ
 ἡμισυ ἐκείνου, ὃν ἔφερον (ἐλάμβανον) πρότερον. τρία ἡμιδαρειακά] = 3)2,
 ἦτοι ἕνα καὶ ἡμισυ (1 1/2) δαρεικόν. τοῦ μηνὸς τῷ στρατιώτῃ] = ἕ-
 καστον μῆνα δι' ἕκαστον στρατιώτην. ἐνταῦθα] ἐπίρρ. χρονικόν = τότε,
 ἐν γῆ τῷ φανερωῷ] = τοῦλάχιστον φανερωῶς.

6' Δίδωμι.

1) Ἐνεργητικὸς καὶ μέσος ἐνεστώσ καὶ παρατατικὸς τοῦ δίδωμι

Τιμὴ διδόνθω τοῖς ἀγωνισαμένοις ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ ζῶσι καὶ τελευτήσασι. Σωκράτης ἐνόμιζε τὸν ἀδικοῦντα πάντως μὲν εἶναι ἄθλιον, ἀθλιώτερον μὲντοι, εἰ μὴ διδῶ δίκην. Οἱ Τιτᾶνες ὑπὸ Διὸς ἐβλήθησαν εἰς Τάρταρον, δίκην διδόντες τῆς ὕβρεως. Κῦρος τοῖς στρατιώταις μετεδίδου πάντων τῶν ἐπιτηδείων, ἃ αὐτὸς εἶχε. Πάντα τὰ καλὰ κἀγαθὰ ἀνθρώπῳ δίδεται ὑπὸ Θεοῦ. Ἐπεὶ Ἀλέξανδρος ἄλλους τε ῥήτορας ἐξήτει καὶ τὸν Δημοσθένην, οἱ τοῦ Δημοσθένους φίλοι τοὺς Ἀθηναίους ἐκώλυον πειθεσθαι, λέγοντες τοὺς κύνας ἐκδίδοσθαι τῷ λύκῳ, εἰ οἱ τῆς πατρίδος φύλακες ἐκδιδούντο τῷ πολεμίῳ. Οἱ Λακεδαιμόνιοι, ὅποτε νικήσαντες διαρπάσειαν τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον, τῷ βασιλεῖ ἐδίδοσαν τὸ τρίτον μέρος τῆς λείας. Ἡρακλῆς ἐν Ὀλυμπίᾳ φνυτεύσαι λέγεται τὴν ἐλάαν, ἀφ' ἧς οἱ στέφανοι ἐδίδοντο τοῖς ἀθληταῖς. Ἀλέξανδρος οὕτως ἐλενθέριος ἦν, ὥστε τοῖς φίλοις οὐ μόνον ὠργίζετο, εἰ τὰ διδόμενα μὴ δέχοιτο, ἀλλὰ καὶ εἰ μὴ αἰτοῖεν. Αἱ Ἀθηναὶ λιμῶ καὶ νόσῳ διεφθείροντο, ὅτι Αἰγέυς ὁ βασιλεὺς ἀπεκτόνει τὸν τοῦ Μίνω υἱόν. Ἀπόλλωνος οὖν τοὺς Ἀθηναίους κελεύσαντος ταύτην τὴν δίκην δίδοναι, ἣν ἂν Μίνως ἐπιθῆ, Μίνως ἔλεγεν, ὅτι διαλλαγῆσεται τοῖς Ἀθηναίοις, εἰ ἐπὶ παῖδες καὶ ἐπὶ παρθένοι παραδιδῶνται τῷ Μινωταύρῳ. Καὶ πολὺν χρόνον οἱ Ἀθηναῖοι τοῦτον τὸν φόρον ἐδίδοσαν, ἕως Θησεύς τὸν Μινώταρον ἀπέκτεινε.

2) Ἐνεργητικὸς καὶ μέσος ἀοριστὸς τοῦ δίδωμι.

Ἐν ταῖς Θερμοπύλαις τῶν μὲν Λακεδαιμονίων καὶ Θεσπιέων οὐδείς παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς πολεμίοις, ἀλλὰ πάντες ἐτελεύτησαν ἀγωνιζόμενοι ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος· οἱ δὲ Θηβαῖοι εὐθύς παρέδωσαν αὐτοὺς λέγοντες, ὅτι ἄκοντες πολεμοῦσι τοῖς Πέρσαις. Λάκων πρὸς πτωχευοντῆν τινα, Εἰ δοίην σοι, ἔφη, ἔτι μᾶλλον ἂν πτωχεύσειας· τῆς δ' αἰσχύνῃς ταύτης αἰτιός ἐστιν ὁ πρῶτος δούς· ἀργὸν σε γὰρ ἐποίησεν. Οἱ Ἕλληνες ὅποτε νόσου ἀπαλλαγεῖεν, Ἀσκληπιῶ τὴν χάριν ἀπέδιδον θύοντες ἀλεκτρούνα· ὅθεν καὶ ὁ Σωκράτης ἀποθνήσκων, Τῶ

Ἄσκληπιῶ, ἔφη, ὀφειλόμεν ἀλεκτρούνα· ἀλλ' ἀπόδοτε καὶ μὴ ἀμελήσητε. Ἄγις ὁ νεώτερος ὑπὸ τῶν ἐφόρων κελευόμενος προδότην χρῆσθαι ἡγεμόνι, Ὀκνῶ, ἔφη, ἀλλοτρίους στρατιώτας παραδοῦναι τῷ προδόντι τοὺς ἰδίους. Οἱ Ἀθηναῖοι πάσαι οὐχ ἡγοῦντο ἀνόσιον εἶναι τὰ τέκνα ἐκθεῖναι ἢ ἀποδόσθαι· Σόλων δὲ νόμον ἔθηκεν, ὃς ἂν τὸ αὐτοῦ τέκνον ἀποδῶται, τοῦτον δίκην δίδοναι μεγάλην. Ἀλέξανδρος ἐκπολιορκήσας τὴν Τύρον τοῖς μὲν φυγοῦσιν εἰς τὸ Ἡρακλέους ἱερὸν ἔδωκεν ἄδειαν, τοὺς δὲ ἄλλους ἀπέδοτο. Ζεὺς τὸν Τάνταλον οὕτως ἐτίμα, ὥστε μετεδίδου αὐτῷ τῶν αὐτοῦ ἀπορρήτων· ὁ δὲ προῦδωκεν αὐτὰ τοῖς ἀνθρώποις, κακὴν χάριν ἀποδιδούς τῆς φιλίας.

5) Οἱ λοιποὶ χρόνοι τοῦ διδῶμι.

Ἄγαθοκλέους πόλιν πολιορκοῦντος οἱ πολιορκούμενοι κατεγέλων λέγοντες· ὦ κεραμεῦ — ἦν γὰρ ὁ Ἀγαθοκλῆς υἱὸς κεραμέως — πόθεν ἀποδώσεις τὸν μισθὸν τοῖς στρατιώταις; Ὁ δὲ γελάσας, Ἀποδώσω, ἔφη, εἰ ἐκπολιορκήσω τὴν πόλιν ὑμῶν. Καὶ κρατήσας τῆς πόλεως τοὺς πολίτας ἀπέδοτο. Φίλιππος ὁ Μακεδὼν ἔλεγεν, ὅτι τοὺς μὲν μέλλοντας προδώσειν μάλιστα φιλεῖ, τοὺς δ' ἤδη προδεδωκότας μάλιστα μισεῖ. Αἴας δογιζόμενος τοῖς ἡγεμόσιν, ὅτι τὰ τοῦ Ἀχιλλέως ὄπλα ἐδέδοτο τῷ Ὀδυσσεῖ, αὐτὸς ἐαυτὸν ἀπέκτεινε τῷ ξίφει, ὃ Ἐκτωρ ποτὲ ἐδεδώκει αὐτῷ. Ἡρακλεῖ ξίφος μὲν ἐδόθη ὑφ' Ἐρμού, τόξον δ' ὑπ' Ἀπόλλωνος, ὑπὸ δὲ Ἡφαίστου θώραξ χρυσοῦς. Πειρώμεθα τὴν πατρίδα τοῖς ἐκγόνοις ἐρρωμενεστέραν παραδοῦναι ἢς οἱ πατέρες παραδεδώκασιν ἡμῖν. Μετὰ τὴν ἐν Μαγνησίᾳ μάχην Ἀννίβας τάχιστα κατέλιπε τὴν Συρίαν οὐκ ἄγνωσθ, ὅτι τοῖς Ῥωμαίοις ἐκδοθήσεται ὑπ' Ἀντιόχου. Περσεὺς ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἐχρῆτο ὄπλοις δεδομένοις ὑπὸ θεῶν. Ἰππίας, πολιορκούμενος ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, ἐπηγγέλατο ἐκὼν καταθήσασθαι τὴν ἀρχήν, εἰ οἱ παῖδες ἀποδοθεῖεν αὐτῷ. Ἐπεὶ δ' οἱ ἐναντίοι τοῦτο ὠμολόγησαν, τὴν ἀκρόπολιν παρέδωκε τῷ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεῖ. Οἱ Ἕλληνες ἐνόμιζον τὸ πῦρ τοῖς ἀνθρώποις παραδεδόσθαι ὑπὸ Προμηθέως, ἀκόντων τῶν θεῶν. Μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην, ἐρισάντων τῶν Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων περὶ τοῦ ἀριστείου, εἰς τις τῶν ἡγεμόνων ἔλεγεν, ὅτι οὐδετέρᾳ τῶν πόλεων τὸ ἀριστεῖον δοτέον εἴη, εἰ μὴ μέλ-

λειεν ταράξειν τὴν Ἑλλάδα. Οἱ δὲ Ἕλληνες πεισθέντες ὀγδοήκοντα τάλαντα ἔδοσαν τοῖς Πλαταιεῦσι.

4) Παραδείγματα μικτὰ τοῦ τίθηναι καὶ διδωμι.

Ἔτι Εὐρύκλειος ἐμελλεν ἐπιθήσεσθαι τῇ Ἑλλάδι, οἱ Ἕλληνες συνέθεντο τὰς μὲν οὐκείας διαφορὰς καταθέσθαι, τοῖς δὲ προσθεμένοις τῷ βαρβάρῳ ὑστερον δίκην ἐπιθεῖναι ὡς προδόταις. Ὄθεν δὴ δυοῖν ἔτεσιν ὑστερον Πανσανίας διαφθείρας τὴν τῶν Περσῶν δύναμιν ἐν Πλαταιαῖς ἐξήγησε τούτους τοὺς Θηβαίους, οἱ τοὺς αὐτῶν πολίτας ἔπεισαν παραδοῦναι αὐτοὺς τοῖς Πέρσiais. Οὐκ ἐκδοθέντων δὲ τῶν ἀνδρῶν, τὴν τε γῆν ἔκειρε καὶ τὴν πόλιν ἐπολιόρκει. Τῇ δ' εἰκοστῇ ἡμέρᾳ εἰς τις τῶν ἡγεμόνων ἐλεήσας τοὺς πολίτας ἀποροῦντας τῶν ἐπιτηδείων τάδε ἔλεγεν· ὦ ἄνδρες Θηβαῖοι, ἔφη, ἐπειδὴ οἱ Ἕλληνες ἀπειλοῦσι μὴ πρότερον λύσειν τὴν πολιορκίαν, πρὶν ἂν ἡμεῖς παραδοθῶμεν αὐτοῖς, μὴ πᾶσα ἡ γῆ δίκην διδῶτω ἀντὶ ἡμῶν, ἀλλ' εἰ μὲν χρημάτων ἕνεκα ἐξαιτουσὶν ἡμᾶς, δημοσίᾳ δότε αὐτοῖς ἀργύριον, ὅσον ἂν ἀρκῆ—δημοσίᾳ γὰρ καὶ προσέθεσθε τῷ Πέρσῃ—, εἰ δ' ἀληθῶς ἡμῶν τῶν ἡγεμόνων ἕνεκα ἐπιτίθενται τῇ πόλει, αὐτοὶ ἡμᾶς αὐτοὺς παραδῶμεν αὐτοῖς. Οἱ μὲν οὖν Θηβαῖοι κήρυκα πέμψαντες πρὸς Πανσανίαν ἔλεγον, ὅτι ἐκδιδάσκει τοὺς ἄνδρας. Ὁ δὲ λύτρα οὐκ αἰτήσας οὔτε δεξάμενος πάντας, ὅσοι ἐξεδόθησαν, ἀπέκτεινεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ' (§ 1—19)

Ἄρξας ἐκ Ταρσῶν ἀφικνεῖται εἰς Ἰσσοὺς τῆς Κιλικίας. Ἐντεῦθεν λαβὼν ἐπικουρίαν νεῶν καὶ στρατοῦ ἐκ Πελοποννήσου διὰ τῶν στενῶν τῆς Κιλικίας καὶ Συρίας ἔρχεται εἰς τὴν παρὰ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν πόλιν Θάψακον, ἐνθα συναθροίσας τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἑλλήνων ἀγγέλλει αὐτοῖς τὸν ἀληθῆ σκοπὸν τῆς στρατείας, ὅτι δηλαδὴ πορεύονται κατὰ τοῦ βασιλέως εἰς Βαβυλῶνα. Πολλὰς δὲ δούς αὐτοῖς ὑποσχέσεις καταπέθει αὐτοὺς καὶ τὸν Εὐφράτην διαβάς μετὰ ἑνδεκα ἡμέρας ἀφικνεῖται εἰς τὸν Ἀράξην ποταμὸν.

1 Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα ἐπὶ τὸν Ψάρον ποταμὸν, οὗ ἦν τὸ εὖρος τρία πλέθρα. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμὸν ἕνα παρασάγγας

§ 1. Ἐντεῦθεν] = δηλ. ἐκ τῶν Ταρσῶν. ἐπὶ τὸν Ψάρον] ποταμὸν τῆς

πέντε ἐπὶ τὸν Πύραμον ποταμόν, οὗ ἦν τὸ εὖρος στάδιον. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμούς δύο παρασάγγας πεντεκαίδεκα εἰς Ἴσσοῦς, τῆς Κιλικίας ἐσχάτην πόλιν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ οἰκουμένην, μεγάλην καὶ εὐδαίμονα.

Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· καὶ Κύρω παρῆσαν αἱ ἐκ Πελοποννήσου νῆες τριάκοντα καὶ πέντε καὶ ἐπ' αὐταῖς ναύαρχος Πυθαγόρας Λακεδαιμόνιος. Ἠγεῖτο δ' αὐταῖς Ταμῶς Αἰγύπτιος ἐξ Ἐφέσου, ἔχων ναῦς ἑτέρας Κύρου πέντε καὶ εἴκοσιν, αἷς ἐπολιόρκει Μίλητον. Παρῆν δὲ καὶ Χειρίσοφος Λακεδαιμόνιος ἐπὶ τῶν νεῶν, μετάπεμπτος ὑπὸ Κύρου, ἑπτακοσίους ἔχων ὀπλίτας, ὧν ἐστρατήγει παρὰ Κύρω, αἱ δὲ νῆες ὄρμουν παρὰ τὴν Κύρου σκηνήν. Ἐνταῦθα καὶ οἱ παρ' Ἀβροκόμα μισθοφόροι Ἕλληνες ἀποστάντες ἦλθον

Κιλικίας, ὅστις βραδύτερον ἐκλήθη Σάροϛ. Πύραμον] ποταμόν ὡσαύτως τῆς Κιλικίας. ἐσχάτην πόλιν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ οἰκουμένην] = πόλιν παραθαλασσίαν κατοικουμένην καὶ κειμένην εἰς τὸ ἔσχατον τῆς Κιλικίας.

§ 2. καὶ ἐπ' αὐταῖς] ἐνν. ἦν· τὸ εἰ μὴ ἐπὶ τινι = ἐπιστατῶ, ἐπιμελοῦμαι, ἄρχων τινός = καὶ ὡς ἐπόπτης αὐτῶν, ὡς ἐπιστάτης. ἠγεῖτο δ' αὐταῖς] = ἠγεῖτο δ' αὐτῶν, ἦτο ὁδηγός τῆς ὁδοῦ ἐξ Ἐφέσου. Ταμῶς] (τίνα τῶν δευτεροκλ. ἀττικῶν ὀνομ. περισπῶνται· τονιζόμενα ἐπὶ τῆς ληγούσης; τίνα τούτων σχηματίζουνε τὴν ἐνικ. αἰτιατ. ἄνευ ν καὶ τίνα διαφοροῦνται;). Κύρου] = ἀνηκούσας εἰς τὸν Κύρον.

§ 3. μετάπεμπτος] = προσκληθείς, προσκεκλημένος· ἐκ τοῦ μετὰ πέμπομαί, ὅπερ εἶναι 1) μέσον, μετὰ πέμπομαί τινα = στέλλω καὶ προσκαλῶ τινα, καὶ 2) παθητικὸν μετὰ πέμπομαί ὑπό τινος = προσκαλοῦμαι ὑπό τινος. ὧν ἐστρατήγει παρὰ Κύρω] = ὧν ἦτο στρατηγός πλησίον, ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Κύρου. ὄρμουν] τοῦ ὄρμειω - ῶ = εὐρίσκομαι ἐν τῷ ὄρμῳ, ἐν τῷ λιμένι· ὄρμιζω δὲ = φέρω τὸ πλοῖον εἰς τὸν ὄρμον. οἱ παρ' Ἀβροκόμα μισθοφόροι] ἐνταῦθα ὑπάρχει ἕξις τῶν τοπικῶν σχέσεων· τὸ πλήρες θὰ ἦτο «οἱ παρ' Ἀβροκόμα ὄντες ἀποστάντες παρὰ τοῦ Ἀβροκόμα ἦλθον παρὰ Κύρον» = οἱ πλησίον τοῦ Ἀβροκόμα μισθοφόροι Ἕλληνες ἀποστατήσαντες ἀπὸ τὸν Ἀβροκόμαν καὶ ἐλθόντες πρὸς τὸν Κύρον συνεξεστράτευον· ὁ Ἀβροκόμας, γεν. τοῦ Ἀβροκόμα· τὴν γενικὴν τῶν τοιοῦτων ὀνομάτων ὁ Ξενοφῶν σχηματίζει Δωρικῶς εἰς α, ὡς τοῦ Πασίπιδα, τοῦ Δερκυλίδα, τοῦ Ἀντακίδα, τοῦ Ἡριπίδα.

παρὰ Κῦρον τετρακόσιοι ὀπλίται καὶ συνεστρατεύοντο ἐπὶ βασιλέα.

- 4 Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμὸν ἓνα παρασάγγας πέντε ἐπὶ πύλας τῆς Κιλικίας καὶ τῆς Συρίας. Ἦσαν δὲ ταῦτα δύο τείχη, καὶ τὸ μὲν ἔσωθεν τὸ πρὸ τῆς Κιλικίας Σύνενοις ~~εἶχε~~ καὶ Κιλικίων φυλακῇ, τὸ δ' ἔξω τὸ πρὸ τῆς Συρίας βασιλέως ἐλέγετο φυλακῇ φυλάττειν. Διὰ μέσου δὲ ῥεῖ τούτων ποταμὸς Κάρσος ὄνομα, εὖρος πλέθρου. Ἄπαν δὲ τὸ μέσον τῶν τειχῶν ἦσαν στάδιοι τρεῖς· καὶ παρελθεῖν οὐκ ἦν βίαι· ἦν γὰρ ἡ πάροδος στενὴ καὶ τὰ τείχη εἰς τὴν θάλατταν καθήκοντα, ὑπερθεν δ' ἦσαν πέτραι ἠλίβατοι· ἐπὶ δὲ τοῖς τείχεσιν ἀμφοτέροις ἐφειστήκεσαν πύλαι. Ταύτης ἔνεκα τῆς παρόδου Κῦρος τὰς ναῦς μετεπέμψατο, ὅπως ὀπλίτας ἀποβιβάσειεν εἴσω καὶ ἔξω τῶν πυλῶν, βιασόμενος τοὺς πολεμίους εἰ φυλάττοιεν ἐπὶ ταῖς Συρίαις πύλαις, ὅπερ ῥετο ποιή-
- 5

§ 4. ἐπὶ πύλας] αἱ πύλαι αὗται εἶναι στενὴ εἴσοδος μεταξύ τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ ὄρους Ἄμανοῦ (κλάδου τοῦ Ταύρου) ὡχυρωμένη ἐκατέρωθεν διὰ τείχους ἀπὸ θαλάσσης μέχρι τοῦ ὄρους· ἦσαν δὲ δύο στεναὶ πύλαι, αἱ ἐνταῦθα παρὰ τῇ θαλάσῃ (Συρίαι), διαρρέομεναι ὑπὸ τοῦ Κάρσου ποταμοῦ, καὶ αἱ μᾶλλον ἀπομεμακρυσμένοι τῆς θαλάσσης, αἵτινες διὰ τοῦ Ἄμανοῦ ὄρους ἔφερον εἰς τὴν Συρίαν (Ἀμανικαί)· τὰς πρώτας διήλθεν ὁ Κῦρος, τὰς δευτέρας ὁ Δαρεῖος ἐπελθὼν κατὰ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἦσαν δὲ ταῦτα] καθ' ἑλξιν πρὸς τὰ τείχη ἀντὶ εἶσαν δὲ αὗται (αἱ πύλαι)». Κιλικίων φυλακῇ] = φρουρὰ Κιλικίων, Κιλικικὴς φύλακες. καὶ παρελθεῖν] ἐνν. τινὰ = καὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ διέλθῃ τις διὰ τῆς βίας. καὶ τὰ τείχη εἰς τὴν θάλατταν καθήκοντα] ἐνν. ἦν = καὶ τὰ τείχη μέχρι τῆς θαλάσσης ἐξετείνοντο. ὑπερθεν] = πρὸς τὸ μέρος τὸ κατὰ τὸ ὄρος Ἄμανόν. πέτραι ἠλίβατοι] = βράχοι ἀπόκρημνοι, ἀπρόσβατοι· ἡ λέξις ἠλίβατος εἶναι ποιητικὴ, ἀμφιβόλου δὲ παραγωγῆς. ἐπὶ δὲ τοῖς τείχεσιν ἀμφοτέροις] = εἰς ἀμφοτέρα δὲ τὰ τείχη ἦσαν στημένοι, κατεσκευασμένοι πύλαι. ἐφειστήκεσαν] ὑπερσ. τοῦ ἐφίσταμαι διαθ. παθ. (Τίς ὁ συγχεομ. τύπος;).

§ 5. ἀποβιβάσειεν] (τίς τύπος εἶναι οὗτος;) ἀντιθ. τοῦ ἀποβιβάζω εἶναι τὸ ἐπιβιβάζω. εἴσω καὶ ἔξω] = μεταξύ τῶν δύο πυλῶν, ἔξω δὲ πρὸς τὴν Συρίαν. βιασόμενος] = ἵνα ἐκβιάσῃται· ἡ μετοχὴ σημαίνει τὸν σκοπὸν τοῦ ἀποβιβάσειεν. εἰ φυλάττοιεν] ἐνν. οἱ πολέμοι. ὅπερ] δηλ. τὸ φυλάττειν ἐπὶ ταῖς Συρίαις πύλαις. ἔχοντα]

σειν ὁ Κύρος τὸν Ἀβροκόμαν, ἔχοντα πολὺ στρατεύμα. Ἀβροκόμας δὲ οὐ τοῦτ' ἐποίησεν, ἀλλ' ἐπεὶ ἤκουσε Κύρον ἐν Κιλικίᾳ ὄντα ἀναστρέψας ἐκ Φοινίκης παρὰ βασιλέα ἀπύλαιεν ἔχων, ὡς ἐλέγετο, τριάκοντα μυριάδας στρατιᾶς.

Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ Συρίας σταθμὸν ἓνα παρασάγγας πέντε εἰς Μυριάνδον, πόλιν οἰκουμένην ὑπὸ Φοινίκων ἐπὶ τῇ θαλάττῃ· ἐμπόριον δ' ἦν τὸ χωρίον καὶ ὄρμουν αὐτόθι ὀλκάδες πολλαί. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας ἑπτὰ· καὶ Ξενίας ὁ Ἀρκὰς καὶ Πασίων ὁ Μεγαρεὺς ἐμβάντες εἰς πλοῖον καὶ τὰ πλείστου ἄξια ἐνθήμενοι ἀπέπλευσαν, ὡς μὲν τοῖς πλείστοις ἐδόκουν φιλοτιμηθέντες ὅτι τοὺς στρατιώτας αὐτῶν τοὺς παρὰ Κλέαρχον ἀπελθόντας ὡς ἀπίοντας εἰς τὴν Ἑλλάδα πάλιν καὶ οὐ πρὸς βασιλέα εἶα Κύρος τὸν Κλέαρχον ἔχειν. Ἐπεὶ δ' ἦσαν ἀφανεῖς, διῆλθε λόγος, ὅτι διώκοι αὐτοὺς Κύρος τριήρεσι· καὶ οἱ μὲν νύχοντο

==ἐπειδὴ εἶχεν. ἀναστρέψας] τοῦ ῥήμ. ἀναστρέφω· ἢ ἀνα=ὀπίω== ὀπισθοχωρήσας, στρέψας ὀπίσω. ἀπύλαιεν] = ἀπήρχετο (ἔφιππος) πρὸς τὸν βασιλέα. τριάκοντα μυριάδας]=300,000 στρατιωτῶν.

§ 6. Μυριάνδον] πόλιν τῆς Φοινίκης παρὰ τὸν Ἰσικὸν ἢ Μυριανδικὸν κόλπον. ἐμπόριον]=ἐμπορικὸς λιμὴν· ἢ ἐμπορία δὲ = τὸ σήμερον λεγόμενον ἐμπόριον. ὀλκάδες] ἡ ὀλκὰς ναῦς (ἐκ τοῦ ἔλκω) ἤτο πλοῖον φορηγόν.

§ 7. τὰ πλείστου ἄξια] = τὰ πολυτιμότερα αὐτῶν σκευή, πράγματα, θέσαντες ἐντὸς τοῦ πλοίου. ἐνθήμενοι] μετοχὴ μέσ. ἀορ. 6' τοῦ ἐντίθεμααι. φιλοτιμηθέντες] =ἐπειδὴ ἐφιλοτιμήθησαν, ἐπειράθη ἢ φιλοτιμία τῶν μετοχῆ παθ. ἀορ. (μετὰ διαθ. μέσ.) τοῦ ῥήμ. φιλοτιμέομαι-οὔμαι, μέλλ. φιλοτιμήσομαι (μετὰ διαθ. παθ.). ὅτι] = διότι ἄφηνεν ὁ Κύρος τὸν Κλέαρχον νὰ ἔχη τοὺς στρατιώτας αὐτῶν. τοὺς παρὰ Κλέαρχον] = τοὺς ἀπελθόντας (ἀπ' αὐτῶν καὶ ἐλθόντας) πρὸς τὸν Κλέαρχον (οὗτοι ἐν Ταρσοῖς τῆς Κιλικίας μαθόντες ὅτι ὁ Κλέαρχος δὲν ἤθελε νὰ ὑπάγη κατὰ τοῦ βασιλέως προσῆλθον αὐτῷ ἀποστάντες τῶν στρατηγῶν Π. καὶ Ξ). ὡς ἀπίοντας]=μὲ τὴν ιδέαν ὅτι θ' ἀπέλθωσιν ὀπίσω εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ οὐχὶ κατὰ τοῦ βασιλέως. Ἐπεὶ δ' ἦσαν ἀφανεῖς]=ἐπειδὴ δὲ δὲν ἐφαίνοντο. διῆλθε λόγος]=διεδόθη λόγος. ὡς δειλοὺς ὄντας] = διότι ἦσαν

ὡς δειλοὺς ὄντας αὐτοὺς ληφθῆναι, οἱ δ' ὄκτιρον εἰ ἀλώσονται.

8 + Κῦρος δὲ συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς εἶπεν· Ἀπο-
λελοίπασιν ἡμᾶς Ξενίας καὶ Πασίων· ἀλλ' εὖ γε μέντοι
ἐπιστάσθων ὅτι οὔτε ἀποδεδράκασιν· οἶδα γὰρ ὅποι οἴ-
χονται· οὔτε ἀποπεφεύγασιν· ἔχω γὰρ τριῖρεις ὥστε
ἐλεῖν τὸ ἐκείνων πλοῖον· ἀλλὰ μὰ τοὺς θεοὺς οὐκ ἔγωγε
αὐτοὺς διώξομαι, οὐδ' ἔρει οὐδεὶς ὡς ἐγὼ ἕως μὲν ἂν
παρῆ τις χρῶμαι, ἐπειδὴν δὲ ἀπιέναι βούληται, συλ-
λαβὼν καὶ αὐτοὺς κακῶς ποιῶ καὶ τὰ χρήματα ἀπο-
συλῶ. Ἄλλ' ἰόντων, εἰδότες ὅτι κακίους εἰσὶ περὶ ἡμᾶς

δειλοί. ληφθῆναι] = νὰ συλληφθῶσι. οἱ δ' ὄκτιρον] = ἄλλοι δ' ὄκτιρον (αὐτοὺς, συλλογιζόμενοι τί ἔμελλον νὰ πάθωσιν), ἐὰν ἤθελον συλληφθῆ· ἐκ τοῦ οἰκτιρῶ παράγ. οἰκτιρῶν, οἰκτιρμός. ἀλώσονται] εὐκτ. μέσ. μέλλ. τοῦ ῥήματος ἀλίσκομαι (μετὰ διαθ. παθ.), οὗ ἀόρ. ἐάλων ἐκυριεύθη· τὸ δὲ ἐνεργ. τούτου αἰρέω - ὦ.

§ 8. Ἀπολελοίπασιν ἡμᾶς] = ἀπελθόντες μᾶς ἔχουσιν ἐγκαταλείψει· τὸ ἀπολελοίπασιν παρακ. τοῦ ἀπολείπω = ἀφήνω τινὰ ὀπίσω. ἀλλ' εὖ γε μέντοι] = ἀλλ' ὅμως καλῶς τοῦλάχιστον ἄς γνωρίζωσι· τὸ δὲ ἐπιστάσθων γ' πληθ. τῆς προστακτ. τοῦ ἐνεστ. τοῦ ἐπίσταμαι· ἐπιστάσθων καὶ ἐπιστάσθωσαν. ἀποδεδράκασιν] παρακ. τοῦ ἀποδεδράσκω = δραπετεύω, καταφεύγω εἰς μέρος ἄγνωστον· ἀόρ. β' ἀπέδραν (κλίνετε τὸν ἀόρ. β' εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις, τὸ ἀπαρ. καὶ τὴν μετ.). ἀποπεφεύγασιν] β' παρακ. τοῦ ἀποφεύγω = σφίζομαι διὰ τῆς φυγῆς. ὅποι οἴχονται] = ποῦ ἔχουσιν ἀπέλθει· τὸ οἴχομαι ἐνεστ. μετ. σημ. παρακ. τριῖρεις] = ἡ τριήρης = πολεμικὸν πλοῖον. πλοῖον] = ὑπηρετικὸν ἢ φορηγόν· ἀλλὰ μὰ τοὺς θεοὺς] τὸ μὰ εἶναι ἀπωμοτικὸν (ἀρνητικὸν μετ' ὄρκου) καὶ εὐρίσκειται ἢ μόνον ἢ μετὰ τοῦ οὐ (οὐ μὰ), τὸ δὲ μὴ εἶναι κατωμοτικὸν καὶ οὐδέποτε ἔχει ἀρνητικὴν. ἔγωγε... διώξομαι] = ἐγὼ τοῦλάχιστον δὲν θὰ καταδιώξω αὐτοὺς· διώξομαι (σπαν. διώξω) μέλλων τοῦ διώκω, ὅπερ ἐπὶ τῆς σημ. τοῦ ἐνάγω τινὰ εἰς τὸ δικαστήριον ἔχει ὡς παθητ. τὸ φεύγω· οἱ διώκοντες = ἐνάγοντες, κατηγοροί· καὶ οἱ φεύγοντες = ἐναγόμενοι, κατηγορούμενοι. ἕως... ἂν παρῆ] = ἐνόσω μὲν τις εἶναι παρῶν· τὸ παρῆ ὑποτ. τοῦ πάρεμι (παρὰ - εἰμί). χρῶμαι] ἐνν. αὐτῶ = τὸν χρησιμοποιοῦ, ἔχω φιλιαν πρὸς αὐτόν. αὐτοὺς] ἀναφέρ. εἰς τὸ προηγούμεν. τις, ὅπερ εἶναι περιληπτ. καὶ τὰ χρήματα] = καὶ τὰ πράγματα, τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν. ἀποσυλῶ] συλάω - ὦ = ἀρπάζω, λεηλατῶ. ἰόντων] καὶ ἰέτωσαν· = ἄς ὑπάγωσι· προστακτικὴ τοῦ εἶμι. κακίους] ὄνομ. κα-

ἢ ἡμεῖς περὶ ἐκείνους. Καίτοι ἔχω γε αὐτῶν καὶ τέκνα καὶ γυναικας ἐν Τράλλεσι φρουρούμενα· ἀλλ' οὐδὲ τούτων στερήσονται, ἀλλ' ἀπολύονται τῆς πρόσθεν ἕνεκα περὶ ἐμὲ ἀρετῆς. Καὶ ὁ μὲν ταῦτα εἶπεν· οἱ δὲ 9 Ἕλληνες, εἴ τις καὶ ἀθυρότερος ἦν πρὸς τὴν ἀνάβασιν, ἀκούοντες τὴν Κύρου ἀρετὴν ἴδιον καὶ προθυμότερον συνεπορεύοντο.

Μετὰ ταῦτα Κύρος ἐξελαύνει σταθμοὺς τέτταρας παρασάγγας εἴκοσιν ἐπὶ τὸν Χάλον ποταμόν, ὄντα τὸ εὖρος πλέθρου, πλήρη δ' ἰχθύων μεγάλων καὶ πραέων, οὓς οἱ Σύροι θεοὺς ἐνόμιζον καὶ ἀδικεῖν οὐκ εἶων οὐδὲ

κίονες = πλέον ἄνδρῳ (κακοὶ ἄνθρωποι). **περὶ ἡμῶς**] = πρὸς ἡμᾶς. **Καίτοι**] = καὶ βεβαίως (διὰ τὸ ἔχω φιλοῦται, ὁ δὲ μέλλον αὐτοῦ ἔξω δασύνεται);. **Τράλλεσι**] αἱ Τράλλεις τῶν Τράλλεων· μεγάλη καὶ πλουσία πόλις τῆς Λυδίας παρὰ τὸ ὄρος Μεσσωγίδα· ὁ κάτοικος Τραλλιανός. **φρουρούμενα**] συνεφώνησε πρὸς τὸ τέκνα, ἐνῶ ἔδει γὰρ συμφωνήσῃ πρὸς τὸ γυναικας. **στερήδονται**] μέσ. μέλλ. με παθ. σημασίαν = θὰ στερηθῶσιν. **ἀπολύονται**] = θὰ λάβωσιν ὀπίσω. **περὶ ἐμὲ**] = πρὸς με. **ἀρετῆς**] τὸ ἀρετῆ εἶναι ἀφηρημένον τοῦ ἀγαθός, τὸ δὲ ἀγαθὸν ἡμετέρον μεταγενέστερον· τὸ ἐπίρρημα αὐτοῦ εἶναι οὐχὶ ἀγαθὸς· ἐνταῦθα τὸ ἀρετῆς = ὑπηρεσίας· τὰς ὑπηρεσίας τοῦ Ξενίου ἀναφέρει ὁ Ξενοφῶν (Βιβλ. Α', κεφ. 6', § 1), τὰς δὲ τοῦ Πασιῶνος (Α', 6', 3).

§ 9. **ἀθυρότερος**] = ὀλιγώτερον πρόθυμος (τὰ ἐκ τοῦ ψυχῆ, λύπη, νίκη, τιμῆ, θυμός, γιλός, χυμός, κῦρος καὶ κίνδυνος σύνθετα ἐπίθετα ἔχουσι τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης μακρόν· ἐπίσης τὸ ἰσχυρός, λιτός, ψιλός, σιμός, ἀνιάρός, φλύαρος καὶ τὰ εἰς -ανος λήγοντα δισύλλαβα ἐπίθετα (τρανός κλπ.) ἔχουσι μακρόν τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης, διὸ τὰ παραθετικά των λήγουσιν εἰς ὅτερος, ὅτατος, πάντα δὲ τὰ ἄλλα εἰς -ιος, -ικός, -ιμος, -ινός (πεδινός) ἐπίθετα καὶ τὰ εἰς -ακος, -αλος (ὀμαλός), -ανός, -απός (ποταπός), -αρος καὶ -ατος ἐπίθετα ἔχουσι τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης βραχύ (γράφατε ἐπὶ τοῦ πίνακος τὰ παραθετικά τῶν ἐπιθέτων τούτων). **τὴν Κύρου ἀρετὴν**] = τὴν μεγαλοφροσύνην. **σταθμοὺς**] (τρία σύμφωνα μεταξύ δύο φωνηέντων εὐρισκόμενα πῶς συλλαβίζονται καὶ πῶς δύο;). **Χάλον**] ποταμὸν τῆς Συρίας. **οἱ Σύροι**] = οἱ κάτοικοι τῆς Συρίας· ὁ Σύρος = ὁ κάτοικος τῆς Συρίας· ἡ Σύρος = ἡ Ἐρμούπολις. **ἐνόμιζον**] = ἐλάτρευον διὰ νόμου ὡς θεοὺς. **εἶων**] = παρατ. τοῦ εἶω-ω = ἀφήνω, ἐπιτρέπω, μέλλ. εἶω, ἄορ. εἶασα, παρακ. εἶακα. **ἀδικεῖν**] = βλάπτειν· κατὰ τοὺς μύθους τῶν Σύρων ἡ Σεμίραμις με-

τὰς περιστεράς. Αἱ δὲ κῶμαι ἐν αἷς ἐσκύνουν Παρυ-
 10 σάτιδος ἦσαν εἰς ζώνην δεδομέναι. Ἐντεῦθεν ἐξελαύν-
 νει σταθμούς πέντε παρασάγγας τριάκοντα ἐπὶ τὰς
 πηγὰς τοῦ Δάρδατος ποταμοῦ, οὗ τὸ εὖρος πλέθρου.
 Ἐνταῦθα ἦσαν τὰ Βελέσουσ βασιλεία τοῦ Συρίας ἀρ-
 ξαντος, καὶ παράδεισος πάνυ μέγας καὶ καλός, ἔχων
 πάντα ὅσα ὄραι φύουσι. Κύρος δ' αὐτὸν ἐξέκοψε καὶ
 11 τὰ βασιλεία κατέκαυσεν. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει στα-
 θμούς τρεῖς παρασάγγας πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν Εὐφρά-
 τιν ποταμόν, ὄντα τὸ εὖρος τεττάρων σταδίων· καὶ
 πόλις αὐτόθι φκεῖτο μεγάλη καὶ εὐδαίμων Θάψακος
 ὄνομα. Ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας πέντε. Καὶ Κύρος
 μεταπεμψάμενος τοὺς στρατηγούς τῶν Ἑλλήνων ἔλε-
 γεν ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα μέγαν εἰς Βαβυ-

τεμορφώθη εἰς περιστεράν, ἣ δὲ μήτηρ τῆς Δερκετιῶ εἰς ἰχθύν. **Παρυσα-
 τιδος ἦσαν]** = ἀνῆκον εἰς τὴν Παρυσατίδα. **εἰς ζώνην]** ἢ εἰς σημαίνει
 τὸν σκοπόν, τὸ τελικὸν αἷτιον = εἰς ἔξοδα τῆς ζώνης· ἐν Περσίᾳ χωραὶ ἢ
 πόλεις τινὲς ἐδίδοντο εἰς τὰς γυναῖκας τοῦ μεγάλου βασιλέως, ὅπως ἐκ τῶν
 προσόδων αὐτῶν προμηθεύονται ὀρισμένον εἶδος ἱματισμοῦ, ζώνην, ὑποδή-
 ματα, καλύπτραν κλπ. Κατὰ τὸν Θουκυδίδην καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ἔλαβε παρὰ
 τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν τρεῖς πόλεις, τὴν Μαγνησίαν εἰς ἄρτον, τὴν Λίμ-
 ψακον εἰς οἶνον καὶ τὴν Μυοῦντα εἰς ὄψον.

§ 10. **Δάρδατος]** ὄνομαστ. ὁ Δάρδας = ποταμὸς τῆς Συρίας. **Βελέσουσ]**
 ὁ Βέλεσσος (-ουός) σατράπης ὢν τῆς Συρίας δὲν συνετάχθη τῷ Κύρῳ, ἀλλὰ
 κατέφυγε πρὸς τὸν μέγαν βασιλέα καὶ διὰ τοῦτο ἔπαθε τὰ παθήματα ταῦτα
 ὑπὸ τοῦ Κύρου. **ὄραι φύουσι]** = αἱ τέσσαρες ἐποχαὶ τοῦ ἔτους παρῆγου-
 σιν· ὁ ἀόρ. β' τοῦ φύου (ἐφυον) καὶ ὁ παρακ. πέφυκα εἶναι οὐδετέρας
 διαθέσεως. **ἐξέκοψε]** = ἐντελῶς ἔκοψε διὰ τοῦ ὑλοτόμου, τοῦ ξυλοκόπου· εἶ-
 ναι ῥῆμα ἐνεργ. διάμεσον, ὡς καὶ τὸ ἐπόμενον κατέκαυσεν = ἐντελῶς
 ἔκαυσε διατάξας ἄλλους.

§ 11. **Εὐφράτιν]** ὁ Εὐφράτης ποταμὸς τῆς Ἀσίας πηγάζων ἐκ τῆς
 Ἀρμενίας καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον. **εὖρος τεττάρων στα-
 δίων]** σήμερον τὸ πλάτος τοῦ ποταμοῦ εἶναι τὸ ἐκτημόριον τοῦ ἀρχαίου.
ὁδὸς] ἀφηρημένον τοῦ ῥ. ἔρχομαι καὶ σημαίνει πορείαν, ἀλλὰ σημαίνει
 ἄλλοτε καὶ τὸν τόπον = ὅτι ἡ πορεία (ἐκστρατεία) θὰ εἶναι κατὰ τοῦ βα-
 σιλέως. **Βαβυλῶνα]** ἡ Βαβυλὼν ἦτο ἀρχαία πρωτεύουσα τῶν Βαβυλωνίων
 ἐκτισμένη ἐπὶ ἑκατέρας τῶν ὀχθῶν τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ· ἐν ταύτῃ ἀπέθα-

λῶνα· καὶ κελεύει αὐτοὺς λέγειν ταῦτα τοῖς στρατιώ-
ταις καὶ ἀναπεῖθιν ἐπεσθαι. Οἱ δὲ ποιήσαντες ἐκκλη- 12
σίαν ἀπήγγελλον ταῦτα· οἱ δὲ στρατιῶται ἐχαλέπαινον
τοῖς στρατηγοῖς, καὶ ἔφασαν αὐτοὺς πάλαι ταῦτ' εἰδό-
τας κρύπτειν, καὶ οὐκ ἔφασαν ἰέναι, ἐὰν μὴ τις αὐτοῖς
χρήματα διδῶ, ὥσπερ τοῖς προτέροις μετὰ Κύρου ἀνα-
βάσι, καὶ ταῦτα οὐκ ἐπὶ μάχην ἰόντος, ἀλλὰ καλοῦν-
τος τοῦ πατρὸς Κύρου. Ταῦτα οἱ στρατηγοὶ Κύρῳ ἀπήγ-
γελλον· ὁ δὲ ὑπέσχετο ἀνδρὶ ἐκάστῳ δώσειν πέντε ἀργυ- 13
ρίου μνᾶς, ἐπὰν εἰς Βαβυλῶνα ἦκωσι, καὶ τὸν μισθὸν
ἐντελῆ μέχρι ἂν καταστήσῃ τοὺς Ἕλληνας εἰς Ἴωνίαν
πάλιν. Τὸ μὲν δὴ πολὺ τοῦ ἑλληνικοῦ οὕτως ἐπέισθη.

Μένων δὲ πρὶν δῆλον εἶναι τί ποιήσουσιν οἱ ἄλλοι

νεν ὁ Μ. Ἀλέξανδρος. ἀναπεῖθιν] ἐνν. αὐτοῦς = νὰ προσπαθῇ νὰ
παρασύρῃ, νὰ μεταπειθῇ αὐτούς.

§ 12. Οἱ δὲ ποιήσαντες ἐκκλησίαν] οὗτοι δ' ἐνεργήσαντες, δια-
ταξάντες ὅπως ἐκκλησία γένηται· τὸ ἐκκλησίαν ποιοῦμα = ἐκκλη-
σιάζω, συνέρχομαι εἰς ἐκκλησίαν (συνέλευσιν) λέγεται ἐπὶ τοῦ λαοῦ, τὸ δ'
ἐκκλησίαν ποιοῦ ἐπὶ τῶν ἀρχηγῶν τῶν συγκαλούντων ἐκκλησίαν.
πάλαι ταῦτ' εἰδότας] = ἐνῶ οὗτοι πρὸ πολλοῦ ἐγνώριζον ταῦτα, τὰ ἔκρυ-
πτον. καὶ οὐκ ἔφασαν ἰέναι] = καὶ ἔφασαν οὐκ ἰέναι. καὶ ταῦτα
οὐκ... ἰόντος] = καὶ μάλιστα ἂν καὶ δὲν ἐπορεύετο (ὁ Κύρος), διὰ νὰ πολε-
μήσῃ· τὸ καὶ ταῦτα κατὰ παράλειψιν τοῦ ποιεῖν ἢ πᾶσχειν μετέ-
πεσεν εἰς ἐπιρρηματικὴν σημασίαν.

§ 13. πέντε ἀργυρίου μνᾶς] = πέντε μνᾶς ἀργυρᾶς· ταύτας θὰ ἔδιδεν
ὡς δῶρον· ἡ μνᾶ καὶ τὸ τάλαντον ἦσαν χρηματικαὶ ποσότητες, οὐχί
ἴδια νομίσματα (καὶ ἡ μὲν μνᾶ ἰσοῦτο πρὸς 100 δραχμάς, τὸ δὲ τάλαντον
πρὸς 6,000)· νομίσματα δὲ ἴδια ἦσαν τὸ τετράδραχμον, ἡ δραχμὴ
καὶ ὁ ὀβολός. ἐπὰν] σύνδ. χρονικός· λέγεται καὶ ἐπὴν καὶ ἐπειδάν.
ἦκωσι] ὑποτακτ. τοῦ ἦκω = ἔχω ἐλθεῖ. ἐντελῆ] = πλήρη, τέλειον (δηλ.
ἓνα καὶ ἥμισυ δαρσικὸν τοῦ μηνός). μέχρη] πρόθ. καταχρ.· μέχρη πρὸ
φωνήεντος καὶ πρὸ συμφώνου, οὐχί μέχρης. καταστήσῃ... πάλιν] = ἐγ-
καταστήσῃ ὀπίσω, ἐπαναφέρῃ. Τὸ μὲν δὴ πολὺ] τὸ πολὺς καὶ ὀλίγος
μετὰ τοῦ ἄρθρου ἔχουσι δύναμιν συγκριτικὴν = ὁ περισσότερος, ὁ ὀλιγώτερος.
ἑλληνικοῦ] τὸ ἑλληνικὸν περιληπτικῶς ἀντὶ τοῦ Ἑλλήνες· οὕτω
τὸ ὀπλιτικόν, τὸ βαρβαρικόν, τὸ ναυτικόν, τὸ ἱππικόν,
ἀντὶ τοῦ ὀπλίται, οἱ βάρβαροι κτλ. = τὸ μὲν λοιπὸν περισσότερον μέ-
ρος τῶν Ἑλλήνων. οὕτως] = τοιοῦτοτρόπως, δηλαδὴ διὰ τῶν πέντε μνῶν.

- στρατιῶται, πότερον ἔψονται Κύρω ἢ οὐ, συνέλεξε τὸ αὐτοῦ στρατεύμα χωρὶς τῶν ἄλλων καὶ ἔλεξε τάδε·
- 14 Ἄνδρες, ἐάν μοι πεισθῆτε, οὔτε κινδυνεύσαντες οὔτε πονήσαντες τῶν ἄλλων πλέον προτιμήσεσθε στρατιωτῶν ὑπὸ Κύρου. Τί οὖν κελεύω ποιῆσαι; νῦν δέϊται Κύρος ἔπεσθαι τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ βασιλέα· ἐγὼ οὖν φημι ὑμᾶς χρῆναι διαβῆναι τὸν Εὐφράτην πόταμον πρὶν δῆλον εἶναι ὅ,τι οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ἀποκρῖνουν-
- 15 ται Κύρω. Ἦν μὲν γὰρ ψηφίσωνται ἔπεσθαι, ὑμεῖς δόξετε αἴτιοι εἶναι ἄρξαντες τοῦ διαβαίνειν, καὶ ὡς προθυμοτάτοις οὖσιν ὑμῖν χάριν εἴσεται Κύρος καὶ ἀποδώσει· ἐπίσταται δ' εἴ τις καὶ ἄλλος ἦν δ' ἀποψηφί-

πεισθῆτε] ὑποτ. παθ. ἀορ. μετὰ μέσ. διαθ. ἐνταῦθα, τοῦ β. περίθωμα (σχημάτ. τὴν προστακτ. τοῦ χρόνου τούτου). πρὶν] ἐπίφρ. χρονικόν. δῆλον] = φανερόν· ἐπίθετον ὁ δ ἦ λ ο ς, ἡ δ ἦ λ η, τὸ δ ἦ λ ο ν.

§ 14. οὔτε κινδυνεύσαντες... τῶν ἄλλων πλέον] = χωρὶς οὔτε νὰ κινδυνεύσητε οὔτε νὰ κοπιήσητε περισσότερο τῶν ἄλλων στρατιωτῶν θὰ προτιμηθῆτε τούτων. Τὸ προτιμήσεσθε εἶναι χρόν. μέσ. μέλλ. μετὰ παθ. σημ.· τοιοῦτοι μέσοι μέλλ. μετὰ παθ. σημ. εἶναι πολλοί: τιμήσομαι, ἀνιάσομαι, καταστήσομαι, στερήσομαι, ἀπαλλάξομαι, ἐξαπατήσομαι. κελεύω] = προτρέπω. δέϊται] τοῦ δέομαι, δέει, δέϊται = παρακαλῶ, ἔχω ἀνάγκην. χρῆναι] ἀπαρέμφ. τοῦ ἀπροσ. χρή, παρατ. ἐχρήν καὶ χρήν. ὅ,τι] ἀντωνυμία ἀναφορικῆ ἀόριστος.

§ 15. ψηφίσωνται] = ἀποφασίσωσι (διὰ τῆς ψήφου αὐτῶν). ἄρξαντες τοῦ διαβαίνειν] = διότι· ἐκάμετε ἀρχὴν νὰ διαβαίνητε· ἄρχω τινός = κάμνω ἐγὼ ἀρχὴν τινος, ἄλλος τις δὲ ἔπεται (ἀντίθ. παύο τινός)· τὸ δὲ ἄρχομαι τινος = ἐγὼ κάμνω ἀρχὴν τινος καὶ ἐγὼ τὸ τελειῶνω (ἀντίθετον παύομαι τινος). χάριν εἴσεται] οἶδα χάριν τινὶ (καὶ ἔχω τινὶ χάριν) = γνωρίζω εἰς τινὰ χάριν· τὸ εἴσεται μέλλ. τοῦ οἶδα· = καὶ χάριν θὰ σας γνωρίζῃ, διότι εἴσθε προθυμοτάτοι. ἐπίσταται] ἐνν. ἀποδιδόναι χάριν· τὰ ῥήμ. ἐπίστασθαι, εἰδέναι, γιγνώσκειν καὶ μανθάνειν συντάσσονται μετὰ τελ. ἀπαρέμφ., ὅταν σημαίνωσι τὸ ἔμπειρον, ἐπιτήδειον εἶναι. εἴ τις καὶ ἄλλος] ἐνν. ἐπίσταται, δηλ. γνωρίζει ὑπὲρ πάντα ἄλλον. Ἐν ταῖς φράσεσιν εἴ τις καὶ ἄλλος, εἴπερ τις καὶ ἄλλος νοεῖται τὸ β. ἐκ τῆς κυρίας προτάσεως καὶ ἰσοδυναμ. αὐταὶ τῷ μᾶλλον ἢ ἄλλος τις, ὑπὲρ πάντα ἄλλον. ἀποψηφίσωνται] = ἀποκρούσωσι διὰ τῆς ψήφου των· ἀποψηφίζομαι = 1) ἀθώωνω τινὰ διὰ τῆς ψήφου μου, ἀντίθ. καταψηφίζομαι· 2) διὰ τῆς ψή-

σωνται οἱ ἄλλοι, ἄπιμεν μὲν ἅπαντες εἰς τοῦμπαλιν, ὑμῖν δὲ ὡς μόνοις πειθομένοις χρήσεται καὶ εἰς φρουραρχίας καὶ εἰς λοχαγίας, καὶ ἄλλου οὔτινος ἂν δέησθε οἶδα ὅτι ὡς φίλου τεύξεσθε Κύρου. Ἀκούσαντες 16 ταῦτα ἐπέιθοντο καὶ διέβησαν πρὶν τοὺς ἄλλους ἀποκρίνασθαι. Κῦρος δ' ἐπεὶ ἤσθητο διαβεβηκότας, ἤσθη τε καὶ τῷ στρατεύματι πέμψας Γλοῦν εἶπε· Ἐγὼ μὲν, ὦ ἄνδρες, ἤδη ὑμᾶς ἐπαινῶ· Ὅπως δὲ καὶ ὑμεῖς ἐμὲ ἐπαινέσετε ἐμοὶ μελήσει, ἢ μικέτι με Κῦρον νομίζετε. Οἱ μὲν δὴ στρατιῶται ἐν ἐλπίσι μεγάλαις ὄντες 17 χοντο αὐτὸν εὐτυχεῖν, Μένωνι δὲ καὶ δῶρα ἐλέγετο πέμψαι μεγαλοπρεπῶς. Ταῦτα δὲ ποιήσας διέβαινε· συνείπετο δὲ καὶ τὸ ἄλλο στρατεύμα αὐτῷ ἅπαν. Καὶ τῶν διαβαινόντων τὸν ποταμὸν οὐδεὶς ἐβρέχθη ἀνω-

φου ἀποκρούω, ἀπορρίπτω, ἀντίθ. δέχομαι. εἰς τοῦμπαλιν] = εἰς τὰ ὀπίσω· τὸ ἔμπαλιν = τοῦμπαλιν. ὡς... πειθομένοις] = σὰς δέ, διότι μόνου πείθεσθε, θὰ μεταχειρισθῆ καὶ εἰς φρουραρχίας (καὶ εἰς φύλαξιν φρουρίων) καὶ εἰς λοχαγίας] = ἀξιώματα τοῦ λοχαγοῦ, τοῦ ἀρχηγοῦ ἑκατὸν ἀνδρῶν. καὶ ἄλλου] τὸ ἄλλου ἢ εἶναι ἀντικ. τοῦ τεύξεσθε (τυγχάνω τινος [πρός.]) = ἐξίωμα, ἢ προῆλθεν ἐξ ἕλξεως τοῦ οὔτινος ἀντι ἄλλο (= τεύξεσθε Κύρου ἄλλο, οὔτινος ἂν δέησθε). τεύξεσθε] μέσ. μέλλ. τοῦ τυγχάνω = καὶ γνωρίζω ὅτι θὰ λάβητε παρὰ τοῦ Κύρου ὡς ὄντος φίλου καὶ ὅτι ἄλλο θὰ χρειάζησθε.

§ 16. ἤσθητο] μέσ. ἀόρ. 6' τοῦ αἰσθανομαι. διαβεβηκότας] ἐνν. αὐτούς (ὅτι εἶχον διαβῆ). ἤσθη] παθητ. ἀόρ. μετὰ διαβ. μέσης τοῦ ἤδομαι = εὐχαριστοῦμαι. Γλοῦν] ὁ Γλοῦς, υἱὸς τοῦ Αἰγυπτίου Ταμῶ. ἤδη... ἐπαινῶ] μέλλ. ἐπαινέσω καὶ ἐπαινέσομαι = τῶρα ἐπαινῶ. ἐμοὶ μελήσει] μέλλ. τοῦ ἀπρος. μέλει = ἐμοὶ μελήσει, ὅπως καὶ ὑμεῖς ἐμὲ ἐπαινέσετε = ἐγὼ θὰ φροντίσω τίνι τρόπῳ καὶ σεῖς ἐμὲ θὰ ἐπαινέσητε. ἢ μικέτι] = εἰ δὲ μὴ νὰ μὴ με λέγητε, νὰ μὴ με θεωρῆτε πλέον Κῦρον. νομίζετε] ἐνταῦθα προστακτ. ἐγκλίσεως.

§ 17. ἐν ἐλπίσι... ὄντες] = ἐλπίζοντες. εὐτυχεῖν] = νὰ ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ του, τῆς ἐπιθυμίας του. ἐβρέχθη] παθ. ἀόρ. τοῦ βρέχομαι, ὃ δ' ἀόρ. ἐβράχην εἶναι ἀδόκιμος· βρέχω = ὑγραίνω (μουσκεύω) καὶ μόνον παρὰ μεταγεν. ὡς ἀπρόσωπον (βρέχει, ἔβρεξεν) ἀντι τοῦ εἶ = βρέχει, κάμνει βροχὴν.

18 τέρω τῶν μαστῶν ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ. Οἱ δὲ Θαψακνηοὶ ἔλεγον ὅτι οὐλώποθ' οὔτος ὁ ποταμὸς διαβατὸς γένοιτο πεζῇ εἰ μὴ τότε, ἀλλὰ πλοίοις, ἃ τότε Ἀβροκόμας προῖων κατέκαυσεν, ἵνα μὴ Κῦρος διαβῆ. Ἐδόκει δὴ θεῖον εἶναι σαφῶς καὶ ὑποχωρῆσαι τὸν ποταμὸν Κύρῳ ὡς βασιλεύσονται.

19 Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς Συρίας σταθμοὺς ἐννέα παρασάγγας πεντήκοντα καὶ ἀφικνοῦνται πρὸς τὸν Ἀράξην ποταμὸν. Ἐνταῦθα ἦσαν κῶμαι πολλαὶ μεσταὶ σίτου καὶ οἴνου. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἐπεσιτίσαντο.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

γ' Ἰνμι.

1) Ἐνεργητικὸς καὶ μέδος ἐνεστώς καὶ παρατατικὸς τοῦ ὄ. Ἰνμι.

Πολλὰ ἀπειλοῦντός τινος τοῖς ἐχθροῖς, Σπαρτιάτης τις ἔλεγεν· Οὐ σουνιῖς, ἔφη, ὅτι τὸ πλεῖστον μέρος τῆς τιμωρίας προῖσαι; Ἀπόλων καὶ Ἄρτεμις οἰστοὺς ἀφιαῖσι νόσον καὶ θάνατον φέροντας. Ἄφρονές εἰσιν οἱ μεθιέντες τὰ ἐν χερσὶν ὄντα δι' ἐλπίδα μειζόνων. Μήτ' αὐτὸς ἀδίκει μήτ' ἄλλω ἐφίει ἀδικεῖν. Τειρεσίαις ὁ μάντις πᾶσαν ὀρνίθων φωνὴν σουνίει. Τοὺς Θηβαίους συμβουλευομένους, πότερον Φίλιππον τὸν Μακεδόνα παριῶσιν εἰς τὴν Ἀτικὴν ἢ ἐναντιῶν θῶσι, Δημοσθένης ἐπεισε μὴ προῖσθαι τὴν κοινὴν ἐλευθερίαν. Ἐάν καλῆς δόξης ἐφίη, μὴ ὑφίεσο πόνων καὶ προθυμίας. Οἱ Ἀθηναῖοι

§ 18. εἰ μὴ τότε] = ἐκτὸς τότε. θεῖον] = θεῖον σημεῖον· τοῦτο, δηλαδὴ τὸ νὰ γείνη διαβατὸς ὁ ποταμὸς, ἐφάνετο ὅτι ἦτο θεῖον σημεῖον καὶ ὅτι φανερά (καθαρὰ) ὑπεχώρησεν ὁ ποταμὸς εἰς τὸν Κῦρον, διότι ἔμελλε (κατὰ τὴν ιδέαν των) νὰ βασιλεύσῃ.

§ 19. Ἀράξην] παραπόταμον τοῦ Εὐφράτου (ὑπάρχει καὶ ἄλλος ποταμὸς Ἀράξης);. Ἡ χώρα, εἰς ἣν ἀφίκοντο, ἦτο ἡ μεταξύ Εὐφράτου καὶ Τίγρητος ἢ ὕστερον Μεσοποταμία κληθεῖσα. ἐπεσιτίσαντο] = ἐπρομηθεύθησαν τροφάς· τὸ μὲν σιτοῦμα = τρώγω, τὸ δὲ ἐπισιτισομαι

1) προμηθεύομαι τροφάς, 2) ἐξάγω στρατόν, ἐξέρχομαι πρὸς σύναξιν τροφῶν.

παχεῖς μὲν ἦσαν συνιέναι τὰ βέλτιστα, βραδεῖς δὲ πράττειν. Ὁ Δελφικός θεὸς τοὺς Ἑλλήνας ἐκέλευεν ἐν τοῖς ἀγῶσι μηκέτι προθεῖναι ἱμάτια πολυτελεῆ ἢ ὄπλα ἢ τρίποδας καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἄθλα, ἀλλὰ στεφάνους ἐλάας ἢ πίτνος, ἵνα οἱ ἀγωνιζόμενοι μὴ ἐφιῶνται κέρδους, ἀλλὰ τιμῆς. Μόλις ἂν φίλους κίψο ἀληθεῖς, εἰ προσεῖο κόλακας. Πρᾶττε τὰ μισθοῦ ἄξια μὴ ἐφιέμενος τοῦ μισθοῦ. Γέλων καταστρεφάμενος τὰς πλείστας τῆς Σικελίας πόλεις μείζονος δυνάμεως ἐφίετο. Διὰ τοῦτο ἐν τῷ Μηδικῷ πολέμῳ ἐπηγγείλατο τοῖς Ἑλλήσι δώσειν διακοσίας τριήρεις καὶ δισμυρίους ὀκτακισχιλίους στρατιώτας, εἰ τὴν ἡγεμονίαν αὐτῷ ἐφιείεν.

2) Ἐνεργητικὸς καὶ μέσος ἀόριστος τοῦ ὄ. ἴνμι.

Δαρεῖος συνέει, ὅτι Ἰστιάος μείζονος δυνάμεως ἐφίετο, μετεπέμψατο αὐτὸν εἰς Σοῦσα καὶ λαμπρότατα μὲν ἐτίμα, οὐκέτι μέντοι ἀφῆκεν· ἐφοβεῖτο γάρ, μὴ αὐτὸς κινδυνεύσῃ, ἐὰν ἐκεῖνον ἀφῆ. Δόλων ζωγραθεῖς ὑπὸ Διομήδους καὶ Ὀδυσσεῶς ἐδάκρυε καὶ ᾠδύρευτο λέγων, ὅτι μεγάλα δῶρα δώσοι, εἰ μεθεῖεν αὐτόν. Ἀγχιλαὸς βοηθῶν τιμῶν φίλων ἔγραψε πρὸς τὸν τῆς Κασίας βασιλέα τάδε· Νικίαν, εἰ μὲν μὴ ἀδικεῖ, ἄφες· εἰ δ' ἀδικεῖ, ἡμῖν ἄφες· πάντως δ' ἄφες. Μάγος δὲ βασιλεὺς ποιητὴν τινα λουδορησάμενον αὐτῷ ἐζημίωσεν ὧδε· τῶν στρατιωτῶν τινα ἐκέλευσε τὸ ξίφος γυμνὸν ἐπιθεῖναι ἐπὶ τὸν τοῦ ἀνδρὸς τράχηλον, ἔπειτα δὲ ἀφεῖναι αὐτόν. Οἱ Ἀθηναῖοι τῷ Πεισιστράτῳ φύλακας τοῦ σώματος διδόντες αὐτοὶ προεῖντο τὴν ἑλευθερίαν. Περικλῆς τοῖς Ἀθηναίοις παρήγει τὴν μὲν ὑπάρχουσαν ἀρχὴν φυλάττειν, μείζονος δὲ δυνάμεως μὴ ἐφίεσθαι, φοβούμενος, μὴ ἀλλοτριῶν γῆς ἐφιέμενοι προεῖντο τὴν ἰδίαν. Αἰακὸς οὕτω δίκαιος ἦν, ὅσοι καὶ οἱ θεοὶ ἐρίσαντες ἀλλήλοις ἐφιεῖσαν αὐτῷ τὴν κρίσιν. Μετὰ τὸν Κλεάρχου καὶ τῶν ἄλλων στρατηγῶν θάνατον, ὅτε πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων εἰτοιμοὶ ἦσαν παραδοῦναι αὐτοὺς τῷ τῶν Περσῶν βασιλεῖ, παρῶρα αὐτοὺς μὴ ὑφέσθαι. Ἄφεις τὰ φανερὰ μὴ δίωκε τὰ φανῆ. Ὅς ἂν σπουδάζῃ μὲν, ἕως ἂν τὸ ἔργον ἢ ὄραδιον, εὐθὺς δὲ ὑφῆται, ὅταν χαλεπὸν τι προτεθῆ, οὗτος οὐδέποτε ἂν ἐκπρεποῦς ἐπαίνου ἄξιος φανείη. Οἱ Ἕλληνες, ἐπεὶ δέκα ἔτη πολεμήσαντες οὐκ ἐκράτησαν τῆς Τροίας, ἀφόμενοι τῶν ὄπλων ἐτράποντο πρὸς δόλον.

3) Οἱ λοιποὶ τύποι τοῦ ῥ. ἴημι.

Ὅτε Ἀγησίλαος ἐπορεύετο διὰ τῆς Θυράκης, ἔθνος τι τῶν Θυρακῶν οὐκ ἔφη παρήσειν αὐτόν, ἐὰν μὴ δῶ ἑκατὸν τάλαντα ἀργυρίου. Φωκίων οὐκ ἐδέξατο τὰ δῶρα τὰ διδόμενα ὑπ' Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου. Ὀργισθέντος δὲ τοῦ βασιλέως, ἤτησε τέταρτας Ἑλληνας ἀφειθῆναι, οἱ ἐδέδεκτο ἐν Σάρδεσι. Καὶ οὗτοι εὐθὺς ἀφείθησαν. Καίσαρ νικήσας τοὺς τοῦ Πομπηίου υἱὸς πᾶσι μὲν τοῖς στρατιώταις μεγάλα δῶρα ἔδωκε, τοῖς δ' ἀφειθεῖσι στρατιώταις ἀγροὺς ἐν τῇ Ἰταλίᾳ παρέϊχεν. Ὁ Κρητικὸς ταῦρος ὑφ' Ἡρακλέους μὲν ζῶν ἐκομίσθη πρὸς Εὐρουσθέα, ὕστερον δὲ — μεθεῖκει γὰρ αὐτὸν ὁ Εὐρουσθεὺς — πάλιν ὑπὸ Θησέως δεθεὶς ἐτύθη τῷ Ἀπόλλωνι. Δημήτηρ ὀργισθεῖσα, ὅτι Περσεφόνη ἤρπαστο ὑπὸ Πλούτωνος, ἠπειλήσε αὐτὸν μὴ ἀναδώσειν ἐκ τῆς γῆς, πρὶν ἂν ἐκεῖνη ἀφειθῆ. Ἐπεὶ Πύρρος τῷ Φαβρικίῳ τοὺς αἰχμαλώτους ἀπέδωκε χάριν ἀποδιδόνς τῆς γενναϊότητος, οἱ Ῥωμαῖοι τοσοῦτους Ἑλληνας ἀφείσαν, ὅσοι Ῥωμαῖοι ἀφείντο ὑπ' ἐκείνου. Ἀλέξανδρος πολεμῶν ταῖς Πέρσαις Ἑλληνας τινὰς μισθοφοροῦντας παρὰ τοῖς πολεμίοις ἐζώγρησε· καὶ τοὺς μὲν Θετιαλοὺς ἐκέλευσε δῆσαι, ὅτι γῆν ἔχοντες καλλίστην οὐκ ἐργάζονται, τοὺς δὲ Θηβαίους ἀφῆκε λέγων· Οὗτοι μόνου ἀφετέου εἰσὶ. Χίων τινῶν νυκτὸς ἐν τῇ τῆς Σπάρτης ἀγορᾷ ἄλλα τε αἰσχροῦ ποιησάντων, οἱ ἔφοροι ἐκήρυξαν τάδε· Τοῖς Χίοις ἐφείσθω ἀσχημονεῖν.

4) Παραδείγματα μικτὰ τοῦ ἴημι, δίδωμι καὶ τίθημι.

Διονυσίῳ τῷ τῶν Συρακοσίων τυράννῳ Φιντίας τις ἐπεβεβουλεύκει. Μέλλων δὲ δίκην δώσειν τοῦ ἀδικήματος ἰκέτευε τὸν Διονύσιον μεθεῖναι αὐτόν, ἕως ἂν εἰς τὴν πατρίδα πορευθεὶς διαδῆται τὰ αὐτοῦ· δώσω δέ, ἔφη, τῶν φίλων τινὰ ἐγγυησόμενον. Τοῦ δὲ τυράννου λέγοντος, ὅτι μεθήσει αὐτόν εἰς ὄρισμένον χρόνον, εἶπερ τοιοῦτον ἔχει φίλον, ὃς εἰς τὸ δεσμοκτήριον αὐτόν παραδώσει ἂντ' ἐκείνου, ὁ Φιντίας Δάμωνα, τῶν ἐταίρων τινὰ, ἐκέλευεν ἐγγυησασθαι· ὃς εὐθὺς παρέδωκεν αὐτόν τῷ τυράννῳ οὐκ ἀγνοῶν, ὅτι διαφθαρήσεται, ἐὰν ἐκεῖνος παρῆ τὸν ὄρισμένον καιρόν. Οἱ μὲν οὖν ἐπήρουν τὴν τῶν ἀνδρῶν φιλίαν, οἱ δ' ἔλεγον μεμηγένην τὸν Δάμωνα. Τῇ δὲ τελευταίᾳ ἡμέρᾳ ἅπας ὁ δῆμος συνείλεκτο καρδοκῶν, πότερον ὁ Φιντίας ποιήσει, ὃ συνέθετο, ἢ προέμενος τὸν φίλον πέφυγε. Τῆς δὲ ὥρας

συγκλειούσης πάντες μὲν ἀφείσαν τὴν ἐλπίδα· ὁ δὲ Φιντίας δρόμω ἤκεν, ἤδη ἀπαγομένον τοῦ Δάμωνος. Θαυμαστῆς οὖν τῆς φιλίας ἅπασι φανείσης, ὁ Διονύσιος τὸν ἐπιβουλεύσαντα ἀφῆκε καὶ ἠτήσατο τοὺς ἄνδρας τρίτον αὐτὸν εἰς τὴν φιλίαν προσέσθαι.

ΚΕΦΑΛ. Ε΄.—(§ 1—17).

✱ Πορεία ἀπὸ Εὐφράτου εἰς Κορσωτίν. Ἐντεῦθεν δὲ διὰ χώρας ἐρήμου (δὲ Ἄραβιας) ἀφικνεῖται εἰς Πύλας. Ὁ Κῦρος καταπαύει ἔριν τοῦ Κλεάρχου καὶ Μένωνος. *Μ.*

Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς Ἄραβιας τὸν Εὐφρά- 1
την ποταμὸν ἐν δεξιᾷ ἔχων σταθμοὺς ἐρήμους πέντε
παρασάγγας τριάκοντα καὶ πέντε. Ἐν τούτῳ δὲ τῷ
τόπῳ ἦν μὲν ἡ γῆ πεδῖον ἅπαν ὁμαλὲς ὥσπερ θάλαττα,
ἀψινθίου δὲ πλῆρες· εἰ δέ τι καὶ ἄλλο ἐνῆν ὕλης ἢ κα-
λάμου, ἅπαντα ἦσαν εὐώδη ὥσπερ ἀρώματα· δένδρον 2
δ' οὐδὲν ἐνῆν, θηρία δὲ παντοῖα, πλεῖστοι ὄνοι ἄγριοι,
πολλὰ δὲ στρουθοὶ αἰ μεγάλοι· ἐνῆσαν δὲ καὶ ὠτίδες
καὶ δορκάδες· ταῦτα δὲ τὰ θηρία οἱ ἰππεῖς ἐνίστε ἐδίω-

§ 1. ἐν δεξιᾷ] οὐσιαστ. κατ' ἔλλειψιν τοῦ χ ε ι ρ ι. ἐρήμους] = στα-
θμοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ κειμένους· ὁ, καὶ ἡ ἔ ρ η μ ο ς, -ον· παλαιότ. τύπος
ἐ ρ ἦ μ ο ς· ἐπὶ δίκης τὸ θηλ. ἐ ρ ἦ μ η, τούναντιον δ' ἐπὶ χώρας, γῆς, πό-
λεως ἡ ἔ ρ η μ ο ς, ἀπαντᾷ δ' ὁμῶς καὶ σπόλις ἐ ρ ἦ μ η ρ. ὁμαλὲς] ὁ καὶ ἡ
ὁ μ α λ ἦ ς, τὸ ὁ μ α λ ἔ ς = ὁμαλός, -ή, -όν = εὐθύς, ἴσος· ἐκ τούτου ῥήμ.
ὁ μ α λ ἰ ζ ω = ἰσιάζω. ἀψινθίου] = ἀψιφιᾶς, εἶδους πικροῦ φυτοῦ· ὕλης] =
ξύλου, ξυλείας. καλάμου] ὁ κ ἄ λ α μ ο ς = τὸ καλάμιον· ἡ κ α λ ἄ μ η δὲ
= ἡ καλαμιὰ τῶν γεννημάτων· ὁ κάλαμος λέγεται καὶ δ ὄ ν α ξ (β). ἅπαντα]
ἀναφέρεται εἰς τὸ προηγούμενον περιληπτικὸν τι. εὐώδη] ὁ καὶ ἡ εὐ ὠ-
δ η ς, οὐδ. τὸ εὐ ὠ δ ε ς. ἀρώματα] = εὐωδιάσματα, θυμιάματα.

§ 2. ὄνοι ἄγριοι] οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον ὄ ν ο ς ἄ γ ρ ι ο ς, α ἱ ξ ἦ ἄ γ ρ ἰ α
ἡ ὁ ἄ γ ρ ι ο ς, σ ῦ ς ἄ γ ρ ι ο ς ἡ ὕ ς ἄ γ ρ ἰ α, οἱ δὲ μεταγενέστεροι ἐν
συνθέσει ὄ ν α γ ρ ο ς, α ἱ γ α γ ρ ο ς κτλ. στρουθοὶ] (ἡ) σ τ ρ ο υ θ ὁ ς, μετὰ
τοῦ ἐπιθέτου μ ε γ ἄ λ η ἡ καὶ ἄνευ αὐτοῦ ἐκαλεῖτο ὑπὸ τῶν παλαιῶν ἡ νῦν
σ τ ρ ο υ θ ο κ ἄ μ η λ ο ς. ὠτίδες] ἡ ὠ τ ἰ ς = εἶδος ἀγρίας χηνός. δορκά-
δες] ἡ δ ο ρ κ ἶ ς = ζαρκάδι. ταῦτα.. τὰ θηρία] γενικῶς θ η ρ ἰ α καλοῦν-
ται τὰ τοῦ κυνηγίου ζῷα. οἱ ἰππεῖς] τὰ εἰς -εὐ ς ἔχουσιν ἀττικῶς τὴν ὄνομ.

κον. Καὶ οἱ μὲν ὄνοι, ἐπεὶ τις διώκοι, προδραμόντες ἄν
 ἔστασαν· πολὺ γὰρ τῶν ἵπλων ἔτρεχον θᾶττον· καὶ πάλιν,
 ἐπεὶ πλησιάζοιεν οἱ ἵπποι, ταῦτὸν ἐποίουν, καὶ οὐκ ἦν λαβεῖν,
 εἰ μὴ διαστάντες οἱ ἵπποι θηρῶεν διαδεχόμενοι. Τὰ δὲ κρέα τῶν ἀλισκομένων ἦν παραπλή-
 3 σια τοῖς ἐλαφείοις, ἀπαλώτερα δέ. Στρουθὸν δὲ οὐδεὶς
 ἔλαβεν· οἱ δὲ διώξαντες τῶν ἵππέων ταχὺ ἐπαύοντο·
 πολὺ γὰρ ἀπεσπᾶτο φεύγουσα, τοῖς μὲν ποσὶ δρόμῳ,
 ταῖς δὲ πτέρυξιν αἴρουσα, ὥσπερ ἰστίῳ χρωμένῃ. Τὰς
 δὲ ὠτίδας ἄν τις ταχὺ ἀνιστῆ ἔστι λαμβάνειν· πέτονται
 γὰρ βραχὺ ὥσπερ πέρδικες καὶ ταχὺ ἀπαγορεύουσι. Τὰ

πλ. -ῆς καὶ τὴν αἰτία. -έας, ὡς ἰππῆς, βασιλῆς, Μαντινῆς· ἰππέας, Μαντινέας. ἐπεὶ τις διώκοι] = ὁσάκις (ἄφου κάθε φορά) ἐδίωκέ τις. προδραμόντες ἄν ἔστασαν] ἔστασαν συγκεκομ. τύπος (ἀντιεἰστέκεσαν) ὑπερσ. τοῦ ἴσταμαί = τρέξαντες ἐμπρὸς ἴσαντο, πολλάκις ἐστέκοντο· τὸ ἄν τίθεται συχνότατα εἰς παρωχημένους χρόνους τῆς δριστικῆς ἐπὶ ἐνεργείας πολλάκις ἐπαναλαμβανομένης. πολὺν] = πολὺ θᾶττον = πολὺ ταχύτερον· τὸ θετ. ταχέως, συγκρ. θᾶττον (θᾶσσον), ὑπερθ. τάχιστα. ἐπεὶ πλησιάζοιεν] = ὁσάκις ἤθελον πλησιάζει. καὶ οὐκ ἦν λαβεῖν] = καὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ συλλάβῃ τις αὐτούς. διαστάντες] = ἐκτός ἐάν σταθέντες κατὰ διαστήματα οἱ ἵπποις ἤθελον κυνηγεῖ αὐτούς διαδοχικῶς, διαδεχόμενοι ὁ εἰς τὸν ἄλλον. θηρῶεν] εὐκτικὴ ἐνεστ. τοῦ θηράω, ὅπερ ἐκ τοῦ θήρα = κυνήγιον (τίνα ἀνωμαλίαν ἐπὶ τοῦ μέλλ. παρατηροῦμεν);. Τὰ δὲ κρέα] τὸ α τοῦ κρέα εἶναι βραχὺ. ἀλισκομένων] μετοχὴ τοῦ παθητ. ἀλίσκομαι, οὗ τὸ ἐνεργητ. αἰρέω. ἐλαφείοις] ὁ ἐλάφειος, -εῖα, -εῖον, δηλ. κρέας (διὰ τί τὸ ἐλάφειος γράφεται δι' εἰ;). ἀπαλώτερα] ἀπαλὸς = τρυφερός.

§ 3. ἔλαβεν] = συνέλαβεν. ταχὺ] ἐπίρρ. = ταχέως. ἐπαύοντο] ἐνν. διεκόχοντες = ἔπαυον ἀπὸ τοῦ νὰ καταδιώκωσι. ἀπεσπᾶτο] = ἀπεμακρύνετο διὰ τῆς φυγῆς. τοῖς μὲν ποσὶ δρόμῳ... χρωμένῃ] = τοὺς μὲν πόδας μεταχειριζομένη εἰς πορείαν. ταῖς δὲ πτέρυξιν] = μεταχειριζομένη δὲ τὰς πτέρυγας, ὡς ἰστίον ὑψώνουσα αὐτάς. ἄν τις ταχὺ ἀνιστῆ] = ἐάν τις σηκῶνῃ αὐτάς ταχέως (συντόμως), δὲν τὰς ἀφήνῃ νὰ ἀναπαύωνται. ἔστι λαμβάνειν] = εἶναι δυνατόν νὰ συλλαμβάνῃ τις (εἰς πόσας περιπτώσεις τὸ ἐστὶ ἀναβιβάζει τὸν τόνον; τίνες τύποι τοῦ εἰμί καὶ φημί δὲν ἐγκλίνονται;). πέτονται] τοῦ β. τούτου μέσ. ἀόρ. β' ἐπτόμην (σχημάτ. πάσας τὰς ἐγκλ. αὐτοῦ, τὸ ἀπαρ. καὶ τὴν μετοχ.). βραχὺ] = ὀλίγον διάστημα. πέρδικες] ὁ

δὲ κρέα αὐτῶν ἥδιστα ἦν.

Πορευόμενοι δὲ διὰ ταύτης τῆς χώρας ἀφικνοῦν- 4
ται ἐπὶ τὸν Μάσκαν ποταμόν, τὸ εὖρος πλεθριαῖον.
Ἐνταῦθα ἦν πόλις ἐρήμη, μεγάλη, ὄνομα δ' αὐτῇ
Κορσωτή· περιερρεῖτο δ' αὐτὴ ὑπὸ τοῦ Μάσκα κύκλω.
Ἐνταῦθ' ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἐπεσιτίσαντο. Ἐν 5
τεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς ἐρήμους τρεισκαίδεκα
παρασάγγας ἐνενήκοντα τὸν Εὐφράτην ποταμόν ἐν
δεξιᾷ ἔχων, καὶ ἀφικνεῖται ἐπὶ Πύλας. Ἐν τούτοις τοῖς
σταθμοῖς πολλὰ τῶν ὑποζυγίων ἀπώλετο ὑπὸ λιμοῦ·
οὐ γὰρ ἦν χόρτος οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν δένδρον, ἀλλὰ ψιλὴ
ἦν ἅπασα ἡ χώρα· οἱ δ' ἐνοικοῦντες ὄνους ἀλέτας
παρὰ τὸν ποταμόν ὀρύττοντες καὶ ποιοῦντες εἰς Βαβυ-

καὶ ἡ πέρδιξ=ἡ πέρδικα. ἀπαγορεύουσι]=ἀποκάμνουσι, κουράζονται·
παρακ. ἀπείρηκα, ἀόρ. ἀπεῖπον, μέλλ. ἀπερῶ καὶ σπαν. ἀπα-
γορεύσω. ἥδιστα]=νοστιμώτατα· ἡ δὲ ὕς -ύτερος -ύτατος καὶ
ἡ δῖων -ιστος.

§ 4. διὰ ταύτης]=διὰ μέσου ταύτης. Μάσκαν] ὁ Μάσκας, παραπο-
ταμος τοῦ Εὐφράτου. πλεθριαῖον] (τί σημαίνει ἡ κατάληξις -(ι)αῖος καὶ
πόσας σημασίας ἔχει αὕτη;). πόλις ἐρήμη] σημαίνει πόλις ἐν τῇ ἐρήμῳ
εὕρισκομένη, ἐπομένως οἰκουμένη· ἐπίσης ἐν τοῖς προηγουμένοις καὶ ἐπομέ-
νοις καλεῖ σταθμοὺς ἐρήμους τοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ κειμένους. περιερρεῖτο
... κύκλω] ἐν τῇ φράσει ταύτῃ ὑπάρχει πλεονασμός (ἡ τοῦ ῥήμ. πρόθεσις
περι=κύκλω).

§ 5. Πύλας] ἐνταῦθα λήγει ἡ τῆς Ἀραβίας ἄγονος ἐρημος καὶ ἄρχεται
ἡ χθαμαλὴ πεδιάς τῆς Βαβυλωνίας· ἦσαν δ' αἱ Πύλαι ἴσως στενὴ δίοδος
φέρουσα εἰς τὴν πεδιάδα ταύτην. ὑποζυγίων]=τῶν φορητῶν ζώων· κυ-
ριως ὑποζυγίων εἶναι ἐπίθετον λαμβανόμενον οὐσιαστικῶς κατ' ἔλλει-
ψιν τοῦ οὐσιαστικοῦ κτηνος. λιμοῦ]=πείνης· τὸ δὲ λοιμὸς=νόσος. ἀπώ-
λετο] μέσ. ἀόρ. β' τοῦ ῥ. ἀπόλλυμαι· τὸ ὑπὸ λιμοῦ (=ἐξ αἰτίας
λιμοῦ) ἀναγκαστικὸν αἴτιον. οὐδὲ ἄλλο]=οὐδὲ ἐκτὸς τούτου δένδρον τι.
ψιλῆ]=ἄδενδρος· τοῦ ψιλός, συγκριτ. ψιλότερος καὶ ὑπερθετ. ψιλό-
τατος. ὄνους ἀλέτας]=μυλοπέτρας· ὁ ἄνω κινήτος λίθος τῶν μύλων
ἐλέγετο ὄνος ἀλέτης ἢ ὄνος ὁ ἀλῆθων· ὁ δὲ κάτω ἀκίνητος λίθος
ὠνομάζετο μύλη ἢ μύλος ἢ τράπεζα τοῦ μύλου. ὀρύττοντες]
=σκάπτοντες καὶ ἐξάγοντες· παρακ. τοῦ ὀρύττω ὀρώρυχα μετ' ἀτ-
τικῷ ἀναδιπλ. καὶ ποιοῦντες]=καὶ κατεργαζόμενοι, καὶ κατασκευάζον-

- λῶνα ἦγον καὶ ἐπώλουν καὶ ἀνταγοράζοντες σῖτον
 6 ἔζων \Τὸ δὲ στρατεύμα ὁ σῖτος ἐπέλιπε, καὶ πρίασθαι οὐκ ἦν εἰ μὴ ἐν τῇ Λυδία ἀγορᾷ ἐν τῷ Κύρου βαρβαρικῷ, τὴν καπίθην ἀλεύρων ἢ ἀλφίτων τεττάρων σίγλων. Ὁ δὲ σίγλος δύναται ἑπτὰ ὀβολοὺς καὶ ἡμιβόλιον Ἀττικούς· ἡ δὲ καπίθην δύο χοίνικας Ἀττικὰς ἐχώρει. Κρέα οὖν ἐσθίοντες οἱ στρατιῶται διεγίγνοντο.
 7 Ἦν δὲ τούτων τῶν σταθμῶν οὓς πάνυ μακροὺς ἤλαυνεν, ὁπότε ἢ πρὸς ὕδωρ βούλοιο διατελέσαι ἢ πρὸς χιλόν.

Καὶ δὴ ποτε στενοχωρίας καὶ πηλοῦ φανέντος ταῖς ἀμάξαις δυσπορεύτου ἐπέστη ὁ Κύρος οὖν τοῖς περὶ αὐτὸν ἀρίστοις καὶ εὐδαιμονεστάτοις καὶ ἔταξε Γλοῦν καὶ Πίγηρτα λαβόντας τοῦ βαρβαρικοῦ στρατοῦ συνεκ-

τες αὐτοὺς εἰς μυλοπέτρας. ἀνταγοράζοντες]=ἀγοράζοντες ἀντὶ τοῦ τιμήματος τῶν μυλοπετρῶν, τὰς ὁποίας ἐπώλουν.

§ 6. ἐπέλιπε] β' ἀόρ. τοῦ ἐπιλείπω]=ἔλειψεν ὁ σῖτος εἰς τὸ στρατεύμα. καπίθην]=μέτρον δημητριακῶν καρπῶν χωροῦν δύο χοίνικας ἀττικὰς· ἐκχάστη δὲ χοίνιξ 4 κοτύλας ἢ 324 δράμια. πρίασθαι] ἀπαρέμφ. τοῦ μέσ. ἀορ. τοῦ ῥ. ὠνέομαι-οὔμαι. ἐν τῇ Λυδία ἀγορᾷ]=ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν Λυδῶν τῇ οὔσῃ ἐν τῷ βαρβαρικῷ στρατεύματι τοῦ Κύρου· οἱ Λυδοὶ παρηκολούθουν τὸ στρατεύμα ὡς κἀπῆλοι ἄσπλοι. ἀλεύρων ἢ ἀλφίτων] ἄλευρα εἶναι τὰ ἐκ σίτου, ἄλφια δὲ τὰ ἐκ κριθῆς. σίγλων] γεν. τοῦ τιμήματος· ὁ σίγλος=νόμισμα ἀσιατικὸν ἰσοδυν. πρὸς 7 1)2 ἀττικούς ὁ βολοὺς, δηλ. δρ. 1.25, διότι 6 ὀβολοὶ=1 δραχμῆ. δύναται]=ἰσοδυναμεῖ. Κρέα... ἐσθίοντες διεγίγνοντο]=συνεχῶς λοιπὸν οἱ στρατιῶται ἐτρωγον κρέα.

§ 7. Ἦν] τὸ ἦν μετὰ τοῦ οὔς=τινάς· ὡς λέγεται ἐστιν οἶ, ὄν, οἶς, οὔς, ἄς, ἄ=τινές, τινῶν, τισί κτλ.=τινές δὲ τούτων τῶν σταθμῶν, οὓς διήρχετο, ἦσαν πολὺ μακροὶ (ἀπεῖχον πολὺ ἀπ' ἀλλήλων). πρὸς ὕδωρ... διατελέσαι] ἐνν. ὁ δὸν=δσάκις ἤθελε νὰ φθάσῃ μέχρι μέρους, ὅπου ὑπῆρχεν ὕδωρ ἢ χλωρὸν χόρτον· ἢ πρὸς σημαίνει ὄριον=μέχρι ὕδατος. χιλόν] ὁ χιλὸς=χλωρὸν χόρτον· ἐκ τοῦ χιλὸς ἐπίθετον εὐχιλος, συγκρ. εὐχιλότερος, -ότατος. Καὶ δὴ ποτε]=καὶ λοιπὸν μίαν φοράν· ἐφαρμογὴ μερικῆς περιπτώσεως ἐπὶ προκληθείσης γενικῆς παρατηρήσεως. στενοχωρίας]=στενοτοπίας. φανέντος... δυσπορεύτου]=τυχόντος δυσδιαβίτου ὑπὸ τῶν ἀμαξῶν (τίνας ῥ. καὶ ποίας διαθ. εἶναι τὸ φανέντος); ἐπέστη] ἀόρ. β' τοῦ ἐπίσταμαι=ἐπιστατῶ. ἀρίστοις]=εὐγενεστάτοις καὶ πλουσιωτάτοις Πέρσαις, ἑπτὰ τὸν ἀριθμὸν. ἔταξε]=διέταξε. λα-

βιδάζειν τὰς ἀμάξας. Ἐπεὶ δ' ἐδόκουν αὐτῷ σχολαίως 8
 ποιεῖν, ὡσπερ ὀργῆν ἐκέλευσε τοὺς περὶ αὐτὸν Πέρσας
 τοὺς κρατίστους συνεπισπεῦσαι τὰς ἀμάξας. Ἐνθα δὴ
 μέρος τι τῆς εὐταξίας ἦν θεάσασθαι· ῥίψαντες γὰρ
 τοὺς πορφυροῦς κἀνδύς ὅπου ἔτυχεν ἕκαστος ἐστη-
 κῶς, ἴεντο ὡσπερ ἂν δράμοι τις ἐπὶ νίκη καὶ μάλα
 κατὰ προνοῦς γηλόφου, ἔχοντες τοὺς τε πολυτελεῖς
 χιτῶνας καὶ τὰς ποικίλας ἀναξυρίδας, ἔνιοι δὲ καὶ
 στρεπτοὺς περὶ τοῖς τραχήλοις καὶ ψέλια περὶ ταῖς χερ-
 σίν· εὐθύς δὲ σὺν τούτοις εἰσπηδήσαντες εἰς τὸν πη-
 λὸν θάπτον ἢ ὡς τις ἂν ᾤετο μετεώρους ἐξεκόμισαν

δόντας]—ἀφοῦ λάθωσι μέρος ἐκ τοῦ βαρβαρικοῦ στρατοῦ. **δυνεκβιδάζειν]**
 =μετὰ τοῦ βαρβαρικοῦ στρατοῦ νὰ ἐκβάλλωσιν ἐκ τοῦ πηλοῦ τὰς ἀμάξας·
 τὸ συν-ε-κ-β-ι-δ-ά-ζ-ω εἶναι ἐνεργ. τοῦ σ-υ-ν-ε-κ-β-α-ί-ν-ω· τὸ ἐνεργητ. τοῦ
 β-α-ί-ν-ω (ἐκ- ἀπὸ- διὰ- εἰς- συν-ε-κ-θ-α-ί-ν-ω) εἶναι β-ι-δ-ά-ζ-ω (ἐκ- ἐν- ἀπὸ-
 διὰ- εἰς- συν-ε-κ-β-ιδ-ά-ζ-ω).

§ 8. **σχολαίως]** = βραδέως· ἐκ τοῦ ἐπιθ. σ-χ-ο-λ-α-ί-ο-ς (σχημάτ. τὰ
 παραθετικὰ αὐτοῦ). **ὡσπερ ὀργῆν]** = ὡς ἐὰν ἦτο ὀργισμένος, μὲ προσποιη-
 τήν ὀργῆν. **τοὺς... κρατίστους]** = τοὺς ἀρίστους. **δυνεπισπεῦσαι]** = ἡμοῦ
 μὲ αὐτοὺς νὰ ἐπιταχύνωσι τὰς ἀμάξας, νὰ βοηθήσωσιν εἰς τὸ νὰ φέρωσι τὰς
 ἀμάξας πρὸς τὰ ἐμπρός. **Ἐνθα δὴ]** = τότε λοιπόν. **εὐταξίας]** = πειθαρχίας·
 τὸ τ-ά-σ-σ-ω καὶ τὰ ἐκ τούτου παράγωγα καὶ σύνθετα λέγονται ἐπὶ στρα-
 τιωτικῆς παρατάξεως καὶ πειθαρχίας. **τοὺς πορφυροῦς]** ὁ π-ο-ρ-φ-υ-ρ-ο-ο-
 ο-ῦ-ς -ᾱ -ο-ῦ-ν. **κἀνδύς]** ὁ κ-ἀ-ν-δ-υ-ς (-ου-ς) ἦτο περσικὸν ἔνδυμα μετὰ μα-
 κρῶν χειρῶν, ὅμοιον πρὸς τὸ ἀν-τ-ε-ρ-ί-τ-ῶ-ν ἱερῶν ἢ τὸν ν-τ-ζ-ο-υ-μ-π-ε-ν-
 τῶν Τούρκων. **ἴεντο]** παρατ. τοῦ ἴ-ε-μ-αι μέσ. διαθ. = ὄρμουν. **ἐπὶ νίκη]** =
 ἕνεκα νίκης. **καὶ μάλα κατὰ προνοῦς γηλόφου]** = καὶ καθὼς ἤθελε τρέ-
 ξει τις εἰς πολὺ κατωφερῆ γήλοφον· τὸ μά-λ-α προσδ. τοῦ ἐπιθ. π-ρ-ο-ν-ο-ῦ-ς·
 ὁ καὶ ἡ π-ρ-ο-ν-ῆ-ς, τὸ π-ρ-ο-ν-ᾶ-ς = ὁ κατωφερῆς. **τὰς ποικίλας]** = τὰς ποι-
 κ-ι-λ-ό-χ-ρ-ο-υ-ς· ἐκ τοῦ ποι-κ-ί-λ-ο-ς β. ποι-κ-ί-λ-ω διὰ διπλοῦ λ ἐν τῷ ἐνεστ.
 καὶ παρατ. = κεντῶ, καθιστῶ ποικίλον. **ἀναξυρίδας]** ἡ ἀ-ν-α-ξ-υ-ρ-ί-δ-ας = εἶδος
 περισκελίδος στενῆς ὁμοιοζούσης πρὸς τὰ μ-π-ο-υ-ν-τ-ο-ῦ-ρ-ια. **στρεπτοὺς...**
καὶ ψέλια] = περιδέραια καὶ βραχιόνια. **εὐθύς]** ἐπίρρ. χροιν., τὸ δὲ εὐ-θ-ύ-
 τοπ. = ἴσιμα, κατ' εὐθείαν. **εἰσπηδήσαντες]** = ἐντὸς πηδήσαντες· μετοχ. ἀορ.
 τοῦ β. εἰ-σ-π-η-δ-ά-ω-ῶ = πηδῶ μέσα. **ᾤετο]** ἐνν. αὐ-τ-ο-ῦ-ς ἐ-κ-κ-ο-μ-ι-εῖ-ν·
 τ-α-ύ-τ-α-ς = ταχύτερον παρ' ὅσον ἠδύνατό τις νὰ νομίσῃ, ὅτι θὰ ἐκκομίσωσι·
 (θὰ μεταφέρωσιν ἔξω) ταύτας. **μετεώρους]** = εἰς τὸν ἀέρα· κατηγ. τοῦ ἀ-μ-ά-
 ξ-α-ς. **ἐξεκόμισαν]** τοῦ ἐ-κ-κ-ο-μ-ί-ζ-ω = ἔφεραν, ἐσήκωσαν τὰς ἀμάξας ἐκ-

- 9 τὰς ἀμάξας. Τὸ δὲ σύμπαν δῆλος ἦν Κῦρος σπεύδων πᾶσαν τὴν ὁδὸν καὶ οὐ διατρίβων ὅπου μὴ ἐπισιτισμοῦ ἕνεκα ἢ τινος ἄλλου ἀναγκαίου ἐκαθέζετο, νομίζων ὅσῳ μὲν θᾶττον ἔλθοι, τοσούτῳ ἀπαρασκευοτέρῳ βασιλεῖ μαχεῖσθαι, ὅσῳ δὲ σχολαιότερον, τοσούτῳ πλεον συναγεῖρεσθαι βασιλεῖ στρατεύμα. Καὶ συνιδεῖν δ' ἦν τῷ προσέχοντι τὸν νοῦν ἢ βασιλέως ἀρχὴ πλῆθει μὲν χώρας καὶ ἀνθρώπων ἰσχυρὰ οὔσα, τοῖς δὲ μήκεσι τῶν ὁδῶν καὶ τῷ διεσπᾶσθαι τὰς δυνάμεις ἀσθενής, εἴ τις διὰ ταχέων τὸν πόλεμον ποιοῖτο.
- 10 Πέραν δὲ τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ κατὰ τοὺς ἐρήμους σταθμοὺς ἦν πόλις εὐδαίμων καὶ μεγάλη, ὄνομα δὲ Χαρμάνδη· ἐκ ταύτης οἱ στρατιῶται ἠγόραζον τάπιτύδεια σχεδίαις διαβαίνοντες ὧδε. Διφθέρας ἄς εἶχον

τοῦ πηλοῦ.

§ 9. Τὸ δὲ σύμπαν] ἐπιρρηματικῶς=καθ' ὅλου, ἐν γένει. δῆλος ἦν ... σπεύδων] ἢ σύντ. προσωπική, ἀπροσώπως δὲ «δὴ λ ο ν ἦ ν σ π ε ὕ - δ ε ι ν Κῦρον»=ἦτο φανερόν, ὅτι μετὰ σπουδῆς ἐπορεύετο ὁ Κ. (βαστικά). τὴν ὁδὸν]=τὴν πορείαν· ἀφηρ τοῦ ἔρχομαι. καὶ οὐ διατρίβων]=καὶ ὅτι δὲν ἔκαμνε χρονοτριβὴν πλὴν ἐκεῖ ὅπου διέτριβε, ἐπισιτισμοῦ ἕνεκα...]=ἵνα προμηθεύηται τροφὰς ἢ ἕνεκα ἄλλου τινὸς ἀπροόπτου (ἀναγκαίου). νομίζων]=ἐπειδὴ ἐνόμιζεν, ὅτι... μαχεῖσθαι] ἀπαρ. τοῦ μέλλ. τοῦ μάχομαι. ὅσῳ δὲ σχολαιότερον] δηλ. ἔλθοι=ὅσῳ δὲ βραδύτερον ἤθελεν ἔλθεῖ· ὁ σχολαῖος (=ὁ ἐν ἀνέσει γινόμενος ἢ βραδύς) εἶναι ἀντίθ. τῷ ταχύς· ἐκ τοῦ σχολή=ἄνεσις, εὐκαιρία (σχολή), ᾧ ἀντίθ. τὸ ἀσχολία (τίνα τῶν ἐπιθ. σχηματ. τὰ παραθετ. εἰς -αῖτερος, -αῖτατος;). Καὶ συνιδεῖν δ' ἦν... ἢ β. ἀρχή] ἀνώματος ἢ σύνταξις ἀντι τοῦ «Καὶ ἦν συνιδεῖν... τὴν βασιλέως ἀρχὴν ἰσχυρὰν οὐκ ἔσαν», διότι τὸ ἦν συγιδεῖν τῷ προσέχοντι=ἐφαίνετο· διὸ καὶ ἐτέθη κατ' ὄνομα. τὸ ὑποκ.: ἢ β. ἀρχή=καὶ ὁ προσέχων ἤδυνάτο νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι τὸ κράτος τοῦ β. ἦτο ἰσχυρόν· πλῆθει... χώρας καὶ ἀνθρώπων]=κατὰ τὴν ἔκτασιν τῆς χώρας καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων. εἴ τις... τὸν πόλεμον ποιοῖτο]=ἂν τις ταχέως τὸν π. ἔκαμνε· τὸ διὰ ταχέων=ταχέως, ὡς διὰ βραχέων, διὰ σπουδῆς, δι' ἀκριβείας, διὰ κερφαλαίων=βραχέως, σπουδῆ κλ.

§ 10. Χαρμάνδη] πόλις παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Εὐφράτου ἐν Μεσοποταμίᾳ, νῦν Χίτ. τάπιτύδεια] (τάγαθά, τὰργύριον, τοῦμόν, τοῦργον· ἐν ἅπασιν τούτοις ποῖον φαινόμενον γραμματικὸν παρατηροῦμεν;).

στεγάσματα ἐπίμπλασαν χόρτου κούφου, εἶτα συνῆγον καὶ συνέσπων, ὡς μὴ ἄπτεσθαι τῆς κάρφης τὸ ὕδωρ ἐπὶ τούτων διέβαινον καὶ ἐλάμβανον τάπιτῆδεα, οἶνον τε ἐκ τῆς βάλανου πεποιημένον τῆς ἀπὸ τοῦ φοίνικος καὶ σίτον μελίνης· τοῦτο γὰρ ἦν ἐν τῇ χώρᾳ πλεῖστον.

Ἀμφιλεξάντων δέ τι ἐνταῦθα τῶν τε στρατιωτῶν Μένωνος τοῦ καὶ τῶν Κλεάρχου ὁ Κλεάρχος κρίνας ἀδικεῖν τὸν τοῦ Μένωνος πληγὰς ἐνέβαλεν· ὁ δὲ ἐλθὼν πρὸς τὸ ἑαυτοῦ στρατεύμα ἔλεγεν· ἀκούσαντες δὲ οἱ στρατιω-

δχεδιαίς] = διὰ σχεδιῶν· (ἡ) σχεδιά ἦτο πλοῖον αὐτοσχιδίως κατεσκευασμένον, νῦν σάλι—δπερ πιθανῶς ἐκ τοῦ Ἰσαλος, ἰσάλιον (Ἴσος καὶ ἄλς=θάλασσα)—ἐκ ξύλου ἢ καὶ διφθερῶν, ὡς λέγει ὁ Ξενοφῶν· «σχεδιαίς δὲ διφθερίαις». **Διφθέρας... στεγάσματα**] ἐνν. τῶν σκηνηῶν = τὰς διφθέρας, ἃς εἶχον σκεπάσματα τῶν σκηνηῶν· αἱ τοιαῦται τῶν σκηνηῶν διφθέραι ἐκκλοῦντο στεγαστρίδες διφθέραι· διφθέρα = δέμα κατεργασμένον, δορὰ δὲ ἢ βύρσα = τὸ ἀκατέργαστον δέρμα. **ἐπίμπλασαν**] παραγ. τοῦ πίμπλημι = γεμίζω, πληρῶ. **κούφου**] = ἐλαφροῦ· ὁ κοῦφος, ἢ κοῦφη, τὸ κοῦφον = 1) ἐλαφρός· 2) μάστις. **δυνῆγον καὶ συνέσπων**] = ἦνουν καὶ συνέδεον, συνέρραπτον· τὸ συνέσπων τοῦ συσπάω· ὦ (σύν-σπῶ) = συμμαζεύω, συρράπτω, τραβῶ συγχρόνως ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη (τί συμβαίνει ἐν ταῖς πλοκαῖς νσ. μσ καὶ σμ, σν; Τῆς σὺν προθ. τὸ ν τί πάσχει, ὅταν συντεθῇ μετὰ λέξ. ἀρχομένης ἀπὸ δ·). **κάρφης**] = κούφου χόρτου· ἡ κάρφη = ξηρὸν καὶ ἐλαφρὸν χόρτον. **βάλανου**] ἢ βάλανος = καρπὸς τοῦ φοίνικος (χουρμᾶς), οὕτως ὀνομαζόμενος ὡς ὅμοιος κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς τὴν βάλανον τῆς δρυός. **σίτον μελίνης**] = ἄρτον ἐκ μελίνης· ἡ μελίνη εἶδος κεγχροειδοῦς γεννήματος, ἀφ' οὗ ἄρτος γλυκύς· ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα μελίνη. **τούτο**] ἀντι αὐτῆ ἡ μελίνη = διότι τοῦτο τὸ εἶδος τοῦ σίτου ἦτο ἄφθονον ἐν τῇ χώρᾳ.

§ 11. **Ἀμφιλεξάντων**] = φιλονικησάντων· μετοχ. ἄορ. τοῦ ἀμφιλέγω = φιλονικῶ. **του**] = τινός, ἄντων. ἄορ. = τινός τῶν Μένωνος καὶ τινος τῶν Κλεάρχου στρατιωτῶν. **κρίνας ἀδικεῖν**] = ὅτι ἀδικεῖ ὁ στρ. τοῦ Μ.· τὸ κρίνας μετ. ἄορ. τοῦ κρίνω· τὸ κρίνω καὶ δικάζω διαφέρουσι· τὸ ἀ' = ἀποφαίνομαι· γνώμην ἀπλῶς ὡς ἄτομον, τὸ β' = ὡς δικαστῆς μετὰ κύρους· ἐνίοτε ὁμοῦ τὸ κρίνω ἔχει καὶ τὴν β' σήμ. **πληγὰς ἐνέβαλεν**] = ἐκτύπησεν, ἔδειρε· τὸ πληγὰς ἐμβάλλω λέγ. καὶ πληγὰς δίδωμι, πληγὰς ἐντρένω καὶ πληγὰς ἐντρέβω, τύπτω, παῖω, πατάσσω· παθ. τούτων τὸ πληγὰς λαμβάνω. **οἱ στρατιῶται**] δηλ.

- ται έχαλέπαινον καὶ ὠργίζοντο ἰσχυρῶς τῷ Κλεάρχῳ.
- 12 Τῇ δ' αὐτῇ ἡμέρᾳ Κλεάρχος ἐλθὼν ἐπὶ τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐκεῖ κατασκευάμενος τὴν ἀγορὰν ἀφιππεύει ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν διὰ τοῦ Μένωνος στρατεύματος σὺν ὀλίγοις τοῖς περὶ αὐτόν. Κῦρος δ' οὐπω ἦκεν, ἀλλ' ἔτι προσήλανε· τῶν δὲ Μένωνος στρατιωτῶν ξύλα σχίζων τις ὡς εἶδε Κλεάρχον διελαύνοντα, ἴησι τῇ ἀξίνῃ· καὶ οὗτος μὲν αὐτοῦ ἤμαρτεν· ἄλλος δὲ λίθῳ καὶ ἄλλος, εἶτα πολλοί, κραυγῆς γενομένης.
- 13 Ὁ δὲ καταφεύγει εἰς τὸ ἑαυτοῦ στρατεύμα, καὶ εὐθύς παραγγέλλει εἰς τὰ ὄπλα· καὶ τοὺς μὲν ὀπλίτας αὐτοῦ ἐκέλευσε μείναι τὰς ἀσπίδας πρὸς τὰ γόνατα θέντας, αὐτὸς δὲ λαβὼν τοὺς Θρᾶκας καὶ τοὺς ἰππέας οἱ ἦσαν αὐτῷ ἐν τῷ στρατεύματι πλείους ἢ τετταράκοντα, τούτων δὲ οἱ πλείστοι Θρᾶκες, ἤλαυνεν ἐπὶ τοὺς Μένωνος, ὥστ' ἐκείνους ἐκπεπλῆχθαι καὶ αὐτὸν Μένωνα, καὶ

τοῦ Μένωνος. ἰσχυρῶς]=μεγάλως, σφόδρα.

§ 12. **διάβασιν]** ἐνταῦθα=τόπον τῆς διαβάσεως, πέραμα, ἄλλοτε δ' ὀμως σημαίνει καὶ τὴν πρᾶξιν· ὁμοίως ὁ δόξ, εἰσβολή, ὑπερβολή, ἔκθεσις, πάροδος καὶ τὸ τῆς γλώσσης ἡμῶν στρατά σημαίνουσι καὶ τὴν πρᾶξιν καὶ τὸν τόπον. **κατασκευάμενος]**=ἀκριβῶς παρατηρήσας, μετὰ προσοχῆς· τοῦ ῥ. κατασκοποῦμαι. **ἀφιππεύει]**=ἀπέρχεται ἐφιππος· σήμερον τὸ ἀφιππεύω=κατέρχομαι τοῦ ἵππου, ξεπερεύω. **σὺν ὀλίγοις τοῖς περὶ αὐτόν]** τὸ τοῖς περὶ αὐτὸν παράθεσις τοῦ ὀλίγοις· οἱ περὶ τινα καὶ οἱ ἀμφί τινα = οἱ ὀπαδοὶ τινος. **προσήλανε]**=προσῆρχετο ἐφιππος. **ὡς εἶδε]** τὸ ὡς σύνδ. χρον.=ὅτε εἶδε· **διελαύνοντα]**=διερχόμενον ἐφιππον. **ἴησι]**=ρίπτει, σημαδεύει, σκοπεύει διὰ τῆς ἀξίνης· ρίπτει κατ' αὐτοῦ τὴν ἀξίνην. **ἄλλος δὲ λίθῳ]** δηλαδὴ ἴησι. **καὶ ἄλλος]** = προσέτι καὶ ἄλλος. **εἶτα πολλοί]** ἐνν. ἰᾶσι λίθοις (κλίνον τὸ ἴημι).

§ 13. **καταφεύγει]**=ζητεῖ σωτηρίαν· ὁ ἐνεστ. οὗτος, ὡς καὶ ὁ ἐπόμενος παραγγέλλει, εἶναι ἱστορικοί. **παραγγέλλει]** (ἐνν. ἰέναι) εἰς τὰ ὄπλα· καὶ παρ' ἡμῖν ἔς τὰ ὄπλα (ἐνν. πορευθήτε). **αὐτοῦ]** ἐπὶ τοπικόν=ἐκεῖ, εἰς τὴν θέσιν των. **θέντας]**=ἀφοῦ θέσωσι (στηρίζωσι τὰς ἀσπίδας εἰς τὰ γόνατα (ὅπως ὡς δηλαδὴ ἔτοιμοι εἰς μάχην). **ἐπὶ τοὺς Μένωνος]**=ἐναντίον τῶν στρατιωτῶν τοῦ Μ. **ἐκπεπλῆχθαι]** ἀπαρ. παθ. παρακ. τοῦ ἐκπλήσσομαι· ὥστε ἐκείνοι καὶ αὐτὸς ὁ Μένων νὰ ἔχωσιν ἐκπλα-

τρέχειν ἐπὶ τὰ ὄπλα· οἱ δὲ καὶ ἕστασαν ἀποροῦντες τῷ
 πράγματι. Ὁ δὲ Πρόξενος—ἔτυχε γὰρ ὕστερος προσ- 14
 ῶν καὶ τάξις αὐτῷ ἐπομένῃ τῶν ὀπλιτῶν—εὐθύς
 οὖν εἰς τὸ μέσον ἀμφοτέρων ἄγων ἔθετο τὰ ὄπλα καὶ
 ἔδειτο τοῦ Κλεάρχου μὴ ποιεῖν ταῦτα. Ὁ δ' ἐχαλέπαινε
 ὅτι αὐτοῦ ὀλίγου δεήσαντος καταλευσθῆναι πράως λέγοι
 τὸ αὐτοῦ πάθος, ἐκέλευέ τε αὐτὸν ἐκ τοῦ μέσου ἐξίστα-
 σθαι. Ἐν τούτῳ δ' ἐπήει καὶ Κῦρος καὶ ἐπύθετο τὸ 15
 πρᾶγμα· εὐθύς δ' ἔλαβε τὰ παλτὰ εἰς τὰς χεῖρας καὶ σὺν
 τοῖς παροῦσι τῶν πιστῶν ἤκεν ἐλαύνων εἰς τὸ μέσον,
 καὶ λέγει τάδε· Κλέαρχε καὶ Πρόξενε καὶ οἱ ἄλλοι οἱ 16
 παρόντες Ἕλληνες, οὐκ ἴστε ὅ,τι ποιεῖτε. Εἰ γάρ τινα
 ἀλλήλοισ μάχην συνάψετε, νομίζετε ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ
 ἐμέ τε κατακεκόψεσθαι καὶ ὑμᾶς οὐ πολὺ ἔμοῦ ὕστε-
 ρον· κακῶς γὰρ τῶν ἡμετέρων ἐχόντων πάντες οὔτοι

γῆ. οἱ δὲ καὶ ἕστασαν] = τινὲς δὲ καὶ εἶχον σταθῆ (τὸ ἕστασαν γ' πληθ. πρόσ. τοῦ ὑπερσυντ. εἰσ τήκειν, συγχεομμ. τύπου (=εἰσ τήκεισ αν)).

§ 14. ὕστερος] τὸ ὕστ ε ρ ο ς—ὑστατος ἄνευ θετικοῦ. καὶ τάξις] (ἐνν. ἔτυχεν) = καὶ τάξις τῶν ὀπλιτῶν κατὰ τύχην ἠκολούθει αὐτόν. ἔθετο τὰ ὄπλα] = παρετάθη, ἔθεσε κατὰ γῆς τὰ ὄπλα· τὸ τίθεμαι τὰ ὄπλα = 1) παρατάσσομαι ἐνοπλος (διότι ἐν παρατάξει ἔθετον τὴν ἀσπίδα πρὸ τῶν ποδῶν)· 2) καταθέτω τὰ ὄπλα πρὸς ἀνάπαυσιν (διατηρουμένης ὁμῶς τῆς τάξεως), ὡς ἐνταῦθα. δεύσαντος] μετογ. τοῦ ἀορ. τοῦ φ. δέω· ἐνταῦθα εἶναι προσωπικόν (αὐτοῦ δεήσαντος)· = ἐνῶ αὐτὸς ὀλίγον ἔλειψε νὰ λιθοβοληθῆ. καταλευσθῆναι] ἴπαρ. παθητ. ἀορ. τοῦ καταλέυομαι = καταλιθοβολοῦμαι. πράως λέγοι] = ἔλεγεν ἀταράχως, μετ' ἀδιαφορίας διηγείτο (ὁ Πρ.) τὸ πάθημά του (δηλ. τὸ πάθημα τοῦ Κλ.). ἐξίστασθαι] = ἀπομακρύνηται, νὰ παραμερίζη.

§ 15. Ἐν τούτῳ] δηλ. τῷ χρόνῳ. ἐπήει] = ἤρχετο κατόπιν. ἐπύθετο] = ἐρωτήσας ἔμαθε. τὰ παλτὰ] = τὰ δόρατα αὐτοῦ, δύο τὸν ἀριθμὸν ἐκ τοῦ πάλλαω = κραδαίνω, σείω, πιδεῶν] = ἐμπίστων. ἤκεν ἐλαύνων] = ἤλθεν ἐφιππος.

§ 16. καὶ οἱ ἄλλοι] = καὶ σεῖς καὶ οἱ ἄλλοι. νομίζετε] ἐνταῦθα προστακτ. ἐνεστ. κατακεκόψεσθαι] ἀπαρέμφ. τετελ. μέλλ. τοῦ κατσοκόπτομαι· = καὶ ἐγὼ ἀφεύκτως, ἐξάπαντος θὰ κατακοπῶ. κακῶς γὰρ τῶν ἡμετέρων ἐχόντων] ἐνν. π ρ α γ μ ᾶ τ ω ν = ὑποθέσεων· δηλ. ἐὰν νι-

οὓς ὁρᾶτε βάρβαροι πολεμιώτεροι ἡμῖν ἔσονται τῶν
 17 παρὰ βασιλεῖ ὄντων. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Κλέαρχος ἐν
 ἑαυτοῦ ἐγένετο· καὶ παυσάμενοι ἀμφοτέροι κατὰ χώραν
 ἔθεντο τὰ ὄπλα.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

δ' Ἰστομῖ

1) Μεταβατικὸν καὶ μέδον

**Ἰστομῖ, δτιδω, ἔσθηδα (μεταβατ.) — ἴσταμαι, δτιδομαι,
 ἔσθηδάμην (μέδον)**

Ἡ τύχη τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀνίστησι καὶ ἀνατρέπει. Οἱ τοῦ Σό-
 λωνος νόμοι τὴν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλήν καθιστᾶσι φύλακα πάσης τῆς
 πολιτείας. Κάλλιστα τοὺς ἄλλους παρορμήσεις πρὸς σωφροσύνην, ἐὰν
 τὴν σαυτοῦ σωφροσύνην καθιστῆς παράδειγμα. Σπουδαίως ἐπιτηδεύων
 τὰ μικρὰ τὴν σαυτοῦ φύσιν καθίστη ἱκανὴν πρὸς τὰ μείζω. Δύσανδρος
 ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐμισοῖτο, ὅτι πάσαις ταῖς πόλεσιν, ὠντινων κρα-
 τήσειεν, ἀρμοστὰς ἐφίστη. Οἱ παλαιοὶ Πέρσαι οὔτε νεὼς ἀνίστασαν οὔτε
 βωμοὺς οὔτε ἀγάλματα, ἀλλὰ τῷ Διὶ ἔθνον ἐν ὄρεσιν ὑψηλοῖς. Ἐπι-
 οὶ Λακεδαιμόνιοι τὸν Ἰπλίαν, ἔμελλον κατὰξιν εἰς τὰς Ἀθήνας, οἱ
 ἄλλοι σύμμαχοι ἠγαντιώθησαν. Τῶν δὲ Κορινθίων τις, Εἰ μὲν, ἔφη,
 τὴν τυραννίδα νομίζετε ἀγαθὸν τι εἶναι, ἐν τῇ ὑμετέρῃ πόλει καθί-
 στασθε τυράννους· εἰ δὲ κακόν, τί ἀξιοῦτε τυράννους καθιστάναι ἐν
 ταῖς ἄλλαις πόλεσιν; Ἐν Ἀθήναις οἱ κατηγορούμενοι πολλάκις ἐπει-
 ρῶντο δακρύοις μᾶλλον ἢ λόγοις τοὺς δικαστὰς πείθειν, καὶ γυναῖκας
 παριστάμενοι καὶ παῖδας, ἵνα οὔτοι δακρύοντες καὶ οἰμώζοντες τοὺς
 δικαστὰς εὐμενῶς διατιθεῖεν. Ἐέρξου ἐπαγγελλομένου τοῖς Ἀθηναίοις,

κ.θῶμεν. οὔτοι οὓς ὁρᾶτε] = οὔτοι οἱ βάρβαροι, οὓς βλέπετε.

§ 17. ἐν ἑαυτοῦ ἐγένετο] λέγεται ἐν ἑμαυτοῦ (ἐν σαυτοῦ — ἐν
 ἑαυτοῦ) εἶμι (γίγνομαι) = ἔρχομαι εἰς τὸν ἑαυτόν μου, συνέρχομαι·
 ἢ πρόθεσις ἐν εἰς τὰς φράσεις ταύτας = ἐντός· ἀντίθ. ἐκ τὸς ἑμαυτοῦ
 εἶμι (γίγνομαι). καὶ παυσάμενοι] ἐνν. τῆς ἔριδος. κατὰ χώραν]
 = κατέθηκαν τὰ ὄπλα εἰς τὴν θέσιν των, ὅπου πρότερον εἶχον στρατο-
 πεδεύσει· τοῦ τ ἰ θ η μ ι παθητ. εἶναι τὸ κ ε ἰ μ α ι (κλίνων τὸ κ ε ἰ μ α ι).

εἰ προσθεῖντο αὐτῷ, ἀναστήσειν τὰ ἱερὰ τὰ κατακεκαυμένα καὶ χρήματα δώσειν καὶ κυρίους αὐτοὺς καταστήσειν τῆς Ἑλλάδος, οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐκπλαγέντες πρέσβεις ἔπεμψαν εἰς Ἀθήνας. Ὁ δ' Ἀριστείδης ἐπετίμα αὐτοῖς, ὅτι νομίζουσι τοὺς Ἀθηναίους προήσεσθαι τὴν κοινὴν ἐλευθερίαν. Οἱ στρατιῶται συνιέντες, ὅτι Ξενοφῶν πάντων εἷη σοφώτατος καὶ ἐμπειρότατος, ἐπηγγέλλοντο αὐτὸν καταστήσεσθαι στρατηγὸν αὐτοκράτορα. Δημοσθένης τῷ δήμῳ ἐπετίμα, ὅτι οὐ πολίτας ἀλλὰ ξένους στρατηγούς ἐφιοισαίη τοῖς στρατεύμασιν. Ἄρτεμις τὴν Ἰφιγένειαν μέλλουσαν τυθῆσεσθαι ἐν Ἀϋλίδι, ἔσωσεν, ἔλαφον παρασιᾶσα τῷ βωμῷ ἄντ' αὐτῆς. Λύσανδρος κρατήσας τῶν Ἀθηναίων εὐθὺς μετέστησε τὴν πολιτείαν, τριάκοντα μὲν ἄρχοντας καθιστὰς ἐν ἄστει, δέκα δ' ἐν Πειραιεῖ. Θηραμένης καὶ Φρύνιχος καὶ Ἀντιφῶν πάντα ποιοῦντες, ὅπως ὀλιγαρχίαν καταστήσωσιν ἐν τῇ πόλει, τὸν δῆμον εἰς πολλὴν ἀθυμίαν καὶ ἀπιστίαν κατέστησαν. Μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἤριζον περὶ τοῦ ἀριστείου, καὶ χωρὶς μὲν τρόπιαιον ἐστήσαντο οἱ Λακεδαιμόνιοι, χωρὶς δὲ οἱ Ἀθηναῖοι. Ἦν τις παλαιὸς χρησμός, ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι κακῶς διατεθήσονται, εἰὰν χωλὸν βασιλέα προστήσωσιν τῆς πόλεως. Ὅθεν πολλοὶ τῶν Σπαρτιατῶν ὄκνονον τὸν Ἀγησίλαον καταστήσαι βασιλέα χωλὸν ὄντα.

2) Ἀμετάβατον καὶ παθητικόν

ἴσταμαι, ἐτύσομαι, ἔσθην, ἔσθικα, ἐστίξω (ἀμετάβ.)—

ἴσταμαι, ἐσταθῆσομαι, ἐστάθην (παθητ.)

Ὁ φθονερός αὐτῷ πολέμος καθίσταται. Ἐπεὶ Ἰππάρχος ἐφονεύθη, Ἰππίας πολλοὺς τῶν πολιτῶν ἀπέκτεινεν αἰτιώμενος, ὅτι συσπίαεν ἐφ' αὐτόν· καὶ ὄλωσεν ἢ τυραννὶς κατέστη χαλεπωτέρα. Διογένους ἐρωτηθεὶς ὑπ' Ἀλεξάνδρου, εἴ τινος δέοιτο Μικρόν, ἔφη, μετὰ στήθι ἀπὸ τοῦ ἡλίου. Ἐν Μαραθῶνι ἑνακισχίλιοι Ἀθηναῖοι καὶ χίλιοι Πλαταιεῖς ἐτόλμησαν ἀντιστῆναι πολλαῖς μυριάσι Περσῶν. Ὅτε οἱ στρατηγοὶ ἔμελλον ἀποπλεύσεσθαι ἐπὶ τὴν Σικελίαν, ἀναστάς τις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τὸν Ἀλκιβιάδην ἠτιᾶτο, ὅτι ὑβρίσειεν εἰς τοὺς θεοὺς. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι νομίζοντες πολλοὺς τῶν συμμάχων ἀποστήσεσθαι, εἰὰν μηκέτι ὁ Ἀλκιβιάδης προεστήκη τῆς στρατιᾶς, οὐκ ἐτόλμησαν εὐθὺς αὐτὸν καταστήσαι εἰς κρείον. Πῶς ἂν ἡ στρατιὰ προθύμως ἀντισταίη

τοῖς πολεμίοις, εἰ μήτε οἱ ἐφεσθηκότες πιστεύουεν τοῖς στρατιώταις μήτε οἱ στρατιῶται τοῖς ἐφεσθηκόσιν ; Ἡγοῦντό τινες Σωκράτην κακόνου εἶναι τῇ καθεσθηκυῖα πολιτεία, ὅτι τοὺς τῶν Λακεδαιμονίων νόμους ἐπήγει. Οὐδὲν παρ' ἀνθρώποις οὔτε ἔσθηκεν οὔτε ἐστήξει, ἀλλὰ πάντα κινεῖται καὶ μεθίσταται. Ῥάδιον μὲν ἔστιν ἀφανίζειν τὸ κακὸν συνιστάμενον, χαλεπὸν δὲ συνεσθηκός. Ἔως μὲν Περικλῆς προειστήκει τῶν Ἀθηναίων, ἡ πόλις ἦν πασῶν δυνατωτάτη. Καῖσαρ κύριος καταστάς τῆς Ῥώμης ἐκέλευσεν ἀνασταθῆναι τοὺς Πομπηίου ἀνδριάντας τοὺς ἀνατετραμμένους. Οὐκ ἀρκεῖ ἀγαθοὺς νόμους τίθεσθαι, ἀλλὰ καὶ πιστοὺς φύλακας παραστατέον ἐστίν. Ἀρχίδαμος ἐρωτηθεὶς, τίς προέσθηκε τῆς Σπάρτης, Οἱ νόμοι, ἔφη, καὶ αἱ ἀρχαὶ κατὰ τοὺς νόμους. Μόνη ἡ τῶν Λακεδαιμονίων πολιτεία ἐν πεντακοσίοις ἔτεσιν οὐ μετεστάθη, ἀλλ' ἐφυλάττετο, οἷα κατεστάθη ὑπὸ Λυκούργου.

3) Τύποι τοῦ παρακειμένου ἀνωμάλως ἐδχηματισμένοι.

Διογένει ἀριστῶντι ἐν ἀγορᾷ οἱ περιεστῶτες συνεχῶς ἔλεγον· Κύν, κύον. Ὁ δὲ Ὑμεῖς, ἔφη, κύνες ἐστέ, οἳ με ἀριστῶντα περιέστατε. Μίνως ἐν Ἄδου καθέζεται ἐπὶ θρόνον ὑψηλοῦ· παρεστᾶσι δ' αἱ Ἐρινύες. Οὐ δεῖ δεδιέναι τοὺς ἔξω πολεμίους, ἐὰν μὴ αὐτοὶ οἱ πολῖται ἐρίζωσιν ἀλλήλοις καὶ διεστῶσιν. Ὅτε ἐν μιᾷ νυκτὶ πάντες οἱ Ἐρμαῖ οἱ ἐν ἄστει περιεκόπησαν, οἱ Ἀθηναῖοι εἰς πολλὴν ταραχὴν καὶ ἀπιστίαν κατέστησαν· τὸ μὲν γὰρ ἐδέδισαν μὴ οἱ θεοὶ ὀργισθεῖεν παντὶ τῷ δήμῳ, τὸ δὲ ἠγοῦντο τοὺς τῇ δημοκρατία κακόνους ὄντας συνεστάναι καταλύσοντας τὰ καθεστῶτα. Ὁ φρόνιμος ὁμοίως δέδιδε τὸν τῶν κακῶν ἔπαινον καὶ τὸν τῶν ἀγαθῶν ὀργον. Ἀριστωπιπὸς ὁ φιλόσοφος πλέων ποτὲ εἰς Κόρινθον ἔδειςε, χεμμαζομένης τῆς νεῶς· λέγοντος δὲ τινος· Ἡμεῖς μὲν ἰδιῶται ὄντες οὐ δεδοίκαμεν, σὺ δ' ὁ φιλόσοφος δέδοικας ; Οὐ γάρ, ἔφη, περὶ ὁμοίας ψυχῆς δέδιμεν ἐκάτεροι.

4) Μικτὰ παραδείγματα τοῦ ἴσθημι, ἴσθμι, δίδωμι καὶ τίθημι

Οἱ Μακεδόνες χαλεπῶς φέροντες, ὅτι Ἀλέξανδρος Περσικὴν ἔσθητα περιετίθητο καὶ τοῖς βαρβάροις μετεδίδου πασῶν τῶν τιμῶν καὶ Πέρσας καθίστη στρατηγούς καὶ σατράπας, πολὺν μὲν χρόνον

ἀπεκρύνοντο τὴν ὀργὴν· ἐπεὶ δ' ὁ βασιλεὺς μυρίους τῶν Μακεδόνων, ἀχρηστούς ὄντας εἰς τὸν πόλεμον, ὑπὸ γήραος ἢ τραυμάτων, ἐμελλεν ἀφήσειν εἰς τὴν πατρίδα, περιστάντες αὐτὸν ἐβρών καὶ ἐθορύβουν καὶ ἐκέλευον μὴ μυρίους, ἀλλ' ἅπαντας τοὺς Μακεδόνας ἀφιέναι. Ὁ δ' Ἀλέξανδρος οὐκ ἔδραμε τὸν θόρυβον, ἀλλὰ περισησάμενος τοὺς δορυφόρους ἐβάδιζεν εἰς μέσον τὸ πλῆθος καὶ τρεῖς καὶ δέκα τοὺς θρασυτάτους παρέδωκεν ἐκείνοις ἀπάγειν ἐπὶ θάνατον, οὐδενὸς τολμῶντος ἀντιστήναι. Ἐπειτα δὲ στὰς ἐπὶ τοῦ βήματος ὠνειδίξει τοῖς στρατιώταις, λέγων, ὅτι οἱ μὲν Μακεδόνες χωρὶς τοῦ Ἀλεξάνδρου οὐδενὸς ἄξιοι εἶεν, αὐτὸς δ' ἄρξοι τῆς Ἀσίας, εἰ καὶ πάντες οἱ Μακεδόνες ἀποσταίεν. Καὶ εὐθὺς τὰς φυλακὰς παρέδωκε Πέρσαις καὶ ἐκ τούτων κατέστησε δορυφόρους. Οἱ δὲ Μακεδόνες ἐκπλαγέντες τε τοῖς λόγοις καὶ λυπηθέντες τῷ ἔργῳ ἠτιῶντο ἀλλήλους ὡς ἀνάξια καὶ μάταια πεποιηκότες εἶεν· τέλος δὲ γυμνοὶ δπλων ἐβάδιζον ἐπὶ τὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου σκηνὴν μετὰ βοῆς καὶ θαυρόων παραδιδόντες αὐτοὺς καὶ αἰτοῦντες δίκην ἐπιθεῖναι. Ὁ δὲ βασιλεὺς οὐ προσίετο αὐτούς. Ἐπεὶ δ' οὐκ ἀπέστησαν ἀλλ' ἡμέρας δύο καὶ νύκτας οὕτως ἐσιῶτες ὠδύροντο καὶ ἰκέτεον, ὑφέμενος τῆς ὀργῆς εὐμενῶς διελέχθη αὐτοῖς καὶ τοῖς μυρίοις τοῖς ἀφιεμένοις λαμπρὰ δῶρα ἔδωκεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ' (§ 1—11)

Καταδίκη τοῦ Ὀρόντα εἰς θάνατον ὑπὸ πολεμικοῦ δικαστηρίου ἐπειδὴ ἐπεβούλευσε τῷ Κύρῳ.

Ἐντεῦθεν προϊόντων ἐφαίνετο ἵχνη ἵππων καὶ κό- 1
 προς· εἰκάζετο δ' εἶναι ὁ στίβος ὡς δισχιλίων ἵππων.
 Οὗτοι προϊόντες ἔκαον καὶ χιλὸν καὶ εἴ τι ἄλλο χρῆ-

§ 1. προϊόντων] ἐνν. αὐτῶν = ἐνῶ αὐτοὶ προεχώρουν. ἵχνη] = πατήματα· ἐκ ρίζης ἰχ- τοῦ ἰχνηόμαιο ὕμαι. ὁ στίβος] = ἡ πεπατημένη ὁδός, πατημασιά· ἐκ β. στείβω = πατῶ· τὸ μὲν στίβος καὶ στιβάς καὶ ἀστιβῆς διὰ τὸ, τὸ δὲ στείπτος καὶ ἄστειπτος δι' εἰ. ὡς δισχιλίω] = περίπου δισχιλίω. Οὗτοι ... ἔκαον] τοῦ κάω ἢ καίω =

σιμον ἦν. Ὁρόντας δὲ Πέρσης ἀνὴρ γένει τε προσή-
κων βασιλεῖ καὶ τὰ πολέμια λεγόμενος ἐν τοῖς ἀρίστοις
Περσῶν ἐπιβουλεύει Κύρῳ καὶ πρόσθεν πολεμήσας,
2 καταλλαγεῖς δέ. Οὗτος Κύρῳ εἶπεν, εἰ αὐτῷ δοίη ἰπ-
πέας χιλίους, ὅτι τοὺς προκατακάνοντας ἰππέας ἦν
κατακάνοι ἂν ἐνεδρεύσας ἢ ζῶντας πολλοὺς αὐτῶν ἂν
ἔλοι καὶ κωλύσειε τοῦ κάειν ἐπιόντας, καὶ ποιήσειεν
ὥστε μήποτε δύνασθαι αὐτοὺς ἰδόντας τὸ Κύρου στρα-
τευμα βασιλεῖ διαγαγεῖλαι. Τῷ δὲ Κύρῳ ἀκούσαντι
ταῦτα ἐδόκει ὠφέλιμα εἶναι, καὶ ἐκέλευεν αὐτὸν λαμ-
3 βάνειν μέρος παρ' ἐκάστου τῶν ἡγεμόνων. Ὁ δ' Ὁρόν-
τας νομίσας ἐτοίμους εἶναι αὐτῷ τοὺς ἰππέας γράφει
ἐπιστολὴν παρὰ βασιλέα, ὅτι ἦξοι ἔχων ἰππέας ὡς ἂν
δύνηται πλείστους· ἀλλὰ φράσαι τοῖς αὐτοῦ ἰππεῦσιν
ἐκέλευεν ὡς φίλιον αὐτὸν ὑποδέχεσθαι. Ἐνῆν δ' ἐν τῇ
ἐπιστολῇ καὶ τῆς πρόσθεν φιλίας ὑπομνήματα καὶ πί-

οῦτοι (οἱ ἰππεῖς τοῦ βασιλέως). **χιλῶν**] = χόρτον ξηρόν, ἄχυρον. **γένει τε προσήκων**] = κατὰ τὸ γένος ἀνήκων, συγγενῆς ὢν τῷ βασιλεῖ. **καὶ τὰ πολέμια λεγόμενος**] τὸ λεγόμενος μετοχ. τοῦ λέγω = τοποθετῶ, τακτοποιῶ = καὶ καταλεγόμενος μεταξύ τῶν ἀρίστων Περσῶν εἰς τὰ πολεμικά· κυρίως τὸ πολέμιος ἀντίθετον τοῦ φίλιος· ἐνταῦθα δὲ πολέμια = τὰ τοῦ πολέμου. **καὶ πρόσθεν**] = ὁ ὅποιος καὶ πρότερον ἐπολέμησε πρὸς τὸν Κύρον, συνεφιλιώθη δὲ μετ' αὐτοῦ. **καταλλαγεῖς**] μετοχ. παθ. ἄορ. β' μετὰ διαθ. μέσης τοῦ καταλλάσσομαι ἢ καταλλάττομαι = συμφιλιώνομαι.

§ 2. **κατακάνοι ἂν**] τοῦ κατα-καίνω εὐκτ. ἐνεργ. ἄορ. β' (κατέκανον), μέλλ. κατακάνω, παρακ. κατακέκονα· τὸ ῥῆμα ποιητικὸν ἀντὶ τοῦ ἀποκτείνω· τὸ δὲ ἂν σύνδ. δυνητικός. **ἐνεδρεύσας**] = ἐνέδραν ποιησάμενος. **ἔλοι**] εὐκτ. ἐνεργ. ἄορ. β' τοῦ αἰρέω - ὦ = συλλαμβάνω, κυριεύω. **κωλύσειε**] εὐκτ. ἐνεργ. ἄορ. τοῦ κωλύω, οὗ τὸ ν μακρόν, διὸ τὸ οὐδέτ. τὸ κωλύον. **καὶ ποιήσειεν**] ἐνν. τὸ ἄν' = ὥστε μηδέποτε νὰ δύνανται, ἀφοῦ ἴδωσι τὸ στρατευμα τοῦ Κύρου, ν' ἀγγείλωσι τῷ βασιλεῖ (πόσον καὶ ποῦ ἦτο τοῦτο;]. **μέρος**] ἐνν. τῶν ἰππέων.

§ 3. **παρὰ βασιλέα**] = πρὸς τὸν βασιλέα. **ἐκέλευεν**] = προέτρεπε, παρέχάλει (ὁ Ὁρ. τὸν βασι.) νὰ εἴπῃ εἰς τοὺς ἰππεῖς αὐτοῦ νὰ δεχθῶσιν αὐτὸν ὡς φίλιον. **φίλιον**] ἀντίθ. τοῦ πολέμιον καὶ εἶναι διάφορον τοῦ φίλος, ὅπερ ἔχει ἀντίθ. τὸ ἐχθρός· ὅθεν λέγεται φίλιον στρατευμα, φι-

στεως. Ταύτην τὴν ἐπιστολὴν δίδωσι πιστῷ ἀνδρὶ, ὡς
 ᾤετο· ὁ δὲ λαβὼν Κύρω δίδωσιν. Ἀναγνοὺς δ' αὐτὴν 4
 ὁ Κύρος συλλαμβάνει Ὁρόνταν καὶ συγκαλεῖ εἰς τὴν
 ἑαυτοῦ σκηνὴν Πέρσας τοὺς ἀρίστους τῶν περὶ αὐτὸν
 ἑπτὰ, καὶ τοὺς τῶν Ἑλλήνων στρατηγούς ἐκέλευσεν
 ὀπλίτας ἀγαγεῖν, τούτους δὲ θέσθαι τὰ ὄπλα περὶ τὴν
 αὐτοῦ σκηνὴν. Οἱ δὲ ταῦτα ἐποίησαν, ἀγαγόντες ὡς
 τρισχιλίους ὀπλίτας.

Κλέαρχον δὲ καὶ εἰσω παρεκάλεσε σύμβουλον, ὃς 5
 γε καὶ αὐτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐδόκει προτιμηθῆναι μάλιστα
 τῶν Ἑλλήνων. Ἐπεὶ δ' ἐξῆλθεν, ἐξήγγειλε τοῖς
 φίλοις τὴν κρίσιν τοῦ Ὁρόντα ὡς ἐγένετο· οὐ γὰρ
 ἀπόρρητον ἦν. Ἔφη δὲ Κύρον ἄρχειν τοῦ λόγου ὧδε· 6
 Παρεκάλεσα ὑμᾶς, ἄνδρες φίλοι, ὅπως σὺν ὑμῖν βου-
 λευόμενος ὅ,τι δίκαιόν ἐστι καὶ πρὸς θεῶν καὶ πρὸς

λίαι χώρα, γῆ. ὑπομνήματα] = ὑπενθυμίσεις. ὡς ᾤετο] προσδιορίζει τὸ
 πιστῷ (πιστῷ κατὰ τὴν ἰδέαν του, οὐχὶ πράγματι πιστῷ). λαβὼν] δηλ. τὴν
 ἐπιστολὴν τοῦ Ὁρόντα.

§ 4. τοὺς ἀρίστους τῶν περὶ αὐτὸν ἑπτὰ] = τοὺς ἀρίστους ἑπτὰ ἀπὸ
 τοὺς περὶ αὐτόν. θέσθαι τὰ ὄπλα] = νὰ παραταχθῶσι, νὰ σταθῶσιν ἔνοπλοι·
 τὸ θέσθαι ἀπαρ. μ. ἀορ. τοῦ τίθεμαι.

§ 5. παρεκάλεσε] = προσεκάλεσεν ὡς σύμβουλον. ὃς γε] = διότι οὗτος
 βέλεια... ἡ σύνταξις προσωπικὴ ἀντὶ «τ ο ὕ τ ο ν γ ἄ ρ ...» = καὶ εἰς αὐτόν (τὸν
 Κύρον) καὶ εἰς τοὺς ἄλλους τοὺς Πέρσας) ἐφαίνετο εὐλογον νὰ προτιμηθῆ
 μάλιστα τῶν Ἑλλήνων. ἐξήγγειλε] = ἤγγειλεν ἔξω πῶς ἐγένετο ἡ κρίσις
 τοῦ Ὁρ. τὴν κρίσιν] = πρόληψις ἀντὶ «ὡς ἐγένετο ἡ κρίσις» τὸ
 ὡς ἀναφ. τροπικὸν ἐπίρρημα = ὅπως = πῶς. οὐ γὰρ ἀπόρρητον ἦν] =
 διότι δὲν ἦτο ἀπηγορευμένον τὸ νὰ ἐξαγγελῆται τὴν κρίσιν τοῦ Ὁρ. τὸ
 ἀπόρρητον ῥηματικὸν ἐπίθ. τοῦ ἀπαγορεύω.

§ 6. ἄρχειν] = ὅτι ἔκαμνον ἀρχὴν νὰ ὀμιλῆ· ἄρχω τοῦ λόγου = ἀρχίζω
 πρῶτος νὰ ὀμιλῶ, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς ἄλλους, οἱ ὅποιοι θὰ ὀμιλήσωσι κατό-
 πιν ἐμοῦ (ἀντίθ. παύω τοῦ λόγου)· τὸ δὲ ἄρχομαι τοῦ λόγου
 = κάμνω ἀρχὴν τῆς ὀμιλίας μου, τὴν ὅποιαν ἐγὼ ὁ ἴδιος θὰ τελειώσω
 (ἀντίθ. παύομαι τοῦ λόγου). Παρεκάλεσα] τὸ παρακαλεῖν παρὰ
 τοῖς ἀρχαίοις σημαίνει προσκαλεῖν, παροτρύνειν, παρακινεῖν, οὐχὶ δὲ
 καὶ ἰκετεύειν (δεῖσθαι, ἀντιβολεῖν), ἣν σημασίαν ἔχει ἐν τῇ καθωμίλημένῃ.
 πρὸς θεῶν καὶ πρὸς ἀνθρώπων] = κατὰ τὴν κρίσιν τῶν θεῶν καὶ τῶν

ἀνθρώπων, τοῦτο πράξω περὶ Ὀρόντα τοῦτουί. Τοῦτον γὰρ πρῶτον μὲν ὁ ἐμὸς πατὴρ ἔδωκεν ὑπὲρ ἑαυτοῦ εἶναι ἐμοί· ἐπεὶ δὲ ταχθεὶς, ὡς ἔφη αὐτός, ὑπὸ τοῦ ἐμοῦ ἀδελφοῦ οὗτος ἐπολέμησεν ἐμοὶ ἔχων τὴν ἐν Σάρδεσιν ἀκρόπολιν καὶ ἐγὼ αὐτὸν προσπολεμῶν ἐποίησα ὥστε δόξαι τούτῳ τοῦ πρὸς ἐμὲ πολέμου παύσασθαι,
 7 καὶ δεξιὰν ἔλαβον καὶ ἔδωκα· Μετὰ ταῦτα, ἔφη, ὦ Ὀρόντα, ἔστιν ὅ,τι σε ἠδίκησα; Ἀπεκρίνατο ὅτι οὐ. Πάλιν δὴ ὁ Κῦρος ἠρώτα· Οὐκοῦν ὕστερον, ὡς αὐτὸς σὺ ὁμολογεῖς, οὐδὲν ὑπ' ἐμοῦ ἀδικούμενος ἀποστάς εἰς Μυσσοὺς κακῶς ἐποίηεις τὴν ἐμὴν χώραν ὅ,τι ἐδύνω; Ἔφη ὁ Ὀρόντας. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Κῦρος, ὁπότε αὐτὸς ἐγνώσθαι τὴν σαυτοῦ δύναμιν, ἐλθὼν ἐπὶ τὸν τῆς Ἀρτέμιδος βωμὸν μεταμέλειν τέ σοι ἔφησθα καὶ πείσας ἐμὲ πιστὰ

ἀνθρώπων. **Τοῦτον γὰρ**] = τοῦτον δηλαδή. **ταχθεὶς**] = διαταχθεὶς. **αὐτὸν προσπολεμῶν**] τὸ αὐτὸν ἀντικείμεν. τοῦ ἐποίησα = πολεμῶν ἐναντίον αὐτοῦ ἔκαμον αὐτόν. . . (προσπολεμέω-ω). **δόξαι**] ἀπαρ. ἐνερ. ἀορ. α' τοῦ (δοκέει) δ ο κ ε ῖ = νὰ φανῆ καλὸν εἰς αὐτὸν νὰ παύσῃ τὸν κατ' ἐμοῦ πόλεμον. **δεξιὰν ἔλαβον καὶ ἔδωκα**] = ἐδώσαμεν χεῖρι· οἱ κάμνοντες συνθήκας ἐλάμβανον ὁ εἰς τοῦ ἄλλου τὴν δεξιὰν χεῖρα (συμβολικὴ πράξις περὶ ἀμοιβαίας ὑποσχέσεως, συμφωνίας κλπ.).

§ 7. **ἔστιν ὅ,τι σε ἠδίκησα**] = ὑπάρχει ἀδικία τις, τὴν ὁποῖαν ἐπραξα εἰς σέ; **Ἀπεκρίνατο ὅτι οὐ**] = ὅτι δὲν ὑπάρχει δηλ. ἀδικία τις, ὅτι δὲν τὸν ἠδίκησεν εἰς τίποτε· τὸ ἀποκρινομαί εἶναι α') ἀποθετικόν, ὡς ἐνταῦθα, = δίδω ἀποκρίσιν· β') παθητ. τοῦ ἀποκρίνω (ἀποχωρίζω) = ἀποχωρίζομαι· ἐπὶ τῆς α' σημασίας ὁ μέλλ. ἀποκρινομαι, ἀορ. ἀπεκρινάμην· ἐπὶ δὲ τῆς β' μέλλ. ἀποκριθήσομαι, ἀορ. ἀπεκρίθη. **οὐδὲν... ἀδικούμενος**] = ἂν καὶ οὐδόλως ἠδικεῖσο, ἀφοῦ ἀποστατήσας ἀπ' ἐμοῦ ἤλθεις εἰς τὴν χώραν τῶν Μυσῶν· Μυσοί = οἱ κάτοικοι τῆς Μυσίας, ἐπαρχίας πρὸς τὰ ΒΔ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. **ὅ,τι ἐδύνω;**] παρατ. τοῦ δύνω· α' ἢ φράσις ἐπιτείνει τὸ «κακῶς ἐποίηεις» = ἔβλαπτες ὅσον ἠδύνασο, τὰ μάλιστα ἔβλαπτες. **Ἔφη ὁ Ὀρόντας**] = ὁμολογεῖ, παρεδέχεται τοῦτο ὁ Ὀρόντας. **τὴν σαυτοῦ δύναμιν**] δηλ. τὴν ἀδυναμίαν σου, τὴν ἀσθενῆ δύναμίν σου. **τῆς Ἀρτέμιδος**] τῆς ἐν τῇ Ἐφέσῳ, τῆς ὁποίας ὁ ναός, ἐν τῶν ἐπὶ ταῦθα θαυμάτων τοῦ ἀρχαίου κόσμου, ἐνεπρήσθη ὑπὸ τοῦ Ἡροστράτου καθ' ἣν ἡμέραν ἐγεννήθη ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος. **ἔφησθα**] (τίνα ἄλλα ῥήματα λαμβάνουσι; τὴν κατάληξιν σθα ἐν τῷ β' ἐνικῶ προσ. τοῦ παρατ.·) **πιστὰ**] = ὄρκους· κυρίως πιστὰ = πίστιν παρέχοντα, πίστεως ἄξια· τοιαῦτα

πάλιν ἔδωκός μοι καὶ ἔλαβες παρ' ἐμοῦ ; Καὶ ταῦθ' ὠμολόγει ὁ Ὅρόντας. Τί οὖν, ἔφη ὁ Κῦρος, ἀδικηθεὶς ὑπ' ἐμοῦ νῦν τὸ τρίτον ἐπιβουλεύων μοι φανερός γεγονας ; Εἰπόντος δὲ τοῦ Ὅρόντα ὅτι οὐδὲν ἀδικηθεὶς, ἠρώτησεν ὁ Κῦρος αὐτόν· Ὅμολογεῖς οὖν περὶ ἐμὲ ἀδικος γεγενῆσθαι ; Ἡ γὰρ ἀνάγκη, ἔφη ὁ Ὅρόντας. Ἐκ τούτου πάλιν ἠρώτησεν ὁ Κῦρος· Ἔτι οὖν ἂν γένοιο τῷ ἐμῷ ἀδελφῷ πολέμιος, ἐμοὶ δὲ φίλος καὶ πιστός ; Ὁ δ' ἀπεκρίνατο ὅτι Οὐδ' εἰ γένοιμην, ὧ Κῦρε, σοὶ γ' ἂν ποτε ἔτι δόξαιμι. Πρὸς ταῦτα Κῦρος εἶπε τοῖς παροῦσιν· Ὁ μὲν ἀνὴρ τοιαῦτα μὲν πεποίηκε, τοιαῦτα δὲ λέγει· Ὑμῶν δὲ σὺ πρῶτος, ὧ Κλέαρχε, ἀπόφηναι γνώμην ὅ,τι σοι δοκεῖ. Κλέαρχος δ' εἶπε τάδε· Συμβουλεύω ἐγὼ τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐκποδῶν ποιῆσθαι ὡς τάχιστα, ὡς μηκέτι δέη τοῦτον φυλάττεσθαι, ἀλλὰ σχολῆ ἢ ἡμῖν τὸ κατὰ τοῦτον εἶναι τοῦς

δ' ἦσαν ἢ λόγοι (ὄρκοι) ἢ πράγματα (ὄμηροι)· ἰδὲ καὶ ἀνωτέρω ἀδ ε ξ ι ἂ ν ἔ λ α β ο ν κ α ι ἔ δ ω κ α σ .

§ 8. ἔφη] παρατ. τοῦ φημί, ὅστις ἔχει καὶ ἀορίστου σημασίαν (κλίνον τὸ φημί). **Τί... ἀδικηθεὶς**]=τίνα ἀδικίαν ἀδικηθεὶς ὑπ' ἐμοῦ τώρα τρίτην φοράν ἔχεις φανερωθῆ ὅτι με ἐπιβουλεύεις ; **περὶ ἐμῆ**]=ὡς πρὸς ἐμέ. **Ἡ γὰρ ἀνάγκη**] ἐνν. ἀεστί ν ὁ μ ο λ ο γ ῆ σ α ι σ = (ὁμολογῶ) διότι βέβαια εἶναι ἀνάγκη. **Ἐκ τούτου**]=μετὰ τοῦτο, κατόπιν τούτου. **Οὐδ' εἰ γένοιμην**]=οὐδὲ ἂν ἤθελον γείναι φίλος καὶ πιστός, εἰς σὲ βέβαια οὐδέποτε ἤθελον φανῆ ὅτι εἶμαι τοιοῦτος (δηλαδή φίλος καὶ πιστός)· καὶ ἂν ἐγινόμεν φίλος καὶ πιστός, δὲν θά με ἐθεώρεις τοιοῦτον.

§ 9. ἀπόφηναι] μ. ἀορ. α' προστακτ. τοῦ ῥήμ. ἀποφαίνομαι· λέγεται ἀποφαίνομαι γνώμην καὶ ἀπλῶς ἀποφαίνομαι. **ἐκποδῶν ποιῆσθαι**]=νά τον ἐκβάλλωμεν ἐκ τοῦ μέσου, φονεύσωμεν· τὸ ἐκποδῶν εἶναι ἐπίρρ. παραχθὲν ἐκ τῆς φράσεως ἐκποδῶν=ἐκτὸς τῶν ποδῶν, ἔξω τῶν ποδῶν· ὡσαύτως ἐπίρρημα εἶναι καὶ τὸ ἐμποδῶν κατὰ συνεχδρομὴν πρὸς τὸ ἐκποδῶν, σχηματισθὲν ἐκ τῆς φράσεως ἐν ποσί (ἐμποδῶν εἰμι=εἶμαι ἐμπόδιον). **φυλάττεσθαι**]=διὰ νὰ μὴ εἶναι ἀνάγκη πλέον νὰ προφυλαττώμεθα ἀπὸ τοῦτον· φυλάττω τινα = εἶμαι φύλαξ τινός· τὸ δὲ φυλάττωμαί τινα=προφυλάττομαι ἀπὸ τινος. **ἀλλὰ σχολῆ ἢ ἡμῖν**]=ἀλλὰ νὰ εὐκαιρῶμεν· σχολῆ=εὐκαιρία, ἀνάπαυλα (σχολή)· τὸ ἀντίθ. ἀσχολία=ἐλλειψις σχολῆς, εὐκαιρίας. **τὸ κατὰ τοῦτον ε**]

έθελοντάς φίλους εὖ ποιεῖν. Ταύτη δὲ τῇ γνώμῃ ἔφη
καὶ τοὺς ἄλλους προσθέσθαι.

- 10 Μετὰ ταῦτα, ἔφη, κελεύοντος Κύρου ἔλαβον τῆς
ζώνης τὸν Ὀρόνταν ἐπὶ θανάτῳ ἅπαντες ἀναστάντες
καὶ οἱ συγγενεῖς· εἶτα δ' ἐξῆγον αὐτὸν οἷς προσετάχθη.
Ἐπεὶ δὲ εἶδον αὐτὸν οἵπερ πρόσθεν προσεκύνουν, καὶ
τότε προσεκύνησαν, καίπερ εἰδότες ὅτι ἐπὶ θάνατον
11 ἄγοιτο. Ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν Ἀρταπάτου σκηνὴν εἰσῆχθη
τοῦ πιστοτάτου τῶν Κύρου σκηπτούχων, μετὰ ταῦτα
οὔτε ζῶντα Ὀρόνταν οὔτε τεθνηκότα οὔδεις εἶδε πώποτε
οὔδὲ ὅπως ἀπέθανεν οὔδεις εἰδὼς ἔλεγεν· εἰκαζον δὲ
ἄλλος ἄλλως· τάφος δ' οὔδεις πώποτε αὐτοῦ ἐφάνη.

= ὅσον ἀφορᾷ τοῦτον, δηλ. μεταχειριζόμενοι τὸν χρόνον, ὃν θὰ δαπανῶμεν προφυλαττόμενοι ἀπὸ τούτου, εὐεργετοῦντες τοὺς ἰκετούς φίλους. εὖ ποι-
εῖν] τοῦ εὖ ποιῶ, εὖ δρῶ καὶ εὖ ἐργάζομαι τινά = εὐεργετῶ τινά
(καὶ παθητ. εὖ πάσχω ὑπό τινος εὐεργετοῦμαι ὑπό τινος) ἀντίθετα
εἶναι κακῶς ποιῶ, κακῶς δρῶ καὶ κακῶς ἐργάζομαι τινά
= βλάπτω τινά (καὶ παθ. κακῶς πάσχω ὑπό τινος = βλάπτομαι ὑπό
τινος). καὶ τοὺς ἄλλους] = τοὺς ἐπὶ περὶ τὸν Κύρον ἀρίστους. προσθέ-
σθαι] = ὅτι συνεφώνησαν· ἀπαρ. μέσ. ἄορ. 6' τοῦ προστίθεμαι (προσ-
εθέμην). (Κλίνον τὸ προστίθεμαι).

§ 10. κελεύοντος] = κατὰ διαταγὴν τοῦ Κύρου, τοῦ Κύρου διατάξαν-
τος. τῆς ζώνης] = ἐκ τῆς ζώνης· = ἔλαβον ἀπὸ τῆς ζώνης τὸν Ὀρόνταν εἰς
θάνατον (καταδικάσαντες αὐτὸν εἰς θάνατον)· τοῦτο δ' ἦτο ἔθος τῶν Περσῶν.
καὶ οἱ συγγενεῖς] = ἀκόμη καὶ οἱ συγγενεῖς τοῦ Ὀρόντα. οἷς προσετά-
χθη] τὸ προσετάχθη εἶναι ἀπρόσωπον = προσταγὴ ἐγένετο· =
ἐκεῖνοι, εἰς τοὺς ὁποίους ἐδόθη προσταγὴ ὑπὸ τοῦ Κύρου νὰ ἐξαγάγωσιν αὐ-
τὸν εἰς θάνατον.

§ 11. σκηπτούχων] = κρατούντων τὸ σκήπτρον, σωματοφυλάκων. ὅπως
ἀπέθανεν] = οὔδὲ ἔλεγέ τις, γνωρίζων, κατὰ τῖνα τρόπον ἀπέθανε· τὸ εἰ-
δὼς ἀντιτίθεται πρὸς τὸ ἐπόμενον εἰκαζον] ἀναύξητ. παρατ. τοῦ εἰκά-
ζω (= συμπεραίνω), ὅστις ἀπαντᾷ καὶ μετ' αὐξήσεως ἤκαζον· ἐνν. κοί ἄν-
θρωποι (οἱ Πέρσαι) ἀποθανεῖν αὐτόν. ἄλλος ἄλλως] = ἄλλος
συνεπείραινεν, ὅτι ἀπέθανεν οὕτως, καὶ ἄλλος ἄλλως, κατ' ἄλλον τρόπον. τά-
φος δ' οὔδεις πώποτε αὐτοῦ ἐφάνη] = τάφος δὲ (μνημα) αὐτοῦ οὔδεῖς
ποτε ἕως τώρα ἐφανερῶθη.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ε' Ῥήματα κατὰ τὸ ἴσθημι σχηματιζόμενα

1) Ῥήματα ὀχηματιζόντα τὸν ἐνεδῶτα κατὰ τὸ ἴσθημι

Τόμυρις, ἡ τῶν Μασσαγετῶν βασιλεία, λέγεται τὴν τοῦ Κύρου κεφαλὴν ἐνθεῖναι εἰς ἀσκὸν αἵματος ἐμπεπλησμένον λέγουσα τάδε· Νῦν δὴ, ἄπληστε, ἐμπίμπλασο. Ἀλέξανδρος τὰ βασιλεία τὰ Περσικὰ ἐκέλευσεν ἐμπιμπράναι φάσκων δίκην ἐπιτιθέναι τοῖς Πέρσiais, ὅτι ποτὲ τὰς τε Ἀθήνας κατέσκαψαν καὶ τὰ ἱερὰ ἐνέπρησαν. Σοφοὶ ἤθητορες οὐ μείον ὀνινᾶσιν ἢ ἀνδρεῖοι στρατηγοί. Ἐῖ τις χρήματα συλλέξας μὴ ἐπίσταιτο χρῆσθαι αὐτοῖς, ὅμοιος ἂν εἴη τῷ κτησαμένῳ μὲν καλὸν ἔππον, μὴ ἐπίσταμένῳ δὲ ἵππεύειν. Οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐ προσίεντο τοὺς σοφιστὰς εἰς τὴν Σπάρτην, ἵνα μὴ τοὺς νέους ἐμπιμπλαῖεν ἄφθυμίας καὶ ἀσεβείας. Σωκράτης φησὶ τὸν ἀδικοῦντα οὐδέποτε ὀνίνασθαι. Οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς αἰχμαλώτους Αἰγινήτας ἐλυμήναντο ἀποκόπτοντες τὸν μέγαν τῆς δεξιᾶς χειρὸς δάκτυλον, ἵνα δόρυ μὲν φέρειν μὴ δύναιντο, κώπην δ' ἐλαύνειν δύναιντο. Οἱ παλαιοὶ ἠγοῦντο δίκαιον εἶναι τοὺς μὲν ἐχθροὺς βλάπτειν, ὅσον ἂν τις δύνηται, τοὺς δὲ φίλους ὀνίναναι, ὅσον ἂν τις δύνηται. Σωκράτης δὲ φησὶ κάλλιον εἶναι τοὺς ἐχθροὺς ποιῆσθαι φίλους. Εὐδαίμων ὢν ὁμως ἄσκει καρτερίαν καὶ ἐγκράτειαν, ἵνα δύνῃ καὶ τὴν τῆς τύχης μεταβολὴν ὄζον φέρειν· εὖ γὰρ ἐπίστω, ὅτι ἡ τύχη δύναται καὶ ἀνιστάναι καὶ ἀνατρέπειν. Φασὶ τὰ γράμματα τοῖς Ἕλλησι παραδοθῆναι ὑπὸ τῶν Φοινίκων. Φαίη τις ἂν τὸν Ἀύσανδρον τοὺς Λακεδαιμονίους πλέον βλάψαι ἢ ὀνήσαι· πολλὰ γὰρ χρήματα κομίσας εἰς τὴν Σπάρτην τοὺς πολίτας ἐνέπλησε πλεονεξίας καὶ ἄφθυμίας. Ἡ Ὑδρα οὕτω φοβερὰ ἦν, ὥστε Ἡρακλῆς οὐκ ἐδυνήθη αὐτὸς βιάσασθαι αὐτήν, ἀλλὰ τῷ Ἰόλεῳ ἐχρήσατο συμμάχῳ. Φαίδων ἔλεγεν ἀεὶ μὲν θαυμάσαι Σωκράτην, οὐπόποτε μέντοι μᾶλλον ἀγασθῆναι ἢ τῇ τελευταίᾳ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. Οἱ παλαιοὶ φιλόσοφοι ἔφασαν τὸν σοφὸν οὐδέποτε ἀπορεῖν, τὴν οὐσίαν ἔχοντα ἐν τῇ ψυχῇ. Ἀριστίππου οὖν ἀργύριον αἰτοῦντος, Διονύσιος ὁ τῶν Συρακοσίων τύραννος ἔλεγεν· Ἀλλὰ σὺ μὴν ἐφησθα τὸν σοφὸν οὐδέποτε ἀπορήσειν. Ὁ δ' Ἀριστίππος ἀπεκρίνατο· Τοῦτό φημι καὶ νῦν· ἀλλὰ δός, καὶ

διαλεχθῶμεν περὶ τούτου. Δόντος δὲ ἐκείνου τὸ ἀργύριον, Νῦν δὴ ἔφη, ἐπίσταιο ἄν, ὅτι ἐγὼ οὐκ ἀπορῶ.

2) Ῥήματα σχηματίζοντα τὸν ἀόριστον κατὰ τὸ ἔσθην

Ἐπαμεινώνδας ἀκούσας, ὅτι ὁ ὑπασπιστὴς αὐτοῦ χρήματα ἐδέξατο παρὰ τινος τῶν αἰχμαλώτων, Ἔμολ μὲν, ἔφη, ἀπόδος τὴν ἀσπίδα, σαυτῷ δὲ πρῖον κατηλεῖον· οὐκέτι γὰρ ἂν ἐθέλοις κινδύνους ὑποστῆναι, χρήματα κτησάμενος. Σκιπίων λέγεται διὰ παντὸς τοῦ βίου οὐδὲν οὔτε πρῖσθαι οὔτε ἀποδόσθαι· ἐβίω δὲ τέτταρα καὶ πεντήκοντα ἔτη. Ἀρτάβαζος ἐν Πλαταιαῖς γνούς, ὅπως τὸ πρᾶγμα ἀποβήσεται, ἀπέδρα ἐκ τῆς μάχης ἔχων τέτταρας μυριάδας Περσῶν. Ὑφ' ἠδονῆς ὁ φρόνιμος οὐχ ἀλίσκεται. Πανσανίας τοὺς τοῦ Ξέρξου συγγενεῖς τοὺς ἐαλωκότας ἐν Βυζαντίῳ κρούφα ἀφῆκε λέγων, ὅτι ἀποδεδράκασι· ἤλπιζε γὰρ βασιλέα χάριν ἀποδώσειν τῆς εὐεργεσίας. Τὴν ἀρετὴν οὐκ ἂν πρῖαισ χρημάτων, ἀλλὰ πόνον. Ἀριστιππος ἐρωτηθεὶς, τί ὀνήνησι ἢ φιλοσοφία, ἔφη· Ἐὰν πάντες οἱ νόμοι λυθῶσι, ἡμεῖς οἱ φιλόσοφοι νομίμως βιωσόμεθα. Κίρκη τῷ Ὀδυσσεῖ ἔλεγεν, ὅτι οὐ πρότερον ἤξει εἰς τὴν πατρίδα, πρὶν καταβαῖν εἰς Ἄδου συμβουλευσόμενος Τειρεσίᾳ τῷ μάντι. Ἐπεὶ Ζεὺς ἔμελλεν ἀφανιεῖν τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος μεγάλῳ ὕδατι, Προμηθεὺς πρὸς Δευκαλίωνα, Σύνθες, ἔφη, λάρανακα, καὶ εἰς ταύτην ἐνθεις τὰ ἐπιτήδεια ἔμβηθι μετὰ Πύρρας τῆς σῆς γυναικός, ἕως ἂν τὸ ὕδωρ ἀπορροῖ. Οὕτω δὴ οἱ μὲν ἄλλοι ἀνθρώποι διεφθάρσαν, Δευκαλίων δὲ καὶ Πύρρα ἐν τῇ λάρανακι διὰ τῆς θαλάττης ἐφέροντο ἡμέρας ἐννέα· ἐπεὶ δὲ τὸ ὕδωρ ἀπερροῖ, ἐκβάντες ἔθυσαν τῷ Δί. Λυσίας ὁ ῥήτωρ ἔγραψεν ὑπὲρ τινος ἀπολογίαν· Ὁ δὲ ἤκε λέγων· Πρῶτον μὲν ἀναγνούς τὸν λόγον ἔχαιρον· θανμαστὸς γὰρ ἐφαίνετο. Νῦν δὲ πολλάκις ἀνεγνωκῶς αὐτὸν φοβοῦμαι, μὴ οἱ δικασταὶ καταγνώσι ἐμοῦ· φαῦλος γὰρ φαίνεται ὁ λόγος. Λυσίας δὲ γελάσας, Θάρρει, ἔφη, οἱ γὰρ δικασταὶ ἅπαξ ἀκούσονται τοῦ λόγου. Κατὰ τοὺς τῶν Ἀθηναίων νόμους ὁ φονεὺς, ἐὰν ἀλῶ, θανάτῳ ζημιούται· ἐὰν δ' ἀποδρᾷ καταλιπὼν τὸ ὄπλον, τό γε ὄπλον ὀπίπτεται ἔξω τῆς Ἀττικῆς. Ὅτε αἱ Ἀθηναὶ ἐάλωσαν, οἱ ἐν τῇ ἀκροπόλει ὄντες ἀνδρεότατα ἡμύνοντο· τέλος δ' ἀναβεβηκότων τῶν Περσῶν ἐφευγον εἰς τὸν νεῶν. Οἱ δὲ Πέρσαι τούτους μὲν πάντας ἐφόνευσαν, τὴν δὲ ἀκροπόλιν ἐνέπρησαν. Σακράτης κελυθόμενος φεύγειν ἐκ τοῦ δεσποτηρίου τοὺς φίλους

ἔφεγγεν, ὅτι κελεύειεν αὐτὸν ἀποδρᾶναι ὡς δοῦλον ἄπιστον. Τοὺς φίλους μᾶλλον ἂν γνώιης ἐν δυστυχίᾳ ἢ ἐν εὐτυχίᾳ. Οἱ τοῦ Λυκούργου νόμοι τοῖς παισὶν ἐφίεσαν κλέπτειν ἐπιτήδεια, καὶ εἰ μὲν μὴ ἄλοιεν, ἐπηρείτο ἡ πανουργία καὶ ταχυτής, οἱ δ' ἄλόντες ἔμαστιγοῦντο. Φωκίων πέντε καὶ ἑβδομήκοντα ἑνιαυτοὺς ἐντιμότητα βεβιωκὼς τὸν βίον ἐτελεύτησεν αἰσχιστὰ· ὁ γὰρ δῆμος αἰτιασάμενος, ὅτι τὸν Πειραιᾷ Ἀντιπάτρῳ προδοίῳ, θάνατον κατέγνω αὐτοῦ. Μετὰ βραχὺν δὲ χρόνον οἱ Ἀθηναῖοι γνόντες, οἷον ἄνδρα ἀπέκτειναν, ἀνδριάντα μὲν αὐτοῦ χαλκοῦν ἀνέστησαν, τῶν δὲ κατηγόρων θάνατον κατέγνωσαν. Οἱ Ἀθηναῖοι πολὺν οἶτον ἔωνοῦντο ἐκ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Σικελίας· ἡ γὰρ Ἀττικὴ οἶτον ἔφυνεν οὐχ ἱκανόν. Ὅποτε Ἑρακλῆς μίαν κεφαλὴν Ὑδρας ἀποκεκοφῶς εἶη, δύο ἀνεφύοντο ἀντὶ τῆς μιᾶς. Ἐν Ἰσοῦ τὸ τοῦ Δαρείου στρατόπεδον ἐάλω· αὐτὸς δὲ ὁ Δαρεῖος πρῶτον μὲν ἐπὶ τοῦ ἄρματος ἔφευγεν, ἔπειτα δὲ τὸ ἄρμα ἀπολιπὼν καὶ τὸ ἱμάτιον ἐκδύς ἀνέβη ἐπὶ τὸν ἵππον. Οἱ Ἕλληνες ἔφασαν τὴν Ἀφροδίτην ἀναδύναϊ ἐκ τοῦ τῆς θαλάττης ἀφροῦ. Ἐπεὶ Ἰάσων τοὺς τοῦ δράκοντος ὀδόντας ἔσπειρεν, ἡ γῆ ἀνέφυσεν ἄνδρας ὀπλισμένους· ὁμοίως δὲ καὶ ἐκ τῆς τοῦ Κάδμου ὀπορᾶς φασὶν ἀναφῦναι ἐν ταῖς Θήβαις στρατιὰν ὀπλισμένην. Νέος πεφυκὼς πολλὰ χρησιτὰ μάνθανε. Ἐν τῇ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίᾳ μέρος τι τῶν Περσικῶν νεῶν κατέδν, αἱ δὲ λοιπαὶ ἔφυγον εἰς τὸν Ἑλλήσποντον. Οἱ Φωκαεῖς, ἵνα μὴ δουλοῦντο ὑπὸ τῶν Περσῶν, τὴν πόλιν κατέλιπον, μύθρον σιδηροῦν καταδύσαντες εἰς τὴν θάλατταν καὶ συνθέμενοι μὴ πρότερον ἤξειν εἰς τὴν Φώκαιαν, πρὶν ἂν ὁ μύθρος ὁ καταδεδυκὼς πάλιν ἀναβῆ ἔκ τῆς θαλάττης.

Μικτὰ παραδείγματα

Ἐν τῷ τοῦ Πύρρου στρατοπέδῳ ἦν Κινέας τις, ἀνὴρ σοφὸς μὲν γῶναι τὰ ἄριστα, δεινὸς δὲ πείθειν τοὺς ἀκούοντας, ὥστε Πύρρος ἔλεγε πλείους πόλεις ἑλωκέναι τοῖς τοῦ Κινέου λόγοις ἢ τοῖς ἑαυτοῦ ὄπλοις. Οὗτος οὖν ὁ Κινέας ἐπιστάμενος, ὅτι ὁ βασιλεὺς πολλὰ ἔθνη καταστρεφόμενος οὐδέποτε ἐμπύμπλαται, ἀλλὰ μείζονος ἀεὶ δυνάμεως ἐφίεται, τὰδε ποτὲ διελέχθη τῷ Πύρρῳ. Ὡ βασιλεῦ, ἔφη, εἰ δοίη ἡμῖν θεὸς νικᾶν τοὺς Ῥωμαίους, τί χρησόμεθα τῇ νίκῃ; Καὶ ὁ Πύρρος, Ἐρωτῆς, ἔφη, πρᾶγμα φανερόν· ὅταν γὰρ κρατήσωμεν τῶν Ῥωμαίων, οὐδεὶς ἐκεῖ οὔτε βάρβαρος οὔτε Ἕλλην δυνήσεται ἀντιστῆναι, ἀλλ' ἄ-

λούσης τῆς Ῥώμης ἀλώσεται ἅπασα ἡ Ἰταλία· τοῦτο δὲ τὸ κτήμα πόσου ἀξίον ἐστίν, ἐπίσταιο ἄν. Μικρὸν οὖν διαλιπὼν ὁ Κινέας, Ἰταλίας δέ, ἔφη, κρατήσαντες τί ποιήσομεν ; Καὶ ὁ Πύρρος οὐπω γνοὺς τὴν ἐκείνου γνώμην, Ἐγγύς, ἔφη, ἡ Σικελία τὰς χεῖρας ἐκτείνει, νῆσος εὐδαίμων, ἣ νῦν γε ἀλόη ἄν ὀλίγω πόνῳ, ἐπειδὴ Ἀγαθοκλῆς τὴν αὐτοῦ πόλιν ἀπολέλοιπε. Φαίην ἄν, ἔφη ὁ Κινέας· ἀλλ' ὅταν ἀλῶ καὶ αὕτη, ἄρα τέλος ἐπιθήσεις τῇ στρατείᾳ ; Θεός, ἔφη ὁ βασιλεὺς, νικᾶν διδοίη καὶ κατορθοῦν· οὗτοι δὲ προάγωνες ἄν εἴεν πραγμάτων μεγάλων· τίς γὰρ οὐκ ἄν ἐφειέτο Διβύης καὶ Καρχηδόνος, ἦν Ἀγαθοκλῆς ὀλίγον δεῖν ἐξεπολιόρκησεν ἀποδρᾶς ἐκ τῶν Συρακουσῶν κρούφα καὶ τὴν θάλατταν διαβὰς ναοὶν ὀλίγαις ; τῆς δὲ Διβύης ὅταν κατασιῶμεν κύριοι, εὐ ἐπίστω, ὅτι οὐδεὶς ἔτι ἀντιστήσεται ἡμῖν. Ὁρθῶς λέγεις, ὁ Κινέας ἀπεκρίνατο· ἀλλ' ὅταν πάντα ταῦτα ἔχωμεν καὶ πάσης τῆς γῆς ἄρχωμεν, τί ποιήσομεν, ὦ Πύρρε ; Καὶ ὁ βασιλεὺς γελάσας, Σχολάσομεν, ἔφη, καὶ οἶτων καὶ οἶνον ἐμπληροθησόμεθα καὶ ἐν ἡδοναῖς καὶ παιδιαῖς βιωσόμεθα. Ἐνθα δὴ ὁ Κινέας, Θαυμάζω, ἔφη, βασιλεῦ, ὅτι πόνων μεγάλων καὶ πολλοῦ αἵματος πρῆσθαι ἐπιθυμεῖς, ὃ ἤδη ἔχεις· τί γὰρ νῦν ἡμᾶς κωλύει σχολάζειν καὶ οἶτων ἐμπίμπλασθαι καὶ ζῆν ἐν πάσῃ ἡδονῇ ; —Τούτοις τοῖς λόγοις ὁ Κινέας ἐλύπησε μᾶλλον ἢ μετέθηκε τὸν Πύρρον, γνόντα μὲν ὅσα ἀγαθὰ ἀπέλειπεν, ἀφίεσθαι δὲ οὐ δυνάμενον κενῶν ἐλπίδων.

ΚΕΦΑΛ. Ζ' (§ 1—20)

ἌΟ Κύρος ἐπιθεωρήσας ἐν Βαβυλωνίᾳ σύμπαντα τὸν στρατὸν νυκτὸς καὶ μεγάλας ἀμοιβὰς τοῖς στρατηγοῖς τῶν Ἑλλήνων ὑποσχόμενος πορεύεται κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.

Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς Βαβυλωνίας σταθμοὺς 1
 τρεῖς παρασάγγας δώδεκα. Ἐν δὲ τῷ τρίτῳ σταθμῷ
 Κύρος ἐξέτασιν ποιεῖται τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων
 ἐν τῷ πεδίῳ περὶ μέσας νύκτας· ἐδόκει γὰρ εἰς τὴν

§ 1. περὶ μέσας νύκτας] = περὶ τὸ μέσον τῆς νυκτός, περὶ τὸ μεσο-
 νύκτιον· αἱ νύκτες ἐν τῷ πληθ = νυκτεριναὶ ὥραι. ἐδόκει] = ἐνόμιζεν ὁ

ἐπιούσαν ἕω ἤξειν βασιλέα σὺν τῷ στρατεύματι μα-
 χούμενον· καὶ ἐκέλευσε Κλέαρχον μὲν τοῦ δεξιοῦ κέρως
 2 τοῦ διέταξε. Μετὰ δὲ τὴν ἐξέτασιν ἅμα τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρα
 ἦκοντες αὐτόμολοι παρὰ μεγάλου βασιλέως ἀπήγγελλο-
 ν Κύρω περὶ τῆς βασιλέως στρατιᾶς.

Κῦρος δὲ συγκαλέσας τοὺς στρατηγούς καὶ λοχα-
 γοὺς τῶν Ἑλλήνων συνεβουλεύετό τε πῶς ἂν τὴν μά-
 3 χην ποιοῖτο καὶ αὐτὸς παρήνει θαρρύνων τοιάδε· Ὁ-
 ἄνδρες Ἕλληνες, οὐκ ἀνθρώπων ἀπορῶν συμμάχους
 ὑμᾶς ἄγω, ἀλλὰ νομίζων ἀμείνους καὶ κρείττους πολ-

Κῦρος. εἰς τὴν ἐπιούσαν ἕω] = ἐντὸς τῆς ἐπομένης αὐγῆς· τὸ μὲν ἐπιού-
 σαν μετοχ. τοῦ ἕπειμι, ὅπερ εἶναι μέλλων τοῦ ἐπέρχομαι· τὸ δὲ
 ἕω οὐσ. τῆς β' ἀττικῆς κλίσεως· ἡ ἕως = αὐγὴ καὶ ἡ ὥς (ἡοῦς, ἡοῖ, ἡῶ,
 ἡῶς)· τὰ δύο σιγμολήκτα θηλ. τρίτόκλιτα αἰδῶς καὶ ἡῶς ἐν τῇ ἐνικῇ
 αἰτιατ. περισπῶνται, τὴν δὲ ἐνικὴν κλητ. σχηματ. ὁμοίαν τῇ ὄνομι., τὰ δὲ
 φωνηεντόληκτα εἰς ὦ θηλ. ὀξύνονται ἐν τῇ ἐνικῇ αἰτιατ. σχηματίζουσι δὲ
 τὴν ἐνικὴν κλητ. ὁμοίαν τῇ ἐνικῇ δοτικῇ (τὴν πειθῶ, τὴν λεχῶ, Λη-
 τῶ, Κλειῶ, Ἐρατῶ, Κλωθῶ—ὦ πειθοῖ, λεχοῖ κλπ.). μαχού-
 μενον] μετοχ. ἀττικοῦ μέλλ. τοῦ ῥ. μάχομαι. κέρως] τὸ κέρως, γεν.
 κέρωτος καὶ κέρως καὶ πληθ. τὰ κέρωτα καὶ κέρω (τὸ α ἐν τῷ
 πληθ. εἶναι βραχύ). διέταξε] = ἔθεσεν εἰς τάξιν, παρέταξεν.

§ 2. αὐτόμολοι] = αὐθόρμητοι, δηλ. λιποτάκται (ἐκ τοῦ αὐτὸς καὶ
 τῆς ῥίζης μολ- τοῦ ῥ. βλώσχω = ἔρχομαι, ἀόρ. β' ἔμολον (= ἦλθον),
 μέσ. μέλλων μολοῦμαι = θὰ ἔλθω. ἀπήγγελλον] = ἔφερον ἀγγε-
 λίας. στρατιᾶς] ἡ στρατιὰ = στρατός, ἡ δὲ στρατεία = ἐκστρατεία.
 συνεβουλεύετο] = σὺν αὐτοῖς ἐβουλεύετο = συνησχέπετο μετ' αὐ-
 τῶν. μάχην ποιοῖτο] τὸ μάχην ποιοῦμαι περίφρασις τοῦ ῥ. μάχο-
 μαι· τὸ δὲ μάχην ποιοῶ = δίδω ἀφορμὴν μάχης. παρήνει] παρατατ.
 τοῦ παραινέω-ῶ (παρὰ-αἰνέω-ῶ) = συμβουλεύω. θαρρύνων] θαρ-
 ρῶ ἀμετ. = ἔχω θάρρος· θαρρύνω μεταβ. = ἐμβάλλω θάρρος· οὕτως ἀλ-
 γῶ—ἀλγύνω, κρατῶ—κρατύνω κτλ. Λέγεται θαρσῶ καὶ θαρρῶ,
 διὸ θάρσος καὶ θάρρος, χερσόνησος καὶ χερρόνησος, ἄρσην
 καὶ ἄρρην κλ. Τὸ διπλοῦν ρρ ἄντι ρσ καὶ τὸ τε ἄντι σσ (θάλασσα—
 θάλαττα) παρεδέξαντο οἱ Ἀττικοὶ ἀπὸ τοῦ Περικλέους.

§ 3. οὐκ ἀνθρώπων ἀπορῶν] = ὄχι διότι στεροῦμαι ἀνθρώπων...
 ἀλλὰ διότι νομίζω... ἀμείνους καὶ κρείττους] συγκριτικὰ τοῦ ἀγαθός·
 ἀνόμοια κατὰ σημασ. ἀμείνων = μᾶλλον ἀγαθὸς τὴν ψυχὴν, ἐναρετώ-

λῶν βαρβάρων ὑμᾶς εἶναι, διὰ τοῦτο προσέλαβον. Ὅπως οὖν ἔσεσθε ἄνδρες ἀξιοὶ τῆς ἐλευθερίας ἧς κέκτησθε καὶ ἧς ὑμᾶς εὐδαιμονίζω. Εὖ γὰρ ἴστε, ὅτι τὴν ἐλευθερίαν ἐλοίμην ἂν ἀνθ' ὧν ἔχω πάντων καὶ ἄλλων πολλαπλασίων. Ὅπως δὲ καὶ εἰδῆτε εἰς οἶον ἔρχεσθε ἀγῶνα, 4 ὑμᾶς εἰδῶς διδάξω. Τὸ μὲν γὰρ πλῆθος πολὺ καὶ κραυγῇ πολλῇ ἐπίασιν· ἂν δὲ ταῦτα ἀνάσχησθε, τᾶλλα καὶ αἰσχυνεῖσθαι μοι δοκῶ οἴους ἡμῖν γνῶσεσθε τοῦς ἐν τῇ χώρᾳ ὄντας ἀνθρώπους. Καὶ εὖ τῶν ἐμῶν γενομένων,

τερος, διαφέρων τὰ ψυχικὰ προτερήματα· κρεῖττων = γενναϊότερος, ὑπέρτερος κατὰ τὴν σωματικὴν δύναμιν· βέλτερον = ἠθικώτερος, μᾶλλον ἀγαθὸς κατὰ τὰ ἠθικὰ προτερήματα· καλλίων = ὠραιότερος, ὑπέρτερος κατὰ τὴν σωματικὴν καλλονήν. Ἀντίθ. τοῦ καλὸς (= ὠραίος) εἶναι τὸ αἰσχρός (= ἄσχημος, δυσειδής). Ὅπως οὖν ἔδεσθε] ἐννοεῖται ὁ ῥᾶτε ἡ σχοπεῖτε = κυττάζετε λοιπὸν τίνι τρόπῳ θὰ φανῆτε ἄνδρες. ἧς κέκτησθε] καθ' ἑλξίν, ἀντὶ «ἦν κέκτησθε» (τίνες οἱ ἄλλοι παρακείμενοι οἱ μονολεκτικῶς ἐν τῇ ὑποτ. καὶ τῇ εὐκτ. σχηματιζόμενοι καὶ πῶς σχηματίζεται ἡ ὑποτακτ. καὶ εὐκτ. αὐτῶν;). καὶ ἧς] = καὶ ἕνεκα τῆς ὁποίας· γεν. τῆς αἰτίας. εὐδαιμονίζω] = θεωρῶ ὑμᾶς εὐδαίμονας, τὸ δὲ εὐδαίμων ἐωῶ = εἶμαι εὐδαίμων. ἴσπε] προστακτ. τοῦ οἶδα (κλίνον τὸ οἶδα). ἀνθ' ὧν ἔχω] ἑλξίς, ἀντὶ «πάντων, ἃ ἔχω» = περισσότερον ὄλων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἔχω. παραπλησίων] παραπλήσιος, -ία, -ιον ἢ ὁ καὶ ἡ παραπλήσιος, τὸ -πλήσιον.

§ 4. εἰς οἶον ἔρχεσθε ἀγῶνα] = οἶός ἐστιν ὁ ἀγῶν, ἐφ' ὃν ἔρχεσθε = τὸν ὁποῖον ἀναλαμβάνετε. Τὸ μὲν γὰρ πλῆθος] = δηλαδή τὸ μὲν πλῆθος (τῶν Περσῶν) εἶναι πολὺ. ἐπίασιν] ἐνν. οἱ Πέρσαι (ἐπεμ — ἐπί ἐμι). ταῦτα] δηλ. τὸ πλῆθος καὶ τὴν μετὰ πολλῆς κραυγῆς ὁρμήν. ἀνάσχησθε] ὑποτακτ. μέσ. ἄορ. 6' τοῦ ἀνέχομαι = ὑπομείνητε (κλίνετε τὸν παρατατ. καὶ τὸν μέσ. ἄορ. 6'). τᾶλλα] = κατὰ τὰ ἄλλα. καὶ αἰσχυνεῖσθαι] ὁ καὶ προσθετ. = πρὸς τούτοις μοὶ φαίνεται, ὅτι θὰ ἐντραπῶ· τὸ αἰσχυνεῖσθαι μέσ. μέλλ. τοῦ αἰσχύνομαι. οἴους ἡμῖν γνῶσεσθε] τὸ οἶος = τοιοῦτος γάρ· = θὰ γνωρίσητε, ὅτι τοιοῦτοι ἄνθρωποι (δειλοὶ) μᾶς εἶναι οἵ ἐν τῇ χώρᾳ (όντες, οἰκοῦντες)· τὸ ἡμῖν δοτ. ἠθικῆ, τὸ δὲ ἄνθρωπος πολλάκις, ὡς ἐνταῦθα, ἀντίθετον πρὸς τὸ ἀνήρ (= ἔξοχος, ἀνδρείος, γενναῖος), σημαίνει δὲ τὸν τυχαῖον. Καὶ εὖ τῶν ἐμῶν γενομένων] = καὶ ἐὰν τὰ ἐμὰ εὖ γένηται = ἂν ὑπάγουν καλὰ τὰ πράγματά μου, ἐὰν νικήσω· τὸ ἐμῶν κτητ. ἄντων. γένους οὐδ. (Ἀντὶ τῆς ἐός, ἐή, ἐδν τί μεταχειρίζονται οἱ πεῖσοι συγγρα-

ἐγὼ ὑμῶν τὸν μὲν οἶκαδε βουλόμενον ἀπιέναι τοῖς οἰκοῖς ζηλωτὸν ποιήσω ἀπελθεῖν, πολλοὺς δ' οἶμαι ποιήσιν τὰ παρ' ἐμοὶ ἐλέσθαι ἀντὶ τῶν οἶκοι.

5 Ἐνταῦθα Γαυλίτης παρῶν φυγὰς Σάμιος, πιστὸς δὲ Κύρῳ, εἶπεν· Καὶ μὲν, ὦ Κύρε, λέγουσί τινες, ὅτι πολλὰ ὑπισχνῆ νῦν διὰ τὸ ἐν τοιοῦτῳ εἶναι, ἂν δ' εὖ γένηται τι, οὐ μεμνήσεσθαί σέ φασιν· ἔνιοι δὲ οὐδ' εἰ μεμνηῶ τε καὶ βούλοιο δύνασθαι ἂν ἀποδοῦναι ὅσα
6 ὑπισχνῆ. Ἀκούσας ταῦτα ἔλεξεν ὁ Κύρος· Ἄλλ' ἔστι μὲν ἡμῖν, ὦ ἄνδρες, ἡ ἀρχὴ ἡ πατρώα πρὸς μὲν μεσημβρίαν μέχρι οὗ διὰ καῦμα οὐ δύνανται οἰκεῖν ἄνθρωποι, πρὸς δὲ ἄρκτον μέχρι οὗ διὰ χειμῶνα· τὰ δ'

φεῖς;). τοῖς οἶκοι] = θὰ κάμω νὰ ἐπανεῖλθῃ ζηλευτὸς εἰς τοὺς ἐν τῇ πατρίδι του, δηλ. εἰς τοὺς συμπολίτας του. **ζηλωτὸν**] ῥήματ. ἐπίθ. τοῦ ζήλω οὐμαί = ἄξιον νὰ ζηλωταί (τὰ εἰς -τὸς τίνος διαθέσεως εἶναι καὶ τί σημαίνουσιν;). **οἶμαι**] = νομίζω, ὅτι θὰ κάμω (διὰ τῶν πρὸς αὐτοὺς εὐεργεσιῶν μου) νὰ προτιμήσωσι τὰ παρ' ἐμοὶ ἀντὶ τῶν ἐν τῇ πατρίδι των (τὴν χώραν μου, τὴν Περσίαν, ἀντὶ τῆς ἰδικῆς των).

§ 5. Ἐνταῦθα] σύνδ. χρον. = τότε. **Καὶ μὲν**] = καὶ ὁμῶς· τὸ μ ἢ ν σύνδ. ἀντιθ. **πολλὰ**] = πολλὰς ὑποσχέσεις δίδεις. **ὑπισχνῆ**] β' ἐν. πρόσωπ. τοῦ ἐνεστ. τῆς ὀριστικῆς (ὅπερ καὶ ὑπισχνεῖ γράφεται) τοῦ β. ὑπισχνοῦμαι, μέσ. ἀόρ. β' ὑπεσχόμην (κλίνατε τὸν μέσ. ἀόρ. β'). **διὰ τὸ ἐν τοιοῦτῳ εἶναι**] = διότι εὐρίσκεσαι ἐν τοιαύτῃ (δυσχερεῖ) θέσει, μάχης ἐπικειμένης. **εὖ γένηται τι**] = εἰάν συμβῆ εὐτυχία τις, δηλ. εἰάν νικήσῃς. **μεμνήσεσθαι**] ἀπαρ. τετελεσμ. μέλλ. τοῦ μιμνήσκομαι = λέγουσιν, ὅτι σὺ ἐξάπαντος θὰ λησμονήσῃς, δὲν θὰ ἐνθυμηθῆς τὰς ὑποσχέσεις). **ἔνιοι δὲ**] ἐνν. λέγουσι. **μεμνηῶ**] β' πρόσωπ. εὐκτικ. παρακειμ. μονολεκτ. τοῦ β. μιμνήσκομαι (τίνων ἄλλων ῥήμ. ἢ ὑποτακτ. καὶ ἢ εὐκτ. ἐκφέρεται μονολεκτικῶς;). **δύνασθαι**] = καὶ εἰάν ἤθελες ἐνθυμηθῆ καὶ ἐπεθύμεις (νὰ ἀποδώσῃς ὅσα ὑπόσχεσαι), δὲν θὰ ἠδύνασο νὰ ἀποδώσῃς ὅσα ὑπόσχεσαι).

§ 6. Ἄλλ' ἔστι μὲν ἡμῖν] ἔστι μοί τι = ἔχω = ἀλλ' ἔχομεν μὲν ἡμεῖς (ἐγὼ καὶ ὁ ἀδελφός μου). **ἡ ἀρχὴ ἡ πατρώα**] = τὸ κράτος τοῦ πατρός· ὁ πατρώος, ἡ πατρώα, τὸ πατρώον = ὁ τοῦ πατρός (πατρός κληρός—ὡα οὐσία), πάτριος δὲ = ὁ προγονικός, ὁ πατροπαράδοτος (πάτρια ἱερά, ἔθνη—πάτριος θεοί). **μέχρι οὗ**] = μέχρι τοῦ τούτου, οὗ = μέχρι τούτου τοῦ σημείου, ὅπου. **χειμῶνα**] = ψύχος· ἡ λέξις χειμῶν εἰ-

ἐν μέσῳ τούτων πάντα σατραπεύουσιν οἱ τοῦ ἔμου
 7 ἀδελφοῦ φίλοι. Ἦν δὲ ἡμεῖς νικήσωμεν, ἡμᾶς δεῖ τοὺς
 ἡμετέρους φίλους τούτων ἐγκρατεῖς ποιῆσαι. Ὅστε οὐ
 τοῦτο δέδοικα μὴ οὐκ ἔχω ὅ,τι δῶ ἐκάστῳ τῶν φίλων,
 ἂν εὖ γένηται, ἀλλὰ μὴ οὐκ ἔχω ἱκανοὺς οἷς δῶ. Ὑμῶν
 8 δὲ τῶν Ἑλλήνων καὶ στέφανον ἐκάστῳ χρυσοῦν δώσω.

Οἱ δὲ ταῦτα ἀκούσαντες αὐτοὶ τε ἦσαν πολὺ προθυ-
 μότεροι καὶ τοῖς ἄλλοις ἐξήγγελλον.

Εἰσῆσαν δὲ παρ' αὐτὸν οἱ τε στρατηγοὶ καὶ τῶν ἄλ-
 λων Ἑλλήνων τινὲς ἀξιούντες εἰδέναί τί σφίσιιν ἔσται,
 9 εἰάν κρατήσωσιν. Ὁ δὲ ἐμπιμπλὰς ἀπάντων τὴν γνώ-
 μην ἀπέπεμπε. Παρεκελεύοντο δ' αὐτῷ πάντες ὅσοι-
 περ διελέγοντο μὴ μάχεσθαι, ἀλλ' ὀπισθεν ἑαυτῶν τάτ-
 τεσθαι. Ἐν δὲ τῷ καιρῷ τούτῳ Κλέαρχος ᾧδὲ πως ἤρετο
 τὸν Κῦρον· Οἶει γάρ σοι μαχεῖσθαι, ᾧ Κῦρε, τὸν ἀδελ-
 φόν; Νῆ Δί', ἔφη ὁ Κῦρος, εἶπερ γε Δαρείου καὶ Πα-
 ρυσάτιδός ἐστι παῖς, ἐμὸς δ' ἀδελφός, οὐκ ἀμαχεῖ ταῦτ'
 ἐγὼ λήψομαι.

ναὶ περιεκτικὴ=πολλὰ χεύματα (χέω) ἔχων διὸ σημαίνει ψῦχος, τρικυμῶν
 καὶ τὴν ὥραν τοῦ ἔτους. **σατραπεύουσιν**]=διοικοῦσι πάντα ὡς σατράπαι.

§ 7. **ἐγκρατεῖς**]=κυρίως ἄρχοντας. **μὴ οὐκ ἔχω**]=ὥστε δὲν φοβοῦ-
 μαι τοῦτο, μήπως δὲν ἔχω τί νὰ δώσω εἰς ἕκαστον τῶν φίλων. **ἱκανοὺς**]=
 ἀρκετοὺς. **στέφανον... χρυσοῦν**] ὁ χρυσοῦς στέφανος ἦτο μᾶλλον τιμητικὴ
 ἀμοιβή.

§ 8. **Οἱ δὲ**] δηλ. στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί. **καὶ τοῖς ἄλλοις**] = εἰς
 τοὺς μὴ ἀκούσαντας κατωτέρους ἀξιωματικοὺς καὶ ὀπλίτας. **τί σφίσιιν ἔσται**]
 =τί θὰ λάθωσιν αὐτοί, τί θὰ ἔχωσιν.

§ 9. **ἐμπιμπλὰς ἀπάντων τὴν γνώμην**]=ἱκανοποιῶν τὴν ἐπιθυμίαν
 πάντων ἐν γενεῖ· ἐ μ π ι μ π λ ᾶ ς μετοχ. ἐνεργ. ἐνεστ. τοῦ ἐ μ π ἰ μ λ η-
 μι (ἐ ν - π ἰ μ π λ η μι, θεμ. π λ α - καὶ μετ' ἐνεστωτ. ἀναδιπλ. καὶ μ
 εὐφωv. π ι μ π λ α -. Μέσ. καὶ παθ. π ἰ μ π λ α μ α ι καὶ μετὰ τῆς ἐν προθ.
 ἐ μ π ἰ μ π λ α μ α ι. Παρατ. ἐνεργ. ἐ ν - ε π ἰ μ π λ η ν, μέσ. καὶ παθ. ἐ ν - ε-
 π ι μ π λ ᾶ μ η ν. ᾧδὲ πως] τὸ μὲν ᾧδὲ τροπ. ἀναφορ. ἐπίρρ., τὸ δὲ π ω ς
 =π ῶ ς ἀόριστ. τροπικὸν ἐπίρρ.=κᾶπως (ὁ τόνος ἀνεπιβάσθη εἰς τὴν λήγου-
 σαν τῆς προηγ. λέξεως, διατί;). ἤ ρ ε τ ο] μέσ. ἀόρ. β' τοῦ ἐ ρ ω τ ᾶ ω - ᾧ (κλίνον
 τὸν μέσ. ἀόρ. β' καὶ τὸν μέσον μέλλοντα τοῦ ἐρωτῶ). **Οἶει γάρ**]=ἀλήθως
 νομίζεις. **Νῆ**] πρόθ. καταχρηστ. **Δί'**]=Δ ἰ α =ναὶ μὰ τὴν ἀλήθειαν νομίζω,
 ὅτι θὰ πολεμήσῃ κατ' ἐμοῦ ὁ ἀδελφός μου. **ἀμαχεῖ**] τροπ. ἐπίρρ.=ἄνευ μάχης.

Ἐνταῦθα δὴ ἐν τῇ ἐξοπλισίᾳ ἀριθμὸς ἐγένετο τῶν 10 μὲν Ἑλλήνων ἄσπις μυρία καὶ τετρακοσία, πελτασταὶ δὲ δισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι, τῶν δὲ μετὰ Κύρου βαρβάρων δέκα μυριάδες καὶ ἄρματα δρεπανηφόρα ἀμφὶ τὰ εἴκοσι. Τῶν δὲ πολεμίων ἐλέγοντο εἶναι ἑκατὸν καὶ 11 εἴκοσι μυριάδες καὶ ἄρματα δρεπανηφόρα διακόσια. Ἄλλοι δ' ἦσαν ἑξακισχίλιοι ἰππεῖς, ὧν Ἀρταγέρσης ἤρ- 12 χεν· οὗτοι δ' αὖ πρὸ αὐτοῦ βασιλέως τεταγμένοι ἦσαν. Τοῦ δὲ βασιλέως στρατεύματος ἦσαν ἄρχοντες τέττα- 12 ρες, τριάκοντα μυριάδων ἕκαστος, Ἀβροκόμας, Τισσαφέρνης, Γωβρύας, Ἀρβάκης. Τούτων δὲ παρεγένοντο ἐν τῇ μάχῃ ἐνενήκοντα μυριάδες καὶ ἄρματα δρεπανη- 13 φόρα ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα· Ἀβροκόμας δὲ ὑστέρησε τῆς μάχης ἡμέρας πέντε, ἐκ Φοινίκης ἐλαύνων. Ταῦτα 13 δ' ἠγγελλον πρὸς Κύρον οἱ αὐτομολήσαντες ἐκ τῶν

§ 10. Ἐνταῦθα δὴ] = τότε λοιπόν. ἐν τῇ ἐξοπλισίᾳ] = τῇ ἐξοπλίσει, τῷ ἐξοπλισμῷ (ἐπιθεωρήσει), ἐν καιρῷ τῆς ἐπιθεωρήσεως. τὸ ἐν τῇ ἐξοπ- 11 σίᾳ ἐπεξήγ. τοῦ ἐν τῷ ἔνταῦθα. Διὰ τοῦ ἐν τῷ ἔνταῦθα δὴ ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἐν 1 § ἐξέτασιν, διακοπεῖσάν ὑπὸ τοῦ λόγου τοῦ Κύρου πρὸς τοὺς στρατηγούς. ἄσπις μυρία] ἢ ἄσπις μετωνυμικῶς = ἄσπιδοφόροι· ὡς τὰ ὄπλα = ὀπλίται, ἢ πέλτη = πελτασταί, ἢ ἴππος = ἰππεῖς, ἢ λόγχη = λογχοφόροι· ὅρα τὴν ἀνώμαλον χρῆσιν τοῦ μυρία καὶ τετρακοσία ἐν τῷ ἐν. κατὰ συμφωνίαν πρὸς τὸ ἄσπις· οἱ Ἕλληνες ἀριθμηθέντες εὐρέθησαν δέκα χιλ. καὶ τετρακόσιοι ἄσπιδοφόροι, ἧτοι ὀπλίται (τῆς ἀσπίδος ὄντος τοῦ κυρίου ὄπλου), καὶ πελτασταὶ δύο χιλ. πελτασταί] = οἱ ἐλαφρῶς ὀπλισμένοι, οἱ φέροντες πέλτην = μικρὰν μηχανοειδῆ ἀσπίδα· τὸ ἀντίθ. ὀπλίται = οἱ βαρέως ὀπλισμένοι. δρεπανηφόρα] = πολεμικὰ ἄρματα φέροντα δρέπανα ἐπὶ τῶν ἀξόνων πλαγίως διευθυνόμενα.

§ 11. ἐλέγοντο] διὰ τοῦ ἐλέγοντο ὁ Ξενοφῶν δὲν ἀναλαμβάνει τὴν εὐθύνην τῆς ἀκριβείας τοῦ ἀριθμοῦ. ἄλλοι δὲ] = πρὸς δὲ τούτοις ἦσαν 6,000 ἰππεῖς. τεταγμένοι ἦσαν] = τεταγμένοι ἔμπροσθεν αὐτοῦ τοῦ βασιλέως· περιφρ. ὑπερσ. τοῦ β. τὰ σσομαί· οἱ μονολ. τύποι τοῦ γ' πληθ. προσ. τ ε- 12 τὰ χαταί (παρακ.) καὶ ἐτετάχατο (ὑπερσ.) εἶναι Ἴωνικοὶ καὶ σπανίως ἀπαντῶσι παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς.

§ 12. ἐν τῇ μάχῃ] τῇ περὶ τὰ Κούναξα, παρὰ τὴν Βαβυλῶνα, μεσοῦν- 13 τος Σεπτεμβρίου τοῦ 401 π. Χ.

πολεμίων πρὸ τῆς μάχης, καὶ μετὰ τὴν μάχην οἱ ὕστερον ἐλήφθησαν τῶν πολεμίων ταῦτὰ ἠγγελλον.

- 14 Ἐντεῦθεν δὲ Κῦρος ἐξελαύνει σταθμὸν ἓνα παρασάγγας τρεῖς συντεταγμένῳ τῷ στρατεύματι παντὶ καὶ τῷ ἑλληνικῷ καὶ τῷ βαρβαρικῷ· ᾤετο γὰρ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ μαχεῖσθαι βασιλέα· κατὰ γὰρ μέσον τὸν σταθμὸν τοῦτον τάφρος ἦν ὀρυκτὴ βαθεῖα, τὸ μὲν εὔρος
- 15 ὀργυιαὶ πέντε, τὸ δὲ βάθος ὀργυιαὶ τρεῖς. Παρετέτατο δὲ ἡ τάφρος ἄνω διὰ τοῦ πεδίου ἐπὶ δώδεκα παρασάγγας μέχρι τοῦ Μυθίας τείχους. Ἦν δὲ παρὰ τὸν Εὐφράτην πάροδος στενὴ μεταξὺ τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς τάφρου
- 16 ὡς εἴκοσι ποδῶν τὸ εὔρος· ταύτην δὲ τὴν τάφρον βασιλεὺς ποιεῖ μέγας ἀντὶ ἐρύματος, ἐπειδὴ πυνθάνεται Κῦρον προσελαύνοντα. Ταύτην δὲ τὴν πάροδον Κῦρος τε καὶ ἡ στρατιὰ παρῆλθε καὶ ἐγένοντο εἴσω τῆς τάφρου.

§ 13. καὶ... οἱ ὕστερον ἐλήφθησαν] = καὶ ὅσοι μετὰ τὴν μάχην συνελήφθησαν.

§ 14. Ἐντεῦθεν] = ἐκ τοῦ τρίτου σταθμοῦ, περὶ οὗ ἀνωτέρω εἶπε. **συντεταγμένῳ**] = παρατεταγμένῳ ὡς εἰς μάχην. **κατὰ... μέσον τὸν σταθμὸν**] = κατὰ τὸ μέσον τοῦ σταθμοῦ. **ὀρυκτὴ**] οὐχὶ δηλ. φυσικὴ, ἀλλ' ἐσκαμμένη· ἐκ τοῦ ὀρύσσω (ττω) = σκάπτω.

§ 15. **Παρετέτατο**] = εἶχεν ἐκταθῆ· ὑπερσυντ. τοῦ β. παρα-τε-ίνο-μαι, μέσ. μέλλ. παρατενοῦμαι καὶ παθ. παραταθήσομαι, μέσ. ἄορ. παρετεινάμην καὶ παθ. παρετάθη, παρακ. παρατέταμαι καὶ ὑπερσ. παρετετάμην. **ἐπὶ δώδεκα παρασάγγας**] = εἰς ἔκτασιν δώδεκα π., ἧτοι 360 σταδ. **Μυθίας τείχους**] κτισθέντος ὑπὸ τῆς Σεμιράμιδος ἢ τοῦ Ναβουχοδονόσορος βασιλέως τῆς Βαβυλωνίας πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς χώρας ἀπὸ τῶν εἰσβαλλόντων Μήδων· λείψανα τούτου καὶ σήμερον σφίζονται.

§ 16. **ποιεῖ**] = ἐποίησε. **ἀντὶ ἐρύματος**] ἀντὶ τείχους (ὀχυρώματος) = ἵνα χρησιμεύῃ ἀντὶ ὀχυρώματος (πρὸβλ. ἐρυμνός = ὀχυρός, ἐρύομαι = προφυλάττομαι). **πυνθάνεται**] = ἐπίθετο = ἔμαθεν. **πάροδον**] ἢ ἀροδοσ, ἀφηρημ. τοῦ παρέρχομαι, σημαίνει ἢ τὴν ἀφηρημένην ἔννοιαν (τὸ παρέρχεσθαι) ἢ τὸν τόπον, δι' οὗ παρέρχεται τις (τὴν διάβασιν, πέρασμα), ὡς ἐνταῦθα. Ὅμοίως τὰ εἴσπλους, εἰσβολή, ὕψις (ὄρῳ καὶ ὄφθαλμός), πόρος (διάβασις καὶ τόπος, δι' οὗ τις διαβαίνει), ἀνάβασις κλ.

Ταύτη μὲν οὖν τῇ ἡμέρᾳ οὐκ ἐμαχέσατο βασιλεὺς, ἀλλ' 17
ὑποχωρούντων φανερὰ ἦσαν καὶ ἵππων καὶ ἀνθρώπων
ἔχνη πολλά. Ἐνταῦθα Κύρος Σιλανὸν καλέσας τὸν Ἄμ- 18
πρακιώτην μάντιν ἔδωκεν αὐτῷ δαρεικοὺς τρισχιλίους,
ὅτι τῇ ἐνδεκάτῃ ἀπ' ἐκείνης ἡμέρα πρότερον θύομενος
εἶπεν αὐτῷ ὅτι βασιλεὺς οὐ μαχεῖται δέκα ἡμερῶν, Κῦ-
ρος δ' εἶπεν· Οὐκ ἄρα ἔτι μαχεῖται, εἴ ἐν ταύταις οὐ
μαχεῖται ταῖς ἡμέραις· ἐὰν δ' ἀληθεύσης, ὑπισχνοῦμαι
σοι δέκα τάλαντα. Τοῦτο τὸ χρυσίον τότε ἀπέδωκεν,
ἐπεὶ παρῆλθον αἱ δέκα ἡμέραι. Ἐπεὶ δ' ἐπὶ τῇ τάφρῳ 19
οὐκ ἐκώλυε βασιλεὺς τὸ Κύρου στράτευμα διαβαίνειν,
ἔδοξε καὶ Κύρῳ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀπεγνῶκεναι τοῦ μάχε-
σθαι· ὥστε τῇ ὑστεραίᾳ Κύρος ἐπορεύετο ἡμελημένως
μᾶλλον. Τῇ δὲ τρίτῃ ἐπὶ τε τοῦ ἄρματος καθήμενος τὴν 20
πορείαν ἐποιεῖτο καὶ ὀλίγους ἐν τάξει ἔχων πρὸ αὐ-
τοῦ, τὸ δὲ πολὺ αὐτοῦ ἀνατεταραγμένον ἐπορεύετο καὶ
τῶν ὄπλων τοῖς στρατιώταις πολλὰ ἐπὶ ἀμαξῶν ἤγετο
καὶ ὑποζυγίων.

§ 17. ὑποχωρούντων] = ὀπισθοχωρούντων.

§ 18. Ἄμπρακιώτην] ἐθνικόν· ἢ Ἄμπρακία ἦν πόλις ἐν Ἠπείρῳ.
δαρεικοὺς τρισχιλίους] = 60,000 ἄττικὰς δραχμάς, ἧτοι δέκα τάλαντα·
ἕκαστος δαρεικὸς = 20 δρ. τῇ ἐνδεκάτῃ] = πρὸ δέκα ἡμερῶν. θύομενος]
= μαντευόμενος διὰ σπλάγχων θυμάτων. δέκα ἡμερῶν] = ἐντὸς 10 ἡμε-
ρῶν. Οὐκ ἄρα] = λοιπὸν δὲν θά πολεμήσῃ πλέον. χρυσίον] = νομίσματα
ἐκ χρυσοῦ.

§ 19. ἀπεγνῶκεναι] παρακ. τοῦ ἀπογιγνώσκω = ἀπελις γίνο-
μαι (ἀπελιζω) = ἀπελιπθεὶς ἔχει παραιτηθῆ τὸ νὰ μάχηται. ἡμελημέ-
νως μᾶλλον] = μᾶλλον ἀμελῶς ἢ συντεταγμένῳ τῷ στρατεύματι. Τὰ ἐκ
μετοχῶν ἐπίρρ. σχηματ. ἢ ἐκ τοῦ ἐνεστ. ἢ ἐκ τοῦ παρακ., ὡς διαφερόν-
τως, πεφυλαγμένως, ὑπεβαλλόντως (ἔπερ διὰ διπλοῦ λ γρα-
πτέον). (Πῶς σχηματ. τὰ παραθετ. τῶν μετοχῶν; (Ἴδὲ καὶ τὰ ἐρρωμέ-
νος — ἐστερος — ἐστατος, εἰς ὁστέρον, κεχαρισμένωτερος — ὄτατος).

§ 20. τὸ δὲ πολὺ] = τὸ δὲ περισσώτερον μέρος τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ συγ-
κεχυμένον ἐπορεύετο, δηλ. ἀτάκτως. ἀνατεταραγμένον] τοῦ ἀνατράτ-
τομα = ἀνακατώνομαι, συγχεομαι. τοῖς στρατιώταις] δοτ. ἡθική. ὑπο-

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ς') Ἴδια ῥήματα εἰς μι ἔχοντα ἀνωμαλίας τινάς.

1) εἶμι, χοή, εἶμι.

Ἐν τῷ τοῦ Κύρου τάφῳ ἐγγράπτο τάδε· ὦ ἄνθρωπε, ὅσους εἶ
καὶ ὄθεν ἦκεις; Ἐγὼ Κῦρός εἰμι ὁ Πέρσαις κτητάμενος τὴν ἀρχήν· μὴ
οὖν ταύτης τῆς ὀλίγης γῆς μοι φθόνηι, ἢ τὸ ἕμῳ σῶμα περικαλύπτει.
Λακεδαιμόνιος τις νοσῶν ὁμῶς ἔξῃει ἐπὶ πόλεμον· λεγόντων δέ τινων,
Ποῖ ἄπει οὐδὲν δυνάμενος πράττειν; Ἐάν, ἔφη, μηδὲν ἄλλο πράξω,
πολεμίῳ γε μάχαιραν ἀμβλυνῶ. Βέβαιος ἴσθι καὶ βεβαίοις χρῶ φίλοις.
Κλεόβουλος ὁ σοφός φησι· Μὴ ἔξιθι ἐκ τῆς οἰκίας, πρὶν ἂν ζητήσης,
τί μέλλεις πράξειν· καὶ ὅταν πάλιν εἰσῆς, ζήτηί τι ἔπραξας. Ἄπαντες,
ὅσοι ἐσμὲν ἐπὶ γῆς, ἴμεν ποτὲ τὴν αὐτὴν ὁδόν, τὴν εἰς Ἄδου. Θέτις
ἐπισταμένη, ὅτι ὁ Ἀχιλλεύς οὐκ ἐπάνειοιεν ἐκ τῆς Τροίας, ἐπειρᾶτο
αὐτὸν ἀφιστάναί τῆς στρατείας. Ἐπεὶ Πελοπίδας καὶ οἱ ἄλλοι Θηβαῖοι
τοὺς τυράννους ἐφόνευσαν, οἱ ἐν τῇ ἀκροπόλει Λακεδαιμόνιοι ἐκπλα-
γέντες ἔλεγον, ὅτι ἀπίασιν, εἰς ἀσφάλεια διδῶται ἐαυτοῖς ἀπιοῦσι μετὰ
τῶν ὄπλων. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ὑπ' αὐτῶν ἐπῆσαν ἐπὶ τοὺς πολεμίους,
ἵνα μὴ διασπασθεῖν αὐτοῖς ἡ τάξις, ἀλλὰ πάντες ὁμοίως προῖοιεν. Κέρ-
βερρος ὁ ἐν Ἄδου κύων ἡμέρος μὲν ἦν, ὁπότε τις εἰσίοι, ἐξιέναι δ' οὐ-
δένα εἶα. Ἴτω τὰ πράγματα, ὅπη τῷ Θεῷ φίλον. Κακοῖς ὀμιλῶν αὐ-
τὸς ἔση κακός. Πρὸς Σύλλαν μετὰ τὴν ἐν Λιβύῃ στρατείαν μέγα
φρονοῦντα ἔλεγέ τις· Πῶς σὺ ἂν εἴης ἐσθλός, ὅς πρὸ μὲν τοῦ πολέ-
μου πένης ἦσθα, νῦν δὲ εἶ πλούσιος; Οἱ Σπαρτιᾶται ἐκ τῶν νοσσι-
τίων νυκτὸς ἀπῆσαν ἀνευ λαμπάδος· οὐ γὰρ ἐξῆν πρὸς φῶς ἵνα οὔτε
ταύτην οὔτ' ἄλλην ὁδόν, ὅπως ἐθίζοντο ἐν σκότῳ ἀσφαλῶς πορεύε-
σθαι. Ἄπας λόγος, εἰς ἀπῆ τὰ πράγματα, μάταιόν τί ἐστι καὶ κενόν.
Μὴ ἴωμεν τὴν ῥάστην ὁδόν, ἀλλὰ τὴν ἀσφαλεστάτην. Ἀντισθένης οἰ-
κῶν ἐν Πειραιεῖ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀγγεῖ εἰς ἄστῳ συνεσόμενος τῷ
Σωκράτει. Ἡρακλῆς καὶ Θησεὺς περιμόντες τὴν γῆν ἐκάθαιρον θη-
ρίων βλαβερῶν καὶ ἀνθρώπων ἀνοσίων. Ἰτέον, ὅπη ἂν κελεῦθι ὁ

[ζυγίων] τὸ ὑποζύγιον κυρίως ἐπίθετον οὐσιαστικοποιηθὲν ἐκ παραλεί-
ψεως τοῦ οὐσιαστ. κτηνοεργῆ ζῶον = τὸ ζῶον τὸ ὑπὸ ζυγόν, τὸ ὑποζευγνύ-
μενον, τὸ σῦρον ἄμαξαν, εἶτα καθόλου ἀχθοφόρον, ὄνος, ἵππος, βοῦς.

στρατηγός. Γέρων ποτὲ ξύλα κόψας καὶ ταῦτα φέρων μεγάλην ὁδὸν ἤει· ἀγανακτήσας δὲ τῷ πόνῳ τὸν φόρτιον ἀπέθετο καὶ ἀνεβόησεν· Ἴθι, ὦ θάνατε, παῦσον τὸν πόνον μου. Τοῦ δὲ θανάτου παρόντος καὶ ἐρωτῶντος, τί χρεὴ ποιεῖν, ὁ γέρων, Τὸν φόρτιον, ἔφη, ἄρας μοι ἐπίθες.— Ὅταν χρῆ ἀποθνήσκειν, καὶ ὁ δυστυχῆς ἐπιθυμῆ ζῆν.

1) οἶδα, κεῖμαι, κάθημαι.

Ἀρίστιππος ὁ φιλόσοφος ἐρωτηθεὶς ὑπὸ Διονυσίου, διὰ τί οἱ μὲν φιλόσοφοι ἴοιεν ἐπὶ τὰς τῶν πλουσίων θύρας, οἱ δὲ πλούσιοι οὐκ ἴοιεν ἐπὶ τὰς τῶν φιλοσόφων, ἀπεκρίνατο· Ὅτι οἱ μὲν φιλόσοφοι ἴσασιν, ὧν ἀποροῦσιν, οἱ δὲ πλούσιοι οὐ· — Ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς, τίμι διαφέρει ὁ σοφὸς τοῦ μὴ σοφοῦ, ἔφη· Τοὺς δύο ἀπόστειλον γυμνοὺς εἰς ξένην γῆν, καὶ εἴσει. Ὅτι ἐν τῇ Σπάρτῃ χαλεπώταται τιμωρίαι ἐπέκειντο τοῖς δειλοῖς, ἴσμεν ἅπαντες. Ὁ χρήσιμ' εἰδώς, οὐχ ὁ πόλλ' εἰδώς σοφός. Οἱ Ἀθηναῖοι τῷ Περικλεῖ πολλὰ ἔτη πάντα τὰ τῆς πόλεως πράγματα ἐφεῖσαν· ἤδεσαν γὰρ αὐτὸν ἀπάντων τῶν πολιτευομένων ὄντα ὀξύτατον καὶ σωφρονέστατον. Εἰ εἰδείης μὲν τὰ ἀγαθὰ, μὴ ποιήσῃς δέ, πῶς οὐκ ἂν δικαίως ψέγοιο; Δικασταὶ ἐν Ἄδου ἐκάθητο Μίνως, Αἰακός, Ραδάμανθυς. Ἀντίγονος ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν υἱὸν θρασὺν ὄντα καὶ βίαιον, Ὡ παῖ, ἔφη, οὐκ οἶσθα τὴν βασιλείαν ἡμῶν οὔσαν ἐνδοξὸν δουλείαν; Οἱ παλαιοὶ ἠγοῦντο Ἐγκέλαδον τὸν γίγαντα κεῖσθαι ὑπὸ τῇ Αἴτῃ, καὶ κινουμένου αὐτοῦ πῦρ ῥεῖν ἐκ τοῦ ὄρους. Ἀντιγόνη Πολυνείκη τὸν ἀδελφὸν ἔθαπεν εὐ εἰδυῖα, ὅτι θανάτου ζημία ἐπίκειται τῷ θάψαντι. Πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἀναθήματα θαυμασιὰ ἀνέκειντο ἐν τοῖς τῆς Ἑλλάδος ἱεροῖς· θαυμασιότατος δ' ἦν ὁ ἐν Ὀλυμπίᾳ Ζεὺς. Ἐπεποίητο δὲ καθήμενος ἐπὶ θρόνου χρυσοῦ· στέφανός δ' ἑλάας ἐπέκειτο τῇ κεφαλῇ· ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ ἔφερε Νίκην ἑοστεφανωμένην, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ εἶχε σκῆπτρον, ἐφ' οὗ ἐκάθητο αἰετός. Ἴσθι, ὅτι κακὴ ἡδονὴ ὑστερον λύπην φέρει. Αὐτὸς ὁ Ἀπόλλων τοῖς Λακεδαιμονίοις παρήνεσε πείθεσθαι τοῖς Λυκούργου νόμοις λέγων τὴν Σπάρτην εὐ διακεῖσθαι, ἕως χρῆτο τῇ κειμένῃ πολιτείᾳ. Δημοσθένης πρὸς κλέπτην λέγοντα, Οὐκ ἤδειν, ὅτι σόν ἐστιν, Ὅτι δέ, ἔφη, οὐκ ἐστι σόν, ἤδεις. Τοῖς Ἕλλησιν ἔθος ἦν μὴ καθῆσθαι παρὰ δειπνον, ἀλλὰ κατακεῖσθαι. Σωκράτης τοῖς θεοῖς ἠῤῥατο ἀπλῶς δοῦναι τὰγαθὰ· ἐνόμιζε γὰρ τοὺς θεοὺς κάλλιστα εἰδέναι ὅποια ἀγαθὰ

ἔστι. Κροῖσος ἄλους ὑπὸ Κύρου ὠνειδίξε τῷ Ἀπόλλωνι, ὅτι αἰσχιστὰ διέκειτο ψευδεῖ χρησμῷ πεισθεῖς· ἡ δὲ Πυθία, Ἰστω, ἔφη, ὁ βασιλεύς, ὅτι αὐτός αἰτιός ἐστι τῆς συμφορᾶς· εἰ γὰρ ὀρθῶς ἐμελλε βουλεύσεσθαι, χρῆν αὐτὸν ἐρωτᾶν, πότερον τὸν Ἄλυν διαβάς καταλύσει τὴν Κύρου ἀρχὴν ἢ τὴν αὐτοῦ.

Μικτὰ παραδείγματα.

Κῦρος ὁ πρεσβύτερος διαλεγόμενος τοῖς παροῦσιν ἠρώτησέ ποτε, πῶς οἱ στρατιῶται διάκεινται πρὸς τοὺς ἄρχοντας καὶ πῶς σὺνῴσι τὰ ὑπὸ τῶν ταξίαρχων διδασκόμενα. Εἰς δὲ τῶν ταξίαρχων ἐξηγήσατο τάδε· Ὅποιοι μὲν ἔσονται εἰς τοὺς πολεμίους, οὕτω ἔγωγε οἶδα. Ὅποιοι μέντοι εἰς τὴν μάθησίν εἰσιν, εἶσει καὶ σὺ τάδε ἀκούσας. Πρῶτην γὰρ ἓνα λόχον διδάσκων τὸν μὲν λοχαγὸν ἔσθησα πρῶτον καὶ ἐπ' αὐτῷ ἔταξα νεανίαν τινὰ καὶ τοὺς ἄλλους, ὅσην χρῆν. Ἐπειτα δὲ βλέπων εἰς τὸν λοχαγὸν προϊέναι ἐκέλευσα. Καὶ ὁ νεανίας ἐκείνος προϊὼν πρότερος τοῦ λοχαγοῦ ἐπορεύετο. Καὶ ἐγὼ ἔφη· Ἄνθρωπε, τί ποιεῖς; οὐκ οἶσθα, ὅτι ἐγὼ οὐ σὲ μόνον ἐκέλευον προϊέναι, ἀλλὰ πάντας; Ὁ δὲ ἀκούσας τοῦτο ἐπιστραφεὶς πρὸς τοὺς ἄλλους, Οὐκ ἀκούετε, ἔφη, δὲ λέγει; ἴτε δὴ πάντες. Καὶ οἱ ἄνδρες παριόντες τὸν λοχαγὸν ἦσαν πρὸς ἐμέ. Ἐπεὶ δὲ ὁ λοχαγὸς αὐτοὺς ἀνῆγεν, ἠγανάκτουν καὶ ἔφασαν· Ποτέρῳ δὴ πειθεσθαι χρῆ; πότερον προϊῶμεν, ὡς σὺ κελεύεις, ἢ ἐστώμεν, ὥσπερ οὗτος ἀναγκάζει; Ἐγὼ μέντοι ταῦτα πράως φέρων ἐδίδασκον ὧδε· Μηδεὶς τῶν ὀπισθεν κινείσθω, πρὶν ἂν ὁ πρόσθεν ἠγῆται· ὅταν δ' οὗτος προϊῇ, προϊῶ καὶ ὁ ὀπισθεν. Ἐν τούτῳ οὖν τῶν φίλων τις ἀπιὼν ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου εἰς τὴν πατρίδα ἐκέλευσέ με τὴν ἐπιστολήν, ἣν ἔγραψα οἴκαδε, δοῦναι αὐτῷ. Καὶ ἐγὼ τὸν λοχαγὸν—ἦδει γάρ, ὅπου ἔκειτο ἡ ἐπιστολή—ἐκέλευσα φέρειν αὐτήν. Ὁ μὲν οὖν ἔσπευθεν· ὁ δὲ νεανίας ἐκείνος ἠκολούθει τῷ λοχαγῷ, καὶ ὁ ἄλλος δὴ λόχος πᾶς ἀπῆει εἰδὼς ὅτι χρεῖη ἀκολουθεῖν, ὁπότε ὁ πρόσθεν προϊῶ. Καὶ ἦγον οἱ ἄνδρες φέροντες τὴν ἐπιστολήν, καλῶς ὠπλισμένοι θώραξι καὶ μαχαίραις. Οὕτως ἀκριβῶς, ἔφη, ὁ γε ἐμὸς λόχος ποιεῖ τὰ ἐπιτατόμενα. Ὁ δὲ Κῦρος γελάσας, Ἀκριβέστατα μὲν οὖν, ἔφη, ἴστω θεός· ἐπαινώ δὲ τὴν προθυμίαν.

ΚΕΦΑΛ. Η'.—(§ 1—29).

Ἡ περὶ τὰ Κούναξα μάχην. Κατὰ ταύτην ἠττῶνται μὲν οἱ βάρβαροι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, φονεύεται δ' ὁμοῦς ὁ Κῦρος.

Καὶ ἤδη τε ἦν ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθουσαν καὶ πλη- 1
σίον ἦν ὁ σταθμὸς ἔνθα ἔμελλε καταλύειν, ἠνίκα Πα-
τηγύας ἀνὴρ Πέρσης τῶν ἀμφὶ Κῦρον χρηστός προφαί-
νεται ἐλαύνων ἀνὰ κράτος ἰδροῦντι τῷ ἵππῳ, καὶ εὐθύς
πᾶσιν οἷς ἐνετύγχανεν ἐβόα καὶ βαρβαριστὶ καὶ ἔλλη-
νιστί, ὅτι βασιλεὺς σὺν στρατεύματι πολλῷ προσέρχε-
ται ὡς εἰς μάχην παρεσκευασμένος. Ἐνθα δὲ πολὺς 2
τάραχος ἐγένετο· αὐτίκα γὰρ ἐδόκουν οἱ Ἕλληνες καὶ

§ 1. ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθουσαν] = καὶ ἦτο πλέον ἢ ὦρα, καθ' ἣν πε-
ρίπου ἡ ἀγορὰ εἶναι πλήρης ἀνθρώπων (9—12 π. μ.)· π λ ἦ θ ο υ σ α μετοχ.
τοῦ ποιητ. ῥημ. π λ ἦ θ ω = εἶμαι πλήρης, γεμάτος· παρὰ πεζοῖς μόνον ἐν
τῇ φράσει «περὶ ἡ ἀμφὶ ἀγορὰν π λ ἦ θ ο υ σ α ν», δηλ. τὴν ὦραν, καθ'
ἣν οἱ Ἕλληνες διέτριβον ἐν τῇ ἀγορᾷ (τόπῳ συνελεύσεως τοῦ δήμου) ἐνε-
κεν ποικίλων ὑποθέσεων ἢ καὶ ψυχαγωγίας. Τὴν εἰς ὦρας διαίρεσιν οἱ ἄρ-
χαῖοι ἠγνόουν (ἀπὸ τοῦ Ἰππάρχου 140 π. Χ. ἤρξατο αὕτη)· διὸ εἶχον τὴν
φυσικὴν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διαίρεσιν τῆς ἡμέρας. Διήρουν δηλαδὴ εἰς π ρ ω ῖ
(πρῶ), (ἄ μ' ἔω, ἔω θεν, ἄμα τῇ ἡμέρᾳ, ἄμα ἡλίῳ ἀνίσχοντι
ἢ ἀνατέλλοντι) ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς μέχρι τῆς 9 π. μ., εἰς π λ ἦ θ ο υ -
σαν ἀγορὰν (9—12), εἰς μεσημβρίαν (ἀρίστου ὦρα, μέσον
ἡμέρας, πέρα μεσοῦσης ἡμέρας) 12—2 μ. μ.· εἰς δελίην διη-
ρημένην εἰς δελίην πρωίαν ἢ ἐξ ἔωθινοῦ (2—4 μ. μ.) καὶ εἰς δελί-
ην ὀψίαν ἢ ἀπλῶς ὀψίαν (4—6 μ. μ.). Τὸν μετὰ τὴν δελίην χρόνον
ἐκάλουν ἐσπέραν. ἔμελλε καταλύειν] τὸ καταλύω ἀμετάβ. =
ἀφικόμενος εἰς τινὰ τόπον λύω τὰ ὑποζύγια πρὸς ἀνάπαυσιν, κάμνω κατά-
λυμα· κυρίως ἡ φράσις εἶναι καταλύειν ἵππους, ὑποζύγια. ἠνίκα]
ἐπίρρ. ἀναφορ. χρόν. = καθ' ἣν ὦραν, ὅτε προφαίνεται] = φαίνεται μα-
κρόθεν, ἀνὰ κράτος] = μὲ ὄλας τὰς δυνάμεις. βαρβαριστὶ] ἐκ τοῦ βαρ-
βαρίζω = μιμουμαι κατὰ τὴν γλῶσσαν καὶ τὰ ἦθη τοῦ βαρβάρου, κατ'
ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἐλληνίζω, ἐξ οὗ τὸ ἐπίρρημα ἐλληνιστί. ὡς εἰς
μάχην] = διὰ τὴν συγκροτήσιν μάχην.

§ 2. Ἐνθα δὲ] = τότε λοιπόν. τάραχος] συνηθέστ. λέγεται ἡ ταρα-
χή. Ἰπάρχουσι πολλὰ ἐν τῇ ἐλληνικῇ γλώσσῃ ἀπαντῶντα εἰς τὸν διπλοῦν
τοῦτον τύπον· τινὰ τούτων διαφέρουσι κατὰ τὴν σημασίαν (ὁ χῶρος—ἡ

πάντες δ' ἀτάκτοις σφίσιν ἐπιπεσεῖσθαι· Κῦρός τε κατα-
 πηδήσας ἀπὸ τοῦ ἄρματος τὸν θώρακα ἐνέδν καὶ ἀνα-
 βάς ἐπὶ τὸν ἵππον τὰ παλτὰ εἰς τὰς χεῖρας ἔλαβε, τοῖς
 4 τε ἄλλοις πᾶσι παρήγγελλεν ἐξοπλίζεσθαι καὶ καθίστα-
 σθαι εἰς τὴν ἑαυτοῦ τάξιν ἕκαστον. Ἐνθα δὴ σὺν πολλῇ
 σπουδῇ καθίσταντο, Κλέαρχος μὲν τὰ δεξιὰ τοῦ κέρα-
 τος ἔχων πρὸς τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ, Πρόξενος δ' ἐχό-
 5 μενος, οἱ δ' ἄλλοι μετὰ τοῦτον, Μένων δὲ τὸ στρα-
 τεύματος εὐώνυμον κέρας ἔσχε τοῦ ἑλληνικοῦ. Τοῦ δὲ
 βαρβαρικοῦ ἱππεῖς μὲν Παφλαγόνες εἰς χιλίους παρὰ
 Κλέαρχον ἔστησαν ἐν τῷ δεξιῷ καὶ τὸ ἑλληνικὸν πελ-
 6 ταστικόν, ἐν δὲ τῷ εὐώνυμῳ Ἀριαῖός τε ὁ Κύρου ὑπαρ-
 χος καὶ τὸ ἄλλο βαρβαρικόν, Κῦρος δὲ καὶ ἱππεῖς τού-
 του ὅσον ἑξακόσιοι κατὰ τὸ μέσον ὀπλισμένοι θώραξι

ρα· ὁ πέτρος—ἡ πέτρα· ὁ κάλαμος (τὸ καλάμι)—ἡ καλάμη (ἡ
 καλαμιά)· ὁ ὄχθος (ὑψωμα γῆς)—ἡ ὄχθη (χεῖλος ποταμοῦ). Ἄλλα ὁμοῦς
 κείνται ἄνευ διαφορᾶς, ὁ ὄροφος—ἡ ὄροφή· ὁ ἤχος—ἡ ἤχη· ὁ τάρ-
 ραχος—ἡ ταραχή. αὐτίκα] = διότι οἱ Ἕλληνες καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι ἐνόμι-
 ζον, ὅτι ἀμέσως θὰ ἐπιτεθῆ ὁ βασιλεὺς κατ' αὐτῶν ὄντων ἀσυντάκτων.

§ 3. ἐνέδν] ἐνεργ. ἀόρ. β' μετὰ μέσης διαθ. παρήγγελλεν] = ἔδιδε
 στρατιωτικὸν παράγγελμα. ἐξοπλίζεσθαι] = ἕκαστος νὰ περιβληθῆ τὴν πανο-
 πλίαν του, ἐντελῶς νὰ ὀπλισθῆ. καθίστασθαι εἰς τὴν ἑαυτοῦ τάξιν] =
 νὰ παρατάσσηται, νὰ τοποθετηθῆ εἰς τὴν ἑαυτοῦ θέσιν (πρὸς μάχην).

§ 4. τὰ δεξιὰ τοῦ κέρατος] δηλ. τῆς πτέρυγος τοῦ ἑλλ. καὶ παν-
 τὸς τοῦ στρατοῦ τοῦ Κύρου (σχημάτ. τὸν ἕτερον τύπον τῆς γενικῆς τοῦ κέ-
 ρατος). χόμενος] = κατόπιν τούτου, μετὰ τοῦτον (τὸν Κλέαρχον), συνεχό-
 μενος. εὐώνυμον] κατ' εὐφημισμὸν εὐώνυμον καλεῖται τὸ ἀριστερόν·
 εὐώνυμα δ' ἐπίσης τὰ εἰς τὸ ἀριστερόν μέρος κείμενα.

§ 5. παρὰ Κλέαρχον] = ἄφου ἤλθον πλησίον τοῦ Κλέαρχ., ἐστάθησαν.
 ἔστησαν] ἀόρ. β' τοῦ ἴσταμαι (ἴστημι μεταθ. στήσω—ἔστησα·
 —ἴσταμαι ἄμετ. στήσομαι—ἔστην· —ἴσταμαί καθ. σταθή-
 σομαι—ἔστάθην). τὸ ἑλλνν. πελταστικόν] = οἱ Ἕλλ. πελτασταί.
 ὑπαρχος] κυρίως ἄρχων περσικῆς ἐπαρχίας ὧν ὑπὸ βασιλεῖ ἢ σατρά-
 πητινί, ὑποστράτηγος διοικητής. καὶ τὸ ἄλλο] = καὶ οἱ λοιποὶ βάρβαροι
 ἐκτὸς τῶν μετὰ τοῦ Ἀριαίου ὄντων.

6 καὶ 7. ὅσον ἑξακόσιοι] = περίπου 600. κατὰ τὸ μέδον] ἐνν. ἔστη-
 σ ν. θώραξι] ὁ θώραξ ἦτο πολεμικὸν τοῦ σώματος κάλυμμα μεταλλι-

μὲν αὐτοὶ καὶ παραμηριδίοις καὶ κράνεσι πάντες πλὴν
 Κύρου· Κύρος δὲ ψιλὴν ἔχων τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν μά-
 χην καθίστατο. Οἱ δ' ἵπποι πάντες εἶχον καὶ προμετω- 7
 πίδα καὶ προστερνίδια· εἶχον δὲ καὶ μαχαίρας οἱ ἵππεις
 ἑλληνικάς.

Καὶ ἤδη τε ἦν μέσον ἡμέρας καὶ οὐπω καταφανεῖς 8
 ἦσαν οἱ πολέμιοι· ἠνίκα δὲ δεῖλη ἐγίγνετο, ἐφάνη κο-
 νιορτὸς ὡσπερ νεφέλη λευκὴ, χρόνῳ δὲ συχνῶ ὕστερον
 ὡσπερ μελανία τις ἐν τῷ πεδίῳ ἐπὶ πολὺ. Ὅτε δ' ἐγ-
 γύτερον ἐγίγνοντο, τάχα δὴ καὶ χαλκός τις ἤστραπτε καὶ
 ἀόγγαι καὶ αἱ τάξεις καταφανεῖς ἐγίγνοντο. Καὶ ἦσαν 9
 ἵππεις μὲν λευκοθώρακες ἐπὶ τοῦ εὐωνύμου τῶν πολε-
 μίων· Τισσαφέρνης ἐλέγετο τούτων ἄρχειν· ἐχόμενοι δὲ
 γερροφόροι, ἐχόμενοι δὲ ὀπλίται σὺν ποδίηρεσι ξυλίταις
 ἀσπίσιν· Αἰγύπτιοι δ' οὗτοι ἐλέγοντο εἶναι· ἄλλοι δ'
 ἵππεις, ἄλλοι τοξόται. Πάντες δ' οὗτοι κατὰ ἔθνη ἐν
 πλαισίῳ πλήρει ἀνθρώπων ἐπορεύοντο. Πρὸ δὲ αὐτῶν 10

νον προφυλάττον τὰ ἄνω μέρη τοῦ σώματος μέχρι τῶν σκελῶν καὶ ἀποτελού-
 μενον ἐκ δύο πλακῶν τῆς μὲν ἐμπρός, τῆς δὲ ὀπίσω, αἵτινες ἐκαλοῦντο
 γύαλα καὶ συνεδέοντο διὰ περονῶν· τότε δ' οἱ θώρακες ἐκαλοῦντο γυα-
 λωτοί. παραμηριδίοις] τὰ παραμηριδία (κατὰ παράλειψιν τοῦ
 ὀπλα] ἦσαν καλύμματα χαλκᾶ τῶν μηρῶν τῶν ἵππων καὶ τῶν ἵππέων·
 τοιαῦτα καλύμματα τῶν ἵππων ἦσαν καὶ τὰ προμετωπίδια, προ-
 στερνίδια, παρώπια, παρήγια, παραπλευρίδια, περικνη-
 μίδια· οἱ δὲ ἵπποι οἱ φέροντες τοιαῦτα ἐλέγοντο τεθωρακισμένοι,
 πεφραγμένοι ἢ ὀπλισμένοι. ψιλὴν]=γυμνήν.

§ 8. ἠνίκα] χρον. ἀναφορ. ἐπίρρ., ὡς καὶ τὸ ὀπηνίκα· τὸ ἐρωτ.
 πηνίκα, τὸ δὲ δεικτ. τηνικάδε καὶ τηνικάυτα ἐπὶ χρόνου ἀκριβοῦς,
 ἐπὶ ὥρας. δεῖλη]=δείλη πρωία (2—4 μ. μ.). συχνῶ]=μετὰ πολλὴν
 χρόνον ὕστερον. μελανία]=μαυρίλα. ἐπὶ πολὺ] (τοπικῶς)=ἐπὶ πολλὴν
 ἔκτασιν. τάχα δὴ]=ταχέως. Τὸ τάχα 1)=ταχέως, εὐθύς, ὡς ἐνταῦθα· 2)
 =ἴσως (διστακτικόν). χαλκός]=χαλκοῦν τι ὄπλον. τάξεις]=σώματα
 στρατοῦ.

§ 9. λευκοθώρακες]=ἔχοντες θώρακας λευκοὺς. γερροφόροι]=φέ-
 ροντες γέρρα=μικρὰς ἀσπίδας ἐκ λύγων (λυγαριᾶς) πλεκτάς. ποδίηρεσι]
 ὁ, ἡ ποδίηρης, τὸ ποδίηρες· ἀσπίς ποδίηρης = ἡ φθάνουσα (διή-
 κουσα) μέχρι τῶν ποδῶν· ὁμοίως πέπλος—χιτῶν. ἄλλοι δ' ἵππεις]
 =ἐχόμενοι δὲ τούτων, πλησίον δὲ τούτων ἄλλοι ἵππεις. πλαισίῳ] ἢ κατὰ

- ἄρματα διαλείποντα συχνὸν ἀπ' ἀλλήλων τὰ δὴ δρεπαν-
 νηφόρα καλούμενα· εἶχον δὲ τὰ δρέπανα ἐκ τῶν ἀξό-
 νων εἰς πλάγιον ἀποτεταμένα καὶ ὑπὸ τοῖς δίφροις εἰς
 γῆν βλέποντα, ὡς διακόπτειν ὄτω ἐντυγχάνοιεν. Ἡ δὲ
 γνώμη ἦν ὡς εἰς τὰς τάξεις τῶν Ἑλλήνων ἐλώντων καὶ
 11 διακοψόντων. Ὁ μέντοι Κῦρος εἶπεν ὅτε καλέσας παρε-
 κελεύετο τοῖς Ἑλλήνοι τὴν κραυγὴν τῶν βαρβάρων
 ἀνέχεσθαι, ἐψεύσθη τοῦτο· οὐ γὰρ κραυγῆ ἀλλὰ σιγῆ
 ὡς ἀνυστὸν καὶ ἡσυχῆ ἐν ἴσφ καὶ βραδέως προσῆσαν.
 12 Καὶ ἐν τούτῳ Κῦρος παρελαύνων αὐτὸς σὺν Πίγρητι
 τῷ ἔρμηνεϊ καὶ ἄλλοις τρισὶν ἢ τέτταρσι τῷ Κλεάρχῳ
 ἐβόα ἄγειν τὸ στράτευμα κατὰ μέσον τὸ τῶν πολεμίων,
 ὅτι ἐκεῖ βασιλεὺς εἶν· κἄν τοῦτο, ἔφη, νικῶμεν, πάνθ'

πλαίσιον παράταξις στρατεύματος εἶχε σχῆμα ὀρθογώνιον ἢ τετράπλευρον (πλαίσιον ἰσόπλευρον) ὑπὸ τῶν μεταγεν. ἐκαλεῖτο (πλίνθειον). Διὰ τῆς ἐν πλαίσιῳ παρατάξεως ὁ στρατὸς ἠδύνατο διὰ μεταβολῆς νὰ ἔχη μέτωπον κατὰ τοῦ ἐχθροῦ πρὸς οἰανδήποτε πλευρὰν ἐπέβαλλεν ἡ ἀνάγκη.

§ 10. ἄρματα διαλείποντα] = πολὺ διάστημα ἐν τῷ μεταξὺ καταλεί-
 ποντα, πολὺ ἀπέχοντα ἑναμεταξύ των. Ἐννοεῖται τὸ ἦ σ α ν. δὴ] = ὡς γνω-
 στόν. ἐκ τῶν ἀξόνων] ἄξων—ονος (ἐκ τοῦ ἄ γ ω) = τὸ ξύλον τῆς ἀμάξης,
 εἰς τὰ ἄκρα τοῦ ὀποίου στρέφονται οἱ τροχοί. ἀποτεταμένα] μετοχ. παθ.
 παρακ. τοῦ ἀ πο τ εῖ ν ο μ α ι· = ἐκτεταμένα ἔχοντα διεύθυνσιν πλαγίαν.
 ὑπὸ τοῖς δίφροις] ὁ δίφρος, πλ. οἱ δίφροι καὶ τὰ δίφρα, ἐκ συγχο-
 πῆς τοῦ δίφορος = τὸ φέρον δύο, τὸν ἡνίοχον καὶ τὸν πολεμιστὴν (παρ-
 βάτην). ὡς] = ὥστε. Ἡ δὲ γνώμη ἦν] ἐνν. αὐ τοῖς (τοῖς περὶ τὸν βα-
 σιλέα) οὐ τ ω = ἡ δὲ ἰδέα των ἦτο τοιαύτη (ταῦτα δ' ἐπόιουν οὕτω), ἐπειδὴ
 ἐνόμιζον, (ὡς) ὅτι τὰ ἄρματα θὰ δρμήσωσιν εἰς τὰς τάξεις τῶν Ἑλλήνων καὶ
 θὰ διακόψωσιν αὐτάς. ἐλώντων] ὄποκ. αὐ τ ῶ ν (τῶν ἁρμάτων)· μετοχ.
 ἄττικ. μέλλ. τοῦ ἐ λ α ὦ ν ω (ἐ λ ἄ ω ν-ων-ῶσα-ων).

§ 11. ἐψεύσθη] ἐ ψ ε ὕ σ θ η ν τ ι ν ὀ ς = ἀπέτυχόν τινος, τὸ δὲ ἐ ψ ε ὕ-
 σ θ η ν τ ι = ἡπατήθη εἰς τι, ὡς πρὸς τι· τὸ δὲ ἐ ψ ε ὕ σ ἄ μ η ν = εἶπον ψευ-
 δῆ, ἡπάτησά τινα. ἀνυστὸν] = ὅσον ἦτο δυνατόν· ἐκ τοῦ ἀ ν ὡ ἢ ἄ ν ὕ τ ω
 = φέρω εἰς πέρας, κατορθώνω, δύναμαι. ἡσυχῆ] ἐπίρρ. τροπ. δοτικοφανές
 = ἡσύχως. ἐν ἴσφ] ἐνν. β ἦ μ α τ ι· δηλαδὴ μὲ ἰσοταχῆ βήματα (κανονικῶς).

§ 12. ἐν τούτῳ] = κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον. παρελαύνων] = προχωρῶν
 ἔφιππος παραλλήλως. ἄγειν] = νὰ ὀδηγῆ. κατὰ μέσον] = κατὰ μέσον τοῦ
 στρατεύματος τῶν ἐχθρῶν. ὅτι] σύνδ. αἰτιολογικὸς = διότι. κἄν τοῦτο...
 νικῶμεν] = καὶ ἂν τὸ μέσον τῶν πολεμίων νικῶμεν. ἡμῖν] ποιητ. αἴτιον

ἡμῖν πεποίπται. Ὁρῶν δὲ ὁ Κλέαρχος τὸ μέσον στῖφος 13
καὶ ἀκούων Κύρου ἔξω ὄντα τοῦ εὐωνύμου βασιλέα —
τοσοῦτον γὰρ πλήθει περιῖν βασιλεὺς ὥστε μέσον τῶν
ἑαυτοῦ ἔχων τοῦ Κύρου εὐωνύμου ἔξω ἦν—ἀλλ' ὅμως
ὁ Κλέαρχος οὐκ ἠθέλην ἀποσπάσαι ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ
τὸ δεξιὸν κέρασ, φοβούμενος μὴ κυκλωθεῖν ἑκατέρω-
θεν, τῷ δὲ Κύρῳ ἀπεκρίνατο ὅτι αὐτῷ μελήσει ὅπως
καλῶς ἔχοι.

Καὶ ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ τὸ μὲν βαρβαρικὸν στρα- 14
τευμα ὁμαλῶς προΐει, τὸ δὲ ἑλληνικὸν ἔτι ἐν ταύτῳ
μὲνον συνετάττετο ἐκ τῶν ἔτι προσιόντων. Καὶ ὁ Κύρος
παρελαύνων οὐ πάνυ πρὸς αὐτῷ τῷ στρατεύματι κατε-
θεᾶτο ἑκατέρωσε ἀποβλέπων εἰς τε τοὺς πολεμίους καὶ
τοὺς φίλους. Ἰδὼν δ' αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ Ξε- 15
νοφῶν Ἀθηναῖος, ὑπελάσας ὡς συναντήσαι ἤρετο εἴ τι

τοῦ πεποίηται:—τὸ πᾶν ἔχει κατορθωθῆ ὑφ' ἡμῶν.

§ 13. Ὁρῶν δὲ ὁ Κλ... καὶ ἀκούων] = ἂν καὶ ἔβλεπε καὶ ἤκουεν
ἀπὸ τὸν Κύρον... ἀλλ' ὅμως ὁ Κλ. τὸ μέσον στῖφος] = τὸ μέσον πυκνὸν
σῶμα στρατιωτῶν. περιῖν] = ὑπεριέχε κατά τὸ πλήθος (τοὺς ἑξακισχιλίους
ἰππεῖς τοὺς πρὸ τοῦ βασιλέως) παρατ. τοῦ περιεῖμι. ὥστε μέσον τῶν
ἑαυτοῦ ἔχων] = ὥστε, ἂν καὶ κατεῖχε τὸ μέσον τοῦ στρατεύματός του, ἦτο
ἐκτὸς τοῦ Κύρου, εὐωνύμου ὄντος (ἔχοντος τὴν ἀριστερὰν θέσιν). αὐτῷ με-
λήσει] = ὅτι αὐτὸς θὰ ἐφρόντιζε πῶς θὰ εἶχον καλῶς τὰ πράγματα· τὸ με-
λήσει = μέλλ. τοῦ ἀπροσ. μέλει (= ὑπάρχει φροντίς)· τὸ ῥῆμα τοῦτο ὡς
προσωπικὸν (μέλω) μόνον παρὰ ποιηταῖς ἀπαντᾷ· τὸ μέσον μέλομαι δὲν
εὐρηται παρὰ τοῖς πεζοῖς ἀπλοῦν, ἀλλὰ μετὰ τῶν προθέσεων ἐπὶ καὶ μετὰ
(ἐπιμέλομαι—οὔμαι, μεταμέλομαι—οὔμαι).

§ 14. ὁμαλῶς προΐει] = προσχώρει μὲ ἰσοταχῆ βήματα. ἐν ταύτῳ]
= ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. ἐκ τῶν ἔτι προσιόντων] = ἐκ τῶν ἀκόμη προσερχο-
μένων (ἐκ τῆς πορείας). παρελαύνων] = ἐπιππος χωρῶν παραλλήλως οὐχί
πολύ πλησίον τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. κατεθεᾶτο] = ἀκριβῶς παρατήρει,
ἔθεᾶτο μετὰ προσοχῆς. ἑκατέρωσε ἀποβλέπων] = ῥίπτων βλέμματα καὶ
εἰς τὰ δύο μέρη. εἰς τε τοὺς πολεμίους καὶ τοὺς φίλους] ἐπεξηγήσεις
τοῦ ἑκατέρωσε· τὸ φίλιος ἀντίθετον τῷ πολέμιος, τὸ δὲ φίλος
ἀντίθετον τῷ ἐχθρός.

§ 15. ὑπελάσας] ἀόρ. τοῦ ὑπελάυνω = προχωρήσας ἐπιππος· ἐνν.
αὐτῷ. ὡς] σύνδ. συμπερασματ. = ὥστε. συναντήσαι] ἀπαρ. ἀορ. τοῦ

παραγγέλλοι. Ὁ δ' ἐπιστὰς εἶπε καὶ λέγειν ἐκέλευε
 16 πᾶσιν ὅτι καὶ τὰ ἱερὰ καλὰ καὶ τὰ σφάγια καλὰ. Ταῦτα
 δὲ λέγων θορύβου ἤκουσε διὰ τῶν τάξεων ἰόντος, καὶ ἤ-
 ρετο τίς ὁ θόρυβος εἶν. Ὁ δ' εἶπεν ὅτι σύνθημα παρέρ-
 χεται δεύτερον ἤδη. Καὶ ὃς ἐθαύμασε τίς παραγγέλλει
 17 καὶ ἤρετο ὅ,τι εἶν τὸ σύνθημα. Ὁ δ' ἀπεκρίνατο Ζεὺς
 σωτὴρ καὶ νίκη. Ὁ δὲ Κύρος ἀκούσας, Ἄλλὰ δέχομαί
 τε, ἔφη, καὶ τοῦτο ἔστω. Ταῦτα δ' εἰπὼν εἰς τὴν αὐτοῦ
 χώραν ἀπύλαινε.

Καὶ οὐκέτι τρία ἢ τέτταρα στάδια διειχέτην τὸ φά-
 λαγγε ἀπ' ἀλλήλων ἠνίκα ἐπαιάνιζόν τε οἱ Ἕλληνες
 καὶ ἤρχοντο ἀντίοι ἰέναι τοῖς πολεμίοις. Ὡς δὲ πορευο-

συναντᾶω-ω. ἐπιστὰς] μετοχ. τοῦ ἀορ. ἅ' ἐπέστην, οὗ ὁ ἐνεστὸς
 ἐφίσταμαι = ἐπιστήσας ἑαυτόν. σταματήσας. καὶ τὰ ἱερὰ καλὰ καὶ
 τὰ σφάγια καλὰ] τὸ καλὰ ἐπαναλαμβάνεται πρὸς ἕξαρσιν τῆς ἐννοίας τοῦ
 καλὰ ἱερὰ = αἱ παρατηρήσεις τῶν σπλάγγων (ἐντοσθίων) τοῦ θύματος ἦσαν
 καλὰ ἢ φράσις «καλὰ τὰ ἱερὰ ἦν» λέγεται καὶ ἀπλῶς ἀγίγνετα
 τὰ ἱερὰ ἢ ἀεγίγνετο τὰ ἱερὰ.

§ 16. θορύβου] θόρυβος = ἀταξία, ταραχὴ πολλῶν ἀνθρώπων. θροῦς
 δὲ = ψίθυρος, φωνὴ συγκεχυμένη πολλῶν ἀνθρώπων. σύνθημα] ἐκ τοῦ
 ῥήματος συντίθεμαι = λέξις ἢ λόγος ἐν καιρῷ πολέμου διδο-
 μενος ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ πρὸς ἀναγνώρισιν τῶν οἰκείων τὸ σύνθημα μετε-
 θιβάζετο ἀπὸ στόματος εἰς στόμα, ἐκάστου ἀνδρὸς λέγοντος αὐτὸ χαμηλοφώ-
 νως εἰς τὸν παραπλεύρως αὐτοῦ ἐνίοτε ἐπανελαμβάνετο δις ἀπὸ τοῦ τελευ-
 ταίου ἀνδρὸς μέχρι τοῦ στρατηγοῦ καὶ τότε ἐλέγετο «τὸ σύνθημα πα-
 ρέρχεται δεύτερον», «πάλιν ἦκει τὸ σύνθημα ἀνταποδι-
 δόμενον» ἐπὶ τοῦ στρατηγοῦ ἐλέγετο «παραγγέλλει σύνθημα»,
 «παρεγγυᾷ σύνθημα», «παρὰδίδωσι τὸ σύνθημα». Καὶ ὃς]
 = καὶ οὗτος (ὁ Κύρος). ἐθαύμασε] = ἀπορῶν ἠρώτησε τίς παραγγέλλει.
 Ζεὺς σωτὴρ καὶ νίκη] ὡς σύνθημα ἐδίδοντο λέξεις εὐσιώνιστοι, προη-
 λοῦσαι αἴσιον τὸ ἀποτελεσμα τῆς μάχης.

§ 17. δέχομαι] ἐνν. τὸ σύνθημα ὡς καλὸν σημεῖον, σημαῖνον δηλ.
 σωτηρίαν καὶ νίκην. καὶ τοῦτο ἔστω] = καὶ τοῦτο εἶθε νὰ εἶναι (σωτηρία
 καὶ νίκη) ἢ προστακτικὴ ἔστω σημ. εὐχὴν. χώραν] = θέσιν. τὸ φάλαγγε]
 ἢ τοῦ βασ. καὶ ἢ τοῦ Κύρου (διὰ τί ἐτέθη τὸ ἀρσ. ἄρθρον τῷ ;). ἐπαιάνιζον]
 παϊανίζω = ἄδω παιᾶνα (ὕμνον, ψδὴν) ἢ πρὸ τοῦ πολέμου (ἐμβατήριον,
 πολεμικὸν ἄσμα) εἰς τὸν θεὸν τοῦ πολέμου Ἄρην, ἢ μετὰ τὴν μάχην εἰς
 τὸν Ἀπόλλωνα (ἐπινίκιος παιᾶν). ἤρχοντο] παρατ. τοῦ ἄρχομαι,

μένων ἐξεκύμαινέ τι τῆς φάλαγγος, τὸ ὑπολειπόμενον ἤρξατο δρόμῳ θεῖν· καὶ ἅμα ἐφθέγγξαντο πάντες οἶόν περ τῷ Ἐνναλίῳ ἐλελιζουσι, καὶ πάντες δ' ἔθεον. Λέγουσι δὲ ὡς τινες καὶ ταῖς ἀσπίσι πρὸς τὰ δόρατα ἐδούπησαν φόβον ποιῶντες τοῖς ἵπποις. Πρὶν δὲ τόξενμα 19 ἐξικνεῖσθαι ἐγκλίνουσιν οἱ βάρβαροι καὶ φεύγουσι. Καὶ ἐνταῦθα δὴ ἐδίωκον μὲν ἀνά κράτος οἱ Ἕλληνες, ἐβόων δ' ἀλλήλοις μὴ θεῖν δρόμῳ, ἀλλ' ἐν τάξει ἔπεσθαι. Τὰ 20 δ' ἄρματα ἐφέροντο τὰ μὲν δι' αὐτῶν τῶν πολεμίων, τὰ δὲ καὶ διὰ τῶν Ἑλλήνων κενὰ ἠνιόχων. Οἱ δ' ἐπεὶ προῖδοιεν, δίσταντο· ἔστι δ' ὅστις καὶ κατελήφθη ὡσπερ

οὐδέποτε δὲ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς τοῦ ἔρχομαι, οὗ ὁ παρατ. ἦ α (ἦειν). ἀντίοι] ποιητ. τύπος ἀντὶ τοῦ ἐναντίοι.

§ 18. ἐξεκύμαινέ τι]=μέρος τι τῆς φάλαγγος πρὸς τὰ ἔξω ἐκυμάτιζε, ὡς κύμα ἐξήρχετο ἔξω τῆς γραμμῆς· εἶναι παρατ. τοῦ ἐκκυμαίνω, ὅπερ ἐνταῦθα ἀμετάβ., ἀπαντᾷ δ' ὅμως καὶ μεταβατ. = κυματίζων ἐξάγω τι· τὸ ἀπλοῦν κυμαίνω ἀμετάβ., τὸ δὲ κυματόω-ῶ μεταβατ. τὸ ὑπολειπόμενον]=τὸ μέρος τοῦ στρατοῦ τὸ μένον ὀπίσω δρόμῳ]=δρομαίως, προχάδην, ἀντίθ. τοῦ βιάδην. θεῖν] ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ θέω = τρέχω· μέλλ. -θ εὐσομαι, οἱ δὲ λοιποὶ τύποι ἐκ τοῦ τρέχω (βοῆ θέω=βοηθέω-ῶ). ἐφθέγγξαντο] φθέγγομαι καὶ φωνήν προῖεμα· ἐπὶ ἀνθρώπων. οἶόν περ]=ὄσπερ = ὅπως ἀκριβῶς. τῷ Ἐνναλίῳ] ὁ Ἐνναλίος ἐπίθετον τοῦ Ἄρεως=φονικός. ἐλελιζουσι] τοῦ ῥ. ἐλελίζω=φωνάζω ἐλελεῦ (ἀλαλάζω)· τὸ δὲ ἐλελεῦ ἐπίφθεγμα πολεμικόν·=καὶ συγχρόνως ἐφώναζαν πάντες οὕτως, ὡς ἀκριβῶς ἀλαλάζουσι πρὸς τιμὴν τοῦ Ἄρεως.

§ 19. τόξενμα]=1) ἡ βολὴ τοῦ τόξου, 2) τὸ διάστημα τῆς βολῆς τόξου· = πρὶν δὲ νὰ φθάσωσιν εἰς ἀπόστασιν βολῆς τόξου. ἐγκλίνουσιν]= ὑποχωροῦσι· διαφέρει δὲ τοῦ ἐκκλίνω τι καὶ ἀπότινος = φεύγω τι καὶ ἀπὸ τινος. ἀνά κράτος]=μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις (μετὰ τῶν ῥ. διώκω, ἐλαύνω καὶ θέω)· κατὰ κράτος δὲ=διὰ τῆς βίας (ἀντίθετον ἀκαθ' ὁμολογίαν).

§ 20. Τὰ δ' ἄρματα... τὰ μὲν... τὰ δὲ] ἀντὶ αὐτῶν ἄρμάτων τὰ μὲν... τὰ δὲ· σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος. ἐπεὶ προῖδοιεν] τὸ ἐπεὶ καὶ ὁπότε (σπαν. τὸ ὅτε) μετ' εὐκτ. ἐνεστ. ἢ ἀορ. δηλοῦσιν ἐπανάληψιν πράξεως καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῷ ὁσάκις·=ὁσάκις ἤθελον προῖδει, ὅτι ἔμελλον νὰ διέλθωσι διὰ μέσου αὐτῶν τὰ ἄρματα. διίσταντο] = ἐχωρίζοντο, ἤνοιγον τόπον, ἵνα διέλθωσι τὰ ἄρματα· τοῦ ῥ. διίσταμαι (δὲ ἀ-ῖσταμαι). ἔσθι δ' ὄσθις]=ἔσθι τις ὄσθις=τῖς = κά-

έν ἰπποδρόμῳ ἐκπλαγεῖς· καὶ οὐδὲν μέντοι οὐδὲ τοῦτον παθεῖν ἔφασαν, οὐδ' ἄλλος δὲ τῶν Ἑλλήνων ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ ἔπαθεν οὐδεὶς οὐδέν, πλὴν ἐπὶ τῷ εὐωλύμῳ τοξευθῆναι τις ἐλέγετο.

- 21 Κῦρος δ' ὄρῳν τοὺς Ἑλληνας νικῶντας τὸ καθ' αὐτοὺς καὶ διώκοντας, ἠδόμενος καὶ προσκυνούμενος ἦδη ὡς βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀμφ' αὐτόν, οὐδ' ὡς ἐξήχθη διώκειν, ἀλλὰ συνεσπειραμένην ἔχων τὴν τῶν σὺν ἑαυτῷ ἑξακοσίων ἰπέων τάξιν ἐπεμελεῖτο ὅ,τι ποιήσει βασιλεὺς. Καὶ γὰρ ἦδει αὐτόν ὅτι μέσον ἔχοι τοῦ Περσικοῦ
- 22 στρατεύματος. Καὶ πάντες δ' οἱ τῶν βαρβάρων ἄρχοντες μέσον ἔχοντες τὸ αὐτῶν ἠγοῦνται, νομίζοντες οὕτω καὶ ἐν ἀσφαλεστάτῳ εἶναι, ἦν ἢ ἡ ἰσχὺς αὐτῶν ἐκατέρωθεν, καὶ εἴ τι παραγγεῖλαι χρήζοιεν, ἠμίσει ἂν χρόνῳ

ποιος δέ· καὶ αἴφνης ἐπροφθάσθη, ἐπειδὴ ὡς ἐν ἰπποδρομίῳ ἐταράχθη. κατελήφθη] ἀορ. παθ. τοῦ κ α τ α λ α μ β ἄ ν ο μ α ι = αἴφνης πιάνομαι (προφθάνομαι)· = καὶ ὁμως εἶπον, ὅτι οὐδὲ οὗτος (ὁ καταληφθεὶς) ἔπαθέ τι, οὐδὲ ἄλλος τις ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ ἔπαθέ τι. οὐδεὶς οὐδέν] ἐπειδὴ αἱ προτάσεις εἶναι ἀρνητικαί, αἱ ἀόριστοι ἄντων. ἐτράπησαν εἰς ο ὄ δ ε ἰ ς — ο ὄ δ ε ἔ ν. ἐπὶ τῷ εὐωλύμῳ] = ἐν τῷ εὐωνύμῳ, ἐν τῷ ἀριστερῷ κέρατι.

§ 21. ὄρῳν] = ἐπειδὴ ἔβλεπεν, ὅτι οἱ Ἑλληνες ἐνίκων. τὸ καθ' αὐτοὺς] = τὸ ἀπέναντί των στρατεύμα τῶν Περσῶν. ἠδόμενος καὶ προσκυνούμενος] = ἂν καὶ ἠὲ χαριστεῖτο καὶ προσεκυνεῖτο ὡς βασιλεὺς. οὐδ' ὡς] = οὐδὲ οὕτως (καὶ οὕτως δὲν) παρεκινήθη. ἐξήχθη] τοῦ ῥήματος ἐ ξ ἄ γ ο μ α ι = παροτρύνομαι, παρακινούμαι. συνεσπειραμένην] = πυκνῶς συντεταγμένην· τοῦ ῥ. σ υ σ π ε ἰ ρ ἄ ο μ α ι - ὦ μ α ι (πότε τὸ ν τῆς σὺν προθ. πρὸ τοῦ σ ἀφομοιοῦται καὶ πότε ἀποβάλλεται;)· ὅ,τι] = τί θὰ κάμῃ ὁ βασιλεὺς. ἦδει αὐτόν] = ἐγνώριζεν, ὅτι αὐτὸς ἔχει τὸ μέσον τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος· τὸ ἦ δ ε ἰ γ' ἐνικ. πρόσ. τοῦ ὑπερσ. τοῦ ο ἶ δ α' τὸ α' πρόσ. τοῦ ὑπερσ. ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἀττικῇ καὶ παρὰ Ξενοφ. εἶναι ἦ ὀ η (εα-η), τὸ δὲ γ' εἰ (ν), μετὰ ταῦτα δὲ ἀντι τοῦ γ' ἐσχηματίσθη τὸ α' εἰς ε ἰ (ν).

§ 22. μέσον ἔχοντες] = ἔχοντες τὸ μέσον τοῦ ἑαυτῶν στρατεύματος ὀδηγοῦσιν αὐτό. οὕτω] δηλ. ἰσάμενοι ἐν τῷ κέντρῳ. ἐν ἀσφαλεστάτῳ] = ἐν μεγίστῃ ἀσφαλείᾳ· τὸ θετικὸν «ἐν ἀσφαλεῖ εἶναι» καὶ τὸ συγκριτικὸν «ἐν ἀσφαλεστέρῳ εἶναι». ἐκατέρωθεν] = ἀπὸ τὰ δύο μέρη. καὶ εἴ τι] = καὶ (νομίζοντες) εἴ τι... χρήζοιεν, αἰσθάνεσθαι ἂν τὸ στρατεύμα

αἰσθάνεσθαι τὸ στράτευμα. Καὶ βασιλεὺς δὴ τότε μέσον 23
ἔχων τῆς αὐτοῦ στρατιᾶς ὅμως ἔξω ἐγένετο τοῦ Κύρου
εὐωνύμου κέρατος. Ἐπεὶ δ' οὐδεὶς αὐτῷ ἐμάχετο ἐκ
τοῦ ἀντίου οὐδὲ τοῖς αὐτοῦ τεταγμένοις ἔμπροσθεν,
ἐπέκαμπεν ὡς εἰς κύκλωσιν.

Ἐνθα δὴ Κύρος δείσας μὴ ὀπισθεν γενόμενος κατα- 24
κόψη τὸ ἑλληνικὸν ἐλαύνει ἀντίος· καὶ ἐμβαλὼν σὺν
τοῖς ἑξακοσίοις νικᾷ τοὺς πρὸ βασιλέως τεταγμένους
καὶ εἰς φυγὴν ἔτρεψε τοὺς ἑξακισχιλίους, καὶ ἀποκτεῖ-
ναι λέγεται αὐτὸς τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ Ἀρταγέρσῃν τὸν ἄρ-
χοντα αὐτῶν. Ὡς δ' ἡ τροπὴ ἐγένετο, διασπείρονται 25
καὶ οἱ Κύρου ἑξακόσιοι εἰς τὸ διώκειν ὀρμήσαντες,
πλὴν πάνυ ὀλίγοι ἀμφ' αὐτὸν κατελείφθησαν, σχεδὸν
οἱ ὁμοτράπεζοι καλούμενοι. Σὺν τούτοις δ' ὧν καθορᾷ 26
βασιλέα καὶ τὸ ἀμφ' ἐκεῖνον στίφος· καὶ εὐθύς οὐκ ἠνέ-
σχετο, ἀλλ' εἰπὼν Τὸν ἄνδρα ὀρῶ ἴετο ἐπ' αὐτὸν καὶ
παίει κατὰ τὸ στέρνον καὶ τιτρώσκει διὰ τοῦ θώρακος,

ἐν ἡμίσει χρόνῳ] = ὅτι ἐν ἡμίσει χρόνῳ ἤθελεν ἀντιλαμβάνεσθαι τὸ στράτευμα τὰς διαταγὰς.

§ 23. δὴ] = λοιπόν. ἔχων] = ἄν καὶ εἶχε τὸ μέσον τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. ἔξω ἐγένετο] = εὐρέθη ἐκτὸς τοῦ ἀριστεροῦ κέρατος τοῦ Κύρου· ἐξῆλθεν. ἐπέκαμπεν] τὸ ἐ π ι κ ἄ μ π τ ω εἶναι ὅτε μὲν μεταβ., ὅτε δὲ ἀμετάβατον, ὡς ἐνταῦθα, = κάμνω καμπήν, στροφήν· κάμπτομαι, γυρίζω. ὡς εἰς κύκλωσιν] = οὕτως, ὡς διὰ τὴν κυκλώσιν τοὺς πολεμίους.

§ 24. γενόμενος] = ἐλθὼν ὀπισθεν τῶν Ἑλλήνων ὁ βασιλεὺς. ἐλαύνει ἀντίος] = ἐπέρχεται (ἐπιπρος) ἐναντίος αὐτῷ. ἐμβαλὼν] = ἐμπεσὼν· τοῦ ῥ. ἐ μ β ἄ λ λ ω μετοχ. ἐνεργ. ἄορ. β'.

§ 25. Ὡς δ' ἡ τροπὴ...] τὸ ὡς χρονικόν· εὐθύς δ' ὡς ἐγένετο ἡ τροπὴ (ἦρτα) τῶν ἑξακισχιλίων . . . καὶ ἀμέσως. ὁμοτράπεζοι] οὗτοι καὶ σὺν-δ ε ι π ν ο ι καὶ σ υ ν τ ρ ἄ π ε ζ ο ι καλούμενοι· ἦσαν ἐπίσημοι ἄνδρες ἀποτελοῦντες τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Κύρου.

§ 26. καθορᾷ] = βλέπει καλῶς, καθαρῶς· ἡ πρόθεσις ἔχει ἐπιτακτικὴν σημασίαν. οὐκ ἠνέσχετο] = δὲν ὑπέμεινε, δὲν ὑπέφερε· μέσ. ἄορ. β' τοῦ ἀ ν ἔ χ ο μ α ι. ἴετο = ὄρμα κατ' αὐτοῦ· τοῦ ῥ. ἴ ε μ α ι, μέσ. διαθ. ἐνταῦθα (κλίνον τὸν μέσ. ἄορ. β' εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις, τὸ ἄπαρ. καὶ τὴν μετ.). παίει] τὸ π α ἰ ω, π α τ ἄ σ σ ω, τ ὕ π τ ω ἐπὶ ὄπλων ἀγχεμάχων

ὡς φησι Κτησίας ὁ ἰατρός, καὶ ἰάσασθαι αὐτὸς τὸ τραυμά φησι.

- 27 Παίοντα δ' αὐτὸν ἀκοντίζει τις παλτῶ ὑπὸ τὸν ὀφθαλμὸν βιαίως· καὶ ἐνταῦθα μαχόμενοι καὶ βασιλεὺς καὶ Κῦρος καὶ οἱ ἀμφ' αὐτοὺς ὑπὲρ ἑκατέρου, ὅποσοι μὲν τῶν ἀμφὶ βασιλέα ἀπέθνησκον Κτησίας λέγει· παρ' ἐκείνῳ γὰρ ἦν· Κῦρος δὲ αὐτὸς τε ἀπέθανε καὶ ὀκτῶ οἱ
- 28 ἄριστοι τῶν περὶ αὐτὸν ἔκειντο ἐπ' αὐτῷ. Ἀρταπάτης δ' ὁ πιστότατος αὐτῷ τῶν σκηπτούχων θεράπων λέγεται, ἐπειδὴ πεπτωκότα εἶδε Κῦρον, καταπνυθῆσας ἀπὸ τοῦ ἵππου περιπεσεῖν αὐτῷ. Καὶ οἱ μὲν φασὶ βασιλέα κελεῦσαί τινα ἐπισφάξαι αὐτὸν Κύρῳ, οἱ δ' ἑαυτὸν ἀποσφάξαι σπασάμενον τὸν ἀκινάκην· εἶχε γὰρ χρυσοῦν καὶ στρεπτὸν δ' ἐφόρει καὶ ψέλια καὶ τᾶλλα ὡσπερ οἱ

(ἐκ τοῦ πλησίον), τὸ δὲ βάλλω καὶ ῥίπτω ἐπὶ τῶν μακρόθεν ῥιπτόντων. **πιτροῶκει**] τοῦ ῥήμ. **τι τρώσχω** = πληγώνω· μέλλ. **τρώσω**, ἄορ. **ἔτρωσα**· παθητ. **τι τρώσχομαι**, μέλλ. **τρωθήσομαι**, ἄορ. **ἐτρώθη**ν, παρακ. **τέτρωμα**ι. **Κτησίας**] ἰατρός ἐκ Κνίδου τῆς Καρίας, συνοδεύσας τὸν Ἀρταξέρξην εἰς τὴν ἐκστρατείαν ταύτην· οὗτος συνέγραψε τὰ «Περσικά», δηλαδὴ ἱστορίαν τῆς Περσίας, εἰς 23 βιβλία, τῶν μόνων ἀποσπάσματα σφίζονται παρὰ Φωτίῳ.

§ 27. **ἀκοντίζει τις**] κατὰ τὸν Πλούταρχον ὁ Μιθριδάτης. **παλτῶ**] τὸ παλτὸν (ἐκ τοῦ πάλλω) = ἀκόντιον. **μαχόμενοι**] ἔπρεπε νὰ ὑπάρχη γενικὴ ἀπόλυτος· «καὶ ἐνταῦθα μαχομένων βασιλέως καὶ Κύρου καὶ τῶν ἀμφ' αὐτοῖς. παρ' ἐκείνῳ» = παρὰ τῷ βασιλεῖ.

§ 28. **πεπτωκότα**] ἐνν. τὸν Κῦρον. **καταπνυθῆσας**] = πνυθῆσας κάτω. **περιπεσεῖν**] = ἔπεσεν ἐπ' αὐτοῦ, ἐνηγαλίσθη αὐτόν, ἔπεσε περίξ αὐτοῦ.

§ 29. **ἐπισφάξαι**] = νὰ σφάξωσιν αὐτὸν ἐπάνω (πρὸς τιμὴν τοῦ Κύρου). **ἑαυτὸν ἀποσφάξαι**] ἡ μέση διάθεσις τοῦ σφάττω ἐκφέρεται διὰ τοῦ ἐνεργ. καὶ τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας, ἐκτὸς τοῦ «ἀποσφάττοντα» καὶ «ἀποσφάττόμενοι». **σπασάμενον**] = ἐλκυσας τὸν ἀκινάκην αὐτοῦ (Περσικὸν ξίφος)· μετ. τοῦ μέσ. ἄορ. τοῦ ῥ. **σπάω-ῶ** = σύρω, ἔλκω· ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γλώσσῃ ἀντὶ τοῦ ἄγνυμίτι (εἰπέ τὸν μέλλοντα τούτου). **στρεπτὸν**] (ἐκ τοῦ στρέφω) ἐνν. **κόσμον** = περιδέριον, κόσμον τοῦ λαιμοῦ, **ψέλιο**ν δὲ = κόσμον τῶν βραχιόνων. **καὶ τᾶλλα**] = καὶ τὸν ἄλλον κόσμον· καὶ τὸν

ἀριστοι Περσῶν· ἐτετίμητο γὰρ ὑπὸ Κύρου δι' εὐνοϊάν
τε καὶ πιστότητα.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ζ'.) ῥήματα εἰς -νυμι

1) Ἐνεστώσως καὶ παρατατικῶς τῶν εἰς νυμι ῥημάτων.

Ἐκάστῳ τῶν εἰσιόντων εἰς τὰ συσσίτια ὁ προεσβύτατος δεικνὺς
τὰς θύρας, Διὰ τούτων, ἔφη, οὐδεὶς λόγος ἔξεισι. Παρὰ τοῖς Αἰγυ-
πτίοις νόμος ἦν τοὺς βασιλέας ἀποδεικνύσθαι ἐκ τῶν ἱερέων ἢ τῶν
στρατιωτῶν. Ὀλίγοις δεικνὺν τὰ ἐντὸς τῆς ψυχῆς. Ἰάσων πιστεῶν
τοῖς τῆς Μηδείας βουλευμασιν ἐτόλμησε ζευγγύναι τοὺς χαλκόποδας
παύρους. Ἐν τοῖς κινδύνος οἱ φίλοι δεικνύασιν αὐτούς, ὁποῖοί εἰσι.
Κίρκη γνοῦσα, ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς τοῖς θεοῖς χρῆται συμμάχοις, οἰκείως
αὐτὸν ἀπέπεμψε καὶ ὠφέλησεν ἀποδεικνύσα, πῶς ἂν ἀποφεύγοι τοὺς
κινδύνους. Τὴν τῆς ψυχῆς εὐνοϊαν ἔργοις μᾶλλον ἐπιδεικνύσο ἢ λόγοις·
τοῦ γὰρ ἢ τῶν λόγων χάρις δεικνύει τὸν ἐσθλὸν ἄνδρα, ἀλλ' ἢ τῶν
ἔργων ἀρετή. Ἀλκιβιάδης ἀκούσας, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι θάνατον κατέ-
γνωσαν αὐτοῦ, Δεικνύωμεν οὖν, ἔφη, ὅτι ζῶμεν. Καὶ πλεύσας εἰς Πε-
λοπόννησον τοὺς Λακεδαιμονίους ἤδη ὑφιεμένους τῆς προθυμίας περ-
σέων καὶ ἔπειθε τειχίσαι τὴν Δεκέλειαν. Πρωταγόρας ὁ σοφιστὴς τει-
μαράκοντα ἔτη περιῆει ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι ταῖς τῆς Ἑλλάδος καὶ
Σικελίας ἐπιδεικνύμενος τὴν σοφίαν καὶ πολλὰ χρήματα κτώμενος·
ὅπου δ' ἐπεδεικνύετο, οἱ νεανῖαι συνῆσαν αὐτῷ ἀργύριον δόντες. Ὁ-
πότε βασιλεὺς τῶν Αἰγυπτίων τελευτήσκειν, οἱ Αἰγύπτιοι κατερρήγγνυτο
τὰ ἱμάτια καὶ τοὺς νεὼς ἔκλειον καὶ οἶνον ἀπείχοντο ἑβδομήκοντα δύο
ἡμέρας. Οὔτε πῦρ κατασβέννυται πυρὶ οὔτε ὀργῆ λόγους τραχέσιν. Οἱ
Σπαρτιῶται τοῖς παισὶ τοὺς εἴλωτας ἐπεδείκνυσαν μεθύοντας, ἵνα ἀπο-
τρέποιν αὐτοὺς τῆς ἀκρατείας. Οἱ Μεσσήνιοι ἠτιώμενοι, ὁπότε συμ-
μειγγύνοιν τοῖς Λακεδαιμονίοις, κατέλειπον τὴν πατριδα καὶ οἱ μὲν ἀ-
πέστησαν εἰς Ἀρκαδίαν, οἱ δ' εἰς Ῥόδον, οἱ δ' εἰς Σικελίαν.

ἄλλον στολισμόν. ὥσπερ] ἔνν. φοροῦσι. ἐτετίμητο γὰρ] = διότι εἶχε
σημειωθῆ (διὰ τούτων τῶν δῶρων), ἐπειδὴ ἤτο αὐτῷ εὐνοῦς καὶ πιστός.

2) Οἱ λοιποὶ χρόνοι τῶν εἰς-νυμὶ ἡμερῶν.

Ἐπεὶ αἱ γέφυραι, αἷς ἔξενκτο ὁ Ἑλλησποντιος, χειμῶνι διερρά-
γησαν, Ξέρξης τοὺς μὲν ζεύξαντας τὰς γεφύρας ἀπέκτεινε, τὴν δὲ
θάλατταν ἐμασίγωσεν. Ἐν Μαραθῶνι οἱ Πέρσαι διαρρήξαντες
τὸ μέσον τῶν Ἑλλήνων ὄμως ἠττήθησαν. Ἐπεὶ Κροῖσος ἐπὶ τῆς
πυρᾶς ἐστὼς τρεῖς ὠνόμασε τὸν Σόλωνα, Κῦρος τὴν μὲν πυρὰν ἐκέ-
λευεν ἀποσβέσαι, ἐκείνον δὲ λῦσαι. Τὸ δὲ πῦρ ἀποσβεσθῆναι οὐκέτι
ἐδυνήθη. Ἐνθα δὴ ὁ Κροῖσος τὸν Ἀπόλλω ἰκέτευε παρασιτῆναι. Καὶ
ὁ Ἀπόλλων ἐξαίφνης χειμῶνα καὶ ὕδωρ δεινὸν ἔπεμψεν ἀπ' οὐρανοῦ,
ὥστε ἡ πυρὰ εὐθὺς ἀπέσβη. Τὸ μὲν πῦρ σβέσεις ὕδατι, αἱ δὲ τῆς
ψυχῆς ἐπιθυμίαι οὐδέποτε σβήσονται. Οἱ τοῦ Πελοπίδου ἐταῖροι τοὺς
τυράννους ἀποκτείναντες δόλω ἔπεισαν τὸν τοῦ δεσποτηρίου φύλακα
ἀνοῖξαι. Ἐπεὶ δὲ ἡ θύρα ἀνεώχθη, τοὺς δεδεμένους ἔλυσαν καὶ ὤ-
πλισαν τοῖς ὄπλοις τοῖς κρεμαμένους ἐν τῇ στοᾷ. Παρὰ τοῖς Ἑλλήσι
καὶ Ῥωμαίοις οἱ δοῦλοι, εἴ τι ἀδικήσειαν, ἀνακρεμασθέντες ἐμασι-
γοῦντο. Ὅτε οἱ Ἕλληνες οἱ ἐν ταῖς Θερμοπύλαις τεταγμένοι ἔγνωσαν,
ὅτι ἀπολοῦνται—προδότης γὰρ τοῖς Πέρσαις τὴν ὁδὸν ἐδεικνύει—συν-
εβουλεύοντο, πότερον ἄμεινον εἶη ἀπιεῖν ἢ τοῖς πολεμίοις συμμει-
ξαι. Ἀλκιβιάδης ἔργω ἀποδείξας, ὅτι πολὺ τε ὀνιάναι καὶ πολὺ βλά-
πτειν δύναιτο, εἰς τὴν πατρίδα ἐπανήει. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι μετὰ πολ-
λῆς ἐλπίδος καὶ ἡδονῆς αὐτὸν ἀνῆγον εἰς ἄστυ. Αὐτῷ μὲντοι ἐκέκρατο
τῇ ἡδονῇ ἐλογίσαντο γάρ, ὅτι αὐτοὶ ἀπώλεσαν τὰ τε ἄλλα πράγματα
καὶ τὴν ἐπὶ Σικελίαν στρατείαν, ἐκβαλόντες τὸν Ἀλκιβιάδην. Ὅτε οἱ
Ἕλληνες ἐν Μυκάλῃ ἔμελλον συμμείξιν τοῖς Πέρσαις, ἐξαίφνης ἤγ-
γειλέ τις, ὅτι τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐν Πλαταιαῖς Μαρδόνιος μὲν ἀπόλωλεν,
ἡ δὲ τῶν βαρβάρων στρατιὰ διεσκέδασται· καὶ ἔτι μᾶλλον ἐπερρώ-
σθησαν. Ὀδυρομένου τινός, ὅτι ἀπολωλεκῶς εἶη τὰ ὑπομνήματα, Ἀν-
τισθένης ὁ φιλόσοφος, Ἐχορῆν, ἔφη, γράφειν αὐτὰ μὴ ἐν βιβλίοις, ἀ
ὁ ἄνεμος διασκεδᾷ καὶ τὸ πῦρ ἀπολεῖ, ἀλλ' ἐν τῇ ψυχῇ. Οἱ Ἕλληνες
τὸ τοῦ Πατρόκλου σῶμα κατέκασαν· ἐπεὶ δὲ τὸ πῦρ ἀπεσβήκει, τὰ
ὄσπᾳ συλλέξαντες ἐνέθεσαν εἰς φιάλην χρυσοῦν. Πολλοὶ τῶν Ἀθηναίων
δεδιότιες τὴν τῶν τριάκοντα ὕβριον ἔφυγον εἰς Μέγαρα καὶ Θήβας. Οἱ
δὲ Θηβαῖοι ἐψηφίσαντο τάδε· Πᾶσα οἰκία καὶ πᾶσα πόλις ἐν τῇ Βοιω-
τίᾳ ἀνεώχθω τοῖς φυγάσιν. Ἡσιόδος ὁ ποιητὴς φησιν· Οὐδ' ἂν βοῦς
ἀπόλοιτ', εἰ μὴ γείτων κακὸς εἶη. Σπαρτιάτου τινός τοῦτον τὸν λόγον

ἔπαινέσαντος, Διογένης ἔφη· Οἱ Μεσσήνιοι καὶ οἱ βόες αὐτῶν ἀπολώ-
 λασι, καὶ ὑμεῖς οἱ Σπαρτιᾶται γείτονές ἐστε αὐτῶν. Δύο ἄνδρες εἰς
 ἔριν καταστάντες Ἀρχίδαμον ἐκέλευσαν κρίναι. Ὁ δ' ἀγαγὼν αὐ-
 τοὺς εἰς τὸν τῆς Ἀθηναῶν νεών, Ὁμόσατέ μοι, ἔφη, ποιήσῃν, ὅτι
 ἂν κρίνω. Ὁμωμοκότων δ' ἐκείνων, Κρίνω τοίνυν, ἔφη, μὴ πρότε-
 ρον ὑμᾶς ἀπιέναι ἐκ τοῦ ἱεροῦ, πρὶν ἂν διαλλαγῆτε. Ἀγησίλαος ἔτι
 παῖδα ὄντα ὁ χοροποιὸς ἔστησεν εἰς φαῦλον τόπον. Ὁ δὲ ἐκὼν ἐπέισθη
 λέγων· Δείξω, ὅτι οὐχ οἱ τόποι τοὺς ἄνδρας ἐντίμους ἀποδεικνύουσιν,
 ἀλλ' οἱ ἄνδρες τοὺς τόπους. Οὐκ εἰσιν ἐν ἀνθρώποις ἡδονή, ἧτινι οὐ
 μέμικται λύπη. Οἱ κνικκοὶ καταγελῶντες τῆς πολυτελείας αὐτοὶ κατα-
 γέλαστοι ἦσαν τῷ ἐναντίῳ ἀμαρτήματι· περιῆσαν γὰρ διερωγῶτα ἱμά-
 τια ἠμφισμένοι καὶ δῶρα αἰτοῦντες παρὰ τῶν πλουσίων. Κάτων
 ἐνόμιζε τὴν τῶν Ῥωμαίων δύναμιν ἀπολείσθαι, εἰ οἱ παῖδες ἐμπλη-
 σθεῖεν ἑλληνικῶν γραμμάτων. Σωκράτει μέλλοντι τελευτήσῃν τὸν βίον
 φίλος τις ἐδίδου καλὸν ἱμάτιον κελεύων τοῦτο ἀμφίεσασθαι. Ὁ δὲ γελά-
 σας, Ἄρα νομίζεις, ἔφη, τὸ ἐμὸν ἱμάτιον ζῶντι μὲν ἐμοὶ εἶναι ἰκανόν,
 ἀποθνήσκοντι δ' οὐ; Αἴας τὸ ξίφος πῆξας ἐν τῇ γῇ αὐτὸν ἔρριπεν εἰς
 αὐτό. Ἐν ταῖς στρατείαις Ξέρξης μὲν ἐχρῆτο σκηνῇ πεπηγυῖα, ἡ δ' ἄλλη
 στρατιὰ ἐστρατοπεδεύετο ἐν ὑπαίθρῳ. Θησεὺς ἀποπλέων εἰς τὴν Κρή-
 την μέλαν ἰστίον ἀνεπέτασε· συνέθειο δὲ τῷ πατρὶ, εἰ σωθεῖν ἀπο-
 κτείνας τὸν Μινώταυρον, ἀναπειτᾶν ἰστίον λευκόν. Ἡρόδοτος ἐξηγεῖται
 καὶ τὸν Κιμμέριον Βόσπορον χειμῶνος ἐνίοτε παγῆναι. Ἐπεὶ οἱ Λακε-
 δαιμόνιοι τετειχικότες τὸν Ἰσθμὸν ἐν πολλῇ ἀσφαλείᾳ εἶναι ἐνόμισαν.
 Τεγεάτης τις ἔλεγεν· Ἐὰν οἱ Ἀθηναῖοι, ὧ ἄνδρες Σπαρτιᾶται, μὴ
 ὑμῶν σύμμαχοι ᾧσιν, ἀλλὰ τοῖς Πέρσαις, μεγάλαί πύλαι τῷ βαρβάρῳ
 ἀναπέπτανται εἰς τὴν Πελοπόννησον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ' (§ 1—31)

Βίος καὶ χαρακτῆρ Κύρου τοῦ νεωτέρου.

1 Κῦρος μὲν οὖν οὕτως ἐτελεύτησεν, ἀνὴρ ὢν Περ-
 σῶν τῶν μετὰ Κῦρον τὸν ἀρχαῖον γενομένων βασιλικῶ-

§ 1. ἐτελεύτησεν] τοῦ ῥήματος τελευτάω-ω (τελευτή=τέλος)·
 τὸ β. τοῦτο ἢ εἶναι ἐνεργ. μεταβ. (=φέρω τι εἰς τέλος) ἢ ἀμετάβ. (=ἀποθνή-
 σκω) καὶ τότε λέγεται τελευτῶ τὸν βίον ἢ καὶ ἀπλῶς τελευτῶ.
 τὸν ἀρχαῖον] ὅστις ἐκαλεῖτο καὶ πρεσβύτερος, περὶ τοῦ ὁποίου ὁ Ξενοφῶν

- τάτος τε καὶ ἄρχειν ἀξιώτατος, ὡς παρὰ πάντων ὁμο-
 λογεῖται τῶν Κύρου δοκούντων ἐν πείρᾳ γενέσθαι.
 2 Πρῶτον μὲν γὰρ ἔτι παῖς ὢν ὄτ' ἐπαιδεύετο καὶ σὺν
 τῷ ἀδελφῷ καὶ σὺν τοῖς ἄλλοις παισὶ, πάντων πάντα
 3 κράτιστος ἐνομίζετο. Πάντες γὰρ οἱ τῶν ἀρίστων Περ-
 σῶν παῖδες ἐπὶ ταῖς βασιλέως θύραις παιδεύονται· ἔνθα
 πολλὴν μὲν σωφροσύνην καταμάθοι ἂν τις, αἰσχρὸν
 4 δ' οὐδὲν οὔτ' ἀκοῦσαι οὔτ' ἰδεῖν ἔστι. Θεῶνται δ' οἱ
 παῖδες καὶ τοὺς τιμωμένους ὑπὸ βασιλέως καὶ ἄλ-
 λους ὀτιμαζομένους· ὥστε εὐθύς παῖδες ὄντες μαν-
 5 θάνουσιν ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι. Ἐνθα Κύρος αἰδν-

πραγματεύεται ἐν ἄλλῳ αὐτοῦ συγγράμματι, ἐν τῇ «Κύρου παιδείᾳ». **βασι-
 λικώτατος**] = ἐπιτηδειότατος, ἰκανώτατος ἵνα βασιλεύσῃ· **βασίλικός** καὶ
βασιλεύς διαφέρουσιν ὡς ἄρχων καὶ ἀρχικός, στρατηγός καὶ
 στρατηγικός κτλ.· τὸ **βασίλικός** σημαίνει τὸν ὄντα ἰκανὸν νὰ εἶναι
 βασιλεύς, δύνатаι δὲ νὰ μὴ εἶναι καὶ τοιοῦτος, ὡς τὸ **στρατηγικός** τὸν
 ὄντα ἰκανὸν νὰ εἶναι στρατηγός. **ἀξιώτατος**] ὑπερθ. βαθμὸς τοῦ ἐπιθέτου
ἄξιος, συγκριτ. **ἀξιώτερος**. **παρὰ πάντων**] = ὑπὸ πάντων. **τῶν... δο-
 κούντων**] = τῶν νομιζόντων. **Κύρου... ἐν πείρᾳ γενέσθαι**] = ὅτι ἔλαβον
 πείραν τοῦ Κύρου. τὸ ἐν πείρᾳ γίγνομαι ἵτινος λέγεται καὶ πεῖ-
 ραν ἔχω τινός, ἐμπείρως ἔχω τινός καὶ πεῖραν λαμβάνω
 τινός.

§ 2. [**Πρῶτον μὲν γὰρ**] ὁ γὰρ σύνδ. διασαφ. = δηλαδή· ἡ ἀπόδοσις τοῦ
 «**πρῶτον μὲν**» εἶναι εἰς τὸ ἀεπεί δὲ τῆ ἡλικία». **πάντων πάν-
 τα**] = ἐκ πάντων (τῶν παίδων) κατὰ πάντα. **κράτιστος**] = ὑπέρτατος, ὑπερο-
 χώτατος· ὑπερθετ. τοῦ ἀγαθός, οὗ τὸ ἀφρημένον ἀρετῆ καὶ τὸ ἐπίρ-
 ρημα εὔ.

§ 3. **ἐπὶ ταῖς β. θύραις**] αἱ θύραι ἢ αἱ τοῦ βασιλέως θύ-
 ραι σημαίνουσι τὰ ἀνάκτορα, τὴν αὐλήν τοῦ βασιλέως (ὁμοίως καὶ
 νῦν λέγεται Ἰψηλή Πύλη ἐν Κωνσταντινουπόλει). **ἐνθα**] = ἐνταῦθα δέ.
ἔστι] = εἶναι δυνατόν.

§ 4. **Θεῶνται**] τοῦ β. θεάομα-ῶμα (ἀποθετ.). (εἰπὲ τὸν μέλλ.
 καὶ παρακ. τούτου). **τιμωμένους**] εἴτε διὰ δώρων εἴτε διὰ συνεστίασεως κλ.
ἀτιμαζομένους] = μὴ ἐν τιμῇ ὄντας, περιφρονημένους. **εὐθύς παῖδες
 ὄντες**] = εὐθύς ἐκ παιδικῆς ἡλικίας. **μανθάνουσιν**] τὸ μανθάνω μετ'
 ἀπαρμφ. = διδάσχομαι, μανθάνω· μετὰ μετοχῆς δὲ = ἐννοῶ.

§ 5. **Ἐνθα**] = ἐνταῦθα δέ, ὡς καὶ ἀνωτέρω. **αἰδνυμένωτατος**] ἐντρο-

μνονέστατος μὲν πρῶτον τῶν ἡλικιωτῶν ἐδόκει εἶναι, τοῖς τε πρεσβυτέροις καὶ τῶν ἑαυτοῦ ὑποδεεστέρων μᾶλλον πείθεσθαι, ἔπειτα δὲ φιλιππότατος καὶ τοῖς ἵπποις ἄριστα χρῆσθαι· ἔκρινον δ' αὐτὸν καὶ τῶν εἰς τὸν πόλεμον ἔργων, τοξικῆς τε καὶ ἀκοντίσεως, φιλομαθέστατον εἶναι καὶ μελετηρότατον. Ἐπεὶ δὲ τῇ ἡλικίᾳ 6 ἔπρεπε, καὶ φιλοθηρότατος ἦν καὶ πρὸς τὰ θηρία μέντοι φιλοκινδυνότατος. Καὶ ἄρκτον ποτὲ ἐπιφερομένην οὐκ ἔτρεσεν, ἀλλὰ συμπεσὼν κατεσπάσθη ἀπὸ τοῦ ἵππου, καὶ τὰ μὲν ἔπαθεν, ὧν καὶ τὰς ὠτειλάς εἶχε, τέ-

παλώτατος· τὸ θετ. αἰδῆμων καὶ τὸ συγρ. αἰδημονέστερος· τὸ αἰδῆμων ἐνεργ.=δ αἰδούμενος· τὸ δὲ αἰδοῖος παθητ.=δ ἄξιος, ὁ τυγχάνων αἰδοῦς. τῶν ἡλικιωτῶν] οἱ ἄρχαιοι ἔλεγον ἡλικιώτης (ὁ μῆλιξ) καὶ οὐχί συνηλικιώτης, ὡς ἐπίσης ἔλεγον πατριώτης, δημότης, πολιτής καὶ οὐχί μετὰ τῆς σύν. πείθεσθαι] = καὶ ὅτι ὑπήκουεν εἰς τοὺς γεροντοτέρους περισσότερο καὶ ἀπὸ τοὺς κατωτέρους αὐτοῦ. καὶ τῶν ἑαυτοῦ] ὁ καὶ ἐπίδοτ.=ὄχι μόνον τῶν ὑπερτέρων αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν κατωτέρων του. ἔπειτα δὲ] ἐνν. ἐδόκει εἶναι· = ἔθεωρεῖτο ὅτι εἶναι. καὶ τοῖς ἵπποις... χρῆσθαι] = ὅτι καὶ ἵππευεν ἄριστα. ἔκρινον δ' αὐτὸν] δηλ. οἱ δοκοῦντες ἐν πείρᾳ αὐτοῦ γενέσθαι. τοξικῆς τε καὶ ἀκοντίσεως] ἐπεξήγησις τοῦ αὐτῶν εἰς τὸν πόλεμον ἔργων. μελετηρότατον]=μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας ἀκούμενον· τὸ θετ. μελετηρός, συγρ. μελετηρότερος· τὸ δὲ μελετηρός ἐκ τοῦ μελέτη, ὅπερ ἐκ τοῦ μέλει=ἔστι φροντίς.

§ 6. Ἐπεὶ δὲ τῇ ἡλικίᾳ ἔπρεπε] ἐνν. τὸ θηρᾶν·=ὅτε δὲ ἤρμοζεν εἰς τὴν ἡλικίαν (ἦτο ἔφηθος, 17—18 ἐτῶν) νὰ κυνηγᾷ. φιλοθηρότατος] τὸ θετ. φιλόθηρος=δ ἀγαπῶν τὴν θήραν (κυνήγιον)· = καὶ τὸ κυνήγιον τὰ μάλιστα ἠγάπα. καὶ... μέντοι] = καὶ μάλιστα, καὶ ἴσα ἴσα πρὸς τὰ θηρία φιλοκίνδυνος. ἐπιφερομένην]=φερομένην ἐναντίον, ἐφορμῶσαν. οὐκ ἔτρεσεν] = δὲν ἔφυγε τρομάζας· τοῦ ποιητικοῦ β. τρέω, ἐξ οὗ τρόμος· παρ' Ἀττικοῖς ἀπαντᾷ μόνον κατ' ἀρίστον (ὁ τρέσας, οἱ τρέσαντες). συμπεσὼν]=συμπλακεῖς (τῇ ἄρκτῳ)· μετοχὴ χρονικὴ ἀρίστου β' τοῦ β. συμπίπτω. κατεσπάσθη] = ἐτραβήχθη (ὑπὸ τῆς ἄρκτου) κάτω ἀπὸ τοῦ ἵππου· τοῦ β. κατασπάομαι-ῶμαι. καὶ τὰ μὲν]=καὶ ἐν μέρει μὲν ἔλαβε πληγὰς (καὶ ἔλαβε μὲν πληγὰς, τῶν ὁποίων καὶ τὰς ὠτειλάς (=σημάδια) εἶχεν ὕστερον). ὠτειλάς] ἡ ὠτειλή δωρικῶς ἀντὶ οὔτελλῆ (οὐτάομαι-ῶμαι) = οὐλή, τραῦμα ἰαθέν· ὠτειλή κυρίως εἶναι τὸ πρόσφατον τραῦμα, οὐλή δὲ ἡ ὑγιασμένη ἐκ τραύματος παλαιοῦ σάρξ.

λος δὲ κατέκανε· καὶ τὸν πρῶτον μέντοι βοηθήσαντα πολλοῖς μακαριστὸν ἐποίησεν.

- 7 Ἐπεὶ δὲ κατεπέμφθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς σατράπης Λυδίας τε καὶ Φρυγίας τῆς μεγάλης καὶ Καππαδοκίας, στρατηγὸς δὲ καὶ πάντων ἀπεδείχθη οἷς καθήκει εἰς Καστωλοῦ πεδῖον ἀθροίζεσθαι, πρῶτον μὲν ἐπέδειξεν αὐτὸν ὅτι περὶ πλείστου ποιοῖτο, εἴ τῳ σπείσαιτο καὶ εἴ τῳ σύνθοιτο καὶ εἴ τῳ ὑπόσχοιτό τι, μηδαμῶς ψεύ-
8 δεσθαι. Καὶ γὰρ οὖν ἐπίστευον μὲν αὐτῷ αἱ πόλεις ἐπι-
9 τρεπόμεναι, ἐπίστευον δ' οἱ ἄνδρες· καὶ εἴ τις πολέμιος ἐγένετο, σπείσαμένου Κύρου ἐπίστευε μηδὲν ἂν παρὰ τὰς σπονδὰς παθεῖν. Τοιγαροῦν ἐπεὶ Τισσαφέρνει ἐπο-
λέμησε, πᾶσαι αἱ πόλεις ἐκοῦσαι Κῦρον εἶλοντο ἀντὶ

κατέκανε] ενεργ. ἄορ. β' τοῦ ποιητικοῦ ῥ. κατ-α κα [ν ω=φονεύω, μέλ. κ α τ α κ α ν ὦ, παρακ. κ α τ α κ έ κ ο ν α' παθητ. = θνήσκω ὑπό τινος. **μακαριστὸν ἐποίησεν**]=ἄξιον νὰ μακαρίζηται (ἤμειψε γενναϊότατα)· ἐκ τοῦ **μακαρίζω**=θεωρῶ τινα μακάριον, εὐτυχῆ.

§ 7. **κατεπέμφθη**]=ἐστάλη κάτω, δηλ. εἰς τὴν παραλίαν ἐκ τῶν ἐνδοτέρων τῆς Ἀσίας. **καὶ Φρυγίας τῆς μεγάλης]** ἡ μεγάλη Φρυγία ἔκειτο πρὸς Α τῆς Λυδίας, ἡ δὲ μικρὰ ἔκτεινομένη ΒΔ τῆς Προποντιδὸς ἔκειτο πρὸς Β τῆς Μ. Φρυγίας. **ἀπεδείχθη]** = διωρίσθη, δημοσίᾳ ἐπαρουσιάσθη. **καθήκει]** = εἶναι καθῆκον, ἀνήκει, εἶναι ὠρισμένον· = εἰς ὅσους εἶναι καθῆκον νὰ συναθροίζονται. **Καστωλοῦ πεδῖον]** ὑπῆρχε πόλις Καστωλὸς τῆς Λυδίας, ἀφ' ἧς ἡ περὶ αὐτὴν πεδιάς Καστωλοῦ πεδῖον ὠνομάζετο. **περὶ πλείστου]**=ὅτι παρὰ πολὺ ἐφρόντιζεν, ὅτι μέγιστον (πρᾶγμα) ἔθεώρει· **περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι τι**=φροντίζω περὶ τινος, οὐ ἀντιθ. **περὶ ὀλίγου ποιοῦμαι τι**=ἀμελῶ τινος. **εἴ τῳ]** = ἐάν τινι· τὸ τῳ-δοτικὴ τῆς ἄορίστου ἀντωνυμίας=τινί· ὡς καὶ ἡ γενικὴ του=τινός. **σπείσαιτο]** εὐκτ. μέσ. ἄορ. α' τοῦ σπένδομαι = σπονδὰς ποιοῦμαι, κάμνω· **σύνθοιτο]** εὐκτ. κατὰ τὰ βχρύτονα τοῦ μ. ἄορ. β' **συνέθεμαι** τῷ ῥ. **συντίθεμαι**=συμφωνῶ, συμβάλλομαι· τὸ μὲν σπένδομαι συνήθως ἐπὶ ἐπισήμων συνθηκῶν, τὸ δὲ συντίθεμαι ἐπὶ ἰδιωτικῶν συμφωνιῶν.

§ 8. **Καὶ γὰρ οὖν]**=καὶ λοιπὸν πράγματι, καὶ διὰ τοῦτο λοιπόν. **ἐπιτρεπόμεναι]**=ἐπιτρέπουσαι ἑαυτὰς αὐτῷ = παραδιδόμεναι. **σπείσαμένου Κύρου]**=ἂν ἤθελε συνθηκολογήσει ὁ Κύρος.

§ 9. **Τοιγαροῦν]** = διὰ τοῦτο λοιπόν. **ἐπολέμησε]** ἐνν. ὁ Κῦρος.

Τισσαφέρνους πλὴν Μιλησίων· οὔτοι δὲ ὅτι οὐκ ἤθελε
τοὺς φεύγοντας προέσθαι ἐφοβοῦντο αὐτόν. Καὶ γὰρ 10
ἔργῳ ἐπεδείκνυτο καὶ ἔλεγεν ὅτι οὐκ ἂν ποτε πρόοιτο,
ἐπεὶ ἅπαξ φίλος αὐτοῖς ἐγένετο, οὐδ' εἴ ἔτι μὲν μείους
γένοιοντο, ἔτι δὲ κάκιον πράξιαν.

Φανερός δ' ἦν καὶ εἴ τις τι ἀγαθὸν ἢ κακὸν ποιή- 11
σειεν αὐτόν, νικᾶν πειρώμενος· καὶ εὐχὴν δέ τινες αὐ-
τοῦ ἐξέφερον ὡς εὐχοίτο τοσοῦτον χρόνον ζῆν ἔστε
νικῶν καὶ τοὺς εὔ καὶ τοὺς κακῶς ποιούντας ἀλεξόμε-

πᾶσαι αἱ πόλεις] αἱ Ἰωνικαί. πλὴν Μιλησίων] ἀφοῦ προηγῆθη ἀπᾶ-
σαι αἱ πόλεις», ἔδει νὰ εἴπῃ ἀπλῆν Μιλήτου». ἤθελε] ἐθέλω
(θέλω) ἤθελον, ἐθέλησω, ἤθέλησα, ἤθέληκα καὶ οὐχὶ ἔθε-
λον, ἐθέλησα κτλ. προέσθαι] ἀπαρεμφ. μ. ἀορ. 6' τοῦ προείμας
(ἄριστ. προείμην—προείσο—προείτο· εὐκτ. κατὰ τὰ βαρύτερα προοί-
μην—πρόοιο—πρόοιτο)—νὰ τοὺς ἀφήσῃ ἀπολύσῃ ἐκ τῆς στρατιᾶς.

§ 10. αὐτοῖς] ἔνν. τοῖς φεύγουσι ν. οὐδ' εἴ ἔτι]=καὶ ἂν ἀκό-
μη ἤθελον γίνεαι ὀλιγώτεροι καὶ περισσότερον ἤθελον δυστυχήσει, δὲν ἤθε-
λεν ἐγκαταλίπει αὐτούς. κάκιον πράξιαν] ἔνν. οἱ φυγάδες· τὸ εὖ
πράττω, κακῶς πράττω, βέλτιον πράττω, κάκιον
πράττω, χεῖρον πράττω κτλ. εἶναι διαθέσεως οὐδετ.=εὐτυχῶ καὶ
δυστυχῶ· κάκιον πράττω = μᾶλλον δυστυχῶ ἢ πρότερον· τὸ δὲ εὖ
ποιῶ, κακῶς ποιῶ, εὔ ἐργάζομαι, κακῶς ἐργάζομαι,
εὖ δρῶ, κακῶς δρῶ τινὰ = εὐεργετῶ τινὰ—βλάπτω τινὰ· παθ. εὔ
πάσχω καὶ κακῶς πάσχω ὑπότινος = εὐεργετοῦμαι—βλάπτομαι
ὑπότινος. Τὸ εὖ ποιῶ ἢ κακῶς ποιῶ τινὰ λέγεται καὶ ποιῶ τινὰ
ἀγαθόν τι ἢ κακόν τι, ὡς ἐν τῇ ἀμέσως ἐπομένῃ §· αἰετῖς τι
ἀγαθὸν ἢ κακὸν ποιήσειεν αὐτόν».

§ 11. ἐξέφερον]=ἀνέφερον, διέδιδον· τοῦ ῥ. ἐκφέρω, μέλλ. ἐξοί-
σω, ἀορ. 6' ἐξήνεγκον καὶ παρακ. ἐξενήνοχα. ὡς εὐχοίτο] τὸ
ὡς σύνδεσμος εἰδικ.=ὅτι ἠϋχετο. ἔστε νικῶν] τὸ ἔστε σύνδ. χρον.=
ἐν ὅσῳ ἤθελε νικᾶ (ὑπερτερρεῖ). καὶ τοὺς εὖ καὶ τοὺς κακῶς ποιούν-
τας ἀλεξόμενος] = καὶ τόσον ἀντεεργετῶν τοὺς εὐεργετοῦντας καὶ βλά-
πτων (ἐκδικούμενος) τοὺς βλάπτοντας. Οἱ ἀρχαῖοι ἐθεώρουν ἠθικὴν ἀρχὴν
τὸ βλάπτειν τοὺς ἐχθροὺς καὶ ὠφελεῖν τοὺς φίλους· ὁ Σωκράτης δ' ὁμοίως
πρῶτος ἀνεκῆρυξε τὸ οὐδαμῶς ἀδικεῖν, ἢ δ' ἀγία ἡμῶν θρησκεία διὰ τοῦ
Σωτῆρος εἶπεν «ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν». Τὸ ἀλεξόμε-
νος εἶναι μετοχὴ τοῦ ἀλέξω-ομαι, μέλλ. ἀλεξήσομαι. Τὸ ῥῆμα
τοῦτο, ἀνθ' οὗ οἱ Ἀττικοὶ ἔλεγον ἀμύνομαι, εἶναι ποιητικὸν καὶ λαμ. ἄ

12 νος. Καὶ γὰρ οὖν πλεῖστοι δὴ αὐτῷ ἐνὶ γε ἀνδρὶ τῶν
 ἐφ' ἡμῶν ἐπεθύμησαν καὶ χρήματα καὶ πόλεις καὶ τὰ
 13 ἑαυτῶν σώματα προέσθαι. Οὐ μὲν δὴ οὐδὲ τοῦτ' ἂν τις
 εἴποι ὡς τοὺς κακούργους καὶ ἀδίκους εἶα καταγελαῖν
 ἀλλ' ἀφειδέστατα πάντων ἐτιμωρεῖτο· πολλάκις δ' ἦν
 ἰδεῖν καὶ παρὰ στειβομένας ὁδοὺς καὶ ποδῶν καὶ χει-
 ρῶν καὶ ὀφθαλμῶν στερουμένους ἀνθρώπους· ὥστ' ἐν
 τῇ Κύρου ἀρχῇ ἐγένετο καὶ Ἑλληνι καὶ βαρβάρῳ μη-
 δὲν ἀδικοῦντι ἀδεῶς πορεύεσθαι ὅπῃ τις ἤθελεν, ἔχοντι
 ὅ,τι προχωροῖν.

14 Τοὺς γε μέντοι ἀγαθοὺς εἰς πόλεμον ὠμολόγητο
 διαφερόντως τιμᾶν. Καὶ πρῶτον μὲν ἦν αὐτῷ πόλεμος
 πρὸς Πισίδας καὶ Μυσούς· στρατευόμενος οὖν καὶ αὐ-
 τὸς εἰς ταύτας τὰς χώρας οὐς ἑώρα ἐθέλοντας κινδυ-
 νεύειν, τούτους καὶ ἄρχοντας ἐποίει ἥς κατεστρέφετο

νεται ἐνταῦθα οὕτω· βροηθῶν τοὺς εὐ ποιοῦντας καὶ ἀμυνομέ-
 νος (ἀποκρούων, ἐκδικούμενος) τοὺς κακῶς ποιοῦντας».

§ 12. πλεῖστοι δὴ] τὸ δὴ ἐπιτείνει τὸ πλεῖστοι·=πλεῖστοι τῶ ὄντι
 πλεῖστοι ἀληθῶς. ἐνὶ γε ἀνδρὶ]=εἰς ἓνα μόνον ἄνδρα = εἰς αὐτὸν μόνον.
 τῶν ἐφ' ἡμῶν]=τῶν συγχρόνων ἡμῶν.

§ 13. Οὐ μὲν δὴ]=βεβαιότατα ὁμῶς οὐδὲ τοῦτο. εἶα] παρατ. τῆς ὀριστ.
 τοῦ β. ἐάω—ῶ=ἀφήνω. καταγελαῖν] ἐνν. ἐαυτοῦ, δηλ. τοῦ Κύρου.
 ἀφειδέστατα] τὸ θετικ. ἀφειδῶς, τὸ συγκριτ. ἀφειδέστερον·
 =ἄνευ τῆς ἐλαχίστης φειδοῦς εἰς τιμωρίαν (αὐστηρότητα). ἐτιμωρεῖτο] ἐνν.
 αὐτοῦς. στειβομένας] = πατουμένας, συχαζομένας. στερουμένους]
 τοῦ βήμ. στεροῦμαί, τὸ δὲ στερομαί μετὰ σημασίας παρακ.=
 εἶμαι ἐστερημένος. ἐν τῇ Κύρου ἀρχῇ]=ἐν τῇ σατραπείᾳ, ἧς ἦρχεν ὁ
 Κύρος (ἐν τῷ κράτει τοῦ Κύρου). ἐγένετο]=ὀπῆρξε δυνατόν. μηδὲν ἀδι-
 κοῦντι] = ἐὰν μηδὲ ὡς ἤθελεν ἀδικεῖ. ἤθελεν] ἐνν. πορεύεσθαι.
 ὅ,τι προχωροῖν]=ἔχων, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ ὅ,τι ἦτο δυνατόν (ὠφέλιμον)
 ἀναγκαῖον εἰς αὐτὸν νὰ ἔχῃ.

§ 14. ἀγαθοὺς]=ἀνδρείους. ὠμολόγητο] ὑπερσ. ἀπροσώπως· = ἦτο
 ὠμολογημένον (ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων) ὅτι ὁ Κύρος ἐτίμα. . . διαφερόντως]
 =ὑπερβαλλόντως, τὸ δὲ διαφόρως=διαφορετικά, οὐχὶ ὁμοίως· ἐκ τῆς
 μετοχ. διαφέρων=ἐξέχων. ἥς κατεστρέφετο χώρας] καθ' ἑλξιν ἀντι-
 τῆς χώρας, ἧν κατεστρέφετο=τὴν ὁποῖαν καθυπέτασσε· τὸ κατὰ

χώρας, ἔπειτα δὲ καὶ ἄλλοις δώροις ἐτίμα· ὥστε φαίνε- 15
σθαι τοὺς μὲν ἀγαθοὺς εὐδαιμονεστάτους, τοὺς δὲ κα-
κοὺς δούλους τούτων ἀξίους εἶναι. Τοιγαροῦν πολλή
ἦν ἀφθονία αὐτῶ τῶν ἐθελόντων κινδυνεύειν, ὅπου τις
οἶοιτο Κῦρον αἰσθήσεσθαι. Εἷς γε μὴν δικαιοσύνην εἶ 16
τις φανερὸς γένοιτο ἐπιδείκνυσθαι βουλόμενος, περὶ
παντὸς ἐποιεῖτο τούτους πλουσιωτέρους ποιεῖν τῶν ἐκ
τοῦ ἀδίκου φιλοκερδούντων. Καὶ γὰρ οὖν ἄλλα τε πολ- 17
λὰ δικαίως αὐτῶ διεχειρίζετο καὶ στρατεύματι ἀληθινῶ
ἐχρήσατο. Καὶ γὰρ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί, οἱ χρημά-
των ἕνεκα πρὸς ἐκεῖνον ἐπλευσαν, ἔγνωσαν κερδαλεώ-
τερον εἶναι Κῦρῳ καλῶς πειθαρχεῖν ἢ τὸ κατὰ μῆνα
κέρδος. Ἄλλὰ μὴν εἶ γέ τις τι αὐτῶ προστάξαντι κα- 18
λῶς ὑπηρετήσειεν, οὐδενὶ πώποτε ἀχάριστον εἶασε τὴν
προθυμίαν. Τοιγαροῦν δὴ κράτιστοι ὑπηρεταὶ παντὸς
ἔργου Κῦρῳ ἐλέχθησαν γενέσθαι.

σ τ ρ έ φ ο μ α ι = στρέφω τι ἐντελῶς πρὸς ἑμαυτὸν = ὑποτάσσω, κυριεύω· ἐν
τῇ νέᾳ ἑλληνικῇ = ἀφανίζομαι, ἀπόλλυμαι.

§ 15. ὥστε φαίνεσθαι] = ὥστε νὰ φαίνηται ὁ Κῦρος, ὅτι ἡξίου οἱ μὲν
ἀνδρεῖοι νὰ εἶναι εὐδαιμονέστατοι, οἱ δὲ δειλοὶ νὰ εἶναι δούλοι τούτων. ὅπου
τις οἶοιτο] = ἐκεῖ, ὅπου ἕκαστος ἐνόμιζεν ὅτι θὰ μάθῃ (τοῦτο) ὁ Κῦρος (ὅτι
δηλ. αὐτὸς ἐκινδύνευε χάριν τοῦ Κῦρου).

§ 16. Εἷς γε μὴν] = ὡς πρὸς δὲ τὴν δικαιοσύνην. ἐπιδείκνυσθαι]
ἐνν. δ ι κ α ι ο σ ύ ν η ν' = νὰ φαίνηται (δι' ἔργων), ὅτι εἶναι δίκαιος. τού-
τους] ἀναφέρεται εἰς τὸ ἀνωτέρω τ ι ς, ὅπερ ἔχει περιληπτικὴν σημ. ἐκ τοῦ
ἀδίκου] = ἀδίκως, ἐξ ἀδικίας. φιλοκερδούντων] = ἡ τοὺς ἀγαπῶντας νὰ
κερδαίνωσιν ἐξ ἀδικιῶν· τὸ φ ι λ ο κ ε ρ δ ῶ ἐκ τοῦ φ ι λ ο κ ε ρ δ ῆ ς (φιλῶν
κερδαίνειν) λέγεται καὶ φ ι λ ο κ ε ρ δ ῆ ς εἰ μ ι καὶ φ ι λ ῶ κ ε ρ δ α ῖ-
ν ε ἰ ν.

§ 17. διεχειρίζετο] παθητ. = διηυθύνετο, ἐξετελεῖτο χάριν αὐτοῦ·
λέγεται δ ι α χ ε ι ρ ῖ ζ ω τ ι (διὰ χειρὸς ἔχω τι), ἐνίοτε δὲ καὶ μέσ.
δ ι α χ ε ι ρ ῖ ζ ο μ α ῖ τ ι καὶ παθητ. δ ι α χ ε ι ρ ῖ ζ ε τ α ῖ τ ι (ὑπό τινος).
ἀληθινῶ] = πραγματικῶ. ἔγνωσαν] = ἔκριναν, ἐθεώρησαν· τὸ γ ι γ ν ῶ σ χ ω
= 1) κρίνω, ἀποφασίζω, 2) ἐννοῶ, γνωρίζω (ἀφηρημένον ἐπὶ μὲν τῆς ἀ' ση-
μασίας γ ν ῶ μ η, ἐπὶ δὲ τῆς β' γ ν ῶ σ ι ς). κερδαλεώτερον] = ἐπικερδέ-
στερον τοῦ μηνιαίου μισθοῦ.

§ 18. ἀχάριστον] ἐνταῦθα = ἔνευ ἁμοιβῆς· τὸ ἀ χ ά ρ ι σ τ ο ς σημαί-
νει καὶ τὸν ἀγνώμονα. κράτιστοι δὴ] τὸ δὴ = τῶ ὄντι, ἀληθῶς.

- 19 Εἰ δέ τινα ὀρώη δεινὸν ὄντα οἰκονόμον ἐκ τοῦ δι-
καίου καὶ κατασκευάζοντά τε ἥς ἄρχοι χώρας καὶ προσ-
όδους ποιοῦντα, οὐδένα ἂν πώποτε ἀφείλετο, ἀλλ' ἀεὶ
πλειῶ προσεδίδου· ὥστε καὶ ἠδέως ἐπόνουν καὶ θαρ-
ραλέως ἐκτῶντο καὶ ἃ ἐπέπατό τις ἥκιστα Κῦρον ἐκρυ-
πτεν· οὐ γὰρ φθονῶν τοῖς φανερώς πλουτοῦσιν ἐφαί-
νετο, ἀλλὰ πειρώμενος χρῆσθαι τοῖς τῶν ἀποκρυπτο-
μένων χρήμασι.
- 20 Φίλους γε μὴν ὅσους ποιήσαιο καὶ εὐνοὺς γνοίη
ὄντας καὶ ἱκανοὺς κρίνειε συνεργοὺς εἶναι ὅ,τι τυγχά-
νοι βουλόμενος κατεργάζεσθαι, ὁμολογεῖται πρὸς πάν-
των κράτιστος δὴ γενέσθαι θεραπεύειν. Καὶ γὰρ αὐτὸ
τοῦτο οὐπὲρ αὐτὸς ἔνεκα φίλων ᾤετο δεῖσθαι, ὡς συν-

§ 19. **δεινὸν**] = ἔμπειρον, ἐπιτήδειον. **κατασκευάζοντα**] = προάγοντα (διὰ κατασκευῆς οἰκοδομῶν, ναῶν, ὀδῶν κλ.) τὴν χώραν, τῆς ὁποίας ἤθε-
λεν ἄρχει. **προόδους**] = εἰσοδήματα· ἀφηρημ. τοῦ προσέρχομαι. **ἀφείλετο**] ἔνν. τὴν χώραν ἢ τὰς προσόδους (ἀφαιροῦμαι εἰς τινὰ τι = ἀπό τινός τι). **προεδίδου**] = εἶδιδε προσέτι. **ἐπόνουν**] = ἐκο-
πίαζον. **καὶ θαρραλέως ἐκτῶντο**] = ἔνν. οὕτοι. **ἐπέπατο**] = ἐκέκτητο·
τοῦ ποιητικοῦ β. πέπαμαι, ὅπερ εἶναι χρ. παρακ. μὲ σημ. ἐνεστ. = κέκτη-
μαι, ἄορ. ἐπάσαμην = ἐκτησάμην (πάσαμακτημα· παμοῦχος = κτη-
ματίας· πολυπάμων = πολυκτημων· βουπάμων = ὀξων βούς). **φανερώς**] = ἐκ μέσων ἢ πόρων φαινομένων (δὲν ἐφθόνη τοὺς δικαίως δηλ. πλουτοῦντας). **τῶν ἀποκρυπτομένων**] διαθ. μέσης = τῶν μὴ ἐχόντων φανερὰ τὰ μέσα τοῦ πλοῦτου, τῶν ἀδίκως πλουτούντων.

§ 20. **γε μὴν**] = δέ. **ποιήσαιο**] = ἤθελε κάμει εἰς ἑαυτόν. **εὐνοὺς**] =
εὐμενῆς, οὐ ἀντίθ. ὀύσνοους καὶ κακόνους = δυσμενῆς. **κατεργάζεσθαι**]
ἢ κατὰ ἐπιτείνει τὴν ἔνοιαν τοῦ ῥήματος· «ὅτι εἶναι ἱκανοὶ συνεργοὶ νὰ
φέρωσιν εἰς πέρας ὅ,τι θὰ ἤθελε. **πρὸ πάντων**] = ὑπὸ πάντων. **θερα-
πεύειν**] = νὰ περιποιῆται· τῆς περιόδου ἢ σύνταξις ἔχει οὕτω· «ὁμολογεῖται
γε μὴν πρὸς πάντων κράτιστος δὴ γενέσθαι θεραπεύειν ὅσους ποιήσαιο φί-
λους καὶ γνοίη ὄντας εὐνοὺς καὶ κρίνειεν εἶναι ἱκανοὺς συνεργοὺς κατεργά-
ζεσθαι ὅ,τι τυγχάνοι βουλόμενος».

§ 21. **αὐτὸ τοῦτο**] ἢ σύνταξις ἐνταῦθα ἀνώμαλος· τὸ αὐτὸ τοῦτο
εἶναι προεξαγγελτικὴ παράθεσις· «καὶ γὰρ αὐτὸ τοῦτό ἐστι» =
καὶ βεβαίως τὸ ἴδιον τοῦτο εἶναι (ἀπαράλλακτα)· δι' ἣν αἰτίαν (οὐπερ
ἔνεκα) αὐτὸς ἐνόμιζεν ὅτι εἶχεν ἀνάγκην φίλων, ἵνα δηλ. τοὺς ἐξῆ βοη-

εργοὺς ἔχοι, καὶ αὐτὸς ἐπειρᾶτο συνεργῶς τοῖς φίλοις
 κράτιστος εἶναι τούτου ὅτου αἰσθάνοιτο ἕκαστον ἐπι-
 θυμοῦντα. Δῶρα δὲ πλεῖστα μὲν οἶμαι εἰς γε ἀνὴρ ἐλάμ- 22
 βανε διὰ πολλὰ ταῦτα δὲ πάντων δὴ μάλιστα τοῖς φί-
 λους διεδίδου, πρὸς τοὺς τρόπους ἑκάστου σκοπῶν καὶ
 ὅτου μάλιστα ὀρῶν ἕκαστον δεόμενον. Καὶ ὅσα τῷ σώ- 23
 ματι αὐτοῦ κόσμον πέμποι τις ἢ ὡς εἰς πόλεμον ἢ ὡς
 εἰς καλλωπισμὸν, καὶ περὶ τούτων λέγειν αὐτὸν ἔφα-
 σαν ὅτι τὸ μὲν ἑαυτοῦ σῶμα οὐκ ἂν δύναίτο τούτοις
 πᾶσι κοσμηθῆναι, φίλους δὲ καλῶς κεκοσμημένους μέ-
 γιστον κόσμον ἀνδρὶ νομίζοι. Καὶ τὸ μὲν τὰ μεγάλα 24
 νικᾶν τοὺς φίλους εὖ ποιοῦντα οὐδὲν θαυμαστόν, ἐπει-
 δὴ γε καὶ δυνατώτερος ἦν· τὸ δὲ τῇ ἐπιμελείᾳ περιεῖ-
 ναι τῶν φίλων καὶ τῷ προθυμεῖσθαι χαρίζεσθαι, ταῦτα

θούς, (τούτου ἕνεκα) καὶ αὐτὸς προσεπάθει νὰ εἶναι εἰς τοὺς φίλους ἄριστος
 συνεργῶς εἰς ὅ,τι ἐνόει, ὅτι ἕκαστος ἐπεθύμει.

§ 22. οἶμαι] παρενθετ. = ὡς νομίζω. εἰς γε ἀνὴρ] ἡ φράσις αὕτη ἐπι-
 τείνει τὸ ὑπερθ. π λ ε ἴ σ τ α' = μόνος αὐτός, ὑπὲρ πάντα ἄλλον. διὰ πολλὰ]
 = διὰ πολλοὺς λόγους. πάντων δὴ μάλιστα] = τὰ μάλιστα ἀπὸ ὅλων.
 πρὸς τοὺς τρόπους ἑκάστου σκοπῶν καὶ ὅτου...] = ἀποβλέπων πρὸς
 τὸν χαρακτῆρα ἐνὸς ἑκάστου καὶ (σκοπῶν πρὸς τοῦτο) οὗ τινος πράγματος
 ἔβλεπεν ὅτι κατ' ἐξοχὴν ἕκαστος εἶχεν ἀνάγκην. Ὁμαλῶς θὰ ἦτο « κ α ἰ ὅ τ ο υ
 μ ἄ λ ι σ τ α ἕ κ α σ τ ο ς δ ἑ ο ἰ τ ο ὄ ρ ῶ ν ».

§ 23. κόσμον] = ὡς κόσμον, στολισμὸν (κατηγοροῦμ.) τοῦ σώματος
 αὐτοῦ. εἰς πόλεμον] = ἢ ὡς κοσμήματα διὰ πόλεμον, οἷον ἀσπίδα, δόρυ,
 ζῖφος. καλλωπισμὸν] = ἢ ὡς κοσμήματα διὰ καλλωπισμὸν, οἷον στρεπτούς,
 ψέλια, κάνδυν κτλ. ἔφασαν] ἐνν. σοῖ δοχοῦντες ἐν πείρᾳ γενέ-
 σθαι Κύρου». φίλους δὲ καλῶς... νομίζοι] = ὅτι ὁμοῦς ἐνόμιζεν, ὅτι
 φίλοι καλῶς ἐστολισμένοι εἰς ἕκαστον ἄνδρα εἶναι μέγιστος στολισμὸς· ἐν-
 ταῦθα ὑπόκειται ἡ ἔννοια, ὅτι ὁ Κύρος τὰ πεμπόμενα δῶρα ἔδιδεν εἰς τοὺς
 φίλους αὐτοῦ.

§ 24. τὰ μεγάλα] ἀποδοτέον εἰς τὸ εὖ ποιοῦντα = καὶ τὸ μὲν νὰ
 ὑπερτερῇ τοὺς φίλους εὐεργετῶν αὐτοὺς τὰς μεγίστας εὐεργεσίας. τὸ . . .
 περιεῖναι] = ατὸ περιεῖναι τῶν φίλων τῷ προθυμεῖσθαι χα-
 ρίζεσθαι = τὸ νὰ εἶναι ὑπέρτερος τῶν φίλων ὡς πρὸς τὴν περὶ αὐτῶν
 φροντίδα καὶ ὡς πρὸς τὴν προθυμίαν τοῦ νὰ εἶναι ἀρεστός· τοῦ β. περιεῖ-
 μι, συνων. τῷ περιγίγνομαι. ταῦτα] = τοῦτο, δηλ. τὸ ὑπερτερεῖν.
 ἀγαθὰ] = θαυμαστά· ῥηματ. ἐπίθ. τοῦ β. ἄγαμα = θαυμάζω.

- 25 ἔμοιγε μάλλον δοκεῖ ἀγαστὰ εἶναι. Κῦρος γὰρ ἔπεμπε βίκους οἴνου ἡμιδεῖς πολλάκις ὁπότε πάνυ ἠδὺν λάβοι, λέγων ὅτι οὐπω δὴ πολλοῦ χρόνου τούτου ἠδίονι οἴνω ἐπιτύχοι· τοῦτον οὖν σοὶ ἔπεμψε καὶ δεῖταί σου τήμερον
- 26 τοῦτον ἐκπιεῖν σὺν οἷς μάλιστα φιλεῖς. Πολλάκις δὲ χῆνας ἡμιδρώτους ἔπεμπε καὶ ἄρτων ἡμίση καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ἐπιλέγειν κελεύων τὸν φέροντα· Τούτοις ἦσθη
- 27 Κῦρος· βούλεται οὖν καὶ σὲ τούτων γεύσασθαι. Ὅπου δὲ χιλὸς σπάνιος πάνυ εἶη, αὐτὸς δὲ δύναιτο παρασκευάσασθαι διὰ τὸ πολλοὺς ἔχειν ὑπηρέτας καὶ διὰ τὴν ἐπιμέλειαν, διαπέμπων ἐκέλευε τοὺς φίλους τοῖς τὰ ἑαυτῶν σώματα ἄγουσιν ἵπποις ἐμβάλλειν τοῦτον τὸν χιλόν, ὡς μὴ πεινῶντες τοὺς ἑαυτοῦ φίλους ἄγω-
- 28 σιν. Εἰ δὲ δὴ ποτε πορεύοιτο καὶ πλείστοι μέλλοιεν ὄψεσθαι, προσκαλῶν τοὺς φίλους ἐσπουδαιολογεῖτο, ὡς δηλοῖν οὖς τιμᾶ. Ὡστε ἐγὼ μὲν γε ἐξ ὧν ἀκούω οὐ-

§ 25. γὰρ] = δηλαδή· σύνδεσμος διασαφῆ. βίκους] ὁ β ἰ κ ο ς ἦτο δοχεῖον οἴνου, στάμνος ὧτα ἔχουσα· ἡ λέξις σφίζεται μέχρι σήμερον ἐν Πελοποννήσῳ (ἡ β ἰ κ α καὶ τὸ β ἰ κ ι). ἡμιδεῖς] ὁ καὶ ἡ ἡ μ ἰ δ ε ἡ ς — τὸ ἡ μ ἰ δ ε ε ς = μισογεμᾶτος. ὁπότε... λάβοι] = ὁσάκις ἤθελε λάβει. λέγων] = κελεύων, παραγγέλλων νὰ λέγωσιν. οὐπω δὴ πολλοῦ χρόνου] = ὅτι βεβαίως ἀπὸ πολλοῦ χρόνου δὲν εὔρεν ἀκόμη οἶνον γλυκύτερον ἀπὸ τοῦτον. ἔπεμψε] = πέμπει. ἐκπιεῖν] = νὰ πῆς μέχρι τέλους. φιλεῖς] = μετ' ἐκείνων, τοὺς ὁποίους πάρα πολὺ ἀγαπᾶς, μετὰ τῶν φιλετάτων.

§ 26. ἡμιδρώτους] = μισοφαγωμένους· ὁ καὶ ἡ ἡ μ ἰ β ρ ω τ ο ς, τὸ ἡ μ ἰ β ρ ω τ ο ν. ἐπιλέγειν] = νὰ λέγῃ προσέτι, νὰ προσθέτῃ μετὰ τὴν παράδοσιν. ἦσθη] = ἠύχαριστήθη· παθητ. ἄορ. μετὰ διαθ. μέσης τοῦ ῥήμ. ἡ ἡ δ ο μ α ἰ = εὐχαριστοῦμαι.

§ 27. χιλὸς] = χλωρὸς χόρτος, τροφή τῶν ζώων (ε ὕ χ ἰ λ ο ς ἐπίθ., συγκρ. εὐ χ ἰ λ ὅ τ ε ρ ο ς, ὑπερθ. εὐ χ ἰ λ ὅ τ α τ ο ς). διὰ τὴν ἐπιμέλειαν] τὴν ὁποῖαν εἶχεν οὗτος εἰς τὴν παρασκευὴν τοῦ χιλοῦ. διαπέμπων] ἡ δ ἰ ἀ σ η μ. διανομήν· = στέλλων ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὑπηρέτας. ἐμβάλλειν] ἐπὶ τροφῆς ζώων λέγεται ἐ μ β ἄ λ λ ω καὶ π α ρ α β ἄ λ λ ω, ἐπὶ δὲ τῆς τῶν ἀνθρώπων παρατίθημι (π α ρ α τ ἰ θ η μ ἰ τ ρ ἄ π ε ζ α ν).

§ 28. καὶ πλείστοι μέλλοιεν] = καὶ ἂν (καὶ ὁσάκις ὑπέθετεν ὅτι) πλείστοι ἔμελλον νὰ ἴδωσιν αὐτόν. ἐσπουδαιολογεῖτο] τοῦ β. σ π ο υ δ α ἰ ο λ ο γ ο ὕ μ α ἰ = σπουδῆ (μετὰ σπουδαιότητος) διαλέγομαι. ὡς δηλοῖν] τὸ ὡ ς σὺν ὁ. τελ. = ἵνα· ἵνα φανερώνη ὅσους τιμᾶ (τὸ δ ἡ λ ο ἰ ἡ τ ἰ ς τύπος εἶναι;).

δένα κρίνω ὑπὸ πλειόνων πεφιλῆσθαι οὔτε Ἑλλήνων οὔτε βαρβάρων. Τεκμήριον δὲ τούτου καὶ τόδε. Παρὰ 29 μὲν γὰρ Κύρου δούλου ὄντος οὐδεὶς ἀπήει πρὸς βασιλέα, πλὴν Ὀρόντας ἐπεχείρησε· καὶ οὗτος δὴ ὄν ᾧετο πιστόν οἱ εἶναι ταχὺ αὐτὸν νῦρε Κύρῳ φιλαίτερον ἢ ἑαυτῷ· παρὰ δὲ βασιλέως πολλοὶ πρὸς Κύρον ἀπῆλθον, ἐπειδὴ πολέμιοι ἀλλήλοις ἐγένοντο, καὶ οὔτοι μέντοι οἱ μάλιστα ὑπ' αὐτοῦ ἀγαπώμενοι, νομίζοντες παρὰ Κύρῳ ὄντες ἀγαθοὶ ἀξιωτέρας ἂν τιμῆς τυγχάνειν ἢ παρὰ βασιλεῖ. Μέγα δὲ τεκμήριον καὶ τὸ ἐν τῇ τελευτῇ τοῦ βίου 30 αὐτῷ γενόμενον ὅτι καὶ αὐτὸς ἦν ἀγαθὸς καὶ κρίνειν ὀρθῶς ἐδύνατο τοὺς πιστοὺς καὶ εὔνους καὶ βεβαίους. Ἀποθνήσκοντος γὰρ αὐτοῦ πάντες οἱ περὶ αὐτὸν φίλοι 31 καὶ συντράπεζοι ἀπέθανον μαχόμενοι ὑπὲρ Κύρου πλὴν Ἀρριαίου· οὗτος δὲ τεταγμένος ἐτύγγχανεν ἐπὶ τῷ εὐώ-

ἐξ ὧν ἀκοίω] ἀκούω=ἔχω ἀκούσει· τὸ ἀκούω ἀντί παρακ. = ἀκή-
 xοα· = ἐκ τούτων οὐς ἔχω ἀκούσει (γιγνώσκω ἐξ ἀκοῆς) δὲν κρίνω ὅτι τις
 ἔχει· ἀγαπητῇ ὑπὸ περισσοτέρων οὔτε Ἑλλήνων οὔτε βαρβάρων (τίνων ἄλ-
 λων ῥήμ. ὁ ἐνεστὼς ἔχει σημασίαν παρακειμένου;).

§ 29. γὰρ] σύνδ. διασαφ.=δηλαδῆ. δούλου ὄντος]=καίτοι ἦτο δούλος·
 παρὰ Πέρσαις πάντες ἦσαν δούλοι τοῦ βασιλέως. ἀπήει] γ' ἐνικ. πρόσ. τοῦ
 παρατ. τοῦ β. ἀπέρχομαι· παρατ. ἀπῆα, -ήεις καὶ ἦειςθα, -ήει.
 δῆ]= ὁμως· = α καὶ οὔτος (ὁ Ὀρόντας) εὔρε ταχὺ αὐτόν, ὄν
 ᾧετο εἶναι πιστόν οἱ (=αὐτῷ), φιλαίτερον Κύρῳ ἢ ἑαυτῷ.
 νῦρε] ἐνν. ὄντα. ἐπειδὴ]=ὅτε ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ Κύρος ἐγένοντο πολέμιοι
 πρὸς ἀλλήλους. καὶ οὔτοι μέντοι]= καὶ οὔτοι ἴσα ἴσα. ὑπ' αὐτοῦ]=
 ὑπὸ τοῦ βασιλέως. νομίζοντες παρὰ Κύρῳ ὄντες ἀγαθοὶ]=ἐπειδὴ ἐνό-
 μιζον, ὅτι ὄντες ἀγαθοὶ(=εἰ ἀγαθοὶ εἶεν) παρὰ Κύρῳ ἤθελον τύχει
 (τυγχάνειν ᾧν=τυγχάνοιεν ᾧν) τιμῆς ἀρμοδιωτέρας ἑαυτοῖς (ἀξιω-
 τέρας).

§ 30. Μέγα... τεκμήριον] κατηγορούμενον·=καὶ τὸ ἐν τῇ τελευτῇ τοῦ
 βίου γενόμενον αὐτῷ (ὑποκείμεν.) ἐστὶ μέγα τεκμήριον (κατηγορ.), ὅτι...
 γενόμενον]=συμβάν. εὔνους] (σχημάτισον τὰ παραθετικὰ τούτου).

§ 31. γὰρ]=δηλαδῆ. συντράπεζοι]=οἱ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ βασιλέως
 ἀποτελοῦντες ἐπίσημοι ἄνδρες, οἱ ἄλλως καὶ σύνδειπνοὶ καλούμενοι.
 ἐπὶ τῷ εὐώνυμῳ]= ἐν τῷ ἀριστερῷ μέρει. τοῦ ἵππικου ἄρχων]=

νύμφ τοῦ ἱππικοῦ ἄρχων· ὡς δ' ἦσθετο Κύρον πεπτωκότα, ἔφυγεν ἔχων καὶ τὸ στρατεύμα πᾶν οὐ ἠγεῖτο.

ΚΕΦΑΛ. Γ'. — (§ 1—19).

Ὁ βασιλεὺς διαρπάζει τὸ στρατόπεδον τοῦ Κύρου, οἱ δ' Ἕλληνες ἐπανελθόντες τρέπονται τοὺς βαρβάρους εἰς φυγὴν, καταδιώκουσιν αὐτοὺς καὶ ἐπιστρέφουσιν εἰς τὰς σκηνάς, ἐνθα οἱ πλείστοι ἄδειπνοι ἔμειναν.

1 Ἐνταῦθα δὴ Κύρου ἀποτέμνεται ἡ κεφαλὴ καὶ ἡ χεὶρ ἡ δεξιὰ. Βασιλεὺς δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰσπίπτει εἰς τὸ Κύρειον στρατόπεδον· καὶ οἱ μὲν μετ' Ἀρταίου οὐκέτι ἴστανται, ἀλλὰ φεύγουσι διὰ τοῦ αὐτῶν στρατοπέδου εἰς τὸν σταθμὸν ἐνθεν ὠρμῶντο· τέτταρες δ' ἐλέγοντο παρασάγγαι εἶναι τῆς ὁδοῦ. Βασιλεὺς δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τά τε ἄλλα πολλὰ διαρπάζουσι καὶ τὴν Φω-

Ἰππαρχος. ὡς δ' ἦσθετο... πεπτωκότα]—ὅτε δ' ἔμαθεν, ὅτι ὁ Κύρος εἶχε φονευθῆ. ἔφυγεν ἔχων καὶ τὸ στρατεύμα πᾶν οὐ ἠγεῖτο]—ἔφυγε μετ' ὄλου τοῦ στρατεύματος, τοῦ ὁποῦ ἦτο ἡγεμών, τὸ ὁποῖον διηθύθουνεν.

§ 1. Ἐνταῦθα δὴ]—τότε λοιπόν· συνεχίζει τὸν διακοπέντα λόγον ἐν κεφ. 3, 29, παρεμβληθείσης τῆς περὶ Κύρου διηγήσεως. ἀποτέμνεται] τὸ ἀποτέμνω = βιαίως τέμνω, τὸ δὲ ἐκτέμνω = τέμνω μετὰ προσοχῆς (ἐκτομίας)· ἀποτέμνει τις τὴν κεφαλὴν τοῦ Κύρου (ἐνεργ.) — «ἡ κεφαλὴ τοῦ Κύρου ἀποτέμεται ὑπό τινος» (παθητ.)· ἡ ἀποτομή τῆς κεφαλῆς καὶ τῆς χειρὸς τῶν πολεμίων ἐγένετο κατὰ τινὰ νόμον τῶν Περσῶν πρὸς τιμωρίαν καὶ θῆριν. βασιλεὺς δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰσπίπτει] τὸ τε ῥῆμα καὶ ἡ μετοχὴ ἐτέθ. καθ' ἐθνικόν, διότι ἐπικρατεῖ τὸ βασιλεὺς ὡς σπουδαιότερον· κατωτέρω ὅμως ἐτέθη πληθ. διαρπάζουσιν· τὸ εἰσπίπτει ἴστωρ. ἐνεστῶς = εἰσέβαλεν. οὐκέτι ἴστανται]—δὲν μένουσι πλέον (ἐν τῇ θέσει αὐτῶν). ἐνθεν ὠρμῶντο]—ἀφ' ὅπου ἐξεκίνουν (τὴν πρωίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας)· ἴδ. κεφ. 8, 1. τῆς ὁδοῦ]—τῆς ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου μέχρι τοῦ σταθμοῦ.

§ 2. τά τε ἄλλα] = καὶ τὰ ἄλλα, τὰ ὁποῖα ἦσαν πολλὰ. Φωκαῖδα] ἐθνικὸν (Φωκαεὺς, θηλ. Φωκαίς) τοῦ Φωκαία, πόλεως Ἰωνικῆς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας· ἐτέθη τὸ ἐθνικὸν ἀντὶ τοῦ ὀνόματος αὐτῆς· αὕτη ἐκαλεῖτο μὲν Μιλήτω, ὠνομάσθη δ' ὅμως ὑπὸ τοῦ Κύρου Ἀσπασία· διὸ ὀνομάζεται Ἀσπασία ἡ νεωτέρα κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν τοῦ Περικλέους, ἐπίσης καλὴν καὶ σοφὴν Ἀσπασίαν τὴν ἐκ Μιλήτου (Μιλήσιαν). Φω-

καίδα τὴν Κύρου παλλακίδα τὴν σοφὴν καὶ καλὴν λε-
γομένην εἶναι λαμβάνει. Ἡ δὲ Μιλησία ἢ νεωτέρα, λη- 3
φθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀμφὶ βασιλέα ἐκφεύγει γυμνὴ πρὸς τῶν
Ἑλλήνων, οἱ ἔτυχον ἐν τοῖς σκευοφόροις ὄπλα ἔχον-
τες καὶ ἀντιταχθέντες πολλοὺς μὲν τῶν ἀρπαζόντων
ἀπέκτειναν, οἱ δὲ καὶ αὐτῶν ἀπέθανον· οὐ μὴν ἐφυγόν
γε, ἀλλὰ καὶ ταύτην ἔσφσαν καὶ τᾶλλα ὅποσα ἐντὸς
αὐτῶν καὶ χρήματα καὶ ἄνθρωποι ἐγένοντο πάντα ἔσφ-
σαν. Ἐνταῦθα δὴ διέσχον ἀλλήλων βασιλεὺς τε καὶ οἱ 4
Ἕλληνες ὡς τριάκοντα στάδια, οἱ μὲν διώκοντες τοὺς
καθ' αὐτοὺς ὡς πάντα νικῶντες, οἱ δ' ἀρπάζοντες ὡς
ἤδη πάντα νικῶντες.

Ἐπεὶ δ' ἦσθοντο οἱ μὲν Ἕλληνες ὅτι βασιλεὺς σὺν 5
τῷ στρατεύματι ἐν τοῖς σκευοφόροις εἶν, βασιλεὺς δ' αὖ

φθὴν καὶ καλὴν λεγομένην] = ἡ ὁποία ἐλέγετο (ἐφημίζετο) ὅτι ἦτο πε-
παιδευμένη καὶ ὠραία.

§ 3. ληφθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀμφὶ βασιλέα] = συλληφθεῖσα ἀπὸ τῶν
περὶ τὸν βασιλέα. ἐκφεύγει] τὸ ἐκφεύγω = φυγῆ σφίζομαι = φεύγουσα σφ-
ζεται. γυμνὴ] = ἄνευ ἱμάτων, μετὰ χιτῶνος μόνον. πρὸς τῶν Ἑλλήνων,
οἱ ἔτυχον... ἔχοντες] = πρὸς ἐκείνους ἐκ τῶν Ἑλλ., οἱ ὁποῖοι ἔτυχον ἐν
τοῖς σκευοφόροις νὰ εἶναι ὠπλισμένοι. ἐν τοῖς σκευοφόροις] ἐνν. κ τ ἡ-
ν ε σ ι, φ ο ρ τ ἡ γ ο ἰ ς ζ ῶ σ ι ς, ὑ π ο ζ υ γ ῖ ο ι ς. καὶ ἀντιταχθέντες] =
καὶ (οἱ) ἀντιταχθέντες ἀπέκτειναν· ὁ καθ. ἀρ. ἀντετάχθη
μετὰ διαθέσεως μέσης = ἀντεταξάμην. οἱ δὲ] = τινὲς δέ· ἀποκτεί-
νω τινὰ (ἐνεργητ.), ἀποθνήσκω ὑπότινος (παθητ.). οὐ μὴν ἐ-
φυγόν γε] = ἀλλ' ὅμως δὲν ἐφυγον. καὶ τᾶλλα] δηλ. χρήματα (πρά-
γματα) καὶ ἄνθρωποι. ἐντὸς αὐτῶν... ἐγένοντο] = ἦλθον ἐντὸς τῶν
ἐν τοῖς σκευοφόροις ὀπλιτῶν (ἰδὲ τὴν χρῆσιν τῶν οὐδετέρων ὅποσα, πᾶν-
τα, καίπερ ἀναφερομένων καὶ εἰς τὸ ἄνθρωποι, ἐπειδὴ οὗτοι ἀπόλεμοι
ὄντες ὡς πράγματα θεωροῦνται).

§ 4. Ἐνταῦθα δὴ] = τότε δά, καθ' ἣν στιγμὴν ἦτο ὁ βασιλεὺς ἐντὸς τοῦ
στρατοπέδου τοῦ Κύρου. διέσχον] ἀρ. β' τοῦ διέχω μετὰ διαθ. μέσης·
= διέσχον ἑαυτοὺς = διεχώρισαν ἑαυτούς, ἀπεμακρύνθησαν ἀπ' ἀλλή-
λων ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ Ἕλληνες. οἱ μὲν] ἐνν. Ἕλληνας. τοὺς καθ' αὐ-
τοὺς] = τοὺς ἀπέναντί των παρατεταγμένους. οἱ δ' ἀρπάζοντες] ἐνν. ὁ
βασιλεὺς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ. ὡς... νικῶντες] = νομίζοντες ὅτι ἐ-
χουσι νικήσει πλέον καθ' ὅλα· ὁ ἐνεστώς ἔχει σημασίαν παρακειμένου.

§ 5. ἐν τοῖς σκευοφόροις] = εἰς τὰ ἑαυτῶν σκευοφόρα. ἤκουσε Τιδοῦ.]

ἤκουσε Τισσαφέρνους ὅτι οἱ Ἕλληνες νικῶεν τὸ καθ' αὐτοὺς καὶ εἰς τὸ πρόσθεν οἴχονται διώκοντες, ἐνταῦθα δὴ βασιλεὺς μὲν ἀθροίζει τε τοὺς ἑαυτοῦ καὶ συντάττεται, ὁ δὲ Κλέαρχος ἐβουλεύετο Πρόξενον καλέσας, πλησιαίτατος γὰρ ἦν, εἰ πέμποι τινὰς ἢ πάντες
6 ἴοιεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἀρήξοντας. Ἐν τούτῳ καὶ βασιλεὺς δῆλος ἦν προσιῶν πάλιν ὡς ἐδόκει ὀπισθεν. Καὶ οἱ μὲν Ἕλληνες συστραφέντες παρεσκευάζοντο ὡς ταύτη προσιόντος καὶ δεξόμενοι, ὁ δὲ βασιλεὺς ταύτη μὲν οὐκ ἀπῆγεν, ἢ δὲ παρῆλθεν ἔξω τοῦ εὐωνύμου κέρατος ταύτη καὶ ἀπῆγεν, ἀναλαβὼν καὶ τοὺς ἐν τῇ μάχῃ πρὸς τοὺς Ἕλληνας αὐτομολήσαντας καὶ Τισσα-
7 φέρνῃν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ. Ὁ γὰρ Τισσαφέρνης ἐν τῇ

==ἤκουσε παρὰ τοῦ Τισσαφέρνους, ὅτι...καὶ ὅτι πρὸς τὰ ἐμπρὸς μετὰ ταχύτητος καταδιώκουσι. ἐνταῦθα δὴ] = τότε δά' συγκεφαλαιοῖ τὰ ἄνωτέρω. συντάττεται] = θέτει τοὺς ἑαυτοῦ εἰς τάξιν. ἐβουλεύετο... εἰ πέμποι] = ἐσκέπετο ἂν ἤθελε στείλει (ἂν ἔπρεπε νὰ στείλῃ) τινὰς ἢ ἂν πάντες ἤθελον πορευθῆ. ἀρήξοντας] μετοχὴ χρον. μέλλ. τοῦ ῥήμ. ἀ ρ ἦ γ ω = βοηθῶ = διὰ νὰ βοηθήσῃσι (τοὺς ἐν τῷ στρατοπέδῳ).

§ 6. ἐν τούτῳ] ἐνν. τ ῶ χ ρ ὀ ν ω. βασιλεὺς δῆλος ἦν προσιῶν] προσωπικὴ ἢ σύνταξις· ἀπροσώπ. δὲ ἀ καὶ τὸν βασιλέα δῆλον ἦν προσιέναι πάλιν (= πρὸς τὰ ὀπίσω)». ὡς ἐδόκει ὀπισθεν] = ὡς ἐφαινετο ἐκ τῶν ὀπισθεν (τῶν νώτων) τῶν Ἑλλήνων. συστραφέντες] = διὰ στραφῆς, μεταβολῆς, συναθροισθέντες· παθητ. ἄορ. μετὰ διαθέσεως μέσης τοῦ ῥήματος συστρέφομαι). παρεσκευάζοντο] = παρεσκευάζοντο νομίζοντες ὅτι θὰ ἔλθῃ ἐναντίον διὰ τούτου τοῦ μέρους, καὶ (παρασκευάζοντο) διὰ νὰ ἀντιταχθῶσι· δέχομαι τὸν ἐχθρὸν = ἀνθίσταμαι, οὐ τὸ ἐναντίον φεύγω = οὐ μένω. ταύτη... οὐκ ἀπῆγεν] ταύτη, ἐνν. τ ῆ ὁ δ ῶ = διὰ τούτου τοῦ μέρους (ὅπου ἐνόμιζον οἱ Ἕλληνες) δὲν ὠδήγει τοὺς ἑαυτοῦ. ἢ δὲ] ἐνν. ὁ δ ῶ = δι' οὗ δὲ μέρους προεχώρησεν ἐκτὸς τοῦ ἀριστεροῦ κέρατος (τῶν Ἑλλήνων) διὰ τούτου τοῦ μέρους ὠδήγει πρὸς τὰ ὀπίσω (ἀπῆγε) τοὺς ἑαυτοῦ. ἀναλαβὼν] = λαβὼν πάλιν, ἀνακτησάμενος. πρὸς τοὺς Ἕλληνας] = πρὸς τὸ μέρος τῶν Ἑλλήνων. αὐτομολήσαντας] μετοχ. ἄορ. τοῦ ῥ. αὐτομολέω-ῶ· ἐκ τοῦ αὐτόμολος = αὐτὸς-μολῶν = αὐτὸς ἐλθών· τὸ δὲ μολῶν μετχ. ἐνεργ. ἄορ. β' τοῦ ῥ. βλώσχω = ἔρχομαι· μέσ. μέλλ. μολοῦμαι, ἄορ. β' ἐμολον (θέμ. μολ-). καὶ Τισσαφέρνῃν] ἐνν. λαβὼν, ὅχι ἀναλαβὼν, διότι οὗτος δὲν εἶχε φύγει.
§ 7. συνῶδω] ἐκ τοῦ συνέρχομαι (συμπλέκομαι) = κατὰ τὴν πρώ-

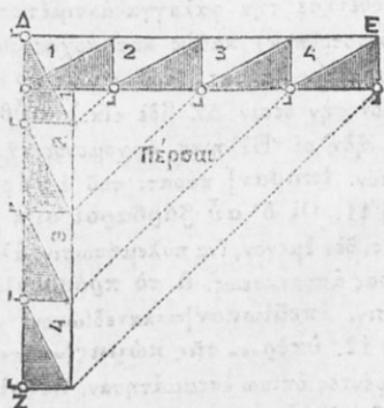
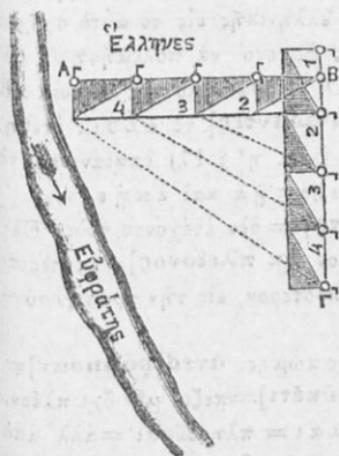
πρώτη συνόδῳ οὐκ ἔφυγεν, ἀλλὰ διήλασε παρὰ τὸν ποταμὸν κατὰ τοὺς Ἑλληνας πελταστάς· διελαύνων δὲ κατέκανε μὲν οὐδένα, διαστάντες δ' οἱ Ἕλληνες ἔπαιον καὶ ἠκόντιζον αὐτούς· Ἐπισθένης δ' Ἀμφιπολίτης ἦρχε τῶν πελταστῶν καὶ ἐλέγετο φρόνιμος γενέσθαι.

Ὁ δ' οὖν Τισσαφέρνης ὡς μείον ἔχων ἀπῆλλάγη, 8
 πάλιν μὲν οὐκ ἀναστρέφει, εἰς δὲ τὸ στρατόπεδον ἀφικόμενος τὸ τῶν Ἑλλήνων ἐκεῖ συντυγχάνει βασιλεῖ, καὶ ὁμοῦ δὴ πάλιν συνταξάμενοι ἐπορεύοντο. Ἐπεὶ 9
 δ' ἦσαν κατὰ τὸ εὐώνυμον τῶν Ἑλλήνων κέρας, ἔδεισαν οἱ Ἕλληνες μὴ προσαγάγοιεν πρὸς τὸ κέρας καὶ περιπτύξαντες ἀμφοτέρωθεν αὐτοὺς κατακόψειαν, καὶ ἔδοκει αὐτοῖς ἀναπτύσσειν τὸ κέρας καὶ ποιήσασθαι

την συμπλοκὴν. διήλασε] = διήλθεν ἔφιππος μετὰ ἱππέων παραλλήλως τοῦ ποταμοῦ, πρὸς τὸ μέρος τῶν Ἑλλ. πελταστῶν. διαστάντες] = χωρισθέντες εἰς δύο. αὐτούς] δηλ. τὸν Τισσαφ. καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν. Ἀμφιπολίτης] ἑθνικὸν τοῦ Ἀμφιπολίου, πόλεως τῆς Μακεδονίας πλησίον τοῦ ποταμοῦ Στρυμόνος. φρόνιμος γενέσθαι] = εἰς ἐπέδειξε φρόνησιν.

§ 8. ὡς μείον ἔχων ἀπῆλλάγη] = ἀφοῦ ἀπῆλλαξεν ἑαυτὸν (τῶν ἐχθρῶν), ἀπεμακρύνθη· τὸ ὡς χρονικόν, τὸ δὲ μείον ἔχων = μειονεκτῶν, εὐρισχόμενος εἰς χειροτέραν θέσιν ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας, περισσοτέραν βλάβην λαβὼν ἢ προζήσας. πάλιν... οὐκ ἀναστρέφει] = δὲν ἐπέστρεψεν ὀπίσω· τὸ ἐπίρρημα πάλιν καὶ ἡ πρόθεσις ἀνά παρέχουσι πλεονασμόν. δὴ] = ἤδη. πάλιν] συναπτεῖν μετὰ τοῦ ἐπορεύοντο.

§ 9. προσαγάγοιεν] = μήπως ἤθελον ὀδηγήσει, ἐπέλθει κατὰ τοῦ κέρατος. περιπτύξαντες] = περικυκλώσαντες. = ἀναπτύσσειν] τοῦ ῥ. ἀνα-

πτύσσω = ἐκτείνω· ἀντίθ. συμπτύσσω = νὰ ἐκτείνωσι τὸ κέρας (διὰ νὰ καταλάβωσι μείζον μέτωπον) καὶ νὰ κάμωσιν ὥστε ὁ ποταμὸς Εὐφράτης νὰ εἰ-

- 10 ὄπισθεν τὸν ποταμόν. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐβουλεύοντο, καὶ δὴ βασιλεὺς παραμειψάμενος εἰς τὸ αὐτὸ σχῆμα κατέστησεν ἀντίαν τὴν φάλαγγα ὡσπερ τὸ πρῶτον μαχόμενος συνήει. Ὡς δὲ εἶδον οἱ Ἕλληνες ἐγγὺς τε ὄντας καὶ παρατεταγμένους, αὐθις παιανίσαντες ἐπῆσαν πολὺ
- 11 ἔτι προθυμότερον ἢ πρόσθεν. Οἱ δ' αὖ βάρβαροι οὐκ ἐδέχοντο, ἀλλ' ἐκ πλείονος ἢ τὸ πρόσθεν ἔφευγον· οἱ δ' ἐπεδίωκον μέχρι κώμης τινός· ἐνταῦθα δ' ἔστησαν
- 12 οἱ Ἕλληνες· ὑπὲρ γὰρ τῆς κώμης γήλοφος ἦν, ἐφ' οὗ ἀνεστράφησαν οἱ ἀμφὶ βασιλέα, πεζοὶ μὲν οὐκέτι, τῶν δὲ ἰππέων ὁ λόφος ἐνεπλήσθη, ὥστε τὸ ποιούμενον μὴ γιγνώσκειν. Καὶ τὸ βασίλειον σημεῖον ὄραν ἔφασαν

ναὶ ὄπισθεν (ἐνῶ εἶχον αὐτὸν εἰς τὰ πλάγια)· τοῦτο ἐγένετο δι' ἀλλαγῆς μετώπου τῆς παρατάξεως τῶν Ἑλλήνων. Ἡ ἀλλαγή ἐγένετο οὕτως· ὁ πρῶτος λόχος διὰ στροφῆς πρὸς τὰ δεξιὰ ἔθηκε τὰ νῶτα αὐτοῦ πρὸς τὸν ποταμόν, οἱ δ' ἄλλοι λόγοι ποιησάμενοι ὁμοίαν στροφήν βαδίσαντες ἐτάχθησαν παρὰ τὸν πρῶτον λόχον ὁ εἰς παρὰ τὸν ἄλλον· οὕτως ἡ παράταξις ἀπὸ τῆς θέσεως AB ἔλαβε τὴν θέσιν ΒΓ (ἰδὲ εἰκ.). καὶ δὴ] = καὶ εὐθύς ὁ βασιλεὺς· ὁ καὶ δηλοῖ τὴν ἄμεσον χρονικὴν σχέσιν τῆς μιᾶς πράξεως πρὸς τὴν ἄλλην, τὸ δὲ δὴ = εὐθύς. παραμειψάμενος] = παρελθὼν, κινήσεις παραλλήλως (τῇ ἑλληνικῇ φάλαγγι)· τὸ παραμειψάμενος μετχ. μέσ. ἄορ. τοῦ ῥ. παρ-α-μει-ψο-μα-ι = παρέρχομαι, μέλλ. -α-μει-ψο-μα-ι, ἄορ. -η-μει-ψά-μην. εἰς τὸ αὐτὸ σχῆμα κατέστησεν] ἄορ. α' ἐνεργ. (κατέστησα) τοῦ καθ' ἑστέμησι = ἐτοποθέτησε τὴν φάλαγγα ἀντιμέτωπον τῆς ἑλληνικῆς εἰς τὸ αὐτὸ σχῆμα (τοιουτοτρόπως) καθὼς κατ' ἀρχὰς συνταχθεὶς ἤρχετο νὰ πολεμήσῃ (§ 8)· τὸ συνήει παρατ. τοῦ συνέρχομαι. Οἱ Πέρσαι ἀπὸ τῆς θέσεως ΔΕ ἔλαβον τὴν θέσιν ΔΖ (ἰδὲ εἰκ.). αὐθις παιανίσαντες] τὸ αὐθις ἐτέθη, διότι ἤδη οἱ Ἕλληνες ἀρχόμενοι τῆς μάχης (κεφ. η' § 17) ἐπαιάνισαν τὸ πρῶτον. ἐπῆσαν] παρατ. τοῦ ἐπέρχομαι (ἐπῆα καὶ ἐπήειν).

§ 11. Οἱ δ' αὖ βάρβαροι οὐκ ἐδέχοντο] = δὲν ἐδέχοντο τοὺς Ἕλληνας, δὲν ἔμενον, ἵνα πολεμήσωσιν, ἀλλ' ἔφευγον. ἐκ πλείονος] = ἐκ περισσοτέρας ἀποστάσεως. ἢ τὸ πρόσθεν] = παρὰ πρότερον, εἰς τὴν πρώτην σύγκρουσιν. ἐπεδίωκον] = κατεδίωκον.

§ 12. ὑπὲρ... τῆς κώμης] = ὑπεράνω τῆς κώμης. ἀνεστράφησαν] = στραφέντες ὀπίσω ἐσταμάτησαν. πεζοὶ μὲν οὐκέτι] = πεζοὶ μὲν ὄχι πλέον. ἐνεπλήσθη] παθητ. ἄορ. τοῦ ἐμπίμπλαμαι = πληροῦμαι· ἀλλ' ἀπὸ ἰππείας ὁ λόφος ἐγέμισεν. ὥστε... μὴ γιγνώσκειν] = ὥστε νὰ μὴ γνωρίζωσιν (οἱ Ἕλληνες) τὸ συμβαῖνον ὄπισθεν τοῦ λόφου. τὸ βασίλειον σημεῖον] =

ἀετόν τινα χρυσοῦν ἐπὶ πέλτη ἀνατεταμένον. Ἐπεὶ δὲ 13
καὶ ἐνταῦθ' ἐχώρουν οἱ Ἕλληνες, λείπουσι δὴ καὶ τὸν
λόφον οἱ ἰππεῖς· οὐ μὲν ἔτι ἀθρόοι ἀλλ' ἄλλοι ἄλλο-
θεν ἐψιλοῦτο δ' ὁ λόφος τῶν ἰππέων· τέλος δὲ καὶ
πάντες ἀπεχώρησαν. Ὁ οὖν Κλέαρχος οὐκ ἀνεβίβα- 14
ζεν ἐπὶ τὸν λόφον, ἀλλ' ὑπ' αὐτὸν στήσας τὸ στράτευμα
πέμπει Λύκιον τὸν Συρακόσιον καὶ ἄλλον ἐπὶ τὸν λό-
φον καὶ κελεύει κατιδόντας τὰ ὑπὲρ τοῦ λόφου τί ἐστὶν
ἀπαγγεῖλαι. Καὶ ὁ Λύκιος ἤλασέ τε καὶ ἰδὼν ἀπαγγέλ- 15
λει ὅτι φεύγουσιν ἀνὰ κράτος. Σχεδὸν δ' ὅτε ταῦτα ἦν
καὶ ἥλιος ἐδύετο.

Ἐνταῦθα δ' ἔστησαν οἱ Ἕλληνες καὶ θέμενοι τὰ 16
ὄπλα ἀνεπαύοντο· καὶ ἅμα μὲν ἐθαύμαζον ὅτι οὐδαμοῦ
Κῦρος φαίνοιτο οὐδ' ἄλλος παρ' αὐτοῦ οὐδεὶς παρεῖν·
οὐ γὰρ ἤδεσαν αὐτὸν τεθνηκότα, ἀλλ' εἵκαζον ἢ διώ-
κοντα οἴχεσθαι ἢ καταληψόμενόν τι προεληλακέναι·

τὴν βασιλικὴν σημαίαν, δηλ. χρυσοῦν ἀετόν ἀνατεταμένον (ἔχοντα τὰς πτέρυγας ἀνατεταμένας) καὶ ἐμπεπηγμένον ἐπὶ πέλτης (=δόρατος).

§ 13. ἐνταῦθ'] = εἰς λόφον. δὴ] = ἤδη. οὐ μὲν ἔτι ἀθρόοι] ἐνν. λείπουσι (σχημάτ. τὰ παραθετικὰ τοῦ ἀθρόος). ἀλλ' ἄλλοι ἄλλοθεν] ἐνν. ἀπεχώρουν' = ἄλλοι ἀπ' ἄλλο μέρος ἔφευγον. ἐψιλοῦτο] = ἐγυμνοῦτο· τοῦ β. ψιλόμοι-οῦμαι. τέλος] = τελευταῖον.

§ 14. οὐκ ἀνεβίβαζεν] ἐνν. τὸ στράτευμα. ὑπ' αὐτὸν] = εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου. Συρακόσιον] ἐθνικόν· αἱ Συράκουσαι ἦσαν πόλις τῆς Σικελίας. κατιδόντας] ἀφοῦ παρατηρήσωσιν ἀκριβῶς. τί ἐστίν] = τί εἶναι.

§ 15. ἀνὰ κράτος] = πάσῃ δυνάμει (μετὰ σπουδῆς)· κατὰ κράτος δὲ = βιαίως, ἐξ ἐφόδου. ὅτε ταῦτα ἦν] = ὅτε συνέβαινον ταῦτα. ἐδύετο] δύω—δύσω—ἔδυσα· δύομαι—δύσομαι, ἀόρ. ἔδυν-υς, -ου, παρ. δέδουκα· τὸ δύω μεταβ., τὸ δὲ δύομαι (καὶ δύνω) ἀμετάβ., παθ. δὲ δύομαι, ἰδίᾳ μετὰ τῶν προθέσεων ἐκ, ἀπό, ἐν.

§ 16. ἅμα μὲν] ἢ ἀπόδοσις τούτου κατωτέρω «καὶ αὐτοὶ ἐβουλεύοντο» ἀντίσ' ἅμα δὲ ἐβουλεύοντο». παρ' αὐτοῦ οὐδεὶς παρεῖν] = οὐδὲ ἄλλος τις ἦτο παρὼν ἐκ μέρους αὐτοῦ· τὸ παρεῖν εὐκτ. τοῦ πάρεμι (παρὰ-εἰμί). εἵκαζον... οἴχεσθαι] ἐνεστ. εἰκάζω, παρ. εἵκαζον (καὶ ἦκαζον)· = ἀλλὰ συνεπέρινον ἢ ὅτι εἶχεν ἀπέλθει καταδιώκων τοὺς πολεμίους ἢ ὅτι εἶχε προχωρήσει, διὰ τὰ καταλάβῃ ὄχυράν τινα θέσιν. προεληλακέναι] ἀπαρέμφ. τοῦ παρακ. τοῦ ῥήμ. προελαύνω.

- 17 καὶ αὐτοὶ ἐβουλεύοντο εἰ αὐτοῦ μείναντες τὰ σκευο-
φόρα ἐνταῦθα ἄγοιντο ἢ ἀπίοιεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον.
Ἔδοξεν αὐτοῖς ἀπίεσθαι· καὶ ἀφικνοῦνται ἀμφὶ δορυπι-
18 στὸν ἐπὶ τὰς σκηνάς. Ταύτης μὲν τῆς ἡμέρας τοῦτο
τὸ τέλος ἐγένετο. Καταλαμβάνουσι δὲ τῶν τε ἄλλων
χρημάτων τὰ πλεῖστα διηρπασμένα καὶ εἴ τι σιτίον ἢ
ποτὸν ἦν, καὶ τὰς ἀμάξας μεστὰς ἀλεύρων καὶ οἴνου,
ὡς παρεσκευάσατο Κῦρος, ἵνα, εἴ ποτε σφοδρὰ τὸ στρα-
τευμα λάβοι ἔνδεια, διαδοίη τοῖς Ἑλλησιν—ἦσαν δ'
αὗται τετρακόσιοι, ὡς ἐλέγοντο, ἅμαξαι—καὶ ταύτας
19 τότε οἱ σὺν βασιλεῖ διήρπασαν. Ὡστε ἄδειπνοι ἦσαν
οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων· ἦσαν δὲ καὶ ἀνάριστοι·
πρὶν γὰρ δὴ καταλῦσαι τὸ στράτευμα πρὸς ἄριστον
βασιλεὺς ἐφάνη. Ταύτην μὲν οὖν τὴν νύκτα οὕτω διε-
γένοντο.

§ 17. εἰ αὐτοῦ... ἄγοιντο] τὸ αὐτοῦ ἐπίρρ. τοπικὸν = ἐκεῖ· ἐσχέ-
πτοντο ἢ εἰς τὸ αὐτὸ μέρος μείναντες νὰ ἔφερον ἐκεῖ τὰ σκευοφόρα ἢ νὰ
ἀπῆρχοντο. ἀμφὶ δορυπιδόν] = περὶ τὸ δεῖπνον· ὁ δορυπιστὸς = ἡ
ῶρα τοῦ δεῖπνου (δόρυπου)· δόρυπον ὁ Ὅμηρος ὠνόμαζε τὸ τῆς ἑσπέρας φα-
γητόν, ἄριστον τὸ τῆς πρωίας καὶ δεῖπνον τὸ τοῦ γεύματος, ὕστερον
δ' ὁμοῦ οἱ Ἕλληνες ἔλεγον ἀκράτισμα (πρωίας), ἄριστον (μεσημ-
βρίας) καὶ δεῖπνον (ἑσπέρας).

§ 18. Ταύτης μὲν] = ταύτης μὲν (λοιπὸν) τῆς ἡμέρας τὸ τέλος τοῦτο
ὑπῆρξε. καταλαμβάνουσι] καταλαμβάνω = αἴφνης, ἐξ ἀπροόπτου,
εὐρίσκω (προφάνω). τῶν τε ἄλλων χρημάτων] = καὶ τῶν λοιπῶν πρα-
γμάτων· γεν. διαίρ. εἰς τὸ πλεῖστα. καὶ εἴ τι σιτίον ἢ ποτὸν ἦν]
ἐνν. καταλαμβάνουσι καὶ τοῦτο διηρπασμένον. μεστὰς]
ἐνν. οὐσας· = αἱ ὅποσαι ἦσαν γεμάται ἀλεύρων· ἡ φράσις τὰς ἀμά-
ξας μεστὰς ἐπαναλαμβάνεται διὰ τοῦ ταύτας ὡς ἀντικείμενον τοῦ
διήρπασαν. ἔνδεια] = ἂν ποτε ἤθελε καταλάβει τὸ στράτευμα μεγάλ-
λη ἔνδεια (πείνα, στέρησις τροφῶν). διαδοίη] ἡ διὰ σημαίνει διανομήν·
= ἤθελε διαμοιράσει.

§ 19. ἀνάριστοι] = ἀγευματίστοι· ἄδειπνοι = ἄνευ δεῖπνου. οὕτω
διεγένοντο] = τριτοτρόπως ἐπέρασαν· δηλαδὴ ἄδειπνοι καὶ ἀνάριστοι οἱ
πλεῖστοι.

ΒΙΒΛΙΟΝ Β'

ΚΕΦΑΛ. Α'. — (§ 2—23).

Οἱ Ἕλληνες ὑπισχνοῦνται τῷ Ἀριαίῳ τὴν βασιλείαν καὶ ἀρνοῦνται νὰ παραδώσωσι τὰ ὄπλα τῷ βασιλεῖ.

... Ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ συνελθόντες οἱ στρατηγοὶ ἐθαύμαζον ὅτι Κῦρος οὔτε ἄλλον πέμποι σηματοῦντα ὅ, τι χρὴ ποιεῖν οὔτε αὐτὸς φαίνοιτο. Ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς συσκευασαμένους ἃ εἶχον καὶ ἐξοπλισαμένους προῖέναι εἰς τὸ πρόσθεν ἕως Κύρῳ συμμείξειαν. Ἦδη δ' ἐν ὄρμῃ ὄντων ἅμ' ἠλίῳ ἀνίσχοντι ἦλθε Προκλήης ὁ Τευθρανίας ἄρχων, γεγονῶς ἀπὸ Δαμαράτου τοῦ Λάκωνος καὶ Γλοῦς ὁ Ταμῶ. Οὗτοι ἔλεγον ὅτι Κῦρος μὲν τέθνηκεν, Ἀριαῖος δὲ πεφευγῶς ἐν τῷ σταθμῷ εἶη μετὰ τῶν ἄλλων βαρβάρων, ὅθεν τῇ προτεραίᾳ ὄρμῶντο,

§ 2. Ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ] = ὅτε δὲ ἐξημέρωσε' τὸ ἅμα 1) ἐπίρρ. χρόνικόν = ὁμοῦ, συγχρόνως, μαζί'. 2) πρόθ. καταχρηστ. μετὰ δοτικῆς (ἅμα ἡμέρα, ἅμ' ἡοῖ, ἅμ' ἡλίῳ). ἐθαύμαζον] = ἠπόρουν. οὔτε ἄλλον πέμποι σηματοῦντα] = οὔτε ἄλλον ἔστελλεν, ἵνα ἀναγγείλῃ' τὸ σηματοῦντα μετοχὴ τοῦ μέλλ. τοῦ ῥ. σημαίνω (πῶς σχηματίζουσι τὰ ὑγράληκτα τὸν μέλλοντα; σχηματ. τὸν ἐνεργ. καὶ παθητ. παρακ. τοῦ ῥ. τούτου). ὅ, τι] = τί πρέπει νὰ κάμωσι. οὐσκευασαμένους... καὶ ἐξοπλισαμένους] = συναγαγόντας τὰς ἀποσκευάς, ἃς εἶχον, καὶ ἐντελῶς ὀπλισθέντας· αἱ μετοχαὶ κατ' αἰτιατικὴν ὡς συμφωνοῦσαι πρὸς τὸ ὑποκείμενον τοῦ προῖέναι καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ αὐτοῖς. ἕως Κύρῳ συμμείξειαν] = ἕως ὅτου ἤθελον ἐνωθῆ μετὰ τοῦ Κύρου· τὸ συμμείγνυμι τινι σημαίνει καὶ συμπλέκομαι τινι, ἔρχομαι εἰς χεῖρας πρὸς τινα.

§ 3. ἐν ὄρμῃ ὄντων] = αὐτῶν ὄρμωμένων (πορεύεσθαι)· ἐνῶ οὗτοι ἦσαν ἔτοιμοι νὰ ἐκκινήσωσιν. ἅμ' ἠλίῳ ἀνίσχοντι] = συγχρόνως μὲ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου· τὸ ἀνέχω καὶ ἀνίσχω ἀμετ. = ἀνατέλλω. Τευθρανίας] ἡ Τευθρανία ἦν χώρα] καὶ πόλις τῆς Μυσίας, δωρηθεῖσα ὑπὸ Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου τῷ βασιλεῖ Σπάρτης Δημαράτῳ φυγόντι ἐκ Σπάρτης τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ συμβασιλέως αὐτῷ Κλεομένους. ὅτι... τέθνηκεν] = ὅτι ἔχει ἀποθάνει· ἔχει φονευθῆ. ὁ Ταμῶ] = ὁ υἱὸς τοῦ Ταμῶ. πεφευγῶς... εἶη] = ὅτι εἶχε φύγει. περιφρ. εὐχτικ. τοῦ πέφευγα' ὑποτ.

- καὶ λέγοι ὅτι ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν περιμενοῖν αὐ-
 τούς, εἰ μέλλοιεν ἦκειν, τῇ δ' ἄλλῃ ἀπιέναι φαίνετο ἐπ'
 4 Ἰωνίας, ὅθεν περ ἦλθε. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ στρατη-
 γοὶ καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες πυνθανόμενοι βαρέως ἔφερον.
 Κλέαρχος δὲ τάδε εἶπεν· Ἄλλ' ὄφελε μὲν Κῦρος ζῆν·
 ἐπεὶ δὲ τετελεύτηκεν, ἀπαγγέλλετε Ἀριαίῳ ὅτι ἡμεῖς
 νικῶμεν τε βασιλέα καὶ ὡς ὁρᾶτε οὐδεὶς ἐτι ἡμῖν μά-
 χεται, καὶ εἰ μὴ ὑμεῖς ἦλθετε, ἐπορευόμεθα ἂν ἐπὶ βα-
 σιλέα. Ἐπαγγελλόμεθα δὲ Ἀριαίῳ, ἐὰν ἐνθάδε ἔλθῃ,
 εἰς τὸν θρόνον τὸν βασιλείου καθιεῖν αὐτόν· τῶν γὰρ
 5 μάχῃ νικῶντων καὶ τὸ ἄρχεῖν ἐστί. Ταῦτα εἰπὼν ἀπο-
 στέλλει τοὺς ἀγγέλους καὶ σὺν αὐτοῖς Χειρίσοφον τὸν
 Λάκωνα καὶ Μένωνα τὸν Θετταλόν· καὶ γὰρ αὐτὸς Μέ-
 νων ἐβούλετο· ἦν γὰρ φίλος καὶ ξένος Ἀριαίου.

πεφευγὼς ὦ. ὅθεν] = ἐξ οὗ σταθμοῦ. ὠρμῶντο] τοῦ β. ὀρμάομαι -
 ὠμαι. λέγοι] ἔνν. ὁ Ἀριαῖος. περιμενοῖν] ἀττικὴ εὐκτ. τοῦ μέλλ.
 τοῦ β. περιμένω (τίνα ἄλλα ῥήματα ἔχουσι πλὴν τοῦ συνήθους τύπου
 τὸν ἀττικὸν τύπον ἐν τῇ εὐκτικῇ;). ἀπιέναι] = ὅτι θὰ ἀπέλθῃ. ἐπ' Ἰωνίας]
 = εἰς τὴν Ἰωνίαν· ἢ ἐπὶ μετὰ γενικῆς πολλακίς δηλοῖ διεύθυνσιν, ὡς
 πλεῖν ἐπὶ Σάμου, ἐπὶ Χίου, ἐπ' οἴκου, ἐπὶ Σάρδεων κλπ.

§ 4. βαρέως ἔφερον] βαρέως ἢ χαλεπῶς φέρω = λυποῦμαι,
 δυσφορῶ· ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν φερόντων βάρη· ἀντιθ. κοῦφος ἢ βραδίως
 φέρω τ. ὄφελε μὲν Κῦρος ζῆν] = εἶθε νὰ ἔζη ὁ Κῦρος· ἢ ἀνεκπλή-
 ρωτος αὕτη εὐχὴ ἐκφέρεται καὶ αεῖθε ἔζη ὁ Κῦρος ἢ αεῖθ' ὄφε-
 λε τὸν Κῦρον ζῆν. Ἐπαγγελλόμεθα] = ὑπισχνόμεθα, ὅτι θὰ κα-
 θίσωμεν αὐτὸν εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον. καθιεῖν] ἀπαρέμφατον τοῦ β. κα-
 θίζω. Καὶ τὰ εἰς Ἰζω δισύλλαβα καὶ ὑπερδισύλλαβα β. σχηματίζουσι μέλλ.
 β' εἰς -ιῶ, ὡς πορίζω μέλλ. -ιῶ, νομίζω -ιῶ, ἀγωνίζομαι -ιοῦμαι·
 τὰ μονοσύλλαβα δ' ὅμως οὐχί, διὸ κτίζω -σω, σχίζω -ίσω· τὸ
 καθίζω θεωρούμενον ἀπλοῦν (ἐκάθιζον, ἐκάθισα) ἔχει μέλλ. κα-
 θιῶ. τῶν... νικῶντων] γενικὴ κτητικὴ· = καὶ τὸ ἄρχεῖν ἀνήκει εἰς τοὺς
 νικῶντας διὰ μάχης· ἦτοι ὅσοι μαχόμενοι νικῶσι εἶναι καὶ τῆς ἐξουσίας
 κύριοι.

§ 5. ἀποστέλλει] = στέλλει ὀπίσω. καὶ δὴν αὐτοῖς] ἔνν. ἀποστέλλει.
 ἀγγέλους] δηλ. τὸν Προκλέα καὶ τὸν Γλοῦν. ἐβούλετο] ἔνν. πέμ-
 πεσθαι, εἶναι = ἤθελε νὰ στέλληται. φίλος καὶ ξένος] = φίλος καὶ
 γινώριμος ἐκ φιλοξενίας.

Οἱ μὲν ὄχοντο, Κλέαρχος δὲ περιέμενε· τὸ δὲ στρα- 6
τευμα ἐπορίζετο σῖτον ὅπως ἐδύνατο ἐκ τῶν ὑποζυ-
γίων κόπτοντες τοὺς βοῦς καὶ ὄνους· ξύλοις δὲ ἐχρῶντο
μικρὸν προϊόντες ἀπὸ τῆς φάλαγγος οὗ ἡ μάχη ἐγέ-
νετο τοῖς τε οἰστοῖς πολλοῖς οὔσιν, οὓς ἰνάγκαζον οἱ
Ἕλληνες ἐκβάλλειν τοὺς αὐτομολοῦντας παρὰ βασι-
λέως, καὶ τοῖς γέροισι καὶ ταῖς ἀσπίσι ταῖς ξυλίναις
ταῖς Αἰγυπτίαις· πολλαὶ δὲ καὶ πέλται καὶ ἄμαξαι ἦσαν 7
φέρεσθαι ἔρημοι οὔσαι· οἷς πᾶσι χρώμενοι κρέα ἔψον-
τες ἥσθιον ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

Καὶ ἦδη τε ἦν ἀμφὶ πλήθουσαν ἀγορὰν καὶ ἔρχον-
ται παρὰ βασιλέως καὶ Τισσαφέρνους κήρυκες οἱ μὲν
ἄλλοι βάρβαροι, ἦν δ' αὐτῶν Φαλῖνος εἰς Ἕλληνα, ὃς
ἐτύγχανε παρὰ Τισσαφέρνει ὦν καὶ ἐντίμως ἔχων καὶ

§ 6. οἶτον] = τροφήν. κόπτοντες] ἡ μετοχή κατὰ πληθυντικόν, ἰοίτι
καὶ τὸ στρατευμα περιληπτικόν = οἱ στρατιῶται. καὶ ὄνους] εἰς τὰ
ὑποζύγια (βοῦς, ἵππους καὶ ἡμίονους) καταλέγονται καὶ οἱ ὄνοι. ξύλοις]
κατηγορ. = ὡς ξύλα μετεχειρίζοντο καὶ τοὺς οἰστοὺς καὶ τὰ γέρρα καὶ τὰς
ἀσπίδας. οὗ ἡ μάχη] τὸ οὗ ἐπίρρημα τοπικὸν ἀναφορ. = ἐκεῖ, ὅπου ἐγι-
νεν ἡ μάχη. οἰστοῖς] ὁ οἰστὸς = βέλος, ἐκ τῆς ῥίζης οἰ- τοῦ ῥήμ. φέ-
ρω (μέλλ. οἶσω). ἐκβάλλειν] ἐν. ἐκ τῶν φαρέτρων = βελοθηκῶν. τοὺς
αὐτομολοῦντας] τοὺς λιποτακτοῦντας Πέρσας ἰνάγκαζον οἱ Ἕλληνες
πρὸς ἀσφάλειαν νὰ κενῶσι τὰς φαρέτρας. γέροισι] τὸ γέρον = τετράγω-
νος ἢ βομβοειδῆς ἐλαφρὰ ἀσπίς κεκαλυμμένη ὑπ' ἀκατεργάστου βοείου δέρ-
ματος· ὁ καὶ συνδέει οὕτως· «ἐχρῶντο τοῖς τε οἰστοῖς καὶ τοῖς
γέροισι καὶ ταῖς ἀσπίσι».

§ 7. πέλται] ἡ πέλιτη = μικρὰ μνηοειδῆς ἀσπίς, ἐξ οὗ οἱ φέροντες
ταύτην ὠνομάζοντο πελτασταὶ (ἐλαφρῶς ὠπλισμένοι) κατ' ἀντίθεσιν
πρὸς τοὺς ὀπλίτας (βαρέως ὠπλισμένους). ἦσαν φέρεσθαι ἔρημοι] =
ἦσαν ἐγκαταλειμμένοι, ὥστε νὰ λαμβάνωσιν αὐτάς· τὸ φέρεσθαι μέ-
σον = φέρειν ἐαυτοῖς. οἷς πᾶσι χρώμενοι] = ὅλα δὲ ταῦτα μεταχει-
ριζόμενοι ἔθραζον κρέατα καὶ βράζοντες ἔτριγον· ἔψω μέλλ. ἐψήσω καὶ
ἐψήσομαι, ἀόρ. ἔψησα = βράζω, ἐκ τούτου ἐφθῶς = βραστός· διὸ κρέας
ἐφθῶν = βραστόν, καὶ κρέας ὀπτῶν = ψητόν. ἀμφὶ πλήθουσαν] = καὶ
ἦτο πλέον ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἦτο σχεδὸν πλήρης ἡ ἀγορά. Φαλῖνος] Ἕλ-
λην Ζακύνθιος, ὄργανωτῆς τοῦ περσικοῦ στρατοῦ. ἐντίμως ἔχων] = τιμῶς

- γὰρ προσεποιεῖτο ἐπιστήμων εἶναι τῶν ἀμφὶ τάξεις τε
 8 καὶ ὀπλομαχίαν. Οὗτοι δὲ προσελθόντες καὶ καλέσαν-
 τες τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἄρχοντας λέγουσιν ὅτι βασι-
 λεὺς κελεύει τοὺς Ἕλληνας, ἐπεὶ νικῶν τυγχάνει καὶ
 Κῦρον ἀπέκτονε, παραδόντας τὰ ὄπλα ἰόντας ἐπὶ τὰς
 βασιλέως θύρας εὐρίσκεσθαι ἂν τι δύνωνται ἀγαθόν.
 9 Ταῦτα μὲν εἶπον οἱ βασιλέως κήρυκες· οἱ δὲ Ἕλληνες
 βαρέως μὲν ἤκουσαν, ὅμως δὲ Κλέαρχος τοσοῦτον εἶ-
 πεν, ὅτι οὐ τῶν νικῶντων εἶν τὰ ὄπλα παραδιδόναι·
 ἀλλ', ἔφη, ὑμεῖς μὲν, ὦ ἄνδρες στρατηγοί, τούτοις ἀπο-
 κρίνασθε ὅ,τι κάλλιστόν τε καὶ ἄριστον ἔχετε· ἐγὼ δὲ
 αὐτίκα ἦξω. Ἐκάλεσε γὰρ τις αὐτὸν τῶν ὑπηρετῶν,
 ὅπως ἴδοι τὰ ἱερὰ ἐξηρημμένα· ἔτυχε γὰρ θυόμενος.
 10 Ἐνθα δὴ ἀπεκρίνατο Κλεάνωρ ὁ Ἀρκὰς πρεσβύτα-

μενος, ὢν ἐν τιμῇ. ἐπιστήμων εἶναι] = ἰσχυρίζετο ὅτι εἶναι εἰδήμων τῆς τακτικῆς καὶ ὀπλομαχίας. τῶν ἀμφὶ τάξεις] = τῶν ἀφορώντων τὰ τῆς παρατάξεως στρατοῦ, τῆς τακτικῆς τέχνης, καὶ τὴν τέχνην τοῦ μάχεσθαι διὰ τῶν ὀπλων, τοῦ ὀπλομαχεῖν.

§ 8. ἄρχοντας] = στρατηγούς. νικῶν] = ἐπειδὴ τυγχάνει νὰ ἔχη νικῆσει. παραδόντας... ἰόντας] αἱ μετοχαὶ ἀσυνδέτως, διότι εἶναι διαφόρου φύσεως· ἡ α' χρονικὴ τοῦ ἰόντας, ἡ β' τροπικὴ τοῦ εὐρίσκεσθαι = ἀφοῦ παραδώσωσι τὰ ὄπλα, πορευθέντες εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ βασιλέως νὰ ἐπιτύχωσιν ὠφέλιμόν τι· τὸ εὐρίσκεσθαι β. μέσ. ὠφελεία; = εὐρίσκειν ἐαυτοῖς = κτᾶσθαι, ἐπιτυγχάνειν.

§ 9. βαρέως μὲν ἤκουσαν] = μετὰ λύπης μὲν καὶ δυσαρρεσκείας ἤκουσαν· τοῦ βαρέως ἀχοῦ ἀντίθ. τὸ βραδίως ἀχοῦ. τοσοῦτον] = τόσον μόνον. οὐ τῶν νικῶντων] = ὅτι δὲν εἶναι ἴδιον τῶν νικῶντων νὰ παραδίδωσι τὰ ὄπλα (ἀλλὰ τῶν ἡττημένων). ἀποκρίνασθε] προστακτ. μέσ. ἀορ. α' τοῦ βῆμ. ἀποκρίνομαι = δότε εἰς τούτους ἦν τινα καλλίστην καὶ ἀρίστην δύνασθε νὰ δώσητε ἀπόκρισιν. ἔχετε] ἐνν. ἀποκρίνασθαι. αὐτίκα] ἐπίρρ. χρονικόν· τὸ αὐτίκα μετὰ μέλλ. χρόνου ἢ πρὸς τὸ νῦν ἀντιτιθέμενον = ὀλίγον ὕστερον, μετ' ὀλίγον. ἐξηρημμένα] = ἐξηγμένα τὰ σπλάγγνα ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ θύματος· διότι οἱ ἀρχαῖοι παρετήρουν τοῦ θύματος τὰ ἐντόσθια καὶ τὸ ἥπαρ, ἵνα εἰκάσωσι τὸ μέλλον. θυόμενος] = νὰ τελῆ θυσίαν· θύομαι (μέσ. διάμεσον) = τελῶ θυσίαν διὰ τοῦ ἱερέως, τὸ δὲ θύω συνήθως ἐπὶ τοῦ ἱερέως (μάντεως).

§ 10. πρεσβύτατος] = τιμωτάτος· διότι τὴν ἡλικίαν πρεσβύτατος ἦτο

τος ὧν ὅτι πρόσθεν ἂν ἀποθάνοιεν ἢ τὰ ὄπλα παρα-
δοῖεν· Πρόξενος δὲ ὁ Θηβαῖος, Ἄλλ' ἐγώ, ἔφη, ὦ Φα-
λίνε, θαυμάζω πότερα ὡς κρατῶν βασιλεὺς αἰτεῖ τὰ
ὄπλα ἢ ὡς διὰ φιλίαν δῶρα. Εἰ μὲν γὰρ ὡς κρατῶν, τί
δεῖ αὐτὸν αἰτεῖν καὶ οὐ λαβεῖν ἐλθόντα; εἰ δὲ πείσας
βούλεται λαβεῖν, λεγέτω τί ἔσται τοῖς στρατιώταις, ἐὰν
αὐτῷ ταῦτα χαρίσωνται. Πρὸς ταῦτα Φαλῖνος εἶπε 11
Βασιλεὺς νικᾶν ἠγεῖται, ἐπεὶ Κῦρον ἀπέκτεινε. Τίς γὰρ
αὐτῷ ἔτι τῆς ἀρχῆς ἀντιποιεῖται; νομίζει δὲ καὶ ὑμᾶς
ἑαυτοῦ εἶναι, ἔχων ἐν μέσῃ τῇ ἑαυτοῦ χώρα καὶ ποτα-
μῶν ἐντὸς ἀδιαβάτων καὶ πλῆθος ἀνθρώπων ἐφ' ὑμᾶς
δυνάμενος ἀγαγεῖν ὅσον οὐδ' εἰ παρέχοι ὑμῖν δύναισθ'
ἂν ἀποκτεῖναι. Μετὰ τοῦτον Θεόπομπος Ἀθηναῖος εἶ- 12
πεν· ὦ Φαλίνε, νῦν, ὡς οὐ ὄρας, ἡμῖν οὐδὲν ἔστιν ἀγα-
θὸν ἄλλο εἰ μὴ ὄπλα καὶ ἀρετή. Ὅπλα μὲν οὖν ἔχον-
τες οἰόμεθ' ἂν καὶ τῇ ἀρετῇ χρῆσθαι, παραδόντες δ' ἂν

ὁ Σοφαίνετος. πότερα] τίθεται· ἐπὶ διπλῆς ἐρωτήσεως ἀδιαφόρως τὸ πό-
τερον ἢ πό·ερα. ὡς κρατῶν]=ὡς ἔχων νικήσει· ἐνταῦθα ἔχει σημα-
σίαν παρακειμένου· τὸ κρατῶ τινὰ=νικῶ τινὰ, τὸ δὲ κρατῶ τινος
=εἶμαι κύριός τινος, ἐξουσιάζω. δῶρα]=ὡς δῶρα, διότι εἶναι φίλος. οὐ
λαβεῖν ἐλθόντα;]=καὶ νὰ μὴ τὰ λάβῃ ἀφοῦ ἔλθῃ; (παράβ. τὸ εμολῶν
λαβέειν). τί ἔσται]=τί θὰ ἔχωσι, τί θὰ κερδήσωσι, τί θὰ ὠφελήθωσιν οἱ
στρατιῶται· ἔστι μοι τι=ἔχω τι. ἐὰν... ταῦτα χαρίσωνται]=ἐὰν
ταύτην τὴν χάριν κάμωσιν εἰς αὐτόν.

§ 11. Πρὸς ταῦτα]=ἀπέναντι τούτων. ἠγεῖται]=νομίζει τὸν ἑαυτοῦ
του νικητὴν, ὅτι ἔχει νικήσει. ἀντιποιεῖται]=ἀμφισβητεῖ αὐτῷ περὶ τῆς
ἀρχῆς τῆς βασιλείας. ἑαυτοῦ εἶναι]=ὅτι καὶ σεῖς εἴσθε κτῆμα αὐτοῦ,
ἀνήκετε εἰς αὐτόν· τὸ ἑαυτοῦ αὐτοπ. ἀντων. γ' προσ. συντακτικῶς δὲ
γεν. κτητικῆ. ἐν μέσῃ τῇ ἑαυτοῦ χώρα]=ἐπειδὴ ἔχει ὑμᾶς ἐν τῷ μέσῳ
τῆς ἑαυτοῦ χώρας. καὶ πλῆθος] ὁ καὶ συνδέει τὰς αἰτιολογ. μετοχὰς
ἔχων καὶ δυνάμενος. ἐφ' ὑμᾶς]=ἐναντίον ὑμῶν. οὐδ' εἰ παρέχοι]
ἐνν. ὡς ἀντικ. ἐκ τῶν ἐπομένων τὸ ἀποκτεῖναι=ὅσον οὐδέ, ἐὰν ἤθε-
λεν ἐπιτρέψει νὰ ἀποκτείνητε, θὰ ἠδύνασθε νὰ ἀποκτείνητε.

§ 12. ὡς οὐ ὄρας] ἡ ἀντωνυμία σὺ ἐτέθη πρὸς ἔμφασιν ἐν τῇ παρεν-
θετικῇ ἀναφορικῇ προτάσει. ἀρετὴ]=ἀνδρεία. ἔχοντες... ἂν... χρῆσθαι]
=εἰ ἔχοιμεν—χρῶμεθ' ἂν=ἐὰν ἠθέλομεν ἔχει ὄπλα, δυνάμεθα, νο-
μίζομεν, νὰ μεταχειρισθῶμεν καὶ τὴν ἀνδρείαν. παραδόντες]=ἐὰν δὲ ἠθέ-

- ταῦτα καὶ τῶν σωμάτων στερηθῆναι. Μὴ οὖν οἴου τὰ
 μόνα ἀγαθὰ ἡμῖν ὄντα ὑμῖν παραδώσειν, ἀλλὰ σὺν τού-
 13 τοις καὶ περὶ τῶν ὑμετέρων ἀγαθῶν μαχοῦμεθα. Ἀκού-
 σας δὲ ταῦτα ὁ Φαλῖνος ἐγέλασε καὶ εἶπεν· Ἄλλὰ φι-
 λосоδόφῳ μὲν ἔοικας, ὧ νεανίσκε, καὶ λέγεις οὐκ ἀχά-
 ριτα· ἴσθι μέντοι ἀνόπτος ὢν, εἰ οἶει τὴν ὑμέτεραν
 14 ἀρετὴν περιγενέσθαι ἂν τῆς βασιλέως δυνάμεως. Ἄλ-
 λους δέ τινας ἔφασαν λέγειν ὑπομαλακίζομένους ὡς
 καὶ Κύρῳ πιστοὶ ἐγένοντο καὶ βασιλεῖ ἂν πολλοῦ ἄξιοι
 γένοιτο, εἰ βούλοιο φίλος γενέσθαι· καὶ εἴτε ἄλλο τι
 θέλοι χρῆσθαι εἴτ' ἐπ' Αἴγυπτον στρατεύειν, συγκατα-
 στρέψαιντ' ἂν αὐτῷ.
 15 Ἐν τούτῳ Κλέαρχος ἦκε, καὶ ἦρετο εἰ ἦδν ἀπο-

λομεν παραδώσει ταῦτα. ἂν... στερηθῆναι] = στερηθῆναι ἢ ἀν-
 οἴου] προστακτικὴ ἐνεστ. τοῦ οἴομαι (οἶμαι). **μαχοῦμεθα]** μέλλων-
 ἀττικὸς τοῦ ῥήμ. μάχομαι.

§ 13. **φιλοσόφῳ... ἔοικας]** = εἶσαι ὅμοιος πρὸς φιλόσοφον. **οὐκ ἀχά-
 ριτα]** μετὰ λιτότητος = χαρίεντα, νόστιμα (παράβαλ. οὐ χείρων = βελ-
 τίων, οὐκ ἀφανής = φανερός, οὐ περὶ σμικρῶν = περὶ μεγάλων)· ὁ
 Φαλῖνος λέγει ταῦτα μετ' εἰρωνείας πρὸς τὸν Θεόπομπον· ἀχάριτος καὶ
 οὐχὶ ἀχάριστος, διότι ἀχάριστος = ἀγνώμων· τοῦ ἀχάριτος ἀντίθ.
 εὖχαρις, ἐπίχαρις = ἔχων χάριν, κομψός. **ἀνόπτος]** ἔχει καὶ ἐνεργ.
 σημ. ὡς ἐνταῦθα = ὁ μὴ νοῶν, καὶ παθητ. = ἀκατάληπτος, οὐ τὸ ἀντίθ. νοη-
 τός. **ἴσθι]** προστακτ. τοῦ οἶδα = γινώριζε, μάθε. **περιγενέσθαι ἂν]**
 = ὅτι ἤθελε γίνεαι ὑπερέτερα· τὸ περιγίγνομαι τινος ἢ περιεἰμίτι-
 νος = ὑπερτεροῦ, καταβάλλω, νικῶ τινα.

§ 14. **ἔφασαν]** δηλ. οἱ εἰπόντες πρὸς τὸν Ξενοφῶντα τὰ μεταξὺ τῶν κη-
 ρύκων τοῦ βασιλέως καὶ τῶν Ἑλλήνων στρατηγῶν λεχθέντα, διότι ὁ Ξενο-
 φῶν δὲν ἦτο παρών. **ὑπομαλακίζομένους]** τοῦ ῥ. ὑπομαλακίζομαι
 = εἰμί ἢ γίνομαι μαλακός (χαῦνος, ἀσθενής, δειλός), χαυνοῦμαι, ὀκνῶ, ὑπο-
 δειλιῶ (= ἔλεγον οἱ παρόντες καὶ τῷ Ξενοφῶντι εἰπόντες) ὅτι ἄλλοι τινὲς
 ἐκ τῶν στρατηγῶν δειλιῶντές πως ἔλεγον, ὅτι... **εἴτε ἄλλο τι]** = καὶ ἔλεγον,
 ὅτι, ἂν ἤθελε νὰ μεταχειρίζηται αὐτοὺς (τοὺς Ἑλληνας) εἰς ἄλλην τινὰ χρῆ-
 σιν, (θὰ ἠδύνατο νὰ μεταχειρίζηται αὐτοὺς) ἢ νὰ ἐκστρατεύῃ κατὰ τῆς Αἰ-
 γύπτου (ἢ Αἴγυπτος τότε ἐπανάστη κατὰ τῶν Περσ.), **συγκαταστρέψαιντ'
 ἂν αὐτῷ]** = μετ' αὐτοῦ ἤθελον ὑποτάξει αὐτήν· εὐκτ. μ. ἕορ. β' τοῦ μέσ.
 διαθ. ῥ. συγκαταστρέφομαι = συνυποτάσσω.

§ 15. **Ἐν τούτῳ]** ἐνν. τῷ χρόνῳ. **ἀποκεκριμένοι εἶεν]** = ἂν

κεκριμένοι εἶεν. Φαλῖνος δὲ ὑπολαβὼν εἶπεν· Οὔτοι
 μὲν, ὦ Κλέαρχε, ἄλλος ἄλλα λέγουσι· σὺ δ' ἡμῖν εἰπὲ τί
 λέγεις. Ὁ δ' εἶπεν· Ἐγὼ σε, ὦ Φαλῖνε, ἄσμενος ἐό- 16
 ρακα, οἶμαι δὲ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες· σύ τε γὰρ Ἑλλήν
 εἶ καὶ ἡμεῖς τοσοῦτοι ὄντες ὅσους σὺ ὄρᾳς· ἐν τοιού-
 τοις δ' ὄντες πράγμασι συμβουλευόμεθά σοι τί χρὴ
 ποιεῖν περὶ ὧν λέγεις. Σὺ οὖν πρὸς θεῶν συμβούλευ- 17
 σον ἡμῖν ὅ,τι σοι δοκεῖ κάλλιστον καὶ ἄριστον εἶναι,
 καὶ ὅ σοι τιμὴν οἴσει εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ἀεὶ λεγό-
 μενον, ὅτι Φαλῖνός ποτε πεμφθεὶς παρὰ βασιλέως κε-
 λεύσων τοὺς Ἑλλήνας τὰ ὄπλα παραδοῦναι συμβου-
 λευομένοις συνεβούλευσεν αὐτοῖς τάδε. Οἴσθα δὲ ὅτι
 ἀνάγκη λέγεσθαι ἐν τῇ Ἑλλάδι ἃ ἂν συμβουλεύσης.
 Ὁ δὲ Κλέαρχος ταῦτα ὑπήγετο βουλόμενος καὶ αὐτὸν 18
 τὸν παρὰ βασιλέως πρεσβεύοντα συμβουλευσαι μὴ πα-
 ραδοῦναι τὰ ὄπλα, ὅπως εὐέλπιδες μάλλον εἶεν οἱ Ἑλ-

πλέον εἶχον δώσει ἀπάντησιν· περιφραστικὴ εὐκτικὴ τοῦ μέσου ῥ. ἀποκρί-
 νομαί. ὑπολαβὼν] = λαβὼν τὸν λόγον, ἀποκρινάμενος. οὔτοι ἄλλος
 ἄλλα λέγουσι] τὸ ῥῆμα ἐτέθη κατὰ πληθ. ἀριθ. συμφωνῆσαν πρὸς τὸ οὐ-
 τοί, εἶναι δὲ ἐπιμερισμὸς ἀντὶ τοῦ τῶν ἄλλος ἄλλα λέγει.

§ 16. καὶ οἱ ἄλλοι πάντες] ἐνν. ἄσμενοι ἐοράκασί σε. καὶ
 ἡμεῖς] ἐνν. Ἑλληνέες ἐσμεν. τοσοῦτοι ὄντες] = οἱ ὅποιοι εἴμεθα τό-
 σοι, ὅσους σὺ βλέπεις (ὅτι εἴμεθα). ἐν τοιούτοις] = ἐπειδὴ εὐρισκόμεθα εἰς
 τοιαύτας δυσχερείας· ἢ λέξις πρᾶγμα = ἀσχολία, δυσχέρεια· τὸ συμβου-
 λεύομαί τινα = χρῶμαι τινὶ συμβούλω, ζητῶ συμβουλήν παρὰ τινος·
 τὸ δὲ συμβουλεύω τινί (τι) = δίδω συμβουλήν εἰς τινα (περὶ τινος).
 περὶ ὧν λέγεις] καθ' ἑλξίν ἀντὶ «περὶ τούτων, ἃ λέγεις».

§ 17. πρὸς θεῶν] δι' ὄνομα τῶν θεῶν. ὅ σοι τιμὴν οἴσει] ἐνν. τοῦ-
 το ἔστα· = καὶ (τοῦτο θὰ εἶναι) ὅπερ θὰ σοι φέρῃ τιμὴν, θὰ σε τιμήσῃ.
 λεγόμενον] = ἀναφερόμενον πάντοτε (ἐπαναλαμβανόμενον) εἰς τὸν μετέ-
 πειτα χρόνον. ὅτι Φαλῖνος] ἐπεξηγήσεις τοῦ τοῦτο ἔστα· δηλ. ὅτι ὁ
 Φαλῖνος .. τάδε] δηλ. ὅσα ἤθελες συμβουλεύσει.

§ 18. ὑπήγετο] = ὑπόυλος, δολίως ὑπέβαλε ταῦτα· παρατ. τοῦ ὑπάγω-
 μαί = πλαγίως, δολίως ἄγω τινὰ (τι) εἰς τι· ὁ παρατατ. δηλοῖ προσπά-
 θειαν = προσεπάθει δολίως νὰ ὑποβάλλῃ ταῦτα. πρεσβεύοντα] μετοχὴ τοῦ
 πρεσβεύω = εἶμαι πρεσβευτής. εὐέλπιδες μάλλον] περιφραστ. συγκριτ.
 (ὅ' ὅρος τῆς συγκρ. ἢ πρότερον). (Τίνα σχηματίζουσι τὰ παραθετικά

- 19 ληνες. Φαλίνοσ δὲ ὑποστρέψας παρὰ τὴν δόξαν αὐτοῦ εἶπεν· Ἐγώ, εἰ μὲν τῶν μυρίων ἐλπίδων μία τις ὑμῖν ἔστι σωθῆναι πολεμοῦντας βασιλεῖ, συμβουλεύω μὴ παραδιδόναι τὰ ὄπλα· εἰ δέ τοι μυδεμία σωτηρίας ἐστὶν ἐλπίσ ἀκοντος βασιλέως, συμβουλεύω σφῆζεσθαι ὑμῖν
- 20 ὄπῃ δυνατόν. Κλέαρχος δὲ πρὸς ταῦτα εἶπεν· Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ σὺ λέγεις· παρ' ἡμῶν δ' ἀπάγγελλε τάδε. ὅτι οἴομεθα, εἰ μὲν δέοι βασιλεῖ φίλους εἶναι, πλείονος ἂν ἄξιοι εἶναι φίλοι ἔχοντες τὰ ὄπλα ἢ παραδόντες ἄλλω, εἰ δὲ δέοι πολεμεῖν, ἄμεινον ἂν πολεμεῖν ἔχον-
- 21 τες τὰ ὄπλα ἢ ἄλλω παραδόντες. Ὁ δὲ Φαλίνοσ εἶπε· Ταῦτα μὲν δὴ ἀπαγγελοῦμεν· ἀλλὰ καὶ τάδε ὑμῖν εἶπεῖν ἐκέλευσε βασιλεὺσ ὅτι μένουσι μὲν ὑμῖν αὐτοῦ σπονδαὶ εἴησαν, προῖοῦσι δὲ καὶ ἀπιοῦσι πόλεμοσ. Εἶπατε οὖν καὶ περὶ τούτου πότερα μενεῖτε καὶ σπονδαὶ
- 22 εἰσιν ἢ ὡσ πολέμου ὄντοσ παρ' ὑμῶν ἀπαγγείλω. Κλέαρχοσ δ' ἔλεξεν· Ἀπάγγελλε τοίνυν καὶ περὶ τούτου ὅτι

περιφραστικῶσ ;). ὑποστρέψας] = ἐπιτηδεῖωσ στρέψασ τὸν λόγον· ἡ ὑπὸ σημαίνει τὸ κρυφίωσ, χωρὶσ νὰ ἐννοηθῆ, ἐπιτηδεῖωσ. παρὰ τὴν δόξαν] = παρὰ τὴν προσδοκίαν τοῦ Κλεάρχου.

§ 19. τῶν μυρίων] = ἀναριθμητῶν. (Ἡ γενικὴ πλῆθ. αὕτη εἶναι τοῦ μυρίαῖ ἢ τοῦ μύριαῖ ;). συμβουλεύω] = σῆσ συμβουλεύω νὰ σφῆζητε τὸν ἑαυτὸν σας. τοι] σύνδεσμοσ βεβαιωτ. = βεβαίωσ.

§ 20. οἴομεθα... πλείονοσ ἂν ἄξιοι εἶναι] = νομίζομεν, ὅτι θὰ ἡμεθα ἄξιοι (θὰ ἡξίζομεν) περισσότερον, ἐὰν εἶχομεν (εἰ ἔχοιμεν) τὰ ὄπλα, παρὰ ἂν ἡθέλομεν παραδώσει (ἢ εἰ παραδοῖμεν). ἄμεινον ἂν πολεμεῖν] ἐνν. οἰόμεθα = νομίζομεν, ὅτι καλύτερον ἡθέλομεν πολεμεῖ.

§ 21. μὲν δὴ] = μὲν βεβαίωσ. μένουσι] = ἐὰν μενίητε. προῖοῦσι] = ἐὰν προχωρήτε. πορεύηθε πρὸσ τὰ ἐμπρὸσ. αὐτοῦ] ἐπίρρ. τοπικὸν = ἐν ᾧ τόπω εὐρίσχεσθε ἤδη. ἀπιοῦσι] = ἐὰν ἀπέρχησθε, πορεύησθε πρὸσ τὰ ὀπίσω. πόλεμοσ] ἐνν. εἶη. Εἶπατε] προστ. τοῦ ἄορ. α' εἶπα· τὰ β' πρόσωπα τῆσ ὀριστικῆσ καὶ προστακτικῆσ τοῦ ἄοριστοῦ συνήθωσ σχηματίζονται ἐκ τοῦ α' εἶπα (—εἶπασ—εἶπατε), τὰ δὲ λοιπὰ αὐτοῦ πρόσωπα καὶ πᾶσαι αἱ ἄλλαι ἐγκλίσεισ ἐκ τοῦ β' ἄορ. εἶπον (παράβαλ. ἦνεγα—ἦνεγον). ἀπαγγείλω] ὑποτακτ. τοῦ ἄορ. α' (ἀπήγγειλα) τοῦ ῥήμ. ἀπαγγέλλω = ἐπειδὴ (κατὰ τὴν ἰδέαν σας) εἶναι πόλεμοσ, ν' ἀπαγγείλω (τοῦτο) ἐκ μέρουσ ὑμῶν.

καὶ ἡμῖν ταῦτὰ δοκεῖ ἄπερ καὶ βασιλεῖ. Τί οὖν ταῦτὰ
ἐστίν; ἔφη ὁ Φαλῖνος. Ἐπεκρίνατο Κλέαρχος. Ἦν μὲν
μένωμεν, σπονδαί, ἀπιούσι δὲ καὶ προῖοῦσι πόλεμος.
Ὁ δὲ πάλιν ἤρετο. Σπονδὰς ἢ πόλεμον ἀπαγγείλω; 23
Κλέαρχος δὲ ταῦτὰ πάλιν ἀπεκρίνατο. Σπονδαὶ μένου-
σιν, ἀπιούσι δὲ καὶ προῖοῦσι πόλεμος. Ὅτι δὲ ποιήσοι
οὐ διεσήμνε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β' (§ 1—20)

Ἐνορκος συμμαχία Ἑλλήνων καὶ Ἀρσίου. Πορεία τούτων
διὰ τῆς Βαβυλωνίας χώρας. Πανικός ἐν καιρῷ νυκτός
ἐπιπίπτει τοῖς Ἕλλησι.

Φαλῖνος μὲν δὴ ὄχρετο καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. Οἱ δὲ παρ' 1
Ἀρσίου ἤκον Προκλῆς καὶ Χειρίσοφος, Μένων δὲ αὐ-
τοῦ ἔμενον· οὗτοι δ' ἔλεγον ὅτι πολλοὺς φαίην ὁ Ἀρσίου
εἶναι Πέρσας ἑαυτοῦ βελτίους, οὓς οὐκ ἂν ἀνασχέσθαι
αὐτοῦ βασιλεύοντος· ἀλλ' εἰ βούλεσθε συναπιεῖναι,
ἔκειν ἤδη κελεύειν τῆς νυκτός, εἰ δὲ μὴ, αὔριον πρῶ
ἀπιεῖναι φησὶν. Ὁ δὲ Κλέαρχος εἶπεν· Ἀλλ' οὕτω χρὴ 2
ποιεῖν· ἔάν μὲν ἤκωμεν, ὥσπερ λέγετε· εἰ δὲ μὴ, πρᾶτ-

§ 22. ταῦτὰ δοκεῖ]—ὅτι τὰ αὐτὰ φαίνονται καλὰ καὶ εἰς ἡμᾶς, ἄπερ
καὶ εἰς τὸν βασιλέα. ἀπιούσι δὲ καὶ προῖοῦσι]—ἐὰν ἀπιώμεν δὲ καὶ
προῖώμεν· μετοχαὶ ὑποθετικά· ὁμοίως καὶ αἱ ἀνωτέρω μετοχαὶ μέ-
νουσι, προῖοῦσι καὶ ἀπιούσι.

§ 23. Ὅτι δὲ ποιήσοι]—τί δὲ ἤθελε κάμει δὲν ἐφανέρωνε καθαρά.

§ 1. ὄχρετο]—ἀνεχώρησεν· ὁ παρατ. ἔχει σημ. ἀορίστου. καὶ οἱ σὺν
αὐτῷ] δηλ. οἱ κήρυκες. οἱ δὲ παρ' Ἀρσίου] ἔλθεις τῶν τοπικῶν σχέ-
σεων· ἀντὶ οἱ πρὸς Ἀρσίου πεμφθέντες ἤκον παρ' αὐτοῦ·
οἱ δὲ πρὸς Ἀρσίου σταλέντες ἤλθον παρ' Ἀρσίου. αὐτοῦ] ἐπίρρ. τοπ. =
ἐκεῖ, παρὰ τῷ Ἀρσίῳ. οὓς οὐκ ἂν ἀνασχέσθαι]—οἱ οὐκ ἂν ἀνά-
σχοιεντο, εἰ αὐτὸς βασιλεύσει· = οἱ ὅποιοι δὲν ἤθελον ἀνεχθῆ, ἂν
αὐτὸς ἤθελε γίνεαι βασιλεύς. τὸ ἀνασχέσθαι ἀπαρ. μέσ. ἀορ. β' (ἡνε-
σχόμην) τοῦ β. ἀνέχομαι. ἤδη=εὐθύς. εἰ δὲ μὴ]—ἐάν δὲ δὲν θέ-
λητε νὰ ἀπέλθητε, αὔριον πρῶ, λέγει· ὅτι θὰ ἀπέλθη.

§ 2. οὕτω χρὴ ποιεῖν]—πρέπει νὰ πράττητε τοιοῦτοτρόπως, ἂν μὲν
ἔκωμεν, καθὼς λέγετε. εἰ δὲ μὴ] ἐνν. ἤκωμεν· = ἐάν δὲ δὲν ἔλθωμεν.

τετε ὅποιον ἂν τι ὑμῖν οἴσθε μάλιστα συμφέρειν. Ὅ,τι δὲ ποιήσοι οὐδὲ τούτοις εἶπε.

- 3 Μετὰ ταῦτα ἦδη ἡλίου δύνοντος συγκαλέσας τοὺς στρατηγούς καὶ λοχαγούς ἔλεξε τοιάδε· Ἐμοί, ὦ ἄνδρες, θυομένῳ ἰέναι ἐπὶ βασιλέα οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά. Καὶ εἰκότως ἄρα οὐκ ἐγίγνετο· ὡς γὰρ ἐγὼ νῦν πυνθάνομαι, ἐν μέσῳ ἡμῶν καὶ βασιλέως ὁ Τίγρης ποταμός ἐστι ναυσίπορος, ὃν οὐκ ἂν δυναίμεθα ἄνευ πλοίων διαβῆναι· πλοῖα δὲ ἡμεῖς οὐκ ἔχομεν. Οὐ μὲν δὴ αὐτοῦ γε μένειν οἶόν τε· τὰ γὰρ ἐπιτήδεια οὐκ ἔστιν ἔχειν· ἰέναι δὲ παρὰ τοὺς Κύρου φίλους πάνυ καλὰ ἡμῖν τὰ
- 4 ἱερά ἦν. Ὡδε οὖν χρὴ ποιεῖν· ἀπιόντας δειπνεῖν ὅ,τι τις ἔχει· ἐπειδὴν δὲ σημήνη τῷ κέρατι ὡς ἀναπαύεσθαι, συσκευάζεσθαι· ἐπειδὴν δὲ τὸ δεύτερον, ἀνατί-

ὅποιον ἂν... οἴσθε] ὁ ἂν εἶναι ἀριστολογικός, συναπτεός δὲ μετὰ τοῦ οἴσθε = πράττετε ὅποιονδήποτε ἠθέλετε νομίσει ὅτι κατ' ἐξοχὴν ὠφελει ὑμᾶς, οὐδὲ τούτοις] ὁ δὲ ἐν τῷ οὐδὲ = καὶ προσθετικός = καὶ εἰς τούτους (καθὼς καὶ εἰς τοὺς ἐκ μέρους τοῦ βασιλέως κήρυκας).

§ 3. δύνοντος] τὸ δύνω (παρ. τατ. ἔδυνον) μεταχειρίζεται ὁ Ξενοφῶν ἀντὶ τοῦ μέσου δύομαι (ἐδυόμην) = ἐνῶ ἤδη ἐδύετο ὁ ἥλιος, περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου. οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά] ἐνν. καλὰ, αἴσια = αἰθυσίαι δὲν ἀπέβαινον αἴσια, τὰ ἐκ τῶν σπλάγχων τῶν θυμάτων σημεῖα δὲν ἦσαν αἴσια. Λέγεται τὰ ἱερά καλὰ εἴσι, τὰ ἱερά γίγνεταὶ κατὰ παράλειψιν τοῦ καλὰ, αἴσια· αὐταὶ δ' αἰφράσεις λαμβάνονται ὡς παθ. τοῦ καλλιεῶ = προσφέρω καλὴν (εὐπρόσδεκτον) θυσίαν. ἄρα] = βεβαίως. Τίγρης] γεν. -ητος· (ὁ) μέγας ποταμὸς τῆς Ἀσίας πηγάζων ἐκ τῶν ὀρέων τῆς Ἀρμενίας καὶ ἐνούμενος μετὰ τοῦ Εὐφράτου ἐκβάλλει εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον. ναυσίπορος] = διαβατὸς διὰ νεῶν. Οὐ μὲν δὴ αὐτοῦ γε] = ἀλλ' ὅμως ἐνταῦθα βέβαια δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μένωμεν. οὐκ ἔστιν ἔχειν] = δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἔχωμεν. ἰέναι] = νὰ πορευθῶμεν δὲ πρὸς τοὺς φίλους τοῦ Κύρου, ἤτοι τὸν Ἀριαῖον καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ.

§ 4. ἀπιόντας] χρὴ ἡμᾶς δειπνεῖν, ὅ,τι τις ἔχει (ὡς ἀπιόντας (ὡς μέλλοντας ἀπιέναι = ἐπειδὴ θὰ ἀπέλθωμεν). σημήνη] ἐνν. ὁ σαλπιγχιτής· οὕτως· ἐκήρυξεν, ἀνεῖπεν (ὁ κήρυξ), θύει (ὁ ἱερεὺς), ἀναγιγνώσκει (ὁ γραμματεὺς). τῷ κέρατι] τὸ κέραν ἦτο σάλπιγξ κυρτή. ἀναπαύεσθαι] = ὅταν διὰ τοῦ κέρατος σημάνῃ ἀνάπαυσιν, νὰ ἀναπαυώμεθα. συσκευάζεσθαι] ἐνν. χρὴ = πρέπει νὰ συλλέγωμεν τὰ σκευὴ ἡμῶν (πρὸς ἀναχώρησιν). Διὰ τῶν ὁδηγῶν

θεσθαι ἐπὶ τὰ ὑποζύγια· ἐπὶ δὲ τῷ τρίτῳ ἔπεσθαι τῷ ἡγουμένῳ, τὰ μὲν ὑποζύγια ἔχοντες πρὸς τοῦ ποταμοῦ, τὰ δὲ ὄπλα ἔξω. Ταῦτ' ἀκούσαντες οἱ στρατιῶται καὶ λοχαγοὶ ἀπῆλθον καὶ ἐποίουν οὕτω. Καὶ τὸ λοιπὸν 5 ὁ μὲν ἦρχεν, οἱ δ' ἐπείθοντο, οὐχ ἐλόμενοι, ἀλλ' ὀρώντες ὅτι μόνος ἐφρόνει οἷα δεῖ τὸν ἄρχοντα, οἱ δ' ἄλλοι ἀπειροὶ ἦσαν.

... Ἐντεῦθεν, ἐπεὶ σκότος ἐγένετο, Μιλτοκύθης μὲν ὁ 7 Θραξ ἔχων τοὺς τε ἰππέας τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τεττάρακοντα καὶ τῶν πεζῶν Θρακῶν ὡς τριακοσίους νύτομόλησε πρὸς βασιλέα.

Κλέαρχος δὲ τοῖς ἄλλοις ἠγεῖτο κατὰ τὰ παρηγεγλυμένα, οἱ δὲ εἶποντο· καὶ ἀφικνοῦνται εἰς τὸν πρῶτον σταθμὸν παρ' Ἀριαῖον καὶ τὴν ἐκείνου στρατιὰν ἀμφὶ 8

τούτων ὁ Κλέαρχος θέλει ν' ἀπατήσῃ τοὺς πολεμίους. ἀνατίθεσθαι] = τὰ σκευὴ νὰ τοποθετῶμεν, νὰ φορτώνωμεν ἐπάνω εἰς τὰ ὑποζύγια τὰ σκευὴ ἡμῶν. ἐπὶ δὲ τῷ τρίτῳ] ἢ ἐπὶ σημ. χρόνον· = κατόπιν δὲ τοῦ τρίτου σημείου. τῷ ἡγουμένῳ] ἔνν. τοῦ στρατεύματος· = πρέπει ν' ἀκολουθῶμεν τὸ προπορευόμενον μέρος τοῦ στρατεύματος· ἢ πορεία ἔγινε κατ' ἐπαγωγῆν, ἐλέγετο δ' ἐπαγωγῆ, ὅταν τὸ ἐν τάγμα (λόχος, ἐνωμοτία) ἦρχετο κατόπιν τοῦ ἄλλου· καὶ οἱ μὲν πρῶτοι ἐκαλοῦντο ἀέρας», ἐτὸ ἡγούμενον» ἢ «οἱ ἡγούμενοι», οἱ δὲ τελευταῖοι αὐρά» ἢ «οἱ πισθοφύλακες». πρὸς τοῦ ποταμοῦ] = πρὸς τὸ μέρος τοῦ ποταμοῦ, τὰ δὲ ὄπλα] = τοὺς δὲ ὀπλίτας ἐκτός (τοῦ ποταμοῦ), εἰς τὴν πλευρὰν τὴν μὴ προασπιζομένην ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ.

§ 5. Καὶ τὸ λοιπὸν] ἔνν. τοῦ χρόνου· = καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, εἰς τὸ μέλλον. ὁ μὲν] ἔνν. Κλέαρχος. ἦρχεν] = εἶχε τὴν ἀρχηγίαν. οὐχ ἐλόμενοι] = οὐχὶ διότι τὸν ἐξέλεξαν, ἀλλὰ διότι ἔβλεπον, ὅτι μόνος εἶχε φρονήματα (σκέψεις). οἷα δὲ] ἔνν. φρονεῖν· = ὅποια (φρονήματα, σκέψεις) πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ στρατηγός.

§ 7. Ἐντεῦθεν] δηλ. ἐκ τοῦ στρατοπέδου. Μιλτοκύθης] γεν. -οῦ· οὗτος μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ἦτο παρὰ τῷ Κλέαρχῳ.

§ 8. τοῖς ἄλλοις ἠγεῖτο] = τοὺς λοιποὺς τοῦ Μιλτοκύθου καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ ἀναχωρησάντων ὠδήγει· τὸ ἡγούμεαι τινὶ = εἶμαι ὁδηγός τις, προπορεύομαι· τὸ δὲ ἡγούμεαι τινος = εἶμαι ἡγεμών τις. κατὰ τὰ παρηγγεγλυμένα] = κατὰ τὰ προστεταγμένα ὑπ' αὐτοῦ. εἰς τὸν πρῶτον σταθμὸν] ἐντεῦθεν ἐξεκίνησαν τὴν προτεραίαν τῆς παρὰ τὰ Κούναξα μάχης.

μέσας νύκτας· καὶ ἐν τάξει θέμενοι τὰ ὄπλα συνῆλθον· οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ τῶν Ἑλλήνων παρ' Ἀριαῖον· καὶ ὤμοσαν οἳ τε Ἕλληνες καὶ ὁ Ἀριαῖος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ κράτιστοι μῆτε προδώσειν ἀλλήλους σύμμαχοί τε ἔσεσθαι· οἱ δὲ βάρβαροι προσώμοσαν καὶ ἠγήσασθαι ἀδόλως. Ταῦτα δ' ὤμοσαν σφάξαντες ταῦρον καὶ κάπρον καὶ κριὸν εἰς ἀσπίδα, οἱ μὲν Ἕλληνες βάπτοντες ξίφος, οἱ δὲ βάρβαροι λόγχην. Ἐπεὶ δὲ τὰ πιστὰ ἐγένετο, εἶπεν ὁ Κλέαρχος· Ἄγε δὴ, ὦ Ἀριαῖε, ἐπεὶ περ ὁ αὐτὸς ὑμῖν στόλος ἐστὶ καὶ ἡμῖν, εἰπέ τίνα γνώμην ἔχεις περὶ τῆς πορείας, πότερον ἄπιμεν ἢ περ ἤλθομεν ἢ ἄλλην τινὰ ἐννεονοκέναι δοκεῖς ὁδὸν κρείττω. Ὁ δὲ εἶπεν· Ἦν μὲν ἤλθομεν ἀπιόντες παντελῶς ἂν ὑπὸ λιμοῦ ἀπολοίμεθα· ὑπάρχει γὰρ νῦν ἡμῖν οὐδὲν τῶν ἐπιτηδείων. Ἐπτακαίδεκα γὰρ σταθμῶν τῶν ἑγγυτάτω οὐδὲ δεῦρο ἰόντες ἐκ τῆς χώρας οὐδὲν εἶχομεν

λέγεται δὲ πρῶτος σταθμός, διότι ἦτο πρῶτος ὡς πρὸς τοὺς ὀπίω ἐπιστρέφοντας. ἐν τάξει θέμενοι τὰ ὄπλα] = παρατάξαντες τοὺς ὀπίτας αὐτῶν. προσώμοσαν] = ὤμοσαν προσέτι· πρὸς τῷ μῆτε προδώσειν σύμμαχοί τε ἔσεσθαι ὤμοσαν καὶ ἠγήσασθαι· ἢ πρὸς λαμβάνεται ἐνταῦθα ἐπιρρηματικῶς, συμβαίνει δὲ τοῦτο εἰς τοὺς ποιητάς, παρὰ δὲ τοῖς πεζοῖς ἰδίᾳ ἐν τῇ φράσει πρὸς δὲ = προσέτι δέ. Τὸ ὤμοσαν ἀόρ. τοῦ ὄμνουμι καὶ ὄμνύω, προστ. ὄμνου, παρατ. ὄμνουυ καὶ ὄμνουον, μέλ. ἀττικὸς ὄμοῦμαι -εῖ, εἴται, ἀόρ. ὄμοσα, παρκ. ὄμώμοκα, ὑπερσυν. ὄμωμώκειν. ἀδόλως] = ἄνευ δόλου, ἄνευ ἀπάτης θὰ ὀδηγήσωσι.

§ 9. ταῦρον καὶ κάπρον καὶ κριόν] τ α ὕ ρ ο ς εἶναι τὸ ἄρσενικὸν ἀπερίτμητον βῶδι, κ ά π ρ ο ς ὁ ἄρρην χοῖρος καὶ κ ρ ι ὸ ς τὸ ἄρρην πρόβατον· ἢ διὰ τῶν τούτων ζώων θυσία ἐκαλεῖτο τριττύς. εἰς ἀσπίδα] = εἰς τρόπον ὥστε τὸ αἷμα νὰ βῆ ἐντὸς ἀσπίδος. βάπτοντες] τοῦ β. βάπτω = βουτῶ, βυθίζω = βυθίζοντες εἰς τὸ αἷμα ξίφος, λόγχην. Ἡ πράξις αὕτη ἐσυμβόλιζεν, ὅτι ὠρχίζοντο τοιοῦτοτρόπως νὰ βάρψωσι τὰ ὄπλα εἰς τὸ αἷμα τῶν μελλόντων νὰ παραβῶσι τὸν ὄρκον.

§ 10. τὰ πιστὰ] = ὁ μετὰ θυσίας ὄρκος πρὸς πίστωσιν τῶν συνθηκῶν. στόλος] = πορεία. ἄπιμεν] = θὰ ἀπέλωμεν πορευόμενοι τὴν ὁδόν, τὴν ὁποῖαν ἀκριβῶς ἤλθομεν. ἐννεονοκέναι] = ἔχεις ἐν νῶ.

§ 11. ἀπιόντες] (= εἰ ἀπίοιμεν) = εἰ ἠθέλομεν ἀπέλθει ἀκολουθοῦντες τὴν ὁδόν, τὴν ὁποῖαν ἤλθομεν. Ἐπτακαίδεκα... σταθμῶν] ἡ γενικὴ

λαμβάνειν· ἔνθα δέ τι ἦν, ἡμεῖς διαπορευόμενοι κατε-
 δαπανήσαμεν. Νῦν δ' ἐπινοοῦμεν πορεύεσθαι μακροτέ-
 ραν μὲν, τῶν δ' ἐπιτηδείων οὐκ ἀπορήσομεν. Πορευ- 12
 τέον δ' ἡμῖν τοὺς πρώτους σταθμοὺς ὡς ἂν δυνώμεθα
 μακροτάτους, ἵνα ὡς πλεῖστον ἀποσπασθῶμεν τοῦ βα-
 σιλικοῦ στρατεύματος· ἦν γὰρ ἅπαξ δύο ἢ τριῶν ἡμε-
 ρῶν ὁδὸν ἀπόσχωμεν, οὐκέτι μὴ δυνήσεται βασιλεὺς
 ἡμᾶς καταλαβεῖν. Ὀλίγῳ μὲν γὰρ στρατεύματι οὐ τολ-
 μήσει ἐφέπεσθαι· πολὺν δ' ἔχων στόλον οὐ δυνήσεται
 ταχέως πορεύεσθαι· ἴσως δὲ καὶ τῶν ἐπιτηδείων σπα-
 νιεῖ. Ταύτην, ἔφη, τὴν γνώμην ἔχω ἔγωγε.

Ἦν δὲ αὕτη ἡ στρατηγία οὐδὲν ἄλλο δυναμένη ἢ 13
 ἀποδρᾶναι ἢ ἀποφυγεῖν· ἡ δὲ τύχη ἐστρατήγησε κάλ-
 λιον. Ἐπεὶ γὰρ ἡμέρα ἐγένετο, ἐπορεύοντο ἐν δεξιᾷ
 ἔχοντες τὸν ἥλιον, λογιζόμενοι ἥξειν ἅμ' ἡλίῳ δύ-

ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς φράσεως «ἐκ τῆς χώρας» = διότι οὐδὲ ὅτε ἐπορευόμεθα
 πρὸς τὰ ἐδῶ ἡδυνάμεθα νὰ λάβωμέν τι ἐκ τῆς χώρας 17 πλησιεστάτων (νῦν
 εἰς ἡμᾶς) σταθμῶν. **διαπορευόμενοι**] = διαβαίνοντες, διὰ μέσου τῆς χώ-
 ρας πορευόμενοι. **κατεδαπανήσαμεν**] = ἐντελῶς ἐδαπανήσαμεν, κατηνα-
 λώσαμεν. **μακροτέραν**] ἐνν. ὁ δὲ ὄν' = μακροτέραν ὁδὸν ἐκείνης, ἣν ἤλθομεν.

§ 12. **Πορευτέον δ' ἡμῖν**] ἐνν. ἐστ' = πρέπει ἡμεῖς νὰ πορευώμεθα.
ὡς ἂν δυνώμεθα] ἐπιτείνει τὸ μακροτάτους = ὅσον τὸ δυνατόν μα-
 κροτάτους. **ἀποσπασθῶμεν**] = ἵνα ἀπομακρυνθῶμεν· τοῦ ῥ. ἀποσπάο-
 ματι-ῶματι· ὁ παθητ. ἀόρ. κεῖται ἐνταῦθα μετὰ μέσ. διαθ. **ἦν γὰρ ἅπαξ...**
ἀπόσχωμεν] ἀόρ. τοῦ ἀπέχω = εἶμαι μακρὰν· ἂν εἶμεθα μακρὰν δρό-
 μον (ὁδὸν) δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν. **οὐκέτι μὴ δυνήσεται**] = οὐ φόβος
 ἐστὶν ἔτι μὴ δυνήσεται = δὲν θὰ δυνήθῃ πλέον. **ἐφέπεσθαι**] ἐνν.
 ἡμίον· = δὲν θὰ τολμήσῃ νὰ ἐπακολουθῇ, νὰ καταδιώκῃ ἡμᾶς. **στόλον**] =
 στρατόν. **σπανιεῖ**] = θὰ λάθῃ ἔλλειψιν· ἄττικὸς μέλλων τοῦ ῥ. σπανίζω
 = ἔχω σπάνιν, ἔλλειψιν.

§ 13. Ἦν... **δυναμένη**] περίφρασις· = ἡδύνατο, ἐσήμαινε. **στρατηγία**]
 = ὁ τρόπος οὗτος τοῦ στρατηγεῖν, τὸ στρατηγικὸν τοῦτο σχέδιον. **ἢ ἀπο-**
δρᾶναι ἢ ἀποφυγεῖν] = ἢ ἀπόδρασιν ἢ φυγὴν. **κάλλιον**] ἐνν. τοῦ Ἄ-
 ριαιόου· = ἡ τύχη ὡς στρατηγὸς διηύθυε καλύτερον, τοῦ βασιλέως θεω-
 ρήσαντος αὐτὸ οὐχὶ ὡς ὑποχώρησιν ἀλλ' ὡς ἐπίθεσιν. **ἐν δεξιᾷ ἔχοντες**
τὸν ἥλιον] δηλ. πρὸς βορρᾶν. **καὶ τοῦτο μὲν**] = καὶ κατὰ τοῦτο μὲν δὲν
 ἠπατήθησαν.

νοντι εἰς κώμας τῆς Βαβυλωνίας χώρας· καὶ τοῦτο
 14 μὲν οὐκ ἐψεύσθησαν. Ἔτι δ' ἀμφὶ δειλὴν ἔδοξαν πο-
 λεμίους ὄραν ἰππέας· καὶ τῶν Ἑλλήνων οἳ μὴ ἔτυχον
 ἐν ταῖς τάξεσιν ὄντες εἰς τὰς τάξεις ἔθειον, καὶ Ἀρι-
 αῖος, ἐτύγχανε γὰρ ἐφ' ἀμάξης πορευόμενος, διότι ἐτέ-
 15 τρωτο, καταβάς ἐθωρακίζετο καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. Ἐν ᾧ
 δὲ ὠπλίζοντο ἦκον λέγοντες οἱ προπεμφθέντες σκοποί,
 ὅτι οὐχ ἰππεῖς εἶεν, ἀλλ' ὑποζύγια νέμοιτο. Καὶ εὐθύς
 ἔγνωσαν πάντες, ὅτι ἐγγύς που ἐστρατοπεδεύετο βασι-
 λεύς· καὶ γὰρ καὶ καπνὸς ἐφαίνετο ἐν κώμῃ οὐ πρόσω.
 16 Κλέαρχος δὲ ἐπὶ μὲν τοὺς πολεμίους οὐκ ἦγεν· ἦδει
 γὰρ καὶ ἀπειρηκότας τοὺς στρατιώτας καὶ ἀσίτους ὄν-
 τας· ἦδη δὲ καὶ ὄψε ἦν· οὐ μέντοι οὐδὲ ἀπέκλινε,
 φυλαττόμενος μὴ δοκοῖν φεύγειν, ἀλλ' εὐθύωρον ἄγων
 ἅμα τῷ ἡλίῳ δυομένῳ εἰς τὰς ἐγγυτάτω κώμας τοὺς
 πρώτους ἔχων κατεσκήνωσεν, ἐξ ὧν διήρπαστο ὑπὸ τοῦ
 βασιλικοῦ στρατεύματος καὶ αὐτὰ τὰ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν

§ 14. ἀμφὶ δειλὴν] = περὶ τὸ δειλινόν. τῶν Ἑλλήνων οἳ μὴ ἔτυ-
 χον] = ἐκ τῶν Ἑλλήνων οἳ μὴ κατὰ τύχην ὄντες ἐν ταῖς τάξεσιν. ἔθειον]
 = ἔτρεχον· τοῦ β. θ ε ω, μέλλων -θ ε υ σ ο μ α ι (σχημάτ. τὴν δριστικὴν
 τοῦ ἐνεστ. καὶ παρατατ.). καὶ Ἀριαῖος] ὁ καὶ συνδέει οὕτω· τ ὧ ν τ ε
 Ἑ λ λ . ο ὃ . . . καὶ Ἀ ρ . κ α τ α β ἄ ε ἔ θ ω ρ α κ ἰ ζ ε τ ο · ἐνῶ συνήθως
 κίτιολογεῖ τὰ προηγούμενα.

§ 15. Ἐν ᾧ] ἐνν. χ ρ ὀ ν ω . σκοποί] = κατασκόποι. νέμοιτο] μέσης
 διαθ. = ἀλλ' ὅτι ἐβόσκον ὑποζύγια. ἐγγύς που] = κάπου πλησίον εἶχε τὸ
 στρατόπεδον αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς. καὶ γὰρ καὶ καπνὸς] = διότι καὶ καπνὸς
 προσέτι ἐφαίνετο οὐχὶ μακρὰν.

§ 16. οὐκ ἦγεν] = δὲν ὠδήγει τὸ στράτευμα. ἀπειρηκότας] μετοχὴ
 παρακ. τοῦ β. ἀ π α γ ο ρ ε ὤ ω (=κουράζομαι), οὐ ἀόρ· β' ἀ π ε ἰ π ο ν = ἐκουρά-
 σθην. ἦδη δὲ καὶ ὄψε ἦν] = ἦτο δὲ τώρα πλέον καὶ ἀργά. οὐ μέντοι οὐδὲ
 ἀπέκλινε] = ἀλλ' ὁμως καὶ δὲν ἀπέκλινε τῆς ὁδοῦ, δὲν ἤλλαξε διεύθυνσιν.
 φυλαττόμενος] τοῦ β. φ υ λ ἄ τ τ ο μ α ι = προφυλάττομαι, οὐ ἐνεργητ.
 φ υ λ ἄ τ τ ω = προσέχω (ἄλλον). εὐθύωρον] ἐπίρρημα τροπικὸν ἐξ ἀχρή-
 στου ἐπιθέτου = κατ' εὐθείαν (ὁδηγῶν τὸ στράτευμα). τοῖς πρώτους ἔχων]
 = μετὰ τῶν πρώτων (τῆς ἐμπροσθοφυλακῆς). τὰ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν] ἡ συνή-
 θης ἔλξις τῶν προθέσεων, ἀντιετὰ ἐν ταῖς οἰκίαις ξύλα διήρ-
 πα σ τ ο ἄ π' α ὑ τ ῶ ν α .

ξύλα. Οἱ μὲν οὖν πρῶτοι ὅμως τρόπῳ τινὶ ἐστρατοπε- 17
 δεύσαντο, οἱ δὲ ὕστεροι σκοταῖοι προσιόντες ὡς ἐτύγ-
 χανεν ἕκαστος νύλιζοντο καὶ κραυγὴν πολλὴν ἐποίουν
 καλοῦντες ἀλλήλους, ὥστε καὶ τοὺς πολεμίους ἀκούειν·
 ὥστε οἱ μὲν ἐγγύτατα τῶν πολεμίων καὶ ἐφυγον ἐκ τῶν
 σκηνωμάτων. Δῆλον δὲ τοῦτο τῇ ὕστεραίᾳ ἐγένετο· 18
 οὔτε γὰρ ὑποζύγιον ἔτ' οὐδὲν ἐφάνη οὔτε στρατόπεδον
 οὔτε καπνὸς οὐδαμοῦ πλησίον· ἐξεπλάγη δέ, ὡς ἔοικε,
 καὶ βασιλεὺς τῇ ἐφόδῳ τοῦ στρατεύματος. Ἐδύλωσε δὲ
 τοῦτο οἷς τῇ ὕστεραίᾳ ἔπραττε. Προϊούσης μέντοι τῆς 19
 νυκτὸς ταύτης καὶ τοῖς Ἕλλησι φόβος ἐμπίπτει, καὶ
 θόρυβος καὶ δοῦπος ἦν, οἷον εἰκὸς φόβου ἐμπεσόντος
 γίνεσθαι. Κλέαρχος δὲ Τολμίδην Ἥλειον, ὃν ἐτύγχα- 20

§ 17. ὅμως] = ἐν τούτοις, ἂν καὶ εἶχον διαρπαγῇ τὰ πάντα. τρόπῳ
 τινί] = κατὰ τινα τρόπον, ὅπως ἠδυνήθησαν, ἐστρατοπεδεύσαντο. σκοταῖοι]
 ἐν καιρῷ σκότους· τὸ σ κ ο τ α ῖ ο ς ἔχει σχηματισθῆ κατὰ τὰ ἀριθμητικὰ
 χρονικὰ ἐπίθετα (δ ε υ τ ε ρ α ῖ ο ς, τ ρ ι τ α ῖ ο ς κ.λ.) καὶ εἶναι ἀντὶ ἐπιρ-
 ρήματος χρον. ὡς ἐτύγχανεν ἕκαστος νύλιζοντο] α ὑ λ ῖ ζ ο μ α ι =
 ἐν τῇ αὐτῇ (ὑπαίθρῳ) μένω, διανυκτερεύω, στρατοπεδεύω ἐν ὑπαίθρῳ.
 κραυγὴν... ἐποίουν] = ἐπροξένουν, ἐγίνοντο αἴτιοι πολλῆς κραυγῆς, ὥστε
 καὶ οἱ πολέμιοι νὰ ἀκούωσι. οἱ μὲν ἐγγύτατα] = οἱ μὲν πλησιέστατοι
 ἀπὸ τοὺς πολεμίους· ὁ καὶ συντακτέος μετὰ τοῦ σ κ η ν ω μ ἄ τ ω ν = καὶ
 ἀπὸ τὰς σκηνὰς ἀκόμη.

§ 18. Δῆλον δὲ τοῦτο] = ἐγένετο δὲ φανερόν τοῦτο, ὅτι δηλαδή ἐφυ-
 γον. καὶ βασιλεὺς] = ὄχι μόνον οἱ φυγόντες πολέμιοι, ἀλλὰ καὶ ὁ βασι-
 λεύς. τῇ ἐφόδῳ] ἡ ἔ φ ο δ ο ς ἀφρημ. τοῦ ἔ π έ ρ χ ο μ α ι. Ἐδύλωσε
 δὲ τοῦτο] δηλ. ὅτι ἐξεπλάγη ἐκ τῆς ἐφόδου τοῦ στρατεύματος. οἷς ἔπραττε]
 ἔλξισ] = τ ο ῦ τ ο ι ς, ἃ ἔ π ρ α τ τ ε = διὰ τούτων, τὰ ὅποια ἔπραττε.

§ 19. καὶ τοῖς Ἕλλησι φόβος ἐμπίπτει] = ὄχι μόνον εἰς τοὺς Πέρ-
 σας, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας, φόβος δὲ ἐνν. π α ν ι κ ὸ ς, κ ε ν ὸ ς φ ὸ -
 β ο ς (μάταιος)· ἐλέγετο δὲ ὁ αἰφνίδιος φόβος π α ν ι κ ὸ ς, διότι τὰς ἄνευ αἰ-
 τίας ταραχὰς καὶ πτοήσεις τῶν ὄχλων ἀπέδιδον εἰς τὸν ποιμενικὸν θεὸν Πᾶνα.
 Τὸ φόβος ἐμπίπτει τινὶ εἶναι παθητ. τοῦ φόβου ἐμβάλλω
 τινί. δοῦπος] = κτύπος, βρόντος, κρότος· λέξις ποιητικῆ. οἷον εἰκὸς...
 γίνεσθαι] = οἷον (θόρυβος καὶ δοῦπον) εἰκὸς ἐστὶ ... γίνεσθαι
 = ὁ ὁποῖος θόρυβος καὶ δοῦπος φυσικὸν εἶναι νὰ γίνηται (καθὼς εἶναι φυσι-
 κὸν νὰ γίνηται), ὅταν κτλ.

νεν ἔχων παρ' ἑαυτῶ κήρυκα ἄριστον τῶν τότε, ἀνει-
 πειν ἐκέλευσε σιγὴν κηρύξαντα, ὅτι προαγορεύουσιν οἱ
 21 ἄρχοντες, ὃς ἂν τὸν ἀφέντα τὸν ὄνον εἰς τὰ ὄπλα μη-
 ἐκηρύχθη, ἔγνωσαν οἱ στρατιῶται, ὅτι κενὸς ὁ φόβος
 εἶναι καὶ οἱ ἄρχοντες σῶν. Ἄμα δὲ ὄρθρω παρήγγειλεν ὁ
 Κλέαρχος εἰς τάξιν τὰ ὄπλα τίθεσθαι τοὺς Ἑλλήνας,
 ἧπερ εἶχον ὅτε ἦν ἡ μάχη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ' (§ 1—29)

Σπονδαὶ μεταξὺ βασιλέως καὶ Ἑλλήνων.

1 Ὁ δὲ δὴ ἔγραψα ὅτι βασιλεὺς ἐξεπλάγη τῇ ἐφόδῳ τῷδε
 δῆλον ἦν. Τῇ μὲν γὰρ πρόσθεν ἡμέρᾳ πέμπων τὰ ὄπλα
 παραδιδόναι ἐκέλευε, τότε δὲ ἅμα ἠλίῳ ἀνατέλλοντι
 2 κήρυκας ἔπεμψε περὶ σπονδῶν. Οἱ δ' ἐπεὶ ἤλθον πρὸς

§ 20. ἄριστον]—ὄν εἶχε κατὰ τύχην παρ' ἑαυτῶ ἄριστον κήρυκα ἀπὸ
 τοὺς τότε, ὅστις ἦτο παρ' ἐκείνῳ ἄριστος κήρυξ ἐκ τῶν τότε κηρύκων. Ἄρε-
 τῇ τοῦ κήρυκος ἦτο ἡ ἰσχυρὰ φωνή. ἀνειπειν] ἀπαρέμφ. ἀορ. τοῦ ῥήμ.
 ἀ ν α γ ο ρ ε ὑ ω=ἀνακηρύττω = νὰ κηρύξῃ δημοσίᾳ, ἀφοῦ κηρύξῃ σιγῇν
 (διὰ νὰ γίνῃ ἀκουστός), ὅτι ὁποῖος ἂν καταγγείλῃ ἐκείνον, ὁ ὁποῖος ἀφῆκε
 τὸν ὄνον εἰς τὸ στρατόπεδον (εἰς τὰ ὄπλα) θὰ λάβῃ ἀμοιβὴν τάλαντον
 ἄργυρίου. Ὁ Κλέαρχος πρὸς κατάπαυσιν τοῦ πανικοῦ ἔπλασε τὸν μῦθον, ὅτι
 ὄνος ἀφειθεὶς ἐλεύθερος εἰς τὸ στρατόπεδον ἐποίησε τὸν θύρῃον ἐπομένως
 ὅτι ὁ φόβος τῶν Ἑλλήνων ἦτο μάταιος· εὐφυστάτος ὁ τρόπος οὗτος τῆς
 καταπάσεως τοῦ πανικοῦ ἐνέχων πολὺν καὶ τὸν λεπτὸν σαρκασμὸν κατὰ
 τῶν Ἑλλήνων ἐμπιπτόντων οὕτω ματαίως εἰς πανικούς.

§ 21. σῶν] = σ ῶ ο ι· ὁ σ ῶ ς, ἡ σ ῶ ς, τὸ σ ῶ ν· ἐνν. εἴεν. ὄρθρω]
 ὁ ὄ ρ θ ρ ο ς = ἡ ὥρα τῆς νυκτὸς πρὸ τῆς αὐγῆς (ἡ ἔ ω ς). εἰς τάξιν τὰ
 ὄπλα τίθεσθαι ἧπερ...]=νὰ παρατάσσονται οἱ Ἑλληνες, καθὼς ἦσαν
 παρατεταγμένοι, ὅτε. . .

§ 1. δὴ] = λοιπόν. ἐξεπλάγη] παθητ. ἀορ. β' μετὰ διαθέσεως μέσης
 τοῦ ῥ. ἐ κ π λ ῆ σ ο μ α ι = ταρασσομαι (ἀπλοῦν ἐ π λ ῆ γ ῆ), παθητ. μέλλ.
 β' ἐ κ π λ α γ ῆ σ ο μ α ι (ἀπλοῦν π λ η γ ῆ σ ο μ α ι). τῷδε] ἐκ τοῦ ἐξῆς. γάρ]
 = δηλαδή. πέμπων] ἐνν. κ ῆ ρ υ κ α ς (τὸν Φαλίνον καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ).
 ἀνατέλλοντι] λέγεται καὶ ἅμ' ἡ λ ῖ ω ἀ ν έ χ ο ν τ ι, ἅμα τ ῆ ἄ ν α τ ο -
 λ ῆ τ ο ῦ ἡ λ ῖ ο υ. σπονδῶν] αἰ σ π ο ν δ α ῖ = συνθηκαί· ἐκ τοῦ ῥ. σ π έ ν -
 δ ο μ α ι.

τοὺς προφύλακας, ἐζήτουν τοὺς ἄρχοντας. Ἐπειδὴ δὲ ἀπύγγελλον οἱ προφύλακες, Κλέαρχος τυχῶν τότε τὰς τάξεις ἐπισκοπῶν εἶπε τοῖς προφύλαξι κελεύειν τοὺς φύλακας περιμένειν ἄχρι ἂν σχολάσῃ. Ἐπεὶ δὲ κατέ- 3
στησε τὸ στράτευμα ὥστε ὄρασθαι πάντη φάλαγγα πυκνήν, ἐκτὸς τῶν ὄπλων δὲ μηδένα καταφανῆ εἶναι, ἐκάλεσε τοὺς ἀγγέλους, καὶ αὐτὸς προῆλθε τοὺς τε εὐοπλοτάτους ἔχων καὶ εὐειδεστάτους τῶν αὐτοῦ στρατιωτῶν καὶ τοῖς ἄλλοις στρατηγοῖς ταῦτά ἐφφρασεν. Ἐπεὶ δὲ ἦν πρὸς τοῖς ἀγγέλοις, ἀνηρώτα πρῶτα τί 4
βούλοιντο. Οἱ δ' ἔλεγον περὶ σπονδῶν ἤκοιεν ἄνδρες οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται τά τε παρὰ βασιλέως τοῖς Ἕλλησιν ἀπαγγεῖλαι καὶ τὰ παρὰ τῶν Ἑλλήνων τῷ βασιλεῖ. Ὁ δ' ἀπεκρίνατο· Ἀπαγγέλλετε τοίνυν αὐτῷ, ὅτι 5
μάχης δεῖ πρῶτον· ἄριστον γὰρ οὐκ ἔστιν οὐδ' ὁ τολ-

§ 2. προφύλακας] = τοὺς στρατιώτας τοὺς φυλάττοντας πρὸ τοῦ στρατοπέδου. τυχῶν... τὰς τάξεις ἐπισκοπῶν] = κατὰ τύχην ἐπιθεωρῶν τὰ τοῦ στρατοῦ σώματα· ἐπισκοπέω - πῶ καὶ ἐπισκοποῦμαι (μέλων ἐπισκέψομαι)· ἀδιαφόρως ἐχρῶντο οἱ ἄρχαῖοι τῷ ἐνεργητικῷ καὶ μέσῳ τύπῳ· ὁμοίως ἔλεγον προτρέπω καὶ προτρέπομαι, προνοῶ καὶ προνοοῦμαι, πονῶ καὶ πονοῦμαι, δωρῶ καὶ δωροῦμαι x. λ. σχολάσῃ] τοῦ β. σχολάζω = εὐκαιρῶ· ἐκ τοῦ σχολή = εὐκαιρία· = ἕως ὅτου εὐκαιρήσῃ.

§ 3. κατέστησε... ὥστε ὄρασθαι] = ἐτακτοποίησεν, ὥστε νὰ φαίνηται τὸ στράτευμα καθ' ὅλα τὰ μέρη πυκνὴ φάλαγγς. ἐκτὸς τῶν ὄπλων δὲ] = ἐκτὸς δὲ τοῦ στρατοπέδου κανεῖς νὰ μὴ εἶναι φανερός. προῆλθε] = ἦλθε πρὸ τοῦ στρατοπέδου. τοὺς τε εὐοπλοτάτους... καὶ εὐειδεστάτους] = μετὰ τῶν μάλιστα ὀπλισμένων καὶ ὠραιοτάτων (τὰ θετικὰ εὐοπλος, εὐειδής). ταῦτά] ἔνν. ποιεῖν = τὰ ἴδια νὰ πράττωσιν, ἤτοι νὰ προσέλθωσιν ἔχοντες τοὺς...

§ 4. ἦν πρὸς τοῖς ἀγγέλοις] = ἦλθε πρὸς τοὺς ἀγγέλους καὶ ἦν πρὸς αὐτοῖς (= πλησίον αὐτῶν). ἀνηρώτα] = ἐρωτῶν ἀκριβῶς ἐξήταζε (παράβ. ἀναπυνονομαί). περὶ σπονδῶν] = ἐνεκα σπονδῶν. ἄνδρες] παράθεσις εἰς τὸ ἔνν. ὑποκείμε. αὐτοῖς = ὅτι (αὐτοὶ) ἦχοιεν ἄνδρες = ὅτι αὐτοὶ εἶχον ἐλθεῖ, οἱ ὅποιοι θὰ εἶναι ἄνδρες ἱκανοὶ (κατάλληλοι).

§ 5. μάχης δεῖ] = κατὰ πρῶτον εἶναι ἀνάγκη μάχης. Ὁ Κλέαρχος ὅπως πτοήσῃ τοὺς Πέρσας ὑποσημαίνει διὰ τούτων, ὅτι οἱ Ἕλληνες εἶναι

- μήσων περὶ σπονδῶν λέγειν τοῖς Ἑλλησι μὴ πορίσας
 6 ἄριστον. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ ἄγγελοι ἀπίλαιννον, καὶ
 ἦκον ταχύ· ᾧ καὶ δῆλον ἦν, ὅτι ἐγγύς που βασιλεὺς ἦν
 ἢ ἄλλος τις ᾧ ἐπετέτακτο ταῦτα πράττειν· ἔλεγον δέ, ὅτι
 εἰκότα δοκοῖεν λέγειν βασιλεῖ, καὶ ἦκοιεν ἡγεμόνας
 ἔχοντες οἱ αὐτούς, ἐὰν σπονδαὶ γένωνται, ἄξουσιν ἐν-
 7 θεν ἔξουσι τάπιτῆδεια. Ὁ δ' ἠρώτα εἰ αὐτοῖς τοῖς ἀν-
 δράσι σπένδοιτο τοῖς ἰοῦσι καὶ ἀπιούσιν ἢ καὶ τοῖς
 ἄλλοις ἔσοιτο σπονδαί. Οἱ δέ, Ἄπασιν, ἔφασαν, μέχρι
 8 ἂν βασιλεῖ τὰ παρ' ὑμῶν διαγγελῶθῃ. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα εἶ-
 πον, μεταστυσάμενος αὐτούς ὁ Κλέαρχος ἐδουλεύετο·

ἀποφασισμένοι εἰς τὰ ἔσχατα νὰ προβῶσιν. οὐδ' ὁ τολμηδῶν] = οὐδὲ ὑ-
 πάρχει τις, ὁ ὁποῖος θὰ τολμήσῃ. μὴ πορίσας] = ἐὰν δὲν προμηθεύσῃ, ἐὰν
 δὲν χορηγήσῃ· τοῦ β. πορίζω, μέλλων ἄττικὸς πορίω. ἄριστον] =
 γεῦμα· λέγει δ' ἄριστον, διότι, ὅτε ἐλέγοντο ταῦτα, ἦτο πρῶτα.

§ 6. καὶ ἦκον ταχύ] = καὶ ἐπέστρεψαν ταχέως. ᾧ καὶ δῆλον] ᾧ (τῷ
 τὰ χὺ ἦκειν). = ἐκ τοῦ ὁποίου (δηλ. ἐκ τῆς ταχείας ἐπανάδου αὐτῶν)
 καὶ φανερὸν ἔγινεν. ἐπετέτακτο] γ' ἐνικ. πρόσωπον τοῦ παθ. ὑπερσυντ.
 τοῦ ῥήμ. ἐπι-τάσσομαι· ἐν τῇ ἀπροσώπῳ τούτου συντάξει ὑποκείμε. εἶ-
 ναι ἢ ἀφηρημένη ἔννοια τοῦ ῥήματος (ἐπιταγή)· ᾧ ἐδέδοτο ἐπι-
 ταγή (ὑπὸ τοῦ βασιλέως) πράττειν ταῦτα. ἔλεγον δὲ ὅτι... δο-
 κοῖεν] = δοκοῖεν (οἱ Ἕλληνες) τῷ βασιλεῖ εἰκότα λέγειν =
 ὅτι ἐφάνητο εἰς τὸν βασιλέα ὅτι λέγουσιν... εἰκότα] = εὐλογα· τὸ εἰκὸς
 (ἐοικὸς) = τὸ πρέπον, εὐλογον· μετοχή τοῦ β. εἰκασ· = εἶμαι ὅμοιος·
 παρακ. με σημασίαν ἐνεστῶτος· γ' πληθ. ἐοίκασι καὶ εἶξασι, μετοχ.
 εἰκώς, εἰκυῖα, εἰκὸς καὶ ἐοικώς, ἐοικυῖα, ἐοικός· ὑπερσ.
 ἐφκειν· συνηθέστατα εὔρηται τὸ γ' ἐνικὸν εἰκειν ἀπροσ. καὶ τὸ οὐ-
 δέτερον τῆς μετοχῆς εἰκός. Ἐνεργητ. τοῦ εἰκα (= εἶμαι ὅμοιος) εἶναι
 τὸ εἰκάω (= κάμνω τινὰ ὅμοιον ἄλλῳ τινί). ἦκοιεν] ἐνν. οἱ ἄγγελοι.
 ἡγεμόνας] ἐνν. τῆς ὁδοῦ, δηλαδὴ ὁδηγούς. ἄξουσιν] = οἱ ὁποῖοι... θὰ
 (= νὰ) ὁδηγήσωσιν αὐτούς ἐκεῖσε, ὅθεν. . .

§ 7. Ὁ δ' ἠρώτα] = ὁ δὲ Κλέαρχος ἠρώτα, ἂν κάμνει σπονδὰς πρὸς
 μόνους τοὺς ἀνδρας (τοὺς ἀγγέλους τῶν Περσῶν), οἱ ὁποῖοι ἔρχονται καὶ
 ἀπέρχονται. Ἄπασιν] ἐνν. ἔσονται σπονδαί. τὰ παρ' ὑμῶν] = τὰ
 ἐκ μέρους ὑμῶν, ἢ ἀπόκρισις ὑμῶν. διαγγελῶθῃ] = ἔως οὗ δι' ἀγγελιαφόρου
 διαβιθασθῇ τῷ βασιλεῖ.

§ 8. μεταστυσάμενος] μετοχή μέσ. ἀορ. α' τοῦ μεθίσταμαι· ἐν-
 ταῦθα μέσον διάμεσον· = διατάξας νὰ μεταστῶσιν (ν' ἀπομακρυνθῶσιν) αὐ-

καὶ ἐδόκει τὰς σπονδὰς ποιῆσθαι ταχύ καὶ καθ' ἡσυχίαν ἐλθεῖν τε ἐπὶ τάπιτῆδεα καὶ λαβεῖν. Ὁ δὲ Κλέαρχος εἶπε· Δοκεῖ μὲν κάμοι ταῦτα· οὐ μέντοι ταχύ γε ἀπαγγελῶ, ἀλλὰ διατρίψω ἔστ' ἂν ὀκνήσωσιν οἱ ἄγγελοι μὴ ἀποδόξῃ ἡμῖν τὰς σπονδὰς ποιήσασθαι· οἶμαί γε μέντοι, ἔφη, καὶ τοῖς ἡμετέροις στρατιώταις τὸν αὐτὸν φόβον παρέσεσθαι. Ἐπεὶ δὲ ἐδόκει καιρὸς εἶναι, ἀπήγγελλεν, ὅτι σπένδοιτο, καὶ εὐθύς ἠγεῖσθαι ἐκέλευε πρὸς τάπιτῆδεα.

Καὶ οἱ μὲν ἠγοῦντο, Κλέαρχος μέντοι ἐπορεύετο τὰς 10 μὲν σπονδὰς ποιησάμενος, τὸ δὲ στράτευμα ἔχων ἐν τάξει, καὶ αὐτὸς ὠπισθοφυλάκει. Καὶ ἐνετύγχανον τάφροις

τοί (οἱ ἄγγελοι). ἐβουλεύετο] ἐνν. μετὰ τῶν συστρατῆγων. ἐδόκει] = ἐφαίνετο καλόν (ἐν τῷ συμβουλίῳ). τὰς σπονδὰς ποιῆσθαι] περιφρασις τοῦ σπένδεσθαι = συνθηκολογεῖν. Παθητ. τοῦ σπονδὰς ποιῶμαι εἶναι τὸ σπονδαὶ γίγνονται· τὸ δὲ σπονδὰς ποιῶ = ἐπιτρέπω νὰ γίνωνται σπονδαί. καθ' ἡσυχίαν] = ἡσύχως (ἄνευ ἐνοχλήσεως τῶν πολεμίων ἕνεκα τῶν συνθηκῶν) νὰ ἔλθωσιν εἰς τὰς τροφὰς καὶ λάβωσιν αὐτάς.

§ 9. κάμοι] = καὶ εἰς ἐμέ· καθὼς καὶ εἰς ὑμᾶς. ταῦτα] δηλ. τὸ ποιῆσθαι τὰς σπονδὰς. διατρίψω] = θὰ χρονοτριβήσω. ἔστ' = σύνδεσμ. χρονικὸς (ἔστ' ε) = ἔως οὔ. ἂν ὀκνήσωσιν] τοῦ ῥ. ὀκνέω-ω = ἔχω ὄκνον, δισταγμόν, φόβον. μὴ ἀποδόξῃ] τὸ ἀποδοκεῖ μοι (= οὐ δοκεῖ μοι) εἶναι ἀντίθ. τοῦ δοκεῖ μοι (ἡ ἀπὸ σημαίνει ἄρνησιν· παράβ. φημί = ἀπόφημι, ἀρέσχω = ἀπαρέσχω, στέργω = ἀποστέργω κλ.)· = μὴ δὲν φανῇ εἰς ἡμᾶς καλὸν νὰ κάμωμεν τὰς σπονδὰς, μήπως μεταγνώμεν, μετανοήσωμεν. Διὰ τούτου προδηλοῖ καὶ τὴν κακὴν ὄψιν, ἣν θὰ ἔχῃ ἡ βραδεία ἀπάντησις. οἶμαί γε] = ἄλλ' ὅμως νομίζω, ὅτι... καιρὸς] = κατάλληλος χρόνος· ἐπίθετον καίριος = ὁ ἐν καιρῷ· καίριον τραῦμα = ἐπικίνδυνον· ἀντίθ. ἄκαιρος, ἐξ οὗ οὐσιαστ. ἀφρηρημ. ἀκαιρία (= ἔλλειψις καταλλήλου χρόνου). ἠγεῖσθαι] = ὀδηγεῖν.

§ 10. οἱ μὲν] = οἱ μὲν ὀδηγοὶ ἠγοῦντο (τῆς ὁδοῦ), ὠδήγουν. Κλέαρχος μέντοι] = ὁ Κλέαρχος ὅμως ἐπορεύετο, ἀφοῦ ἔκαμε μὲν συνθήκας, ἀλλ' ὅμως (ἐπορεύετο) ἔχων τὸ στράτευμα συντεταγμένον· ἡ ἀντίθεσις ἐνυπάρχει ἐν τούτῳ, ὅτι μετὰ τὰς συνθήκας ἔδει νὰ εἶναι ἀμέριμνος, καὶ ὅμως ἕνεκα δυσπιστίας εὐρίσκετο ἐν τάξει μάχης. ὠπισθοφυλάκει] = πρὸς δὲ ὁ ἴδιος ἠκολούθει καὶ ἐφυλάττε τὸ ὀπισθεν μέρος τοῦ στρατεύματος (ἐκ φόβου

- καὶ αὐλῶσιν ὕδατος πλήρεσιν ὡς μὴ δύνασθαι διαβαίνειν ἄνευ γεφυρῶν· ἀλλ' ἐποιοῦντο ἐκ τῶν φοινίκων, οἱ
- 11 νύρισκοντο ἐκπεπτωκότες, τοὺς δὲ καὶ ἐξέκοπτον. Καὶ ἐνταῦθα ἦν Κλέαρχον καταμαθεῖν ὡς ἐπεστάται, ἐν μὲν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ τὸ δόρυ ἔχων, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ βακτηρίαν· καὶ εἴ τις αὐτῷ δοκοίη τῶν πρὸς τοῦτο τεταγμένων βλακεύειν, ἐκλεγόμενος τὸν ἐπιτίθειον ἔπαισεν ἂν καὶ ἅμα αὐτὸς προσελάμβανεν εἰς τὸν πηλὸν ἐμβαίνων·
- 12 ὥστε πᾶσιν αἰσχύνην εἶναι μὴ οὐ συσπουδάζειν. Καὶ ἐτάχθησαν μὲν πρὸς αὐτὸ οἱ εἰς τριάκοντα ἔτη· ἐπεὶ δὲ Κλέαρχον ἐώρων σπουδάζοντα, προσελάμβανον καὶ οἱ

προσβληθῶσιν ἐκ τῶν νώτων)· παρατ. τοῦ ῥ. ὀπισθοφυλακῶ. αὐλῶσιν] = ὁ αὐλῶν, γεν. -ῶνος (= 1) τόπος βαθύς καὶ στενός μεταξύ ὀρέων, στενή πεδιάς μεταξύ ὀρέων· 2) τάφος, διῶρυξ, ὄχετός. ὡς μὴ] = ὥστε μὴ. ἀλλ' ἐποιοῦντο] ἐνν. διαβάσεις. τοὺς δὲ] = ἄλλους δέ, τινὰς δέ.

§ 11. ἐνταῦθα] ἐπίρρ. χρονικόν· = εἰς ταύτην τὴν περίστασιν, τότε. ἦν... καταμαθεῖν Κλέαρχον ὡς ἐπεστάται] = ἡδύνατό τις νὰ παρατηρήσῃ καλῶς πρόληψις, ἀντὶ «ἦν καταμαθεῖν ὡς ἐπεστάται Κλέαρχος». [βακτηρίαν] ἡ βακτηρία (πόθεν παράγεται ἡ λέξις αὕτη; τίνες ἄλλαι καταλήξεις ἐκτὸς τῆς -τηρία σημαίνουν; τὸ ὄργανον;)· ἡ βακτηρία ἦτο σύμβολον τοῦ ἀξιωματοῦ τῶν Λακεδαιμονίων στρατηγῶν. τῶν πρὸς τοῦτο] = πρὸς τὸ διαβάσεις ἐκ φοινίκων ποιεῖσθαι. βλακεύειν] ἀπαρέμφ. τοῦ ῥ. βλακεύω = εἶμαι βλάξ, μαλακός, νοθρός, ἀμελῶ, ἀμελῶς πράττω. ἐκλεγόμενος] = ἐκλέγων ἐαυτῷ τὸν κατάλληλον, τὸν ἄξιον (ἐνν. παίσεται) νὰ παίηται. ἔπαιεν ἂν] = πολλάκις ἔπαιεν· ὁ ἂν τίθεται ἐπὶ ἐνεργείας πολλάκις ἐπαναλαμβανομένης (ὁμοίως ἀνωτέρω Κεφ. Ε' § 2· «ἔστησαν ἄν»). προσελάμβανεν] = πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐλάμβανε μέρος καὶ αὐτός, συνεβοήθει. πᾶσιν αἰσχύνην εἶναι] = ὥστε εἰς ὅλους νὰ εἶναι αἰσχύνη, ἐντροπή, νὰ μὴ συνεπισπεύδωσι καὶ αὐτοὶ (νὰ μὴ λαμβάνωσι καὶ αὐτοὶ μέρος βλέποντες τὸν Κλέαρχον λαμβάνοντα μέρος εἰς τὸ ἔργον)· τὸ αἰσχύνην εἶναι πᾶσιν = πᾶσιν οὐ καλὸν εἶναι· διὰ τοῦτο ἐτέθη προηγουμένης ἀρνήσεως τὸ μὴ οὐ. δυσπουδάζειν] σπουδάξω = σπεύδω ἐκ τοῦ σπουδή, ὅπερ ἐκ τοῦ σπεύδω.

§ 12. Καὶ ἐτάχθησαν μὲν πρὸς αὐτὸ] δηλ. πρὸς τὸ ποιεῖσθαι ἐκ φοινίκων διαβάσεις. οἱ εἰς τριάκοντα ἔτη] λέγεται καὶ οἱ μὲχρι τριάκοντα ἐτῶν ἄνευ τῆς μετοχῆς γεγονότες· ἐπίσης οἱ ὑπὲρ τὰ τριάκοντα ἔτη.

πρεσβύτεροι. Πολὺ δὲ μᾶλλον ὁ Κλέαρχος ἔσπευδεν 13
 ὑποπτεύων μὴ αἰεὶ οὕτω πλήρεις εἶναι τὰς τάφρους
 ὕδατος· οὐ γὰρ ἦν ὥρα οἷα τὸ πεδίον ἄρδεν· ἀλλ' ἵνα
 ἤδη πολλὰ προφαινίτο τοῖς Ἑλλήσι δεινὰ εἰς τὴν
 πορείαν, τούτου ἕνεκα βασιλέα ὑπόπτευεν ἐπὶ τὸ πεδίον
 τὸ ὕδωρ ἀφεικίναί.

Πορευόμενοι δ' ἀφίκοντο εἰς κώμας ὅθεν ἀπέδειξαν 14
 οἱ ἠγεμόνες λαμβάνειν τάπιτύδεια. Ἐνῆν δὲ σίτος πο-
 λὺς καὶ οἶνος φοινίκων καὶ ὄξος ἐψητὸν ἀπὸ τῶν αὐ-
 τῶν. Αὐταὶ δὲ αἱ βάλανοι τῶν φοινίκων οἷας μὲν ἐν τοῖς 15
 Ἑλλήσιν ἔστιν ἰδεῖν τοῖς οἰκέταις ἀπέκειντο, αἱ δὲ τοῖς
 δεσπότης ἀποκείμεναι ἦσαν ἀπόλεκτοι, θαυμάσια τὸ

§ 13. ἔσπευδεν] παρατ. τοῦ ῥ. σ π ε ὑ δ ω, ὅπερ εἶναι ἀμετάβατον, ὡς
 ἐνταῦθα, = τρέχω, βιάζομαι καὶ μεταβατ. = βιάζω τινά. ἄρδεν] ἀπαρέμφ.
 τοῦ ῥ. ἄ ρ δ ω = ποτίζω, παρατ. ἤ ρ δ ο ν· παθητ. καὶ μέσ. ἄ ρ δ ο μ α ι· οὐ
 γὰρ ὥ ρ α (τοιαύτη), οἷα ἄ ρ δ ε ι ν = δὲν ἦτο ἡ ὥ ρ α τοιαύτη, ὅποια (ὥστε)
 νὰ ποτίζωσι· δὲν ἦτο ἡ ἐποχὴ κατάλληλος πρὸς ἄρδυσιν (οἱ Ἑλληνες εὐ-
 ρίσκοντο ἐκεῖ κατὰ Σεπτέμβριον μῆνα, ὅτε ἀνάγκη ἄρδύσεως δὲν ἦτο). ἵνα
 ... προφαινίτο] τοῦ ῥ. π ρ ο - φ α ἰ ν ο μ α ι = παρουσιάζομαι ἐμπρός· = ἵνα ἡδη
 παρουσιάζοντο πολλὰ δυσχέρεια εἰς τοὺς Ἑλλ. ἕνεκα τούτου ὑπόπτευεν ὁ Κλ.,
 ὅτι ὁ β. εἶχεν ἀφήσει τὸ ὕδωρ εἰς τὴν πεδιάδα. ἀφεικίναί] ἀπαρέμφ. παρακ.
 τοῦ ῥ. ἀ φ ε ἰ - η μ ι, ἀόρ. ἀ φ ἦ κ α, παρακ. ἀ φ ε ἶ κ α. Μέσ. καὶ παθ. ἴ ε μ α ι, παρατ.
 ἰ ἔ μ η ν, μέσ. μ. ἦ σ ο μ α ι, μ. ἀόρ. ἑ ἴ μ η ν, παθ. μ. ἐ θ ἦ σ ο μ α ι, παθ.
 ἀόρ. ε ἴ θ η ν, παρακ. ε ἴ μ α ι. (Κλιῖνον τοὺς ἀόρ. ἀ φ ἦ κ α, ἀ φ ε ἴ μ η ν καὶ
 ἀ φ ε ἴ θ η ν εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις, τὸ ἀπαρέμφ. καὶ τὴν μετοχὴν).

§ 14. ὅθεν] = ἐξ ὧν (κωμῶν). ἀπέδειξαν] = δεικνύντες ἐκέλευσαν. οἱ
 ἠγεμόνες] = οἱ ὀδηγοὶ τῆς ὁδοῦ. φοινίκων] ἐκ φοινίκων. ἐψητὸν] ἐ ψ η -
 τ ὸ ς - ἡ - ὄ ν = βραστός· λέγεται καὶ ἐ φ θ ὸ ς - ἡ - ὄ ν ἐκ τοῦ ἐ ψ ω = βράζω· τοῦ-
 το ἦτο εἶδος ποτοῦ γλυκοξίνου κατασκευαζομένου διὰ βρασμοῦ ἐκ φοινίκων.

§ 15. φοινίκων] = χουρμάδων. Αὐταὶ δὲ αἱ βάλανοι οἷας μὲν...
 αἱ δὲ] εἶναι ἐπιμερισμός· ἀντὶ «Τ ο ὑ τ ω ν δὲ τ ῶ ν β α λ ἄ ν ω ν α ἱ μ ἐ ν
 τ ο ι α ὕ τ α ι ο ὕ σ α ι, οἷ α ς ἔ σ τ ι ν ἰ δ ε ἶ ν ἐ ν τ ο ῖ ς Ἑ λ λ ἡ σ ι ν
 [ὅποιας εἶναι δυνατὸν νὰ ἴδῃ τις ἐν Ἑλλάδι). Καλοῦνται β ἄ λ α ν ο ι ἀ π ὸ
 τῆ ς ὁ μ ο ἰ ὴ τ ῆ ς αὐ τ ῶ ν π ρ ὸ ς β α λ ἄ ν ο υ ς ὄ ρ υ ὸ ς. ἀπέκειντο] παθητ. ὑπερσυντ.
 τοῦ ἀ π ο τ ἴ θ ε μ α ι = ἦσαν ἀποθηκευμένοι (ὠρισμένοι) διὰ τοὺς ὑπὴρέτας,
 αἱ δ' ὠρισμένοι διὰ τοὺς δεσπότης ἦσαν... ἀπόλεκτοι] ῥηματ. ἐπί-
 θετον = ἐκλεκτοί, ἐκ τοῦ ἀ π ο - λ ἔ γ ο μ α ι = ἀπὸ πολλῶν συλλέγομαι, ἐκλέ-

- κάλλος καὶ τὸ μέγεθος, ἢ δ' ὄψις ἡλέκτρον οὐδὲν διέ-
 φερε· τὰς δὲ τινὰς ξηραίνοντες τραγήματα ἀπετίθε-
 16 σαν. Καὶ ἦν καὶ παρὰ πότον ἡδὺ μὲν, κεφαλαλγὲς δέ.
 Ἐνταῦθα καὶ τὸν ἐγκέφαλον τοῦ φοίνικος πρῶτον ἐφα-
 γον οἱ στρατιῶται, καὶ οἱ πολλοὶ ἐθαύμαζον τό τε εἶδος
 καὶ τὴν ιδιότητα τῆς ἡδονῆς. Ἦν δὲ σφόδρα καὶ τοῦτο
 κεφαλαλγὲς. Ὁ δὲ φοίνιξ ὄθεν ἐξαιρεθεῖν ὁ ἐγκέφαλος
 ὅλος ἐξηναίετο.
- 17 Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· καὶ παρὰ μεγάλου
 βασιλέως ἦκε Τισσαφέρνης καὶ ὁ τῆς βασιλείως γυναι-
 κὸς ἀδελφὸς καὶ ἄλλοι Πέρσαι τρεῖς· δοῦλοι δὲ πολλοὶ
 εἶποντο. Ἐπεὶ δὲ ἀπύνησαν αὐτοῖς οἱ τῶν Ἑλλήνων

γομαί. τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος] = κατὰ τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος.
 ἢ δ' ὄψις] = ἡ δ' ὄψις (θέα) αὐτῶν οὐδὲν διέφερε τῆς ὄψεως ἡλέκτρον
 (κεχριμπαριοῦ). τὰς δὲ τινὰς] = τινὰς δέ. τραγήματα] = ἐπιδόρπια· λαμ-
 βάνεται ὡς κατηγορ. = ἐφύλαττον ὡς ἐπιδόρπια. Τραγήματα ἐκάλουν οἱ ἄρ-
 χαῖοι ὄλους τοὺς ξηροὺς καρπούς (κάρυα, ἀμύγδαλα, ξηρὰς σταφίδας, ξηρὰ
 σῦκα κτλ.), οὓς μετὰ τὸ φαγητὸν ἔτρωγον. ἀπετίθεσαν] παρατ. τοῦ ἀπο-
 τ[ιθῆμαι] = ἔθετον κατὰ μέρος, ἐφύλαττον. Καὶ ἦν] ἔνν. τὸ τράγημα.
 παρὰ πότον] ἢ παρὰ σημαίνει χρόνον· = ἐν καιρῷ τῆς πόσεως τοῦ οἴνου.
 κεφαλαλγὲς] = προξενοῦν κεφαλαλγίαν· ὁ καὶ ἡ κεφαλαλγής, τὸ κε-
 φαλαλγέει.

§ 16. Ἐνταῦθα] = ἐκεῖ. τὸν ἐγκέφαλον] = μυελόν, τὴν ψίχα, τὴν ἐν-
 τερῖονην (καρδιάν)· ἔννοεῖ τὴν περὶ τὴν κορυφὴν τρυφερὰν ἐντερῖονην τοῦ
 φοίνικος, ἣτις εἶναι γλυκεῖα τὴν γεῦσιν. πρῶτον] = κατὰ πρῶτον. οἱ πολ-
 λοι] = οἱ περισσώτεροι. ἡδονῆς] = ἡδύτης, οὐσίας, γεύσεως. καὶ τοῦτο]
 ὡσεὶ προηγείτο τὸ ἔδεσμα καὶ οὐχὶ ὁ ἐγκέφαλος. Ὁ δὲ φοίνιξ] οὐχὶ ὁ
 φοῖνιξ, διότι τὸ εἶδος τῆς ληγούσης εἶναι μακρόν (ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ μέτρου τῶν
 Ὅμηρ. ποιημάτων). ὄθεν ἐξαιρεθεῖν] = ἐκ τοῦ ὁποῦ ἤθελεν ἀφαιρεθῆ.
 ἐξηναίετο] = ἐντελῶς ἐξηραίνετο· τοῦ β. ἐξ αὐαίνομαι (ἐξ-αύαινομαι),
 ὅπερ ποιητικὸν ὄν εἶναι σπάνιον παρ' ἀττικοῖς· αὐαίνω, μέλλ. αὐανῶ,
 ἄορ. ἡ ὕλην· μέσον καὶ παθητ. αὐαίνομαι.

§ 17. τῆς βασιλέως γυναικὸς] ὀνομαζομένης Στ α τ ε ῖ ρ α ς (ὀνομαστ.
 ἢ Στάτειρα). εἶποντο] παρατ. τοῦ εἰπομαι = ἀκολουθῶ, μέσ. ἀποθετ. (τὸ
 εἰπω = ἀσχολοῦμαι περὶ τι εἶναι ποιητικὸν εὐρισκόμενον ἐν πεζῷ λόγῳ μόν-
 ον ἐν συνθέσει (ἀμφιέπειν, περιέπειν)· μέλλ. εἴψομαι, ἄορ. ἐ-
 σπόμην, ὑποτακτ. σπῶμαι (ἐπίσπωμαι), προστακτικὴ σποῦ (ἐπίσπου).
 ἀπύνησαν αὐτοῖς] = ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν.

στρατηγοί, ἔλεγε πρῶτος Τισσαφέρνης δι' ἔρμυνέως
 τοιάδε· Ἐγώ, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, γείτων οἰκῶ τῇ Ἑλ- 18
 λάδι, καὶ ἐπεὶ ὑμᾶς εἶδον εἰς πολλὰ καὶ ἀμήχανα πε-
 πτωκότας, εὔρημα ἐποισάμην εἴ πως δυναίμην παρὰ
 βασιλέως αἰτήσασθαι δοῦναι ἔμοι ἀποσῶσαι ὑμᾶς εἰς
 τὴν Ἑλλάδα. Οἶμαι γὰρ ἂν οὐκ ἀχαρίστως μοι ἔχειν
 οὔτε πρὸς ὑμῶν οὔτε πρὸς τῆς πάσης Ἑλλάδος. Ταῦτα 19
 δὲ γνοὺς ἠτούμην βασιλέα, λέγων αὐτῷ, ὅτι δικαίως ἂν
 μοι χαρίζοιτο, ὅτι αὐτῷ Κῦρόν τε ἐπιστρατεύοντα πρῶτος
 ἦγγειλα καὶ βοήθειαν ἔχων ἅμα τῇ ἀγγελίᾳ ἀφικόμεν,
 καὶ μόνος τῶν κατὰ τοὺς Ἕλληνας τεταγμένων οὐκ ἔφυ-
 γον, ἀλλὰ διήλασα καὶ συνέμειξα βασιλεῖ ἐν τῷ ὑμε-
 τέρῳ στρατοπέδῳ, καὶ τοὺς σὺν Κύρῳ βαρβάρους ἐδί-
 ωξα σὺν τοῖσδε τοῖς παροῦσι νῦν μετ' ἔμοῦ, οἵπερ
 αὐτῷ εἰσι πιστότατοι. Καὶ περὶ μὲν τούτων ὑπέσχετό

§ 18. γείτων] λέγει ὅτι ἦτο γείτων τῆς Ἑλλάδος, διότι ἦτο σατράπης
 τῆς Ἰωνίας καὶ Καρίας. εἰς πολλὰ καὶ ἀμήχανα] = εἰς πολλοὺς καὶ δυσ-
 χερεῖς κινδύνους· ἀ μ ἤ χ α ν ο ς (ὅ, ἦ), τὸ ἀ μ ἤ χ α ν ο ν = καθ' οὗ οὐκ ἔστι
 μηχανή (τρόπος, μέσον) πρὸς ἀποφυγὴν. εὔρημα] = ἔρμαιον· = ὡς κέρδος
 ἀνέλπιστον, ἀπροσδόκητον καλὸν ἐθεώρησα· (τὸ εἶ πως δυναίμην. . .
 (ὑποκ.) ἐποιησάμην εὔρημα (κατηγορ.). ἀποδοῖται] τοῦ β. ἀποσῶ-
 ζω' = σώσας νάσας φέρω ὀπίσω εἰς τὴν Ἑλλάδα. οὐκ ἀχαρίστως μοι
 ἔχειν] ἀ χ α ρ ἰ σ τ ο ς = ἀγνώμων, οὗ ἐπίρρ. ἀ χ α ρ ἰ σ τ ω ς = ἀγνωμόνως·
 ἀ χ α ρ ἰ σ τ ω ς ἔ χ ω τ ἰ ν ἰ = εἶμαι ἀγνώμων πρὸς τινα· = διότι νομίζω, ὅτι
 οὔτε σεῖς οὔτε δλόκληρος ἡ Ἑλλάς θὰ ἦτο ἀγνώμων πρὸς ἐμέ διὰ τοῦτο.

§ 19. γνοὺς] = τοιαύτην γνώμην λαβὼν· γνοὺς—γνοῦσα—γνόν·
 μετοχ. τοῦ ἄορ. β' (ἔγνω) τοῦ β. γιγνώσκω· ὁ ἄορ. οὗτος σχη-
 ματίζεται κατὰ τὰ εἰς με (τίνων ἄλλων ῥημάτων εἰς -ω σχηματ. ὁ ἄορ. β'
 κατὰ τὰ εἰς με ;). χαρίζοιτο] τοῦ β. χ α ρ ἰ ζ ο μ α ἰ, μέσ. ἀποθετ., = κά-
 μνω χάριν· = θά μοι ἔκαμνε δικαίως χάριν, διότι (ὅτι). ἐπιστρατεύοντα]
 = ἐκστρατεύοντα ἐναντίον τοῦ βασιλέως. Λέγεται ἐπιστρατεύω τινί
 καὶ σ τ ρ α τ ε ῦ ω ἐ π ἰ τ ἰ ν α (ἰδὲ κατωτέρω· ἀστρατεύσατε ἐπ'
 αὐτόν). κατὰ τοὺς Ἕλληνας] = ἀντικρῦ τῶν Ἑλλήνων. διήλασα] =
 διήλθον ἔφιππος διὰ μέσου τῶν πολεμίων. συνέμειξα] ενεργ. ἄορ. α' μετὰ
 μέσης διαθέσεως τοῦ συμμείγνυμι· = ἠνώθη, ἠνταμώθη μετὰ τοῦ βα-
 σιλέως· τὸ συμμείγνυμι τινί· σημ. καὶ συμπλέκομαι πρὸς τινα. αὐτῷ]
 δηλ. τῷ βασιλεῖ.

- 20 μοι βουλεύεσθαι· ἐρέσθαι δέ με ὑμᾶς ἐκέλευεν ἐλθόντα τίνος ἔνεκεν ἐστρατεύσατε ἐπ' αὐτόν. Καὶ συμβουλεύω ὑμῖν μετρίως ἀποκρίνασθαι, ἵνα μοι εὐπρακτότερον ᾦ, ἐάν τι δύνωμαι ἀγαθὸν ὑμῖν παρ' αὐτοῦ διαπράξασθαι.
- 21 Πρὸς ταῦτα μεταστάντες οἱ Ἕλληνες ἐβουλεύοντο καὶ ἀπεκρίναντο, Κλέαρχος δ' ἔλεγεν· Ἡμεῖς οὔτε συνήλθομεν ὡς βασιλεῖ πολεμήσοντες οὔτε ἐπορευόμεθα ἐπὶ βασιλέα, ἀλλὰ πολλὰς προφάσεις Κῦρος νῦρισκεν, ὡς καὶ σὺ εὔοισθα, ἵνα ὑμᾶς τε ἀπαρασκευοὺς λάβοι
- 22 καὶ ἡμᾶς ἐνθάδε ἀναγάγοι. Ἐπεὶ μέντοι ἤδη αὐτὸν ἐωρῶμεν ἐν δεινῷ ὄντα, ἠσχύνθημεν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους προδοῦναι αὐτόν, ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ
- 23 παρέχοντες ἡμᾶς αὐτοὺς εὔποιεῖν. Ἐπεὶ δὲ Κῦρος τέθνηκεν, οὔτε βασιλεῖ ἀντιποιοῦμεθα τῆς ἀρχῆς οὔτ' ἔστιν ὅτου ἔνεκα βουλοίμεθα ἂν τὴν βασιλέως χώραν κακῶς ποιεῖν, οὐδ' αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἂν ἐθέλοιμεν, πορευοίμεθα δ' ἂν οἴκαδε, εἴ τις ἡμᾶς μὴ λυποῖν· ἀδι-

§ 20. ἐκέλευεν ἐλθόντα] = με διέτασεν, ἀφοῦ ἔλθω, νὰ ἐρωτήσω ὑμᾶς. μετρίως] = μετριοφρόνως, μετὰ μετριοφροσύνης, οὐχὶ μετὰ ὑπερηφάνιας. εὐπρακτότερον] συγκριτικὸν τοῦ εὐπρακτος = εὐκολοκατόρθωτος, εὐκολώτερον κατορθωτός, εὐκατορθωτότερος. διαπράξασθαι] = νὰ κατορθώσω νὰ φέρω εἰς πέρας, νὰ ἐπιτύχω παρ' αὐτοῦ καλόν τι χάριν ὑμῶν.

§ 21. μεταστάντες] = ἀπομακρυνθέντες, παραμερίσαντες· μετοχὴ τοῦ μετέστην, ἀόρ. β' τοῦ μεθίσταμαι. προφάσεις] ἡ πρόφασις (πρὸ-φημι) = ὁ προτεινόμενος, ὁ ψευδὴς λόγος· τὸ πρόφασιν εὐρίσχω λέγεται καὶ πρόφασιν ποιοῦμαι, πρόφασιν ἔχω, πρόφασιν λαμβάνω· πρόφασις ἔστι μοι = προφασίζομαι = προβάλλω ψευδῆ λόγον. ὡς καὶ σὺ εὔοισθα] ὁ Τισσαφέρνης πρῶτος κατήγγειλεν εἰς τὸν βασιλέα τὰς ὑπόπτους τοῦ Κύρου κινήσεις. λάβοι] = ἤθελε καταλάβει. ἀναγάγοι] = ἤθελεν ἀναβιβάσει, ἐκ τῶν παραλίων δηλ. τῆς Ἀσίας εἰς τὰ ἐνδότερα (τοῦ ἀνάγω ἀντίθ. κατὰ γω).

§ 22 ἐν δεινῷ] = εἰς δεινὴν θέσιν, εἰς κίνδυνον. παρέχοντες] = ἐνῶ πρότερον παρείχομεν τὸν ἑαυτὸν μας εἰς τὸν Κῦρον νὰ μας εὐεργετῇ, ἐνῶ πρότερον ἐδεχόμεθα νὰ μας εὐεργετῇ ὁ Κῦρος.

§ 23. ἀντιποιοῦμεθα] τὸ ῥῆμα ἀντι-ποιοῦμαι = διαφιλονικῶ πρὸς τινα διὰ τι. οὔτ' ἔστιν] οὔτ' ἔστιν (τι), ὅτου ἔνεκα = οὔτε ὑπάρχει τι, ἔνεκα τοῦ ὁποίου. εἴ τις ἡμᾶς μὴ λυποῖν] = ἂν τις δὲν

κοῦντὰ μέντοι πειρασόμεθα σὺν τοῖς θεοῖς ἀμύνασθαι· ἂν μέντοι τις ἡμᾶς καὶ εὖ ποιῶν ὑπάρχη, καὶ τούτου εἰς γε δύναμιν οὐχ ἥττησόμεθα εὖ ποιοῦντες. Ὁ μὲν 24 οὕτως εἶπεν· ἀκούσας δὲ ὁ Τισσαφέρνης, Ταῦτα, ἔφη, ἐγὼ ἀπαγγελῶ βασιλεῖ καὶ ὑμῖν πάλιν τὰ παρ' ἐκείνου· μέχρι δ' ἂν ἐγὼ ἦκω αἱ σπονδαὶ μενόντων· ἀγορὰν δὲ ἡμεῖς παρέξομεν.

Καὶ εἰς μὲν τὴν ὑστέραν οὐχ ἦκεν· ὥσθ' οἱ Ἕλλη- 25 νες ἐφρόντιζον· τῇ δὲ τρίτῃ ἦκων ἔλεγεν, ὅτι διαπραγματευόμενος ἦκοι παρὰ βασιλέως δοθῆναι αὐτῷ σφῆζεν τοὺς Ἕλληνας, καίπερ πολλῶν ἀντιλεγόντων ὡς οὐκ ἄξιον εἶναι βασιλεῖ ἀφείναι τοὺς ἐφ' ἑαυτὸν στρατευσαμένους. Τέλος δὲ εἶπε· Καὶ νῦν ἐξεστὶν ὑμῖν πιστὰ λα- 26 βεῖν παρ' ἡμῶν ἢ μὴν φιλίαν παρέξειν ὑμῖν τὴν χώραν καὶ ἀδόλως ἀπάξειν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀγορὰν παρέχον- τας· ὅπου δ' ἂν μὴ ἦ πρίασθαι, λαμβάνειν ὑμᾶς ἐκ τῆς

ἤθελε μᾶς ἐνοχλεῖ· τὸ λυποῖ ἡ ἀττικὸς τύπος εὐκτικῆς. ἀδικοῦντα] = ἂν ὁμοῦς ἀδικῆ τις. δύν τοῖς θεοῖς] = μετὴν βοήθειαν τῶν θεῶν. ἀμύνασθαι] ἀπαρ. μέσ ἀόρ. τοῦ ἀ μ ὑ ν ο μ α ι = ἀποκρούω τινὰ ὑπερασπίζων ἑμαυτόν. εὖ ποιῶν ὑπάρχη] ὑ π ἄ ρ χ ω = πρῶτος κάμνω ἀρχήν· = ἂν τις πρῶτος κάμνη ἀρχὴν καὶ νὰ εὐεργετῇ (ἡμᾶς). εἰς γε δύναμιν] = κατὰ δύναμιν τοῦλάχιστον, ὅσον τοῦλάχιστον δυνάμεθα. οὐχ ἥττησόμεθα] = δὲν θὰ εἴμεθα κατώτεροι τούτου (τοῦ εὐεργετήσαντος πρώτου) κατὰ τὴν εὐεργεσίαν, θὰ κάμωμεν εἰς τοῦτον περισσοτέρας εὐεργεσίας.

§ 24. τὰ παρ' ἐκείνου] = τὰ ἐκ μέρους ἐκείνου, τὴν ἐκ μέρους ἐκείνου ἀπάντησιν. μενόντων] = ἄς μένωσι· προστακτικὴ τοῦ μ ἔ ν ω· ὁ ἕτερος τύπος (μ ε ν ἔ τ ω σ α ν) εἶναι μεταγενέστερος τοῦ π ρ ὄ τ ο υ. ἀγορὰν] = τὰ πρὸς ἀγορὰν τρῶφιμα (τὰ ὄ ν ι α ἡ μ εῖ ς π α ρ ἔ ξ ο μ ε ν ὑ μῖ ν).

§ 25. εἰς μὲν τὴν ὑστεραίαν] ἐνν. ἡ μέραν· ἡ εἰς σημαίνει χρόνον· = καὶ κατὰ μὲν τὴν ἐπομένην ἡμέραν. ἐφρόντιζον] = εἶχον φροντίδα, ἦσαν ἀνήσυχτοι. διαπραγματευόμενος] = εἶχεν ἐλθεῖ ἔχων κατορθώσει νὰ ἐπιτραπῇ εἰς αὐτὸν παρὰ τοῦ βασιλέως νὰ σφῆξῃ τοὺς Ἕλληνας. ἄξιον] = πρέπον. ἀφείναι] ἀπαρ. ἀόρ. β' τοῦ ρ. ἀφ-ί η μι· (= ἔ ἄ σ α ι ἀ π ι ἔ ν α ι).

§ 26. Τέλος] ἐπίρρ. = τελευταῖον, ἐπὶ τέλους. πιστὰ λαβεῖν] = νὰ λάβητε παρ' ἡμῶν ὄρκους, ἔνορκον διαβεβαίωσιν· τὸ π ι σ τ ἄ λ α μ β ἄ ν ω λέγεται καὶ π ἰ σ τ ε ι ς ἢ π ἰ σ τ ι ν λ α μ β ἄ ν ω. ἢ μὴν] = τῷ ὄντι, βεβαίως, ἐξάπαντος. παρέξειν] = ὅτι ἡμεῖς θὰ παρὰσχωμεν. ἀπάξειν] = ἐπαναγαγεῖν. ὅπου δ' ἂν μὴ ἦ πρίασθαι] = ὅπου δὲ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀγορά-

- 27 χώρας ἐάσομεν τάπιτύδεια. Ὑμᾶς δ' αὖ ἡμῖν δεήσει
ὁμόσαι ἢ μὴν πορεύεσθαι ὡς διὰ φιλίας ἀσινῶς σῖτα
καὶ ποτὰ λαμβάνοντας, ὁπόταν μὴ ἀγορὰν παρέχωμεν
ἦν δὲ παρέχωμεν ἀγορὰν, ὠνούμενους ἔξιν τάπιτύδεια·
- 28 Ταῦτ' ἔδοξε, καὶ ὤμοσαν καὶ δεξιὰς ἔδοσαν Τισσαφέρ-
νης καὶ ὁ τῆς βασιλέως γυναικὸς ἀδελφὸς τοῖς τῶν
Ἑλλήνων στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς καὶ ἔλαβον παρὰ
- 29 τῶν Ἑλλήνων. Μετὰ δὲ ταῦτα Τισσαφέρνης εἶπε· Νῦν
μὲν δὴ ἄπειμι ὡς βασιλέα· ἐπειδὴν δὲ διαπράξωμαι ἢ
δέομαι, ἥξω συσκευασάμενος ὡς ἀπάξων ὑμᾶς εἰς τὴν
Ἑλλάδα καὶ αὐτὸς ἀπιὼν ἐπὶ τὴν ἔμμαντοῦ ἀρχὴν.

ΚΕΦΑΛ. Δ'. — (§ 1—28).

Ἐὸ Ἄρριατος τυχῶν ἀμνηστίας διαλλάττεται τῷ βασιλεῖ καὶ συστρα-
τοπεδεύεται τῷ Τισσαφέρνει. Διὸ οἱ Ἕλληνες ὑποπτεύουσιν
ἐν τῇ πορείᾳ τὸν τε Ἄρριατον καὶ τὸν Τισσαφέρνην.

1 Μετὰ ταῦτα περιέμενον Τισσαφέρνην οἷ τε Ἕλληνες

σῆτε· τὸ πρίασθαι ἀπαρέμφ. τοῦ ἀορ. ἐπριάμην τοῦ β. ὠνέομαι
-οὔμαι. (Κλῖνον τὸν ἀορ. ἐπριάμην εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις, τὸ ἀπαρ.
καὶ τὴν μετοχὴν).

§ 27. Ὑμᾶς δ' αὖ] = σεις δ' ἀφ' ἑτέρου. δεήσει] = θὰ ὑπάρξῃ ἀνάγκη· μέλλων τοῦ ἀπροσ. δεῖ. ὡς διὰ φιλίας] ἐνν. χώρας = ὡς (πορεύε-
ται τις) διὰ φιλίας χώρας. ἀσινῶς] ἐπίρρ. = ἀβλαβῶς· ἐκ τοῦ ἀσινῆς =
ἀβλαβῆς (α στερητ. καὶ σίνομαι = βλάπτω). σῖτα] = σιτία, τροφάς.
(Τίνα καλοῦνται διπλογενῆ;). λαμβάνοντας] δηλ. ἐξ αὐτῆς. ὠνούμενους]
= ἀγορίζοντες, διὰ τῆς ἀγορᾶς· μετοχὴ τροπικὴ τοῦ ἔξιν = ὅτι θὰ ἔχητε
(τὸ ἀπαρέμφ. ἔξιν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἡμῖν ὁμόσαι).

§ 28. Ταῦτ' ἔδοξε] = ταῦτα ἐφάνησαν καλὰ, ταῦτα παρεδέξαντο. καὶ
ἔλαβον] ἐνν. δεξιὰς = πιστά.

§ 29. ἄπειμι] μέλλ. τοῦ ἀπέρχομαι = θὰ ἀπέλθω. ὡς βασιλέα] τὸ
ὡς εἶναι πρόθεσις καταχρηστικὴ μόνον ἐπὶ προσώπων λαμβανομένη = πρόσ.
διαπράξωμαι ἢ δέομαι] καθ' ἕξιν ἀντὶ «ταῦτα ἢ δέομαι» τοῦτο
λέγεται εἰς ἰδίαις αὐτοῦ ὑποθέσεις μετὰ τοῦ βασιλέως. συσκευασάμενος] =
συναθροίσας τὰ σκεύη μου πρὸς ἀναχώρησιν, ἐτοιμασθεὶς. ὡς ἀπάξων] =
ἵνα ὀδηγήσω, ἐπαναφέρω ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα. καὶ αὐτὸς ἀπιὼν] = καὶ
δ ἴδιος διὰ τὸ ἀπέλθω. ἐπὶ τὴν ἔμμαντοῦ] δηλ. τὴν Ἴωναν καὶ Καρίαν,
τῶν ὀκτοῦν ἦτο σατράπης.

§ 1. περιέμενον Τισσ.] μεταβάντα, ὡς ἀνωτέρω εἶδομεν, πρὸς τὸν

καὶ ὁ Ἀριαῖος ἐγγὺς ἀλλήλων ἐστρατοπεδευμένοι ἡμέ-
 ρας πλείους ἢ εἴκοσιν. Ἐν δὲ ταύταις ἀφικνοῦνται πρὸς
 Ἀριαῖον καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἀναγκαῖοι καὶ
 πρὸς τοὺς σὺν ἐκείνῳ Περσῶν τινες, παραθαρρύνοντες
 τε καὶ δεξιὰς ἐνίοις παρὰ βασιλέως φέροντες μὴ μνη-
 σικακήσειν βασιλέα αὐτοῖς τῆς σὺν Κύρῳ ἐπιστρατείας
 μὴδ' ἄλλου τινὸς τῶν παροιχομένων. Τούτων δὲ γιγνο- 2
 μένων ἔνδηλοι ἦσαν οἱ περὶ Ἀριαῖον ἥττον προσέχον-
 τες τοῖς Ἑλλήσι τὸν νοῦν· ὥστε καὶ διὰ τοῦτο τοῖς μὲν
 πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἤρεσκον, ἀλλὰ προσιόντες
 τῷ Κλεάρχῳ ἔλεγον καὶ τοῖς ἄλλοις στρατηγοῖς· Τί μέ- 3
 νομεν; ἢ οὐκ ἐπιστάμεθα ὅτι βασιλεὺς ἡμᾶς ἀπολέσαι

βασιλέα εἰς Βαβυλῶνα. ἐστρατοπεδευμένοι] = εὐρισκόμενοι ἐν στρατοπέ-
 δῳ· ὁ δὲ ἐνεστῶς στρατοπεδεύομαι = κατασκευάζω στρατόπεδον.
 ἀναγκαῖοι] = συγγενεῖς (ἐξ αἵματος)· καλοῦνται δ' οὗτοι ἀναγκαῖοι
 κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς ἐξ ἀγχιστείας, ἅτε ἀνάγκη καὶ οὐχὶ βουλήσει συγ-
 γενεῖς ὄντες. καὶ πρὸς τοὺς σὺν ἐκείνῳ] = καὶ τινες ἐκ τῶν Περσῶν
 πρὸς τοὺς ἀκολουθούς ἐκείνου (τοῦ Ἀριαίου). παραθαρρύνοντες] = ἐμβάλλ-
 οντες θάρρος· λέγεται παρὰ θαρρύνω τινὰ καὶ οὐχὶ ἐν θαρρύνω·
 τὸ θαρρύνω ἐνεργ. μεταβ. = δίδω τινὶ θάρρος, τὸ δὲ θαρρῶ = ἐγὼ ἔχω
 θάρρος. καὶ δεξιὰς... φέροντες] = καὶ φέροντες εἰς τινὰς διαβεβαιώσεις ἐκ
 μέρους τοῦ βασιλέως, ὅτι δὲν θὰ μνησικακήσῃ. τῆς σὺν Κ. ἐπιστρατείας]
 = ἐνεκα τῆς μετὰ τοῦ Κύρου ἐστρατείας αὐτῶν κατὰ τοῦ βασιλέως. μὴδ'
 ἄλλου τινὸς τῶν παροιχομένων] = μὴδὲ δι' ἄλλο τι ἐκ τῶν περασμέ-
 νων· ὁ ἐνεστῶς παροίχομαι (παρὰ - οἴχομαι) μετὰ σημασίας παρακειμέ-
 νου· ἀπλοῦν οἴχομαι (= ἔχω ἀναχωρήσει), παρατ. ὤχομην, μέλλ.
 οἴχῃσομαι.

§ 2. οἱ περὶ Ἀριαῖον] = ὁ Ἀριαῖος καὶ οἱ περὶ αὐτόν· οἱ περὶ (ἄμφι)
 τινὰ σημαίνει α') αὐτὸ τὸ κύριον πρόσωπον καὶ τοὺς ὀπαδοὺς αὐτοῦ, ὡς
 ἐνταῦθα· β') μόνον τὸ κύριον πρόσωπον καὶ τοὺς ὀπαδοὺς (οἱ περὶ τὸν
 Πλάτωνα = οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Πλάτωνος). ἥττον] = ὀλιγώτερον ἢ πρότερον.
 καὶ διὰ τοῦτο] = καὶ δι' ἄλλας αἰτίας καὶ διὰ τοῦτο· ὁ καὶ προσθετικὸς.
 τοῖς μὲν πολλοῖς] ἢ ἀπόδοσις τοῦ μὲν ἐν τῷ Κλεάρχῳ δέ (§ 5)
 = εἰς τοὺς περισσοτέρους μὲν ἀπὸ τοῦς Ἑλληνας δὲν ἤρεσκον (οἱ περὶ τὸν
 Ἀριαῖον), ἀλλ' ἔλεγον (ὑποκείμενον οἱ πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων)
 ἀρέσχω, μέλλ. ἀρέσω, ἄρ. ἤρεσα.

§ 3. Τί μένομεν; ἢ οὐκ ἐπιστάμεθα] = δὲν πρέπει νὰ μένωμεν, ἀφοῦ

ἀν περὶ παντὸς ποιήσαιο, ἵνα καὶ τοῖς ἄλλοις Ἑλλήσι
 φόβος εἴη ἐπὶ βασιλέα μέγαν στρατεύειν; καὶ νῦν μὲν
 ἡμᾶς ὑπάγεται μένειν διὰ τὸ διεσπάρθαι αὐτῷ τὸ στρα-
 τευμα· ἐπὶ δὲ πάλιν ἀλίσθη αὐτῷ ἢ στρατιά, οὐκ ἔστιν
 4 ὅπως οὐκ ἐπιθήσεται ἡμῖν. Ἴσως δέ που ἢ ἀποσκάπτει
 τι ἢ ἀποτειχίζει, ὡς ἄπορος ἦ ἢ ὁδός. Οὐ γάρ ποτε
 ἐκὼν γε βουλήσεται ἡμᾶς ἐλθόντας εἰς τὴν Ἑλλάδα
 ἀπαγγεῖλαι ὡς ἡμεῖς τοσοῖδε ὄντες ἐνικῶμεν τὸν βα-
 5 σιλέα ἐπὶ ταῖς θύραις αὐτοῦ καὶ καταγελάσαντες ἀπύλ-
 θομεν. Κλέαρχος δ' ἀπεκρίνατο τοῖς ταῦτα λέγουσιν·
 Ἐγὼ ἐνθυμοῦμαι μὲν καὶ αὐτὸς ταῦτα πάντα· ἐννοῶ
 δ' ὅτι, εἰ νῦν ἄπιμεν, δόξομεν ἐπὶ πολέμῳ ἀπιέναι καὶ
 παρὰ τὰς σπονδὰς ποιεῖν. Ἐπειτα πρῶτον μὲν ἀγορὰν

γνωρίζομεν. . . περὶ παντὸς ἀν ποιήσαιο] = τὰ μέγιστα ἤθελε προσπα-
 θήσει. ὑπάγεται] = δολίως λέγει· τὸ ὑπάγομαί εἶναι μέσης διαθέσεως·
 = δολίως ὀδηγῶ, παρασύρω τινά. διεσπάρθαι] ἀπαρέμφ. παρακ. τοῦ δια-
 σπείρομαί (τί παρατηροῦμεν ἐπὶ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ παθητ. παρακ.,
 παθητ. μέλλ. ῥ' καὶ παθητ. ἀορ. ῥ');). ἀλίσθη] = συναθροισθῆ· τοῦ ῥ. ἀλί-
 ζω (συναθροίζω) καὶ παθ. ἀλίζομαί, οὐ παρακ. ἤλισμαί, μέλλ. ἀλί-
 σθήσομαί, ἀορ. ἤλίσθην. οὐκ ἔστιν ὅπως] = πάντως, ἐξάπαντος θὰ
 ἐπιτεθῆ.

§ 4. ἀποσκάπτει τι ἢ ἀποτειχίζει] = σκάπτων (τάφρον) ἢ κατα-
 σκευάζων τείχος ἀποκλείει τι. ἄπορος] = ἀδιάβατος. ἐκὼν] τὸ ἐκὼν καὶ
 ἄκων μετοχ. ἐπίθετα, ἅτινα λαμβάνονται ὡς ἐπιρρήμ. = ἐκουσίως, ἀκου-
 σίως. ἀπαγγεῖλαι] ὑποκείμε. ἡμεῖς = νὰ διηγηθῶμεν. τοσοῖδε] = τό-
 σσον ὀλίγοι· τοσόσδε, τοσήδε, τοσόνδε (τόσος καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν
 δέ). ἐπὶ ταῖς θύραις αὐτοῦ] = πλησίον τῶν βασιλικῶν αὐτοῦ αὐλῶν (μεθ'
 ὑπερβολῆς, ἀντὶ οὐ πόρρω τῆς Βαβυλῶνος). καὶ καταγελάσαντες]
 = καὶ χλευάσαντες αὐτόν· καταγελῶ τινα = χλευάζω τινά· κατα-
 γελῶ τινος = γελῶ κατὰ τινος, εἰς βῆρος τινός· γελᾶω-ῶ, μέλλ. γελᾶ-
 σομαί, παθητ. γελάσθησομαί, παθ. ἀορ. ἐγελάσθην (τί παρα-
 τηροῦμεν ἐπὶ τῶν χρόνων τούτων);).

§ 5. Ἐγὼ... καὶ αὐτὸς] πρὸς ἔμφασιν = καὶ ἐγὼ αὐτός (ὅπως
 καὶ ὑμεῖς). ἐνθυμοῦμαι] = συλλογίζομαι, σκέπτομαι, θέτω ἐν τῷ θυμῷ
 (= ἐν τῷ νῷ). ἐννοῶ δ' ὅτι] = ἀλλ' ὁμως ἔχω ἐν νῷ. ἄπιμεν] = θὰ ἀπέλθω-
 μεν. ἐπὶ πολέμῳ] ἢ ἐπὶ σημ. σκοπόν· = διὰ νὰ πολεμήσωμεν. Ἐπειτα] =
 μετὰ τοῦτο (μετὰ τὸ δόξειν ἀπιέναι ἐπὶ πολέμῳ καὶ παρὰ

οὐδεις παρέξει ἡμῖν οὐδ' ὀπόθεν ἐπισιτιούμεθα· αὐθις δὲ ὁ ἠγνόμενος οὐδεις ἔσται· καὶ ἅμα ταῦτα ποιούντων ἡμῶν εὐθύς Ἀριαῖος ἀφεστήξει· ὥστε φίλος ἡμῖν οὐδεις λελεῖψεται, ἀλλὰ καὶ οἱ πρόσθεν ὄντες πολέμιοι ἡμῖν ἔσονται. Ποταμὸς δ' εἴ μὲν τις καὶ ἄλλος ἄρα ἡμῖν ἔστι διαβατέος οὐκ οἶδα· τὸν δ' οὖν Εὐφράτην ἴσμεν ὅτι ἀδύνατον διαβῆναι κωλύόντων πολεμίων. Οὐ μὲν δὴ ἂν μάχεσθαι γε δέη ἰππεῖς εἰσιν ἡμῖν σύμμαχοι, τῶν δὲ πολεμίων ἰππεῖς εἰσιν οἱ πλεῖστοι καὶ πλείστου ἀξιοί· ὥστε νικῶντες μὲν τίνα ἂν ἀποκτείναιμεν ; ἡττωμένων δὲ οὐδένα οἶόν τε σωθῆναι. Ἐγὼ μὲν οὖν βασιλέα, φ' οὕτω πολλά ἐστὶ τὰ σύμμαχα, εἴπερ προθυμεῖται ἡμᾶς ἀπολέσαι, οὐκ οἶδα ὅ,τι δεῖ αὐτὸν ὁμόσαι καὶ δεξιᾶν

τὰς σπονδὰς ποιεῖν). οὐδ' ὀπόθεν] = οὐδὲ παρέξει τόπον, ἐξ οὗ ἐπισιτιούμεεθα = ἐξ οὗ θὰ προμηθευθῶμεν τροφάς· ἐπισιτιζομαι, μέλλ. ἀττικὸς ἐπισιτιοῦμαι = προμηθεύομαι σιτία (τροφάς). αυθις δὲ] = δεύτερον δέ· ἀπόδοσις τοῦ πρώτου μέν. Δι' ὄλων τούτων μέχρι τῆς § 7 ἀπαριθμῆι ὁ Κλέαρχος τὰς δυσχερείας τῆς αὐθαιρέτου ἀναχωρήσεως τῶν Ἑλλήνων. ὁ ἠγνόμενος] ἐνν. τῆς ὀδοῦ = ὁ μέλλων νὰ ὀδηγήσῃ, νὰ γίνῃ ὀδηγός. καὶ ἅμα ταῦτα ποιούντων ἡμῶν] = καὶ εὐθύς ὡς (ἀφοῦ) κάμομεν ἡμεῖς ταῦτα ἀμέσως θὰ ἀποστατήσῃ· τὸ καὶ ἅμα... εὐθύς σημαίνει τὴν ἀμεσον ἀκολουθίαν μιᾶς πράξεως μετὰ μίαν ἄλλην. ἀφεστήξει] τετελεσμ. μέλλ. τοῦ ἀφίσταμαι = εὐθύς θὰ ἀποστατήσῃ. λελεῖψεται] τετελ. μέλλ. τοῦ λείπομαι = ἐξ ἅπαντος δὲν θὰ ἀπομείνῃ (πῶς σχηματίζεται ὁ τετελεσμένος μέλλων τῆς ἐνεργητικῆς καὶ πῶς ὁ τῆς μέσης φωνῆς); καὶ οἱ πρόσθεν ὄντες] ἐνν. φίλοι.

§ 6. εἰ... ἄρα] = ἂν τυχόν, ἂν ἴσως. ἡμῖν ἔστι διαβατέος] = πρέπει νὰ διαβαθῇ ὑφ' ἡμῶν (τί σημ. τὰ εἰς τὸς καὶ τέος ῥηματικά;). τὸν δ' οὖν] = ἀλλ' ὅμως γνωρίζομεν, ὅτι ἀδύνατον εἶναι νὰ διαβῶμεν τὸν Εὐφράτην, ἂν οἱ πολέμιοι κωλύωσι. Οὐ μὲν δὴ] μὲν δὴ = βεβαιότατα = δὲν ὑπάρχουσιν εἰς ἡμᾶς ἰππεῖς... νικῶντες μὲν] = εἰ μὲν νικῶμεν = ἐὰν ἠθέλομεν μὲν νικήσει. τίνα ἂν ἀποκτείναιμεν] = οὐδένα ἂν ἀποκτείναίμεν. ἡττωμένων δὲ] = ἂν δὲ ἠθέλομεν ἡττηθῆ· νικῶ τινα (ἐνεργ.), ἡττωμαι ὑπότινος (παθητ.).

§ 7. οὕτω πολλά] = τόσον πολλά. τὰ σύμμαχα] δὲν λέγει συμμαχοῦς, διότι ἐννοεῖ μετὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ πράγματα (ὄρη, διώρυχας, ποταμούς); ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδα ὅ,τι δεῖ ὁμόσαι βασιλέα, φ' κτλ,

δοῦναι καὶ θεοὺς ἐπιορκῆσαι καὶ τὰ ἑαυτοῦ πιστὰ ἄπισ-
στα ποιῆσαι Ἑλλησὶ τε καὶ βαρβάροις. Τοιαῦτα πολλὰ
ἔλεγεν.

- 8 Ἐν δὲ τούτῳ ἦκε Τισσαφέρνης ἔχων τὴν ἑαυτοῦ
δύναμιν ὡς εἰς οἶκον ἀπιῶν καὶ Ὀρόντας τὴν ἑαυτοῦ
9 δύναμιν· ἦγε δὲ καὶ τὴν θυγατέρα τὴν βασιλέως ἐπι-
γάμῳ. Ἐντεῦθεν δὲ ἦδην Τισσαφέρνους ἡγούμενου καὶ
ἀγορὰν παρέχοντος ἐπορεύοντο· ἐπορεύετο δὲ καὶ Ἀ-
ριαῖος τὸ Κύρου βαρβαρικὸν ἔχων στρατεύμα ἅμα Τισ-
σαφέρνει καὶ Ὀρόντα καὶ συνεστρατοπεδεύετο σὺν ἐκεί-
10 νοις. Οἱ δὲ Ἑλληνες ὑφορῶντες τούτους αὐτοὶ ἐφ' ἑαυ-
τῶν ἐχώρουν ἡγεμόνας ἔχοντες. Ἐστρατοπεδεύοντο
δὲ ἐκάστοτε ἀπέχοντες ἀλλήλων παρασάγγην καὶ οὐ
ποτε μείον· ἐφυλάττοντο δ' ἀμφοτέροι ὡσπερ πολεμίους
11 ἀλλήλους, καὶ εὐθύς τοῦτο ὑποψίαν παρεῖχεν. Ἐνίστε
δὲ καὶ ξυλιζόμενοι ἐκ τοῦ αὐτοῦ καὶ χόρτον καὶ ἄλλα

προετάχθη τὸ βασιλέα λόγῳ ἐμφάσεως, ἐπειδὴ δ' ἀπεμακρύνθη τοῦτο
διὰ τῆς παρενθέσεως, τοῦ ῥήμ., οὐ εἶναι ὑποκείμενον, ἐπαναλαμβάνεται διὰ
τοῦ αὐτόν. θεοὺς ἐπιορκῆσαι] τὸ ῥῆμα ἐπι ο ρ κ ῶ = πατῶ, παραβαίνω
τὸν ὄρκον· διὰ ἐπι ο ρ κ ῶ τοὺς θεοὺς = ἀπατῶ τοὺς θεοὺς παραβαίνων
τοὺς ὄρκους. τὰ ἑαυτοῦ πιστὰ] τὸ πιστὰ λαμβάνεται ὡς οὐσιαστικόν =
πίστεις = διαβεβαιώσεις, συνθήκας. ἄπιστα ποιῆσαι] = ἀναξίους πί-
στεως νὰ κάμῃ εἰς Ἑλληνας καὶ βαρβάρους.

§ 8. ἦκε] = ἐπανῆλθε μετὰ τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ. ὡς εἰς οἶκον ἀπιῶν]
= ὡς μέλλων ν' ἀπέλθῃ εἰς τὴν Καρίαν· τὸ οἶκος σημαίνει ὑπὸ εὐρυτέ-
ραν σημασίαν τὴν πατρίδα, ἐνταῦθα δὲ τὴν ἀρχήν, τὴν σατραπείαν τοῦ Τισ-
᾽Ορόντας] σατραπῆς τῆς Ἀρμενίας. τὴν θυγατέρα] αὕτη κατὰ τὸν Πλού-
ταρχον ἐκαλεῖτο Ῥοδογόουνη. ἐπιγάμῳ] = διὰ γάμον, διὰ νὰ τὴν λάβῃ
σύζυγον.

§ 9 καὶ 10. ὑφορῶντες] = ὑποπτέοντες. αὐτοὶ ἐφ' ἑαυτῶν] = αὐτοὶ
καθ' ἑαυτοὺς, μόνοι των, χωριστὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους. ἡγεμόνας] = δδηγούς.
καὶ οὐποτε μείον] ἐνν. ἅ' ὄρος συγκρ. παρασάγγου. ἐφυλάττοντο
δ' ἀμφοτέροι] = προεφυλάσσαντο δὲ καὶ οἱ δύο (στρατοί, ἑλληνικὸς καὶ
βαρβαριαὸς). ὡσπερ πολεμίους ἀλλήλους] καθ' ἕλξιν, ἀντι ἄσπερ
φυλάττονται ἀλλήλους πολεμίους.

§ 11. ξυλιζόμενοι] συναθροίζοντες ζύλα· πολλὰ τῶν εἰς -ίζομαι ῥ.
σημαίνουσι συλλογὴν, προμήθειαν (ξυλιζομαι—φρυγανίζομαι—

τοιαῦτα συλλέγοντες πληγὰς ἐνέτεινον ἀλλήλοις· ὥστε καὶ τοῦτο ἔχθραν παρεῖχε.

Διελθόντες δὲ τρεῖς σταθμούς ἀφίκοντο πρὸς τὸ Μη- 12
 διάς καλούμενον τεῖχος, καὶ παρῆλθον εἴσω αὐτοῦ. Ἦν
 δὲ ὠκοδομημένον πλίνθοις ὀπταῖς ἐν ἀσφάλτῳ κειμέ-
 ναις, εὖρος εἴκοσι ποδῶν, ὕψος δὲ ἑκατόν· μῆκος δ' ἐλέ-
 γετο εἶναι εἴκοσι παρασαγγῶν· ἀπέχει δὲ Βαβυλῶνος οὐ
 πολύ. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμούς δύο παρα- 13
 σάγγας ὀκτώ· καὶ διέβησαν διώρυχας δύο, τὴν μὲν ἐπὶ
 γεφύρας, τὴν δὲ ἐξευγμένην πλοίοις ἐπτὰ· αὗται δ' ἦσαν
 ἀπὸ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ· κατετέμνυντο δὲ ἐξ αὐτῶν
 καὶ τάφροι ἐπὶ τὴν χώραν, αἱ μὲν πρῶται μεγάλαι, ἔ-
 πειτα δὲ ἐλάττους· τέλος δὲ καὶ μικροὶ ὄχετοί, ὥσπερ
 ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐπὶ τὰς μελίνας.

Καὶ ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸν Τίγρητα ποταμόν· πρὸς ᾧ
 πόλις ἦν μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος ἢ ὄνομα Σιττάκη,
 ἀπέχουσα τοῦ ποταμοῦ σταδίου πεντεκαίδεκα. Οἱ μὲν 14
 οὖν Ἑλλήνες παρ' αὐτὴν ἐσκήνωσαν ἐγγύς παραδεί-

χρηματίζομαι—λαχανίζομαι=συλλέγω ξύλα, φρύγανα, χρήματα, λάχανα· λέγεται καὶ ξυλεύομαι (δρυὸς πεσοῦσης πᾶς ἀνὴρ ξυλεύεται [παροιμία]). ἐκ τοῦ αὐτοῦ] ἐνν. μέρους. πληγὰς ἐνέτεινον] = ἔτυπτον· τὸ πληγὰς ἐντείνω λέγεται καὶ πληγὰς δίδωμι, πληγὰς ἐντρίβω, πληγὰς ἐμβάλλω· παθητ. δὲ τούτων πληγὰς λαμβάνω.

§ 12. παρῆλθον εἴσω] ἐνν. τοῦ τείχους· δηλαδὴ εἰς τὴν Βαβυλωνίαν χώραν. πλίνθοις ὀπταῖς] ἡ πλίνθος, τῆς πλίνθου· ὀπτῆ δὲ πλίνθος=ἡ ψημένη πλίνθος, τὸ κεραμίδιον, τὸ τοῦθλον· τοῦ ὀπτῆ πλίνθος ἀντιθ. τὸ ὠμῆ πλίνθος. ἐν ἀσφάλτῳ] = συνδεδεμένας (κολλημένας) δι' ἀσφάλτου (πίσσης)· ἡ ἄσφαλτος -ου.

§ 13. κατετέμνυντο] ὑπερσ. τοῦ β. κατατέμνομαι = εἶχον δὲ ἀνοίχθῃ ἐξ αὐτῶν καὶ τάφροι. Διώρυχες—τάφροι—ὄχετοί = τεχνικαὶ διακλαδώσεις πρὸς ἄρδευσιν τῆς χώρας, κατὰ ποσότητα ὕδατος διαφέρουσαι ἀλλήλων, τοῦ ποταμοῦ Τίγρητος. ὥσπερ] ἐνν. κατατέμνυνται. ἐπὶ πᾶς μελίνας] ἀντιὰ ἐπιτοὺς ἀγροὺς τοὺς ἐσπαρμένους μελίνη.

§ 14. παρ' αὐτὴν ἐσκήνωσαν] = ἐλθόντες παρ' ἐκείνην ἐσκήνωσαν παρ' αὐτῆς. Τὸ β. σκηνόω—ὦ ἀπαντᾶ καὶ σκηνέω—ὦ μέλλ. -ήσω, ἄφο-

σου μεγάλου καὶ καλοῦ καὶ δασέος παντοίων δένδρων, οἱ δὲ βάρβαροι διαβεβηκότες τὸν Τίγρητα· οὐ μέντοι
 15 καταφανεῖς ἦσαν. Μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον ἔτυχον ἐν περι-
 πάτῳ ὄντες πρὸ τῶν ὄπλων Πρόξενος καὶ Ξενοφῶν· καὶ
 προσελθὼν ἄνθρωπός τις ἤρετο τοὺς προφύλακας ποῦ
 ἂν ἴδοι Πρόξενον ἢ Κλέαρχον· Μένωνα δὲ οὐκ ἐζήτει,
 16 καὶ ταῦτα παρ' Ἀριαίου ὧν τοῦ Μένωνος ξένου. Ἐπεὶ
 δὲ Πρόξενος εἶπεν ὅτι αὐτός εἰμι ὃν ζητεῖς, εἶπεν ὁ ἄν-
 θρωπος τάδε· Ἐπεμψέ με Ἀριαῖος καὶ Ἀρτάοζος, πι-
 στοὶ ὄντες Κύρῳ καὶ ὑμῖν εὖνοι, καὶ κελεύουσι φυλάτ-
 τεσθαι μὴ ὑμῖν ἐπίθωνται τῆς νυκτὸς οἱ βάρβαροι· ἔστι
 17 δὲ στράτευμα πολὺ ἐν τῷ πλησίον παραδείσῳ. Καὶ παρὰ
 τὴν γέφυραν τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ πέμψαι κελεύουσι
 φυλακὴν, ὡς διανοεῖται αὐτὴν λῦσαι Τισσαφέρνης τῆς
 νυκτὸς, ἐὰν δύνηται, ὡς μὴ διαβῆτε, ἀλλ' ἐν μέσῳ ἀπο-
 18 ληφθῆτε τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς διώρυχος. Ἀκούσαντες
 ταῦτα ἄγουσιν αὐτὸν παρὰ τὸν Κλέαρχον καὶ φράζου-
 σιν ἃ λέγει. Ὁ δὲ Κλέαρχος ἀκούσας ἐταράχθη σφόδρα
 καὶ ἐφοβεῖτο.

-ησα. [παντοίων δένδρων] γεν. τῆς ὕλης εἰς τὸ παραδείσου. οἱ δὲ βάρβαροι διαβεβηκότες] = ἐσκήνωσαν, ἀφοῦ εἶχον διαβῆ τὸν Τίγρητα, δὲν ἐφαίνοντο ὁμῶς ἐντελῶς καλῶς.

§ 15. πρὸ τῶν ὄπλων] = πρὸ τοῦ στρατοπέδου, τοὺς προφύλακας] = τοὺς στρατιώτας τοὺς φυλάττοντας πρὸ τοῦ στρατοπέδου. καὶ ταῦτα... ὧν] = καὶ μάλιστα ἐνῷ εἶχε σταλῆ ἐκ μέρους τοῦ Ἀριαίου. ξένου] = φίλου ἐκ φιλοξενίας.

§ 16. ὅτι αὐτός εἰμι] τὸ ὅτι κεῖται ἐνταῦθα ἀντὶ εἰσαγωγικοῦ. ὄντες] = οἱ ὅποιοι εἶναι πιστοὶ εἰς τὸν Κύρον καὶ εὐνοϊκοὶ εἰς ὑμᾶς (θέλουσι τὸ καλὸν σας (σχημάτ. τὰ παραθετικὰ τοῦ εὖνοους καὶ κακόνους). ὑμῖν ἐπίθωνται] = ἐπιπέσωσι καθ' ὑμῶν· τὸ ἐπίθωνται εἶναι ὑποτακτ. μέσ. ἄορ. β' τοῦ ἐπιτίθεμαι, κατὰ τὰ βαρύτερα ἐσχηματισμένη.

§ 17 καὶ 18. γέφυραν] ἣτις, ὡς λέγει ἐν § 24, ἦτο ἐξευγμένη διὰ τριάκοντα ἐπτὰ πλοίων. ὡς] σύνδ. αἰτιολ. = διότι. λῦσαι] = διαλῦσαι (διατί τὸ υ εἶναι μακρόν;). ἀποληφθῆτε] παθητ. ἄορ. τοῦ β. ἀπο-λαμβάνομαι = ἀποχωρίζομαι, ἀποκλείομαι = ἀποκλεισθῆτε ἐν τῷ μέσῳ. καὶ τῆς διώρυχος] ἣτις ἦτο ἐξευγμένη δι' ἐπτὰ πλοίων.

Νεανίσκος δέ τις τῶν παρόντων ἐννοήσας εἶπεν ὡς 19
οὐκ ἀκόλουθα εἶν τό τε ἐπιθήσεσθαι καὶ τὸ λύσειν τὴν
γέφυραν. Δῆλον γὰρ ὅτι ἐπιτιθεμένους ἢ νικᾶν δεῖσει
ἢ ἠτῶσθαι. Ἐὰν μὲν οὖν νικῶσι, τί δεῖ λύειν αὐτοὺς
τὴν γέφυραν ; οὐδὲ γὰρ ἂν πολλαὶ γέφυραι ὧσιν ἔχοι-
μεν ἂν ὅποι φυγόντες ἡμεῖς σωθῶμεν. Ἐὰν δὲ ἡμεῖς 20
κῶμεν, λελυμένης τῆς γεφύρας οὐχ ἔξουσιν ἐκεῖνοι
ὅποι φύγωσιν· οὐδὲ μὴν βοηθῆσαι πολλῶν ὄντων πέ-
φραν οὐδεὶς αὐτοῖς δυνήσεται λελυμένης τῆς γεφύρας.

Ἀκούσας δὲ ὁ Κλέαρχος ταῦτα ἤρετο τὸν ἄγγελον 21
πόση τις εἶν χώρα ἢ ἐν μέσῳ τοῦ Τίγρητος καὶ τῆς
διώρυχος. Ὁ δὲ εἶπεν ὅτι πολλὰ καὶ κῶμαι ἔνεισι καὶ
πόλεις πολλαὶ καὶ μεγάλαι. Τότε δὴ καὶ ἐγνώσθη ὅτι 22
οἱ βάρβαροι τὸν ἄνθρωπον ὑποπέμψειαν, ὀκνοῦντες μὴ
οἱ Ἕλληνες διελόντες τὴν γέφυραν μείνειαν ἐν τῇ νήσῳ

§ 19. Νεανίσκος] ὑποχωριστικὸν τοῦ νέος (τίνες ἄλλαι καταλήξεις τῶν
ὑποχωριστικῶν ὑπάρχουσι ;). τῶν παρόντων] = ἐκ τῶν παρόντων. οὐκ
ἀκόλουθα] = οὐχὶ λογικῶς σύμφωνα, ἀσύμφωνα. δεῖσει] = θὰ ὑπάρξῃ
ἀνάγκη· μέλλ. τοῦ ἀπροσ. δεῖ. ἐπιτιθεμένους] ἐνν. τοὺς βαρβάρους·
= ἐὰν ἐπιτίθενται· μεταχειρίζεται ἐνταῦθα διλημματικὸν συλλογισμὸν πρὸς
ἀπόδειξιν τῆς ἀνακολουθίας τῶν ἐπιθήσεσθαι καὶ λύσειν τὴν γέ-
φυραν. τί δεῖ] τίς ἡ ἀνάγκη· ἤτοι οὐδόπως πρέπει. οὐδὲ γὰρ] τὸ οὐδὲ
= καὶ οὐ· ὁ μὲν καὶ προσθετικὸς, τὸ δὲ οὐ ἀνήκει εἰς τὸ ἔχοιμεν ἂν·
= διότι (ὄχι μία ἀλλὰ) καὶ πολλαὶ γέφυραι ἐὰν ὑπάρχωσι, δὲν ἠθέλομεν
ἔχει μέρος, εἰς τὸ ὅποιον καταφυγόντες ἡμεῖς νὰ σωθῶμεν.

§ 20. λελυμένης τῆς γεφύρας] = ἐὰν εἶναι λελυμένη ἡ γέφυρα. οὐδὲ
ἔτιν] = οὐδὲ βεβαίως. πολλῶν ὄντων] γενικὴ ἀπόλυτος· μετοχὴ ἐναντιω-
ματικὴ· = καὶ ἂν εἶναι πολλοὶ εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην. πέφραν] λέγεται συνή-
θως πέφραν ποταμοῦ—θαλάσσης—τάφρου καὶ ἐν γένει ἔνθα ὑπάρ-
χει ἐν τῷ μέσῳ φυσικὸν τι ἢ τεχνικὸν ὄριον· τὸ δὲ πέφρα ἐπὶ ὑπερβάσεως
ὄριου ἡθικοῦ, ὡς πέφρα δίκης—νόμου—δσίου κτλ. αὐτοῖς] = θὰ
δυνηθῆ νὰ βοηθήσῃ τις αὐτούς.

§ 21. πόση τις] = πόση περίπου.

§ 22. ὑποπέμψειαν] = δολίως ἔπεμψαν· ἡ ὑπὸ σημαίνει τὸ ὑπόουλως,
δολίως. διελόντες] = ἀφοῦ διαιρέσωσι, διαλύσωσι. μείνειαν] (τίς τύπος
εἶναι οὗτος ; εἰπέ καὶ τὸν ἕτερον τύπον). ἐν τῇ νήσῳ] λέγει νήσῳ, διότι
τὸ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ καὶ τῆς διώρυχος ὁμοίαζε πρὸς νῆσον.

έρυματα ἔχοντες ἔνθεν μὲν τὸν Τίγρητα, ἔνθεν δὲ τὴν διώρυχα· τὰ δ' ἐπιτύδεια ἔχοιεν ἐκ τῆς ἐν μέσῳ χώρας πολλῆς καὶ ἀγαθῆς οὔσης καὶ τῶν ἐργασομένων ἐνόντων· εἶτα δὲ καὶ ἀποστροφὴ γένοιτο, εἴ τις βούλοιο βασιλέα κακῶς ποιεῖν.

23 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνεπαύοντο· ἐπὶ μέντοι τὴν γέφυραν ὅμως φυλακὴν ἐπεμψαν· καὶ οὔτε ἐπέθετο οὔδεις οὐδὰ μόθεν οὔτε πρὸς τὴν γέφυραν οὔδεις ἦλθε τῶν πολε-

24 μίων, ὡς οἱ φυλάτιοντες ἀπήγγελλον. Ἐπειδὴ δὲ ἕως ἐγένετο, διέβαινον τὴν γέφυραν ἐξευγμένην πλοίοις τριάκοντα καὶ ἑπτὰ ὡς οἶόν τε μάλιστα πεφυλαγμένως· ἐξήγγελλον γάρ τινες τῶν παρὰ Τισσαφέρνους Ἑλλήνων ὡς διαβαινόντων μέλλοιεν ἐπιθήσασθαι. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ψευδῆ ἦν· διαβαινόντων μέντοι ὁ Γλοῦς αὐτῶν ἐπεφάνη μετ' ἄλλων σκοπῶν, εἰ διαβαίνοιεν τὸν ποταμόν· ἐπειδὴ δ' εἶδεν, ᾤχετο ἀπελαύνων.

25 Ἀπὸ δὲ τοῦ Τίγρητος ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τέταρτα παρασάγγας εἴκοσιν ἐπὶ τὸν Φύσκον ποταμόν,

έρυματα ἔχοντες] τὸ ἔρυμα -τος ἐκ τοῦ ἐρύω (σφίζω) = ὀχύρωμα· ἔχοντες ὀχυρώματα. **τὰ δ' ἐπιτύδεια ἔχοιεν]** ἐκ τοῦ ὀκνοῦντες = καὶ (φοβούμενοι) μήπως ἤθελον ἔχει. **ἀγαθῆς]** = εὐφόρου. **τῶν ἐργασομένων]** ἐνν. αὐτῆν· = καὶ ὑπαρχόντων ἐν αὐτῇ τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες θὰ τὴν καλλιεργῶσιν. **ἀποστροφὴ γένοιτο]** = καταφυγὴ γένοιτο· τὸ γένοιτο ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ὀκνοῦντες μή· = ἔπειτα δὲ φοβούμενοι μήπως τις, ἂν ἤθελε νὰ βλάβῃ τὸν βασιλέα, κατέφευγον (ἐκεῖ).

§ 23. **ἐπὶ μέντοι τὴν γέφυραν]** = εἰς τὴν γέφυραν ὅμως, ἂν καὶ ἐγνώσθη τί ἀληθῶς ἐσκόπουσιν οἱ βάρβαροι.

§ 24. **ἕως]** = ἡ ὥς = αὐτῆς· αἰτιατ. τὴν ἕω ἑτεροκλίτως· (ποῖον ἕτερον ὄνομα ἔχει τὴν αἰτιατικὴν οὕτω καὶ ποῖα διαφοροῦνται ἔχοντα αὐτὴν καὶ μετὰ ν καὶ ἄνευ ν;). **ὡς οἶόν τε μάλιστα]** ἐπιτείνει τὸ πεφυλαγμένως, ὅπερ προσδιορίζει τὸ διέβαινον. **ἐξήγγελλον]** = ἤγγελλον εἰς τοὺς ἕξω τὰ γινόμενα ἐντός. **τῶν παρὰ Τισσαφέρνους]** ἡ συνήθης ἑλλῆς, ἀντιστικτῆς τῶν παρὰ Τισσαφέρνει ὄντων Ἑλλήνων ἐξήγγελλον παρ' αὐτοῦ. **ἐπεφάνη]** = ἐφάνη αἰφνιδίως. **ἐπειδὴ δ' εἶδεν]** ἐνν. αὐτοὺς διαβαίνοντας τὸν ποταμόν. **ᾤχετο ἀπελαύνων]** ἐπὶ ἰππέως· = ἀπῆλαυε δρομαίως = ἀπῆλθεν ἐφιππος ταχέως· ἐπὶ πεζῶν ᾤχετο ἀπιών, ἐπὶ ναυτικῶν ᾤχετο ἀποπλέων.

§ 25. **Φύσκον]** ὁ Φύσκος ἦτο ποταμὸς τῆς Ἀσσυρίας χυνόμενος εἰς τὸν

τὸ εὖρος πλέθρου· ἐπὶν δὲ γέφυρα. Καὶ ἐνταῦθα ᾤκειτο πόλις μεγάλην ὄνομα Ὠλις· πρὸς ἣν ἀπέντησε τοῖς Ἑλλήσιν ὁ Κύρου καὶ Ἀρταξέρξου νόθος ἀδελφὸς ἀπὸ Σούσων καὶ Ἐκβατάνων στρατιὰν πολλὴν ἄγων ὡς βοηθήσων βασιλεῖ· καὶ ἐπιστήσας τὸ ἑαυτοῦ στρατεύμα παρερχομένους τοὺς Ἑλλήνας ἐθεώρει. Ὁ δὲ Κλέαρ- 26
 χος ἠγεῖτο μὲν εἰς δύο, ἐπορεύετο δὲ ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε ἐφιστάμενος· ὅσον δὲ χρόνον τὸ ἠγούμενον τοῦ στρατεύματος ἐπισταῖν, τοσοῦτον ἦν ἀνάγκη δι' ὅλου τοῦ στρατεύματος γίνεσθαι τὴν ἐπίστασιν· ὥστε τὸ στρατεύμα καὶ αὐτοῖς τοῖς Ἑλλήσι δόξαι πάμπολυ εἶναι, καὶ τὸν Πέρσιν ἐκπεπλῆχθαι θεωροῦντα. Ἐν- 27
 τεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν διὰ τῆς Μηδίας σταθμοὺς ἐρήμους ἕξ παρασάγγας τριάκοντα εἰς τὰς Παρυσάτιδας κώμας τῆς Κύρου καὶ βασιλέως μητρός. Ταύτας Τισσαφέρνης Κύρω ἐπεγγελῶν διαρπάσαι τοῖς Ἑλλήσιν ἐπέτρεψε πλὴν ἀνδραπόδων. Ἐνῆν δὲ σῆτος πολὺς καὶ πρόδατα καὶ ἄλλα χρήματα. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν

Τίγρητα. πρὸς ἣν ἀπέντησε τοῖς Ἑλλήσιν] = πλησίον τῆς ὁποίας συνήντησε τοὺς Ἑλλήνας ὁ νόθος ἀδελφὸς Κύρου καί... Σούσων] τὰ Σούσα, γεν. τῶν Σούσων, πρωτεύουσα τῆς Σουσιανῆς, ἐπαρχίας περσικῆς, καὶ ἑαρινῆ κατοικία τῶν βασιλέων τῆς Περσίας· τὰ δ' Ἐκβάτανα, πρωτεύουσα τῆς Μηδίας, ἦτο θερινὴ κατοικία αὐτῶν. ἐπιστάσας] ενεργ. ἀόρ. α' τοῦ ἐφίεσται μί = σταματήσας.

§ 26. ἠγεῖτο] = ὠδήγει τὸν στρατὸν ἀνά δύο, ἧτοι ἔχοντα μέτωπον δύο ἀνδρῶν, ἐπομένως κατ' ἐπαγωγὴν. ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε] = πότε πότε σταματῶν, κατὰ διαστήματα σταματῶν. τὸ ἠγούμενον] ἐνν. τοῦ στρατεύματος, ἧτοι τὸ κέρασ ἢ οἱ ἠγούμενοι. Οἱ τελευταῖοι τοῦ στρατοῦ λέγονται οὐρὰ ἢ ὀπισθοφυλάκεις. ἐπισταῖν] = ἤθελε σταματήσει· εὐκτικῆ τοῦ ἀόρ. β' ἐπέστην μετὰ διαθέσεως μέσης. τοσοῦτον] ἐνν. χρόνον. γίνεσθαι τὴν ἐπίστασιν] = νὰ γίνηται ἡ στάσις, τὸ σταμάτημα· (ἀντίθ. τὸ κίνησις). πάμπολυ] (πᾶν—πολύ) = πλεῖστον· τὸ πρῶτον συνθετικὸν πᾶν ἔχει δύναμιν ὑπερβ. (πάγχαλος = κάλλιστος, παγχάλεπος = χαλεπώτατος κλ.).

§ 27. ἐπεγγελῶν] = (ἐπι-ἐν-γελῶν) περιγελῶν, χλευάζων τὴν μνήμην τοῦ Κύρου. πλὴν ἀνδραπόδων] = ἐπέτρεψε πάντα νὰ διαρπάσωσιν ἐκτὸς τῶν δούλων. χρήματα] = πράγματα.

σταθμοὺς ἐρήμους τέτταρας παρασάγγας εἴκοσι τὸν 28
Τίγρητα ποταμὸν ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντες. Ἐν δὲ τῷ πρώτῳ
σταθμῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ πόλις ὠκεῖτο μεγάλη καὶ
εὐδαίμων ὄνομα Καιναί, ἐξ ἧς οἱ βάρβαροι διῆγον ἐπὶ
σχεδιαῖς διφθερίναις ἄρτους, τυρούς, οἶνον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε' (§ 1—42)

Ὁ Κλεάρχος, αὐξανομένης ὁσμῆραι τῆς ὑποψίας μεταξύ Ἑλλήνων
καὶ βαρβάρων, ἐρχεται πρὸς τὸν Τισσαφέρην, προσπαθεῖ δὲ διὰ
λόγων νὰ διαλύσῃ τὰς ὑποψίας ταύτας. Ὁ Τισσαφέρης
ὑποκρινόμενος ὅτι πείθεται προσκαλεῖ παρ' ἑαυτὸν τοὺς
στρατηγούς καὶ λοχαγούς τῶν Ἑλλήνων, οὓς δόλῳ
συλλαμβάνει φονεύων τὴν φρουρὰν αὐτῶν.

Μετὰ ταῦτα ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸν Ζαπάταν ποταμόν, 1
τὸ εὖρος τεττάρων πλέθρων. Καὶ ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέ-
ρας τρεῖς· ἐν δὲ ταύταις ὑποψία μὲν ἦσαν, φανερὰ δὲ
οὐδεμία ἐφαίνετο ἐπιβουλή. Ἔδοξεν οὖν τῷ Κλεάρχῳ 2
συγγενέσθαι τῷ Τισσαφέρνει, εἴ πως δύναίτο παῦσαι
τὰς ὑποψίας πρὶν ἐξ αὐτῶν πόλεμον γενέσθαι· καὶ

§ 28. πέραν τοῦ ποταμοῦ] = εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην τοῦ ποταμοῦ Τί-
γρητος. διῆγον] = διεβίβαζον· ὅποια ἦσαν αἱ διφθερίναι σχεδιαῖ ἰδὲ Βιβλ.
Α', Κεφ. Ε' § 10.

§ 1. Ζαπάταν] παραπόταμον τοῦ Τίγρητος, μετὰ ταῦτα κληθέντα Λύ-
κον, νῦν δὲ Ζάπ-ἀλά. τὸ εὖρος τεττάρων πλέθρων] ἐνν. ὄντα· ἡ αἰτία-
τικὴ τὸ εὖρος προσδιορ. τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς· = κατὰ τὸ πλάτος·
ὁμοίως ὑπάρχει ἡ αἰτίατ. αὕτη ἐπὶ τῶν λέξεων ὕψος, μέγεθος, βάρ-
θος, πλῆθος, πλάτος, πάχος, μῆκος, ἀριθμὸν, ὄνομα, γέ-
νος κτλ. ἡ γενικὴ πλέθρων εἶναι γενικὴ τοῦ μέτρου ἰσοδυναμοῦσα πρὸς
κατηγορούμενον τοῦ ὄντα. ὑποψία] ἐκ τοῦ ὑποπτος (ὑφορῶ)· τῶν
ἀφηρημένων οὐσιαστικῶν ὁ πληθυντικὸς τίθεται μόνον πρὸς δῆλωσιν τῶν δια-
φόρων εἰδῶν, βαθμῶν καὶ περιστάσεων τῆς ἀφηρημένης ἐνοίας· οἷον θά-
νατοι, θάλαπῃ, ψύχῃ, ἀγνωμοσύναι, ὠφελίαι, εὐτυχίαι,
στάσεις, φιλίαι, ἀπορίαι, συνουσίαι, εὐνοίαι κλπ.

§ 2. συγγενέσθαι] = νὰ ἔλθῃ εἰς συνέντευξιν μετὰ τοῦ Τισσαφέρους.
εἴ πως δύναίτο] ἐνν. πειρώμενος, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται ὁ πλάγιος ἐρω-
τηματικὸς λόγος. παῦσαι] παύω τινὰ (ἐνεργ.), παύομαι = παύω

- ἔπεμψε τινα ἐροῦντα ὅτι συγγενέσθαι αὐτῷ χρήζει. Ὁ δὲ ἐτοίμως ἐκέλευσεν ἦκειν.
- 3 Ἐπειδὴ δὲ συνῆλθον, λέγει ὁ Κλέαρχος τάδε. Ἐγὼ-
 ὦ Τισσαφέρην, οἶδα μὲν ἡμῖν ὄρκους γεγεννημένους καὶ
 δεξιὰς δεδομένας μὴ ἀδικήσῃν ἀλλήλους· φυλαττόμε-
 νον δὲ σέ τε ὄρῳ ὡς πολεμίους ἡμᾶς καὶ ἡμεῖς ὄρων-
 4 ταῦτα ἀντιφυλαττόμεθα. Ἐπεὶ δὲ σκοπῶν οὐ δύ-
 ναμαι οὔτε σὲ αἰσθέσθαι πειρώμενον ἡμᾶς κακῶς
 ποιεῖν ἐγὼ τε σαφῶς οἶδα ὅτι ἡμεῖς γε οὐδ' ἐπι-
 νοοῦμεν τοιοῦτον οὐδέν, ἔδοξέ μοι εἰς λόγους σοι
 5 ἐλθεῖν, ὅπως, εἰ δυναίμεθα, ἐξέλκοιμεν ἀλλήλων τὴν
 ἀπιστίαν. Καὶ γὰρ οἶδα ἀνθρώπους ἦδη τοὺς μὲν ἐκ
 διαβολῆς, τοὺς δὲ καὶ ἐξ ὑποψίας, οἱ φοβηθέντες ἀλλή-
 λους φθάσαι βουλόμενοι πρὶν παθεῖν ἐποίησαν ἀνίκε-

ἐμαυτὸν (μέσον). καὶ ἔπεμψε] ὁ καὶ=δέ. ὅτι χρήζοι] ὅτι εἶχεν ἀνάγκην ἐτοίμως ἐκέλευσεν]=προθύμως ἐκέλευσεν=εἶπε ν, ὅτι ἔρχεται.

§ 3. Ὡ Τισσαφέρην] ὁ Τισσαφέρηνς, γεν. -ους, ἡ δὲ αἰτιατ. καὶ κλητ. ἑτεροκλίτως, τὸν Τισσαφέρην, ὦ Τισσαφέρην. ἡμῖν] ποιητ. αἴτιον τοῦ (ὄρκους) γεγεννημένους (ὑφ' ἡμῶν, Ἑλλήνων καὶ Περσῶν). ὡς πολεμίους]=ὄρῳ σε φυλαττόμενον ἡμᾶς (προφυλαττόμενον ἀπὸ ἡμᾶς) ὡς (φυλάττεται τις) πολεμίους (καθὼς τις προφυλάσσεται ἀπὸ πολεμίους). ταῦτα] ἀντὶ τοῦτο, δηλ. τὸ νὰ προφυλάττησαι ἀπὸ ἡμᾶς. ἀντιφυλαττόμεθα] ἐνν. ὑμᾶς· ἡ ἀντὶ σημ. ἀμοιβαίότητα· = ἐπίσης καὶ ἡμεῖς προφυλαττόμεθα ἀπὸ σᾶς (πρβλ. διαδορατίζεσθαι—διὰ ξιφίζεσθαι—διὰ πλῆκτίζεσθαι, διαπίνειν) κλπ.

§ 4. αἰσθέσθαι]=νὰ ἐννοήσω· ἀπαρέμ. μέσ. ἄορ. β' ἡσθόμην τοῦ φ. αἰσθάνομαι. ἡμεῖς γε]=ἡμεῖς τούλάχιστον. οὐδ' ἐπινοοῦμεν]=οὐδ' ἐννοοῦμεν· ὄχι μόνον δὲν προσπαθοῦμεν νὰ σε βλάψωμεν, ἀλλ' οὐδὲ ἐν νῶ ἔχομεν τοιοῦτόν τι. εἰς λόγους σοὶ ἐλθεῖν]=συγγενέσθαι σοι. = νὰ ἔλθω μετὰ σοῦ εἰς λόγους (πειρώμενος) ἂν κατὰ τινα τρόπον δυνάμεθα ν' ἀφαιρέσωμεν ἀπ' ἀλλήλων τὴν ἀπιστίαν]=τὴν δυσπιστίαν (ἔλλειψιν πίστεως).

§ 5. ἀνθρώπους... τοὺς μὲν... τοὺς δὲ]=ἐπιμερισμός, ἀντὶ ἀνθρώπων τοὺς μὲν... τοὺς δέ... ἦδη]=μέχρι τοῦδε, ἕως τώρα. ἐκ διαβολῆς]=ἐνεκα ψευδοῦς κατηγορίας. οἱ φοβηθέντες]=οἱ ὅποιοι, ἐπειδὴ ἐφοβήθησαν ἀλλήλους. φθάσαι βουλόμενοι] ἐνν. κακῶς ποιοῦντες· = θέλοντες νὰ κακοποιήσωσι πρότερον, πρὶν πάθωσι (κακόν τι) (πρὶν κακοποιηθῶσι). ἀνίκεστα κακὰ] (ὁ, ἡ) ἀνήκεστος, τὸ—ον· = ἀθεράπευτος (α—ἀκέομαι θεραπεύω)· = τὸ κακὰ, ὡς οὐσιαστικόν· κακὰ

στα κακά τοὺς οὔτε μέλλοντας οὔτ' ἂν βουλομένους
 6 τοιοῦτον οὐδέν. Τὰς οὖν τοιαύτας ἀγνωμοσύνας νομί-
 ζων συνουσίαις μάλιστα ἂν παύεσθαι ἴκω καὶ διδά-
 σκειν σε βούλομαι, ὡς σὺ ἡμῖν οὐκ ὀρθῶς ἀπιστεῖς.
 7 Πρῶτον μὲν γὰρ καὶ μέγιστον οἱ θεῶν ἡμᾶς ὄρκοι κω-
 λύουσι πολεμίους εἶναι ἀλλήλους· ὅστις δὲ τούτων σύν-
 οιδεν αὐτῷ παρημεληκῶς, τοῦτον ἐγὼ οὔ ποτ' ἂν εὐδαι-
 μονίσαιμι. Τὸν γὰρ θεῶν πόλεμον οὐκ οἶδα οὔτε ἀπὸ
 ποίου ἂν τάχους φεύγων τις ἀποφύγοι οὔτ' εἰς ποῖον ἂν
 σκότος ἀποδραῖν οὔθ' ὅπως ἂν εἰς ἐχυρὸν χωρίον ἀπο-
 σταίη. Πάντη γὰρ πάντα τοῖς θεοῖς ὑποχείρια καὶ παν-

ἔργα = κακουργίας, βλάβας = ἐπροξένησαν δεινὰς βλάβας εἰς ἐκείνους, οἱ
 ὅποιοι οὔτε ἐμελλον (διενοοῦντο) (νὰ πράξωσι κακόν τι) οὔτε θὰ ἤθελον τοι-
 οῦτόν τι (κακῶς ποιεῖν) ἢ σύνταξις εἶναι ποιῶ τινά τι. (= ποιῶ
 τι εἰς τινα).

§ 6. ἀγνωμοσύνας] = παρανοήσεις. συνουσίαις] = διὰ συνεντεύξεων,
 δι' ἐξηγήσεων, διὰ συνομιλιῶν. ἂν παύεσθαι] = ὅτι ἤθελον, ὅτι ἠδύναντο
 νὰ παύωσιν. οὐκ ὀρθῶς ἀπιστεῖς] = ἀδίκως δυσπιστεῖς.

§ 7. Πρῶτον μὲν γὰρ καὶ μέγιστον] ἐνν. ἐστὶ τοῦτο· τὰ ἐπό-
 μενα εἶναι ἐπεξήγησις. οἱ θεῶν... ὄρκοι] γεν. ἐξ ἀντικειμ. = οἱ πρὸς τοὺς
 θεοὺς ὄρκοι. ὅστις δὲ τούτων δύνοιδεν αὐτῷ παρημεληκῶς, τοῦτον]
 = ἐγὼ δὲ οὔ ποτ' ἂν εὐδαιμονίσαιμι τοῦτον, ὅστις.. Τὸ
 τούτων (τῶν ὄρκων) ἀντικ. τοῦ παρημεληκῶς = ὅστις ἔχει συνε-
 ῶδησιν ἐν ἑαυτῷ (ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως γινώσκει), ὅτι ἔχει παραμελήσει τοὺς
 ὄρκους. εὐδαιμονίσαιμι] εὐκτ. ἐνεργ. ἄορ. α' τοῦ β. εὐδαιμονίζω
 (τινὰ) = θεωρῶ (τινα) εὐδαίμονα· ὁμοίως μακαρίζω τινὰ = θεωρῶ τινα
 μακάριον. Τὸν γὰρ θεῶν πόλεμον] γεν. ὑποκειμενική = διότι τὸν ἐκ μέ-
 ρους τῶν θεῶν κατὰ τινος πόλεμον, ὅταν οἱ θεοὶ πολεμῶσι κατὰ τινος. ἀπὸ
 ποίου... τάχους] = μὲ ποῖαν ταχύτητα ἢ ἀπὸ μετὰ γενικῆς σημαίνει
 κυρίως ἐξόρμησιν, εἶτα δὲ τὸ μέσον. φεύγων τις ἀποφύγοι] τὸ φεύγω
 πρὸς ταῖς ἄλλαις σημασίαις σημ. καὶ τρέπομαι εἰς φυγὴν, ὡς ἐνταῦθα·
 ἀποφεύγων τὸν πόλεμον = τρεπόμενος εἰς φυγὴν σφύζομαι ἀπὸ
 τὸν πόλεμον. οὔτ' εἰς ποῖον ἂν σκότος ἀποδραῖν οὔθ' ὅπως ἂν εἰς
 ἐχυρὸν χωρίον ἀποσταίη] ἀντὶ «οὔτε εἰς ποῖον ἂν σκότος
 ἀποδράς ἀποφύγοι (τὸν θεῶν πόλεμον) οὔθ' ὅπως ἂν εἰς ἐχυ-
 ρὸν χωρίον ἀποστὰς ἀποφύγοι (τὸν θ. πόλ.)» = οὔτε εἰς ποῖον σκο-
 τεῖνον μέρος φυγῶν ἀγνωστος ἠδύνατο ν' ἀποφύγη τὸν πόλεμον τῶν θεῶν οὔτε
 κατὰ ποῖον τρόπον εἰς ὀχυρὰν θέσιν καταφυγῶν ἠδύνατο... Τὸ σκότος καὶ

ταχῆ πάντων ἴσον οἱ θεοὶ κρατοῦσι. Περὶ μὲν δὴ τῶν 8
 θεῶν τε καὶ τῶν ὄρκων οὕτω γινώσκω, παρ' οἷς ἡμεῖς
 τὴν φιλίαν συνθέμενοι κατεθέμεθα· τῶν δ' ἀνθρωπίνων
 σὲ ἐγὼ ἐν τῷ παρόντι νομίζω μέγιστον εἶναι ἡμῖν ἀγα-
 θόν. Σὺν μὲν γὰρ σοὶ πᾶσα μὲν ὁδὸς εὐπορος, πᾶς δὲ 9
 ποταμὸς διαβατός, τῶν τε ἐπιτηδείων οὐκ ἀπορία· ἄνευ
 δὲ σοῦ πᾶσα μὲν διὰ σκοτούς ἢ ὁδός· οὐδὲν γὰρ αὐτῆς
 ἐπιστάμεθα· πᾶς δὲ ποταμὸς δύσπορος, πᾶς δὲ ὄχλος
 φοβερός, φοβερώτατον δ' ἔρημία· μεστὴ γὰρ πολλῆς
 ἀπορίας ἐστίν. Εἰ δὲ δὴ καὶ μανέντες σε κατακτείνω- 10
 ναιμεν, ἄλλο τι ἂν ἢ τὸν εὐεργέτην κατακτείναντες

ὁ σκότος -ου (διπλογενὲς ἄμα καὶ ἑτερόκλητον), τὸ δὲ ἀποδραίη εὐ-
 κτική ἀορ. β' τοῦ β. ἀπο-διδράσχω, ὅπερ μόνον σύνθετον ἀπαντᾷ·
 ἀποδιδράσχω, μέλλ. ἀποδράσομαι, ἀορ. β' ἀπέδραν, -ας,
 -α, ὑποτακτ. ἀποδρῶ, -δρᾶς, -δρᾶ, εὐκτική ἀποδραίην, -ης,
 -η, προστ. ἀπόδραθι, ἀπαρεμ. ἀποδρᾶναι, μετοχ. ἀποδράς,
 -δρᾶσα, -δράν, πρκ. ἀποδέδρακα. ὑποχείρια] ἐπίθ. δ, ἡ ὑπο-
 χεῖριος, τὸ -ιον (ἐκ τοῦ ὑπό—χειρ) = ὁ ὑπὸ τὴν χεῖρά τινος ὢν =
 ὑπεξούσιος, ὑπόδουλος. ἴσον] = ἐξ ἴσου ὄλων οἱ θεοὶ εἶναι κύριοι· κρατῶ-
 τεινος = ἐξουσιάζω, ἄρχω τινός· κρατῶ τινά = καταβάλλω, νικῶ τινά.

§ 8. τῶν θεῶν τε καὶ τῶν ὄρκων] σχῆμα ἐν διὰ δυοῖν, ἀντι τῶν
 ὄρκων τῶν θεῶν = περὶ μὲν λοιπὸν τῶν ὄρκων τῶν πρὸς τοὺς θεοὺς
 ταύτην τὴν γνώμην ἔχω. παρ' οἷς] ἐνν. θεοῖς = εἰς χεῖρας τῶν ὁποίων
 θεῶν. τὴν φιλίαν συνθέμενοι] συνάψαντες τὴν φιλίαν. κατεθέμεθα]
 = ὡς παρακαταθήκην (πρὸς φύλαξιν) ἐτοποθετήσαμεν. τῶν δ' ἀνθρωπίνων]
 γενική διαιρετική εἰς τὸ μέγιστον . . . ἀγαθόν = ἀπὸ δὲ τὰ ἀνθρώ-
 πινα ἀγαθὰ σὲ ἐγὼ νομίζω μέγιστον ἀγαθὸν κατὰ τὸ παρὸν εἰς ἡμᾶς.

§ 9. εὐπορος] = διαβατή, εὐκολοπέραστος, εὐκολοδιάβατος· ἀντιθ. δύσ-
 πορος, δυσκολοδιάβατος, ἀδιάβατος, ἀπορος. ἀπορία] = ἔλλειψις. διὰ
 σκοτούς] = σκοτεινή, ἄγνωστος· διότι τὸ σκότος εἶναι πρόξενον ἀγνοίας.
 οὐδὲν γὰρ αὐτῆς] = διότι κανὲν μέρος αὐτῆς (τῆς ὁδοῦ) δὲν γνωρίζομεν.
 ὄχλος] = πλήθος ἀνθρώπων, ἀντιθ. πρὸς τὸ ἔρημία (ἔλλειψις ἀνθρώπων).

§ 10. Εἰ δὲ δὴ καὶ μανέντες] τὸ μανέντες μετοχὴ τοῦ ἀορ.
 ἐμάνην τοῦ β. μαίνομαι, μέλλ. μανοῦμαι, πρκ. β' μέμηναι
 ἔχων σημασίαν ἐνεστώτος (= εἶμαι τρελλός)· ἂν δὲ λοιπὸν τρελλαθέντες
 ἠθέλομεν καὶ σε φονεῦσαι ἀκόμη· ὁ καὶ εἰς τὸ ἀποκτεῖναι μενεῖναι
 προσθετός. ἄλλο τι ἂν ἢ] = ἄλλο τι ἂν ποιήσαιμεν ἢ = οὐδὲν
 ἄλλο ἠθέλομεν πράξει παρά). Ἐν ταῖς φράσεσι ἄλλο τι—ἢ, οὐδὲν
 ἄλλο—ἢ, τὶ ἄλλο—ἢ παραλείπεται τὸ βῆμα πρὸς τὸ ὦ. τὸν μέγιστον

πρὸς βασιλέα τὸν μέγιστον ἔφεδρον ἀγωνιζοίμεθα ;
 ὄσων δὲ δὴ καὶ οἶων ἂν ἐλπίδων ἑμαυτὸν στεργή-
 σαιμι, εἰ σέ τι κακὸν ἐπιχειρήσαιμι ποιεῖν, ταῦτα
 11 λέξω. Ἐγὼ γάρ Κῦρον ἐπεθύμησά μοι φίλον γενέ-
 σθαι, νομίζων τῶν τότε ἱκανώτατον εἶναι εὖ ποιεῖν
 ὃν βούλοιο· σὲ δὲ νῦν ὀρώ τὴν τε Κύρου δύναμιν καὶ
 χώραν ἔχοντα καὶ τὴν σαυτοῦ χώραν σφάζοντα, τὴν δὲ
 βασιλέως δυναμιν, ἧ Κῦρος πολεμῖα ἐχρῆτο, σοὶ ταύ-
 12 τιν σύμμαχον οὔσαν. Τούτων δὲ τοιούτων ὄντων τίς
 οὔτω μαίνεται ὅστις οὐ βούλεται σοὶ φίλος εἶναι, ἀλλὰ
 μὴν ἐρώ γάρ καὶ ταῦτα ἐξ ὧν ἔχω ἐλπίδας καὶ σὲ βου-
 13 λήσεσθαι φίλον ἡμῖν εἶναι. Οἶδα μὲν γὰρ ὑμῖν Μυσοὺς
 λυπηροὺς ὄντας, οὓς νομίζω ἂν σὺν τῇ παρούσῃ δυνά-
 μει ταπεινοὺς ὑμῖν παρασχεῖν· οἶδα δὲ καὶ Πισίδας·

[ἔφεδρον] παράθεσις εἰς τὸ βασιλέα = ὅστις εἶναι μέγιστος ἔφεδρος = ἐπικίνδυνος ἀντίπαλος· τὸ ἔφεδρος λέγεται ἀπὸ μεταφορᾶς ἐκ τῆς παλαιστρας, ἐν ἧ, ὅταν δύο παλαιῶσιν, οὗτος κάθηται ὅπως παλαίσῃ τῷ νικῆσαντι· ἀκούραστος λοιπὸν ὢν οὗτος, εἶναι ἐπίφοβος πρὸς κατάπονον παλαιστήν. ὄσων δὲ δὴ] = ὅποσας δὲ πολλὰς καὶ ὅποιας (ἀγαθὰς) ἐλπίδας θὰ στεργήσω ἑμαυτὸν, ἄν... ταῦτα θὰ εἶπω· τὸ ταῦτα ἀντὶ τοῦ τοῦτο, ὅπερ εἶναι ἀνακεφαλαίωσις τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως (ὄσων δὲ κλπ.), ἧτις εἶναι ἀντικείμενον τοῦ λέγω.

§ 11. Ἐγὼ γάρ] = ἐγὼ δηλαδή. νομίζων] = ἐπειδὴ ἐνόμιζον. τῶν τότε] γενικὴ διαιρετικὴ τοῦ ἱκανώτατον = ἀπὸ τοῦς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀνθρώπους ἱκανώτατος ὅτι ἦτο (οὗτος). ὃν βούλοιο] ἐνν. εὖ ποιεῖν. τὴν δὲ βασιλέως δύναμιν] = ὀρώ δὲ τὴν βασιλέως δύναμιν ... οὔσαν σοὶ σύμμαχον. ἧ... πολεμῖα ἐχρῆτο] = τὴν ὅποιαν ἐχθρικὴν ὁ Κῦρος εἶχε.

§ 12. τίς οὔτω μαίνεται] = οὐδεὶς μαίνεται. ὅστις] = ὥστε οὗτος. ἀλλὰ μὴν ἐρώ γάρ] ὁμαλώτερον θὰ ἦτο οὕτως· ἀλλὰ μὴν καὶ σὺ βουλήσει φίλος ἡμῖν εἶναι· ἐρώ γὰρ καὶ ταῦτα, ἐξ ὧν ἔχω ἐλπίδας τοῦτο γενήσεται. ἔχω ἐλπίδας] περίφρασις τοῦ ἐλπίζω· λέγεται καὶ ἐν ἐλπίσιν εἰμὶ καὶ ἐλπίδας λαμβάνω.

§ 13. Οἶδα μὲν γάρ] = γνωρίζω μὲν δηλαδή. Μυσοὺς] Μυσοὺς - οὐ = ὁ κάτοικος τῆς Μυσίας. λυπηροὺς] = προξένους ἐνοχλήσεως, ἐνοχλητικούς. σὺν τῇ παρούσῃ δυνάμει] = διὰ τῆς ὑπαρχούσης εἰς ἐμὲ δυνάμεως (τῶν Ἑλλήνων). ἄν... παρασχεῖν] εὐκτική μετὰ τοῦ ἄν (παράσχοι-

ἀκούω δὲ καὶ ἄλλα ἔθνη πολλὰ τοιαῦτα εἶναι, ἃ οἶμαι
 ἂν παῦσαι ἐνοχλοῦντα ἀεὶ τῇ ἡμετέρῃ εὐδαιμονίᾳ. Αἴγυ-
 πτίους δέ, οἷς μάλιστα ὑμᾶς γινώσκω τεθυμωμένους,
 οὐχ ὀρῶ ποία δυνάμει συμμαχῶ χρησάμενοι μᾶλλον ἂν
 κολάσαισθε τῆς νῦν σὺν ἐμοὶ οὔσης. Ἄλλὰ μὴν ἔν γε 14
 τοῖς πέριξ οἰκοῦσι σύ, εἰ μὲν βούλοιο, φίλος ὡς μέγι-
 στος ἂν εἴης, εἰ δέ τις σε λυποῖν, ὡς δεσπότης ἂν ἀνα-
 στρέφοιο ἔχων ἡμᾶς ὑπηρετάς, οἳ σοι οὐκ ἂν μισθοῦ
 ἔνεκα ὑπηρετοῖμεν, ἀλλὰ καὶ τῆς χάριτος ἦν σωθέντες

μ ι ᾠ ν) = νομίζω ὅτι δύναμαι νὰ σὰς τους ταπεινώσω. οἶδα δὲ καὶ Πι-
 δας] ἐνν. ὁ μ ἱ ν λυπηροὺς ὄντας. Οἱ Πι σίδαι - ὦν = οἱ κάτοικοι
 τῆς Πισιδίας, χώρας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐν ταῖς ὑπερείαις τοῦ ὄρους Ταύ-
 ρου μετὰ Λυκίας καὶ Κιλικίας. ἀκούω] μὲ σημασίαν παρακειμένου = ἔχω
 ἀκούσει, ἐξ ἀκοῆς γνωρίζω. τοιαῦτα] ἐνν. λυπηρὰ = ἐνοχλητικά. ἐνο-
 χλοῦντα] μετοχὴ τοῦ ῥ. ἐνοχλέω - ῶ, ὅπερ εἰς τοὺς πεζοὺς εἶναι πάν-
 ποτε σύνθετον (ποιητικὸν ὁχλέω - ῶ)· παρατ. ἡνώχλοουεν (τίνα ἄλλα
 ῥήματα αὐξάνουσιν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν);. Αἴγυπτίους δέ] ἀντικείμεν. τοῦ
 κολάσαισθε = δὲν βλέπω δὲ ποῖαν δύναμιν ἔχοντες καλύτερον σύμμα-
 χον (μᾶλλον συμμαχῶ χρησάμενοι) ἀπὸ τῆν τώρα μετ' ἐμοῦ
 ὑπάρχουσιν θὰ τιμωρήσῃτε τοὺς Αἴγυπτίους· τὸ μᾶλλον μετὰ τοῦ σύμ-
 μάχῳ ἀποτελεῖ περιφραστικῶς συγκρ. ἐπίθ. (μᾶλλον σύμμαχος -
 μάλιστα σύμμαχος)· (τίνα ἄλλα παραθετικὰ ἐκφέρονται περιφραστι-
 κῶς διὰ τοῦ μᾶλλον - μάλιστα καὶ τοῦ θετικοῦ);. τεθυμωμένος]
 μετοχὴ παθητ. πρκ. τοῦ ῥ. θυμόμααι - οὔμααι = ὀργίζομαι, μέλλ. θυμώ-
 σομααι μετὰ παθ. σημασίας, πρκ. τεθύμωμααι· τὸ δὲ θυμῶω - ῶ
 (ἐνεργ.) = ὀργίζω (τινά).

§ 14. Ἄλλὰ μὴν] = προσέτι· ἐπιφέρει νέον ἐπιχείρημα, ὅτι εἶναι χρή-
 σιμοὶ τῷ Τισσαφέρνει. τοῖς πέριξ] ἐνν. οἰκοῦσι. ὡς μέγιστος] τὸ ὡς
 ἐπιτατικ. τοῦ μέγιστος· τὸ ὡς καὶ ὅτι ἐπιτείνουσιν ὑπερθετικά, πλὴν τῶν
 ὡς ἀληθῶς, — ὑπερφυῶς ὡς, — θαυμαστῶς ὡς, — θαυμασίως
 ὡς, ἐν αἷς φράσεσι κυρίως συμβαίνει· ἔλξιν (θαυμαστῶς ὡς ἐπεθύ-
 μησα = θαυμαστόν ἐστίν ὡς ἐπεθύμησα). λυποῖν] ἀττικὸς
 τύπος (— οἶην — οἶης — οἶη). ἂν ἀναστρέφοιο] = θὰ ἡδύνασο νὰ φέρῃσαι
 πρὸς αὐτούς. ἔχων ἡμᾶς ὑπηρετάς] = εἰ ἔχοις ἡμᾶς ὑπηρετάς.
 καὶ τῆς χάριτος ἦν] = ἀλλὰ καὶ ἔνεκα τῆς χάριτος (εὐγνωμοσύνης), τὴν
 ὁποῖαν ἠθέλομεν ὀφείλει εἰς σέ, ἂν ἠθέλομεν σωθῆ ὑπὸ σοῦ. Λέγεται χάριν
 ἔχω, ὁμολογῶ, οἶδα, ὀφείλω τινί, γνωρίζω χάριν, εὐεργεσίαν,
 εὐγνωμονῶ, τὸ δὲ χάριν δίδωμί τινι = εὐεργετῶ ἐνεργ. καὶ χάριν
 λαμβάνω παρὰ τίνος = εὐεργετοῦμαι παθητ.

- 15 ὑπὸ σοῦ σοὶ ἂν ἔχοιμεν δικαίως. Ἐμοὶ μὲν ταῦτα πάντα ἐνθυμουμένῳ οὕτω δοκεῖ θαυμαστὸν εἶναι τὸ σὲ ἡμῖν ἀπιστεῖν, ὥστε καὶ ἥδιστ' ἂν ἀκούσαιμι τοῦνομα τίς οὕτως ἐστὶ δεινὸς λέγειν ὥστε σε πεῖσαι λέγων ὡς ἡμεῖς σοι ἐπιβουλεύομεν. Κλέαρχος μὲν οὖν τοσαῦτα εἶπε· Τισσαφέρνης δὲ ὧδε ἀπεμείφθη.
- 16 Ἄλλ' ἥδομαι μὲν, ὦ Κλέαρχε, καὶ ἀκούων σου φρονίμους λόγους· ταῦτα γὰρ γινώσκων εἴ τι ἐμοὶ κακὸν βουλεύεις, ἅμα ἂν μοι δοκεῖς καὶ σαυτῷ κακόνους εἶναι. Ὡς δ' ἂν μάθης, ὅτι οὐδ' ἂν ὑμεῖς δικαίως οὔτε
- 17 βασιλεῖ οὔτ' ἐμοὶ ἀπιστοίητε, ἀντάκουσον. Εἰ γὰρ ὑμᾶς ἐβουλόμεθα ἀπολέσαι, πότερά σοι δοκοῦμεν ἰπλέων πλῆθους ἀπορεῖν ἢ πεζῶν ἢ ὀπλίσεως ἐν ἧ ὑμᾶς μὲν βλάβειν ἱκανοὶ εἶημεν ἂν, ἀντιπάσχειν δὲ οὐδεὶς κίν-
- 18 δυνος; Ἀλλὰ χωρίων ἐπιτηδεῖων ὑμῖν ἐπιτίθεσθαι ἀπορεῖν σοι δοκοῦμεν; Οὐ τοσαῦτα μὲν πεδία, ἃ ὑμεῖς φί-

§ 15. ἐνθυμουμένῳ] = εἰς ἐμὲ μὲν πάντα ταῦτα ἐν νῷ ἔχοντα (λογιζόμενον). καὶ ἥδιστ'] ὁ καὶ ἐπιτείνει τὸ ἥδιστα = παρὰ πολὺ εὐχαριστότατα. τοῦνομα τίς] = ἀντὶ τὸ ὄνομα τούτου, ὅστις. δεινὸς λέγειν] = ἱκανὸς κατὰ τὸ λέγειν, ἐπιτήδειος εἰς λόγους. ἀπημείφθη] = ἀπεκρίθη· τοῦ ῥ. ἀπαμείβομαι· τὸ ἀπαμείβομαι ἀντὶ τοῦ ἀποκρίνομαι εἶναι μᾶλλον τῶν ποιητῶν ἴδιον.

§ 16. Ἄλλ' ἥδομαι] παραλείπεται πρότασις τις, εἰς ἣν ἀντιθετικῶς τίθεται τὸ ἄλλ' ἥδομαι = ἀπιστοῦμεν μὲν, ἀλλὰ βεβαίως εὐχαριστοῦμαι. εἴτι ἐμοὶ κακὸν βουλεύεις] = εἰ ἐμοὶ ἐπιβουλεύεις κακὸν τι. ἅμα] = συγχρόνως τῇ κατ' ἐμοῦ ἐπιβουλή. τὸ κακόνους εἰμί τινι = εἰμὶ δυσμενῆς, ἐχθρὸς πρὸς τινα· λέγεται δὲ καὶ δύσνους εἰμί τινι καὶ ἔχει ἀντίθετον τὸ εὖνους εἰμί τινι = εὐμενῆς, εὐνοϊκός. Ὡς δ' ἂν μάθης] = ἵνα δὲ μάθης· τὸ ὡς εἶναι τελικόν = ἵνα, ὅπως. ἀντάκουσον] = ἄκουσον καὶ σὺ ὡσαύτως.

§ 17. Εἰ γὰρ] = ἂν δηλαδὴ. ἀπορεῖν] = ὅτι ἔχομεν ἔλλειψιν, ὅτι στερούμεθα. σοὶ δοκοῦμεν... ἀπορεῖν] = οὐκ ἀποροῦμεν. ὀπλίσεως] = ὀπλισμοῦ, ὀπλῶν· κείται ἡ ἀφηρημένη ἔννοια ἀντὶ τῆς συγκεκριμένης. ἐν ἧ] = ἐντὸς τῆς ὁποίας = εὐποροῦντες. ἀντιπάσχειν] = βλάπτεσθαι. οὐδεὶς κίνδυνος:] ἐνν. εἴη ἂν βλάβεσθαι.

§ 18. χωρίων ἐπιτηδεῖων] τὸ χωρίον = ὑποκοριστικὸν τοῦ χώρου σημαίνει τόπον ὄχυρόν = τόπων ὄχυρῶν καταλλήλων, ὥστε νὰ προσβάλλω-

λια ὄντα σὺν πολλῶ πόνῳ διαπορεύεσθε, τοσαῦτα δὲ ὄρη ὄρατε ὑμῖν ὄντα ὑπερβατέα, ἃ ἡμῖν ἔξεστι προκαταλαβοῦσιν ἄπορα ὑμῖν παρέχειν, τοσοῦτοι δ' εἰσὶ ποταμοὶ ἐφ' ὧν ἔξεστιν ἡμῖν ταμιεύεσθαι, ὁπόσοις ἂν ὑμῶν βουλόμεθα μάχεσθαι; εἰσὶ δ' αὐτῶν οὐς οὐδ' ἂν παντάσῃ διαβαίητε, εἰ μὴ ἡμεῖς ὑμᾶς διαπορεύοιμεν. Εἰ 19 δ' ἐν πᾶσι τούτοις ἠττώμεθα, ἀλλὰ τό γέ τοι πῦρ κρεῖττον τοῦ καρποῦ ἐστίν· ὃν ἡμεῖς δυναίμεθ' ἂν κατακαύσαντες λιμὸν ὑμῖν ἀντιτάξαι, ᾧ ὑμεῖς, οὐδ' εἰ πάνυ ἀγαθοὶ εἴητε, μάχεσθαι ἂν δύνασθε. Πῶς ἂν οὖν ἔχοντες 20

μεν ὑμᾶς. Ἐνταῦθα κατὰ τὸ ῥητορικὸν σχῆμα τῆς ὑποφορᾶς ὑποβάλλει εἰς ἐρώτησιν διὰ τοῦ χωρίων ἐπιτηδείων κτλ. τὴν ἔνδεχομένην ἀντίρρῃσιν ἄλλου τινός, ἣν ἀναίρει διὰ τῆς ἀνθυποφορᾶς οὐ τοσαῦτα μὲν πεδία κτλ. ἀπορεῖν] = ὅτι στερούμεθα. τοσαῦτα... πεδία] ἐνν. ὄρατε ὑμῖν ὄντα πορευτέα. φίλια ὄντα] = ἂν καὶ εἶναι φιλικά. τοσαῦτα... ὄρη] = οὐχ ὄρατε δὲ ὄντα τοσαῦτα ὄρη ὑπερβατέα ὑμῖν· τὸ ὑπερβατέα εἶναι ῥηματικὸν ἐπίθετον τοῦ ῥ. ὑπερβαίνω· = ὑπάρχουσι τόσον πολλὰ ὄρη, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ περάσητε. προκαταλαβοῦσιν] μετοχὴ χρ. ἐνεργ. ἀορ. β' τοῦ ῥ. προ-κατα-λαμβάνω· = τὰ ὁποῖα εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν ἡμῶν, δυνάμεθα, ἀφοῦ πρότερον καταλάβωμεν, νὰ καταστήσωμεν εἰς σᾶς ἄπορα] = ἀδιάβατα. εἰσὶ ποταμοὶ] = οὐ τοσοῦτοι δ' εἰσὶ ποταμοὶ διαβατέοι. ταμιεύεσθαι] ταμιεύω = εἰμι ταμίας, ἐπιστατῶ, διοικῶ, ἐπιτροπεύω· ταμιεύομαι = φυλάττω ἑαυτῶ, φειδωλῶς χρῶμαι (ἐναποταμιεύω), οἰκονομῶ· = πλησίον τῶν ὁποίων ποταμῶν δυνάμεθα νὰ φυλάττωμεν (τοποθετῶμεν) (τόσους) μ' ὅσους ἀπὸ σᾶς θέλομεν νὰ πολεμῶμεν. εἰσὶ δ'... οὐς] = τινὰς δέ, μερικὸς δ' ἐξ αὐτῶν. διαπορεύοιμεν] τοῦ ῥ. δια-πορεύω, ὅπερ εἶναι ἐνεργ. μεταβ. = ποιῶ τινα διέρχεσθαι, διαβιβάζω.

§ 19. ἠττώμεθα] ὀριστικὴ καὶ οὐχὶ εὐκτική, διότι σημαίνει ἀπλῆν ὑπόθεσιν, ὅπως ἐξαχθῆ συμπεράσμα· = ἂν ὅμως ὑποβέσωμεν, ὅτι νικώμεθα... ἀλλὰ τό γέ τοι πῦρ κρεῖττον] = ἀλλὰ βέβαια τὸ πῦρ τοῦλάχιστον εἶναι ἰσχυρότερον. τοῦ καρποῦ] ὁ καρπὸς περιληπτικῶς σημαίνει τοὺς διαφόρους καρποὺς τῆς γῆς, τὰ σιτηρά. ὃν] = τοῦτον δὲ τὸν καρπὸν, τὰ σιτηρά, ἂν ἠθέλομεν κατακαῦσαι, θὰ ἠδυνάμεθα ἡμεῖς ν' ἀντιτάξωμεν ἐναντίον σας πείναν. λιμὸν...] ὁ λιμὸς (ἡ πείνα) προσωποποιούμενος θεωρεῖται ὡς στρατός, ὃν θ' ἀντέτασεν ὁ Τισσαφέρνης κατὰ τῶν Ἑλλήνων· λοιμὸς = νόσος λοιμική, ᾧ] = ᾧ λιμῶ, ἀντικείμενον τοῦ μάχεσθαι. ἀγαθοὶ] = ἀνδρεῖοι.

21 τσοούτους πόρους πρὸς τὸ ὑμῖν πολεμεῖν, καὶ τούτων
 μηδένα ἡμῖν ἐπικίνδυνον, ἔπειτα ἐκ τούτων πάντων
 τοῦτον ἂν τὸν τρόπον ἐξελοίμεθα, ὅς μόνος μὲν πρὸς
 θεῶν ἀσεβής, μόνος δὲ πρὸς ἀνθρώπων αἰσχρὸς ; Παν-
 τάπασι δὲ ἀπόρων ἐστὶ καὶ ἀμηχάνων καὶ ἐν ἀνάγκῃ
 ἐχομένων, καὶ τούτων πονηρῶν, οἵτινες ἐθέλουσι δι'
 ἐπιπορκίας τε πρὸς θεοὺς καὶ ἀπιστίας πρὸς ἀνθρώπους
 22 στοι οὔτε ἠλίθιοί ἐσμεν. Ἄλλὰ τί δὴ ὑμᾶς ἐξὸν ἀπολέ-
 σαι οὐκ ἐπὶ τοῦτ' ἠλθομεν : εὔ ἴσθι, ὅτι ὁ ἐμὸς ἔρωσ
 τούτου αἴτιος τὸ τοῖς Ἑλλήσιν ἐμὲ πιστὸν γενέσθαι, καὶ
 ᾧ Κῦρος ἀνέβη ξενικῶ διὰ μισθοδοσίας πιστεύων τού-

§ 20. πόρους]=μέσα. ἂν... ἐξελοίμεθα]=ἠθέλομεν ἐκλέξει· τοῦ ῥ-
 ἐξαιροῦμαι=λαμβάνω τι ἐμαυτῷ=ἐκλέγω. πρὸς θεῶν...πρὸς ἀνθρώπων]
 ἢ πρὸς μετὰ γενικῆς προσώπου σημαίνει τὸ ἐκ μέρους τινός, τὸ ἴδιον,
 σύμφωνον πρὸς τινα· κατὰ τὴν κρίσιν τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων αἰσχρὸς ;
 αἰσχρὸς πρόξενος ;

§ 21. ἀπόρων]=μὴ ἐχόντων μέσα. ἐστὶ] ἐνν. διον ἀμηχάνων]
 =μὴ ἐχόντων μηχανήν, τρόπον, μέσον, εὐρισκομένων ἐν ἀμηχανίᾳ. ἐν ἀνάγκ-
 κῃ ἐχομένων]=κατεχομένων ὑπ' ἀνάγκης. καὶ τούτων] = καὶ μάλιστα.
 Οὐχ οὔτως]=οὐκ ἐσμεν, ᾧ Κλέαρχε, οὔτε οὔτως ἀλόγισ-
 στοι οὔτε οὔτως ἠλίθιοι. Ἐνταῦθα τὸ ἀλόγιστος μετ' ἐνεργ-
 σημ.= ὁ οὐ λογιζόμενος (λογαριάζων), ἀσυλλόγιστος.

§ 22. Ἄλλὰ τί δὴ] ἕτερον ῥητορικὸν (§ 18) σχῆμα ὑποφορᾶς, ἥτις
 ἔχει τὴν ἀνθυποφορᾶν (ἀπόκρισιν) ἐν τῷ εὔ ἴσθι ὅτι κτλ.=ἀλλὰ
 διὰ τί τέλος πάντων... ἐξὸν] ἐνν. ἡμῖν· οὐδέτερον τῆς μετ. τοῦ ἔξεστι
 αἰτιατ. ἀπόλυτος· = ἂν καὶ ἦτο εἰς τὴν ἐξουσίαν μας, ἂν καὶ ἠδυνάμεθα.
 οὐκ ἐπὶ τοῦτ' ἠλθομεν]=δεν ἐτράπημεν εἰς τοῦτο, δηλ. νὰ καταστρέψω-
 μεν ὑμᾶς. ἔρωσ]=σφοδρὰ ἐπιθυμία. τούτου αἴτιος] ἐννοεῖται τοῦ μὴ
 ἐλθεῖν ἡμᾶς ἐπὶ τοῦτο (ἀπολέσαι ὑμᾶς)· ὁ ἐμὸς ἔρωσ τοῦ
 τοῖς Ἑλλήσιν ἐμὲ πιστὸν γενέσθαι αἴτιος τούτου ἐ-
 στίην> Πιστὸς = πιστεως ἄξιος (πιστευτός). καὶ ᾧ Κ. ἀνέβη] = καὶ
 (αἴτιος τούτου ὁ ἐμὸς ἔρωσ τοῦ) καταβῆναι ἐμὲ ἰσχυρὸν δι' εὐεργ-
 γεσίας τούτῳ (τῷ ξενικῷ), ᾧ (ξενικῷ) Κῦρος ἀνέβη διὰ μισθο-
 δοσίας πιστεύων. δι' εὐεργεσίας]=διὰ μισθοδοσίας· ἢ διὰ σημαί-
 νει τὸ ὄργανον (εὐεργετῶν=μισθοδοτῶν)· αἰδοτικαὶ τούτῳ καὶ ᾧ ξενι-
 κῷ εἰς τὸ καταβῆναι καὶ ἀνέβη ὡς δοτικαὶ ὀργανικαί.

τῷ ἐμῆ καταβῆναι δι' εὐεργεσίας ἰσχυρόν. Ὅσα δ' ἐμοὶ 23
 χρήσιμοι ὑμεῖς ἐστε τὰ μὲν καὶ σὺ εἶπας, τὸ δὲ μέγι-
 στον ἐγὼ οἶδα· τὴν μὲν γὰρ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ τιάραν βα-
 σιλεῖ μόνῳ ἔξεστιν ὀρθὴν ἔχειν, τὴν δ' ἐπὶ τῇ καρδίᾳ
 ἴσως ἂν ὑμῶν παρόντων καὶ ἕτερος εὐπετῶς ἔχοι.

Ταῦτα εἰπὼν ἔδοξε τῷ Κλεάρχῳ ἀληθῆ λέγειν· καὶ 24
 εἶπεν· Οὐκ οὖν, ἔφη, οἵτινες τοιούτων ἡμῖν εἰς φιλίαν
 ὑπαρχόντων πειρῶνται διαβάλλοντες ποιῆσαι πολε-
 μίους ἡμᾶς ἀξιοὶ εἰσι τὰ ἔσχατα παθεῖν; Καὶ ἐγὼ μὲν 25
 γε, ἔφη ὁ Τισσαφέρνης, εἰ βούλεσθέ μοι οἷ τε στρατη-
 γοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ ἐλθεῖν, ἐν τῷ ἐμφανεῖ λέξω τοὺς
 πρὸς ἐμὲ λέγοντας ὡς σὺ ἐμοὶ ἐπιβουλεύεις καὶ τῇ σὺν
 ἐμοὶ στρατιᾷ. Ἐγὼ δέ, ἔφη ὁ Κλεάρχος, ἄξω πάντας, 26

§ 23. Ὅσα δ' ἐμοὶ] = εἰς πόσα δέ, ὡς πρὸς ὅσα δέ· αἰτιατ. ἀναφορ.
 εἰς τὰ χρήσιμοι. τὰ μὲν... τὸ δὲ] σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος,
 ἀντὶ «τούτων δὲ ὅσα... τὰ μὲν—τὸ δέ». Διὰ τοῦ «τὰ μὲν καὶ σὺ
 εἶπας» ἐννοεῖ ὅσα εἶπε περὶ ταπεινώσεως Πισιδῶν, Μυσῶν καὶ Αἰγυπτίων.
 τὴν μὲν γὰρ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ τιάραν] γὰρ = δηλαδή· ἡ τιάρα -ας =
 κάλυμμα τῆς κεφαλῆς Περσικόν, ἀπαλόν (μαλακόν), σχήματος κωνοειδοῦς·
 μόνον οἱ βασιλεῖς ἐφόρουσιν τὴν τιάραν ὀρθίαν, οἱ δὲ λοιποὶ εἰς σημεῖον ὑποτα-
 γῆς κεκλιμένην (τσακισμένην) πρὸς τὰ ἐμπρός· ἐκαλεῖτο δὲ αὕτη καὶ κί-
 θαρῖς καὶ κυρβασία καὶ πῖλος. τὴν δ' ἐπὶ τῇ καρδίᾳ] καλεῖ μετα-
 φορικῶς τὴν ἐπὶ τῇ καρδίᾳ τιάραν (δηλ. τὴν ἐπιθυμίαν τῆς βασιλικῆς ἐξου-
 σίας) κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἐπὶ τῇ κεφαλῇ. ἴσως ἂν... καὶ ἕτερος] τὸ
 ἕτερος ἀντὶ τοῦ ἐγώ· διὰ τῆς ἀριστίας ταύτης ἐκφράζει περισσοτέραν
 ἔμφασιν· ἐπίσης διὰ τῆς φράσεως ἴσως ἂν ἔχοι, δηλούσης ἀμφιβολίαν,
 ἀποδεικνύει ἔτι μᾶλλον τὸ βέβαιον καὶ ὠρισμένον· = τὴν δὲ ἐπιθυμίαν τῆς
 βασιλικῆς ἐξουσίας ἐξ ἅπαντος καὶ ἐγὼ εὐκόλως ἔχω, ἂν ἔχω ὑμᾶς βοηθούς.
 εὐπετῶς] = εὐχερῶς, εὐκόλως.

§ 24. ἔδοξε] δηλ. ὁ Τισσαφέρνης. οὐκ οὖν] τὸ οὐκ οὖν ἐπὶ συμπε-
 ράσματος ἀποφατικοῦ = λοιπὸν ὄχι, τὸ δὲ οὐκ οὖν ἐπὶ συμπεράσματος
 καταφατικοῦ = λοιπὸν ναί· = λοιπὸν δὲν εἶναι ἀξιοὶ νὰ πάθωσι τὰ φοβερώτατα
 παθήματα (νὰ ἀποθάνωσι); τοιούτων ἡμῖν εἰς φιλίαν ὑπαρχόντων]
 = ἐνῷ τοιοῦτοι λόγοι προὐπάρχουσιν εἰς φιλίαν. τὰ ἔσχατα παθεῖν;] =
 τὰ ἔσχατα παθήματα παθεῖν = ἀποθανεῖν;

§ 25. εἰ βούλεσθέ μοι... ἐλθεῖν] = ἂν θέλητε νὰ ἔλθητε πρὸς ἐμέ· τὸ
 μοι συναπτεόν μετὰ τοῦ ἐλθεῖν. ἐν τῷ ἐμφανεῖ λέξω] = φανερώς, κατὰ
 πρόσωπον θὰ εἶπω.

27 καὶ σοὶ αὖ δηλώσω ὄθεν ἐγὼ περὶ σοῦ ἀκούω. Ἐκ τούτων δὴ τῶν λόγων ὁ Τισσαφάρνης φιλοφρονούμενος τότε μὲν μένειν τε αὐτὸν ἐκέλευσε καὶ σύνδειπνον ἐποιήσατο.

Τῇ δὲ ὑστεραία ὁ Κλέαρχος ἀπελθὼν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον δῆλός τ' ἦν πάνυ φιλικῶς οἴομενος διακεισθαι τῷ Τισσαφέρνηι καὶ ἃ ἔλεγεν ἐκείνος ἀπήγγελλεν, ἔφη τε χρῆναι ἰέναι παρὰ Τισσαφέρνην οὓς ἐκέλευσε, καὶ οἱ ἂν ἐλεγχθῶσι διαβάλλοντες τῶν Ἑλλήνων, ὡς προδότας αὐτοὺς καὶ κακόνους τοῖς Ἑλλήσιν ὄντας τι
28 μωρηθῆναι. Ὑπόπτειε δὲ εἶναι τὸν διαβάλλοντα Μένωνα, εἰδὼς αὐτὸν καὶ λάθρα συγγεγεννημένον Τισσαφέρνηι μετ' Ἀριαίου καὶ στασιάζοντα αὐτῷ καὶ ἐπιβουλεύοντα, ὅπως τὸ στράτευμα ἅπαν πρὸς ἑαυτὸν λαβῶν
29 φίλος ἦ Τισσαφέρνηι, Ἐβούλετο δὲ καὶ Κλέαρχος ἅπαν

§ 26. καὶ σοὶ αὖ] = καὶ εἰς σὲ ἀφ' ἑτέρου. ὄθεν] ἀντὶ δηλώσω ἐκεῖνους, ὄθεν = παρ' ὧν ἐγὼ ἔχω πληροφορηθῆ περὶ σοῦ (ὅτι ἐπιβουλεύεις ἐμοὶ καὶ τῷ σὺν ἐμοὶ στρατεύματι).

§ 27. Ἐκ τούτων δὴ] = κατόπιν πλέον τῶν λόγων τούτων. φιλοφρονούμενος] = φιλικὰ φρονήματα, φιλικὰς διαθέσεις ἐπιδεικνύμενος. ἐκέλευσε] = παρεκάλεσε. σύνδειπνον ἐποιήσατο] = συνεδείπνησε μετ' αὐτοῦ. δῆλός τ' ἦν... οἴομενος] τὸ δῆλός τ' ἦν περίφρασις τοῦ ἐφαίνετο = ἐφαίνετο, ὅτι ἐπίστευεν ὅτι παρὰ πολὺ φιλικῶς διέκειτο πρὸς τὸν Τισσαφέρνην· ἀκριθέστερον θὰ εἶχεν ἢ φράσις οὕτως: αοιόμενος πάνυ φιλικῶς διακεισθαι αὐτῷ τὸν Τισσαφέρνην. ἐκείνος] δηλ. ὁ Τισσαφέρνης. οὓς ἐκέλευσε] = ἐκείνοι, οὓς ἐκέλευσεν ἰέναι· δηλ. οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί. καὶ... τιμωρηθῆναι] τιμωρῶτινα = βοηθῶτινα· τιμωροῦμαί τινα (μέσης διαθέσεως) = ἐκδικουμαί τινα καὶ τιμωροῦμαι ὑπότινος (παθητ.). ὁ καὶ συνδέει τὸ ἰέναι καὶ τιμωρηθῆναι· ἐξαρθώμενα ἐκ τοῦ χρῆναι = καὶ ὅσοι ἀπὸ τοῦ Ἑλλήνας ἀποδειχθῶσιν ὅτι διαβάλλουσι νὰ τιμωρηθῶσιν, ἐπειδὴ αὐτοί. . .

§ 28. εἰδὼς αὐτὸν καὶ... συγγεγεννημένον] = γνωρίζων, ὅτι καὶ χρυφίως μετὰ τοῦ Ἀριαίου εἶχεν ἐλθεῖ εἰς συνέντευξιν μετὰ τοῦ Τισσαφάρχους. καὶ στασιάζοντα αὐτῷ] = καὶ ὅτι ἤγειρε στάσεις ἐναντίον αὐτοῦ, ἀντέπραττε κατ' αὐτοῦ· στασιάζω ἀμεταβάτως = εἰμί ἐν στάσει (ἐμφυλίῳ πολέμῳ) καὶ στασιάζωτινὶ μεταβατικῶς = ἐγείρω στάσιν, ἀντιπράττω κατὰ τινος. πρὸς ἑαυτὸν λαβῶν] = λαβῶν πρὸς τὸ μέρος ἑαυτοῦ.

τὸ στράτευμα πρὸς ἑαυτὸν ἔχειν τὴν γνώμην καὶ τοὺς παραλυποῦντας ἐκποδῶν εἶναι. Τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀντέλεγόν τινες αὐτῷ μὴ ἰέναι πάντας τοὺς λοχαγοὺς καὶ στρατηγούς μηδὲ πιστεύειν Τισσαφέρνει. Ὁ δὲ 30 Κλέαρχος ἰσχυρῶς κατέτεινεν, ἔστε διεπράξατο πέντε μὲν στρατηγούς ἰέναι, εἴκοσι δὲ λοχαγούς· συνηκολούθησαν δὲ ὡς εἰς ἀγορὰν καὶ τῶν ἄλλων στρατιωτῶν ὡς διακόσιοι.

Ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐπὶ ταῖς θύραις ταῖς Τισσαφέρνους, 31 οἱ μὲν στρατηγοὶ παρεκλήθησαν εἰσω, Πρόξενος Βοιώτιος, Μένων Θετταλός, Ἀγίας Ἀρκάς, Κλέαρχος Λάκων, Σωκράτης Ἀχαιοί· οἱ δὲ λοχαγοὶ ἐπὶ ταῖς θύραις ἔμενον. Οὐ πολλῶ δὲ ὕστερον ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου 32 οἱ τ' ἔνδον συναλαμβάνοντο καὶ οἱ ἔξω κατεκόπησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα τῶν βαρβάρων τινὲς ἰπλέων διὰ τοῦ πεδίου ἐλαύνοντες ᾧτινι ἐντυγχάνοιεν Ἑλλήνι ἢ δούλῳ ἢ ἐλευθέρῳ πάντας ἔκτεινον. Οἱ δὲ Ἕλληνες τὴν τε 33 ἰππασίαν ἐθαύμαζον ἐκ τοῦ στρατοπέδου ὀρῶντες καὶ ὅ,τι ἐποίουν ἠμφεγνόουν, πρὶν Νίκαρχος Ἀρκὰς ἦκε

§ 29. πρὸς ἑαυτὸν ἔχειν τὴν γνώμην] τὸ ἔχω τὴν γνώμην πρὸς τινὰ = προσέχω τινὶ τὸν νοῦν = νὰ ἔχη ἅπαν τὸ στράτευμα ἐστραμμένην τὴν προσοχὴν τοῦ πρὸς ἑαυτὸν καὶ οἱ προξενούντες ἐνοχλήσεις, οἱ ὄντες ἐμπόδιον εἰς τοῦτο, νὰ ἐκβάλλωνται ἐκ τοῦ μέσου.

§ 30. ἰσχυρῶς κατέτεινεν] = ὁ Κλέαρχ. ὅμως πολὺ ἐπέμενε. ἔσπε] ἐπίρρημα χρονικόν = ἕως οὗτου. διεπράξατο] = κατῴρθωσε. πέντε] οὗτοι ἀναφέρονται κατωτέρω ἐν § 31. συνηκολούθησαν] = σὺν αὐτοῖς ἠκολούθησαν οὕτως, ὡς ἀκολουθοῦσιν εἰς ἀγορὰν (διὰ νὰ ἀγοράσωσι τροφίμα), ἐπομένως ἄοπλοι.

§ 31. ἐπὶ ταῖς θύραις] = εἰς τὰς θύρας, εἰς τὴν αὐτὴν τῆς σκηνῆς τοῦ Τισσαφέρνους. παρεκλήθησαν εἰσω] = προσεκληθήσαν ἐντὸς τῆς σκηνῆς.

§ 32. ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου] = διὰ τοῦ αὐτοῦ συνθήματος, ἦτοι φοινικίδος (ἐρυθρᾶς σημαίας), ὑψωθείσης ἐπὶ τῆς τοῦ Τισσαφέρνους σκηνῆς. οἱ τ' ἔνδον] ἐν. τῆς σκηνῆς ὄντες, δηλ. οἱ στρατηγοί. καὶ οἱ ἔξω] = δηλ. οἱ λοχαγοὶ μετὰ τῶν στρατιωτῶν. ᾧτινι] = ὄντινα Ἑλληνα ἢ δούλον ἢ ἐλεύθερον ἤθελον συναντήσαι. πάντας] ἀναφέρεται εἰς τὸ ᾧ τινι, ὅπερ εἶναι περιληπτικόν.

§ 33. ἠμφεγνόουν] παρατ. τοῦ ἠμφεγνόω = ἠμφεβάλλω =

φεύγων τετρωμένος εἰς τὴν γαστέρα καὶ τὰ ἔντερα ἐν
34 ταῖς χερσὶν ἔχων, καὶ εἶπε πάντα τὰ γεγεννημένα. Ἐκ
τούτου δὴ οἱ Ἕλληνες ἔθεον ἐπὶ τὰ ὄπλα πάντες ἐκπε-
πληγμένοι καὶ νομίζοντες αὐτίκα ἦξειν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ
στρατόπεδον.

35 Οἱ δὲ πάντες μὲν οὐκ ἦλθον, Ἀριαῖος δὲ καὶ Ἀρ-
τάοχος καὶ Μιθραδάτης, οἳ ἦσαν Κύρῳ πιστότατοι· ὁ
δὲ τῶν Ἑλλήνων ἑρμηνεὺς ἔφη καὶ τὸν Τισσαφέρνους
ἀδελφὸν σὺν αὐτοῖς ὄραν καὶ γινώσκειν· συνηκολού-
θουν δὲ καὶ ἄλλοι Περσῶν τεθωρακισμένοι εἰς τριακο-
36 σίους. Οὗτοι, ἐπεὶ ἐγγὺς ἦσαν, προελθεῖν ἐκέλευον εἴ-
τις εἶπεν τῶν Ἑλλήνων στρατηγὸς ἢ λοχαγός, ἵνα ἀπαγ-
37 γείλωσι τὰ παρὰ βασιλέως. Μετὰ ταῦτα ἐξῆλθον φυ-
λαττόμενοι τῶν Ἑλλήνων στρατηγοὶ μὲν Κλεάνωρ Ὀρ-
χομένιος καὶ Σοφαίνετος Στυμφάλιος, σὺν αὐτοῖς δὲ
Ξενοφῶν Ἀθηναῖος, ὅπως μάθοι τὰ περὶ Προξένου·
Χειρίσοφος δὲ ἐτύγγανεν ἀπὼν ἐν κώμῃ τινὶ σὺν ἄλ-
38 λοις ἐπισιτιζόμενος. Ἐπειδὴ δὲ ἔστησαν εἰς ἐπίκουον,

ἀμφέβαλλον· δὲν ἐγνώριζον ἀκριβῶς (ποῖα ἄλλα ῥήματα αὐξάνονται ἔσωθεν ἅμα καὶ ἔξωθεν ;). πρὶν... ἦκε... καὶ εἶπε] τὸ πρὶν μετὰ παρωχ. χρό-
νου ὀριστικ. = ἔως οὗ. τετρωμένος] μετοχὴ παθ. παρακ. τοῦ β. τ. ε. τ. ρ. ὀ-
σ. κ. ο. μ. α. ι, μέλλ. παθητ. τ. ρ. ω. θ. ἤ. σ. ο. μ. α. ι καὶ μέσ. μετὰ παθητ. σημασίας
τ. ρ. ὀ. σ. ο. μ. α. ι, παρακ. τ. ε. τ. ρ. ω. μ. α. ι, ἀπαρέμφ. τ. ε. τ. ρ. ὀ. σ. θ. α. ι.

§ 34. Ἐκ τούτου δὴ] = μετὰ τοῦτο πλέον. αὐτοῖς] = δηλ. τοὺς
Πέρσας. ἐπὶ τὸ στρατόπεδον] = ἐναντίον τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοπέδου.

§ 35. Οἱ δὲ] = ἄλλ' οὗτοι (οἱ Πέρσαι, οἱ βάρβαροι). Ἀριαῖος δὲ] =
ἄλλ' ἦλθον ὁ Ἀριαῖος κλ. Μιθραδάτης] σατραπῆς τῆς Λυκαονίας καὶ
Καππαδοκίας. Κύρῳ] ἐνν. ζ. ὦ. ν. τ. ι. = ἐνόσω ὁ Κύρος ἔζη. τεθωρακισμένοι]
= ὀπλισμένοι· μετοχ. παρακ. τοῦ β. θ. ω. ρ. α. κ. ἴ. ζ. ο. μ. α. ι = φορῶ θώρακα,
ὀπλιζομαι. εἰς τριακοσίους] = περὶ τοὺς τριακοσίους.

§ 36. προελθεῖν] = νὰ παρουσιασθῇ, νὰ ἔλθῃ ἐμπρός.

§ 37. φυλαττόμενοι] παθητ. = φρουρούμενοι. τὰ περὶ Προξένου] =
τὰ ἀφορῶντα τὸν Πρόξενον τὸν Βοιωτίον, οὗ φίλος ἦτο ὁ Ξενοφῶν. Ἐνταῦθα
ὁ Ξενοφῶν ὁμιλεῖ περὶ ἑαυτοῦ ὡς περὶ τρίτου προσώπου, δικαιολογεῖ δὲ διατί
καὶ αὐτὸς προῆλθε μετὰ τῶν στρατηγῶν, ἐνῶ δὲν ἦτο οὔτε στρατηγὸς οὔτε
λοχαγός. ἐπισιτιζόμενος] = προμηθευόμενος τροφάς.

§ 38. Ἐπειδὴ δὲ ἔστησαν εἰς ἐπίκουον] = ἀφοῦ δὲ ἔσταμάτησαν εἰς

εἶπεν Ἀριαῖος τάδε· Κλέαρχος μὲν, ὧ ἄνδρες Ἑλλή-
 νες, ἐπεὶ ἐπιορκῶν τε ἐφάνη καὶ τὰς σπονδὰς λύων,
 ἔχει τὴν δίκην καὶ τέθνηκε, Πρόξενος δὲ καὶ Μένων,
 ὅτι κατήγγειλαν αὐτοῦ τὴν ἐπιβουλήν, ἐν μεγάλῃ τιμῇ
 εἶσιν. Ὑμᾶς δὲ βασιλεὺς τὰ ὄπλα ἀπαιτεῖ· ἑαυτοῦ γὰρ
 εἶναί φησιν, ἐπεὶ περ Κύρου ἦσαν τοῦ ἐκείνου δούλου.
 Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίναντο οἱ Ἕλληνες, ἔλεγε δὲ Κλεά- 39
 νωρ ὁ Ὀρχομένιος· ὦ κάκιστε ἀνθρώπων Ἀριαῖε καὶ
 οἱ ἄλλοι ὅσοι ἦτε Κύρου φίλοι, οὐκ αἰσχύνεσθε οὔτε
 θεοὺς οὔτ' ἀνθρώπους, οἵτινες ὁμόσαντες ἡμῖν τοὺς
 αὐτοὺς φίλους καὶ ἐχθροὺς νομιεῖν, προδόντες ἡμᾶς
 σὺν Τισσαφέρνει τῷ ἀθεωτάτῳ τε καὶ πανουργοτάτῳ
 τοὺς τε ἄνδρας αὐτοὺς οἷς ὤμνυτε ἀπολωλέκατε καὶ
 τοὺς ἄλλους ἡμᾶς προδεδωκότες, σὺν τοῖς πολεμίοις

ἀπόστασιν, ἀφ' ἧς ἠδύναντο ν' ἀκούσῃσι τοὺς λόγους τῶν βαρβάρων· ἐνταῦθα
 ὑπόκειται ἡ ἔννοια, ὅτι ἐκ προφυλάξεως δὲν ἐπλησίασαν αὐτοὺς παρὰ πολὺ.
 ἐπιορκῶν τε ἐφάνη καὶ τὰς σπονδὰς λύων] = ἦλθεν εἰς τὸ φανερόν, ὅτι
 ἐπιορκεῖ καὶ παραβαίνει τὰς συνθήκας. Τὸ ἐφάνη παθ. ἀορ. β' μετὰ διαθέσ.
 μέσης τοῦ ῥ. φαίνομαι, παθ. ἀορ. α' ἐφάνθη (= ἐφανερῶθη ἐν ὑπό-
 τινος), παρακ. πέφασμαι (-νσαι -νται), ἀπαρ. πεφάνθαι, μτχ. πε-
 φασμένος. ἔχει τὴν δίκην] = ἔχει τιμωρηθῆ προσηκόντως. Τὸ ἄρθρον
 ἐτέθη ὅπως δηλώσῃ δίκην, τιμωρίαν ὠρισμένην, τὴν προσήκουσαν τιμωρίαν.
 αὐτοῦ τὴν ἐπιβουλήν] τὸ αὐτοῦ γενικ. ὑποκειμενική· = διότι κατήγγει-
 λαν, ὅτι αὐτὸς (ὁ Κλέαρχος) ἐπεβούλευεν. ἐν μεγάλῃ τιμῇ εἶσιν] = μεγά-
 λως τιμῶνται· τιμῶτινα, παθητ. τιμῶμαι (= ὑπότινος) καὶ περι-
 φραστ. ἐν τιμῇ εἶμι· ἢ τυγχάνω τιμῆς ὑπότινος. τὰ ὄπλα
 ἀπαιτεῖ] = ἀπαιτεῖ ἀπὸ ὑμᾶς τὰ ὄπλα· (ἡ σύνταξις ἀπαίτωτινά τι)
 ἢ ἀπὸ ἐν τῷ ῥήματι σημαίνει τὸ ὀφειλόμενον, ὅπερ ἀνήκει τινί (ἰδὲ ἀπο-
 δίδωμι — ἀπολαμβάνω — ἀποφέρω (τοὺς φόρους). τοῦ ἐκείνου
 δούλου] = ὅς (Κύρος) ἦν δούλος ἐκείνου (τοῦ βασιλέως).

§ 39. ἀπεκρίναντο οἱ Ἕλληνες, ἔλεγε δὲ Κλεάνωρ] ἡ ἀπόκρισις
 ἦτο ἐκ μέρους τῶν Ἑλλήνων, ἔλεγε δὲ ταύτην ὡς πρεσβύτερος ὁ Κλεάνωρ.
 καὶ οἱ ἄλλοι] παράθεσις εἰς τὸ ἐννοοῦμ. ὑμεῖς = καὶ σεῖς οἱ ἄλλοι.
 οἵτινες] ἀναφορική πρότασις ἰσοδυναμοῦσα πρὸς αἰτιολογικὴν = ὑμεῖς
 γὰρ = διότι σεῖς, ἀνκαὶ ὠρκίσθητε, ἔχετε φονεύσει (ἀπολωλέκατε). νομιεῖν]
 ἀπαρ. ἀττικῶν μέλλ. τοῦ νομίζω = ἡγοῦμαι, θεωρῶ. ὤμνυτε] παρατ.
 τοῦ ὀμνυμι, μέλλ. ὁμοῦμαι — εἶ — εἶται. σὺν τοῖς πολεμίοις] =
 ἔρχεσθε καθ' ἡμῶν ἐνωθέντες μετὰ τῶν πολεμίων.

40 ἐφ' ἡμᾶς ἔρχεσθε; Ὁ δὲ Ἀριαῖος εἶπε· Κλέαρχος γάρ-
 πρόσθεν ἐπιβουλεύων φανερός ἐγένετο Τισσαφέρνει τε
 41 καὶ Ὀρόντα, καὶ πᾶσιν ἡμῖν τοῖς σὺν τούτοις. Ἐπὶ
 τούτοις Ξενοφῶν τάδε εἶπε· Κλέαρχος μὲν τοίνυν εἶ-
 παρὰ τοὺς ὄρκους ἔλυε τὰς σπονδάς, τὴν δίκην ἔχει-
 δίκαιον γὰρ ἀπόλλυσθαι τοὺς ἐπιορκοῦντας· Πρόξενος
 δὲ καὶ Μένων ἐπέειπε εἰσὶν ὑμέτεροι μὲν εὐεργέται,
 ἡμέτεροι δὲ στρατηγοί, πέμψατε αὐτοὺς δεῦρο· δῆλον
 γὰρ ὅτι φίλοι γε ὄντες ἀμφοτέροις πειράσσονται καὶ ὑμῖν
 42 καὶ ἡμῖν τὰ βέλτιστα συμβουλεύειν. Πρὸς ταῦτα οἱ
 βάρβαροι πολὺν χρόνον διαλεχθέντες ἀλλήλοις ἀπῆλ-
 θον οὐδὲν ἀποκρινάμενοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5' (§ 1—30)

Χαρακτηρισμὸς τῶν συλληφθέντων στρατηγῶν Κλεάρχου,
 Προξένου, Μένωνος, Ἀγίου καὶ Σωκράτους.

1 Οἱ μὲν δὴ στρατηγοὶ οὕτω ληφθέντες ἀνίκηθησαν

§ 40. **Κλέαρχος γάρ**] ὁ Ἀριαῖος δὲν ἀρνεῖται, ἀλλὰ πειράται νὰ δι-
 καιολογήσῃ τὴν πρᾶξιν· ὁ γὰρ αἰτιολογῶν νοουμένην πρότασιν (εταῦτα
 ἐγένοντο οὕτω) ἐξηγεῖται διὰ τοῦ ἀλλά (= Ἄλλ' ὁ Κλέαρχος...) **πρόσθεν ἐπιβουλεύων**] = ἔγινε φανερός, ὅτι ἐπεβούλευε πρότερον. **τοῖς
 σὺν τούτοις**] = τοῖς συμμάχοις τούτων.

§ 41. **Ἐπὶ τούτοις**] = μετὰ ταῦτα. **εἰ... ἔλυε**] = ἄν ἐπεχειρεῖν νὰ λύῃ.
Πρόξενος δὲ καὶ Μένων] κατὰ πρόληψιν, ἀντὶ ἐΠρόξενον δὲ καὶ
 Μένωνα». **ὑμέτεροι μὲν εὐεργέται**] καλεῖ τούτους εὐεργέτας τῶν βαρ-
 βάρων, διότι, ὡς εἶπεν ὁ Ἀριαῖος, κατεμήνυσαν τοὺς ἐπιβούλους σκοποὺς
 τοῦ Κλεάρχου. **δεῦρο**] ἐπὶ κινήσεως πρὸς τι. **πειράσσονται... τὰ βέλτι-
 στα συμβουλεύειν**] = συμβουλεύειν τὰς βελτίστους συμ-
 βουλάς· = θὰ προσπαθῆσωσι νὰ δώσωσι τὰς ἀρίστας συμβουλάς. Τὸ πει-
 ράσσονται μέλλον τοῦ πειράσσομαι, ἄορ. ἐπειράθη (μέσ.
 διαθ.) καὶ ἐπειρασάμην (ποτα ἄλλα φωνηεντόληκτα β. ἐκτείνουσι τὸν
 βραχὺν χαρακτῆρα ἄ πρὸ τοῦ χρόν. χαρακτῆρος σ εἰς α μακρόν;))

§ 42. **διαλεχθέντες**] μετοχὴ ἄορ. α' τοῦ β. διαλέγομαι (ἀποθετ.
 κατὰ σημασίαν), μέλλ. διαλέξομαι, ἄορ. διελέχθη (μέσ.) καὶ διε-
 λέξάμην, παρακ. διελέγομαι. Τὸ ἐνεργ. διαλέγω = ἐκλέγω.

§ 1. **οὕτω**] δηλ. ὡς ἄνω εἶπομεν, δόλω. **ληφθέντες**] = συλληφθέντες.

ὡς βασιλέα καὶ ἀποτυμηθέντες τὰς κεφαλὰς ἐτελεύτησαν, εἰς μὲν αὐτῶν Κλέαρχος ὁμολογουμένως ἐκ πάντων τῶν ἐμπείρως αὐτοῦ ἐχόντων δόξας γενέσθαι ἀνήρ καὶ πολεμικὸς καὶ φιλοπόλεμος ἐσχάτως. Καὶ γὰρ δὴ 2
ἕως μὲν πόλεμος ἦν τοῖς Λακεδαιμονίοις πρὸς τοὺς Ἀθηναίους παρέμενεν, ἐπειδὴ δὲ εἰρήνη ἐγένετο, πείσας τὴν αὐτοῦ πόλιν ὡς οἱ Θρᾶκες ἀδικοῦσι τοὺς Ἕλληνας καὶ διαπραξάμενος ὡς ἐδύνατο παρὰ τῶν ἐφόρων ἐξέπλει ὡς πολεμῶν τοῖς ὑπὲρ Χερρονήσου καὶ

ἀνήχθησαν] τοῦ ῥ. ἀνάγομαι, οὗ γίνεται χρῆσις ἐνταῦθα, διότι ὁ βασιλεὺς εὐρίσκετο μεσογαίτερον = ὠδηγήθησαν ἐπάνω πρὸς τὸν βασιλέα, ἀποτυμηθέντες] μετοχή παθ. ἄορ. τοῦ ἀποτέμνομαι. Ἐπὶ ζώντων λέγεται συνήθως ἀποτέμενεται τις τὴν κεφαλὴν, ἐπὶ δὲ νεκρῶν ἀποτέμενεται τις ἢ κεφαλὴν. ἐτελεύτησαν] παθητικῆς διαθέσεως ἐνταῦθα (ὡς τὸ θνήσκω ὑπότινος) = ἐφονεύθησαν. ὁμολογουμένως ἐκ πάντων] τὸ ἐπίρρημα ὁμολογουμένως παράγεται ἐκ τῆς μετοχ. ὁμολογούμενος καὶ ταύτης τὴν σύνταξιν δέχεται = ὡς ὁμολογεῖται ἐκ πάντων, καθ' ὁμολογίαν πάντων τῶν γνωρισάντων αὐτόν. πολεμικὸς καὶ φιλοπόλεμος] τὴν διαφορὰν τῶν δύο τούτων ἐπιθέτων παρέχει ἡμῖν ἐνταῦθα αὐτὸς ὁ Ξενοφῶν (πολεμικός = ὁ ἱκανός, ἔμπειρος εἰς τὰ πολεμικά, φιλοπόλεμος = ὁ ἀγαπῶν, θέλων τὸν πόλεμον). ἐσχάτως] = εἰς τὸ ἔπακρον ἐπιτείνει ἀντὶ τοῦ μάλιστα τὰ ἐπιθετα πολεμικός καὶ φιλοπόλεμος.

§ 2. Καὶ γὰρ δὴ] = καὶ βεβαίως. πόλεμος] ἐνν. ὁ Πελοποννησιακὸς (ἀπὸ τοῦ 431—404 π. Χ.). παρέμενεν] = ἔμενε παρ' αὐτῶ τῷ πολέμῳ, διέτριβεν εἰς τὸν πόλεμον· ὁ πόλεμος θεωρεῖται ὡς πρόσωπον παρ' ᾧ διέτριβεν ὁ Κλέαρχος, διδ' ἐτέθη καὶ τὸ ῥ. παρ-μῆνω. τὴν αὐτοῦ πόλιν] δηλ. τὴν Σπάρτην (τοὺς αὐτοῦ πολίτας). τοὺς Ἕλληνας] τοὺς κατοικοῦντας τὴν Θρακικὴν χερσόνησον. ὡς ἐδύνατο] προσδιορίζει τὸ διαπραξάμενος καὶ σημαίνει καθ' ἣν δύναμιν εἶχε ν = ἐπιτυχῶν παρὰ τῶν ἐφόρων ὅ,τι ἠδύνατο (νὰ ἐπιτύχη)· ὑπονοεῖται δὲ ἡ ἔννοια καὶ οὐχ ὡς ἐβούλετο. παρὰ τῶν ἐφόρων] οἱ ἔφοροι (ἀπὸ τοῦ ἐφορᾶν) τὰ τῆς πόλεως ἐν Σπάρτῃ ἦσαν πέντε τὸν ἀριθμὸν, ἐκλεγόμενοι κατ' ἔτος ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐξ ἀπάντων τῶν Σπαρτιατῶν· ὁ εἰς τούτων, ἀφ' οὗ τὸ ἔτος ὠνομάζετο, ἐκαλεῖτο ἐπώνυμος. Οἱ ἔφοροι ἦσαν ἡ ὑπεράτης ἐξουσία τῆς Σπάρτης ἐφορεύουσα ὅλας τὰς ἄλλας ἀρχὰς καὶ αὐτοὺς τοὺς βασιλεῖς, οὓς παρεκτρεπομένους ἠδύνατο νὰ κολάσῃ. τοῖς ὑπὲρ Χερρονήσου καὶ Περίνθου] = τοὺς ὑπεράνω (πρὸς βορρᾶν) τῆς Χερρονήσου καὶ Περίνθου Θρᾶκας· Πέρινοθος (ἦ), πόλις τῆς Θρακικῆς ἐπὶ τῆς Προποντίδος, ἣ νῦν Ἡράκλεια,

- 3 Περίνθου Θραξίν. Ἐπεὶ δὲ μεταγνόντες πως οἱ ἔφο-
ροι ἤδη ἔξω ὄντος ἀποστρέφειν αὐτὸν ἐπειρῶντο ἐξ
Ἰσθμοῦ, ἐνταῦθα οὐκέτι πείθεται, ἀλλ' ὄχητο πλέων
4 εἰς Ἑλλάποντον. Ἐκ τούτου καὶ ἐθανατώθη ὑπὸ τῶν
ἐν Σπάρτῃ τελῶν ὡς ἀπειθῶν. Ἦδη δὲ φυγὰς ὧν ἐρχε-
ται πρὸς Κῦρον, καὶ ὁποίοις μὲν λόγοις ἔπεισε Κῦρον
ἀλλαχοῦ γέγραπται, δίδωσι δὲ αὐτῷ Κῦρος μυρίους δα-
5 ρεικοὺς· ὁ δὲ λαβὼν οὐκ ἐπὶ ῥαθυμίαν ἐτρέπετο, ἀλλ'
ἀπὸ τούτων τῶν χρημάτων συλλέξας στράτευμα ἐπο-
λέμει τοῖς Θραξί, καὶ μάχῃ τε ἐνίκησε καὶ ἀπὸ τούτου
δὴ ἔφερε καὶ ἤγε τούτους καὶ πολεμῶν διεγένετο μέ-
χρι Κῦρος ἐδεήθη τοῦ στρατεύματος· τότε δὲ ἀπῆλθεν

§ 3. Ἐπεὶ δὲ] = ὅτε δέ. μεταγνόντες πως] μετοχὴ τοῦ ἄορ. 6' με τ ἐ-
γνων τοῦ β. με τ α-γί γ ν ὡ σ κ ω = μεταβάλλω γνώμην, μετανοῶ τὸ δὲ
πως = διά τινα (ἄγνωστον) αἰτίαν. ἤδη ἔξω ὄντος] ἐνν. τῶν ὄριων τῆς
Σπάρτης = ὅτε πλέον αὐτὸς ἦτο ἐκτὸς τῶν ὄριων τῆς Σπάρτης. ἀπο-
στρέφειν] = νὰ γυρίσωσιν αὐτὸν ὀπίσω ἐκ τοῦ Ἰσθμοῦ. ἐνταῦθα] = τότε·
ἐπίρρημα χρόνου. ὄχητο ἀποπλέων] = ἀπέπλευσε ταχέως.

§ 4. Ἐκ τούτου] = ἕνεκα τούτου, ἕνεκα ταύτης τῆς αἰτίας· ἢ ἐκ ση-
μαίνει αἰτίαν. ἐθανατώθη] = κατεδικάσθη εἰς θάνατον. τελῶν] τὰ τέλη
= αἱ ἐν Σπάρτῃ ἀρχαί, οἱ ἄρχοντες, ἢ ἐξουσία. ἀλλαχοῦ] ἐνν. μοι' = ὑπ'
ἐμοῦ ἔχει γραφῇ (ἐν Ββλ. Α' Κεφ. Α' § 9 ὀλίγιστα γράφει περὶ τούτου,
οὐδαμοῦ δ' ἀλλαχοῦ σφίζεται τι περὶ τούτου).

§ 5. οὐκ ἐπὶ ῥαθυμίαν] = δὲν ἔτρεψεν ἑαυτὸν εἰς ῥαθυμίαν· ἐ τ ρ α-
π ὁ μ ἦ ν = ἔτρεψα ἑμαυτὸν ἐπὶ τι, εἰς τι, πρὸς τι· ἔλαθον διεύθυνσιν εἰς τι·
ἐ τ ρ ε ψ ἄ μ ἦ ν τ ι ν ἄ = ἔτρεψα ἀπ' ἑμαυτοῦ, ἀπέκρουσά τινα· τὸ δὲ ἐ τ ρ ἄ-
π ἦ ν καὶ ἐ τ ρ ε ψ ἦ ν παθ. (ὑπό τις)· τοῦ ῥ ἄ θ υ μ ο ς ἀφηρ. ῥ ἄ θ υ μ ι α
(σχημάτ. τὰ παραθετικά τοῦ ῥ ἄ θ υ μ ο ς). ἀπὸ τούτων τῶν χρημά-
των] = διὰ τούτων τῶν χρημάτων· ἢ ἀπὸ σημ. τὸ μέσον. τοῖς Θραξί] =
κατὰ τῶν Θρακῶν τῶν κατοικοῦντων ὑπεράνω τοῦ Ἑλλησπόντου. ἀπὸ τού-
του δὴ] ἐνν. τ ο ὕ χ ρ ὀ ν ο υ' = μετὰ τοῦτο πλέον, ἔκτοτε. ἔφερε καὶ ἤγε]
= ἐλεηλάτει· ἢ φράσις φέρω καὶ ἄγω προελθοῦσα ἐκ τῆς ὑπὸ τῶν πολε-
μίων λεηλασίας πραγμάτων ἀψύχων (φέρω) καὶ ἀνθρώπων καὶ ζώων (ἄγω)
περίεπεσε κατὰ μικρὸν ἐκ τῆς χρήσεως καὶ εἰς τὴν σημασίαν τοῦ ἐξουσιάζειν,
βιάζεσθαι, καχοῦργεῖν. πολεμῶν διεγένετο] = διαρκῶς ἐπολέμει.
ἐδεήθη] = ἔλαβεν ἀνάγκην· παθητ. ἄορ. μετὰ διαθέσεως μέσης τοῦ ῥήμ.
δέομα] = στεροῦμαι, ἔχω ἀνάγκην καὶ οὕτω παρακαλῶ· δέω καὶ συνθηέ-
στερον ἀπρόσωπ. δεῖ—ὑποταχί. δέη—εὐκτ. δέοι—ἀπαρ. δεῖν—μετοχ.

ὡς σὺν ἐκείνῳ αὐτῷ πολεμήσων. Ταῦτα οὖν φιλοπολέ- 6
μου μοι δοκεῖ ἀνδρὸς ἔργα εἶναι, ὅστις ἐξὸν μὲν εἰρή-
νην ἄγειν ἀνευ αἰσχύνης καὶ βλάβης αἰρεῖται πολεμεῖν,
ἐξὸν δὲ ῥαθυμεῖν βούλεται πονεῖν ὥστε πολεμεῖν, ἐξὸν
δὲ χρήματα ἔχειν ἀκινδύνως αἰρεῖται πολεμῶν μείω 7
ταῦτα ποιεῖν. Οὕτω μὲν φιλοπόλεμος ἦν· πολεμικὸς
δὲ αὐτῷ ταύτη ἐδόκει εἶναι ὅτι φιλοκίνδυνός τε ἦν καὶ
ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἄγων ἐπὶ τοὺς πολεμίους καὶ ἐν
τοῖς δεινοῖς φρόνιμος, ὡς οἱ παρόντες πανταχοῦ πάν-
τες ὠμολόγουν. Καὶ ἀρχικὸς δ' ἐλέγετο εἶναι ὡς δυνατὸν 8
ἐκ τοῦ τοιοῦτου τρόπου οἷον κάκεινος εἶχεν· ἰκανὸς μὲν
γὰρ εἴ τις καὶ ἄλλος φροντίζειν ἦν ὅπως ἔχοι ἢ στρατιὰ
αὐτῷ τἀπιτύθεια καὶ παρασκευάζειν ταῦτα, ἰκανὸς δὲ
καὶ ἐμποιῆσαι τοῖς παροῦσιν ὡς πειστέον εἶη Κλέαρχῳ.
Τοῦτο δ' ἐποίει ἐκ τοῦ χαλεπὸς εἶναι· καὶ γὰρ ὄραν 9

δ' εὐν. αὐ] = διὰ τὴν πολεμήσῃ πάλιν μετ' ἐκείνου, ὡς πρότερον ἐπολέμε-
μόνος.

§ 6. ὅστις... αἰρεῖται] διὰ τῆς ἀναφορικῆς ταύτης προτάσεως δίδει
τὸν ὀρισμὸν τοῦ φιλοπολέμου. βούλεται πονεῖν ὥστε πολεμεῖν] = θέλει
νὰ ἐργάζεται (οὕτω), ὥστε νὰ πολεμῇ· δὲν θέλει δηλ. ἀπλῆν τινα καὶ ἀκίν-
δυνον ἐργασίαν, ἀλλ' ἐργασίαν πολέμου. πολεμῶν μείω ταῦτα ποιεῖν] =
διὰ τοῦ πολέμου νὰ ὀλιγοστεύῃ ταῦτα· αἱ λέξεις ἀκινδύνως καὶ πολε-
μεῖν ἀντιτίθενται.

§ 7. ταύτη] = οὕτω, κατὰ τοῦτο, ὅτι δηλαδὴ ἦν φιλοκίνδυνος κτλ. ἄγων]
ἐνν. τὸν στρατόν· ἐκστρατεύων ἐναντίον τῶν πολεμίων καὶ ἐν καιρῷ
ἡμέρας καὶ ἐν καιρῷ νυκτὸς ἢ μετοχὴ ἄγων τροπικῆ. καὶ ἐν τοῖς δει-
νοῖς] δ καὶ συνδέει τὸ φιλοκίνδυνός τε πρὸς τὸ φρόνιμος· =
καὶ ἐν καιρῷ τῶν κινδύνων συνετός (ἐτοιμότητα πνεύματος ἔχων).

§ 8. Καὶ ἀρχικὸς δ'] = ἀλλὰ καὶ ἀρχικός· τὸ ἄρχων καὶ ἀρχικός
διαφέρουσιν ἀλλήλων, ὡς καὶ τὰ στρατηγός — στρατηγικός, βασι-
λεὺς — βασιλικός κλ. ἄρχων = ἔχων τὸ ἀξίωμα τοῦ ἄρχοντος, ἀρ-
χικός = δὲ ὁ ἰκανὸς ν' ἄρχῃ. ὡς δυνατὸν] ἐνν. ἐστὶ ἀρχικὸν εἶ-
ναί τινα· = ὅσον εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι τις ἰκανὸς εἰς τὸ νὰ ἄρχῃ. ἰκα-
νὸς μὲν γὰρ] ἐπεξηγ. τοῦ ἐκ τοιοῦτου τρόπου. εἴ τις καὶ ἄλλος]
= ὑπὲρ πάντα ἄλλον. ἢ στρατιὰ αὐτῷ] = ὁ στρατὸς αὐτοῦ. ἐμποιῆσαι] =
νὰ ἐμβάλλῃ τὴν πεποιθήσιν εἰς τοὺς παρόντας, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἔχωσιν ἐμπι-
στοςύνην εἰς τὸν Κλέαρχον (εἰς ἑαυτόν).

§ 9. Τοῦτο δ' ἐποίει] = τοῦτο δὲ κατώρθου. ἐκ τοῦ χαλεπὸς εἶναι]

στυγνός ἦν καὶ τῆ φωνῆ τραχύς, ἐκόλαζέ τε ἰσχυ-
 ρῶς, καὶ ὀργῆ ἐνίστε, ὥστε καὶ αὐτῷ μεταμέλειν ἔσθ'
 10 ὅτε. Καὶ γνώμη δ' ἐκόλαζεν· ἀκολάστου γὰρ στρατεύ-
 ματος οὐδὲν ἠγεῖτο ὄφελος εἶναι, ἀλλὰ καὶ λέγειν αὐ-
 τὸν ἔφασαν ὡς δεοὶ τὸν στρατιώτην φοβεῖσθαι μᾶλλον
 τὸν ἄρχοντα ἢ τοὺς πολεμίους, εἰ μέλλοι ἢ φυλακὰς
 φυλάξειν ἢ φίλων ἀφέξεσθαι ἢ ἀπροφασίστως ἰέναι
 11 πρὸς τοὺς πολεμίους. Ἐν μὲν οὖν τοῖς δεινοῖς ἤθελον
 αὐτοῦ ἀκοῦειν σφόδρα καὶ οὐκ ἄλλον ἠροῦντο οἱ στρα-
 τιῶται· καὶ γὰρ τὸ στυγνὸν αὐτοῦ τότε φαιδρὸν ἔφασαν
 φαίνεσθαι καὶ τὸ χαλεπὸν ἐρρωμένον πρὸς τοὺς πολε-
 μίους ἐδόκει εἶναι, ὥστε σωτήριον, οὐκέτι χαλεπὸν

=διότι ἦτο βαρὺς, αὐστηρὸς. ὄρᾶν στυγνός] ἐκ τοῦ σ τ υ γ ἔ ω -ῶ=μισῶ·
 =ὁ πρόξενος μίσους κατὰ τὴν ὄψιν, σκυθρωπός·=διότι καὶ σκυθρωπός κατὰ
 τὴν ὄψιν ἦτο καὶ κατὰ τὴν φωνὴν τραχύς (ἄγριος). ἰσχυρῶς] = σφόδρα,
 παρὰ πολὺ. ὥστε καὶ αὐτῷ μεταμέλειν] = ὥστε καὶ αὐτὸς ἐνίστε (ἔσθ'
 ὅτε) νὰ μετανοῇ (διὰ τὴν αὐστηρὰν τιμωρίαν).

§ 10. καὶ γνώμη δ'] = ἀλλὰ καὶ ἐκ σκέψεως (οὐχὶ ἐξ ὀργῆς μόνον).
 ἀκολάστου] (ὁ, ἡ) ἀ κ ὄ λ α σ τ ο ς, τὸ -ο ν (α στερ.-κολάζω)=ἀτιμώρητος,
 ἀπειθής· ἡ γενικὴ εἶναι ὑποκειμενικὴ τοῦ ὄ φ ε λ ο ς (ἐνόμιζεν ὅτι οὐδόλωσ
 ὠφελεῖ στρατεύμα ἀπειθές): τὸ ὄ φ ε λ ο ς (ἐκ τοῦ ποιητ. β. ὀ φ ἔ λ λ ω) ἀπαν-
 τᾷ μόνον καθ' ἐνικ. ὀνομαστ. καὶ αἰτιατ., αἱ δὲ λοιπαὶ πτώσεις τοῦ ἐνικοῦ
 καὶ ὁ πληθυντ. ἀναπληροῦνται: ἐκ τοῦ ὠ φ ἔ λ ε ι α καὶ ὠ φ ἔ λ ι μ ο ν (ποῖα
 ἄλλα εἶναι: ἐλλειπτικὰ κατ' ἀριθμὸν καὶ πτώσιν;). ἔφασαν] δηλ. οἱ γνωρί-
 ζοντες αὐτόν, οἱ πείραν αὐτοῦ ἔχοντες. φυλακὰς φυλάξειν] = νὰ φυλάξῃ
 φρουράν· σύνταξις ἐτυμολογικὴ. ἀφέξεσθαι] τοῦ β. ἀ π -έ χ ο μ α ι = ἀπέχω
 ἔμαυτὸν ἀπὸ τινος· οὐχ ἄπτομαί τινος, δὲν ἐνοχλῶ, δὲν βλέπω τινά.

§ 11. Ἐν μὲν οὖν τοῖς δεινοῖς] κατὰ παράλειψιν τοῦ οὐσιασ. (κ α ι -
 ρ ο ῖ ε, π ρ ᾶ γ μ α σ ι) οὐσιαστικοποιεῖται·=κ ι ν ὀ ὑ ο ι ς. αὐτοῦ ἀκοῦειν]
 =νὰ ὑπακούωσιν εἰς αὐτόν· νὰ ὑποτάσσωνται εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ. τότε]=ἐν
 τοῖς δεινοῖς, τὸ χαλεπὸν] τὰ οὐδέτερα σ τ υ γ ν ὸ ν — χ α λ ε π ὸ ν — φ α ι -
 δ ρ ὸ ν — ἐ ρ ρ ῶ μ ἔ ν ο ν = σ ω τ ῆ ρ ι ο ν εἶναι ἀντὶ τῶν οὐσιαστικῶν ἀφηρη-
 μένων σ τ υ γ ν ὸ τ η ς, φ α ι δ ρ ὸ τ η ς κτλ. ἡ αὐστηρότης τοῦ Κλεάρχου, ἡ
 ἐν καιρῷ εἰρήνης λυπηρὰ οὕσα τοῖς στρατιώταις, ἦτο εὐχάριστος τούτοις ἐν
 καιρῷ πολέμου. ἐρρωμένον] ἀντὶ ἀφρη. οὐσιαστ. = ἡ ῥ ῶ μ η εἶναι μετοχὴ
 τοῦ β. ῥ ῶ ν ν υ μ α ι, παρακ. ἔ ρ ρ ω μ α ι, προστ. ἔ ρ ρ ω σ ο, μετοχὴ ἔ ρ ρ ω -
 μ ἔ ν ο ς -η -ο ν (σχημάτ. τὰ παραθετικά).

ἐφαίνετο. Ὅτε δ' ἔξω τοῦ δεινοῦ γένοιτο καὶ ἐξεῖν 12
 πρὸς ἄλλον ἀπιέναι, πολλοὶ αὐτὸν ἀπέλειπον· τὸ γὰρ
 ἐπίχαρι οὐκ εἶχεν, ἀλλ' αἰ χαλεπὸς ἦν καὶ ὠμός· ὥστε
 διέκειντο πρὸς αὐτὸν οἱ στρατιῶται ὡσπερ παῖδες πρὸς
 διδάσκαλον· καὶ γὰρ οὖν φιλία μὲν καὶ εὐνοία ἐπομέ- 13
 νους οὐδέποτε εἶχεν· οἵτινες δὲ ἢ ὑπὸ πόλεως τετα-
 γμένοι ἢ ὑπὸ τοῦ δεῖσθαι ἢ ἄλλῃ τινὶ ἀνάγκῃ κατεχό-
 μνοι παρεῖεν αὐτῷ, σφόδρα πειθόμενοις ἐχρῆτο. Ἐπεὶ 14
 δὲ ἤρξαντο νικᾶν σὺν αὐτῷ τοὺς πολεμίους, ἦδη με-
 γάλα ἦν τὰ χρησίμους ποιοῦντα εἶναι τοὺς σὺν αὐτῷ
 στρατιώτας· τό τε γὰρ πρὸς τοὺς πολεμίους θαρραλέως
 ἔχειν παρῆν καὶ τὸ τὴν παρ' ἐκείνου τιμωρίαν φοβεῖ-
 σθαι εὐτάκτους ἐποίει. Τοιοῦτος μὲν δὴ ἄρχων ἦν· ἄρ- 15
 χεσθαι δὲ ὑπὸ ἄλλων οὐ μάλα ἐθέλειν ἐλέγετο. Ἦν δὲ
 ὅτε ἐτελεύτα ἀμφὶ τὰ πεντήκοντα ἔτη.

§ 12. ἔξω τοῦ δεινοῦ γένοιτο] = ὁσάκις ὁμως ἦσαν ἐκτὸς τοῦ κιν-
 δύνου καὶ ἦτο δυνατόν εἰς (αὐτούς) κλ. ἐπίχαρι] (ὁ, ἡ) ἐπίχαρις, τὸ
 ἐπίχαρι = τὸ φαιδρὸν. ὠμός] = σκληρός. ὡσπερ παῖδες] ἔνν. διάκειν-
 ται. Οἱ παῖδες πολλάκις τὰς τῶν διδασκάλων αὐτῶν πατρικὰς νοθεσίας
 ἐν τῇ ἀώρῳ αὐτῶν διανοία ὑπολαμβάνουσιν ὡς ἐχθρότητα, δυσμένειαν, καὶ
 διὰ τοῦτο δυστυχῶς ἐνίοτε δυσμενῶς πρὸς αὐτούς διάκεινται. Οἱ διδάσκαλοι
 δ' ὁμως θέσιν πατρὸς παρὰ τοῖς μαθηταῖς ἔχοντες καὶ ἐπιπλήττοντες καὶ κο-
 λάζοντες πρὸς τὸ συμφέρον αὐτῶν ποιοῦσι τοῦτο· διὸ ἀπείρου εὐγνωμοσύνης
 καὶ οὐχὶ ἔχθρας εἰσὶν ἄξιοι παρὰ τῶν μαθητῶν.

§ 13. καὶ γὰρ οὖν] = καὶ διὰ τοῦτο βεβαίως. φιλία μὲν καὶ εὐ-
 νοία] = ἔνεκα μὲν φιλίας καὶ εὐνοίας. ἐπομένους] ἔνν. ἐαυτῷ = ἀκολου-
 θοῦντας ἑαυτόν. εἶχεν] ἔνν. τοὺς στρατιώτας. ὑπὸ τοῦ δεῖσθαι] =
 ἔνεκα στερησίσεως ἢ ἄλλῃ τινὸς ἀνάγκης ἀναγκαζόμενοι. παρεῖεν αὐτῷ] =
 εἶεν παρ' αὐτῷ. σφόδρα πειθόμενοις ἐχρῆτο] ἔνν. αὐτοῖς = σφό-
 δρα εὐπειθεῖς πρὸς ἑαυτὸν εἶχεν αὐτούς. ἦδη μεγάλη ἦν] = τὰ ποιοῦν-
 τα τοὺς σὺν αὐτῷ στρατιώτας εἶναι χρησίμους ἢ δὴ με-
 γάλα ἦν = τότε πλέον τὰ συντελοῦντα (ἢ τοῦ Κλ. αὐστηρότης κτλ.) νὰ
 εἶναι οἱ μετ' αὐτοῦ... ἦσαν σπουδαῖα, μεγάλης σπουδαιότητος.

§ 14. τό τε γὰρ... θαρραλέως ἔχειν] = διότι καὶ τὸ πρὸς τοὺς πολε-
 μίους θάρρος εἶχον. εὐτάκτους] (ὁ, ἡ) εὐτακτός, τὸ εὐτακτόν = ὁ
 ἐν τῇ τάξει (θέσει) μένων στρατιώτης, εὐπειθής, γενναῖος.

§ 15. οὐ μάλα ἐθέλειν] λιτότης = ἐλέγετο, ὅτι οὐδαμῶς ἤθελε.

- 16 Πρόξενος δὲ ὁ Βοιωτίος εὐθύς μὲν μειράκιον ὧν
 ἐπεθύμει γενέσθαι ἀνὴρ τὰ μεγάλα πράττειν ἰκανός·
 καὶ διὰ ταύτην τὴν ἐπιθυμίαν ἔδωκε Γοργία ἀργύριον
 17 τῷ Λεοντίνῳ. Ἐπεὶ δὲ συνεγένετο ἐκείνῳ, ἰκανὸς νομί-
 18 σας ἦδη εἶναι καὶ ἄρχειν καὶ φίλος ὧν τοῖς πρώτοις
 μὴ ἠτῶσθαι εὐεργετῶν, ἦλθεν εἰς ταύτας τὰς σὺν
 Κύρῳ πράξεις· καὶ ᾤετο κτῆσεσθαι ἐκ τούτων ὄνομα
 18 μέγα καὶ δύναμιν μεγάλην καὶ χρήματα πολλά· τοσοῦ-
 των δ' ἐπιθυμῶν σφόδρα ἐνδηλον αὖ καὶ τοῦτο εἶχεν,
 ὅτι τούτων οὐδὲν ἂν θέλοι κτῶσθαι μετ' ἀδικίας, ἀλλὰ
 σὺν τῷ δικαίῳ καὶ καλῷ ᾤετο δεῖν τούτων τυγχάνειν,
 19 ἄνευ δὲ τούτων μὴ. Ἄρχειν δὲ καλῶν μὲν κάγαθῶν

§ 16. εὐθύς... μειράκιον ὧν] = ἀμέσως ἀπὸ τῆς νεανικῆς ἡλικίας· μειράκιον, ὑποκοριστικὸν τοῦ μεῖραξ, σημαίνει τὸν ἔχοντα ἡλικίαν 14—21 ἐτῶν· περιελάμβανε λοιπὸν καὶ τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν, μεθ' ἣν ἤρχιζεν ἡ ἀνδρική. τὰ μεγάλα] = τὰ μεγάλα πράττειν — τὰ τῆς πόλεως πράττειν = ἀναμιγνύεσθαι εἰς τὰ πολιτικά, πολιτεύεσθαι, διοικεῖν τὴν πόλιν. Γοργία] ὁ Γοργίας ἦτο ὁ πρῶτος ἐν Ἀθήναις τεχνικὸς ῥήτωρ. Οὗτος ἐλθὼν εἰς Ἀθήνας ὡς πρεσβευτῆς τῆς πατρίδος αὐτοῦ τῷ 427 π. Χ. ἐθαυμάσθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων διὰ τὴν ῥητορικὴν δεινότητα καὶ ἐγένετο ἐνταῦθα καὶ ἀλλαχού τῆς Ἑλλάδος διάσκαλος τῆς ῥητορικῆς ἐπὶ μεγάλῳ μισθῷ.

§ 17. συνεγένετο] = ἐγένετο μαθητῆς ἐκεῖνου (τοῦ Γοργίου)· οἱ μαθηταὶ ἐκαλοῦντο συνόντες, συγγιγνώμενοι, ὁμιληταί, πλησιάζοντες κτλ. τοῖς πρώτοις] ἐνν. ἀνδράσι τῆς πόλεως = τοῖς προκρίτοις, προεστώσι. μὴ ἠτῶσθαι] = ἰκανὸς καὶ ἄρχειν καὶ φίλος ὧν τοῖς πρώτοις (προκρίτοις) μὴ ἠτῶσθαι αὐτῶν = νὰ μὴ εἶναι κατώτερος. νὰ μὴ ὑπολείπηται αὐτῶν εἰς τὰς εὐεργεσίας. εἰς ταύτας τὰς... πράξεις] δηλ. τὰς προεπιρημένας.

§ 18. ἐπιθυμῶν] = ἂν καὶ ἐπεθύμει παρὰ πολὺ τοσαῦτα (ὄνομα, δύναμιν, χρήματα). ἐνδηλον αὖ] = ὅμως σφόδρα ἐνδηλον = φανερώτατον εἶχε καὶ τοῦτο. μετ' ἀδικίας] = ἀδίκως. σὺν τῷ δικαίῳ καὶ καλῷ] = δικαίως καὶ εὐπρεπῶς· τὸ καλὸς ἀντίθ. τοῦ αἰσχρὸς = εὐμορφος· ἤθελε λοιπὸν ταῦτα οὐ μόνον κατ' οὐσίαν νὰ εἶναι δίκαια, ἀλλὰ καὶ καλῶς (μὲ τρόπον καλὸν) νὰ ἔχῃ. ἄνευ δὲ τούτων] ἐνν. τοῦ δικαίου καὶ τοῦ καλοῦ.

§ 19. καλῶν... κάγαθῶν] οἱ Ἀττικοὶ ἔλεγον καλὸς κάγαθὸς ἢ χαλός τε κάγαθὸς = ὁ ψυχικῶς καὶ σωματικῶς τέλειος, χρηστός, ἐνάρετος, πεπαιδευμένος· τὸ ἐπίρρημα εἶναι καλῶς τε καὶ εὖ ἢ εὔτε

δυνατὸς ἦν· οὐ μέντοι οὐτ' αἰδῶ τοῖς στρατιώταις ἑαυτοῦ οὔτε φόβον ἱκανὸς ἐμποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ ἠσχύνετο μᾶλλον τοὺς στρατιώτας ἢ οἱ ἀρχόμενοι ἐκείνων· καὶ φοβούμενος μᾶλλον ἦν φανερός τὸ ἀπεχθάνεσθαι τοῖς στρατιώταις ἢ οἱ στρατιῶται τὸ ἀπιστεῖν ἐκείνῳ. Ὡς 20 δὲ ἀρκεῖν πρὸς τὸ ἀρχικὸν εἶναι καὶ δοκεῖν τὸ τὸν μὲν καλῶς ποιῶντα ἐπαινεῖν, τὸν δὲ ἀδικοῦντα μὴ ἐπαινεῖν. Τοιγαροῦν αὐτῷ οἱ μὲν καλοὶ τε κάγαθοι τῶν συνόντων εὔνοι ἦσαν, οἱ δὲ ἀδικοὶ ἐπεβούλευον ὡς εὐμεταχειρίστῳ ὄντι. Ὅτε δὲ ἀπέθνησκεν ἦν ἐτῶν ὡς τριάκοντα.

Μένων δὲ ὁ Θετταλὸς δῆλος ἦν ἐπιθυμῶν μὲν πλου- 21 τεῖν ἰσχυρῶς, ἐπιθυμῶν δὲ ἄρχειν, ὅπως πλείω λαμβάνοι, ἐπιθυμῶν δὲ τιμᾶσθαι, ἵνα πλείω κερδαίνοι·

καὶ καλῶς. αἰδῶ] αἰδῶς—οὐς—οἱ—ῶ—ῶ αἰδῶς (σχημάτ. τὸν πληθυντικὸν τούτου). φόβον... ἐμποιῆσαι]=να ἐμβάλῃ φόβον· τὸ φόβον ἐμποιῶ=ἐμβάλλω φόβον· τὸ δὲ φόβον ποιῶ = κινῶ φόβον. ἠσχύνετο] αἰσχύνω (ἐνεργ.)=ἐντροπιάζω τινὰ (τὸ ὑ μακρόν, διὰ τὸ αἰσχύνων)· αἰσχύνομαι (μέσον), μέλλων αἰσχυνοῦμαι, ἀόρ. ἡσχύνθη (μέσον). οἱ ἀρχόμενοι] δηλ. οἱ στρατιῶται. τὸ ἀπεχθάνεσθαι] ἀπαρέμφ. τοῦ β. ἀπεχθάνομαι, ὅπερ εἶναι ἀποθετικὸν παθητικὸν=μισοῦμαι, μέλλ. ἀπεχθήσομαι, ἀόρ. ἀπέχθη (ὑποτακ. ἀπέχθωμαι, παρακ. ἀπέχθημαι· τὸ ἐνεργ. τούτου μισῶ τινὰ=τὸ νὰ εἶναι ἀπεχθής εἰς τοὺς στρατιώτας, τὸ νὰ μισῆται ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν. ἢ οἱ στρατιῶται] ἐνν. φανεροὶ ἦσαν φοβούμενοι· τὸ ἀπιστεῖν ἐκείνῳ (τὸ νὰ ἀπειθῶσιν οἱ στρατιῶται πρὸς ἐκείνον).

§ 20. εἶναι καὶ δοκεῖν]= εἰς τὸ νὰ εἶναι καὶ νὰ φαίνεται ἀρχικός, ἱκανὸς εἰς τὸ νὰ ἄρχῃ· ἐπαινεῖν μὲν—μὴ ἐπαινεῖν δὲ εἶναι ὑποκείμεν. εἰς τὸ ἀρκεῖν. καλῶς] τὸ καλῶς ποιῶ (=καλῶς καὶ δικαίως πράττω) εἶναι ἀντίθετον τοῦ ἀδικῶ. Ὁ φιλοσοφικῶς πεπαιδευμένος Πρόξενος διέκρινε τοὺς ἀγαθοὺς καὶ τοὺς κακοὺς· καὶ τοὺς μὲν ὡς ἄρχων ἐτίμα, τοὺς δὲ οὐ. εὔνοι ἦσαν]=ἡγάπων αὐτόν. ἐπεβούλευον] ἐνν. αὐτῷ. ὡς ὄντι εὐμεταχειρίστῳ]=ἐπειδὴ ἐνόμιζον, ὅτι ἦτο εὐμεταχειρίστος (τὸν ἔκαμνον ὅπως ἤθελον), ὅτι ἦτο ἀσθενοῦς χαρακτήρος.

§ 21. πλουτεῖν ἰσχυρῶς] τὸ ἐπίρρημα ἐπιτείνει τὸ ἐπιθυμῶν=παρὰ πολὺ ἐπιθυμῶν· πλοουτέω -ῶ=εἶμαι πλούσιος (ἀμετ.)· πλουτέζω (μεταβ.)=κάμνω τινὰ πλούσιον· οὕτω δὲ ἰπνέω-ῶ—ίζω, ἀριστάω-ῶ—ζω. κερδαίνοι] τοῦ β. κερδαίνω, μέλλ. κερδέων, ἀόρ. ἐκέρδων

φίλος τε ἐβούλετο εἶναι τοῖς μέγιστον δυναμένοις, ἵνα
 22 ἀδικῶν μὴ διδοίην δίκην. Ἐπὶ δὲ τὸ κατεργάζεσθαι ὧν
 ἐπιθυμοῖν συντομωτάτην ᾤετο ὁδὸν εἶναι διὰ τοῦ ἐπι-
 ορκεῖν τε καὶ ψεύδεσθαι καὶ ἔξαπατᾶν, τὸ δ' ἀπλοῦν
 23 καὶ ἀληθές τὸ αὐτὸ τῷ ἡλιθίῳ εἶναι. Στέργων δὲ φα-
 νερός μὲν ἦν οὐδένα, ὅτῳ δὲ φαίην φίλος εἶναι, τούτῳ
 ἔνδηλος ἐγίγνετο ἐπιβουλεύων. Καὶ πολεμίου μὲν οὐ-
 δενός κατεγέλα, τῶν δὲ συνόντων πάντων ὡς καταγε-
 24 λῶν ἀεὶ διελέγετο. Καὶ τοῖς μὲν τῶν πολεμίων κτήμα-
 σιν οὐκ ἐπεβούλευε· χαλεπὸν γὰρ ᾤετο εἶναι τὰ τῶν
 φυλαττομένων λαμβάνειν· τὰ δὲ τῶν φίλων μόνος ᾤετο
 25 εἰδέναί ῥᾶστον ὄν ἀφύλακτα λαμβάνειν. Καὶ ὅσους μὲν
 αἰσθάνοιτο ἐπιόρκους καὶ ἀδίκους ὡς εὖ ὠπλισμένους
 ἐφοβεῖτο, τοῖς δ' ὁσίοις καὶ ἀλήθειαν ἀσκοῦσιν ὡς ἀνάν-

(ποῖα ἄλλα ἐκτείνουσι τὸ α βραχὺ εἰς α μακρὸν ἐν τῷ ἀορίστῳ ;). τοῖς μέγιστον δυναμένοις] = τοῖς ἰσχυροτάτοις. μὴ διδοίην δίκην] = μὴ τιμωρῆται· δ (ἰδωμι δίκην παθ. = τιμωροῦμαι ὑπό τινος· τὸ ἐνεργ. λαμβάνω δίκην παρά τινος = τιμωροῦμαι τινά.

§ 22. Ἐπὶ δὲ τὸ κατεργάζεσθαι] ἔλξης· κατεργάζεσθαι ταῦτα ὧν... Τὸ κατεργάζομαι τι (= κατορθώνω, φέρω εἰς πέρας) συνών. διαπράττομαί τι = ἵνα κατορθώνη ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ἐπεθύμει. τὸ δ' ἀπλοῦν] = τὴν ἀπλότητα (οὐχὶ τὴν διπροσωπίαν), τὴν εἰλικρίνειαν, τῷ ἡλιθίῳ] = τῇ ἡλιθιότητι· ἡ δὲ εἰλικρίνεια καὶ ἡ ἀλήθεια ἐνόμιζεν ὅτι ἦτο ἴδιον (ἰσοδυναμεῖ) πρὸς τὴν μωρίαν, τοὺς εἰλικρινεῖς καὶ ἀληθεῖς μωροὺς ἐνόμιζε.

§ 23. Στέργων] στέργω τινά = ἀγαπῶ· τὸ δὲ στέργω τινὴ ἢ ἐπὶ τινὶ = ἀρκοῦμαι, εὐχαριστοῦμαι, ὡς καὶ τὸ ἀγαπῶ τινί. κατεγέλα] καταγελάω-ῶ, μελ. κατα-γελάσομαι· = καὶ οὐδένα μὲν πολέμιον ἐχλεύαζε, κατεφρόνει (ἀλλ' ἐφοβεῖτο πάντας τοὺς πολεμίους). τῶν δὲ συνόντων] ἀντὶ α τοῖς δὲ συνοῦσι πᾶσιν ἀεὶ διελέγετο ὡς καταγελάων αὐτῶν.

§ 24. τὰ τῶν φυλαττομένων] ἐνν. κτήματα· τὸ δὲ φυλαττομένων μετοχ. τοῦ μέσ. φ. φυλάττομαι = φυλάττω ἑμαυτόν, προφυλάττομαι ἀπὸ τινος = τὰ κτήματα τῶν φυλαττομένων (ἀπ' αὐτόν). μόνος] = αὐτὸς ἐξ ὄλων, μόνον αὐτός. ῥᾶστον ὄν] = μόνος ᾤετο εἰδέναί ῥᾶστον ὄν = ὅ, τι ῥᾶστον εἶη (ἀπροσώπως)· διὸ τὸ λαμβάνειν ὑποκαίμ. τοῦ ῥᾶστον ὄν. ἀφύλακτα] ἐνν. ὄντα (ὅ, ἡ) ἀφύλακτος τὸ ἀφύλακτον· = ἐπειδὴ δὲν φυλάσσονται.

§ 25. τοῖς δ' ὁσίοις] τὸ ὁσίος, συνώνυμον τῷ εὖορκος, εὖσε-

δροις ἐπειράτω χρῆσθαι. Ὡσπερ δέ τις ἀγάλλεται ἐπὶ 26
 θεοσεβείᾳ καὶ ἀληθείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ, οὕτω Μένων
 ἠγάλλετο τῷ ἐξαπατᾶν δύνασθαι, τῷ πλάσασθαι ψευδῆ,
 τῷ φίλους διαγελᾶν τὸν δὲ μὴ πανοῦργον τῶν ἀπαι-
 δεύτων ἀεὶ ἐνόμιζεν εἶναι. Καὶ παρ' οἷς μὲν ἐπεχειρεῖ
 πρωτεύειν φιλία, διαβάλλων τοὺς πρώτους τοῦτο φέτο
 δεῖν κτῆσασθαι. Τὸ δὲ πειθομένους τοὺς στρατιώτας 27
 παρέχεσθαι ἐκ τοῦ συναδικεῖν αὐτοῖς ἐμψχανᾶτο. Τι-
 μᾶσθαι δὲ καὶ θεραπεύεσθαι ἡξίου ἐπιδεικνύμενος ὅτι
 πλεῖστα δύναται καὶ ἐθέλοι ἂν ἀδικεῖν. Εὐεργεσίαν δὲ 28
 κατέλεγεν, ὅποτε τις αὐτοῦ ἀφίσταται, ὅτι χρώμενος
 αὐτῷ οὐκ ἀπώλεσεν αὐτόν... Ἀποθνησκόντων δὲ τῶν 29
 συστρατῆγων ὅτι ἐστράτευσαν ἐπὶ βασιλέα σὺν Κύρῳ,

ἢ ἴσ, εἶναι ἀντίθετον τῷ ἐπίορκος· ἀλήθειαν ἀσκῶ = λέγω τὴν
 ἀλήθειαν. οὐ ψεύδομαι· ὁμοίως λέγεται ἀσκῶ ἀρετήν, ἐγκράτειαν,
 δικαιοσύνην, ὁσιότητα κτλ. χρῆσθαι] ἐνν. φίλοις = νὰ ἔχη
 φίλους.

§ 26. ἀγάλλεται] τοῦ μέσου ῥ. ἀγάλλομαι = φαιδρύνομαι, τέρπο-
 μαι, ἡδομαι· τὸ ἐνεργ. ἀγάλλω = φαιδρύνω, εὐφραίνω, λαμπρύνω. δικαιο-
 τυτι] = δικαιοσύνη. πλάσασθαι] ἀορ. τοῦ πλάττομαι = πλάσαι
 εἰ αὐτῷ (πρὸς ὠφέλειαν αὐτοῦ) ψευδῆ. φίλους διαγελᾶν] = τὸ νὰ χλευάζῃ
 τοὺς φίλους. Εἰς τὰς ψυχὰς χαρὰ καὶ ἀγαλλίσεις γεννᾶται δι' ἠθικὰς πρά-
 ξεις (εὐσεβείας, δικαιοσύνης, ἀληθείας, εὐποιίας), ἡ τοῦ Μένωνος δ' ὁμοίως
 ψυχὴ μεστὴ κακίας οὕσα ἠγάλλετο τούναντίον διὰ πράξεις ἀνηθικούς. τῶν
 ἀπαιδεύτων] = ἕνα τῶν ἀπαιδεύτων, ἀπαιδευτον. παρ' οἷς μὲν ἐπεχει-
 ρεῖ πρωτεύειν φιλία] = καὶ πλησίον μὲν ὅσων προσπαθεῖ νὰ εἶναι πρῶτος
 κατὰ τὴν φιλίαν. διαβάλλων τοὺς πρώτους] = τὸς ὄντας παρὰ
 τούτοις πρώτους φίλια = ἐνόμιζεν, ὅτι θὰ ἐπετύγγανε τοῦτο συκο-
 φαντῶν τοὺς ὄντας πλησίον τούτων πρώτους κατὰ τὴν φιλίαν.

§ 27. παρέχεσθαι] = τὸ παρέχειν τοὺς ἑαυτοῦ στρατιώτας εὐπειθεῖς
 (αὐτῷ), δηλ. τὸ νὰ καθιστᾶ τοὺς στρατιώτας αὐτοῦ εὐπειθεῖς εἰς ἑαυτόν.
 ἐκ τοῦ συναδικεῖν] ἢ ἐκ σημαίνει τὸ μέσον, τὸν τρόπον = προσπαθεῖ νὰ
 κατορθῶνῃ διὰ τῆς συμμετοχῆς (συμμετέχων) εἰς τὰς ἀδικίας αὐτῶν. θερα-
 पेύεσθαι] ἀπαρέμ. τοῦ παθ. ῥ. θεραπεύομαι = τυγχάνω θεραπείας
 (περιποιήσεως) ὑπό τινος· τὸ ἐνεργ. θεραπεύω τινὰ = περιποιῶμαι =
 καὶ νὰ τυγχάνῃ περιποιήσεως, σεβασμοῦ. ἐπιδεικνύμενος] τροπικὴ με-
 τοχή = μετὰ τὸ νὰ ἐπιδεικνύηται, κάμων ἐπίδειξιν. ὅτι πλεῖστα δύ-
 ναιτο] ἐνν. ἂν ἀδικεῖν = ὅτι πλεῖστας ἀδικίας καὶ θὰ ἠδύνατο καὶ θὰ
 εἶχε τὴν διάθεσιν νὰ κάμῃ. κατέλεγεν] = ἐθεώρει, ἐλογαριάζε' παρατ. τοῦ
 ῥ. καταλέγω = τοποθετῶ, λογαριάζω· τὸ ῥῆμα λέγω μόνον μετὰ τῶν
 προθέσεων ἀντι — ἐπι — πρὸ φυλάττει τὴν σημασίαν τοῦ ὁμιλῶ, μετὰ
 δὲ τῶν ἄλλων προθέσεων ἔχει σημασίαν τοῦ τοποθετῶ (βάζω), διὰ
 τοῦτο μετὰ τῶν προθέσεων τούτων ἀντι τοῦ λέγω γίνεται χρῆσις τοῦ ῥ.
 ἀγορεύω. ὅποτε τις αὐτοῦ ἀφίσταται] ἢ εὐχτικὴ σημαίνει ἐπανάλη-
 ψιν = ὁσάκις τις ἤθελε ἀποσταθῆσει ἀπ' αὐτοῦ (ἤθελε φύγει ἀπ' αὐτοῦ καὶ
 μεταβῆ εἰς ἄλλον). ὅτι χρώμενος αὐτῷ οὐκ ἀπώλεσεν] = διότι δὲν ἔχα-
 σεν αὐτόν, ὅτε εἶχεν αὐτόν φίλον.

§ 29. Ἀποθνησκόντων] = ὅτε δ' οἱ συστράτηγοι αὐτῷ ἐφρονέοντο. Τὸ
 ἀποθνήσκω (παθητ.) τοῦ ἀποκτείνω τινά, μελλ. ἀποθανοῦ-

ταύτὰ πεποικκῶς οὐκ ἀπέθανε, μετὰ δὲ τὸν τῶν ἄλλων θάνατον τιμωρηθεὶς ὑπὸ βασιλέως ἀπέθανεν, οὐχ ὡσερ Κλέαρχος καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ ἀποτυμθέντες τὰς κεφαλὰς, ὡσερ τάχιστος θάνατος δοκεῖ εἶναι, ἀλλὰ ζῶν αἰκισθεὶς ἐνιαυτὸν ὡς πονηρὸς λέγεται τῆς τελευτῆς τυχεῖν.

30 Ἄγιας δὲ ὁ Ἄρκας καὶ Σωκράτης ὁ Ἀχαιοὺς καὶ τούτῳ ἀπεθανέτην. Τούτων δὲ οὐθ' ὡς ἐν πολέμῳ κακῶν οὐδεὶς κατεγέλα οὐτ' εἰς φιλίαν αὐτοὺς ἐμέμφετο. Ἦστην δὲ ἄμφω ἀμφὶ τὰ πέντε καὶ τριάκοντα ἔτη ἀπὸ γενεᾶς.

μαί, ἄορ. ἀπέθανον, παρακ. τέθνηκα (οὐδέποτε ἀποτέθηκα). ταύτὰ πεποικκῶς] = ἂν καὶ τὰ ἴδια εἶχε πράξει, ἤτοι εἶχεν ἐκστρατεύσει κατὰ τοῦ βασιλέως. οὐκ ἀπέθανε] = δὲν ἐφρονεῖσθαι διότι ὁ βασιλεὺς ἤλπιζεν, ὅτι θὰ παραδώσῃ αὐτῷ τοὺς Ἕλληνας. μετὰ δὲ τὸν τῶν ἄλλων θάνατον] = ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον τῶν ἄλλων τιμωρηθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἀπέθανεν οὐχὶ ὅπως (ἀπέθανον) ὁ Κλέαρχος καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοί. ὡσερ τάχιστος θάνατος] = ὁ ὅποιος θάνατος (τῆς ἀποτομῆς τῶν κεφαλῶν) νομίζεται ὅτι εἶναι τάχιστος. αἰκισθεὶς] μετοχή τοῦ παθητ. ἄορ. ἤκισθην τοῦ β. αἰκίζομαι (μέσ. ἀποθετ.) = ἀπρεπῶς μεταχειρίζομαι τινα, βασανίζω (ἐκ τοῦ αἰκίης = ἀπρεπῆς, ἐξ οὗ ἐπίρρημα αἰκίως (αἰκῶς) = ἀπρεπῶς) ὁ παρακ. ἤκισμαι καὶ παθητ. ἄορ. ἤκισθην μετὰ παθητ. σημασίας] = ἀλλὰ λέγεται, ὅτι ἀπέθανε βασανισθεὶς ζῶν ἐπὶ ἐν ἔτος ὡς κακός. τελευτῆς τυχεῖν] = ἀποθανεῖν τὸ τελευτῆς τυγχάνω (παθητ.) = ἀποθνήσκω ὑπὸ τινος.

§ 30. καὶ τούτῳ] = ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ οὗτοι οἱ δύο ὀνομαστ. δυϊκοῦ. ὡς ἐν πολέμῳ κακῶν] ἐνν. ὄντων (κακῶν = δειλῶν). εἰς φιλίαν] = ὡς πρὸς τὴν φιλίαν. ἐμέμφετο] = ἔψεγε τοῦ β. μέμφομαι (ἀποθ. μέσον), μέλλ. μέμψομαι, ἄορ. ἐμέμψαμην τὸ παθητ. τούτου σχηματίζεται περιφραστικῶς μέμψιν ἔχω ὑπό τινος. Ἦστην] γ' δυϊκὸν τοῦ παρατ. τοῦ β. εἰμί. ἄμφω] ὀνομαστικῆ τοῦ δυϊκοῦ τῆς δεκτικῆς ἄνω-νυμίας ἄμφω = ἀμφότεροι -αι -α. ἀμφὶ τὰ πέντε καὶ τριάκοντα] = περίπου τριάκοντα καὶ πέντε ἐτῶν. ἀπὸ γενεᾶς] = ἀπὸ τῆς γεννήσεως.

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΤΕΡΩΝ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ

Ἐν ταῖς σημειώσεσι σελ. 14 § 6 ἀντὶ τοῦ «τὸ ὡς σύνδ. τελικ.» γράφει «τὸ ὅπως σύνδ. τελικ.». Ἐν σελ. 42 στίχ. 9 ἀντὶ «εὐαλλίω ἄθλον» γράφει «εὐαλλίον ἄθλον». Ἐν στίχ. 18 ἀντὶ «εἰ μὲν νικῶμεν» γρ. «εἰ μὲν νικῶμεν». Ἐν σελ. 162 στίχ. 18 ἀντὶ «βαρβαριαδς» γράφει «βαρβαρικός». Ἐν σελ. 164 ἀντὶ «εἰςευγμένη» γρ. «εἰςευγμένη». Ἐν τῷ χειμένῳ σελ. 166 στίχ. 3 ἀντὶ «οὐσης» γρ. «οὐσης». Ἐν ταῖς σημ. στίχ. 7 ἀντὶ «κατέφευγον» γρ. «κατέφευγεν». Ἐν τῷ χειμ. σελ. 168 στίχ. 4 ἀντὶ «ἤς» γρ. «ἤς». Ἐν ταῖς σημ. σελ. 169 στίχ. 9 ἀντὶ «ἤ άντι» γρ. «ἤ άντι». Ἐν σελ. 170 στίχ. 20 ἀντὶ «ἄλλαις» γρ. ἄλλαις». Ἐν σελ. 171 στίχ. 26 ἀντὶ «προσθετός» γρ. «προσθετικός». Ἐν ταῖς σημ. » στίχ. 11 ἀντὶ «εὐ ποεῖν» γρ. «εὐ ποιεῖν». Ἐν σελ. 173 στίχ. 4 ἀντὶ «μεταῖ» γρ. «μεταξὺ». Ἐν τῷ χ. μ. σελ. 174 στίχ. 6 ἀντὶ «ἀπεμείθη» γρ. «ἀπημείθη». Ἐν σελ. 176 στίχ. 3 ἀντὶ «ασμαίνει» γρ. «σημαίνει». Ἐν στίχ. 9 ἀντὶ «οὐτως» γρ. «οὕτως». Ἐν στίχ. 19 ἀντὶ «αἰτίας» γρ. «αἰτίαι».

Προδίδομεν εμῶν, ὅτι κατ' ἀπόφασιν τῆς ἐπι τῆς ἐκδόσεως τῶν διδακτικῶν βιβλίων Ἐπιτομικῆς Ἐπιτομικῆς ἢ τῆς τοῦ Ἀναγνω-
 στικῶν βιβλίων τῆς Δ' τάξεως τῶν Δημοτικῶν Σχολείων, ἐκ φύλλου
 τῶν ἀποφαστικῶν 13, ὠδήθη εἰς δαχμάς δύο καὶ λεπτὰ ἐξήκοντα
 (2,60), τὸ δὲ ἐπιβέβητον βιβλιόσημον γρόμματος κωνοῦ ἐστὶν ἀξίας
 ὀδραχμῆς μίας καὶ λεπτῶν ἐβδομηκόντα ἐξ (1,76).
 Ἐντελλόμεθα ὅπως συμπροσφωθῆτε πρὸς τὰς ἀποφάσεις ταύτας,
 ἐκτενώσασθε δὲ τὴν παροῦσαν ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ὁφείσεως τοῦ προ-
 κληθέντος τοῦ βιβλιόσημου.

Πρὸς τὸν κ. ΑΝΔΡ. Β. ΠΑΣΧΑΝ,

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Αριθ. { Πρωτ. 13521
 Δεστ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Σεπτεμβρίου 1910.

Θεὸς Βίβλ. 100 ἡμῶν

